סֵפֶר

אוֹצַר־הָאֱמוּנָה

וְהוּא לִקּוּטֵי קוּנְטְרֵסִים יְקָרִים מִפָּז וּמִפְּנִינִים, שֶׁנִּדְפְּסוּ וְנִתְפַּשְּׁטוּ כְּבָר בָּעוֹלָם, הַמְגַלִּים אֶת מַעֲלַת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לְהָאִיר עַל נַפְשׁוֹ עֲרֵבוּת, זִיו, יְדִידוּת, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעֵצוֹת וְהִתְחַזְּקוּת וְהַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת אֵיךְ לִזְכּוֹת לְזֶה.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאַמְרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים, וְהַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לִדְפוּס עַל יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עיה״ק יְרוּשָׁלַיִם תובב״א
שְׁנַת תשע״א לִפְרָט קָטָן

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

בארץ ישראל
יבנאל עיר ברסלב
גליל

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקודש – חסידי ברסלב
Mesifta Heichal Hakodesh
1129-42nd street
Brooklyn N.Y. 11219

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שע"י עמותת "ישמח צדיק – קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א – הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קווי: 04-6708356 – פקס: 04-6708359
Web site: www.moharosh.org E-Mail: breslevcity@gmail.com

שָׁמַעְתִּי בִּשְׁמוֹ שֶׁאָמַר, שֶׁטּוֹב
מְאֹד מִי שֶׁזּוֹכֶה לִכְנֹס וּלְטַיֵּל
עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה, וְשָׁם יֵשׁ הֵיכָלוֹת
וַחֲדָרִים, וְהוּא נִכְנָס וּמְטַיֵּל
עַצְמוֹ מֵחֶדֶר לְחֶדֶר וּמִפָּלָטִין
לְפָלָטִין, וְיֵשׁ שָׁם דְּרָכִים
כְּבוּשִׁים נִפְלָאִים מְאֹד, וּמִשָּׁם
נִכְנָסִין וּמְטַיְּלִין בְּבִטָּחוֹן וְכוּ',
וְאַחַר־כָּךְ נִכְנָסִין יוֹתֵר וְיוֹתֵר;
אַשְׁרֵי הַנִּכְנָס וּמְטַיֵּל שָׁם!

(חַיֵּי מוֹהַר"ן, סִימָן תכ — דְּפוּס חָדָשׁ)

שׁוּב פַּעַם אַחַת הָיָה מְדַבֵּר
מֵאֱמוּנָה, עָנָה וְאָמַר: אֵצֶל
הָעוֹלָם אֱמוּנָה הוּא דָּבָר קָטָן,
וְאֶצְלִי אֱמוּנָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל
מְאֹד. וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הִיא בְּלִי
שׁוּם חָכְמוֹת וַחֲקִירוֹת כְּלָל, רַק
בִּפְשִׁיטוּת גָּמוּר כְּמוֹ שֶׁהַנָּשִׁים
וְהַהָמוֹן עַם הַכְּשֵׁרִים מַאֲמִינִים.

(שִׂיחוֹת־הָר"ן, סִימָן לג)

סִדְרַת הַקּוּנְטֶרְסִים

אוֹצַר־הָאֱמוּנָה

א. אוֹר אֱמוּנָה ..... ז
ב. בֵּית אֱמוּנָה ..... מז
ג. גִּלּוּי אֱמוּנָה ..... צט
ד. דֶּרֶךְ אֱמוּנָה ..... קמא
ה. הִתְגַּלּוּת אֱמוּנָה ..... קעג
ו. וִרְעֵה אֱמוּנָה ..... רה
ז. זִכָּרוֹן אֱמוּנָה ..... רכט
ח. חִזּוּק אֱמוּנָה ..... רנז
ט. טָהֳרַת אֱמוּנָה ..... רפג
י. יְסוֹד אֱמוּנָה ..... שט
כ. כְּלָלִיּוּת אֱמוּנָה ..... שלג
ל. לְמוּדֵי אֱמוּנָה ..... שנה
מ. מַעֲלַת אֱמוּנָה ..... שעט
נ. נְעִימוּת אֱמוּנָה ..... תג
ס. סוֹד אֱמוּנָה ..... תכה
ע. עֲרֵבוּת אֱמוּנָה ..... תנה
פ. פְּתַח אֱמוּנָה ..... תפה
צ. צִדְקַת אֱמוּנָה ..... תקז
ק. קוֹל אֱמוּנָה ..... תקכט
ר. רֹאשׁ אֱמוּנָה ..... תקמז
ש. שִׂמְחַת אֱמוּנָה ..... תקעז
ת. תִּפְאֶרֶת אֱמוּנָה ..... תקצט

פְּתַח דָּבָר

פַּעַם אַחַת רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְאֶחָד: אֲגַלֶּה לְךָ סוֹד, שֶׁיִּהְיֶה אֶפִּיקוֹרְסוּת גָּדוֹל בָּעוֹלָם. כִּי מִלְּמַעְלָה יָבוֹא אֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם בִּשְׁבִיל נִסָּיוֹן. וַאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֲנָשִׁים שֶׁלִּי גַּם בְּלֹא זֶה יִתְחַזְּקוּ בֶּאֱמוּנָה בֶּאֱמֶת וְיִשָּׁאֲרוּ קַיָּמִים בֶּאֱמוּנָתָם, אַךְ אֲנִי מְגַלֶּה לְךָ זֹאת כְּדֵי שֶׁיִּתְחַזְּקוּ יוֹתֵר כְּשֶׁיִּרְאוּ שֶׁדִּבְּרוּ מִזֶּה מִקֹּדֶם. וְכַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִשְׁמַע מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ כַּמָּה פְּעָמִים, וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ מְאֹד עַל זֶה וְאָמַר: אוֹי, אֵיךְ יוּכְלוּ לַעֲמֹד אֲנָשִׁים מֵעָטִים נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם.

וְהִנֵּה סָמוּךְ מְאֹד אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ זַ״ל, רָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ זֹאת, שֶׁתֵּכֶף הִתְחִיל לְהִתְפַּשֵּׁט אֶפִּיקוֹרְסוּת גָּדוֹל בָּעוֹלָם, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה כָּזֹאת מִימֵי קֶדֶם. כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לִצְמֹחַ נֶגַע הַמִּסְפַּחַת הַזֹּאת בִּמְדִינוֹת רְחוֹקוֹת, הָאֶפִּיקוֹרְסִים הַמְפֻרְסָמִים דְּשָׁם כַּמְפֻרְסָם, וְחִבְּרוּ חִבּוּרִים רָעִים וְכוּ׳ , אֲבָל עֲדַיִן לֹא נִתְפַּשְּׁטָה הַנֶּגַע בִּמְדִינָתֵנוּ עַד אֲשֶׁר בְּיָמֵינוּ אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ זַ״ל, וְהִסְתַּלְּקוּת עוֹד גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, פָּשְׂתָה נֶגַע הַמִּסְפַּחַת הָרָעָה הַזֹּאת גַּם בִּמְדִינָתֵנוּ. וּכְבָר צָוְחוּ כִּכְרוּכְיָא הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשֵׁרִים שֶׁבְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, וְאֵין שׁוֹמֵעַ לָהֶם, כִּי יָדָם תָּקְפָה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אוֹי לָנוּ מַה שֶּׁהִגִּיעַ לָנוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִצְמְחָה הַגְּזֵרָה הָרָעָה בְּיָמֵינוּ שֶׁנִּמְשְׁכָה עַל יָדָם, אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ. וְנִתְקַיֵּם, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, כַּאֲשֶׁר הוֹדִיעַ אַדְמוֹ״ר זַ״ל, הַנּוֹרָא מִקֹּדֶם בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ, וַעֲדַיִן הוֹלְכִים וּמִתְפַּשְּׁטִים בְּכָל עֵת. אוֹי מִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה בַּיָּמִים הַבָּאִים.

וּכְבָר כָּתַבְנוּ מַה שֶּׁאָמַר הוּא זַ״ל, שֶׁעַל זֶה הִתְנַבְּאוּ כָּל נְבִיאֵינוּ, בִּפְרָט דָּנִיֵּאל, שֶׁאָמַר (דָּנִיֵּאל יב־י): ״יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים״ וְכוּ׳. שֶׁכָּל כַּוָּנָתָם הָיָה שֶׁבְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה יִתָּנְסוּ וְיִצְטָרְפוּ יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמוּנָה. שֶׁיַּעַמְדוּ וְיָקוּמוּ רַבִּים שֶׁיִּרְצוּ לְהַטְעוֹת אוֹתָם מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהֵם הָאֶפִּיקוֹרְסִים וְהַמְחַקְּרִים שֶׁבְּיָמֵינוּ. וּמֵאַחַר שֶׁכְּבָר הוֹדִיעַ זֹאת מִקֹּדֶם שֶׁזֶּה יִהְיֶה הַנִּסָּיוֹן, הָיָה רָאוּי לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן

בְּוַדַּאי, אַף־עַל־פִּי־כֵן אָנוּ כּוֹתְבִים כָּל זֹאת, לְמַעַן יֵדְעוּ הַחֲפֵצִים בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכְּבָר הוֹדִיעַ הוּא זַ״ל, לָנוּ אֶת כָּל זֹאת מִקֹּדֶם, לְמַעַן יִהְיֶה לָהֶם לְמֹשִׁיב נֶפֶשׁ לְחַזֵּק לִבָּם בַּה׳ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, כַּאֲשֶׁר קִבַּלְנוּ מֵרַבּוֹתֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, בַּגְּמָרָא וּפוֹסְקִים.

(שִׂיחוֹת־הָרָן, סִימָן רכ)

וְאָמַר: שֶׁהוֹלֵךְ אֶפִּיקוֹרְסוּת גָּדוֹל עַל הָעוֹלָם. וְכֵן סִפֵּר כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁהוֹלֵךְ וְנִמְשָׁךְ אֶפִּיקוֹרְסוּת גָּדוֹל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בָּעוֹלָם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּחֲזִיק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה בְּאֵלּוּ הָעִתִּים.

וְאָמַר: אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל כְּלָל מַה שֶּׁהוּא מְסַפֵּר זֹאת, שֶׁיִּהְיֶה אֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם, וְשֶׁצְּרִיכִין לְהִתְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא אוֹמֵר זֹאת אַף־עַל־פִּי־כֵן מִתְגַּבֶּרֶת הָאֶפִּיקוֹרְסוּת וְהַבִּלְבּוּלִים, כִּי הֲלֹא גַּם דָּנִיֵּאל וְכַיּוֹצֵא הוֹדִיעוּ מִקֹּדֶם, שֶׁקֹּדֶם שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ, יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים, ״וְהָרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים וְהַמַּשְׂכִּילִים יָבִינוּ״ וְכוּ׳ (דָּנִיֵּאל יב־י), וְאִם־כֵּן מֵאַחַר שֶׁהוֹדִיעַ מִקֹּדֶם שֶׁזֶּה יִהְיֶה הַנִּסָּיוֹן קֹדֶם בִּיאַת מָשִׁיחַ, שֶׁיִּתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים בֶּאֱמוּנָה, וּמִי שֶׁיִּזְכֶּה לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן וְיִשָּׁאֵר קַיָּם בֶּאֱמוּנָתוֹ — אַשְׁרֵי לוֹ, וְיִזְכֶּה לְכָל טוּב הַמְעֻתָּד לָבוֹא לָנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אֲשֶׁר נִבְּאוּ עֲלֵיהֶם כָּל נְבִיאֵינוּ וַחֲכָמֵינוּ מִקֹּדֶם, וְאִם־כֵּן הָיָה רָאוּי שֶׁכָּל אֶחָד יַשְׂכִּיל וְיָחוּשׂ עַל עַצְמוֹ לְשָׁאֵר קַיָּם חָזָק בֶּאֱמוּנָתוֹ, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ עוֹד שׁוּם נִסָּיוֹן וְצָרוּף כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר הוֹדִיעוּ זֹאת מִקֹּדֶם.

וּבֶאֱמֶת אַף־עַל־פִּי־כֵן אַף־עַל־פִּי שֶׁהוֹדִיעוּ זֹאת מִקֹּדֶם, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִהְיֶה נִסָּיוֹן גָּדוֹל. וְרַבִּים יַרְשִׁיעוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וְהָרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים״ (דָּנִיֵּאל יב־י). אַף אַף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי מוֹדִיעַ זֹאת מִקֹּדֶם בִּשְׁבִיל אוֹתָן מְעַט הַכְּשֵׁרִים שֶׁיִּתְחַזְּקוּ עַצְמָן בֶּאֱמוּנָתָן, וּבְוַדַּאי יִהְיֶה לָהֶם מִלְחָמוֹת גְּדוֹלוֹת בְּדַעְתָּן, לְמַעַן יִהְיֶה לָהֶם לְמֹשִׁיב נֶפֶשׁ וְהִתְחַזְּקוּת וְהִתְאַמְּצוּת יוֹתֵר כְּשֶׁיִּרְאוּ שֶׁכְּבָר דִּבְּרוּ מִזֶּה מִקֹּדֶם.

(שִׂיחוֹת־הָרָן, סִימָן לה)

קוּנְטְרֵס

אוֹר אֱמוּנָה

יִגַּלֶּה וְיַפְרִסֵם אֶת עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו אוֹר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵיךְ שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ, לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, וַאֲשֶׁר כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ תְּלוּיָה רַק בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. אַשְׁרֵי הַמְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְאָז עוֹלָמוֹ יִרְאֶה בְּחַיָּיו.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי

חַכָּמֵינוּ, הַקְּדוֹשִׁים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה,

מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדֶפוּס

עַל־יְדֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

וּפַעַם אַחַת אָמַר מוֹהַרָא״שׁ נ״י, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אוֹ רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, ״נָאר צוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אָדֶער נָאר פּוּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ״, וּכְשֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר כָּךְ, אָז אַף פַּעַם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, מֵאַחַר שֶׁתָּמִיד מְדַבֵּר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן רנ)

קוּנְטְרֵס

אוֹר אֱמוּנָה

א.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אָמַר (שִׂיחוֹת הָר״ן סִימָן ל״ג): אֵצֶל הָעוֹלָם אֱמוּנָה הוּא דָּבָר קָטָן, אֲבָל אֶצְלִי אֱמוּנָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד. וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הִיא בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וַחֲקִירוֹת כְּלָל, רַק בִּפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כְּמוֹ שֶׁהַנָּשִׁים וְהֶמּוֹן עַם הַכְּשֵׁרִים מַאֲמִינִים, עַיֵּן שָׁם. וּבֶאֱמֶת עַל־יְדֵי שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, נִזְדַּכֵּךְ וְנִתְיַשֵּׁב מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְאֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל

וּמִתְבַּטֵּל כְּלָל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי — שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, הוּא תָּמִיד נִמְשָׁךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁזּוֹכֶה גַּם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ, וְכָל מַה שֶּׁמְּעִיק לוֹ, וּמַרְבֶּה לְהִתְחַנֵּן וּלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּדֶרֶךְ שֶׁהַנָּשִׁים וַהֲמוֹן עַם הַפְּשׁוּטִים הַכְּשֵׁרִים עוֹשִׂין, אֵין לְשַׁעֵר וְאֵין לְסַפֵּר אֶת הַתַּעֲנוּג הָרוּחָנִי שֶׁמַּרְגִּישִׁין מִזֶּה. כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרוֹת וּמְרִירוּת וּמַכְאוֹבִים מְשֻׁנִּים, וְכָל מִינֵי עָגְמַת־נֶפֶשׁ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, שֶׁדָּבָר זֶה מְעַקֵּם וּמְסַלֵּף אֶת לֵב הָאָדָם וּמְשַׁבְּרוֹ לְגַמְרֵי; אֲבָל כְּשֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ כְּדֶרֶךְ הַנָּשִׁים וַהֲמוֹן־עַם הַכְּשֵׁרִים, לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן שֶׁרְגִילִים בּוֹ (הַיְנוּ כָּל אֶחָד כְּפִי מְדִינָתוֹ וּלְשׁוֹנוֹ), וּמַרְבֶּה לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבָּבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָדָם הַזֶּה מַרְגִּישׁ כָּל מִינֵי חִיּוּת וְטַעַם בְּחַיָּיו, וְאֵינוֹ מְאַבֵּד אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי מַצָּבִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, רַק לִבּוֹ בָּטוּחַ וְנָכוֹן בּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ בַּזֶּה וּבַבָּא.

ב.

וְאָמַר (שָׁם, סִימָן ל״ב): שֶׁצָּרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה וְלִבְלִי לְהִכָּנֵס בַּחֲקִירוֹת כְּלָל, וְלִבְלִי לְעַיֵּן כְּלָל בִּסְפָרִים שֶׁל מֶחְקָרִים, רַק לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה לְבַד, בְּלִי שׁוּם חֲקִירוֹת כְּלָל. וּצְרִיכִים לְהַשְׁלִיךְ מִדַּעְתּוֹ וּמִלִּבּוֹ כָּל מִינֵי סְפֵקוֹת וַחֲקִירוֹת וּבִלְבּוּלִים, רַק לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים בֶּאֱמוּנָה לְבַד, בְּלִי שׁוּם חֲקִירוֹת כְּלָל, כִּי כְּבָר זָכִינוּ לְקַבֵּל תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וּכְבָר הָיוּ לָנוּ צַדִּיקִים רַבִּים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְרָאוּי לָנוּ לִסְמֹךְ עֲלֵיהֶם בְּלִי שׁוּם חֲקִירוֹת, וְלֵילֵךְ בְּעִקְבוֹתָם, לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּפְשִׁיטוּת, וּלְקַיֵּם תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו, כַּאֲשֶׁר מָסְרוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, עַיֵּן שָׁם. וּמִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמְעַיֵּן בִּסְפְרֵי אֱמֶת שֶׁל הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, הַבְּנוּיִים וּמְיֻסָּדִים עַל אַדְנֵי פָּז יְסוֹדוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּגִמְרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ, הוּא יִתְעוֹרֵר וְיַחֲזֵק עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי דִּבְרֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הֵם אוֹרוֹת רוּחָנִיִּים שֶׁזָּכוּ לְהוֹרִיד עַל־יְדֵי רֹב יְגִיעָתָם וְטִרְחָתָם

בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּגִעוּ וְטָרְחוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לְהַשִּׂיג רָזֵי דְּרָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהֵם מְחַיִּים וּמְחַזְּקִים אֶת נֶפֶשׁ הַהוֹגֶה בָּהֶם, שֶׁגַּם הוּא יַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַבּוֹרֵחַ אֶל תּוֹךְ סִפְרֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְיִמְצָא שָׁם אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִתְלַהֵב לְבָבוֹ גַּם־כֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מֵהַנֶּגַע הַצָּרַעַת שֶׁהֵם סִפְרֵי הַמֶּחְקָרִים, סִפְרֵי הַלֵּצִים, וּבִפְרָטִיּוּת בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ שֶׁמִּתְפַּשְׁטִים בְּיוֹתֵר קְלִפַּת הָעִתּוֹנִים הָרָעִים, שֶׁהֵם בִּכְלָל סְפָרִים חִיצוֹנִים הַמְקָרְרִים אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּמַכְנִיסִים סְפֵקוֹת וּבִלְבּוּלִים וְעַקְּמִיּוּת בְּלֵב הָאָדָם. וְעַל־כֵּן רָאוּי לְהִתְרַחֵק מֵאֵלּוּ הַסְּפָרִים, וּכְמוֹ־כֵן מֵאַנְשֵׁי לָצוֹן הַמִּתְלוֹצְצִים מִירֵאִים וּכְשֵׁרִים אֲמִתִּיִּים, וְצָרִיךְ לְהִתְרַחֵק מֵהֶם כְּמוֹ שֶׁמִּתְרַחֲקִים מִבַּעֲלֵי רֵאָתָן (מַחֲלָה מְדַבֶּקֶת, רַחֲמָנָא לִצְלָן), כִּי אַפְלוּ הֶבֶל פִּיהֶם טָמֵא, וְיָכוֹל לְהַזִּיק לְךָ. אַשְׁרֵי הַבּוֹרֵחַ אֶל תּוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאוֹחֵז אֶת עַצְמוֹ עִם הַכְּשֵׁרִים וְהַיְרֵאִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבַּדּוֹר, וְאוֹחֵז אֶת עַצְמוֹ בְּסִפְרֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, הַבְּנוּיִים וּמְיֻסָּדִים עַל יְסוֹדוֹת הַחֲסִידוּת וְהַקַּבָּלָה וְהַמּוּסָר, וְאָז יִהְיֶה חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּיָתֵד חָזָק.

ג.

בְּיוֹתֵר צְרִיכִים לִבְרֹחַ מֵהַקְּלִפָּה הָעֲצוּמָה שֶׁהִתְפַּשְּׁטָה עַכְשָׁו, וְהִיא קְלִפַּת "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה", שֶׁחוֹשְׁבִים כְּאִלּוּ הַכֹּל תָּלוּי בְּיַד הָאָדָם, וּמְנַתְּקִים אֶת עַצְמָם לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְשׁוֹכְחִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִבְנָה אֵצֶל כָּל אֶחָד מְצִיאוּת שֶׁל מַלְכוּת דְּסִטְרָא אַחֲרָא, שֶׁהִיא הַנְהָגָה מֻפְרֶדֶת לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצְאִים כָּל הַצָּרוֹת וְהַטֻּמְאוֹת וְהַדִּינִים בָּעוֹלָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנּוֹתְנִים כֹּחַ לְמַלְכוּת כַּזּוֹ, שֶׁכָּל מְגָמָתָהּ לַעֲקֹר אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִיִּשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי־זֶה מַגְבִּירִים אֶת הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא בָּעוֹלָם, וְגוֹרְמִים עִכּוּב הַגְּאֻלָּה; כִּי רַק אָז בִּבְיאַת הַמָּשִׁיחַ נִזְכֶּה לְמַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְלֹא קֹדֶם לָכֵן, כִּי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ יַחֲזִיר אֶת הַמְּלוּכָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים כ"ב): "כִּי לַה' הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם", וּכְתִיב (עוֹבַדְיָה א'): "וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו, וְהָיְתָה לַה' הַמְּלוּכָה". וְאַף שֶׁנִּדְמֶה עַכְשָׁו, שֶׁכָּל אֵלּוּ הַלּוֹקְחִים כֹּחָם בְּיָדָם, כְּאִלּוּ הֵם מַצְלִיחִים, בֶּאֱמֶת הַכֹּל אֲחִיזַת עֵינַיִם בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ,

זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה: כָּל מַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, זֶה רַק בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, לִרְאוֹת אֶת תֹּם לְבָבְךָ, אִם לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלֵב אֱמֶת, אוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, לְנַתֵּק אֶת עַצְמְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיֹאמַר: יָדֵינוּ פָּעַל וְלֹא הַשֵּׁם, שֶׁהוּא הַכְּפִירָה הָעֲצוּמָה שֶׁל: כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה. וְעַל־כֵּן מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּמַחֲזִיק בְּהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, הַהוֹלְכִים כְּפִי הַקַּבָּלָה הָאֲמִתִּית, שֶׁקִּבְּלוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, בְּלִי שׁוּם זִיז כָּלְשֶׁהוּ מִדַּת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, הוּא דַּיְקָא עוֹזֵר לִבְנְיַן מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְהוּא דַּיְקָא עוֹסֵק בְּקִרּוּב הַגְּאֻלָּה אֲשֶׁר בּוֹא יָבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וְיִגְאָלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם, וְיָאִיר בָּנוּ אֶת אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִבְנֶה לָנוּ אֶת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, וְיַחֲזִירֵנוּ לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה.

ד.

עִקַּר קִיּוּמֵנוּ בְּתֹקֶף הַגָּלוּת, וּבִפְרָט בַּגָּלוּת הָאֲרֻכָּה הַמָּרָה הַזֹּאת, שֶׁגָּבְרָה הַהַסְתָּרָה בְּתוֹךְ הַהַסְתָּרָה

וְהִתְפַּשְׁטוּ הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם מְאֹד, אֲשֶׁר כְּמוֹהֶם לֹא נִהְיוּ — הוּא עַל־יְדֵי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ גַּם עַכְשָׁו בְּתִקֻּף עֹמֶק נְפִלָּתֵנוּ וִירִידָתֵנוּ הָאָרָה נִפְלָאָה בְּהֶעָלֵם גָּדוֹל מֵרוּחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, שֶׁעַל־יָדוֹ יִהְיֶה עִקַּר תִּקּוּן הָעוֹלָם. וְזֶה מְרֻמָּז בַּפָּסוּק (בְּרֵאשִׁית א׳): "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם", שֶׁדָּרְשׁוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל זֶה (בְּמִדְרָשׁ רַבָּה עַל פָּסוּק זֶה), שֶׁזֶּה מְרֻמָּז עַל הַגָּלֻיּוֹת, וְהַתִּקּוּן יִהְיֶה עַל־יְדֵי: וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם", שֶׁהוּא רוּחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, עַיֵּן שָׁם. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלֵינוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְשׁוֹלֵחַ אֵלֵינוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים, שֶׁזָּכוּ עַל־יְדֵי יְגִיעָתָם וַעֲבוֹדָתָם וְטִרְחָתָם וּמְסִירוּת נַפְשָׁם בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, לְהַשִּׂיג אֵיזֶה בְּחִינַת אוֹר מֵהָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁיִּגָּלֶה מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וְהֵם מַמְשִׁיכִים אֶת הָאוֹר הַזֶּה עָלֵינוּ גַּם עַכְשָׁו, בְּתִקֻּף חֹשֶׁךְ הַגָּלוּת וְהַהַסְתָּרָה, וְהָאוֹר הַזֶּה הוּא בְּחִינַת גִּלּוּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּמְסַר נַפְשֵׁנוּ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא נֹאבֶה, וְלֹא נִרְצֶה וְלֹא יַעֲלֶה עַל לִבֵּנוּ שׁוּם מַלְכוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לֶאֱחֹז וּלְהַחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ עִם צַדִּיקֵי דּוֹרֵנוּ, שֶׁהֵם מַמְשִׁיכִים אֶת קַבָּלַת הַתּוֹרָה הַמְסוּרָה לָנוּ מִדּוֹר דּוֹר, וּמְאִירִים

עָלֵינוּ אוֹר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא יִטֶּה וְלֹא יִתְרַחֵק מֵהֶם בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי רַק עַל יָדָם יִזְכֶּה גַּם־כֵּן לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָאִיר עָלָיו גַּם־כֵּן אֵיזֶה בְּחִינַת אוֹר מֵאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לֶאֱחֹז אֶת עַצְמוֹ בְּצַדִּיקֵי הַדּוֹר הָאֲמִתִּיִּים, וְאֵינוֹ מַטֶּעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, כִּי רַב טוּב הַצָּפוּן יִזְכֶּה עַל יָדָם, וּמַה גַּם שֶׁעַל יָדָם יִזְכֶּה לְהִנָּצֵל מֵחִבְּלֵי מָשִׁיחַ שֶׁיִּהְיֶה בְּעִקְבְתָא דִּמְשִׁיחָא, שֶׁזֶּה מִלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג — הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁיִּתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם, וּמִי שֶׁיַּחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ עִם הַצַּדִּיקִים יִנָּצֵל מֵהַכֹּל, כִּי יִשָּׁאֵר חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע שֶׁעִקַּר הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה דַּיְקָא עַל־יְדֵי פְּשׁוּטֵי עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּשְׁאֲרוּ בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא זָזוּ מִדַּת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה כְּהוּא זֶה, וְלֹא וִתְּרוּ עַל שׁוּם קֻצּוֹ שֶׁל יו״ד, כְּפִי שֶׁקִּבְּלוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִדּוֹר דּוֹר, וְאַף שֶׁעַכְשָׁו הֵם בְּעֵינֵי הָעוֹלָם לְלַעַג וּלְקֶלֶס, כִּי מִי שֶׁחָפֵץ בֶּאֱמֶת בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַחֲזִיק בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים צוֹחֲקִים

וְלוֹעֲגִים עָלָיו, אַף־עַל־פִּי־כֵן דַּיְקָא עַל־יָדָם יָבִיא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי חָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל הַמְצוּיִים עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, וְלֹא נִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם כְּלָל, רַק נִבְנֶה אֶת בָּתֵּינוּ עַל פִּי דַּת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וּנְחַנֵּךְ בָּהּ אֶת בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ כְּפִי שֶׁנִּתְחַנְּכוּ אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ מִדּוֹר דּוֹר, וְנִתְפָּרֵד מִכָּל מִינֵי כְּתוֹת שֶׁל כּוֹפְרִים וְאֶפִּיקוֹרְסִים, שֶׁמַּסְתִּירִים וּמְכַסִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבְיוֹתֵר צְרִיכִים לְהִתְפָּרֵד מֵאֵלּוּ הַמִּתְחַבְּרִים עַצְמָם אֶל הַמִּינִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים, וּמַחֲנִיפִים אוֹתָם, כִּי כַּת חֲנֻפִּים אֵינָם מְקַבְּלִים פְּנֵי שְׁכִינָה, וֶאֱמוּנָה עִם חֲנֻפָּה הֵם שְׁנֵי הֲפָכִים לְגַמְרֵי, וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לֵילֵךְ יַחַד כְּלָל, כִּי מִי שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, אֵינוֹ חוֹנֵף אֶת שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ הוּא פּוֹנֶה, וּמִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עֶזְרָתוֹ וִישׁוּעָתוֹ, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, יוֹתֵר מִתְפָּרֵד מִכָּל אֵלּוּ הַחֲנֻפִים, הַשַּׁקְרָנִים וְהַצְּבוּעִים הַמִּתְחַבְּרִים עַצְמָם אֶל הָרְשָׁעִים, הַמִּינִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים, שֶׁכָּל מְגַמָּתָם הִיא רַק לְהַשְׁכִּיחַ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. אַשְׁרֵי הַבּוֹרֵחַ מֵהֶם וּמִתְחַבֵּר עַצְמוֹ רַק אֶל הַיְרֵאִים הָאֲמִתִּיִּים, הַמּוֹסְרִים נַפְשָׁם לְקַיֵּם אֶת דַּת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר.

ו.

צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיָּבוֹא לְהַכָּרָה בְּרוּרָה אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְלֹא שַׁיָּךְ לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה תְּנוּעָה קַלָּה בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי יְדִיעָה זוֹ לְעוֹלָם לֹא יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁרַק יִהְיֶה, יִמְצָא אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הֵן בַּעֲלִיָּה, וְהֵן בִּירִידָה, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְסַבֵּב עִמּוֹ בְּסִבּוּבִים כָּאֵלּוּ וְכוּ', וְהוּא צָרִיךְ לַעֲבֹר יְרִידוֹת וְקַטְנוּת כָּאֵלּוּ וְכוּ', הַכֹּל לַכֹּל כְּדֵי לְבָרֵר אֶת הָאֱלֹקוּת שֶׁבָּעוֹלָם לְפִי בְּחִינָתוֹ וְשֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ וְגִלְגּוּלָיו וְתִקּוּנָיו הַפְּרָטִיִּים. וְזֶה מַה שֶּׁצּוֹעֵק הַמֶּלֶךְ דָּוִד, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים קל"ט): "פְּלִיאָה דַּעַת מִמֶּנִּי נִשְׂגְּבָה לֹא אוּכַל לָהּ", שֶׁמִּתְפַּלֵּא מְאֹד מְאֹד, אֵיךְ יָכוֹל הָאָדָם לַחֲשֹׁב שֶׁהוּא רָחוֹק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הֲלֹא אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָח? אִם אֶסַּק שָׁמַיִם — שָׁם אָתָּה, וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל–הִנֵּךְ הֵן שֶׁאֲנִי בְּאֵיזֶה בְּחִינַת עֲלִיָּה, אָסוּר לִי לְהִתְרַחֵק, חַס וְשָׁלוֹם, מִמְּךָ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי אֵיזֶה צַד גַּאוּת, וְהֵן כְּשֶׁאֲנִי נִמְצָא עֲדַיִן בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּית, גַּם שָׁם הִנֶּךָּ — יְכוֹלִים לִמְצֹא אוֹתְךָ, אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר, אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם, גַּם שָׁם יָדְךָ תַּנְחֵנִי,

וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ, וָאֹמַר — אַךְ חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדִנִי, גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ, וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָה. כָּל זֶה יָאִיר לְךָ עַל־יְדֵי שֶׁתִּזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז לֹא יִהְיֶה שַׁיָּךְ אֵיזֶה עֲלִיָּה אוֹ אֵיזֶה יְרִידָה אֶצְלְךָ, כִּי תָּמִיד תִּשְׁתּוֹקֵק רַק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יִהְיֶה כָּל כִּסּוּפֶיךָ וּרְצוֹנוֹתֶיךָ, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ז.

עִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּהְיֶה בָּרוּר וּמְזֻכָּךְ לִפְנֵי עֵינָיו אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכָל הַמִּצְוֹות שֶׁהָאָדָם מְקַיֵּם הֵם חִזּוּק הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״, כְּלוֹמַר הַמִּצְוֹות צְרִיכוֹת לְהָבִיא אֶת הָאָדָם אֶל גִּלּוּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיִּזְכֶּה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר. וְעַל־כֵּן הַמִּצְוֹות נִתְחַלְּקוּ לְאַרְבַּע בְּחִינוֹת אֵלּוּ, כִּי יֵשׁ דִּינִים וּמִצְוֹות שֶׁשַּׁיָּךְ לְדוֹמֵם, כְּמוֹ דִּינֵי בּוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אוֹ כָּל

דִּינֵי בַּיִת וְכוּ׳, וְכֵן יֵשׁ דִּינִים וּמִצְוֹות שֶׁשַּׁיָּכִים לַצּוֹמֵחַ: לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וַחֲמוֹר יַחְדָּו וְכוּ׳, וְכֵן יֵשׁ דִּינִים וּמִצְוֹות בַּחַי: מַה שֶּׁמֻּתָּר לֶאֱכֹל וְכוּ׳, וְכֵן יֵשׁ דִּינִים וּמִצְוֹות בִּמְדַבֵּר, כָּל הַשַּׁיָּךְ בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וְכוּ׳; כִּי כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות שֶׁנִּתְחַלְּקוּ בְּאַרְבַּע בְּחִינוֹת, הַכֹּל לַכֹּל כְּדֵי לְגַלּוֹת אֶת הָאֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּחֵלֶק זֶה מֵהַבְּרִיאָה, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּמִצְוֹתֶיהָ מְגַלִּים אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הַיְנוּ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן זֶהוּ עִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם — לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִכָּל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן מֵאִיר כְּבָר לִפְנֵי עֵינָיו כָּל הָעוֹלָם בְּהֶאָרָה וּבְזִיו וּבְחִיּוּת אַחֵר לְגַמְרֵי, מֵאַחַר שֶׁמַּרְגִּישׁ וּמֵבִין וְרוֹאֶה וּמִתְבּוֹנֵן אֶת הָאֱלֹקוּת שֶׁבְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְזוֹכֶה לְהִתְעַנֵּג בְּנֹעַם זִיו שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ח.

אָחִי, אָחִי! אַל תְּחַלֵּשׁ דַּעְתְּךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִבַּעַל בְּחִירָה, שֶׁעוֹקֵץ וּמְצַעֵר אוֹתְךָ בְּחֻרּוּפִין וְגִדּוּפִין וְכוּ׳, כִּי הַכֹּל מִיָּדוֹ יִתְבָּרַךְ; וּכְשֶׁהָאָדָם מַכְנִיס

יְדִיעָה זוֹ הַיטֵב הַיטֵב בְּדַעְתּוֹ — שֶׁאֲפִלּוּ מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִבַּעַל בְּחִירָה, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי לְעוֹלָם לֹא יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, רַק תָּמִיד יִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אָמַר פַּעַם, שֶׁכָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּזֶה הָעוֹלָם הַכֹּל הָיָה לְמַעַן הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, עַד שֶׁנּוֹתַן רְשׁוּת וְכֹחַ לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא וְלִבְנֵי אָדָם לַעֲשׂוֹת כְּחֶפְצָם וְכוּ', וְכָל זֶה לְמַעַן לְנַסּוֹת אֶת לִבְּךָ אֶל מִי תִּבְרַח בְּעֵת צָרָתְךָ. וְעַל־כֵּן רְאֵה וַחֲכַם, בְּנִי, וְהָבֵן, כִּי הַכֹּל דְּמְיוֹנוֹת שֶׁל הֶבֶל וַאֲחִיזַת עֵינַיִם לְהַטְעוֹת אֶת הָאָדָם, שֶׁיַּחְשֹׁב כְּאִלּוּ בְּיַד הָאָדָם וּבְכֹחוֹ לַעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, וּבֶאֱמֶת זֶהוּ עִקַּר הַכְּפִירָה וְהָעֲבוֹדָה זָרָה גְּמוּרָה. כִּי צְרִיכִים לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְהַמִּצְוֹת שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָסִיר מִמֶּנּוּ חֲרוֹן אַפּוֹ, וְיַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים מִמֶּנּוּ, וְיִתְבַּטְּלוּ כָּל הַמְצֵרִים אוֹתוֹ; וְצָרִיךְ לִהְיוֹת חָזָק כָּל־כָּךְ בִּידִיעָה זוֹ, עַד שֶׁיִּהְיֶה מוּכָן וּמְזֻמָּן אֲפִלּוּ לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יְדִיעָה זוֹ — לֵידַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ אֵלּוּ הַמְצַעֲרִים אוֹתוֹ הֵם רַק שְׁלִיחִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְרָאוֹת

אֶל מִי יִפְנֶה בִּשְׁעַת צָרָה; וּבִידִיעָה זוֹ, וּבֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת זוֹ, חָיוּ אֲבוֹתֵינוּ מֵאָבִינוּ הָרִאשׁוֹן אַבְרָהָם, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עַד עַכְשָׁו, וּבְכָל הַדּוֹרוֹת נֶהֱרְגוּ וְנִשְׂרְפוּ וְנֶחְנְקוּ וְנִסְקְלוּ וְנִשְׁחֲטוּ אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, לֹא לְהַטּוֹת מֵאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, לֵידַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין עָלֵינוּ שׁוּם עֵצָה רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיַרְחִיב לָנוּ, וְהַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה עִמָּנוּ, וַאֲנַחְנוּ לֹא נִטֶּה מֵאֱמוּנָתֵנוּ הַתְּמִימָה וְהַפְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר הֵם עֶצֶם אֱלֹקוּת בַּהִתְלַבְּשׁוּת הַזֶּה, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְעַל־כֵּן הַכֹּל בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ הֵם שְׁלוּחָיו יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת בָּאָדָם כְּחֶפְצוֹ וּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. אָחִי הַיָּקָר! בְּאִם תַּכְנִיס בְּלִבְּךָ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת הַזּוֹ, אֲזַי תַּרְגִּישׁ חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי, עוֹלָמְךָ בְּחַיֶּיךָ תִּרְאֶה, וְתִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת נֹעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּדֶגְמַת עוֹלָם הַגְּמוּל, אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֲזוּ בָּזֶה!

ט.

כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲזַי נִצּוֹל מִכָּל צָרוֹתָיו וּמְרִירוּתָיו, כִּי עִקַּר הַצַּעַר וְהַמְּרִירוּת שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם, הוּא רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, כִּי בֶּאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִהְיוֹת מְסֻבָּב עִם אֱמוּנָה, וְיוֹדֵעַ בְּבֵרוּר גָּמוּר כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אֲזַי נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו; כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְיוֹדֵעַ שֶׁאֵין שׁוּם מִקְרֶה וְטֶבַע כְּלָל; וּמוּבָא בַּתִּקּוּנִים, כִּי עִקַּר הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהִכָּנֵס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ הוּא רַק עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּה הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח הֵכִי בָּטוּחַ, וְכָל נָבִיא וְנָבִיא שֶׁרָצָה לְהַשִּׂיג נְבוּאָתוֹ הָיָה מֻכְרָח לַעֲבֹר אֶת פֶּתַח הָאֱמוּנָה, וְגַם יַעֲקֹב אָבִינוּ הִנִּיחַ צַוָּאָה לְבָנָיו עַל מִדַּת הָאֱמוּנָה, וְכֵן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֹא נִכְנַס לִפְנֵי וְלִפְנִים כִּי אִם עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה, וְגַם דָּוִד הַמֶּלֶךְ לֹא הִתְפַּחֵד מִשִּׂנְאָיו, וְעָבַר עַל הַכֹּל רַק בִּזְכוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהָיָה חָזָק וְאַמִּיץ מְאֹד מְאֹד בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתָמִיד בָּרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּפֵרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה כְּלָל סֵפֶר הַתְּהִלִּים שֶׁלּוֹ. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,

וְתָמִיד יִבְרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז יַעֲבֹר בְּטוּב וּבְנְעִימוּת אֶת חַיָּיו, וְיִנָּצֵל מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וּמְרִירוּת, וְיִזְכֶּה לִחְיוֹת חַיִּים נְעִימִים וְטוֹבִים, אַשְׁרֵי לוֹ!

י.

צָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק בְּעַצְמְךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יְבַלְבֵּל אוֹתְךָ שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, רַק בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע תּוּכַל לְדַבֵּק עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא אִכְפַּת לְךָ אֵיפֹה אַתָּה, אִם אַתָּה עַל הַדֶּרֶךְ, אוֹ אִם אַתָּה בְּבֵיתְךָ, תָּמִיד תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז דַּיְקָא תִּחְיֶה חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נִצְחִיִּים. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי מַה שֶּׁמִּיעָד עֲבוּרְךָ מִמֵּילָא יָבוֹא אֵלֶיךָ, אֲפִלּוּ בְּלֹא הִשְׁתַּדְּלוּת, וּמַה שֶּׁאֵין מִיעָד עֲבוּרְךָ מִמֵּילָא לֹא יָבוֹא אֲפִלּוּ עִם הִשְׁתַּדְּלוּת, וְדָבָר זֶה נִפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים, אֵיךְ שֶׁבְּנֵי אָדָם מַטְעִים אֶת עַצְמָם וְנוֹפְלִים בְּדַעְתָּם בְּכָל פַּעַם, הֲלֹא כְּשֶׁאָדָם הָיָה זוֹכֶה לְהַדְבִּיק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹא הָיָה מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם דָּבָר וּמִשּׁוּם בְּרִיָּה, וְתָמִיד הָיָה חָזָק בְּדַעְתּוֹ, וְהָיָה עוֹבֵר עַל הַכֹּל, אַשְׁרֵי לוֹ!

יא.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מַמָּשׁ. וְעַל־כֵּן אַל יְפַתְּךָ יִצְרְךָ כְּאִלּוּ בְּיָדְךָ תָּלוּי הַכֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי זֶה כְּפִירָה גְּמוּרָה, רַחֲמָנָא לִצְלַן, כִּי שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, וַאֲפִלּוּ קַשׁ אֵינוֹ מִתְהַפֵּךְ בְּלִי מוֹצָא פִּיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁמְּנַשֵּׁב רוּחַ אֱלֹקִי מֵרוֹם גָּבְהֵי מְרוֹמִים עוֹלָם הָאֲצִילוּת וְיוֹרֵד דֶּרֶךְ בְּרִיאָה, יְצִירָה, עַד שֶׁמַּגִּיעַ אֶל עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה שֶׁנִּקְרָא פֶּה כַּיָּדוּעַ, וּמְהַפֵּךְ אֶת הַקַּשׁ; וּמִכָּל שֶׁכֵּן מַה שֶּׁנֶּאֱרַע עִם בַּעַל בְּחִירָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מַה שֶּׁנֶּאֱרַע עִם אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הַכֹּל לְכֹל מֻשְׁגָּח מֵעֶצֶם הָאֲצִילוּת מַמָּשׁ.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כִּי בְּיוֹתֵר אוֹרֶב הַסִּטְרָא אַחֲרָא עַל מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הֵם סְמוּכִים אֵלֶיהָ מְאֹד, כִּי נִקְרֵאת בְּחִינַת רַגְלִין — רַגְלֵי הַקְּדֻשָּׁה, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מְלֻבֶּשֶׁת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְתֵכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁהִיא כְּבָר בְּזֶה הָעוֹלָם יָכוֹל גַּם הַסִּטְרָא אָחֳרָא לְהֶאָחֵז בָּהּ, בִּבְחִינַת

(מִשְׁלֵי ה׳): רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, וּבִפְרָטִיּוּת עַל־יְדֵי אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת שֶׁל כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה, אֲשֶׁר זֶהוּ כְּפִירָה גְּמוּרָה, כִּי עַם יִשְׂרָאֵל עִקַּר קִיּוּמוֹ רַק עַל יְדֵי הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב, וְזֶה כֹּחֵנוּ, וְזֶה הַצְלָחָתֵנוּ, וְתֵכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁרַק מִשְׁתַּמְּשִׁים עִם כֹּחַ הַיָּדַיִם, הוּא נוֹפֵל אֶל הַסִּטְרָא אַחֲרָא — הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו, וְנוֹפֵל אֶל תַּכְלִית גַּשְׁמִיּוּת הָעֲשִׂיָּה אֲשֶׁר מְלֵאִים קְלִפּוֹת וְהַסִּתְרוֹת חֲזָקוֹת וְכוּ׳, וּמִשָּׁם נִתְהַוֶּה הַקְּלִפָּה הָעֲצוּמָה וְהַקָּשָׁה מְאֹד שֶׁל מַלְכוּת דְּסִטְרָא אַחֲרָא, לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה לֹא רַק בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא גַּם נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, אֲשֶׁר זֶהוּ הָעֲבוֹדָה זָרָה הַכִּי קָשָׁה בִּימֵינוּ אֵלֶּה קֹדֶם הִתְגַּלּוּת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. וְעַל־כֵּן הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְפֵרוּשׁ אָמַר, שֶׁזֶּהוּ יִהְיֶה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן הַכִּי קָשֶׁה לְכָלַל יִשְׂרָאֵל. וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים אָנוּ עֵדִים שֶׁכֵּן נִתְקַיֵּם נְבוּאָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה. וְעַל־כֵּן, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, רַק חֲזַק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְדַּכֵּךְ מֹחֲךָ וְתִזְכֶּה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּנְקִיָּה, וְתֵדַע בִּידִיעָה מֻחְלֶטֶת אֲשֶׁר כָּל קִיּוּם עַם יִשְׂרָאֵל הוּא רַק

עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, וְאֵין כֹּחֵנוּ אֶלָּא בְּפִינוּ וְקֹדֶם בִּיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ אֵין לָנוּ שׁוּם מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה וְהַנְהָגָה טִבְעִית כְּלָל, כִּי זֶהוּ עֲבוֹדָה זָרָה גְּמוּרָה, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ דַּיְקָא תִּזְכֶּה לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְאֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ.

יב.

צָרִיךְ לִמְסֹר נַפְשׁוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה, וּבְכָל רֶגַע וָרֶגַע עַל מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כִּי אִם עַל־יְדֵי מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, כִּי כְּפִי הַמְּרִירוּת וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה מֹחוֹ מְנֻתָּק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁכַּח אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל בְּזֶה שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד מוּכָן לִמְסֹר נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּזֶה יַחֲזֹר וְיִדְבַּק עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל מִכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, רַק הַדְבֵּק נַפְשְׁךָ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יָאִיר עָלֶיךָ מִדַּת הָאֱמוּנָה. וְעַל־כֵּן הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה שֶׁזּוֹכִים לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּל זֶה בָּא לָהֶם מִתֹּקֶף מְסִירוּת

נַפְשָׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וּבְכָל עֵת וָרֶגַע הֵם מוּכָנִים לִמְסֹר אֶת נַפְשָׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מֵאִיר עֲלֵיהֶם אוֹרוֹ הָאֵין סוֹף, בָּרוּךְ הוּא, בְּגִלּוּי נִפְלָא. אַשְׁרֵיהֶם וְאַשְׁרֵי חֶלְקָם!

יג.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וָיוֹם עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בַּלַּיְלָה — בְּעֵת הַשֵּׁנָה הַנְּשָׁמָה נִכְנֶסֶת בְּתוֹךְ הַמַּלְכוּת הַנִּקְרֵאת בְּ׳א״ר׳, וְזֶה שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים קֹדֶם הַשֵּׁנָה בְּ׳יָדְךָ אַ׳פְקִיד ר׳וּחִי, שֶׁאָנוּ כּוֹלְלִים וּמַכְנִיסִים אֶת נִשְׁמָתֵנוּ בְּתוֹךְ הַמַּלְכוּת שֶׁנִּקְרֵאת אֱמוּנָה. וְעַל־כֵּן תֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁקָּם מֵהַשֵּׁנָה, עָלָיו לְהִתְחַדֵּשׁ בָּאֱמוּנָה מֵחָדָשׁ, וְזֶה שֶׁכָּתוּב (איכה ג׳): חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ, שֶׁאָנוּ מִתְחַדְּשִׁים בְּכָל בֹּקֶר עִם הָרְבֵּה אֱמוּנָה. וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, כְּשֶׁאָדָם מִתְבַּלְבֵּל בָּאֱמוּנָה תִּקּוּנוֹ הוּא שֵׁנָה, כִּי בְּיוֹתֵר מוֹעִילָה הַשֵּׁנָה לָאֱמוּנָה, כִּי בִּשְׁעַת הַשֵּׁנָה הַנְּשָׁמָה נִכְנֶסֶת אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה קָם מֵהַשֵּׁנָה, רְאֵה לְהִתְחַדֵּשׁ מֵחָדָשׁ בָּאֱמוּנָה, וְתַחֲזֹר בְּעַצְמְךָ פְּסוּקֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ

יִתְבָּרַךְ אָז, בְּאֹפֶן שֶׁתִּתְחַזֵּק וְתִתְחַדֵּשׁ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֱמוּנָתְךָ, כִּי תְּפִלָּה וֶאֱמוּנָה תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא וְאֵין נִמְצָא זֻלָּתוֹ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז תָּמִיד מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהַבֵּן עִם אָבִיו, וְהָעֶבֶד אֶל אֲדוֹנָיו. וְזֶהוּ הַמַּדְרֵגָה הַכִּי גְּבוֹהָה בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי צָרִיךְ לִזְכּוֹת לְהַרְגִּישׁוֹ יִתְבָּרַךְ בְּקֵרוּב וּבְגִלּוּי כָּזֶה, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר מִבְּלִי שֶׁיְּדַבֵּר וְיִתְיַעֵץ אֶת עַצְמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ מִקֹּדֶם, וְאָז כְּשֶׁזּוֹכֶה לֶאֱחֹז בְּמַדְרֵגָה כָּזוֹ, אָז יִתְעַלֶּה בְּכָל פַּעַם בְּמַדְרֵגָה אַחַר מַדְרֵגָה, אַשְׁרֵי לוֹ!

יד.

צָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ, שֶׁשְּׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא דַּיְקָא כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַבָּרָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת, עַד שֶׁיַּרְגִּישׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ מַמָּשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִפְתַּח פִּיו וִידַבֵּר עִמּוֹ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהַבֵּן עִם אָבִיו, וִיסַפֵּר אֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן שֶׁהוּא רָגִיל בָּהּ. כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה

הַקְּדוֹשָׁה הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, וּלְהַפּוּךְ — עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁעוֹשֶׂה אֶחָד מֵהַתְּפִלָּה וְהָאֱמוּנָה, בִּבְחִינַת: הוּא תְּהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹקֶיךָ (דְּבָרִים י׳), לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִתְּפִלָּה וְהָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבֶאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי הָאֱמוּנָה צְרִיכָה לִהְיוֹת בִּשְׁלֵמוּת בְּכָל הַבְּחִינוֹת, וּבְלֹא זֶה אֵין לְהַתְּפִלָּה שְׁלֵמוּת, וְאֵינָהּ נַעֲשֵׂית כְּלִי לְקַבֵּל הַשֶּׁפַע שֶׁמַּמְשִׁיכִים עַל־יְדֵי תְּפִלָּה; כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הַמְשָׁכַת שֶׁפַע רוּחָנִי וְגַשְׁמִי אוֹר אֱלֹקִי זֶה תָּלוּי רַק בְּפִי שֶׁאוֹחֵז בְּמַדְרֵגַת הַתְּפִלָּה, וְאָז כְּשֶׁחָזָק בִּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, אֲזַי זוֹכֶה וְנַעֲשָׂה לוֹ כְּלִי לְקַבֵּל הַשֶּׁפַע, אֲבָל עִקַּר שְׁלֵמוּת הַכְּלִי הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי הַכְּלִי לְקַבֵּל בָּהּ הַשֶּׁפַע נִשְׁלָם דַּיְקָא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתוֹ, הַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בּוֹרֵא הַכֹּל וּמַנְהִיג, מוֹשֵׁל וּמַשְׁגִּיחַ, וּבְיָדוֹ לְשַׁנּוֹת אֶת הַטֶּבַע כִּרְצוֹנוֹ, וּלְהַשְׁפִּיעַ כָּל טוּב, כְּמוֹ־כֵן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֱמוּנָה בְּעַצְמוֹ — לְהַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ וּמַאֲזִין וּמַקְשִׁיב כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ מֵהַגְּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְיֵשׁ כֹּחַ בְּכָל אֶחָד

מִיִּשְׂרָאֵל לִפְעֹל בַּקָּשָׁתוֹ בְּרַחֲמִים אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, אִם יִתְפַּלֵּל בֶּאֱמֶת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמ״ה): קָרוֹב הַשֵּׁם לְכָל קוֹרְאָיו, לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בֶּאֱמֶת. וְכָל זְמַן שֶׁאֵין לְהָאָדָם אֱמוּנָה בְּעַצְמוֹ — שֶׁגַּם לוֹ יֵשׁ כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ שֶׁפַע בִּתְפִלָּתוֹ, עֲדַיִן אֵין לוֹ כְּלִי לְקַבֵּל הַשֶּׁפַע, כִּי אֵין לוֹ מָקוֹם וּכְלִי בְּלִבּוֹ לְקַבֵּל הַשֶּׁפַע, מֵאַחַר שֶׁלִּפְעִי דַּעְתּוֹ הוּא רָחוֹק מִלְּקַבֵּל הַשֶּׁפַע וּלְהַמְשִׁיךְ הַשֶּׁפַע, מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין בְּעַצְמוֹ שֶׁתְּפִלָּתוֹ עוֹשָׂה רֹשֶׁם לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

עַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אִעַצְךָ וְיִהְיֶה אֱלֹקִים עִמְּךָ, חֲזַק וֶאֱמַץ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל חִיּוּתְךָ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אוֹתְךָ, וְעַל־כֵּן כָּל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁלְּךָ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁלְּךָ עוֹשֶׂה רֹשֶׁם גָּדוֹל לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹקֵד עַל שִׂפְתוֹתֶיךָ, וְכָל מוֹצָא פִּיךָ נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹ יִהְיֶה נַעֲשֶׂה אֶצְלְךָ כְּלִי, וְתוּכַל לְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ שֶׁפַע גַּשְׁמִי וְרוּחָנִי גַּם יַחַד. כִּי זֶהוּ הָעִקָּר — לְהַאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ כֹּל יָכוֹל, שַׁלִּיט

וּמוֹשֵׁל וּמַנְהִיג כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה לְהֵיטִיב, וְשׁוֹמֵעַ גַּם תְּפִלָּתְךָ; וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁתִּהְיֶה חָזָק בֶּאֱמוּנָה, הֵן בּוֹ יִתְבָּרַךְ — שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ, וְהֵן בְּעַצְמְךָ — שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתְךָ, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יִהְיֶה נַעֲשֶׂה אֶצְלְךָ כְּלִי שָׁלֵם, וְתוּכַל לְהַמְשִׁיךְ שֶׁפַע וָדַעַת, וְתִזְכֶּה לְהוֹשִׁיעַ בְּכָל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ. הָעִקָּר רְאֵה אֲהוּבִי, בְּנִי וְאָחִי, לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ, וְתַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ כָּל דִּבּוּר שֶׁלְּךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהֵעָשׂוֹת כְּלִי שֶׁתִּהְיֶה חָלָה בּוֹ הַבְּרָכָה.

טו.

אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! חָזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְזֶה תִּזְכֶּה עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַאֲמִין בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מַמָּשׁ, וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת זוֹ, כְּמוֹ־כֵן יוֹתֵר וְיוֹתֵר יִזְדַּכֵּךְ מֹחֲךָ בִּזְכוּךְ רַב, וְיָאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ

יִתְבָּרַךְ, וְאָז לֹא תִּירָא וְלֹא תִּפְחַד מִשּׁוּם דָּבָר, וּמִשּׁוּם בִּלְבּוּל, וּמִשּׁוּם יְרִידָה וּנְפִלָּה כְּלָל, אַדְרַבָּה מִכָּל מַה שֶּׁרַק יַעֲבֹר עָלֶיךָ תַּחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; וּבֶאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אֵין לְךָ עוֹד הִתְחַזְּקוּת לְהִתְחַזֵּק וְלַעֲמֹד עַל עָמְדְךָ, כְּמוֹ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר מִי שֶׁחָזָק בְּזֶה, אֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם דָּבָר, וְעוֹבֵר עַל הַכֹּל, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה לוֹ אָדָם, מֵאַחַר שֶׁדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ; וְאִם עוֹשֶׂה לוֹ אָדָם מַשֶּׂהוּ, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן הוּא חוֹזֵר וּבוֹרֵחַ עַד הַמַּכֶּהוּ, הַיְנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר אֶת כָּל לְבָבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּמֵשִׂיחַ עִנְיָנוֹ וּמַצָּבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר וִיסַפֵּר וְיָשִׂיחַ אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ, וְזֶהוּ הַמַּדְרֵגָה הַכִּי הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִזְכּוֹת אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם, מֵרֹב אֱמוּנָה וּדְבֵקוּת יִפְתַּח לִבּוֹ, וְדַעְתּוֹ וּפִיו, וְיַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! קוּם עֲמֹד עַתָּה עַל עָמְדְךָ, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ וְאַל יֶחְלַשׁ רְצוֹנְךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, רַק הַכְנֵס בְּעַצְמְךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָשִׂיחַ וּתְסַפֵּר אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל עִנְיָנֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהִוָּשַׁע בִּישׁוּעָה שְׁלֵמָה.

טז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא יְסוֹד כָּל הַיַּהֲדוּת, וְכָל הַמִּצְווֹת צְרִיכִים לְהָבִיא אֶת הָאָדָם אֶל נְקֻדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה. וְכֵן בְּגַשְׁמִיוּת אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּלִי אֱמוּנָה, כִּי כְּפִי רִבּוּי הַמְּרִירוּת, וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת, וְהַיִּסּוּרִים, הַגַּלִּים וְהַמַּשְׁבְּרִים שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת בְּכָל יוֹם וָיוֹם, אִי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד וּלְהִתְקַיֵּם וּלְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּלֹא אֱמוּנָה; וְעַל־כֵּן אִלּוּ שֶׁאֵין לָהֶם אֱמוּנָה, רַחֲמָנָא לִצְלַן, חַיֵּיהֶם אֵינָם חַיִּים כְּלָל, כִּי תָּמִיד חָסֵר לָהֶם מַשֶּׁהוּ, וְאֵינָם שְׂבֵעֵי רָצוֹן מִכָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לָהֶם, כִּי תָּמִיד מַרְגִּישִׁים אֵיזֶה חִסָּרוֹן, וַאֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם כָּל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו, מַרְגִּישִׁים עֲדַיִן אֵיזֶה חִסָּרוֹן וְאִי שְׂבִיעוּת רָצוֹן; מַה שֶּׁאֵין כֵּן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וְאֵין שׁוּם דָּבָר וְעִנְיָן שֶׁלֹּא יִהְיֶה גָּנוּז שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם וּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, לוֹ עוֹבֵר הַכֹּל בְּטוּב, כִּי כָּל מַה שֶּׁרַק יַעֲבוֹר עָלָיו הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שָׁם, וְאֵין בִּלְעָדָיו כְּלָל, וְהַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ;

וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בּוֹ, שֶׁאָז מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וּבֶאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת הוּא רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם מַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר שְׁלֵמוּת נִמְשָׁךְ וְנִכְנָס בּוֹ, וּכְבָר לֹא חָסֵר לוֹ שׁוּם דָּבָר, כִּי אֵינוֹ צָרִיךְ רַק אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְעוֹבֵר אֶת חַיָּיו בְּטוּב וּבַנְּעִימִים. וְעַל־כֵּן רַק חֲזַק וֶאֱמַץ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וַחֲזָקָה, אֲשֶׁר שׁוּם דָּבָר גַּשְׁמִי, לֹא יֵאָרַע בִּלְתִּי רְצוֹנוֹ וְהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ דּוֹמֶם — אֶבֶן לֹא יִתְהַפֵּךְ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְכוּ', אוֹ צוֹמֵחַ — עֵלֶה מֵאִילָן, לֹא יִפֹּל אֶל מָקוֹם מְסֻיָּם וְכוּ', אוֹ חַי, לֹא יִפְסַע וְיֵלֵךְ וְכוּ', אוֹ מְדַבֵּר, לֹא יַעֲשֶׂה שׁוּם מַעֲשֶׂה וּפְעֻלָּה וְכוּ', בִּלְתִּי הַשְׁגָּחָתוֹ וּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָז אִם יֵדַע יְדִיעוֹת אֵלּוּ יִגָּאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו וְיִסּוּרָיו, וְדִכָּאוֹן וְעִצָּבוֹן, וְיַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ נֹעַם עֲרֵבוּת וְזִיו וְחִיּוּת אוֹר הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה.

יז.

אָחִי הַיָּקָר ! אַתָּה צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁלֹּא תַּרְגִּישׁ שׁוּם דָּבָר רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְדוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, תִּרְאֶה בְּעֵינֵי שִׂכְלְךָ שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, רַק נִתְלַבֵּשׁ וְנִסְתָּר וְנֶעֱלָם בִּלְבוּשׁ וְהַסְתָּרָה וְהַעֲלָמָה הַזּוֹ שֶׁלְּפִי מַרְאֵה עֵינֶיךָ, וְאָז כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְגִלּוּי אֱמוּנָה בְּרוּרָה כָּזוֹ, אֲזַי תִּרְאֶה וְתִשְׁמַע וְתָבִין וְתַשְׂכִּיל אֵיךְ שֶׁהַכֹּל מְגַלִּים נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת סוֹדוֹת וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, רָזִין וְרָזֵי דְּרָזִין, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ, מְצַמְצֵם עַצְמוֹ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, וּמְדַבֵּר וּמְגַלֶּה לְהַצַּדִּיק עֲתִידוֹת וְנֶעֱלָמוֹת פְּלָאֵי פְּלָאוֹת. אַשְׁרֵי הַמְדַבֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל גִּלּוּי אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ כָּזֶה, אַשְׁרֵי לוֹ, וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ, וְזֶה חֵלֶק הַצַּדִּיקִים הַזּוֹכִים וְנוֹחֲלִים עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה.

יח.

כְּשֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת

בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה כְּלָל, אָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה לְחַיּוֹת חַיִּים נְעִימִים וּבְרוּכִים, כִּי לֹא תְּקַנֵּא אֶת שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, לֹא בְּרוּחָנִי וְלֹא בְּגַשְׁמִי. וְרַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רע״ח) כִּי זֶה הַמַּדְרֵגָה הֲכִי גְּדוֹלָה — לֹא לְקַנֵּא שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה כָּל כְּסוּפָיו וּרְצוֹנוֹתָיו לְהִכָּלֵל בְּאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ צָרִיךְ שׁוּם דָּבָר מִבִּלְעָדָיו רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְאָדָם כָּזֶה לֹא יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר, לֹא טוֹב וְלֹא רַע, כִּי תָּמִיד רַק בּוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִכְלָל בּוֹ לְגַמְרֵי, אֵינוֹ מְקַנֵּא שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, לֹא בְּעַלְמָא הַדִּין וְלֹא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, רַק כָּל כְּסוּפָיו לְהַשִּׂיג בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאִם־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ שֶׁיִּהְיֶה שָׁבוּר וְנָפוּל בְּרוּחוֹ וְדַעְתּוֹ? מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ שׁוּם דָּבָר רַק חִיּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יְכוֹלִים לִמְצֹא בְּכָל מָקוֹם וּבְכָל עֵת. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַשָּׂגָה זוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין שׁוּם הֶפְרֵשׁ אֶצְלוֹ בֵּין חַיִּים לְמִיתָה, כִּי תָּמִיד נִכְלָל בְּאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ.

יט.

צָרִיךְ לְהַכְנִיס עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ בֶּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינָיו כִּי אִם אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְתָמִיד יְצַיֵּר אֵיךְ שֶׁהוּא מְסֻבָּב עִם אוֹר, וְהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הָאוֹר. וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁזּוֹכֶה לְקֶצֶת יְשׁוּב־הַדַּעַת, יָבִין וַיַּשְׂכִּיל כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה כְּלָל, וְהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ — כָּל מַה שֶּׁיִּדַּבֵּר, וְכָל מַה שֶּׁיַּעֲשֶׂה, וּלְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּלֵךְ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ יִזְכֶּה לְהִגָּאֵל מִגָּלוּתוֹ. וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי מֵהוי״ה מִצְעֲדֵי גֶּבֶר, כִּי כָּל הַדְּרָכִים שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לֵילֵךְ לְשָׁם, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ — שֶׁיֵּלֵךְ שָׁם הָאָדָם, וְיִתַּקֵּן שָׁם אֵיזֶה דָּבָר, כִּי בְּכָל דֶּרֶךְ שֶׁאִישׁ יִשְׂרָאֵלִי הוֹלֵךְ הוּא מְתַקֵּן מַשֶּׁהוּ עַל־יְדֵי קִיּוּם מִצְוָתָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי בְּרָכָה שֶׁמְּבָרֵךְ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, אוֹ עַל־יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁמִּתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אֵין לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, רַק יִרְאֶה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מִמְּקוֹמוֹ שֶׁהוּא מֻנָּח וְנִמְצָא שָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַעֲלֶה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אַשְׁרֵי לוֹ!

כ.

אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתַכְנִיס בְּךָ תָּמִיד יַד הַשֵּׁם, הַיְנוּ בְּכָל עִנְיָנֶיךָ בְּכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, בֵּין בְּרוּחָנִי, וּבֵין בְּגַשְׁמִי, שֶׁקָּמִים עָלֶיךָ יְצִרְךָ הָרַע, וּמִתְנַגְּדִים רְשָׁעִים אֲרוּרִים, אֲשֶׁר לוֹחֲצִים אוֹתְךָ, וּמְשַׁבְּרִים וּמְחָרְפִים וּמְגַדְּפִין אוֹתְךָ וְשׁוֹפְכִים דָּמְךָ כַּמַּיִם, תֵּדַע כִּי יֵשׁ שָׁם יַד הַשֵּׁם; וְתֵדַע כִּי שׁוּם דָּבָר לֹא נַעֲשָׂה מֵעַצְמוֹ, וְהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן בִּרְצוֹנוֹ הַפָּשׁוּט, וּבְכַוָּנָתוֹ הָעֲמֻקָּה בִּלְתִּי מֻשָּׂגֶת, וּבָזֶה שֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ יַד הַשֵּׁם, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְצֵל, הַיְנוּ — שֶׁתִּסְתַּתֵּר בְּצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִשְׁמֹר אוֹתְךָ, וְהָעִקָּר שֶׁבְּתוֹקֶף דַּחֲקוּתְךָ וּמְרִירוּתְךָ לְבַל תִּהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, לָמָּה הָרְשָׁעִים עוֹשִׂים חַיִל וּמַצְלִיחִים, וְהַיְרֵאִים וְהַכְּשֵׁרִים נְתוּנִים לְמַרְמָס וּלְבִזָּיוֹן, וְנִשְׁפָּךְ דָּמָם כַּמַּיִם? עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי יֵשׁ בְּזֶה יַד הַשֵּׁם, וְתִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל לִבְּךָ, וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא סוֹף כָּל סוֹף יִהְיֶה מַפָּלָה לְאֵלּוּ הָרְשָׁעִים הַמְצַעֲרִים וּמְבַזִּים וּמְחָרְפִים אוֹתְךָ; הָעִקָּר רְאֵה לִשְׁמֹר אֶת עַצְמְךָ, שֶׁלֹּא יִתְאַחֵז בְּךָ

הָרַע־עַיִן וְהָרַע־לֵב לְהַרְהֵר, חַס וְשָׁלוֹם, אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, רַק תֵּדַע תָּמִיד — "צַדִּיק הַשֵּׁם בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו", אַף שֶׁהָרְשָׁעִים זוֹכִים בַּדִּין, וְיֵשׁ לָהֶם מִכָּל טוּב. (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נ"ה) וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם לָבֶטַח.

כא.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁהָאֱמוּנָה נִקְרֵאת מִדַּת הַמַּלְכוּת דְּלֵית לָהּ מִגַּרְמָהּ כְּלוּם, כִּי אֱמוּנָה הִיא בְּדָבָר שֶׁאֵין הַשֵּׂכֶל מֵבִין, כִּי מַה שֶּׁהַשֵּׂכֶל מֵבִין לֹא שַׁיָּךְ לִקְרוֹתוֹ אֱמוּנָה, כִּי הֲלֹא מֵבִין בְּשִׂכְלוֹ, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁלְּמַעְלָה מִשִּׂכְלוֹ וְהַשָּׂגָתוֹ בְּזֶה שַׁיָּךְ אֱמוּנָה. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שֶׁתְּסַלֵּק בְּכָל פַּעַם אֶת שִׂכְלְךָ וּבִינָתְךָ וְהַשָּׂגָתְךָ וּבָאֹפֶן הַזֶּה תָּבוֹא אֶל אֱמוּנָה יוֹתֵר בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, בְּגִין דְּלֵית לָהּ מִגַּרְמָהּ כְּלוּם, אֶלָּא מַה שֶּׁמְּקַבֶּלֶת מֵהַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהוּא אוֹר הַחָכְמָה, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם זוֹכֶה לְסַלֵּק בְּכָל פַּעַם בְּיוֹתֵר אֶת שִׂכְלוֹ וְהַשָּׂגָתוֹ לְגַמְרֵי, וּמַפִּיל אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה שֶׁיָּאִיר בּוֹ יוֹתֵר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב, וּכְדִגְמַת הַלְּבָנָה לְגַבֵּי הַשֶּׁמֶשׁ, כָּל מַה שֶּׁנִּתְרַחֶקֶת מֵהַשֶּׁמֶשׁ, יוֹתֵר מְאִירָה,

וְעַל־כֵּן הַצַּדִּיקִים מְשַׁבְּרִים אֶת עַצְמָם תָּמִיד, וּמַקְטִינִים וּמְבַטְּלִים אֶת עַצְמָם בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְעַל־כֵּן הֵם זוֹכִים לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי מֵאִיר עֲלֵיהֶם בְּיוֹתֵר אוֹר הַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהִפּוּךְ כָּל מַה שֶּׁחוֹשְׁבִים שֶׁהֵם כְּבָר מְקֹרָבִים, כְּמוֹ־כֵן הֵם מִתְרַחֲקִים וְנִתְחַשֵּׁךְ לָהֶם לְגַמְרֵי, וּכְמוֹ־כֵן הַצַּדִּיקִים מַדִּמִּים לְיוֹצְרָם, כָּל מַה שֶּׁעוֹמְדִים מֵרָחוֹק מֵהֶם, הַיְנוּ שֶׁיּוֹדְעִים וּמַאֲמִינִים בְּמַעֲלָתָם וּמַדְרֵגָתָם, וּמְכַבְּדִים אוֹתָם, כְּמוֹ־כֵן הֵם מְאִירִים בּוֹ אוֹר הַשָּׂגָתָם וּמַדְרֵגָתָם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּל מַה שֶּׁמִּתְקָרְבִים אֲלֵיהֶם וּמְזַלְזְלִים בִּכְבוֹדָם, הֵם נִתְרַחֲקִים מֵהֶם, וְאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵהֶם כְּלָל, אַדְרַבָּה נוֹפְלִים עֲלֵיהֶם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת. וְזֶה שֶׁאָמַר הַתַּנָּא (אָבוֹת, פֶּרֶק ב׳ ט״ו): וֶהֱוֵי זָהִיר בְּגַחֶלְתָּן שֶׁלֹּא תִכָּוֶה, כִּי גַּחֶלֶת מְאִירָה וּמְחַמֶּמֶת, אוֹ שֶׁהִיא שׂוֹרֶפֶת, אִם עוֹמְדִים מִמּוּל — אֲזַי הִיא מְאִירָה וּמְחַמֶּמֶת, וְכָל מַה שֶּׁמִּתְקָרְבִים אֵלֶיהָ, וְנוֹגְעִים בָּהּ — נִשְׂרָפִים וְנִכְוִים.

וְעַל־כֵּן כְּמוֹ בִּכְלָלִיּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה צְרִיכִים לַעֲמֹד תָּמִיד מֵרָחוֹק בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כ״ב): וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחוֹק, וּכְמוֹ־כֵן יָאִיר בּוֹ אוֹר זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְמוֹ־כֵן לְגַבֵּי הָאֱמוּנָה, בִּפְרָטִיּוּת אֱמוּנַת

חֲכָמִים — צְרִיכִים לַעֲמֹד מֵרָחוֹק וּלְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לִנְגֹּעַ בָּהֶם, הַיְנוּ לֹא לְהִתְחַצֵּף, חַס וְשָׁלוֹם, כְּנֶגְדָּם, כִּי אָז אַדְרַבָּה — לֹא דַּי שֶׁלֹּא יְקַבְּלוּ, אֶלָּא יַעֲלוּ עַל דַּעְתּוֹ כָּל מִינֵי קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עֲלֵיהֶם. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הָעוֹמֵד מֵרָחוֹק, וּמֵאִיר עַל עַצְמוֹ אוֹר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאוֹר הָאֱמוּנָה בְּהַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לָבוֹא אֶל מַדְרֵגָה שֶׁיִּהְיֶה עַיִל בְּלֹא בַּר, נִכְנָס וְיוֹצֵא בְּלִי רְשׁוּת, בְּכָל פַּעַם שֶׁיִּרְצֶה, כִּי כָּל מַה שֶּׁמְּבַטְּלִים אֶת עַצְמָם לְגַמְרֵי וּמַכְנִיעִים אֶת עַצְמָם, כְּמוֹ־כֵן מֵאִיר בָּהֶם כָּל הָאוֹרוֹת וְהַשָּׂגוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת, עַיִן לֹא רָאֲתָה; אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֲזוּ בְּזֶה.

כב.

אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְטַהֲרַת הַמַּחֲשָׁבָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה שֶׁמִּזְדַּכֵּךְ וְנִטְהֶרֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ. כִּי בֶּאֱמֶת הַמַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא דָּבָר גָּדוֹל

וְדָבָר קָטָן שֶׁלֹּא תִּהְיֶה בּוֹ הַשְׁגָּחָתוֹ הָעֶלְיוֹנָה, וַאֲפִלּוּ מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִבַּעַל בְּחִירָה, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כַּזּוֹ, דַּיְקָא הוּא יָכוֹל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וּמַחֲשַׁבְתּוֹ נִטְהֶרֶת, וְזוֹכֶה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת וְזִכּוּךְ הַמֹּחִין, וְדָבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת. אַשְׁרֵי לוֹ, וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ!

כג.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי אִי אֶפְשָׁר לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל אֶת הָרַע מֵהָאָדָם, רַק עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, וְלֵידַע שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה כְּלָל, רַק הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה וּמְאֹרָע שֶׁרַק מִסְתּוֹבֵב עִמּוֹ, יֵדַע כִּי אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם שָׁם הוּא מִסְתַּתֵּר, וְעַל־יְדֵי יְדִיעָה זוֹ יִשְׁבֹּר אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהָרַע שֶׁנִּדְבַּק בּוֹ. וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה: (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן ל״ג): עַל־יְדֵי אֱמוּנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִסְלַח לְךָ עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ, עַיֵּן שָׁם, כִּי עִקַּר הָרַע וְהַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּדְבַּק בְּהָאָדָם הוּא רַק עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו, וּכְפִי

פְּגָמָיו, כְּמוֹ־כֵן נֶחֱשָׁךְ מִמֶּנּוּ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי; אֲבָל עַל־יְדֵי שֶׁיְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁיִּסְלַח לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל עֲוֹונוֹתָיו, וְיַתְחִיל לְהָאִיר לוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נִפְלָא.

כד.

אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְהִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִמְסֹר אֶת כָּל נַפְשְׁךָ וְחוּשֶׁיךָ וּתְנוּעוֹתֶיךָ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבְפָשְׁטוּת גָּמוּר, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְדָבָר זֶה יְזַכֶּךָּ וְיטַהֵר וְיקַדֵּשׁ אֶת אֵיבָרֶיךָ מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, יוֹתֵר מִכָּל מִינֵי תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים. וְרַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, גִּלָּה לָנוּ אֲשֶׁר כָּל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, גְּדוֹלֵי וּמֻבְחָרֵי מַנְהִיגֵי הָאֻמָּה הַיִּשְׂרְאֵלִית: הָאָבוֹת וְהַנְּבִיאִים, הַתַּנָּאִים וְהָאָמוֹרָאִים, וְהַגְּאוֹנִים וְהַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר הִתְנַהֲגוּ כָּךְ, שֶׁדִּבְּרוּ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרְגִילִים, וְהָיוּ מִתְבּוֹדְדִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁבָּאוּ לִידֵי הִתְפַּשְׁטוּת הַגַּשְׁמִיוּת, וְהָיְתָה מַדְרֵגָתָם בְּמַדְרֵגַת

הַנְּבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת מְאֹד; כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי שִׂיחָה וּתְפִלָּה וְדִבּוּרִים בֵּינָם לְבֵין קוֹנָם, נִדְבַּק מֹחָם וְדַעְתָּם בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַדְּבֵקוּת, וּכְבָר לֹא הִסְחוּ דַּעְתָּם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִשְׁרָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם, וְהָיוּ עוֹשִׂים אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים — שְׁדוּד הַטֶּבַע מַמָּשׁ, אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת. וְעַל־כֵּן גַּם אַתָּה אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ בָּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, וְתַתְמִיד בְּדָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, לְדַבֵּר לָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְזֶה יִבְנֶה לְךָ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא בַּיִת בָּטוּחַ וְשָׁמוּר מְאֹד. כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְבָרֵחַ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבֵּר וּמֵשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה לִבּוֹ כְּבָר חָזָק מְאֹד מְאֹד בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מִתְיָרֵא וּמִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה כְּלָל, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי — בְּכָל מִינֵי מִקְרִים רָעִים, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא יוֹדֵעַ אֵיפֹה לְהִתְחַבֵּא עַד יַעֲבֹר זַעַם, וְעַד שֶׁיִּמְתְּקוּ הַדִּינִים, כִּי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ נוֹתֶנֶת לָאָדָם בֵּית מָנוֹס טוֹב, וְהוּא חַי בִּרְגִיעוּת, בִּישׁוּב הַדַּעַת בְּלִי שׁוּם פְּחָדִים כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁהוּא תָּמִיד אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה זוֹ!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהַרַ״שׁ נ״י אָמַר: אֵין עוֹד מָקוֹם טוֹב לְהַחֲזִיק
מַעֲמָד וּלְהִתְחַזֵּק בְּקִיּוּם הַיַּהֲדוּת וּבֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה
כְּמוֹ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, הֵן בְּבַחֲרוּתוֹ, וְהֵן כְּשֶׁהוּא
זָקֵן אֵין עוֹד מָקוֹם יוֹתֵר בָּטוּחַ כְּמוֹ לִהְיוֹת מְקֻרָב
אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הוּא מְלַמְּדֵנוּ עֲצוּמוֹת נוֹרָאוֹת
וְנִפְלָאוֹת עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בְּחַיֵּינוּ, וּבְעִקַּר עִנְיַן
הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם
רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי הָעֵצָה הַזּוֹ
יְכוֹלִים לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, הֵן בְּבַחֲרוּתוֹ וְהֵן כְּשֶׁהוּא
אַבְרֵךְ וְטָרוּד מִילָדָיו וּמִפַּרְנָסָתוֹ וְכוּ׳, וְהֵן כְּשֶׁהוּא
כְּבָר זָקֵן; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בֶּאֱמֶת!

(אִמְרֵי מוֹהַרַ״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן עו)

קוּנְטְרֵס

בֵּית אֱמוּנָה

יְדַבֵּר וְיגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וֶאֱמוּנָתוֹ הַפְּשׁוּטָה,
הַמְסוּרָה לָנוּ מִדּוֹר דּוֹר, וְאַשְׁרֵי הַמְחַזֵּק עַצְמוֹ וְעוֹמֵד בְּכָל
הַנִּסְיוֹנוֹת וּמַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר,
וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ נֹעַם עֲרֵבוּת יְדִידוּת זִיו הָאֱמוּנָה
הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,
וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי
חַכְמֵינוּ, הַקְּדוֹשִׁים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה,
מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדֶפוּס
עַל־יְדֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרָא"ש נ"י אָמַר: כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד מְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ וּמְסַבְּבוֹ, אָז כָּל חַיָּיו כְּבָר חַיִּים אֲחֵרִים, וְכָל הֲלָךְ מַחֲשַׁבְתּוֹ הוֹלֵךְ כְּבָר בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, וְאָדָם כָּזֶה נִקְרָא: "עוֹלָם הַבָּא אִיד" (יְהוּדִי מֵהָעוֹלָם הַבָּא).

(אִמְרֵי מוֹהַרָא"ש, חֵלֶק א', סִימָן רעט)

קוּנְטְרֵס

בֵּית אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי, כִּי הַנִּסָּיוֹן הֲכִי גָּדוֹל קֹדֶם בִּיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ יִהְיֶה גִּדֵּל אַחִיזַת וְהִתְפַּשְׁטוּת הַקְּלִפּוֹת בָּעוֹלָם עַל־יְדֵי הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, כַּאֲשֶׁר בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְאָמַר פַּעַם אַחַת לְאֶחָד: אַגַּלֶּה לְךָ סוֹד, שֶׁיִּהְיֶה אֶפִּיקוֹרְסוּת גָּדוֹל בָּעוֹלָם, כִּי מִלְּמַעְלָה יָבוֹא אֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, וְיִפָּתְחוּ אַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם וְיִתְּנוּ כֹּחוֹת לְהַמְחַקְּרִים וְהַכּוֹפְרִים וְהַלַּבְלָרִים הַטְּמֵאִים, שֶׁיְּמַלְּאוּ אֶת הָעוֹלָם עִם כְּפִירוֹת

וְאֶפִּיקוֹרְסוּת. וְאָמַר: אוֹי! אֵיךְ יוּכְלוּ לַעֲמֹד אֲנָשִׁים מוּעָטִים נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כִּי יִהְיוּ נִסְיוֹנוֹת גְּדוֹלִים לַעֲמֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה. וְאָמַר: אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל כְּלָל מַה שֶּׁהוּא מְסַפֵּר זֹאת, שֶׁיִּהְיֶה אֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם וְשֶׁצְּרִיכִים לְהִתְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא אוֹמֵר זֹאת, אַף־עַל־פִּי־כֵן מִתְגַּבֶּרֶת הָאֶפִּיקוֹרְסוּת וְהַבִּלְבּוּלִים, כִּי הֲלֹא גַּם דָּנִיֵּאל וְכַיּוֹצֵא הוֹדִיעוּ מִקֹּדֶם, שֶׁקֹּדֶם שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ, יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים, וְהָרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים וְגוֹ' (דָּנִיֵּאל י״ב) וְאִם־כֵּן, מֵאַחַר שֶׁהוֹדִיעַ מִקֹּדֶם, שֶׁזֶּה יִהְיֶה הַנִּסָּיוֹן קֹדֶם בִּיאַת מָשִׁיחַ, שֶׁיִּתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים בֶּאֱמוּנָה, וּמִי שֶׁיִּזְכֶּה לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן וְיִשָּׁאֵר קַיָּם בֶּאֱמוּנָתוֹ — אַשְׁרֵי לוֹ, וְיִזְכֶּה לְכָל טוּב הַמְעֻתָּד לָבוֹא לָנוּ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אֲשֶׁר נִבְּאוּ עֲלֵיהֶם כָּל נְבִיאֵינוּ וַחֲכָמֵינוּ מִקֹּדֶם, וְאִם־כֵּן, הָיָה רָאוּי, שֶׁכָּל אֶחָד יַשְׂכִּיל וְיָחוּס עַל עַצְמוֹ לְשָׁאֵר קַיָּם חָזָק בֶּאֱמוּנָתוֹ, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ עוֹד שׁוּם נִסָּיוֹן וְצָרוּף כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר הוֹדִיעוּ זֹאת מִקֹּדֶם, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִהְיֶה נִסָּיוֹן גָּדוֹל, וְרַבִּים יִרָּשִׁיעוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם): וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים; אַף אַף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי מוֹדִיעַ זֹאת מִקֹּדֶם בִּשְׁבִיל אוֹתָן מְעַט הַכְּשֵׁרִים, שֶׁיִּתְחַזְּקוּ עַצְמָן בֶּאֱמוּנָתָן, וּבְוַדַּאי יִהְיֶה

לָהֶם מִלְחָמוֹת גְּדוֹלוֹת בְּדַעְתָּן, לְמַעַן יִהְיֶה לָהֶם לְמֵשִׁיב נֶפֶשׁ וְהִתְחַזְּקוּת וְהִתְאַמְּצוּת יוֹתֵר, כְּשֶׁיִּרְאוּ שֶׁכְּבָר דִּבְּרוּ מִזֶּה מִקֶּדֶם.

ב.

עִקַּר הָאֱמוּנָה הִיא בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, רַק לֵידַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, וְשׁוּם דָּבָר וְשׁוּם עִנְיָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, וְאֵין שׁוּם מְקֹרֶה וָטֶבַע כְּלָל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מַמָּשׁ, וְכָל מַה שֶּׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, יוֹתֵר יְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוָּדַע, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וְהַמְּלוּכָה שַׁיֶּכֶת רַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבִלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ אֵין לָנוּ שׁוּם מְלוּכָה וּמֶמְשָׁלָה כְּלָל. וְאַל יִכָּנֵס, אֲהוּבִי אָחִי, בְּדַעְתְּךָ אֵיזֶה מְצִיאוּת וְיֵשׁוּת שֶׁל כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה, לַחֲשֹׁב, כִּי יֵשׁ לָנוּ אֵיזֶה מְצִיאוּת שֶׁל מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה, כִּי בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ אֵין לָנוּ כְּלוּם, וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא בָּא וְהִתְגַּלָּה מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ,

אֲשֶׁר הוּא יְגַלֶּה וִיפָרְסֵם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, אֵין לָנוּ שׁוּם רְשׁוּת וְכֹחַ לָקַחַת אֵיזֶה בְּחִינַת מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה בְּיָדֵינוּ כְּלָל, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁרַחֲמָנָא לִצְלַן, הַמַּלְכוּת וְהַמֶּמְשָׁלָה הִיא כְּנֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה מַרְאֶה לָדַעַת עַיִן בְּעַיִן, אֲשֶׁר זֶהוּ מַלְכוּת הָרְשָׁעָה, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, כְּדֵי לְסַמֵּא אֶת הָעֵינַיִם, עַד שֶׁיִּכָּנֵס בָּאָדָם אֵיזֶה מַחֲשָׁבָה וְהִרְהוּר נֶגֶד הָאֱמוּנָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּאִלּוּ בְּכֹחֵנוּ וּבְיָדֵינוּ וְכוּ׳, וּכְאִלּוּ יֵשׁ אֵיזֶה מְצִיאוּת שֶׁל טֶבַע וְכוּ׳. וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּעֵין אֱמֶת, רוֹאֶה וּמִתְבּוֹנֵן וּמַבִּיט וּמַשְׂכִּיל, כִּי הַכֹּל אֲחִיזַת עֵינַיִם וְכוּ׳, וְהַכֹּל מִצַּד הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא לְכַסּוֹת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל אֶת הַמַּחֲשָׁבָה וְהָרַעְיוֹן שֶׁל אֵיזֶה מְצִיאוּת שֶׁל מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה קֹדֶם בִּיאַת וְהִתְגַּלּוּת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וְעָלֵינוּ לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ רַק עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר.

ג.

אָחִי אָחִי! אַל תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ שׁוּם יִרְאָה וְשׁוּם מֶמְשָׁלָה וְשׁוּם עֹל מִבָּשָׂר־וָדָם, רַק רְאֵה לְבַטֵּל

אֶת כָּל יְשׁוּתְךָ וְגֵאוּתְךָ, וְתַכְנִיעַ אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלֵב אֱמֶת, בְּלֵב תָּמִים, וְכָל הַבָּא עָלֶיךָ, תְּקַבֵּל בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת וּבְלֵב רָחָב, וְתֵדַע, כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי־פְּרָטִית, כִּי בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ לֹא יָרִים אִישׁ אֶת יָדוֹ וְאֶת רַגְלוֹ. וְזֶהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי פְּחָדִים וְיִרְאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, הַבָּאִים מִבְּנֵי־אָדָם, כִּי בִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לֹא יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת לְךָ לֹא טוֹב וְלֹא רַע. וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת הַזּוֹ, כְּמוֹ־כֵן תִּכָּלֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמֶמְשַׁלְתּוֹ, כִּי מֶמְשַׁלְתּוֹ בַּכֹּל, וְלֵב מֶלֶךְ וְשָׂרִים בְּיַד ה׳, וּבִלְי רְשׁוּתוֹ לֹא יַגִּיעַ אֵלֶיךָ שׁוּם רַע אוֹ טוֹב. וְעַל־כֵּן הַזָּהֵר וְהִשָּׁמֵר, בְּנִי וְאָחִי, מִמַּלְכוּת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהוּא אֵיזֶה מַחֲשָׁבָה דַּקָּה אוֹ פְּנִיָּה אוֹ הִרְהוּר רַע, חַס וְשָׁלוֹם, כְּאִלּוּ יֵשׁ אֵיזֶה מְצִיאוּת שֶׁל מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה בִּלֹא רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לָנוּ לַעֲשׂוֹת וְלִקַּח אֵיזֶה מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה בְּיָדֵינוּ, וְנַחֲשֹׁב כְּאִלּוּ בְּיָדֵינוּ תָּלוּי אֵיזֶה גְּבוּרָה אוֹ אֵיזֶה הַצְלָחָה, כִּי כָּל זֶה נִכְנָס בְּגֶדֶר כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, כִּי הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית הוּא רַק לִמְסֹר אֶת עַצְמֵנוּ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלֵידַע,

כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם מַכְרִיזִין מִלְמַעְלָה (חֻלִּין ז׳.) וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֵרְתָּהּ אֲפִלּוּ כְּמִלְא נִימָא (יוֹמָא ל״ח.), וַאֲפִלּוּ צַפְרָא קְלִילָא מִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, אֵינָהּ מִתְצַדָּא (יְרוּשַׁלְמִי שְׁבִיעִית), וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגּוּתָא מִן שְׁמַיָּא מוּקְמִינָן לֵיהּ (בְּרָכוֹת נ״ח.). וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תִּרְצֶה אַחֵר מִבִּלְעָדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

ד.

אָחִי הַיָּקָר! כְּשֶׁכְּלַל חָכְמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהֵם חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, כָּל מִינֵי קֻשְׁיוֹת, סְפֵקוֹת וּבִלְבּוּלִים וְהֶרְהוּרִים לְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ — מִתְגַּבְּרִים עָלֶיךָ, עִקַּר הָעֵצָה הוּא לְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכַאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה: בְּיוֹתֵר מוֹעִיל הַשֵּׁנָה לִבְחִינַת אֱמוּנָה; הֵינוּ כְּשֶׁבָּאִים עָלֶיךָ כָּל מִינֵי סְפֵקוֹת וּבִלְבּוּלִים, רְאֵה לְהָנִיחַ עַצְמְךָ לִישֵׁן, וְאָז, בִּשְׁעַת שֵׁנָה, הַנְּשָׁמָה בָּאָה בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לִישֵׁן, עִקַּר הָעֵצָה — לְסַלֵּק

אֶת דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם דַּעַת וְשֵׂכֶל כְּלָל, רַק בַּעַר אָנֹכִי מֵאִישׁ, וְלֹא בִינַת אָדָם לִי, וּלְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּפְשִׁיטוּת וּבְתָמִימוּת גָּמוּר, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל, וְלֹא יָנִיחַ אֶצְלוֹ שׁוּם חֲקִירוֹת וְקֻשְׁיוֹת כְּלָל, רַק לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנַת אֹמֶן, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ, כִּי אֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה כְּלָל, וַאֲפִלּוּ מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה מִבַּעַל־בְּחִירָה, הַכֹּל מִיָּדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא בָּרָא אֶת כָּל הַהַסְתָּרוֹת וְהַנִּסְיוֹנוֹת וְהַכְּפוּיִים, שֶׁמַּסְתִּירִים וּמְנַסִּים וּמְכַסִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ אֶלָּא בִּשְׁבִילְךָ, כְּדֵי לְנַסּוֹתְךָ וּלְנַסּוֹת אֶת לְבָבְךָ וְלִרְאוֹת אֶל מִי תִּפְנֶה בְּשָׁעַת צָרָה, אִם אֶל הַקִּיא צוֹאָה, שֶׁהֵם כְּלָל הַסְּפֵקוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים וְהַחֲקִירוֹת שֶׁל הֶבֶל, שֶׁנַּעֲשֶׂה עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, עַד שֶׁנִּדְמֶה לְכָל אֶחָד מַה שֶּׁנִּדְמֶה, אוֹ לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּכְבָר אָמַר פַּעַם אַחַת רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, לְאֶחָד, שֶׁהָיָה לוֹ בִּלְבּוּלֵי אֱמוּנָה; הֲלֹא כָּל הִתְהַוּוּת מַעֲשֶׂה־בְּרֵאשִׁית הָיָה רַק בִּשְׁבִיל שֶׁצָּפָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיוּ אֲנָשִׁים, שֶׁיִּהְיוּ לָהֶם יְסוּרִים בְּעִנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מֵחֲמַת הַבִּלְבּוּלִים וְהַכְּפִירוֹת, הָעוֹלִים עַל מַחֲשַׁבְתָּם, רַחֲמָנָא לְצַלַּן, וְהֵם יִתְגַּבְּרוּ נֶגֶד אֵלּוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת וְיִתְחַזְּקוּ

בָּאֱמוּנָה, וְרַק בִּשְׁבִיל זֶה בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה־בְרֵאשִׁית. וְעַל־כֵּן, אָחִי אָחִי, חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ!

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָחִי הַיָּקָר, כִּי זֶה מַה שֶּׁנִּכְנַס בְּךָ תָּמִיד סְפֵקוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים וּבִלְבּוּלֵי אֱמוּנָה, וְאַתָּה מְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, עַד שֶׁלִּפְעָמִים עוֹלֶה בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ אֵיזֶה עִיּוּן וּמַחֲשָׁבָה טְמֵאָה. כְּאִלּוּ יֵשׁ אֵיזֶה מְצִיאוּת מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְכְאִלּוּ מָסְרוּ אֶת הָעוֹלָם בְּיַד בָּשָׂר־וָדָם, אֲשֶׁר מִזֶּה נִתְהַוֶּה הַקְּלִפָּה הַקָּשָׁה וַחֲזָקָה שֶׁל כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה; צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי מַחֲשָׁבוֹת כָּאֵלּוּ בָּאִים רַק מֵחֲטָאֶיךָ הָרַבִּים, וּבִפְרָט אִם אַתָּה יוֹדֵעַ, שֶׁקִּלְקַלְתָּ אֶת בְּרִיתְךָ אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת, כְּבָר נִלְקָה מֹחֲךָ, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּמוֹ שֶׁמָּצוּי עַכְשָׁו, שֶׁבַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אֵין מִי שֶׁיִּהְיֶה נָקִי מִטֻּמְאַת פְּגַם הַבְּרִית, עַד שֶׁיֵּשׁ שֶׁנִּכְשְׁלוּ בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים רַבִּים וּמְגֻנִּים מְאֹד מְאֹד, בְּכָל מִינֵי פְּגָמֵי הַבְּרִית, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל אֵלּוּ הַסְּפֵקוֹת

וְהַבִּלְבּוּלִים וְהַקֻּשְׁיוֹת לְהַקְשׁוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁיִּהְיֶה בּוֹ אֵיזֶה מַחֲשָׁבָה וְרַעְיוֹן נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל חֵטְא וְעָוֹן עוֹשֶׂה פִּרוּד בֵּינְךָ לְבֵינוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נ״ט): כִּי אִם עֲוֹנֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּלִים בֵּינֵכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם וְחַטֹּאתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים מִכֶּם וְגוֹ׳. וְאָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן כ״ב): הַפֶּשַׁע שֶׁל אָדָם מַכְנִיס כְּפִירָה לָאָדָם, וְעַל־כֵּן כָּל אֵלּוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת וְהַסְּפֵקוֹת וְהָרְהוּרִים רָעִים עָלָיו יִתְבָּרַךְ, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁבָּאִים רַק מֵחֲמַת קִלְקוּל מֹחַךְ בִּפְגָמֵי הַבְּרִית, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאַתָּה רוֹאֶה, שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים עָלֶיךָ, עָלֶיךָ רַק לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלֵב אֱמֶת, בְּלֵב טָהוֹר, וְכֵן לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי חֲבֵרִים, שֶׁפָּגְמוּ בַּבְּרִית, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן מִכּוֹפְרִים וְאֶפִּיקֹרְסִים, אֲשֶׁר הֵם מְלֵכְלְכִים בְּכָל מִינֵי פִּגְמֵי הַבְּרִית, כִּי בְּוַדַּאי יַמְשִׁיכוּ אוֹתְךָ אֶל דַּעְתָּם הָרָעָה וְהַמְשֻׁבָּשֶׁת, וְתֹאבַד, חַס וְשָׁלוֹם, לָנֶצַח; עַל־כֵּן הִזָּהֵר וְהִשָּׁמֵר, אֲהוּבִי אָחִי, מִכָּל רָעָה, בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה לְךָ רַק מַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת וּטְהוֹרוֹת בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי, כִּי עִקַּר הַנִּסָּיוֹן בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא לַעֲמֹד וּלְהִשָּׁאֵר בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּפִי הַבְּרוּרִים וְהַנִּסְיוֹנוֹת וְהַמְּרִירוּת וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת, שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ, בְּנָקֵל לוֹ לִפֹּל כְּרֶגַע בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וּלְהִשָּׁאֵר בְּנוּקְבָא דִתְהוֹמָא רַבָּה; עַל־כֵּן הָעִקָּר — לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיךְ לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ; וְעַל־כֵּן בְּכָל יוֹם, כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ, הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן צָרִיךְ לְהַתְחִיל לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלַחֲקֹק הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְאֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ, כִּבְיָכוֹל, צִמְצֵם עַצְמוֹ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, וְהֶחֱזִיר לוֹ נִשְׁמָתוֹ, וּבָאֹפֶן הַזֶּה יֶמְשַׁךְ עָלָיו קְדֻשָּׁה עַל כָּל הַיּוֹם, עַד שֶׁיִּזְכֶּה אַחַר־כָּךְ לְהַרְגִּישׁ וּלְהָבִין אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, אֵיךְ שֶׁמְּצַמְצֵם אֶת עַצְמוֹ, כִּבְיָכוֹל, בְּכָל מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, לְעוֹרְרוֹ וּלְקָרְבוֹ וּלְהַמְשִׁיכוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ

(עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נ״ד). וְעַל־כֵּן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים מְאֹד לְהַשְׁלִיךְ עַצְמוֹ עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִסְמֹךְ עָלָיו, וְתֵכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ וּבָא הַיּוֹם, טוֹב וְנָכוֹן לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִקַּשֵּׁר וְיִשְׁלֹב אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיֹאמַר, שֶׁמּוֹסֵר אֶת כָּל הַיּוֹם שֶׁלּוֹ וְכָל גּוּפוֹ וְכָל מַה שֶּׁיֵּאָרַע עִמּוֹ וְכָל מַחֲשַׁבְתּוֹ, דִּבּוּרוֹ וּמַעֲשָׂיו — אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז אֵין לוֹ כְּבָר לִדְאֹג כְּלָל אֵיךְ שֶׁעוֹבֵר עָלָיו הַיּוֹם וּמַה קָּרָה עִמּוֹ, מֵאַחַר שֶׁמָּסַר אֶת הַיּוֹם וְאֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן ב׳), וְדָבָר זֶה מְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַמְשִׁיךְ עָלָיו עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו יְדִידוּת הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ז.

בְּכָל יוֹם מֵאִיר וְזוֹרֵחַ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹסֶפֶת אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁרָץ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ וּמְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ; וּכְפִי הַיְגִיעָה וְהַחִפּוּשׂ וְהָרְדִיפָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי אֶת אוֹר

הַזְּרִיחָה, שֶׁמֵּאִיר וְזוֹרֵחַ לוֹ, אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר לְאַחֵר כְּלָל, כִּי עַל זֶה אָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית ק״ג): כָּל חַד לְפוּם מַה דְּמִשַּׁעַר בְּלִבֵּיהּ. וּמֵרֹב אוֹר וְחִיּוּת וּתְשׁוּקָה שֶׁמַּרְגִּישִׁים, אִם מַכְנִיסִים אֶת עַצְמוֹ בְּאוֹר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר דָּבָר זֶה אֲפִלּוּ לְעַצְמוֹ, כְּפִי הַהִשְׁתַּנּוּת שֶׁמִּשְׁתַּנָּה הַיְדִיעָה בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע מַמָּשׁ (עֵין שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן א׳), וּמִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל־שֶׁכֵּן בְּכָל יוֹם וָיוֹם וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי הַמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת, שֶׁלֹּא יִמָּצֵא שׁוּם פְּעֻלָּה קְטַנָּה אוֹ גְּדוֹלָה, שֶׁיִּהְיֶה מִקֶּרֶה וָטֶבַע, חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, הַמַּשְׁגִּיחַ עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט מִפְּרָטֵי הָעוֹלָם; וּבִידִיעָה וֶאֱמוּנָה זוֹ יִתְרַחֵב לִבּוֹ וְדַעְתּוֹ לְסֹבֶל עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְיִשְׂמַח מְאֹד מְאֹד בְּתִקֻּף קַטְנוּתוֹ וְדַחֲקוּתוֹ, כִּי תֵּכֶף וּמִיָּד יִתְבָּרֵר לוֹ, אֲשֶׁר מֶלֶךְ עֶלְיוֹן עוֹמֵד עָלָיו וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ וּמְיַסְּרוֹ בְּיִסּוּרִים לְמַעַן יִתְמָרֵק וְיִזְדַּכֵּךְ מֵעֲוֹנוֹתָיו הַמְרֻבִּים, בְּאֹפֶן שֶׁיּוּכַל לִהְיוֹת נַעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל שֶׁפַע אוֹר וְחִיּוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בַּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִ֫ית, וְיוֹדֵעַ בָּרוּר בְּכָל עֵת וָרֶגַע, אֲשֶׁר כָּל מְאֹרְעוֹתָיו הֵם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה

— דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן — הַכֹּל הוּא בְּדִין צֶדֶק מֵרַחֲמָיו הַמְרֻבִּים, עַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַחֵב לִבּוֹ וְדַעְתּוֹ, וְיִזְכֶּה לְהִתְחַדֵּשׁ וּלְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחְדָּשׁ וְכֵן בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע מֻחְדָּשׁ. אַשְׁרֵי שֶׁמְּחַפֵּשׂ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם וּבְכָל רֶגַע וָרֶגַע.

ח.

צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחְדָּשׁ, הַיְנוּ תֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁקָּם בַּבֹּקֶר, יַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי דַּיְקָא כְּשֶׁקָּם מִשְּׁנָתוֹ, אָז נִתְחַדֵּשׁ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּתוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה וָדַעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ — בַּבֹּקֶר נִתְחַדֵּשׁ אֱמוּנָה רַבָּה וּגְדוֹלָה; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי הַמְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל בֹּקֶר מֻחְדָּשׁ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְחוֹזֵר עַל זֶה הַרְבֵּה מְאֹד, לֵידַע שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר — הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, אַךְ נִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ, כִּבְיָכוֹל, בַּלְּבוּשׁ הַזֶּה, וְעָלֵינוּ לְחַפְּשׂוֹ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ וְלִמְצֹא

אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלָּנוּ שֶׁל כָּל הַיּוֹם הַזֶּה מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, בְּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת — נִמְצָא שָׁם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנַטֵּה אָזְנֵינוּ אֶל קוֹל הַפְּנִימִי — רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, הַקּוֹרֵא אֵלֵינוּ וּמְלַמֵּד אוֹתָנוּ כְּדַת מַה לַּעֲשׂוֹת וְאֵיךְ לְהִתְנַהֵג, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם עַצְמוֹ מֵאֵין סוֹף וְעַד אֵין תַּכְלִית בְּכָל יוֹם וָיוֹם, בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה וּבְכָל רֶגַע וָרֶגַע, לְהָאִיר לָנוּ, וְעַל־כֵּן בָּזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ קְבוּעָה — לְהַדְבִּיק עַצְמֵנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחָדָשׁ.

ט.

כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד, אֲשֶׁר אֵין שׂוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, אֵינוֹ אוֹחֵז מֵעַצְמוֹ שׂוּם דָּבָר, רַק תָּמִיד מַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ — אָדָם כָּזֶה מִתְחַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּכָל עֵת וָרֶגַע, וְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁלּוֹ דְּבוּקָה וְאַחוּדָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁכָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא בְּהֶאָרַת נֹעַם זִיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ לְהַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ כֹּחַ

לְהַמְשִׁיךְ אֶת לֵב הַשּׁוֹמְעִים דְּבָרָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה, שֶׁכְּבוֹדוֹ נַעֲשֶׂה אַיִן לְנֶגֶד כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי זוֹכֶה לַדִּבּוּר הַמֵּאִיר, שֶׁכָּל דִּבּוּרָיו יוֹצְאִים מִפִּיו בְּחֵן שֶׁל אֱמֶת וּבְדִבְקוּת וְיִשּׁוּב־הַדַּעַת גָּדוֹל. אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲזַי יַרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיָּיו. עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ, אַשְׁרֵי לְךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ!

י.

אָחִי הַיָּקָר! צָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְכָל מַה שֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ יוֹתֵר, כְּמוֹ־כֵן יְזַדַּכְּךָ מֹחֲךָ וְדַעְתְּךָ, וְתִזְכֶּה לִבְטֹחַ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא בְּיַד בָּשָׂר־וָדָם, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר שׂוּם בְּרִיָּה לֹא יָכוֹל לִגַּע בְּךָ לְטוֹב אוֹ לְרַע, חַס וְשָׁלוֹם, בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כֻּלָּם רַק שְׁלִיחִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן תֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ מַשֶּׁהוּ, רְאֵה לִבְרֹחַ עַד הַמַּכֶּה אוֹתְךָ, שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וּרְאֵה לְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר

עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וּבָזֶה תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו אוֹר יְקָרַת חִיּוּת אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁתִּבְרַח יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר יִמְשַׁךְ עָלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תִּתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַמַּאֲמִין, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ לְבַדּוֹ נִמְצָא, וְאֵין נִמְצָא זוּלָתוֹ — הוּא יִזְכֶּה לְמֹחִין מְיֻשָּׁבִין וּמְזֻכָּכִין וְלֹא יִפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה, וּבִלְבַד, אֲהוּבִי אָחִי, שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד בְּלֵב אֱמֶת וּבְרוּחַ חֻפְצָה, וְתִרְצֶה תָּמִיד רַק לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ — אָז עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ.

יא.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי, כִּי בְּיוֹתֵר מוֹעִיל טְבִילַת מִקְוֶה לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הוּא חֵלֶק אֱלֹקִי מַמָּשׁ, אַךְ מֵרֹב שֶׁקְּלִפּוֹת בְּעוֹלָם הָעַשְׂיָה מְסַבְּבִים אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁנִּסְתָּר מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי אֱלֹקוּתוֹ, שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּישׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם, חָטָא וּפָגַם אֲפִלּוּ פְּגָם אֶחָד בְּחַיָּיו, שֶׁכְּבָר נִסְתָּר וְנֶעְלָם מִמֶּנּוּ גִּלּוּי אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁהִרְבָּה לַחֲטֹא וְלִפְשֹׁעַ

יָמִים וְשָׁנִים, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאָז בְּוַדַּאי נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַסְתָּרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַסְתָּרָה, עַד שֶׁקָּשֶׁה וְכָבֵד לוֹ לְהַשִּׂיג אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל תֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁיּוֹרֵד וְטוֹבֵל בַּמִּקְוֶה, וְהוּא תַּחַת הַמַּיִם, וּמְכַוֵּן, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאֵינוֹ יָכוֹל עַכְשָׁו לִנְשֹׁף שׁוּם אֲוִיר, וְכָל חַיּוּתוֹ מְקַבֵּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ — אָחִי אָחִי! בְּאוֹתוֹ רֶגַע שֶׁמְּכַוֵּן זֹאת תַּחַת הַמַּיִם — הוֹרֵג וּמְבַטֵּל מִמֶּנּוּ אַלְפִּים וְרִבְבוֹת קְלִפּוֹת וְהַסְתָּרוֹת וַחֲשֵׁכוֹת, מַסְגֵּר, דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ שֶׁסְּבִיבוֹתָיו הַקְּלִפּוֹת, וְיוֹצֵא בֶּן־חוֹרִין מַמָּשׁ; חֵרוּת מִמַּלְאַךְ־הַמָּוֶת, חֵרוּת מֵהַמִּיתָה, חֵרוּת מֵהַקְּלִפּוֹת; וְזוֹכֶה, שֶׁיָּאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בִּגְלוּי נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד. וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי אָחִי, חֲזַק וֶאֱמַץ לִהְיוֹת רָגִיל בִּטְבִילַת מִקְוֶה, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁיֵּשׁ לְךָ בִּלְבוּלֵי אֱמוּנָה וּסְפֵקוֹת וְהִרְהוּרִים אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, עִקַּר עֲצָתְךָ — לִהְיוֹת רָגִיל בִּטְבִילַת מִקְוֶה תָּמִיד.

יב.

צָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ וְלִבְּךָ, כִּי כָּל

הַיְרִידוֹת וְהַקְּטָנוּת וְהַנְּפִילוֹת וְהַהַשְׁלָכוֹת, שֶׁאַתָּה יוֹרֵד וְנוֹפֵל וְנִשְׁלָךְ וְכוּ׳ — הוּא רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם הָיִיתָ מִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדֶיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וַאֲפִלּוּ בִּמְקוֹמְךָ, שֶׁאַתָּה מֻנָּח שָׁם בְּלִכְלוּךְ מַעֲשֶׂיךָ, גַּם שָׁם יְכוֹלִים לִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ — אָז לְעוֹלָם לֹא הָיִיתָ נוֹפֵל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ, וְלֹא הָיִיתָ מִתְיָאֵשׁ, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה וּבְכָל הֶסְתֵּר וּמְכְסֶה — שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם; וּמַה שֶּׁאַתָּה אֵינְךָ מַרְגִּישׁ זֹאת, הוּא מֵרֹב יֵאוּשׁ, כִּי מֵהַכְּפִירוֹת שֶׁנִּכְנָס בְּךָ, נִדְמֶה לְךָ, שֶׁבִּמְקוֹמְךָ אֵין אֱלֹקוּתוֹ, וּבֶאֱמֶת צָעַק דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קל״ט): פְּלִיאָה דַעַת מִמֶּנִּי, נִשְׂגְּבָה, לֹא אוּכַל לָהּ — אֲנִי מִתְפַּלֵּא מְאֹד, וְאֵינִי מֵבִין, אֵיךְ שַׁיָּךְ לְאָדָם לוֹמַר, שֶׁהוּא רָחוֹק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; הֲלֹא אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ, וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָח?! אִם אֶסַּק שָׁמַיִם — שָׁם אָתָּה, וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל — הִנֶּךָּ: אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר, אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם — גַּם שָׁם יָדְךָ תַּנְחֵנִי וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ! וָאֹמַר אַךְ חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי, וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדִנִי — גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר — כַּחֲשִׁיכָה כָּאוֹרָה! וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שֶׁתַּחֲזֹר בִּפְסוּקִים אֵלּוּ, וְאָז תִּרְאֶה, כִּי הַכֹּל דְּמְיוֹן גָּדוֹל, וְכָל אֵלּוּ

הַהַסְתָּרוֹת וְהַיֵּאוּשׁ הֵם רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הָאֱמוּנָה, כִּי בְּבֵרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה, שֶׁתִּזְכֶּה לִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, לְעוֹלָם לֹא תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא תִּתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּלָל.

יג.

אֲפִלּוּ מֵעִמְקֵי עֲמָקִים, מֵהַשְׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו — יְכוֹלִים לָצֵאת עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אֱמוּנָה הִיא מִדַּת הַמַּלְכוּת דִּלֵּית לָהּ מִגַּרְמָהּ כְּלוּם, כִּי־אִם מַה שֶּׁמְּקַבֶּלֶת מֵהַסְּפִירוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת, כְּמוֹ־כֵן עִקַּר יְרִידַת וּנְפִילַת הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ; וְכֵן עִקַּר הַשְׁלָכָתוֹ בְּעִמְקֵי עֲמָקִים וְכוּ', כִּי נִדְמֶה לוֹ מֵרֹב חַטֹּאתָיו וַעֲוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו, שֶׁאִבֵּד כְּבָר הַכֹּל, וְאֵין לוֹ שׁוּם חִיּוּת וְטוֹב, מֵאַחַר שֶׁנִּשְׁלַךְ בְּרַע וְחֹשֶׁךְ כָּזֶה, שֶׁמֻּנָּח שָׁם, וּמִזֶּה בָּא, שֶׁמִּתְיָאֵשׁ עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, מֵאַחַר שֶׁרוֹאֶה וּמַרְגִּישׁ בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא רֵיק וְחָסֵר לְגַמְרֵי מִכָּל הַקְּדֻשָּׁה וְהָרוּחָנִיּוּת וְכוּ', אֲבָל כְּשֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְיַשֵּׁב: הֲלֹא גַּם מִדַּת הַמַּלְכוּת, אֵין לָהּ בְּעַצְמָהּ שׁוּם דָּבָר, רַק מַה שֶּׁמְּקַבֶּלֶת מִמַּה שֶּׁלְּמַעְלָה הֵימֶנּוּ, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה גַּם־כֵּן לַחֲזֹר וּלְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים: הֲלֹא

סוֹף כָּל סוֹף הוּא חַי וְקַיָּם וְהוֹלֵךְ וְנוֹשֵׁף אֲוִיר וְכוּ׳ — נִמְצָא שֶׁבְּוַדַּאי עֲדַיִן הוּא יִתְבָּרַךְ מֵאִיר בִּי חִיּוּת, וְעַל־כֵּן אֵיךְ שַׁיָּךְ אֵיזֶה יֵאוּשׁ, לְהִתְיָאֵשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ? ! וְלָכֵן הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה — לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ תָּמִיד אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁהוּא מִדַּת הַמַּלְכוּת, וְאַף שֶׁרוֹאֶה וּמֵרְגִּישׁ, שֶׁהוּא חָסֵר וְרֵיק מִכֹּל, יַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ: הֲלֹא גַּם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא בְּלִי דַּעַת וָשֵׂכֶל, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ דַּעַת וָשֵׂכֶל — לֹא שַׁיָּךְ אֱמוּנָה, כִּי אֱמוּנָה הִיא רַק בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל מַשִּׂיג, וְעַל־כֵּן גַּם אֶצְלוֹ אַף שֶׁמַּרְגִּישׁ אֶת עַצְמוֹ חָסֵר וָרֵיק מִכָּל דָּבָר טוֹב וּקְדֻשָּׁה, עָלָיו לָדַעַת, כִּי אֵין יוֹדְעִים כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אוֹתוֹ, אַף שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִין וְלָדַעַת זֹאת בְּשִׂכְלוֹ, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ יְכוֹלִים לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִכָּל יְרִידוֹתָיו וְקַטְנוּתוֹ וַחֲשֵׁכוּתוֹ וְכוּ׳, שֶׁנִּשְׁלַךְ לְשָׁם עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו וְחַטֹּאתָיו וּפְשָׁעָיו הַמְרֻבִּים.

יד.

מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,

הֲרֵי זֶה מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל עֵת וָרֶגַע מַמָּשׁ, כִּי כְּמוֹ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מִתְחַדֵּשׁ, כִּבְיָכוֹל, בְּכָל רֶגַע וְדַקָּה, כִּי כָּל הָעוֹלָמוֹת מִשְׁתַּנִּים בְּכָל תְּנוּעָה וְדַקָּה, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן בְּכָל שָׁעָה וּמִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל־שֶׁכֵּן בְּכָל יוֹם וָיוֹם — כְּמוֹ־כֵן מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְנִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי זוֹכֶה גַּם הוּא לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת, שֶׁיֵּשׁ לָהָאָדָם, שֶׁנּוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בְּדַעְתּוֹ, הוּא רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הָאֱמוּנָה, שֶׁנִּדְמֶה לוֹ, אֲשֶׁר בִּמְקוֹמוֹ אֵין אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִזֶּה בָּא שֶׁנּוֹפֵל בְּיֵאוּשׁ וְעַצְבוּת וְדָאוֹן, כִּי הַכֹּל נִתְיַשֵּׁן אֶצְלוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְעַל־כֵּן הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עַלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עַלְמִין, אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם "תָּמִיד" מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס יְדִיעָה זוֹ בְּלִבּוֹ וְדַעְתּוֹ, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה גַּם־כֵּן לְהִתְחַדֵּשׁ, וְיִהְיֶה תָּמִיד שָׂמֵחַ וּבְלֵב טוֹב. וִידִיעָה זוֹ הִיא עִקָּר גָּדוֹל בַּחַיִּים, כִּי רֹב רֻבָּם שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁנִּתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הוּא רַק בִּשְׁבִיל שֶׁנִּדְמֶה לָהֶם, כְּאִלּוּ עָזַב ה' אֶת הָאָרֶץ (יְחֶזְקֵאל ח'), וּכְאִלּוּ הַכֹּל נִתְיַשֵּׁן וְכוּ', וְכָל זֶה בָּא

מֻחָמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, אֲבָל תֹּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרוֹאֶה וּמֵבִין וּמַרְגִּישׁ, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל נִתְחַדֵּשׁ בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע, כְּמוֹ הָאָדָם, שֶׁמּוֹצִיא רוּחַ וּמַכְנִיס רוּחַ בְּכָל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה, כְּמוֹ־כֵן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹשֵׁף, כִּבְיָכוֹל, אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, וְתָמִיד יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה וּבְשַׁלְוַת הַנֶּפֶשׁ; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל יְדִיעָה זוֹ!

טו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי, כִּי בִּדְבַר ה׳ נִבְרָא כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁזֶּהוּ כְּלַל הָעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם, וְדִבּוּרוֹ יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): לְעוֹלָם ה׳ דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם; כִּי דִּבּוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁדִּבֵּר וְאָמַר: יְהִי רָקִיעַ — עֲדַיִן עוֹמֵד וּמְחַיֶּה וּמַחֲזִיק אֶת הַשָּׁמַיִם, וְכֵן בְּכָל פְּרָטֵי פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, יֵשׁ בּוֹ מַאֲמָרוֹ וְדִבּוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁמְּחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת זֶה הַדָּבָר; וְעַל־כֵּן הָעִקָּר — לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל דִּבּוּרוֹ, וְיַקְשֵׁר אֶת

עַצְמוֹ אֶל הָאֱלֹקוּת, שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, וְכָל מַה שֶּׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בְּתוֹךְ הָאֱלֹקוּת, הַמְחַיָּה וּמְהַוָּה אֶת הַבְּרִיאָה, יוֹתֵר יִזְכֶּה לִשְׁמֹר אֶת דִּבּוּרֵי פִּיו, כִּי יִתְגַּלֶּה לוֹ, כִּי הַכֹּל לַכֹּל — אֱלֹקוּת גָּמוּר, וַאֲפִלּוּ דִּבּוּרֵי פִּיו זֶה הוּא קוֹל הַשְּׁכִינָה, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁרֹב הָעוֹלָם רְחוֹקִים מִידִיעָה וְהִתְגַּלּוּת הַזּוֹ, וְעַל־כֵּן מַפְקִירִים אֶת דִּבּוּרָם, וְזֶה נִקְרָא גָּלוּת הַשְּׁכִינָה, וְעִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ — לַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת הַשְּׁכִינָה, שֶׁהוּא הַדִּבּוּר, מֵהַגָּלוּת, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְדַבֵּר תָּמִיד רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּמְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל בְּרִיָּה, וּבָזֶה בְּעַצְמוֹ נִתַּקֵּן כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ.

טז.

זְכֹר, אֲהוּבִי אָחִי, מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת בְּגוּף וּבְנֶפֶשׁ וּבְמָמוֹן — וּמַדּוּעַ לֹא תִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתְּךָ, כִּי הַכֹּל הֵם רַק סִבּוּבִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁרוֹצֶה, שֶׁתַּחֲזֹר אֵלָיו, וְעַל־כֵּן מְסַבֵּב עִמְּךָ בְּסִבּוּבִים כָּאֵלּוּ, פֶּן וְאוּלַי תִּזְכֶּה לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ; וּלְבַסּוֹף לֹא דַּי שֶׁאֵינְךָ חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא גַּם

נִכְנָס בְּךָ שִׂכְחָה, וְאַתָּה שׁוֹכֵחַ לְגַמְרֵי מֵהַמְסַבֵּב כָּל הַסִּבּוֹת, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁגַּם נִכְנָס בְּךָ כָּל מִינֵי סְפֵקוֹת וְקֻשְׁיוֹת וְעַקְמוּמִיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבָזֶה אַתָּה מִסְתַּבֵּךְ בְּסִבּוּכִים אֲחֵרִים, וְעַל־כֵּן כַּלֵּךְ מִכָּל הַהֶבֶל וְהַדְּמְיוֹנוֹת, וְרְאֵה לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לְהָאָדָם שׁוּם בֵּית־מָנוֹס לִבְרֹחַ מִפִּגְעֵי הַזְּמַן, רַק אֵצְלוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַכְנִיס הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ וּבְמֹחֲךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְהַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁמֵּעִיק לְךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְתִהְיֶה רָגִיל בְּדָבָר זֶה מְאֹד, כִּי אֱמוּנָה וּתְפִלָּה הוֹלְכִים יַחַד, כִּי הַמַּאֲמִין, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וְאֵין בִּלְעָדָיו נִמְצָא — אֲזַי תָּמִיד יְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וִיסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבּוֹ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּדָבָר זֶה, יוֹתֵר יְחַזֵּק אֱמוּנָתוֹ וְיוֹתֵר תִּזְכֶּה לָצֵאת מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּגוּף וָנֶפֶשׁ וּבְמָמוֹן, וְתִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

יז.

כְּשֶׁרוֹאֶה הָאָדָם, שֶׁדַּעְתּוֹ מְבֻלְבָּל, וְאֵינוֹ בִּשְׁלֵמוּת, וְאֵינוֹ יָכוֹל לֵידַע וּלְהָבִין, שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד, עִקַּר הָעֵצָה — לְהַשְׁלִיךְ שִׂכְלוֹ לְגַמְרֵי וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה לְבַד, לְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר אוֹר יוֹם הוּא הִתְגַּלּוּת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה לְבַד, וְאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלַל. וְזֶהוּ צָרִיךְ לִהְיוֹת רְאִיָּה חוּשִׁית שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּרְאֶה בְּעֵינֵי שִׂכְלוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים אוֹר יוֹם בְּחוּשׁ; וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִקְרָא אוֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים כ״ז): ה׳ אוֹרִי וְיִשְׁעִי. וּכְתִיב (שָׁם קי״ח): אֵל ה׳ וַיָּאֶר לָנוּ; הֵינוּ כְּשֶׁיּוֹדְעִים בִּידִיעָה חוּשִׁית, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה לְבַד, זֶה עִקַּר הָאוֹר, כִּי עִקַּר הָאוֹר הוּא רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁמֵּאִיר לָנוּ, אֲבָל כְּשֶׁנֶּחְשָׁךְ לְהָאָדָם, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת לַיְלָה, שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה בְּחוּשׁ אֶת הָאוֹר — אָז עָלָיו לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת שֵׁנָה; בְּשָׁעַת שֵׁנָה הַנְּשָׁמָה נִכְנֶסֶת אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳,

סִימָן ל״ה) כְּמוֹ עַכְשָׁו בַּגָּלוּת, שֶׁנִּדְמֶה לְלַיְלָה, אֲזַי אָנוּ צְרִיכִין תָּמִיד לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה לְבַד, מֵאַחַר שֶׁאֵין אָנוּ זוֹכִים לְגִלּוּי הָאוֹר, גִּלּוּי הַדַּעַת בִּשְׁלֵמוּת, לֵידַע בֶּאֱמֶת, שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ דַּיְקָא וְלִסְמֹךְ עַל אֱמוּנָה לְבַד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צ״ב): וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת; כִּי בַּלַּיְלָה, בְּשָׁעָה שֶׁנֶּחְשָׁךְ לְהָאָדָם יְדִיעָה חוּשִׁית, עָלָיו לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת לַיְלָה, וְלֹא יַחְקֹר שׁוּם חֲקִירוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ.

יח.

עִנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא. זֶהוּ תַּכְלִית כָּל הַבְּרִיאָה, כִּי בֶּאֱמֶת בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הָאָדָם עַל הָאָרֶץ כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה הָיְתָה כַּוָּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּבְרִיאַת כָּל הָעוֹלָמוֹת עַד עוֹלָם הַזֶּה, וְגַם כָּאן הָעוֹלָם מָלֵא כִּסּוּיִים וְהַסְתָּרוֹת, קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וְכוּ׳, וְנִקְרָא עוֹלָם, לְשׁוֹן הֶעְלֵם, כִּי נֶעֱלָם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהָאָדָם זוֹכֶה עַל־יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ בְּקִיּוּם תּוֹרָה וּמִצְוֹות וּבִתְפִלָּתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְגַלּוֹת אֶת

הַהֶעֱלֵם וְהַהֶסְתֵּר וְהַכִּסּוּי, וְזוֹכֶה לְחַבֵּר וּלְיַחֵד אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם יַחַד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ הָיְתָה מַדְרֵגַת חֲנוֹךְ, אֲשֶׁר נֶאֱמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית ה׳): וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹקִים וְאֵינֶנּוּ, כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹקִים. וּמוּבָא בַּסְּפָרִים: אֱלֹקי״ם עוֹלֶה מִסְפַּר הַטֶּבַע״ע, הַיְנוּ כִּי זֶה הָיְתָה מַדְרֵגַת חֲנוֹךְ, שֶׁקִּשֵּׁר הַכֹּל, הַיְנוּ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, כָּל הַטֶּבַע״ע, אֶל הָאַיִן, בְּחִינַת וְאֵינֶנּוּ, כִּי מֵרֹב דְּבֵקוּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ קִשֵּׁר וְשִׁלֵּב הַכֹּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לָבְרָכָה (הוּבָא בְּמִדְרַשׁ תַּלְפִּיּוֹת): חֲנוֹךְ תּוֹפֵר מְנָעָלִים הָיָה, וְעַל כָּל תְּפִירָה אָמַר: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד; כִּי יְיַחֵד וְקִשֵּׁר וְשִׁלֵּב אֶת כָּל עִנְיְנֵי עוֹלָם הַזֶּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְגִלָּה, שֶׁגַּם בְּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ רַק בְּהֶעֱלֵם וְהַהֶסְתֵּר; וְעַל־כֵּן מִי שֶׁזּוֹכֶה לָבוֹא לִידֵי גִּלּוּי אֱמוּנָה כָּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וַאֲפִלּוּ הַגַּשְׁמִיּוּת הִיא רוּחָנִיּוּת, הָאָדָם הַזֶּה שֶׁאוֹחֵז בָּזֶה, הוּא דַּיְקָא מַשְׁלִים כַּוָּנַת הַבְּרִיאָה, וְנַעֲשֶׂה כְּדֻגְמַת חֲנוֹךְ; אַשְׁרֵי לוֹ.

יט.

מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אַזַי חַיָּיו חַיִּים טוֹבִים וּנְעִימִים, כִּי כָּל מַה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו — בּוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ, שֶׁהַכֹּל מֵשִׂגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז אֵינוֹ מִתְיָרֵא וּמִתְפַּחֵד מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְהוּא מוּכָן בְּכָל עֵת וָרֶגַע לִמְסֹר נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לִשּׁוּם מַדְרֵגָה שֶׁל גִּלּוּי אֱלֹקוּתוֹ אִם לֹא שֶׁהָאָדָם מוּכָן וּמְזֻמָּן לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּכָל עֵת וָרֶגַע אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ הוּא רוֹחָנִי, וְגֶשֶׁם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשִּׂיג וְלִתְפֹּס דָּבָר רוּחָנִי, אִם לֹא שֶׁיִּמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, שֶׁאָז מִמֵּילָא נִתְבַּטֵּל הַגַּשְׁמִיּוּת מִמֶּנּוּ, וְאָז, כְּשֶׁנּוֹפֵל מִמֶּנּוּ גּוּפוֹ הַגַּשְׁמִי, מִמֵּילָא נִתְגַּלֶּה אֵלָיו הָרוּחָנִי, וַאֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלֶיהָ כְּלָל.

כ.

עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִזְכּוֹת אֶל זֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא מַדְרֵגַת הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ שֶׁיִּזְכֶּה לָבוֹא לְגִלּוּי אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה גְּבוֹהָה כָּזוֹ, עַד שֶׁלֹּא

יִרְאֶה וְלֹא יַרְגִּישׁ מִשּׁוּם דָּבָר, רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ בִּידִיעָה זוֹ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינָיו רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד יִסְתַּכֵּל רַק עָלָיו יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ שׁוּם מַחֲשָׁבָה אַחֶרֶת, רַק עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְזֶהוּ עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת לִזְכוֹת לָזֶה. וְכָל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם בָּא אֶל מַדְרֵגַת גִּלּוּי אֱלֹקוּת כָּזֶה, עֲדַיִן רָחוֹק הוּא מֵהַדְּבֵקוּת הָאֲמִתִּי, כִּי אֱמוּנָה הִיא הִיא הַדְּבֵקוּת, כִּי בָּזֶה שֶׁנִּתְגַּלֶּה לוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה, וְתָמִיד זוֹכֵר אֶת זֶה בְּמֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְרוֹאֶה אֶת זֶה בְּעֵינָיו, וּמַרְגִּישׁ אֶת זֶה בְּכָל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה — זֶהוּ עִקַּר הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד הִזְהִירָנוּ עַל זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְדָבְקָה בּוֹ, כִּי בָּזֶה שֶׁהָאָדָם מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, מִמֵּילָא נִדְבָּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ עִם דֶּבֶק מַמָּשׁ, וְכֵן אוֹהֵב אוֹתוֹ וּמִתְיָרֵא מִמֶּנּוּ. וְעַל־כֵּן הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל מַה שֶּׁיִּזְכֶּה יוֹתֵר לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה, יוֹתֵר יִזְכֶּה לְהִדָּבֵק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי לוֹ.

כא.

בְּיוֹתֵר תָּלוּי מִדַּת הָאֱמוּנָה בְּדִבּוּרֵי פִּיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פ״ט): אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי, הַיְנוּ לִבְלִי לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה עוֹקֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר אֵין שׂוּם מְצִאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא — אָז יִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד אֶת דִּבּוּרֵי פִּיו, וְלֹא יְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ, חַס וְשָׁלוֹם. וְאָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מ״ד): עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבְּרִין הָאֱמוּנָה בַּפֶּה — זֶהוּ בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה, וְגַם עַל־יְדֵי־זֶה בָּאִים לָאֱמוּנָה. וּמֵחֲמַת זֶה צָרִיךְ לִזָּהֵר מְאֹד מִדִּבּוּרִים שֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ אוֹמְרָם מִלִּבּוֹ, הַיְנוּ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ מַאֲמִין, וְאֵינוֹ כּוֹפֵר, חַס וְשָׁלוֹם, רַק שֶׁהוּא חוֹזֵר וְאוֹמֵר דִּבְרֵי אֶפִּיקוֹרְסוּת, שֶׁשָּׁמַע בְּשֵׁם אֲחֵרִים, שֶׁהֵם אֶפִּיקוֹרְסִים, וְהוּא מִתְלוֹצֵץ מֵהֶם — אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם מִזֶּה צָרִיךְ לִזָּהֵר מְאֹד, כִּי הַדִּבּוּר הַזֶּה שֶׁל כְּפִירָה מַזִּיק מְאֹד לָאֱמוּנָה, גַּם הוּא אִסּוּר גָּמוּר, כִּי עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָסוּר לוֹמַר דִּבְרֵי הַלָּצוֹת אֲפִלּוּ בְּדֶרֶךְ שְׂחוֹק, עַיֵּן שָׁם. וְעַל־כֵּן רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד

מְאֹד אֶת דִּבּוּרֵי פִיךָ, וְהַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, אֲשֶׁר בָּזֶה תַּמְשִׁיךְ וְתַכְנִיס אֶת מִדַּת הָאֱמוּנָה בְּתוֹךְ הָעוֹלָם.

כב.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי אָחִי, בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אֵין זֶה שׁוּם עֵצָה כְּלָל לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת לִשְׁאֹר קַיָּם וְחָזָק בְּמַעֲמָדוֹ וּמַצָּבוֹ, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִפִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת, שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, הוּא רַק עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לֵידַע כִּי אֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה כְּלָל, וְאֵין שׁוּם דָּבָר נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, רַק עַל כָּל סִבָּה יֵשׁ לָהּ מְסַבֵּב, וּבְכָל מִקְרֶה יֵשׁ שְׁלִיחוּת מִסִּבַּת כָּל הַסִּבּוֹת וְהַמְשֻׁלָּח כָּל הַשְּׁלִיחוּת — אָז בִּידִיעוֹת אֵלּוּ תּוּכַל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי הָעִקָּר לָמָּה הָאָדָם נִשְׁבָּר מֵרִבּוּי צָרוֹתָיו וְהַרְפַּתְקָאוֹתָיו וּמְרִירוּתָיו שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל יוֹם וָיוֹם, הוּא רַק עַל־יְדֵי קְצַר הַדַּעַת, שֶׁאֵינוֹ מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֱמוּנָתוֹ וְאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבָּזֶה הוּא כּוֹרֵת אֶת עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ,

וְיוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה, כִּי הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ — אֲזַי לְעוֹלָם לֹא יִשָּׁבֵר וּלְעוֹלָם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל. וְעַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וַחֲזֹר לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, תֵּדַע, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ, וְעַל־כֵּן טוֹב יוֹתֵר לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מֵאֲשֶׁר יְחַפֵּשׂ אַחַר עֵצוֹת אֲחֵרוֹת, אֲשֶׁר בְּוַדַּאי לֹא יוֹעִילוּ כְּלָל מִלְּהִנָּצֵל מִפִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, לְהִתְחַבְּאוֹת אֵצֶלוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ בְּוַדַּאי מָקוֹם בָּטוּחַ וְשָׁמוּר, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְחַבְּאוֹת רַק אֵצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה יְקָשֵׁר וְיַדְבִּיק אוֹתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כג.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִפִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, רַק כְּשֶׁזּוֹכִים לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ שֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְיַחֵד לוֹ מָקוֹם מְיֻחָד, שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וְיִפָּרֵשׁ שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְיַרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְכָל מַה שֶּׁיִּתְמִיד בָּזֶה יוֹתֵר, יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת

אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אַךְ אִי אֶפְשָׁר לְתָפֹס וּלְהַכְנִיס אֶת זֶה בְּמַחֲשָׁבָה, כִּי־אִם עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, שֶׁיִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ; וְכָל מַה שֶּׁמְּדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר מִתְחַזֵּק אֱמוּנָתוֹ, כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, נֶחְקָק בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁחָקוּק יוֹתֵר בְּדַעְתּוֹ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ — יוֹתֵר מְדַבֵּר עִמּוֹ, כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה, הַיְנוּ תְּפִלָּה וֶאֱמוּנָה; עַל־כֵּן מִי שֶׁמַּתְמִיד בְּדִבּוּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה, שֶׁיָּאִיר בּוֹ יוֹתֵר אֱמוּנָתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמֵאִיר עָלָיו אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד; וּכְפִי שֶׁמֵּאִיר לוֹ יְדִיעָה וֶאֱמוּנָה זוֹ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כְּמוֹ־כֵן נִצָּל מִצָּרוֹתָיו וּמֵהַרְפַּתְקָאוֹתָיו וּמִמְּרִירוּתָיו, שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו. וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי אָחִי, הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, רְאֵה לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר; וְאַף שֶׁכָּל הָעִנְיָן נִרְאֶה עַכְשָׁו בְּעֵינֵי הֲמוֹן־עַם כִּשְׁטוּת, חַס וְשָׁלוֹם, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁזֶּה רַק מִסִּבַּת הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוּרְסוּת, שֶׁיָּרְדָה לָעוֹלָם, כִּי בֶּאֱמֶת הַמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עַלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עַלְמִין — אֲזַי לְעוֹלָם יִהְיֶה מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל

בָּהּ; וּמֻחֶמֶת שֶׁאֵין לְהָאָדָם אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ, עַל־כֵּן הוּא מִתְרַשֵּׁל עַצְמוֹ מִתְּפִלָּה, וְעַל־כֵּן עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר פִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן. אַשְׁרֵי הַמְצֻיֶּת אֶת רַבֵּנוּ, זְכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְאָז יַצְלִיחַ תָּמִיד דַּרְכּוֹ, וְיִנָּצֵל מִכָּל צָרָה וְצוּקָה; אַשְׁרֵי לוֹ.

כד.

צָרִיךְ לַחְקֹק בְּדַעְתּוֹ כָּל־כָּךְ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֶצְלוֹ שׁוּם מַחֲשָׁבָה אַחֶרֶת מִבַּלְעֲדֵי אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, כִּי הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לִחְיוֹת חַיִּים מְיֻשָּׁבִים, חַיִּים שֶׁל נַחַת, חַיִּים שֶׁל בִּטָּחוֹן וּנְעִימוּת, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְסֻפָּק, חַס וְשָׁלוֹם, וְאֵין הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה חֲזָקָה אֶצְלוֹ — אֲזַי עוֹלֶה עַל דַּעְתּוֹ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת וּבִלְבּוּלִים וּסְפֵקוֹת וּפְחָדִים, פֶּן וְאוּלַי, שֶׁיְּכוֹלִים לְהַזִּיק לוֹ אוֹ לְקַפֵּחַ אוֹתוֹ; אֲבָל הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, אֲשֶׁר מְבֹרָר וּמְזֻכָּךְ אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה, יוֹדֵעַ, כִּי אֵין שׁוּם דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מֻשְׁגָּח מֵהָאֵין־סוֹף, בָּרוּךְ הוּא, בְּעַצְמוֹ,

וְעַל־כֵּן עוֹבֵר עַל הַכֹּל, וְאֵינוֹ מִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְעוֹשֶׂה גְּבוּרוֹת נוֹרָאוֹת, וְכָל חַיָּיו הֵם שַׁרְשֶׁרֶת אַחַת שֶׁל דְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, כִּי עִקַּר הַשְׁלֵמוּת הוּא רַק מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל עִנְיָנוֹ וּבְכָל מַצָּבוֹ הוּא מַמְשִׁיךְ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶצְלוֹ, וְאָז אָדָם כָּזֶה אֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה, וְאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, כִּי בֶּאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי בִּלְא הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הָאָדָם מְסֻכָּן מְאֹד מְאֹד, כִּי שָׁוְא תִּשּׁוּעַת אָדָם, וְאֵין לִבְטֹחַ בְּשׁוּם בָּשָׂר־וָדָם, כַּאֲשֶׁר אָמַר הַנָּבִיא (יִרְמְיָה י״ז): אָרוּר הַגֶּבֶר, אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם, וְשָׂם בָּשָׂר זְרֹעוֹ, וּמִן ה׳ יָסוּר לִבּוֹ; וְאַף שֶׁיִּדְמֶה לְךָ, שֶׁיֵּשׁ לְךָ אֵיזֶה יָדִיד וְחָבֵר טוֹב, עָלֶיךָ לָדַעַת: בְּלִי הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ הַכֹּל הֶבֶל וָשֶׁקֶר, וַחֲבָל לִבְטֹחַ עַל בָּשָׂר־וָדָם, כִּי לֹא יוּכַל לַעֲזֹר לְךָ כְּלָל, וְכָל אֶחָד לְטוֹבַת עַצְמוֹ הוּא דּוֹרֵשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז אֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אַדְרַבָּה; מוֹצֵא

אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵינוֹ בּוֹטֵחַ בְּהָאָדָם עַצְמוֹ, רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל שְׁלוּחִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁמַּפְרִיד אֶת הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא בּוֹטֵחַ בָּאָדָם, וְאַחַר־כָּךְ יֵשׁ לוֹ אַכְזָבוֹת מֵהָאָדָם, הוּא נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, וְהוּא שָׁרוּי בְּעִצָּבוֹן וְדִכָּאוֹן פְּנִימִי, אֵיךְ יַעֲשֶׂה לוֹ חֲבֵרוֹ הַטּוֹב, הַקָּרוֹב לְלִבּוֹ עַוְלָה כָּזוֹ. וְעַל־כֵּן יוֹתֵר טוֹב לְהַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ רַק אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לִבְטֹחַ עַל שׁוּם אָדָם, כִּי אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲזֹר וּלְהוֹשִׁיעַ לְךָ כְּלָל, כִּי הוּא רַק בָּשָׂר־וָדָם כָּמוֹךָ. הָעִקָּר — הַרְגֵּל עַצְמְךָ לִבְרֹחַ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִרְאֶה נִסִּים וִישׁוּעוֹת תָּמִיד.

כו.

כָּל אָדָם צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל וּלְהָכִין עַצְמוֹ לְהַכְנִיס בְּלִבּוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ מַמָּשׁ, כִּי זֶהוּ עִקַּר וְיסוֹד וּכְלַל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה. וְרַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳), שֶׁצְּרִיכִין לְפַשְׁפֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ וּלְחַפֵּשׂ בְּעַצְמוֹ אֵיךְ אוֹחֲזִין בֶּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָּל אָדָם בְּאֵיזֶה

מַדְרֵגָה שֶׁהוּא, אֲפִלּוּ בַּדְּיוֹטָא הַתַּחְתּוֹנָה, יָכוֹל לְהַרְגִּישׁ בְּלִבּוֹ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מֻחְדָּשׁ, אִם יַטֶּה אָזְנוֹ וּלְבָבוֹ הֵיטֵב לְמַה שֶׁמּוֹצִיא מִפִּיו. וְזֶה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (בְּרָכוֹת י״ג:) שְׁמַע — בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ, שֶׁהֵם כְּלָל הַשִּׁבְעִים לְשׁוֹנוֹת שֶׁל הַשִּׁבְעִים אֻמּוֹת, שֶׁבָּהֶם נֶאֱחָזִים כָּל הַתַּאֲוֹות וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת, כַּיָּדוּעַ, הַיְנוּ בְּכָל לָשׁוֹן מִלְּשׁוֹנוֹת הַגּוֹיִים שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ, גַּם מִשָּׁם תִּשְׁמַע אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צ״ו): סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ; כִּי גַּם בִּלְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים תִּמְצָא אֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת כָּל עִנְיְנֵי חֹל וּמַחֲשָׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְתַאֲוֹות רָעוֹת וְהִרְהוּרִים מְגֻנִּים, שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם — כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת לְשׁוֹנוֹת הָעַכּוּ״ם, כִּי מִשָּׁם הֵם נִמְשָׁכִין, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הִזְהִירוּנוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, שֶׁבְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ,שֶׁתִּשְׁמַע מִשָּׁם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְזֶה שְׁמַע — בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ, הַיְנוּ שֶׁבְּכָל לָשׁוֹן מִלְּשׁוֹנוֹת הָעַמִּים שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ, הַיְנוּ בְּתוֹךְ כְּלָלִיּוּת הַתַּאֲוֹות וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת וְעִסְקֵי חֹל, תִּשְׁמַע מִשָּׁם אֱמוּנָתוֹ וְאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, וּמִשָּׁם תַּחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְתֵדַע, שֶׁאַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם

מִתְחַבֵּא בְּכָל מָקוֹם. נִמְצָא, שֶׁשְּׁנֵי הַפְּרוּשִׁים, שֶׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, עַל תֵּבַת שְׁמַע, שְׁנֵיהֶם עוֹלִים בְּקֶנֶה אֶחָד, כִּי דָּרְשׁוּ לְעִנְיָן שֶׁצְּרִיכִין לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנָיו וְכוּ׳. שְׁמַע — הַשְׁמַע לְאָזְנֶיךָ מַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ, וְגַם דָּרְשׁוּ לְעִנְיָן שֶׁמֻּתָּר לוֹמַר קְרִיאַת־שְׁמַע בְּכָל לָשׁוֹן וְכוּ׳. שְׁמַע — בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ, וּשְׁנֵיהֶם עוֹלִים בְּקֶנֶה אֶחָד, הַיְנוּ שְׁמַע הַשְׁמַע לְאָזְנֶיךָ, מַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ, וְשֶׁתַּטֶּה אָזְנֶיךָ וְלִבְּךָ הֵיטֵב בְּכָל יוֹם לְמַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ, וְיִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחָדָשׁ, וְאָז תּוּכַל לִשְׁמֹעַ אֱמוּנָתוֹ וֶאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מִכָּל לְשׁוֹנוֹת הָעַכּוּ״ם. שְׁמַע — בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ, כִּי ה׳ עֵר — הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן — וְאַף־עַל־פִּי שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ בְּחַסְדּוֹ הַגָּדוֹל וְהַנִּפְלָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קל״ו): לְעוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ; וְהוּא מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה־בְרֵאשִׁית, וּמֵאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדוֹ בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ הִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּתוֹ. וְעַל־כֵּן בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם צָרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל עֵת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ, שֶׁהוּא אִישׁ יִשְׂרְאֵלִי וּמַאֲמִין בָּאֱלֹקִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם, וְאָז

דַּיְקָא לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, כִּי תָּמִיד יִזְכֶּה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת.

כז.

הַחַיִּים מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת וּמְרִירוּת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וּמַדְרֵגָתוֹ וּמַצָּבוֹ הַפְּרָטִי, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה וְלָצֵאת וְלַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם, כִּי־אִם עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הַנִּסְיוֹנוֹת וְהַמְּרִירוּת הוּא רַק כְּשֶׁאָדָם עוֹקֵר אֶת עַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, הַיּוֹדֵעַ וָעֵד, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין שׁוּם מְקֻרֶה וְטֶבַע כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטֹן — הַכֹּל מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן — אָדָם כָּזֶה, אֲשֶׁר אוֹחֵז בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ — הוּא יַעֲבֹר עַל כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת וְעַל כָּל הַמְּרִירוּת, שֶׁרַק בָּאִים וְעוֹבְרִים בְּחַיֵּי הָאָדָם יוֹם יוֹם. וְעַל־כֵּן הָעִקָּר רַק לִהְיוֹת חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לֵידַע כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה הַזּוֹ, יִזְכֶּה לְזִכּוּךְ הַמֹּחִין יוֹתֵר, וְיַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁגַּם מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, יִמְצָא שָׁם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

כח.

עִקַּר שְׁלֵמוּת בְּרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה זוֹכִים דַּיְקָא עַל־יְדֵי בְּטוּל יְשׁוּתוֹ לְגַמְרֵי, כִּי כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם אֵיזֶה רָצוֹן אוֹ אֵיזֶה יְשׁוּת מִבַּלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, עֲדַיִן רָחוֹק הוּא מֵהָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הוּא הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַד כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ מַמָּשׁ, וְאָז דַּיְקָא טוֹעֵם טַעַם אוֹר עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְיָכוֹל לְהַרְגִּישׁ וּלְהָבִין אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְחַיֶּה וְהַמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה וְהַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, נִתְרַחֲבִין לוֹ הַמֹּחִין וְזוֹכֶה לִרְאוֹת מַרְאוֹת אֱלֹקִים, שֶׁם הַוָיְ"ה מְאִירָה לִפְנֵי עֵינָיו, אֵשׁ שְׁחוֹרָה עַל־גַּבֵּי אֵשׁ לְבָנָה, כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וּמַדְרֵגָתוֹ: שֶׁם הַוָיְ"ה פָּשׁוּט, שֶׁם הַוָיְ"ה בְּמִלּוּאִין ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן — כָּל אֶחָד כְּפִי קְדֻשָּׁתוֹ וְטָהֳרָתוֹ וְזִכּוּכוֹ; הָעִקָּר לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מֵאֵיזֶה יְשׁוּת וְרָצוֹן אַחֵר מִבַּלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עִקַּר עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת עַד אֵין סוֹף, הַיְנוּ מִדַּת הָאֱמוּנָה עַד כֶּתֶר רַעֲוָא דְרַעֲוִין הוּא רַק עַל־יְדֵי בְּטוּל רְצוֹנוֹ וְיֵשׁוּתוֹ לְגַמְרֵי, וְלֹא יִרְצֶה רָצוֹן אַחֵר מִבַּלְעֲדֵי

רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ (עַיִן לְקוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קע״ז), כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לְבַטֵּל רְצוֹנוֹ לְגַמְרֵי נֶגֶד רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ שׁוּם רָצוֹן אַחֵר, רַק כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הֵן שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מָמוֹן וּבָנִים, הֵן לָאו, חַס וְשָׁלוֹם, וְהֵן כָּל שְׁאָר הָרְצוֹנוֹת — לֹא יִרְצֶה שׁוּם רָצוֹן אַחֵר, רַק כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ; וְכָל מַה שֶּׁיְבַטֵּל אֶת רְצוֹנוֹ אֶל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה, שֶׁיָּאִיר לוֹ אוֹר הַדְּבֵקוּת בְּהֶאָרָה וּבְזִיו נִפְלָאָה כַּשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם.

כט.

כָּל מַה שֶּׁיַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִתְבָּרֵר אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה לִשְׁמֹר עַל הַזְּמַן הַיָּקָר, כִּי בְּדֶרֶךְ־כְּלָל מִי שֶׁנִּפָּל מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְנִתְקָרֵר מֵהַהִתְלַהֲבוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — הוּא מְבַלֶּה אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר בְּהֶבֶל וּבְרִיק, וְאֵינוֹ זוֹכֶה אֲפִלּוּ לְהַרְגִּישׁ אֵיךְ הַזְּמַן פּוֹרֵחַ לוֹ, וַחֲבָל עַל כָּל רֶגַע וְדַקָּה שֶׁהוֹלֵךְ לְאִבּוּד, וּלְעוֹלָם וָעֶד כְּבָר לֹא יֶחְזַר אֵלָיו; מַה שֶּׁאֵין כֵּן מִי שֶׁחָזַק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתָמִיד חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְדָבוּק בּוֹ

יִתְבָּרַךְ, וּמִסְתַּכֵּל תָּמִיד עַל רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר — וְשׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ — אָדָם כָּזֶה שׁוֹמֵר מְאֹד מְאֹד עַל זְמַנּוֹ הַיָּקָר אוֹ שֶׁמִּתְבּוֹדֵד וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵאַחַר שֶׁמַּרְגִּישׁוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם; אוֹ שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא שִׂכְלוֹ וְדַעְתּוֹ יִתְבָּרַךְ; אוֹ מְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹות, שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ; אוֹ שֶׁמְּדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית; בָּטֵל אֵינוֹ הוֹלֵךְ, בָּטֵל אֵינוֹ יוֹשֵׁב — וְכָל זֶה תָּלוּי כְּפִי הִתְפַּשְׁטוּת הָאֱמוּנָה אֲצָלוֹ. וְהַצַּדִּיקִים דְּבֵקִים כָּל־כָּךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁאֲצָלָם אֵינוֹ הוֹלֵךְ לְאִבּוּד אֲפִלּוּ רֶגַע אַחַת, וְתָמִיד מְיַחֲדִים יְחוּדִים קְדוֹשִׁים; אַשְׁרֵיהֶם וְאַשְׁרֵי חֶלְקָם.

ל.

כָּל זְמַן שֶׁנִּדְמֶה לָאָדָם, שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה חָבֵר אוֹ אֵיזֶה אָדָם שֶׁיָּכוֹל לַעֲזֹר לוֹ, עֲדַיִן רָחוֹק הוּא מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בֶּאֱמֶת כְּשֶׁיִּרְאֶה הָאָדָם וְיִתְיַשֵּׁב הֵיטֵב

הַיטֵב, יָבִין וְיַשְׂכִּיל, שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁיָּכוֹל לַעֲזֹר לוֹ, כִּי כָּל עִנְיָנָיו הוּא רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁיִּחָקֵק יְדִיעָה זוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ, כְּמוֹ־כֵן יֶמְשַׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת, וְיִזְכֶּה לְמֹחִין חֲדָשִׁים תָּמִיד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן עִקַּר הַמְּרִירוּת וְהַחֹשֶׁךְ וְהַדְּכָאוֹן וְהָעַצְבוּת וְהַמֹּחִין דְּקַטְנוּת נִמְשָׁךְ לָאָדָם רַק כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם, שׁוֹכֵחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבוֹטֵחַ בִּבְנֵי־אָדָם, שֶׁאָז הַחַיִּים מָרִים לוֹ מְאֹד מְאֹד; עַל־כֵּן, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, רְאֵה מַה שֶּׁכְּתָב עָבַר עָלֶיךָ בַּחַיִּים חַיּוּתְךָ, כַּמָּה מִינֵי הַפְתָּעוֹת הָיָה לְךָ כְּבָר מִבְּנֵי־אָדָם, כַּמָּה מִינֵי מְרִירוּת וּמַחֲלֶקֶת וַחֲלִישׁוּת־הַדַּעַת הָיָה לְךָ כְּבָר מִבְּנֵי־אָדָם, מַדּוּעַ לֹא תִּזְרֹק אֶת כָּל הַשִּׁטָּיוֹת וְהַקַּטְנוּת שֶׁלְּךָ וּבְרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע, שֶׁכָּל עִנְיָנֶיךָ תָּלוּי רַק בִּידֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא בִּידֵי בָּשָׂר־וָדָם, וְכָל מַה שֶּׁתִּזְכֶּה לְהַכְנִיס יְדִיעָה זוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלִבְּךָ וְדַעְתְּךָ, תִּזְכֶּה לְהִגָּאֵל מִצָּרוֹתֶיךָ, וְיִתְרַחֵב מִחָדָשׁ תָּמִיד.

לא.

עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ מְמַלֵּא כָּל עַלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עַלְמִין, אֵין

שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי מְדַבֵּר — הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא — עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה תָּמִיד לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִהְיֶה שַׁיָּךְ שׁוּם קַטְנוּת וִירִידָה וָחֹשֶׁךְ וְהַסְתָּרָה, שֶׁיּוּכַל לְהַסְתִּירוֹ יִתְבָּרַךְ. וְצָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְהַפִּילוֹ, רַק תָּמִיד יָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִהְיֶה רָגִיל בְּוִדּוּי־דְּבָרִים, לְהִתְוַדּוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל חַטָּאָיו, וְיָשִׂיחַ וִידַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וִיסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו; וַאֲזַי, עַל־יְדֵי עֵצָה זוֹ, יִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּטוּב וּבְנָעִימִים תָּמִיד.

לב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי, כִּי לֹא בְּנָקֵל יַגִּיעַ לְךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, מִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ בְּנַפְשְׁךָ פְּגָמֶיךָ הָרַבִּים וְכוּ', עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי לִזְכּוֹת לְבֵרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁלֹּא תִּרְאֶה לִפְנֵי עֵינֶיךָ רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, לוֹקֵחַ יָמִים וְשָׁנִים שֶׁל עֲבוֹדָה, וְאָז, כְּשֶׁיִּתְבָּרֵר לְפָנֶיךָ יְדִיעָה זוֹ — תַּתְמִיד

בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי צְרִיכִים לְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד עַל נְקֻדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל מַה שֶּׁתַּתְמִיד יוֹתֵר, כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה לְהִכָּנֵס אֶל הֵיכַל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד טוֹב וַעֲרֵבוּת מִזֶּה, כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה כְּבָר לְבֵרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְרוֹאֶה וּמֵבִין בְּדַעְתּוֹ וְשִׂכְלוֹ וּלְבָבוֹ, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, רַק נִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בַּלְּבוּשׁ הַזֶּה, אֲשֶׁר לְמַרְאֵה עֵינָיו — אָז כְּבָר אֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דָּבָר, כִּי־אִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְעַל־כֵּן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד לְהַתְמִיד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְיוֹתֵר — בְּשִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר הוּא כְּלִי לְהַמְשָׁכַת זִיו הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; וְכָל מַה שֶּׁתַּתְמִיד בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה שֶׁתִּתְחַזֵּק אֱמוּנָתְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ גִּלּוּי אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תַּרְגִּישׁ רוּחַ־חַיִּים חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי.

לג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְרוֹמָם וְנַעֲלֶה מִכָּל הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הוּא

יִתְבָּרַךְ אוֹר פָּשׁוּט, וְאֵין בּוֹ שׁוּם הַשָּׂגָה וּתְפִיסָה כְּלָל, וְכָל הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת הַלְּבוּשִׁים, שֶׁאָנוּ מַלְבִּישִׁים אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ק״ד): הוֹד וְהָדָר לָבַשְׁתָּ — שֶׁכָּל הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים, שֶׁמְּשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין וּמְכַבְּדִין וּמְגַדְּלִין אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְאֵיזֶה מַחֲשָׁבָה, תְּפִיסָה וְהַשָּׂגָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁנָּתַן לָנוּ רְשׁוּת לְתָאֲרוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ וּלְפָאֲרוֹ בִּתְאָרִים וּבְשִׁבְחִים, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה, שֶׁתִּזְדַּכֵּךְ אֶצְלֵנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְאֵיזֶה מַחֲשָׁבָה, תְּפִיסָה וְהַשָּׂגָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ כְּלָל, כִּי־אִם עַל־יְדֵי בְּרוּר וְזִכּוּךְ הַמְּדָמֶּה, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא בָּאָה מֵהַמְּדָמֶּה, כִּי בְּהַשֵּׂכֶל לֹא שַׁיָּךְ שׁוּם אֱמוּנָה, כִּי אֱמוּנָה הִיא בְּדָבָר שֶׁאֵין הַשֵּׂכֶל מַשִּׂיגוֹ, אַךְ כְּדֵי לָבוֹא לְבֵרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה, לֵידַע בַּמֶּה לְהַאֲמִין וְכוּ׳, עַל זֶה נָתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רְשׁוּת לְכַנּוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי שֵׁמוֹת וְכִנּוּיִים וּתְאָרִים וּשְׁבָחִים. וְעַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁתַּרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְכַנֵּהוּ בְּכָל מִינֵי כִּנּוּיִים, וּתְשַׁבְּחוֹ בְּכָל מִינֵי שְׁבָחִים — יוֹתֵר תִּזְכֶּה לְבֵרוּר וְזִכּוּךְ הַמְּדָמֶּה, וּכְמוֹ־כֵן יוֹתֵר יִזְדַּכֵּךְ וְיִתְבָּרֵר וְיִתְאַמֵּת אֶצְלְךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא לְבַדּוֹ נִמְצָא, וְאֵין נִמְצָא זוּלָתוֹ כְּלָל.

לד.

עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה לִזְכוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא מִדַּת הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יָדָהּ דַּיְקָא זוֹכִים לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ, אַךְ כְּדֵי לִזְכוֹת לָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה אִי אֶפְשָׁר כִּי־אִם שֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת בְּרִיתוֹ, כִּי אֱמוּנָה תְּלוּיָה בִּשְׁמִירַת וּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית. וְעַל־כֵּן מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁאֲפִלּוּ חָטָא וּפָגַם פַּעַם אַחַת בִּפְגַם הַבְּרִית, חַס וְשָׁלוֹם — מֹחוֹ כְּבָר מְקֻלְקָל וְקָשֶׁה וְכָבֵד לוֹ לִזְכוֹת אֶל מִדַּת הָאֱמוּנָה, מִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל־שֶׁכֵּן מִי שֶׁחָטָא וּפָגַם הַרְבֵּה, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל־שֶׁכֵּן מִי שֶׁחָטָא וּפָגַם יָמִים וְשָׁנִים בְּקִלְקוּלִים רַבִּים וּמְגֻנִּים, כַּאֲשֶׁר מָצוּי בָּעִתִּים הַלָּלוּ, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים — הוּא צָרִיךְ לֵידַע, כִּי בְּוַדַּאי נִפְגַּם וְנִתְקַלְקֵל לְגַמְרֵי מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, וּמִשָּׁם נָפַל אֶל עֹמֶק בּוֹר וָדוּת, וְרָחוֹק מֵאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל הַצָּרוֹת וְכָל הַיִּסּוּרִים, הָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת וְהַמְּרִירוּת שֶׁסּוֹבֵל, הוּא רַק מֵחֲמַת זֶה. וְעַל־כֵּן עִקַּר עֲצָתוֹ הוּא רַק עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּתוֹ אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא הַכֹּהֵן, אִישׁ הַחֶסֶד, אֲשֶׁר יָכוֹל לְתַקֵּן גַּם אוֹתוֹ וּלְהָאִיר בּוֹ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְהַגְבִּיהוֹ וְלַהֲרִימוֹ וּלְרָחֲצוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ וּלְטַהֲרוֹ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן מִי שֶׁיּוֹדֵעַ, שֶׁקִּלְקֵל

מְאֹד בִּבְרִיתוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא רָחוֹק מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — עָלָיו לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר בְּכֹחוֹ לְהָאִיר גַּם בּוֹ אֱמוּנָה בָּרָה וּמְזֻכֶּכֶת.

לה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי, כִּי בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אַתָּה יָכוֹל לָצֵאת מֵעֹמֶק הָרַע וְהַחֹשֶׁךְ, שֶׁנָּפַלְתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ לְשָׁם, כִּי עִקַּר יְרִידַת וּנְפִילַת הָאָדָם הוּא רַק מֵחֲמַת חֻסְרוֹן אֱמוּנָה, כַּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן כ״ב): הַפֶּשַׁע שֶׁל אָדָם מַכְנִיס כְּפִירָה בָּאָדָם, כִּי חוֹשֵׁב, אֲשֶׁר בִּמְקוֹמוֹ אֵין אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִשָּׁם בָּא שֶׁנִּשְׁבָּר לְגַמְרֵי, עַד שֶׁנִּדְמֶה לוֹ, כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְאָבְדָה תִּקְוָה, אֲבָל בָּזֶה שֶׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיֵדַע, שֶׁגַּם בִּמְקוֹמוֹ, שָׁם גָּנוּז וְנֶעֱלָם וְנִסְתָּר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל — עַל־יְדֵי יְדִיעָה זוֹ תִּזְכֶּה תָּמִיד לָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרַע, וְיַחֲזֹר וְיָאִיר לְךָ תָּמִיד אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן חֲזַק וֶאֱמַץ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁאֵין

בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְזֶה יוֹצִיא אוֹתְךָ מֵהַבּוֹר, שֶׁנָּפַלְתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ לְשָׁם.

לו.

אָחִי אָחִי! בְּתֹקֶף דַּחֲקוּתְךָ וְקַטְנוּתְךָ וִירִידָתְךָ אַל תְּאַבֵּד אֶת עַצְמְךָ, רַק תַּמְשִׁיךְ אֵלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן — הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, וְאֵין שׁוּם צַד מִקְרֶה כְּלָל, וּבִידִיעָה זוֹ תִּזְכֶּה לְהִגָּאֵל מִכָּל דַּחֲקוּתְךָ וְקַטְנוּתְךָ וִירִידָתְךָ. וְאֵיךְ תִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ אֵלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ? עַל־יְדֵי שֶׁתִּשְׁמֹר שִׂפְתֵי פִיךָ, וְלֹא תְּדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחֲךָ, רַק יוֹמָם וָלַיְלָה תָּשִׂיר וּתְרַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וְתִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתַרְבֶּה לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שֶׁיְּזַכֵּךְ מֹחֲךָ וְחוּשֶׁיךָ, עַד שֶׁלֹּא תַּרְגִּישׁ כִּי־אִם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ.

לז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בָּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ תּוֹכַל לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹות בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, כְּפִי כַּוָּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּפִי שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן בָּא לוֹ הַסִּיּוּעַ מִלְּמַעְלָה, וּבְלִי אֱמוּנָה אֵינוֹ כְּלוּם. וּבֶאֱמֶת מִדַּת הָאֱמוּנָה נִקְרֵאת גַּם יִרְאָה, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁיִּהְיֶה חָזָק בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי זֶה יוּכַל לָבוֹא לִידֵי יִרְאָה, שֶׁהִיא הַשַּׁעַר לַה׳, כִּי אִם אֵינוֹ מַאֲמִין אֱמוּנָה גְּמוּרָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — מֵאַיִן תָּבוֹא לוֹ הַיִּרְאָה?! רַק כְּפִי גֹּדֶל הָאֱמוּנָה, כֵּן תִּהְיֶה גֹּדֶל יִרְאָתוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶׁיַּכְנִיס אֱמוּנָה בָּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה לְמִדַּת הַיִּרְאָה, וְזֶה יַמְשִׁיךְ לוֹ שֶׁפַע רוּחָנִי וְגַשְׁמִי, אֲשֶׁר עוֹבֵר בְּדֶרֶךְ כְּלָל בְּמִדַּת הַיִּרְאָה, וְיָכוֹל לִזְכּוֹת לְכָל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי עַל־יְדֵי מִדַּת הַיִּרְאָה, שֶׁתָּמִיד יִירָא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, נִפְתָּח לוֹ הָרְאִיָּה, וְרוֹאֶה תָּמִיד מַרְאוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת, וְהָעִקָּר — שֶׁרוֹאֶה וּמִתְבּוֹנֵן בְּהָאֱלֹקוּת שֶׁבְּתוֹךְ הָעוֹלָם, הַמְחַיָּה וְהַמְהַוֶּה וּמְקַיֶּמֶת אֶת זֶה הַפְּרָט מִפְּרָטֵי דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר.

תָּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

גִּלּוּי אֱמוּנָה

יְגַלֶּה נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵיךְ שֶׁעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת לַעֲבֹר עַל כָּל פְּגָעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן הוּא רַק עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵיךְ שֶׁעַל־יְדֵי הִתְחַזְּקוּת בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה יָכוֹל לִרְאוֹת נִסִּים נִגְלִים שִׁדּוּד הַטֶּבַע מַמָּשׁ.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי

חֲכָמֵינוּ, הַקְּדוֹשִׁים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה,

מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס

עַל־יְדֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהְ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

וְאָמַר מוֹהַרָא"שׁ נ"י: הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, עַד שֶׁלֹּא יִפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאִם יְנַסּוּ לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ, אֲזַי יִהְיֶה כְּמָשָׁל הַזּוֹרֵק אֶבֶן עַל הַסֶּלַע, שֶׁלֹּא יִקְרֶה שׁוּם דָּבָר לַסֶּלַע, אֶלָּא עוֹד יְקַבֵּל בַּחֲזָרָה אֶת הָאֶבֶן שֶׁזָּרַק עַל רֹאשׁוֹ.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא"שׁ, חֵלֶק א', סִימָן תקכו)

קוּנְטְרֵס

גִּלּוּי אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת פִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, כְּפִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כָּל אֶחָד כְּפִי עִנְיָנוֹ וּבְחִינָתוֹ וְכוּ׳, אֶלָּא עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁיַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת

אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, רַק הִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בִּלְבוּשִׁים אֵלּוּ, אֲשֶׁר לְמַרְאֵה עֵינֵינוּ: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר. כִּי בֶּאֱמֶת הוּא יִתְבָּרַךְ וְהָעוֹלָם אֶחָד הֵם, רַק כָּל אֶחָד כְּפִי צִמְצוּם וְקַטְנוּת דַּעְתּוֹ נִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ, חַס וְשָׁלוֹם, הָעוֹלָם וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֵם שְׁנֵי עִנְיָנִים נִפְרָדִים, וּמִזֶּה בָּא, שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר וְכוּ'. כִּי מֵאַחַר שֶׁנִּדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אֱלֹקִים בַּשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ עָזַב הֶפְקֵר — שֶׁיַּעֲשׂוּ בְּנֵי אָדָם כִּרְצוֹנָם, וּמִזֶּה נִתְפַּקְּרוּ הַמִּתְפַּקְּרִים וְרַבּוּ הָאֱלִילִים וְעוֹשֵׁי רֶשַׁע; וּבֶאֱמֶת הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי יוֹדֵעַ וָעֵד כִּי הַכֹּל אֶחָד, אַתָּה אֶחָד קֹדֶם שֶׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם, וְאַתָּה אֶחָד מִשֶּׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם, וְאֵין שׁוּם תְּנוּעָה גְּדוֹלָה אוֹ קְטַנָּה שֶׁיִּהְיֶה מִקֶּרֶה וְטֶבַע; כִּי הַכֹּל בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּאֹפֶן וּבְעִנְיָן כָּזֶה — שֶׁיִּהְיֶה בְּחִירָה וְנִסָּיוֹן לָאָדָם, אִם לְקַבֵּל יְדִיעָה זוֹ אוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, לִכְפֹּר בִּידִיעָה זוֹ.

וְעַל־כֵּן אֵלּוּ אֲשֶׁר זוֹכִים עַל־יְדֵי רִבּוּי תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת לְהַשָּׂגַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הֵם יוֹדְעִים כִּי הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּאֹפֶן כָּזֶה, שֶׁיִּהְיֶה נֶעְלָם וְנִסְתָּר; וְעַל־כֵּן הֵם מְחַזְּקִים אֶת עַצְמָם תָּמִיד

בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וּמַמְשִׁיכִים עַל עַצְמָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר גִּלּוּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמֵאִיר עֲלֵיהֶם בְּיוֹתֵר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב; מַה שֶּׁאֵין כֵּן אֵלּוּ, אֲשֶׁר יִצְרָם מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם, וְאֵינָם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבְקִיּוּם הַמִּצְווֹת, אֶצְלָם נִתְקָרֵר וְנֶחֱשַׁךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלַן, עַד שֶׁנִּדְמֶה לָהֶם, חַס וְשָׁלוֹם, כְּאִלּוּ עָזַב אֱלֹקִים אֶת הָאָרֶץ, וּכְאִלּוּ הַכֹּל מִתְנַהֵג לְבַד בְּטִבְעֵי בְּנֵי אָדָם, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וַעֲלֵיהֶם עוֹבֵר כָּל מִינֵי מְרִירוּת, וְיִסּוּרִים וְצָרוֹת רַבּוֹת; כִּי מֵאַחַר שֶׁתּוֹלִים בְּסִבַּת בְּנֵי אָדָם, עַל־כֵּן הַקִּנְאָה וְהַשִּׂנְאָה וְהַכְּפִירוּת אוֹכֶלֶת אוֹתָם לְגַמְרֵי, כִּי מַר לָהֶם מְאֹד, כִּי רוֹאִים אֵיךְ שֶׁלְּאַחַר הוֹלֵךְ בְּטוֹב יוֹתֵר מִמֶּנּוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וְעִנְיָנוֹ, וְזֶה הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלַן.

וְעַל־כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֶה בֶּאֱמֶת לַעֲבֹר וְלִקְפֹּץ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, רְאֵה אֲהוּבִי, אָחִי, לְהַרְבּוֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְכֵן תַּרְבֶּה בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וּתְקַיֵּם אֶת הַמִּצְווֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה,

שֶׁיִּזְדַּכֵּךְ מֹחַ מַחֲשָׁבָתְךָ וְנִשְׁמָתְךָ, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה זַכָּה וּבְרוּרָה. וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לִרְאוֹת — בְּעֵינֵי שִׂכְלְךָ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְאֵין שׁוּם דָּבָר שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטֵי פְּרָטִית, וְאָז דַּיְקָא תַּעֲבֹר אֶת חַיֶּיךָ בְּשָׁלוֹם, בְּאַהֲבָה, בְּשִׂמְחָה וּבְרֹחַב לֵב, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשָׁבְרְךָ אוֹ לְנַתְּקְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי תָּמִיד תָּשׁוּב אֶל יְדִיעָה וֶאֱמוּנָה זוֹ — שֶׁבְּכָל טֶבַע וּמִקֶּרֶה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז וְנִסְתָּר, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה הַכֹּל, וְהַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

ב.

אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, אֲנִי יוֹדֵעַ הֵיטֵב אֶת מַכְאוֹבֵי נַפְשְׁךָ וּבִלְבּוּל דַּעְתְּךָ, מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת וְכוּ', אַךְ עָלֶיךָ לָדַעַת, בְּאֵם הָיִיתָ מַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ (הַיְנוּ כָּל אֶחָד בִּשְׂפַת הָאֵם שֶׁלּוֹ, כְּפִי שֶׁהִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ מִקְּטַנּוּתוֹ), וְהָיִיתָ מְסַפֵּר אֶת כָּל לִבָּבְךָ וְכָל נַפְשְׁךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר

וּמְסַפֵּר עִם חֲבֶרְךָ הַטּוֹב, אָז בְּוַדַּאי הָיָה לְךָ חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי, וְלֹא הָיִיתָ סוֹבֵל שׁוּם צַעַר וְיִסּוּרִים, שׁוּם מַכְאוֹבִים רָעִים וּבִלְבּוּלִים, שׁוּם מְרִירוּת וּסְפֵקוֹת וְקֻשְׁיוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי בְּכָל מַה שֶּׁהָיָה נֶאֱרָע עִמְּךָ, הָיִיתָ רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּמֵחֲמַת שֶׁאֵין אַתָּה עוֹשֶׂה זֹאת, עַל־כֵּן עוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי נֶחְסָר מִמְּךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, רַחֲמָנָא לִצְלַן, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, יוֹדֵעַ וָעֵד שֶׁהוּא נִמְצָא, וְאֵין זֻלָּתוֹ נִמְצָא, וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו הוּא שָׁב עַד הַמַּכֵּהוּ, וּבוֹרֵחַ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשׂוֹפֵךְ שִׂיחָתוֹ וּלְבָבוֹ רַק לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וּבֶאֱמֶת הַסִּבָּה שֶׁאֵינְךָ עוֹשֶׂה זֹאת, וְאַדְרַבָּה כָּל הָעִנְיָן הַנִּפְלָא הַזֶּה נִרְאֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחוֹכָא וּטְלוֹלָא, וּכְלָצוֹן נִדְמֶה לְךָ וְכוּ׳, כָּל זֹאת מִסִּבַּת רִבּוּי חֲטָאֶיךָ שֶׁחָטָאתָ וּפָשַׁעְתָּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּרִבּוּי עֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וּבִפְרָטִיּוּת אִם קִלְקַלְתָּ בִּבְרִיתְךָ וְכוּ׳, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי רִבּוּי הַחֲטָאִים וְהַפְּשָׁעִים נִכְנַס וְנִדְבַּק בְּךָ קְלִפַּת הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן כ״ב): הַפֶּשַׁע שֶׁל אָדָם מַכְנִיס כְּפִירָה לָאָדָם, כִּי כָּל מַה שֶּׁחוֹטֵא וּפוֹשֵׁעַ יוֹתֵר, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְבֶּה מִמֶּנּוּ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁכָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ מָרִים וּמְרוּרִים

כְּלַעֲנָה; כִּי מִי שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה, חַיָּיו אֵינָם חַיִּים, וְאֵין לוֹ בְּמִי לְתְלוֹת צָרוֹתָיו, וְיִסּוּרָיו, וּבִלְבוּלָיו וְהַרְפְּתְקָאוֹתָיו, וְהוּא תָּמִיד יוֹצֵא לָרִיב עִם אֲחֵרִים, וְתוֹלֶה קַלְקְלוֹתָיו וְאִי הַצְלָחוֹתָיו רַק בַּאֲחֵרִים.

וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, רְאֵה לַחֲזֹר בְּרֵגַע זֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהַבֵּן עִם אָבִיו; וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הַיְרִידוֹת וְהַהַשְׁלָכוֹת שֶׁלְּךָ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, הַכֹּל לַכֹּל תְּסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְאַף שֶׁבְּתְחִלָּה בָּא לְךָ כָּל הָעִנְיָן הַזֶּה קָשֶׁה מְאֹד, וְיִהְיֶה לְךָ כָּבֵד עַד מְאֹד לְפְתֹחַ פִּיךָ כִּי יִדְמֶה לְךָ כְּאִלּוּ אֵין רוֹצִים אוֹתְךָ, וּכְאִלּוּ שֶׁאֵין שׁוֹמְעִים לְךָ, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל זֶה מֵרִבּוּי קַלְקוּל מַעֲשֶׂיךָ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַלְקֵל מֹחֲךָ וְדַעְתְּךָ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְצָרִיךְ שֶׁיִּקַּח זְמַן רַב עַד שֶׁיַּחֲזֹר מֹחֲךָ וְדַעְתְּךָ אֶל הַשְׁלֵמוּת הָאֲמִתִּית — שֶׁתּוּכַל לְהַרְגִּישׁ תָּמִיד אֶת עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו יְדִידוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ

יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל נִגְעֵי לְבָבְךָ וּמַכְאוֹבֵי נַפְשֶׁךָ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת; וַאֲפִלּוּ שֶׁיִּכָּנֵס בְּךָ בִּתְחִלָּה כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירוּת וֶאֶפִּיקוֹרְסוּת, אַתָּה אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אַל תִּסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל, רַק רְאֵה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְתַתְמִיד בְּדָבָר זֶה מְאֹד — לְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת זֶה בְּעַצְמוֹ — אֵיךְ שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּלְבוּלֵי וְיִסּוּרֵי סְפֵקוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַרְבֶּה לְדַבֵּר מִזֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ חָשׁוּב הָעִקָּר — אֱמֶת, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה עִם אֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמ"ה): "קָרוֹב הַשֵּׁם לְכָל קוֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת". וְאִם תִּהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ בְּדָבָר זֶה — לְהַתְמִיד לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים תִּזְכֶּה לָבוֹא וּלְהַגִּיעַ אֶל זִכּוּךְ הַמֹּחִין וְהַדַּעַת, עַד שֶׁתָּמִיד תַּרְגִּישׁ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ כַּשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם. אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁגַּם עַל זֶה בְּעַצְמוֹ, יִהְיֶה לְךָ נִסְיוֹנוֹת עֲצוּמִים, כִּי הַסִּטְרָא אַחֲרָא רוֹצָה תָּמִיד לְכַסּוֹת וּלְהַסְתִּיר אוֹר אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי שֶׁמַּרְבִּים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא

קוֹלֵךְ וּמוֹרִיד אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת הַמַּסְתִּירִים אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִתְבַּטְּלִים הַסִּטְרָא אָחֳרָא לְגַמְרֵי, וְנִתְגַּלֶּה אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב וְנִפְלָא, אַשְׁרֵי לוֹ!

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיָּאִיר לוֹ עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה; עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ, כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁיִּהְיֶה מוּכָן וּמְזֻמָּן לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדֻּשַּׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת וָרֶגַע, כְּמוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁאָמַר: כָּל יָמַי הָיִיתִי מִצְטַעֵר עַל פָּסוּק זֶה וְאָהַבְתָּ אֶת הַשֵּׁם אֱלֹקֶיךָ בְּכָל נַפְשְׁךָ — אֲפִלּוּ הוּא נוֹטֵל אֶת נִשְׁמָתְךָ, אָמַרְתִּי — מָתַי יָבוֹא לְיָדִי וַאֲקַיְּמֶנּוּ, וְעַכְשָׁו שֶׁבָּא לְיָדִי לֹא אֲקַיְּמֶנּוּ? וְכוּ׳. כִּי בֶּאֱמֶת הוּא יִתְבָּרַךְ אֵין סוֹף, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ וּלְתָפְסוֹ, מֵחֲמַת גַּשְׁמִיּוּת הַגּוּף, שֶׁמְּכַסֶּה וּמַסְתִּיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁזּוֹכֶה לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדֻּשַּׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת וָרֶגַע, זוֹכֶה שֶׁעָלָיו מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב כָּזֶה — כַּשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם מַמָּשׁ, וְזוֹכֶה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְשׁוּם דָּבָר לֹא מְבַלְבְּלוֹ, כְּמוֹ הַתַּנָּא רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁהָיוּ סוֹרְקִים אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרְקוֹת שֶׁל בַּרְזֶל,

וְהוּא קִבֵּל עָלָיו אָז עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ — אֱמוּנַת הַיִּחוּד; וְכֵן הוּא אֵצֶל כָּל הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מֻפְלֶגֶת מְאֹד מְאֹד, שֶׁזּוֹכִים לְגִלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ גִּלּוּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁהֵם מוּכָנִים וּמְזֻמָּנִים בְּכָל עֵת וָרֶגַע לִמְסֹר נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁמִּבַּחוּץ אֵינוֹ נִרְאֶה עֲלֵיהֶם כְּלָל, אֲבָל בֶּאֱמֶת בִּפְנִימִיּוּת הֵם בְּטֵלִים לְגַמְרֵי לְגַבֵּי אוֹרוֹ הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ, וּמוּכָנִים לָמוּת עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם בְּכָל פַּעַם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית־דִּין: סְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וְחֶנֶק; וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁבָּר וְנִתְבַּטֵּל גַּשְׁמִיּוּת גּוּפָם, וְזוֹכִים, שֶׁיָּאִיר לָהֶם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד.

וְעַל־כֵּן אָחִי הַיָּקָר! כְּשֶׁאַתָּה רוֹאֶה צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים הַזּוֹכִים לְגַלּוֹת אֶת אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אַל תַּחְשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל וְכוּ', כְּאִלּוּ וְכוּ', אֶלָּא תָּבִין וְתַשְׂכִּיל וְתַאֲמִין, כִּי הֵם זָכוּ לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה זוֹ, וְהֵם תָּמִיד מוּכָנִים לִמְסֹר נַפְשָׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל עֵת וָרֶגַע הֵם מְכִינִים אֶת עַצְמָם לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּפְשׁוּט גּוּפָם הַגַּשְׁמִי; וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה הֵם זוֹכִים לְמַה שֶׁזּוֹכִים. וְאִם גַּם אַתָּה תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה, אָז גַּם אַתָּה תִּזְכֶּה לְזֶה, וְלֹא

עוֹד אֶלָּא, שֶׁיִּמְחֲלוּ לְךָ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ וְכוּ', וַאֲפִלּוּ אִם עָבַרְתָּ בְּאֵיזֶה חֵטְא וְעָוֹן, שֶׁאַתָּה חַיָּב מִיתָה, חַס וְשָׁלוֹם עַל־יְדֵי שֶׁאַתָּה תִּהְיֶה מוּכָן לִמְסֹר נַפְשְׁךָ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יְקַבֵּל אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאִלּוּ קִבַּלְתָּ אֶת הַמִּיתָה בְּפֹעַל מַמָּשׁ כַּאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצ"ג): שֶׁיְּכוֹלִים גַּם בְּמַחֲשָׁבָה לְצַיֵּר עַצְמוֹ כָּל עִנְיַן מְסִירוּת נֶפֶשׁ וּמִיתָה מַמָּשׁ, עַיֵּן שָׁם. וְיִקַּבֵּל אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּאִלּוּ בֶּאֱמֶת עָבַרְתָּ אֶת הַמִּיתָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה שֶׁיִּתְבַּטֵּל מִמְּךָ גַּשְׁמִיּוּת גּוּפְךָ, וְתִזְכֶּה, שֶׁיָּאִיר לְךָ תָּמִיד אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, חַס וְשָׁלוֹם, אַף שֶׁכְּבָר עָבַרְתָּ, רַחֲמָנָא לִצְלַן, עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁחַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם אוֹ מִיתָה בִּידֵי אָדָם, רְאֵה לִמְסֹר נַפְשְׁךָ בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְקַבֵּל עָלֶיךָ אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית־דִּין וְכוּ', וּתְקַבֵּל עֲבוֹדָתְךָ אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיְכַפֵּר לְךָ הַכֹּל, וּבִלְבָד אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב אֱמֶת, לֵב נָכוֹן, כִּי לְמַעְלָה מְדַקְדְּקִים מְאֹד מְאֹד עַל אֱמֶת וְיַשְׁרוּת לֵב; וְאִם יִהְיֶה לְבָבְךָ נָכוֹן תִּזְכֶּה לְהֵעָשׂוֹת כְּלִי לְהַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה, וְתֵעָשֶׂה מֶרְכָּבָה לוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִהְיֶה עִמְּךָ תָּמִיד.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּי עַל־יְדֵי תִּקֻּף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, תִּזְכֶּה שֶׁיֵּעָשׂוּ לְךָ נִסִּים נִגְלִים, נִסִּים לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, כִּי עִקַּר הַנִּסִּים שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיֵּעָשׂוּ לוֹ נִסִּים, תָּלוּי רַק עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — כְּפִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה לְהֻכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיַעֲשֶׂה עִמּוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִסִּים, וְיִשַּׁדֵּד לוֹ הַטֶּבַע. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַכְנִיס הֵיטֵב הֵיטֵב בְּתוֹךְ פְּנִימִיּוּת דַּעְתְּךָ, אֲשֶׁר הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין טֶבַע כְּלָל, כִּי גַּם הַטֶּבַע אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, כִּי הַכֹּל מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק מִפְּנֵי הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן הַהַשְׁגָּחָה נִסְתֶּרֶת וְנֶעֱלֶמֶת בְּכָל מִינֵי הַסְתָּרוֹת וְכִסּוּיִים שֶׁהֵם בְּחִינַת־דִּין; כִּי הַטֶּבַ״ע גִּמַטְרִיָּא אֱלֹקִי״ם, שֶׁהוּא מִדַּת הַדִּין, וּכְשֶׁנִּתְגַּלָּה הַהַשְׁגָּחָה, אֲזַי הוּא בִּבְחִינַת — כֻּלּוֹ טוֹב כֻּלּוֹ חֶסֶד, כִּי מַרְגִּישׁ רַחֲמָנוּתוֹ וְטוּבוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם — עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, כִּי אָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם רַק עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, הַיְנוּ, שֶׁיִּרְאוּ וְיַרְגִּישׁוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ

יִתְבָּרַךְ, וְיֵדְעוּ כִּי כֻּלָּן אֶחָד, כֻּלּוֹ טוֹב, הַשֵּׁם הוּא הָאֱלֹקִים. וְעַל־כֵּן אֲנַחְנוּ מְצֻוִּים גַּם עַכְשָׁו לְהַדְבִּיק מַחְשָׁבוֹתֵינוּ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, וּלְהַמְשִׁיךְ הַשְׂגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ גַּם עַכְשָׁו בָּעוֹלָם; וְכָל־זֶה עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ בַּתּוֹרָה וּבְקִיּוּם הַמִּצְוֹות — לְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בָּעוֹלָם הַבָּא, הַיְנוּ לְהַמְשִׁיךְ רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ — שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְׂגָּחָה, אֶל תּוֹךְ גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה — שֶׁהוּא הַטֶּבַע, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יִזְכֶּה שֶׁיֵּעָשׂוּ לוֹ נִסִּים נִגְלִים וְנִסִּים נִסְתָּרִים; כִּי עִקַּר הַנֵּס שַׁיָּךְ רַק בְּדָבָר שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִטֶּבַע הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן כְּשֶׁהַטֶּבַע מְחַיֵּב כָּךְ, שֶׁזֶּה סִדְרֵי הַהַנְהָגָה שֶׁל גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם, וְהַהַשְׂגָּחָה שֶׁהוּא רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת בְּגִלּוּי עָצוּם מְחַיֶּבֶת כָּךְ; וְלָכֵן בְּזֶה שֶׁזּוֹכִים לְקַשֵּׁר רוּחָנִיּוּת וְגַשְׁמִיּוּת גַּם יַחַד, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא זוֹכִים לִרְאוֹת נִסִּים וְנִפְלָאוֹת בְּכָל פְּרָט וּפְרָט. וְעַל־כֵּן אָנוּ מְצֻוִּים שֶׁלֹּא לִדְרֹשׁ בְּאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם, וְלֹא בְּמְנַחֲשִׁים וּמְעוֹנְנִים, שֶׁהֵם תַּכְלִית הַטֶּבַע, כִּי כָּל עִנְיָנָם הוּא רַק בְּדַרְכֵי הַטֶּבַע, וְעָלֵינוּ רַק לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לְהַשְׂגָּחָה — גִּלּוּי אֱלֹקוּת, גִּלּוּי הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ; וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִהְיוּ נַעֲשִׂים לוֹ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת תָּמִיד.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּי אֵין לְךָ עוֹד דָּבָר נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מֵהָאָדָם כְּמוֹ עִנְיַן מְצִיאַת הַזִּוּוּג; וּמֵאַחַר שֶׁדָּבָר זֶה כָּל־כָּךְ נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מֵהָאָדָם, עַל־כֵּן הוּא נוֹפֵל תָּמִיד בְּדַעְתּוֹ, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁלְּעוֹלָם לֹא יִמְצָא אֶת זִוּוּגוֹ, הֵן לוֹ, אוֹ לְבִנּוֹ, אוֹ לְבִתּוֹ; וּמִזֶּה בָּא, שֶׁנִּתְעַקֵּם דַּעְתּוֹ וּלְבָבוֹ כָּל־כָּךְ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיֵּשׁ שֶׁנּוֹפְלִים כָּל־כָּךְ בְּדַעְתָּם, וּמַתְחִילִים לְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בִּסְפֵקוֹת וְקֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ. וְכֵן אֵין לְךָ עוֹד דָּבָר שֶׁנֶּעֱלָם וְנִסְתָּר מֵהָאָדָם כְּמוֹ מְצִיאַת פַּרְנָסָתוֹ, כִּי אֵין אָדָם יוֹדֵעַ בַּמֶּה מִשְׁתַּכֵּר; וְעַל־כֵּן, מֵאַחַר שֶׁפַּרְנָסָתוֹ כָּל־כָּךְ נֶעֱלָמָה וְנִסְתֶּרֶת מִמֶּנּוּ, וְהַרְבֵּה פְּעָמִים חֲסֵרָה לוֹ פַּרְנָסָתוֹ, אֲשֶׁר מַעֲבֶרֶת אוֹתוֹ עַל דַּעְתּוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנוֹ, מִזֶּה בָּא, שֶׁמְּהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בִּסְפֵקוֹת, וְלִבּוֹ מִתְעַקֵּם בְּעִקּוּמִים, וְלִבּוֹ סְחַרְחַר לְגַמְרֵי מֵרֹב צַעַר וּמְרִירוּת וְכוּ׳. עַל־כֵּן עִקַּר הָעֵצָה לְמִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לִמְצֹא זִוּוּגוֹ אוֹ פַּרְנָסָתוֹ, שֶׁיַּשְׁלִיךְ אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יַעֲשֶׂה דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן, רַק יִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת

זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ, וְאָז דַּיְקָא יָוֵּשַׁע, וְיִזְכֶּה לִרְאוֹת נְסִים נִגְלִים לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: קָשֶׁה זִוּוּגוֹ שֶׁל אָדָם כִּקְרִיעַת יַם סוּף, וְקָשָׁה פַּרְנָסָתוֹ שֶׁל אָדָם כִּקְרִיעַת יַם סוּף. וְדִמּוּ אֶת שְׁנֵיהֶם — כִּקְרִיעַת יַם סוּף, כִּי שְׁנֵיהֶם: מְצִיאַת זִוּוּגוֹ וּפַרְנָסָתוֹ, הֵם עִקַּר הַמְּרִירוּת וְהַצַּעַר וְהַיִּסּוּרִים הַמְּעַקְּמִים אֶת לֵב הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁהָיָה אָז בְּעֵת קְרִיעַת יַם סוּף, שֶׁהָיוּ מְאֹד מְסֻפָּקִים מַה לַּעֲשׂוֹת, עַד שֶׁקָּפְצוּ בְּתוֹךְ הַיָּם, וְאָז נִקְרַע הַיָּם. וּכְמוֹ־כֵן כָּל מִי שֶׁעוֹבֵר עָלָיו יִסּוּרִים וְצָרוֹת מֵעִנְיַן פַּרְנָסָה אוֹ מְצִיאַת הַזִּוּוּג, עִקַּר הָעֵצָה — לְהַשְׁלִיךְ אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וִיבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְלֹא יַקְשֶׁה שׁוּם קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, רַק יִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא יִרְאֶה נִסִּים נִגְלִים כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּעֵת קְרִיעַת יַם סוּף. וּבֶאֱמֶת עֵצָה זוֹ הִיא נִפְלָאָה לְמִי שֶׁמְּבִינָהּ, כִּי עַל־פִּי רֹב נוֹפֵל הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ, וּמִתְעַקֵּם לְבָבוֹ כְּשֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה, וְכָל זֶה בָּא מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, אֲבָל מִי שֶׁמְּבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמוֹסֵר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא יִרְאֶה נִפְלָאוֹת וְנִסִּים נִגְלִים.

ו.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים; כִּי הַמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְיוֹדֵעַ וָעֵד, כִּי אֵין שׁוּם טֶבַע, וְאֵין שׁוּם מִקְרֶה, לְעוֹלָם לֹא יִשָּׁבֵר מִפְּגְעֵי הַזְּמַן וּמֵרִבּוּי הַהַרְפַּתְקָאוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עָלָיו בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי כָּל נְשָׁמָה שֶׁיֵּשׁ בְּכֹחָהּ לְהַמְשִׁיךְ וּלְגַלּוֹת יוֹתֵר אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה סִימָן שֶׁנִּשְׁמָתוֹ כְּלוּלָה בְּיוֹתֵר בְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְהוּא מֵאִיר בּוֹ בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה נְקֻדַּת הַיַּהֲדוּת, וְהוּא יָכוֹל לְהָאִיר וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט עָלָיו הַבַּעַל דָּבָר וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּיוֹתֵר, כִּי מְאֹד מְפַחֲדִים מִמֶּנּוּ, כִּי עַל־יְדֵי תֹּקֶף אֱמוּנָתוֹ וְהִכְלְלוּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא יְבַטֵּל אֶת הַסִּטְרָא אָחֳרָא לְגַמְרֵי; וְעַל־כֵּן הָעֵרֶב רַב, שֶׁהֵם הָרַע גָּמוּר — נְשָׁמוֹת שֶׁעָבְרוּ דֶּרֶךְ הָרַע וְהַחשֶׁךְ, תָּמִיד יָקוּמוּ עָלָיו וְיַחְלְקוּ עָלָיו כְּמוֹ שֶׁקָּמוּ וְחָלְקוּ עַל מֹשֶׁה, רַבָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֶת כָּל זֹאת, אֲהוּבִי, אָחִי! אִם לִבְּךָ וְנַפְשְׁךָ בּוֹעֲרִים תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ בְּךָ רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִין עֲצוּמִים לְהַחֲזִיר אֶת נִשְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ סִימָן שֶׁנִּשְׁמַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מְאִירָה בְּךָ;

וְתִהְיֶה חָזָק בְּדָבָר זֶה מְאֹד — הַיְנוּ לְדַבֵּר עִם נִשְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּלְהַחֲזִירָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, עַל שׁוּם חוֹלֵק שֶׁיַּחֲלֹק עָלֶיךָ, כִּי הוּא מִנְּשְׁמַת קֹרַח וַעֲדָתוֹ, הָרוֹצִים לִמְנֹעַ אוֹתְךָ, וּבְזֶה שֶׁלֹּא תִּסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם, תִּזְכֶּה, אֲהוּבִי, אָחִי, לְתַקְּנָם וּלְהַגְבִּיהָם עַד שָׁרְשָׁם.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי אֵין לְךָ עוֹד בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מִנְּשְׁמַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁיֵּשׁ בְּכֹחוֹ לְקָרֵב וּלְחַזֵּק אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יִהְיוּ עָלָיו מֻחְקָרִים וּמְבֻזִּים, וּמְחֻרְפִּים וּמְדֻבְּרִים וּמַחֲלִישִׁים דַּעְתּוֹ, עַד שֶׁנּוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, וְלוּלֵא זֹאת הָיוּ כְּבָר מִזְּמַן רַב מַעֲלִים וּמַגְבִּיהִים אֶת כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, וְאַל יִשָּׁבֵר רוּחֲךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת; וְתֵדַע, כִּי אִם תִּזְכֶּה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, אֲזַי תַּעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְתַחֲזִיר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְהָעִקָּר — אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לֵידַע כָּל זֹאת, שֶׁאֵלּוּ הַמּוֹנְעִים וּמְעַכְּבִים אוֹתְךָ, הֵם מִנִּצוֹצֵי קֹרַח וַעֲדָתוֹ, וְלֹא תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דָּבָר, רַק עַל רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע

שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אָז — בִּידִיעָה זוֹ יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְתִזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְלֹא רַק שֶׁיָּאִיר לְךָ, אֶלָּא שֶׁגַּם תָּאִיר לַאֲחֵרִים, וְתַחֲזִיר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הִיא הַפֶּתַח וְהַשַּׁעַר לְהִכָּנֵס עַל יָדָהּ בְּהַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַתְחִיל לְהִכָּנֵס בְּשׁוּם הַשָּׂגָה בְּרוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא גַּם הַסּוֹף וְהַתַּכְלִית שֶׁל כָּל הַיְדִיעוֹת וְהַהַשָּׂגוֹת — בִּבְחִינַת תַּכְלִית הַיְדִיעָה, אֲשֶׁר לֹא נֹדַע שֻׁזֶּה בְּעַצְמָהּ מִדַּת הָאֱמוּנָה, דְּלֵית לָהּ מִגַּרְמָהּ כְּלוּם; הֵן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהִכָּנֵס אֶל הַקְּדֻשָּׁה בִּלְעָדֶיהָ, וְהֵן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג שׁוּם הַשָּׂגָה בִּלְעָדֶיהָ, וְהֵן שֶׁעִקַּר הַשְׁלֵמוּת הִיא לְהַגִּיעַ רַק אֵלֶיהָ, אֲשֶׁר זֶהוּ סוֹד: אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן, וּמִבִּלְעָדַי אֵין אֱלֹקִים; אֲנִי — הוּא מִדַּת הַמַּלְכוּת, שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּיָּדוּעַ וְזֶהוּ — אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן; כִּי

הַהַתְחָלָה הִיא מֵהָאֱמוּנָה, וְהַסּוֹף הִיא מֵהָאֱמוּנָה, וְכָל מַה שֶּׁיּוֹדְעִין וּמַשִּׂיגִין יוֹתֵר בְּהַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן יוֹתֵר וְיוֹתֵר נִתְחַזֵּק הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּהָאָדָם, וְזֶהוּ עִקַּר תַּכְלִית כָּל הַהַשָּׂגוֹת וְהַיְדִיעוֹת. אַךְ לִזְכּוֹת לָבוֹא אֶל יְדִיעָה זוֹ, צְרִיכִין רַבִּי גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, שֶׁיּוּכַל לְהַכְנִיס הַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ בְּהַפְּחוּתִים וְהַקְּטַנִּים מְאֹד, כִּי כְּמוֹ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אֵין סוֹף, כָּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ אֵין תַּכְלִית, וְיכוֹלִים לְהַכְנִיס וּלְהָאִיר אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ — הֵן בְּדָרֵי מַעְלָה — שֶׁהֵם הַגְּדוֹלִים, וְהֵן בְּדָרֵי מַטָּה — שֶׁהֵם הַקְּטַנִּים, כִּי כָּל הַהַשָּׂגוֹת וְהַיְדִיעוֹת הֵם רַק בִּבְחִינַת מָטִי וְלֹא מָטִי בְּגִין דְּלֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָה בֵּיהּ כְּלָל; כִּי בֶּאֱמֶת עַל־פִּי חָכְמוֹת בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ וְלֵידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כִּי יוּכַל לִטְעוֹת בְּחָכְמָתוֹ מְאֹד, כְּדֶרֶךְ שֶׁטָּעוּ וְנָבוֹכוּ הַחוֹקְרִים, רַחֲמָנָא לִצְלַן, עַד שֶׁבָּאוּ לְאֶפִּיקוֹרְסוּת גְּמוּרָה עַל־יְדֵי טָעוּת חָכְמָתָם הַנְּבוֹכָה.

וְעַל־כֵּן הָעִקַּר הוּא הָאֱמוּנָה, אֲבָל לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה וּלְהַחֲיוֹתָהּ — שֶׁתָּאִיר בּוֹ הָאֱמוּנָה בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה כַּשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם, זֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה, אֲשֶׁר הֵם עוֹסְקִים בְּזֶה תָּמִיד —

לְהָאִיר בּוֹ אֶת אֱמוּנָתוֹ וַאֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ; וְכָל הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׂיחוֹת שֶׁמְּדַבְּרִים וּמְגַלִּים לָנוּ, הַכֹּל הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב עַל קֹטֶב זֶה — לְהַחֲיוֹת אוֹתָנוּ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁגְּדֻלַּת וּמַעֲלַת הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים הִיא נִפְלֵאת מֵאִתָּנוּ, וְנֶעֱלֶמֶת וְנִסְתֶּרֶת לְגַמְרֵי מְאֹד מְאֹד מִתְּפִסַת מַחֲשָׁבוֹתֵינוּ; כִּי הַצַּדִּיקִים דְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת וּבְבִטּוּל כָּל הַרְגָּשׁוֹתֵיהֶם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעֵר בְּלִבֵּיהּ יָכוֹל לְהִתְנוֹצֵץ לוֹ מְעַט רְמָזִים וְהִתְחַזְּקוּת מִדִּבְרֵיהֶם, אֵיךְ שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כּוּלֵי הַאי וְאוּלַי נִזְכֶּה לַחֲזוֹת בְּנֹעַם הַשֵּׁם, וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, אֲשֶׁר נֹעַם עֲרֵבוּת מְתִיקוּת הִתְנוֹצְצוּת אַחַת אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר כְּלָל וּכְדַאי לְסִבֵּל כָּל הַיִּסּוּרִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְלִשְׁבֹּר כָּל הַתַּאֲוֹת, וּלְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּכָל הַטְּרָחוֹת וְהַיְגִיעוֹת בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ בֶּאֱמֶת, בִּשְׁבִיל עֲרֵבוּת נְעִימוּת הִתְנוֹצְצוּת אַחַת. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִרְדֹּף אַחַר זֶה בֶּאֱמֶת, וְזוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַמְאִירִים בָּנוּ כָּל זֹאת!

ח.

אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה תָּמִיד לִמְסֹר אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ בְּכָל מַה שֶּׁרַק יַעֲבֹר עָלֶיךָ — בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגַשְׁמִי, רְאֵה תֵּכֶף־וּמִיָּד לִמְסֹר אֶת עַצְמְךָ בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ; וְתֵדַע, כִּי הַכֹּל לַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִיּוּת, וְאֵין שׁוּם טֶבַע אוֹ מִקְרֶה כְּלָל, רַק הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ — מְכַסֶּה וּמַסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת, וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת, וְהַמְנִיעוֹת וְהַמְּרִירוּת שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, וּבִידִיעָה זוֹ תִּזְכֶּה לִפְתֹּחַ פִּיךָ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, כִּי אֵין לְךָ עוֹד דָּבָר שֶׁמְּקַשֵּׁר וּמְיַחֵד אֶת הָאָדָם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ הַדִּבּוּר, כִּי הַדִּבּוּר הוּא הַקְּשׁוּר וְהַחִבּוּר בֵּין אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בֵּינוֹ לְבֵינוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי הַתְּפִלָּה וְהַשִּׂיחָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מְקַשֶּׁרֶת וּמְיַחֶדֶת אֶת הָאָדָם עִם קוֹנוֹ, וְזוֹכֶה לְהַמְתִּיק מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַדִּינִים וְהַמְּרִירוּת וְהַצָּרוֹת; כִּי בֶּאֱמֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם הוּא רַק מֵחֶסְרוֹן הַיְדִיעָה — שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לֵידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנֶחְסָרָה מִמֶּנּוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁיֵּשׁ שֶׁנִּפָּל מֵהֶם לְגַמְרֵי אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִדְמֶה לָהֶם כְּאִלּוּ הַכֹּל טֶבַע, חֵס וְשָׁלוֹם, וּכְאִלּוּ הַכֹּל הוֹלֵךְ וּמִתְנַהֵג לְבַד, רַחֲמָנָא לְצַלַּן, שֶׁכָּל זֶה הוּא כְּפִירָה

גְּמוּרָה, עִקַּר הָרַע וְהַטֻּמְאָה הַמְמָרֶרֶת יוֹתֵר אֶת לֵב הָאָדָם. מַה שֶּׁאֵין כֵּן, מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְיוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה, שֶׁבְּוַדַּאי הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּתוֹךְ כָּל הַהֶסְתֵּר, וְהַחֹשֶׁךְ, וְהָרַע וְהַטֻּמְאָה — בְּתוֹךְ עֹמֶק צָרוֹתָיו, הוּא דַּיְקָא יָכוֹל לִזְכּוֹת לַהַפּוֹךְ הַכֹּל אֶל הַגִּלּוּי וְהָאוֹר הַטּוֹב וְהַטָּהוֹר, וְיִזְכֶּה סוֹף כָּל סוֹף לְהֶאָרוֹת עֲצוּמוֹת, אִם לֹא יִתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ מִלְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, דַּיְקָא בְּעֵת הַהֶסְתֵּר וְהַהֶעְלֵם. עַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר ! אַל תִּתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמְךָ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, רַק תַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתִרְאֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְפָרֵשׁ לְפָנָיו אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַף שֶׁבְּתְחִלָּה יִדְמֶה לְךָ שֶׁאֵין מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ לְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, וּכְאִלּוּ לָרִיק יְגִיעֲךָ וְטָרְחֲךָ, אַךְ בְּאִם שֶׁתִּהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל עַל דָּבָר זֶה — לֹא לְהִתְיָאֵשׁ, וְלֹא לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, וּבְכָל צָרוֹתָיו יֵדַע, שֶׁלּוֹ כְּבְיָכוֹל בְּעַצְמוֹ צַר, וְהוּא יִתְבָּרַךְ אִתּוֹ וְעִמּוֹ, וִידַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז סוֹף כָּל סוֹף אַחַר הָרַע יִהְיֶה הַטּוֹב, וְיִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

ט.

בֶּאֱמֶת עָלֶיךָ לַחְקֹק בְּדַעְתְּךָ, כִּי לֹא תָּמִיד מֵאִיר לְהָאָדָם, וּבִפְרָטִיּוּת בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּבַתְּפִלָּה — לְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי יֵשׁ זְמַנִּים שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם מְרִירוּת וְהַרְפַּתְקָאוֹת כָּאֵלּוּ, עַד שֶׁמֹּרֶב צַעַר כִּמְעַט שֶׁיּוֹצֵא מִדַּעְתּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְנוֹפֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּעֹמֶק הָרַע וְהַחֹשֶׁךְ. וְלִפְעָמִים גּוֹבֵר הַחֹשְׁכוּת וְהֶעָדֵר הַדַּעַת כָּל־כָּךְ עַל הָאָדָם, עַד שֶׁהוּא כְּמוֹ אִלֵּם — הֶעָדֵר הַדִּבּוּר — שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִפְתֹּחַ אֶת פִּיו כְּלָל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֶּרֶת הַחֹשְׁכוּת וְהַמְּרִירוּת עָלָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי אֱמוּנָה וּתְפִלָּה הֵם תִּלּוּיִים זֶה בְּזֶה — כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ בְּלִי שׂוּם שֵׂכֶל וַהֲבָנָה, אֲזַי יִזְכֶּה, שֶׁיִּתְחַזֵּק אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּכְשֶׁיִּתְחַזֵּק אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, יִזְכֶּה לְדַבֵּר יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־יְדֵי הִתְחַזְּקוּת בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, יִזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְהִגָּאֵל מִצָּרוֹתָיו וּמְרִירוּתָיו; אַךְ הַרְבֵּה פְּעָמִים מֵרֹב מְרִירוּת וְיֵאוּשׁ נוֹפֵל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתּוֹ, עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל אֲפִלּוּ לִפְתֹּחַ אֶת פִּיו לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וּבֶאֱמֶת לוּלֵא כֹּחַ הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים הָיִינוּ

מִתְיָאֲשִׁים לְגַמְרֵי מִלְּהִתְפַּלֵּל וְלָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; וְזֶהוּ עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה, שֶׁהֵם מְחַזְּקִים וּמְאַמְּצִים אוֹתָנוּ לֹא לְהִתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמֵנוּ כְּלָל, רַק הֵם מְעוֹרְרִים אוֹתָנוּ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הֵם מַכְנִיסִים בְּלֵב מְקָרְבֵיהֶם, שֶׁגַּם בְּתֹקֶף מְרִירוּת הַגָּלוּת בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת, בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, שֶׁהוּא תֹּקֶף חֶשְׁכַּת הַלַּיְלָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ וְלִפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, בְּדַעְתּוֹ, רַק גַּם אָז צָרִיךְ לְהַתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְגַם לְחַפֵּשׂ מִמְּקוֹמוֹ שֶׁנָּפַל לְשָׁם אַחַר נְקֻדּוֹת הָאֱמֶת, לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא גַּם בִּמְקוֹמוֹ וְחַשְׁכוּתוֹ, עַד שֶׁכָּל אֶחָד יוּכַל לְהִתְחַזֵּק מִכָּל מָקוֹם שֶׁרַק נִמְצָא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בִּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים, וְכִסּוּפִין טוֹבִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. זָכַרְתִּי בַּלַּיְלָה שִׁמְךָ ה׳ — גַּם בְּתוֹךְ תֹּקֶף הַלַּיְלָה וְהַחֹשֶׁךְ אֲנִי זוֹכֵר שִׁמְךָ הַשֵּׁם, וְאֵינִי מִתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמִי כְּלָל, עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֶת שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי — שֶׁגַּם בְּתֹקֶף חֶשְׁכַּת לַיְלָה אֲבַקֵּשׁ וַאֲחַפֵּשׂ אַחַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בִּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים וְכִסּוּפִים גְּדוֹלִים עַד מְאֹד. כִּי סוֹף כָּל סוֹף מַה יִּהְיֶה הַתַּכְלִית מֵאִתָּנוּ?! סוֹף כָּל סוֹף יִהְיֶה הַהֶכְרֵחַ לָצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי הַחִזּוּק וְהַיִּשּׁוּב

הַדַּעַת הַזֶּה שֶׁאָנוּ מְקַבְּלִים מֵהַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה, עַל־יְדֵי־זֶה מִמֵּילָא נִפְתַּח פִּינוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וְזוֹכִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרַק מְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, מַתְחִילָה לְהִתְחַזֵּק אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַתְחִיל לְהָאִיר לוֹ, וּלְאַט לְאַט נִדְלַק אֶצְלוֹ נִצּוֹץ אוֹר נִשְׁמָתוֹ, עַד שֶׁבְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן, כְּשֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת חָזָק בְּזֶה, אֲזַי יִזְכֶּה לְגִלּוּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּגִלּוּי כַּזֶּה, עַד שֶׁיִּרְאֶה בְּעֵינָיו מַמָּשׁ אֶת אַמִּתַּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

י.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם. כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַתְחִיל לַחֲקֹר חֲקִירוֹת, אֲזַי נִתְעָה בְּכָל מִינֵי מְבוּכוֹת, וְנִכְנָס בְּתֹהוּ וָבֹהוּ, אֲשֶׁר אָז מַתְחִילִים חַיָּיו לִהְיוֹת מְרוּרִים וַעֲצוּבִים מְאֹד, כִּי אֵין לוֹ אֶל מִי לִפְנוֹת בְּעֵת צָרָתוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלַן. וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא לִהְיוֹת אִישׁ תָּם וְיָרֵא אֱלֹקִים, לֵידַע כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם

הַכֹּל אֱלִקוּת גָּמוּר — רַק בַּהִתְלַבְּשׁוּת הַזֶּה, וְאֵין שׁוּם תְּנוּעָה גְּדוֹלָה אוֹ קְטַנָּה, שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וּבִידִיעָה זוֹ יִזְכֶּה לָצֵאת מִגָּלוּתוֹ הָרוּחָנִית וְהַגַּשְׁמִית; כִּי בֶּאֱמֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם הוּא רַק מִצַּד הַחֲקִירוֹת שֶׁחוֹקֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם הָיָה מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲזַי הָיָה עוֹבֵר עַל הַכֹּל, וְהָיָה חַי חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים בְּרוּכִים; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וַחֲקִירוֹת שֶׁל הֶבֶל, וִיחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

יא.

עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הִיא, שֶׁיִּזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יַעֲשֶׂה דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטָן קֹדֶם שֶׁיְּדַבֵּר וְיִתְיַעֵץ עַצְמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ — הָאָדָם צָרִיךְ לַחְקֹק בְּדַעְתּוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא תָּמִיד בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה כְּלָל, רַק הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטֵי פְּרָטִיּוּת. וְעַל־כֵּן עָלָיו לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל

בָּהּ (הֱיֵנוּ בִּשְׁפַת הָאֱם שֶׁלּוֹ), וְיסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל עִנְיָנָיו וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטִיּוּת, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הַבֵּן לִפְנֵי אָבִיו וְאִישׁ אֶל רֵעֵהוּ. וְתָמִיד יְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִבַּעַל הָרַחֲמִים, וְדָבָר זֶה יְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֱמוּנָתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מְגַלֶּה אֶת טֹהַר לִבּוֹ, וְטֹהַר אֱמוּנָתוֹ, שֶׁחָקוּק בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְהַנְהָגָתוֹ — שֶׁמַּנְהִיג עִמּוֹ הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה. וּמִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לֵילֵךְ בַּדֶּרֶךְ וּבָאֹפֶן הַזֶּה — שֶׁתָּמִיד מְדַבֵּר וּמֵשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ, הֵן דָּבָר גַּשְׁמִי, וְהֵן דָּבָר רוּחָנִי, מִתְיַעֵץ עַצְמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי יִזְכֶּה בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן שֶׁיָּאִיר עָלָיו אוֹר זִיו שְׁכִינָתוֹ, וַיַּרְגִּישׁ אֵיךְ שֶׁהוּא מְסֻבָּב עִם אוֹר גָּדוֹל וְנִפְלָא, וְהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאוֹר; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְגִלּוּי אֱמוּנָה!

יב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא, סִטְרָא דְּמוֹתָא, כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, מִתְעוֹרְרִים בְּכָל פַּעַם בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, לַעֲקֹר, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת הַכֹּל, וְלַהֲרֹס עַד הַיְסוֹד אֶת נְקֻדַּת הַיַּהֲדוּת, נְקֻדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הַמְּשֻׁרֶשֶׁת בְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל,

וּמְשַׁבְּרִים אֶת הָאָדָם בְּכָל פַּעַם בְּמַשְׁבֵּרִים וְגָלִים חֲדָשִׁים. אֲבָל הַשֵּׁם לֹא יַעַזְבֵנוּ בְּיָדוֹ; כִּי כְּבָר יֵשׁ לָנוּ יְסוֹד חָזָק, שֶׁאָנוּ מִבְּנֵי אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שֶׁהֵם הָיוּ הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל קִדֻּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְגִלּוּ וּפִרְסְמוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; וְכֵן זָכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְאָנוּ חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, וּמִתְפָּאֲרִים בָּהּ מְאֹד, וְאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ; וְאָנוּ מְיַחֲדִים שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ עֶרֶב וָבֹקֶר, וְדָבָר זֶה עוֹשֶׂה כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וָיוֹם. וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אַל תִּסְתַּכֵּל עַל כָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, רַק רְאֵה לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּה הַיְסוֹד הַכִּי חָזָק הַמֻּשְׁרָשׁ בָּנוּ, וְעָלָיו עוֹמֶדֶת כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל מַה שֶּׁתַּחֲזִיק בְּהַיְסוֹד הַזֶּה, תִּזְכֶּה לִבְנוֹת לְעַצְמְךָ בִּנְיָנִים חֲזָקִים וּשְׁלֵמִים.

וְזֶה עִקַּר מִצְוַת זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם וּמַתַּן תּוֹרָה, שֶׁאָנוּ מְחֻיָּבִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי זֶה יְסוֹד קְדֻשָּׁתֵנוּ, וְאָז זָכִינוּ לְהַגִּיעַ אֶל בְּרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; וּבְכָל דּוֹר וָדוֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹלֵחַ אֵלֵינוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וּמְיַסְּדִים לָנוּ יְסוֹדוֹת חֲזָקִים

שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָרְסָם כְּלָל, כִּי הַצַּדִּיק הוּא יְסוֹד עוֹלָם, וְעָלָיו עוֹמֵד הַכֹּל, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהִתְחַבֵּר עִם הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר שֶׁהֵם מְאִירִים בָּנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא לִפֹּל בְּדַעְתֵּנוּ כְּלָל. וְאַף שֶׁבֵּין כָּךְ עוֹבֵר עָלֵינוּ מַה שֶּׁעוֹבֵר, אֵין לָנוּ לְהִתְיָאֵשׁ כְּלָל, כִּי כְּשֶׁהַיְסוֹד חָזָק, אֲזַי אֲפִלּוּ שֶׁיִּפֹּל הַבִּנְיָן כַּמָּה פְּעָמִים, יְכוֹלִים לַחֲזֹר וְלִבְנוֹת אוֹתוֹ יוֹתֵר חָזָק, כְּמוֹ־כֵן כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אֱמוּנָה חֲזָקָה — שֶׁהִיא יְסוֹד חָזָק, אֲזַי אֵינוֹ צָרִיךְ לִירֹא כְּלָל, כִּי בְּוַדַּאי תָּמִיד יַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְהַיְסוֹד הַזֶּה הוּא בְּחִינַת מְקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהִתְיַגֵּעַ דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָרְבֵּה מְאֹד עַד שֶׁמְּצָאוֹ, כִּי הָעִקָּר הוּא — הַיְסוֹד, כְּשֶׁכְּבָר מוֹצְאִים הַיְסוֹד, יְכוֹלִים לִבְנוֹת עָלָיו כָּל הַקְּדֻשׁוֹת. וְעַל־כֵּן, אַף־עַל־פִּי שֶׁנֶּחֱרַב כְּבָר הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ פַּעֲמַיִם, לֹא נֶחֱרַב אֶלָּא הַבִּנְיָן שֶׁעַל הַיְסוֹד, אֲבָל הַיְסוֹד עַצְמוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהָרְסוֹ לְעוֹלָם; וְעַל־כֵּן דַּיְקָא מִשָּׁם לֹא זָזָה שְׁכִינָה מֵעוֹלָם, וְזֶה כָּל נֶחָמוֹתֵינוּ וְתִקְווֹתֵינוּ — שֶׁעַל הַיְסוֹד הַזֶּה יִבָּנֶה הַבַּיִת הָאַחֲרוֹן שֶׁיִּתְקַיֵּם לְעוֹלָם. וּכְמוֹ שֶׁהוּא בִּכְלָלִיּוּת, כָּךְ הוּא בִּפְרָטִיּוּת — כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, הוּא בִּכְלָל חֻרְבַּן הַבַּיִת, אֲבָל אִם הַיְסוֹד חָזָק, אֲפִלּוּ שֶׁנּוֹפֵל הַבַּיִת יְכוֹלִים לַחֲזֹר וְלִבְנוֹתוֹ. וְעַל־כֵּן אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל

בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, רַק צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעַל יְסוֹד מוֹסָד הַזֶּה יוּכַל לַחֲזוֹר וְלִבְנוֹת הַהֲרִיסוֹת. אַשְׁרֵי הַמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְאָז לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל.

יג.

אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! תַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז דַּיְקָא תַּתְחִיל לִחְיוֹת חַיִּים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, מַמָּשׁ עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ, כִּי בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית — שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְתִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין בִּלְעָדָיו מְצִיאוּת לְשׁוּם נִבְרָא שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, עַל־יְדֵי יְדִיעָה זוֹ, יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְכָל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי; כִּי כְּשֶׁיֵּדַע אָדָם, שֶׁאַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, אָז אֵין שׁוּם קִיּוּם לְהַקְּלִפּוֹת כְּלָל, וְאֵין לוֹ שׁוּם מְחִיצוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת כְּלָל, כִּי יוֹדֵעַ וָעֵד, אֲשֶׁר הַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא. וְעַל־יְדֵי שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בִּידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה אֲהוּבִי, אָחִי, לְגִלּוּי נְבוּאָה מַמָּשׁ, שֶׁתָּמִיד תַּרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְתוּכַל לָצֵאת מִכָּל

מִינֵי עֲמָקִים, וִירִידוֹת וּנְפִילוֹת, וְתִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת.

יד.

צָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק בְּדַעְתְּךָ אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי לֹא יְכוֹלִים לְהָרַע לְךָ אוֹ לְהֵיטִיב לְךָ מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וּלָמָּה אַתָּה כָּל־כָּךְ מִתְפַּחֵד מִכָּל בִּרְיָה וְכוּ׳, עַד שֶׁנּוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ לִהְיוֹת בִּמְרִירוּת וְעִצָּבוֹן וְדָאוֹן כַּזֶּה וְכוּ׳? ! אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן ! הַחֲזֵק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תְּצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ, כִּי הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאוֹר הָאֲצִילוּת יוֹרֵד עַד לְמַטָּה בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַגַּשְׁמִי שֶׁאַתָּה נִמְצָא שָׁם, וְעַל־כֵּן גַּם בִּמְקוֹמְךָ הַיָּרוּד וְהַפָּחוּת, גַּם לְשָׁם אַתָּה יָכוֹל לְהָאִיר אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב תָּמִיד. הָעִקָּר רְאֵה לָצֵאת מִקַּטְנוּת הַמֹּחִין שֶׁנִּכְנַס בְּךָ — כְּאִלּוּ עִנְיָנֶיךָ הֵם בְּיַד בָּשָׂר וָדָם; עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַכֹּל דְּמְיוֹן גָּדוֹל, אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְלֹא יִמָּצֵא אָדָם שֶׁיַּעֲשֶׂה לְךָ דָּבָר רַע אוֹ טוֹב מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; עַל כֵּן בְּרַח לְךָ יוֹתֵר טוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ,

וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּבְאֹפֶן הַזֶּה תִּזְכֶּה לְהַמְתִּיק מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, וְתִכָּלֵל בְּתוֹךְ הָאוֹר הַמֵּאִיר לְכָל הָעוֹלָם, וַאֲשֶׁר לֹא זוֹכִים לְהַרְגִּישׁוֹ וְלִטְעֹם מִמֶּנּוּ רַק הַצַּדִּיקִים.

טו.

עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא רַק כְּשֶׁמְּחַבֶּרֶת אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה — תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, וְיַאֲמִין לְהַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, כִּי בְּלֹא זֹאת הוּא יָכוֹל לִפֹּל בֶּאֱמוּנוֹת כֻּזְבִיּוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלַן. כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר לִשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ זוֹכִים דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים הַמְלַמְּדִים אוֹתָנוּ אֶת דַּרְכֵי הַתּוֹרָה, כִּי אֱמוּנָה בְּלֹא תּוֹרָה אֵינָהּ אֱמוּנָה כְּלָל, רַק אֱמוּנוֹת כֻּזְבִיּוֹת. וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לְהַתְמִיד בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְהִתְחַזֵּק מְאֹד בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְאָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה בָּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל.

טז.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל הַצַּעַר וְהַיִּסּוּרִין וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּחַיֶּיךָ, הַכֹּל לַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁאַתָּה מְנַתֵּק אֶת עַצְמְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־פִּי רֹב אַתָּה שׁוֹכֵחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּאֵם הָיִיתָ מַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הָיִיתָ מִתְפַּשֵּׁר לְגַמְרֵי מִכָּל צָרוֹתֶיךָ, כִּי אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ מַמְשֶׁכֶת לְהָאָדָם כָּל מִינֵי רַחֲמִים וַחֲסָדִים; כָּל מִינֵי עֹשֶׁר וְכָבוֹד כָּל מִינֵי חַיִּים נְעִימִים וּמְתֻקִּים, כָּל מִינֵי עֲרֵבוּת וְחִיּוּת. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד!

יז.

אָחִי הַיָּקָר! תַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִבְרַח לְךָ מִמִּדַּת חֲנֻפָּה, שֶׁמְּאֹד מְאֹד מְגֻנֶּה בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תַּחֲנֹף אֶת שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי עַל־יְדֵי חֲנֻפָּה בָּאָה כְּפִירָה (עַיֵּן סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲנֻפָּה, סִימָן א׳). כִּי כְּשֶׁאָדָם מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה, שֶׁכָּל מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ אֵלָיו יָבוֹא לוֹ בְּבֵיתוֹ, וְדָבָר הַשַּׁיָּךְ לוֹ לֹא יְכוֹלִים

לָקַחַת מִמֶּנּוּ, אֲזַי הָאָדָם הַזֶּה לְעוֹלָם לֹא יַחֲנִיף לְשׁוּם בְּרִיָּה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁחוֹנֵף, בְּזֶה מַרְאֶה לָדַעַת, כִּי הוּא כּוֹפֵר בָּעִקָּר, רַחֲמָנָא לִצְלַן. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה מ״א:): כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֲנֻפָּה, מֵבִיא אַף לְעוֹלָם, וְנוֹפֵל לְגֵיהִנֹּם, רַחֲמָנָא לִצְלָן. עַל־כֵּן רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַל תִּתְיָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּחֲנֹף אוֹתוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן עֲבוּר כֶּסֶף, וְדָבָר זֶה בְּעַצְמוֹ יְחַזֵּק וְיאַמֵּץ אֶת אֱמוּנָתְךָ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד טוֹב וְנָעִים כְּמוֹ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר מַמְשֶׁכֶת לָאָדָם שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה.

יח.

אָחִי הַיָּקָר, אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ אַפְלוּ כְּרֶגַע, וְאֶל כָּל זֶה תִּזְכֶּה עַל־יְדֵי שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ לֵידַע, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם; וַאֲפִלּוּ אֵלּוּ הַמִּתְנַגְּדִים עָלֶיךָ, הֵם הֵם הָרַע שֶׁלְּךָ שֶׁבָּרָאתָ עַל־יְדֵי חֲטָאֶיךָ; כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא בְּמַחֲשָׁבָה אוֹ בְּדִבּוּר אוֹ בְּמַעֲשֶׂה, אֲזַי קָם עָלָיו אֵיזֶה אָרוּר וּפָסוּל, וְחוֹלֵק עָלָיו, וְעַל־כֵּן אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת לְהִנָּצֵל מִמֶּנּוּ, רַק עַל־יְדֵי־שֶׁתִּזְכֶּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה

אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִבְכֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ, וְתִרְחַץ פָּנַיִךְ עִם הַדְּמָעוֹת, וְאָז כּוּלֵי הָאי וְאוּלַי יִמָּחֲקוּ וְיִתְבַּטְּלוּ שׂוֹנְאַיִךְ, שֶׁהֵם הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָאתָ עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתַיִךְ.

יט.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמֵךְ כָּל־כָּךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁלֹּא יִמָּצֵא אֶצְלֵךְ דָּבָר גָּדוֹל אוֹ קָטָן שֶׁתַּחְשֹׁב כְּאִלּוּ זֶה מִקְרֶה וָטֶבַע, חַס וְשָׁלוֹם, רַק מִכָּל דָּבָר כְּלָלִי אוֹ פְּרָטִי תַּמְשִׁיךְ אֶת עַצְמֵךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת שֶׁל טֶבַע כְּלָל, וְעַל־יְדֵי יְדִיעָה זוֹ תִּחְיֶה מַמָּשׁ חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים רוּחָנִיִּים, חַיִּים מְתוּקִים עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּדֶגְמַת הַגַּן־עֵדֶן מַמָּשׁ, כִּי לֹא יִמָּצֵא שׁוּם מָסָךְ הַמַּבְדִּיל וְהַמַּפְרִיד בֵּינְךְ לְבֵינוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק תֵּכֶף־וּמִיָּד תָּבִין וְתַשְׂכִּיל, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ; דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי מְדַבֵּר, וְהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאָז דַּיְקָא — בִּידִיעָה זוֹ, לֹא תִּפֹּל בְּדַעְתֵּךְ כְּלָל לְעוֹלָם מְשׁוּם יְרִידָה וּמְשׁוּם נְפִילָה, כִּי בְּכָל פַּעַם תָּשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַמְשִׁיךְ אֶת רְצוֹנוֹ

יִתְבָּרַךְ אֵלֶיךָ. וְזֶהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּשׁוּבָה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּלְהָשִׁיב אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּךָ; לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁהוּא רוֹצֶה בְּךָ, וְגַם אַתָּה חָשׁוּב וְיָקָר אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ.

כ.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא רַק כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנַעֲשֶׂה בְּעֵינָיו כְּעָפָר וָאֵפֶר, וְיוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ, רַב וְשַׁלִּיט עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּכָל עַלְמִין, שֶׁאָז דַּיְקָא מֵאִיר בּוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֹפֶן כָּזֶה, שֶׁרַק בִּשְׁבִילוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם. כִּי כְּשֶׁהָאָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלוֹקֵחַ אֶת כָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה וּמְהַפְּכָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה, אָזַי נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לֹא נִבְרָא אֶלָּא בִּשְׁבִילוֹ, וְרוֹאֶה מִכָּל פְּרָט וּפְרָט אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בִּשְׁבִילוֹ, וְהַכֹּל סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ בִּשְׁבִילוֹ, וְהוּא הַמַּמְשִׁיךְ אֶת הַשֶּׁפַע לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְזֶה נִקְרָא שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז בְּזֶה!

כא.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזַק וֶאֱמַץ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַחְקֹק הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִיּוּת; אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם מַכְרִיזִין מִלְמַעְלָה (חֻלִּין, ז׳.); וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ (יוֹמָא ל״ח.), וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגּוּתָא מִן שְׁמַיָּא מוּקְמִינָן לֵיהּ (בְּרָכוֹת נ״ח:). וּכְפִי שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס יְדִיעוֹת אֵלּוּ בְּדַעְתּוֹ וּבְלִבּוֹ, כְּמוֹ־כֵן מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמַשְׁרֶה עָלָיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַשְׁכִינָה הִיא הָאֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהָאָדָם תָּמִיד חוֹשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה הַשּׁוֹרָה עָלָיו, וּכְפִי שֶׁמַּתְמִיד בְּדָבָר זֶה, כְּמוֹ־כֵן מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שֶׁפַע אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁאֵלּוּ אֲשֶׁר כְּבָר חֲזָקִים בָּאֱמוּנָה יָמִים וְשָׁנִים, לָהֶם נִפְתַּח שַׁעַר הַשָּׁמַיִם, וְזוֹכִים לִנְבוּאָה וְגִלּוּי סוֹדוֹת וְרָזֵי דְּרָזִין, וּמְטַיְּלִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בִּיחוּדִים קְדוֹשִׁים, וְהֵם חַיִּים בְּעוֹדָם בְּגוּפָם חַיִּים רוּחָנִיִּים — עוֹלָם הַבָּא

בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּמִתְעַנְּגִים בַּעֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד מְבַטְּלִים אֶת עַצְמָם לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֲפִלּוּ הַנְּשִׁימָה שֶׁלָּהֶם שֶׁנּוֹשְׁפִים הִיא כְּבָר רַק חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאֶל כָּל זֶה תִּזְכֶּה אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, גַּם אַתָּה, בְּאִם תַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַתְמִיד בְּדָבָר זֶה יָמִים וְשָׁנִים מַמָּשׁ, אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ!

כב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, כִּי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִכָּנֵס בְּכָל פַּעַם בֶּאֱמוּנָה יוֹתֵר בְּרוּרָה, אֲזַי זוֹכֶה שֶׁנִּפְתָּחִים לוֹ אוֹרוֹת וְהֵיכָלוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁלֹּא שִׁעֵר מִיָּמָיו, כִּי אֵין שׁוּם מַדְרֵגָה בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי תּוֹקֶף אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — לֵידַע כִּי הַכֹּל לַכֹּל: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, רַק נִתְלַבֵּשׁ וְהִסְתִּיר עַצְמוֹ כִּבְיָכוֹל בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה נִקְרָא "עוֹלָם" לְשׁוֹן הֶעְלֵם וְהֶסְתֵּר, כִּי שָׁם גָּנוּז וְנִסְתָּר אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁיִּתְבָּרֵר לְךָ יְדִיעוֹת אֵלּוּ — שֶׁבְּכָל דָּבָר יֵשׁ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי לְעוֹלָם לֹא תִּשָּׁבֵר וְתִתְנַתֵּק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי תֵּדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר

בְּכָל מִקְרֶה וּבְכָל תְּנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִיּוּת, וְתוּכַל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְעַל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ, וְתָמִיד תְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, הַכֹּל לַכֹּל תְּסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶת לְבָבְךָ וְאֶת אֱמוּנָתְךָ, וַיַּשְׁלִים דַּעְתְּךָ, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְהִכָּנֵס תָּמִיד בְּהֵיכָל וּבְאוֹר חָדָשׁ. אַשְׁרֵי הַמַּחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר; וּבִפְרָטִיּוּת בָּעִתִּים הַלָּלוּ, אֲשֶׁר הַהַסְתָּרָה וְהַהַעֲלָמָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּמִי שֶׁרַק נִכְנָס בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, תֵּכֶף־וּמִיָּד נִשְׁבָּר וְנִפְתָּח לְפָנָיו כָּל הַהַסְתָּרוֹת וְהַכִּסּוּיִים וְהַהַעֲלָמוֹת, וְזוֹכֶה לְהִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה נִפְלָאָה.

כג.

אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! אִם אַתָּה רוֹצֶה לִחְיוֹת חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים מְיֻשָּׁבִים, חַיִּים שְׂמֵחִים וַעֲרֵבִים, עָלֶיךָ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת — שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין, וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וְצָרִיךְ

אַתָּה לְבַטֵּל מִמְּךָ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת הַטּוֹרְדוֹת וּמְרַחֲקוֹת אוֹתְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; וְכָל דַּעְתְּךָ וְרִגְשׁוֹתֶיךָ וְכִסּוּפֶיךָ צְרִיכִים לִהְיוֹת רַק לְהַגְדִּיל אֶצְלְךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק בִּרְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּבִלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ לֹא יֵאָרַע לְךָ הַטּוֹב וְהָרַע. וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ לְהִתְפַּחֵד מֵאֵיזֶה בְּרִיָה, אוֹ לְהִתְבַּלְבֵּל מִמְּשֶׁהוּ, הֲלֹא הַכֹּל מֻשְׁגָּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וַעֲצָתְךָ, רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וּבְאֹפֶן הַזֶּה לֹא תַּעֲשֶׂה שׁוּם דָּבָר קָטָן אוֹ גָּדוֹל קֹדֶם שֶׁתְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יְגַדֵּל וְיִתְרַחֵב אֱמוּנָתְךָ — שֶׁתַּאֲמִין שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז דַּיְקָא יִשְׁתַּנּוּ חַיֶּיךָ לְחַיִּים טוֹבִים, חַיִּים שְׂמֵחִים, וְחַיִּים אֲרֻכִּים, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהַרָא״שׁ נ״י אָמַר: הָעִקָּר צָרִיךְ
הָאָדָם לְבַקֵּשׁ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
שֶׁיִּזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִרְצֶה
רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעָדָיו רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז
אֵיךְ שֶׁיִּפֹּל דָּבָר, כֵּן יִהְיֶה, וְאָז דַּיְקָא
יִחְיֶה חַיִּים טוֹבִים וּנְעִימִים, לֹא־כֵן
אִם יִרְצֶה תָּמִיד רַק פִּרְסוּם וְכָל מַה
שֶׁעוֹבֵר עָלָיו יִשְׁתּוֹקֵק רַק לְהִתְפָּרְסֵם
וְכוּ', אָז יִכָּנֵס בְּצָרוֹת גְּדוֹלוֹת, וְיִפֹּל
בְּפַח יָקוּשׁ וְכוּ', לֹא־כֵן מִי שֶׁהוּא
בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א', סִימָן רנז)

קוּנְטְרֵס

דֶּרֶךְ אֱמוּנָה

יִגַּלֶּה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת בְּדַרְכֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵיךְ שֶׁכָּל הַיַּהֲדוּת וְקִיּוּם הָאָדָם בְּרוּחָנִי וּבְגַשְׁמִי תָּלוּי בְּזֶה, וְאַשְׁרֵי הַמְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בָּעִתִּים הַלָּלוּ, וְיִזְכֶּה לְרֹב טוּב הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,
וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי
חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה,
מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס
עַל־יְדֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהּ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

וְאָמַר מוֹהַרָא״שׁ נ״י: עִקַּר הַתְּשׁוּבָה הִיא — שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה, כִּי כָּל יְהוּדִי הוּא חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל, אַךְ מֵרֹב הָעֲוונוֹת נִסְתֶּרֶת מִמֶּנּוּ הָאֱלֹקוּת, וְכָל מַה שֶׁיֵּשׁ עָלָיו יוֹתֵר קְלִפּוֹת, יוֹתֵר נִסְתֶּרֶת מִמֶּנּוּ הָאֱלֹקוּת, וּמַה הִיא הַתְּשׁוּבָה? שֶׁיַּחֲזֹר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזֶה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן תקמד)

קוּנְטְרֶס

דֶּרֶךְ אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אַהוּבִי, אָחִי, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּטוּב וּבַנְּעִימִים, כִּי אִם עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וּמַשְׁגִּיחַ עָלֶיהָ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, אֵין שׁוּם דָּבָר נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ כְּלָל. וְאָז כְּשֶׁתַּכְנִיס יְדִיעָה זוֹ בְּלִבְּךָ וְדַעְתְּךָ, דַּיְקָא אָז תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם, בְּטוּב וּבַנְּעִימִים; כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה, כָּל הַמִּצְוֹת צְרִיכִים לְהָבִיא אֶת הָאָדָם לִידֵי אֱמוּנָה, לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמִּצְוֹת שֶׁצִּוָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְקַיֵּם, הֵם מַמְשִׁיכִים עָלֵינוּ אוֹרוֹת נִפְלָאוֹת, אוֹרוֹת רוּחָנִיּוֹת, עַד

מְאֹד, כְּדֵי לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ לְבָבֵנוּ יוֹתֵר לְהִדָּבֵק בּוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי זֶה עִקַּר הַתַּכְלִית שֶׁיָּרַדְנוּ אֶל זֶה הָעוֹלָם,כְּדֵי לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּהַכָּרָה בְּרוּרָה וּבִידִיעָה מֻחְלֶטֶת; וְאֶל כָּל זֶה אָנוּ זוֹכִים עַל־יְדֵי קִיּוּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ; שֶׁהֵם מַמְשִׁיכִים עָלֵינוּ אוֹר הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה רַבָּה, כִּי עַל־יְדֵי קִיּוּם הַמִּצְוֹת נִתְחַזֵּק אֱמוּנָתֵנוּ יוֹתֵר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי רְמַ״ח [מָאתַיִם אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה] מִצְוֹת עֲשֵׂה וְשָׁסָ״ה [שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְחָמֵשׁ] מִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה הֵם אֵיבָרִים דְּמַלְכָּא, קִשּׁוּר כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּבְשָׁעָה שֶׁמְּקַיְּמִים אֵיזֶה מִצְוָה מִמִּצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, נִתְעוֹרֵר הָאוֹר הָאֱלֹקִי שֶׁהוּא נֶגֶד אוֹתָהּ הַמִּצְוָה, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, וְנִתְחַזֵּק עַל־יְדֵי־זֶה אֱמוּנָתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי יוֹתֵר; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וּמִתְחַזֵּק עַל־יְדֵי־זֶה בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וְיִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּטוּב וּבַנְּעִימִים; אַשְׁרֵי לוֹ!

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי, כִּי כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ. הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,

וַאֲפִלּוּ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִבַּעַל בְּחִירָה, תֵּדַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּכַוָּנָה עֲמֻקָּה, וְעַל־כֵּן אֵין לְךָ לְהִתְרַעֵם עַל שׁוּם בְּרִיָּה, רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְמַאֲמָרָם, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (יְרוּשַׁלְמִי, בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ט׳, הֲלָכָה א׳): אִם בָּאָה צָרָה עַל הָאָדָם, לֹא יִצְוַח, לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל, אֶלָּא לַהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ, וְעָלֶיךָ לָדַעַת כִּי בְּתוֹךְ הַצָּרָה וְהַיִּסּוּרִים שֶׁלְּךָ, שָׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ מִסְתַּתֵּר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנָּא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ, רַבָּה, פֶּרֶק י״ח): אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בְּכָל צַעַר וְצַעַר שֶׁיֵּשׁ לְיִשְׂרָאֵל, כִּבְיָכוֹל אֲנִי עִמָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר. וְעַל־כֵּן רְאֵה מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, לַחֲזֹר רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל כַּאֲשֶׁר יְסַפֵּר הַבֵּן אֶל אָבִיו וְאִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְתַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה — לָשׁוּב אֶל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִיּוּת, שֶׁזֶּה נִקְרָא שְׁלֵמוּת הַתְּשׁוּבָה — שֶׁחוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ כִּי אֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל כְּלָל, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת בְּהַר): בֶּן אָדָם, כֵּיוָן שֶׁמַּגִּיעָה לוֹ צָרָה, וְעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ

הוּא מַצִּילוֹ, וְאִם לָאו, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיא עָלָיו עוֹד צָרָה, עַיֵּן שָׁם. וְלָכֵן אֵין שׁוּם חָכְמָה וְאֵין שׁוּם עֵצָה וְאֵין שׁוּם תְּבוּנָה נֶגֶד הַשֵּׁם, רַק לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְלֵידַע כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִסְתַּתֵּר בְּכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּבִזְכוּת שֶׁתִּזְכֶּה לִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתִקֻּף הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמַּכְאוֹבִים שֶׁלְּךָ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, עַד שֶׁנִּדְמֶה לְךָ כִּי אָבַד מָנוֹס וְכוּ', אָז דַּיְקָא — עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת תִּזְכֶּה לָצֵאת מִצָּרוֹתֶיךָ; כִּי כָּךְ אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: אִם רְאִיתֶם שֶׁהַצָּרוֹת מְכַסּוֹת אֶתְכֶם, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אַתֶּם נִגְאָלִים (מִדְרָשׁ שֹׁחַר טוֹב, תְּהִלִּים ב'), כִּי דַּוְקָא בְּשָׁעָה שֶׁמְּסוֹבְבִים אוֹתְךָ הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, וְאַתָּה בּוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, דַּיְקָא אָז תִּרְאֶה נִסִּים וִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, וְהָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב אֱמֶת, לֵב טָהוֹר.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי, כִּי הַחַיִּים מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת, שֶׁמְּנַסִּים אֶת כָּל אֶחָד בְּנִסָּיוֹן אַחֵר לִרְאוֹת — הֵיַעֲמֹד חָזָק בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהַרְהֵר, חַס וְשָׁלוֹם, אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן

רְאֵה לְבַטֵּל אֶת כָּל יְשׁוּתְךָ וְגַשְׁמִיּוּתְךָ לְגַמְרֵי, וְתִמְסֹר אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע וְתַאֲמִין כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, וּבְתוֹךְ צָרוֹתֶיךָ, וְדַחֲקוּתְךָ, וּמְרִירוּתְךָ וְהַרְפַּתְקָאוֹתֶיךָ שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ עַכְשָׁו, גַּם שָׁם גָּנוּז וּמֻסְתָּר אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי אֵין שׂוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כִּי הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּמִפְּנֵי הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן נִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בַּלְּבוּשׁ הַזֶּה שֶׁלְּמַרְאֶה עֵינֶיךָ: דּוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל אֱלֹקוּת, וֶאֱלֹקוּת הַכֹּל, וּבִידִיעָה זוֹ תִּגָּאֵל מִכָּל צָרוֹתֶיךָ לְגַמְרֵי, וְהָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב אֱמֶת, לֵב נָכוֹן, לֵב תָּמִים, וְאָז יִתְהַפְּכוּ כָּל הָרוֹדְפִים וְהַמְבַקְּשִׁים נַפְשְׁךָ וְיִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי נֶגְדְּךָ, וְאַתָּה תַּעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה. וְתִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי קֹדֶם שֶׁזּוֹכִים לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה זוֹ — לְהַרְגִּישׁ רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, צָרִיךְ לַעֲבֹר עַל הָאָדָם כָּל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת שֶׁמְּנַסִּים אוֹתוֹ — הַיַּעֲמֹד חָזָק אִם לֹא, וְאִם זוֹכֶה לִהְיוֹת חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ אוֹבֵד אֶת עַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, אָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, וְיַרְגִּישׁ אֶת זִיו הַשְּׁכִינָה בִּקְבִיעוּת עָצוּם; אַשְׁרֵי לוֹ!

ד.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, וְלֹא לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל מְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲפִלּוּ שֶׁבֵּין כָּךְ אַתָּה נוֹפֵל בְּפָח נִשְׁבָּר וְכוּ', וְנִתְלַכְלֵךְ בַּעֲוֹונוֹת קָשִׁים, אַף־עַל־פִּי־כֵן רְאֵה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְאַל תִּתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִרְאֶה לַחֲזֹר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְהוּא יִתְבָּרַךְ יְקַבֵּל אוֹתְךָ, כִּי רַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וּבִפְרָטִיוּת עַל אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּלְכְּדוּ וְנָפְלוּ בְּעֹמֶק בּוֹר וָדוּת, עֲלֵיהֶם רַחֲמָנוּתוֹ שָׂגְבָה וְגָבְהָה מְאֹד, וְזֶה עִקַּר שַׁעֲשׁוּעָיו יִתְבָּרַךְ — כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁנֶּפֶשׁ בַּר יִשְׂרָאֵל, אַף שֶׁמִּתְגַּבֵּר עָלָיו הָרַע, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וּמִתְלַכְלֵךְ בְּכָל מִינֵי לִכְלוּכִים וַעֲוֹונוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, רַק חוֹזֵר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — אֵיךְ שֶׁמְּלֹא כָּל הָעוֹלָם כְּבוֹדוֹ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא. אֵין לְשַׁעֵר וּלְסַפֵּר מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה בּוֹ בָּרֶגַע בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים; כִּי צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁהָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וּבְכָל רֶגַע יָכוֹל לְאַבֵּד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת עַל־יְדֵי גֹּדֶל הַהַסְתָּרָה — שֶׁכְּבָיְכוֹל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִסְתָּר וְנֶעֱלָם וְכוּ', וְהָאָדָם נִכְשָׁל בַּמֶּה

שֶׁנִּכְשַׁל, רַחֲמָנָא לִצְלַן, כִּי נִתְּנוּ כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהַסְּמ״ךְ־מ״ם וְהַטֻּמְאָה שֶׁיִּתְפַּשְּׁטוּ בָּעוֹלָם בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, וְתֵכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁנִּכְנַס בָּאָדָם אֵיזֶה קֻשְׁיָה וּסְפֵקוֹת בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּבָר פָּתוּחַ תַּחְתָּיו שַׁעֲרֵי הַגֵּהִנּוֹם, רַחֲמָנָא לִצְלַן. וְעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר וְכוּ׳; אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מִתְחַזֵּק עַצְמוֹ אַף בְּתֹקֶף תַּבְעֶרֶת הַיֵּצֶר וּגְרִיעוּת מַעֲשָׂיו הָרָעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהוּא מוֹשֵׁךְ אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל הַהַסְתָּרוֹת שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִסְתַּתֵּר וְכוּ׳, אָז בּוֹ בָּרֶגַע הַזֶּה עוֹלֶה עַד רוֹם גָּבְהֵי מְרוֹמִים, וְעוֹשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אַף שֶׁנָּפַלְתָּ עַד עַכְשָׁו בְּמָקוֹם שֶׁנָּפַלְתָּ, וְגַם עֲדַיִן אַתָּה נוֹפֵל תָּמִיד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, רַחֲמָנָא לִצְלַן, אַף־עַל־פִּי־כֵן רְאֵה בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים רַק לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּתְדַבֵּר וְתָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְאָז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מַה שֶּׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה עִמְּךָ; אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז בְּזֶה!

ה.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי מִן הַשָּׁמַיִם מְנַסִּים אוֹתְךָ אִם תִּהְיֶה חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ אוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, לֹא. וְעַל־כֵּן שׁוֹלְחִים לְךָ תָּמִיד יְרִידוֹת וְקַטְנוּת, וּבִלְבּוּלִים, וְצָרוֹת וְהַרְפְּתָקָאוֹת כָּאֵלּוּ, לִרְאוֹת לְהֵיכָן תָּרוּץ; לָכֵן בְּנִי, בְּנִי! אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וּמִתְקֵף דַּחֲקוּתְךָ וּמְרִירוּת לִבְּךָ אַל תִּתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמְךָ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִרְאֶה לָרוּץ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, וְאֵין טֶבַע כְּלָל, רַק הַכֹּל לְבוּשׁ וְדִמְיוֹן כַּזֶּה מַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה בְּעֵינֶיךָ, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן בִּשְׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא בּוֹרֵחַ מִכָּל מִינֵי לֵצִים וְכוֹפְרִים הַתּוֹלִים הַכֹּל בְּכֹחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה, אֲשֶׁר הֵם הֵם הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא, שְׁלוּחֵי הַסָּמֶ״ךְ מֵ״ם, לֹא עָלֵינוּ; וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַצִּילֵנוּ מֵהֶם וְיָאִיר בָּנוּ אֶת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה — שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו כְּלָל.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אָהוּבִי, אָחִי, הַיָּקָר! כָּל מַה שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ יוֹתֵר בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְתֵדַע שֶׁכָּל עִנְיָנֶיךָ הֵם רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה לְקַבֵּל כָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ יוֹתֵר בְּנָקֵל, וְאַדְרַבָּה תִּזְכֶּה לְבַטֵּל וּלְסַלֵּק מִמְּךָ הַכֹּל, כִּי עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה אַתָּה נִדְבָּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עִקַּר הַדְּבֵקוּת הוּא הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֹכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁתִּזְכֶּה לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה תֵּצֵא מִכָּל גְּדְרֵי הַטֶּבַע וְהַמַּזָּל, וְתִהְיֶה מֻשְׁפָּע, רַק תַּחַת יָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז לֹא יוּכַל לִשְׁלֹט עָלֶיךָ שׁוּם נֶזֶק וּמַשְׁחִית וְאַף וְחֵימָה כְּלָל, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ לְהִתְפַּחֵד וְלִירֹא מֵאֵיזֶה מִינֵי כְּשׁוּפִים וְדִמְיוֹנוֹת וְעַיִן הָרָע וְכוּ', כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַדְבִּיק עַצְמוֹ בֶּאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ בָּרוּר כִּי הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וֶאֱלֹקוּת הוּא הַכֹּל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, וְאֵין לוֹ מַמָּה לִירֹא כְּלָל, כִּי הוּא מִסְתַּתֵּר בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ וְהוֹלֵךְ לָבֶטַח דַּרְכּוֹ, וּכְשֶׁהַוְיָ"ה יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ, אָז הוּא תָּמִיד מַצְלִיחַ.

ז.

רְאֵה אֲהוּבִי, אָחִי, לֹא לְהִתְיָאֵשׁ אֲפִלּוּ כְּשֶׁתַּגִּיעַ אֶל הַמַּצָּב הֲכִי גָּרוּעַ, וְתִפֹּל בִּירִידָה הֲכִי מְגֻנָּה, גַּם מִשָּׁם תַּמְשִׁיךְ עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי בְּתֹקֶף הַצַּעַר וְהַהֶסְתֵּר גַּם שָׁם גָּנוּז וְנִסְתָּר אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְחָפֵץ בִּיקָרְךָ, וְרוֹצֶה לִרְאוֹת לְהֵיכָן תִּפְנֶה בַּצָּרָה הַמָּרָה הַזּוֹ שֶׁאַתָּה נִמְצָא שָׁם; וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, חַס וְשָׁלוֹם, רַק פְּתַח פִּיךָ וּרְאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְתִמְסֹר עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי בְּוַדַּאי יֵשׁ כַּוָּנָה עֶלְיוֹנָה, כַּוָּנָה עֲמֻקָּה — לָמָּה הֻצְרַכְתָּ לִפֹּל בְּפַח יָקוּשׁ הַזֶּה שֶׁאַתָּה נִמְצָא שָׁם, וּבְוַדַּאי אִם לֹא תִתְיָאֵשׁ, וְלֹא תִפֹּל בְּרוּחֲךָ, וְלֹא יֶחְלַשׁ דַּעְתְּךָ, תִּזְכֶּה לִרְאוֹת נִסִּים נִגְלִים, וַחֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים; וְעַל־כֵּן הָעִקָּר רְאֵה לֹא לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁאַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז וּמִסְתַּתֵּר גַּם בְּמַצָּבְךָ וְקַטְנוּתְךָ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לְהִגָּאֵל; וּבִלְבַד אֲהוּבִי, אָחִי! לֹא לְהַפְסִיק אֶת הַדִּבּוּר — לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, כִּי הַדִּבּוּר הוֹלֵךְ עִם הָאָדָם אֲפִלּוּ בְּהַמְּקוֹמוֹת הַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ע"ח): וְתֵכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁזּוֹכִים לְדַבֵּר

עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן שֶׁרְגִּיל בָּהּ, הֲרֵי זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר זִיו וְחִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ח.

אָחִי, אָחִי הַיָּקָר! רָאוּי לְךָ לָדַעַת, כִּי הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת שֶׁל טֶבַע כְּלָל, וּכְשֶׁיִּתְאַמֵּת בְּלִבְּךָ וְדַעְתְּךָ יְדִיעָה זוֹ, אָז תִּרְאֶה וְתַשְׂכִּיל וְתֵדַע, כִּי אֵין מִי שֶׁיִּגַּע בְּךָ לְרָעָה מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יוּכַל אָדָם לָקַחַת דָּבָר הַשַּׁיָּךְ לְךָ, וַאֲפִלּוּ שֶׁבְּמְצִיאוּת אַתָּה רוֹאֶה שֶׁלּוֹקְחִים מִמְּךָ מָעוֹתֶיךָ וְכוּ׳, אוֹ הַקּוֹנִים שֶׁלְּךָ וְכוּ׳, וַחֲפָצֶיךָ וְכוּ׳, עָלֶיךָ לָדַעַת הֵיטֵב וּלְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לְךָ לֹא יְכוֹלִים לָקַחַת מִמְּךָ, וְסוֹף כָּל סוֹף יֶחְזַר אֵלֶיךָ כֶּפֶל כִּפְלַיִם, וּמַה שֶּׁאֵין שַׁיָּךְ לְךָ מִמֵּילָא יִתְאַבֵּד מִיָּדְךָ בְּאֵיזֶה אֹפֶן שֶׁרַק יִהְיֶה; וְעַל־כֵּן אֵין לְךָ עַל מַה לְהִצְטַעֵר, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחָשְׁבּוֹן צֶדֶק, שֶׁמּוֹרִישׁ לְזֶה וּמַעֲשִׁיר לְזֶה, לוֹקֵחַ מִזֶּה וְנוֹתֵן לְזֶה, וְהַכֹּל בְּהַשְׂגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּכְנִיס אֶת יְדִיעָה זוֹ בְּלִבּוֹ וְדַעְתּוֹ, וְאָז דַּיְקָא יִחְיֶה חַיִּים טוֹבִים.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי! אִם אַתָּה רוֹצֶה לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, עַד שֶׁתַּרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּידִיעָה גְּלוּיָה וּמְבֹאֶרֶת בְּבֵאוּר וִידִיעָה נְכוֹנָה, אָז רְאֵה לָקוּם קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, וְתַרְבֶּה אָז בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְתַתְמִיד בְּזֶה מְאֹד, כִּי אָז הוּא הַזְּמַן שֶׁל בִּנְיָן וְגִדּוּל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל מַה שֶּׁמַּרְבִּים אָז בִּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כְּמוֹ־כֵן נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה עַל כָּל הַיּוֹם, עַד אֲשֶׁר עַל־יְדֵי רִבּוּי שִׂיחָה וּתְפִלָּה שֶׁמְּשִׂיחִים וּמִתְפַּלְּלִים אָז, וּמַתְמִידִים בְּדָבָר זֶה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, אָז זוֹכִים לְהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה כַּזּוֹ, עַד שֶׁנִּתְקָרְבִים אֵצְלוֹ: שִׁוִּיתִי הַשֵּׁם לְנֶגְדִּי תָּמִיד — שֶׁתָּמִיד מַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְנֶגְדּוֹ, וְתָמִיד הוֹלֵךְ עִם הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא הֶאָרַת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְזֶה!

י.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! בְּאֹם שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ

בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַאֲמִין בְּלִי שׁוּם סְפֵקוֹת וְהִרְהוּרִים וְעַקְמִימִיוּת — שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָבַר וְעוֹבֵר וְיַעֲבֹר עָלֶיךָ, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מַמָּשׁ, לֵית אֲתַר וְיָכְנוּי מִנֵּיהּ, וַאֲפִלּוּ אֵלּוּ הַמְצַעֲרִים וְהַמְעִיקִים אוֹתְךָ, גַּם־כֵּן שְׁלוּחֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, עַל־יְדֵי יְדִיעָה זוֹ תִּזְכֶּה לַהֲפֹךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, וְתִרְאֶה נִסִּים גְּלוּיִים לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, וְעַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה תָּבִין וְתַשְׂכִּיל אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְתִרְאֶה תָּמִיד רַק נִפְלָאוֹת, וְתִהְיֶה מְלֻמָּד בְּנִסִּים.

יא.

אָחִי הַיָּקָר! בְּתֹקֶף דַּחֲקוּתְךָ וִירִידָתְךָ וְקַטְנוּתְךָ, אָסוּר לְךָ לְהִתְיָאֵשׁ, כִּי בְּוַדַּאי גַּם בְּמְקוֹמְךָ יֵשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מַשְׁגִּיחַ עָלֶיךָ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ וּלְהִשָּׁבֵר וּלְהִתְיָאֵשׁ, חַס וְשָׁלוֹם?! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְלֵידַע כִּי בְּכָל צָרָתְךָ לוֹ צַר, וְהוּא מִסְתַּתֵּר בְּצַעֲרְךָ, וְעַל־כֵּן פְּנֵה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְתִפְתַּח פִּיךָ וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת. וְאָז יִרְוַח

לְךָ; כִּי בָּזֶה שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אִתְּךָ עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, וּבְתַקֶּף צָרוֹתֶיךָ וְקַטְנוּתְךָ וְדַחֲקוּתְךָ הוּא שׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ תִּוָּשַׁע, כִּי אֵין עֵצָה אַחֶרֶת לְהִנָּצֵל מִפִּגְעֵי וּמִמִּקְרֵי הַזְּמַן, רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ וּלְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵמְשַׁךְ עָלֶיךָ הֶאָרַת הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁאִם לֹא תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְלֹא תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ וְרוּחֲךָ כְּלָל, וּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּהַמַּצָּבִים הַכִּי קָשִׁים שֶׁלְּךָ, אָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה לְגִלּוּי אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלּוּת כַּזּוֹ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְפָנַי מַרְאֶה עֵינֶיךָ רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תַּרְגִּישׁ אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְסֻבָּב עִם אֱלֹקוּת, וְאַתָּה עוֹמֵד בָּאֶמְצַע; אַשְׁרֵי הַמְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּתַקֶּף דַּחֲקוּתוֹ וִירִידָתוֹ וְצָרָתוֹ, וְאֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ כְּלָל; אַשְׁרֵי לוֹ!

יב.

אָחִי, אָחִי! בְּכָל מִינֵי מַצָּבִים, קַטְנוּת, יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, צָרוֹת וְיִסּוּרִים הָעוֹבְרִים עָלֶיךָ. רְאֵה לִמְצֹא גַּם שָׁם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּק עַצְמְךָ גַּם מִשָּׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁיּוֹדֵעַ וּמַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל

עֻצַּם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא יְחַזֵּק עַצְמוֹ בְּכָל הַמַּצָּבִים שֶׁבָּעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה; וְעַל־כֵּן רְאֵה אֲהוּבִי, אָחִי, לַעֲבֹד רַק עַל נְקֻדַּת הָאֱמוּנָה, שֶׁתִּזְכֶּה שֶׁיָּאִיר בְּךָ אוֹר אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נִפְלָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת, וְיִקַּיֵּם בְּךָ (תְּהִלִּים קי״ט): דֶּרֶךְ אֱמוּנָה בָּחָרְתִּי, מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי, הַיְנוּ — עַל־יְדֵי שֶׁתִּבְחַר תָּמִיד בְּדֶרֶךְ אֱמוּנָה, אָז תִּזְכֶּה לִרְאוֹת תָּמִיד לְפָנֶיךָ עֵינֶיךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ — שִׁוִּיתִי הַוי״ה לְנֶגְדִּי תָּמִיד, וְאָז תִּשְׁפֹּט אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מַצָּבֶיךָ, וּתְדַבֵּר וְתָשִׂיחַ אֶת כָּל עִנְיָנֶיךָ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ.

יג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ הוּא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִיּוּת, וְאֵין שׁוּם מִקְרֶה וְטֶבַע כְּלָל, וּמַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, הוּא רַק לְעוֹרֵר אוֹתְךָ וּלְהַזְכִּירְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר רַק הוּא הַמַּשְׁגִּיחַ עַל עוֹלָמוֹ, וְהַכֹּל בִּרְשׁוּתוֹ, וְתֵכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הַדַּעַת הַזּוֹ — שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ (הַיְנוּ

בִּשְׁפַּת הָאֵם שֶׁלְּךָ), אָז יִתְבַּטְּלוּ מִמְּךָ כָּל הַיִּסּוּרִים וְהַדִּינִים, הַקְּטָנוּת וְהַמְּרִירוּת; וּלְהִפּוּךְ, אִם לֹא תִּזְכֶּה לְהָבִין עֲדַיִן שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וְהוּא הַמַּשְׁגִּיחַ, אָז, חַס וְשָׁלוֹם, יַעֲבֹר עָלֶיךָ עוֹד יוֹתֵר מְרִירוּת וְדִינִים, קְטָנוּת וְהַשְׁלָכוֹת וְכוּ'; עַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי! אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, רְאֵה לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן מִמְּךָ, וְתִזְכֶּה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִמְשַׁךְ עָלֶיךָ שֶׁפַע וָדַעַת, חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים.

יד.

אָחִי, אָחִי! תַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַיְנוּ — שֶׁתֵּדַע שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאָז דַּיְקָא תַּעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי עַל־יְדֵי יְדִיעָה זוֹ לֹא תִּרְצֶה שׁוּם רָצוֹן מִבִּלְעָדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵן שֶׁיִּהְיֶה לְךָ מָעוֹת אוֹ לֹא, הֵן שֶׁיִּהְיֶה לְךָ כָּבוֹד וַאֲנָשִׁים אוֹ לֹא, וְכוּ', וְכוּ', כִּי עַל־יְדֵי בֵּרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כְּבָר לֹא תִּצְטָרֵךְ שׁוּם דָּבָר, רַק הַכֹּל יִהְיֶה שָׁוֶה אֶצְלְךָ, מֵאַחַר שֶׁאַתָּה נִכְלָל בְּחַי הַחַיִּים, וְאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים וּבְחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק; אָחִי,

אָחִי, לָמָּה לְךָ לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ? זְכֹר וַחֲקֹק יְדִיעָה זוֹ הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ, וְאָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם וּבְשַׁלְוָה, וְתִזְכֶּה לִמְנוּחָה נְכוֹנָה, וְתִהְיֶה סַבְלָן גָּדוֹל לִסְבֹּל כָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ; וְאֶל כָּל זֶה תִּזְכֶּה עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה, רִבּוּי דִּבּוּרִים — שֶׁתִּתְפַּלֵּל וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְתָשִׂיחַ וּתְסַפֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר תְּדַבֵּר עִם חֲבֶרְךָ וְעִם אָבִיךָ; אָחִי, אָחִי! אַל יִהְיֶה דָּבָר זֶה נָקֵל בְּעֵינֶיךָ כְּלָל, רַק הַתְמֵד בְּדָבָר זֶה לְדַבֵּר, וְלָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְאָז תִּזְכֶּה לְהִכָּנֵס לִפְנֵי וְלִפְנִים בְּתוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה, וְכֻלָּם יִתְפַּחֲדוּ מִמְּךָ, מֵאַחַר שֶׁתִּהְיֶה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים.

טו.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִפֹּל בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַנְּפִילָה הִיא רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה; כִּי בֶּאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר

הוּא, אָז לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, כִּי הֲלֹא הוּא יִתְבָּרַךְ אִתִּי, עִמִּי וְאֶצְלִי, וְעִקַּר הַנְּפִילָה הוּא רַק כְּשֶׁשּׂוֹכֵחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ בִּמְקוֹמוֹ אֵין אֱלֹקוּת, אָז הוּא נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלַן, אֲבָל כְּשֶׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז לֹא שַׁיָּךְ אֶצְלוֹ שׁוּם יְרִידָה וּנְפִילָה כְּלָל, כִּי הֲלֹא הוּא מִלֹּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִם־כֵּן מֵהֵיכָן יִפֹּל וּמֵהֵיכָן יִתְרַחֵק?! עַל־כֵּן רְאֵה אֲהוּבִי, אָחִי, תָּמִיד לְהַמְשִׁיךְ בְּדַעְתְּךָ וּבְמַחֲשַׁבְתְּךָ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תַּחֲשֹׁב וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ וְהוּא אָב הָרַחֲמָן, וּבְוַדַּאי יוֹשִׁיעַ לְךָ וְיוֹצִיא אוֹתְךָ מֵהַשְׁאוֹל תַּחְתִּית שֶׁנָּפַלְתָּ לְשָׁם, וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס מַחֲשַׁבְתְּךָ בְּדָבָר זֶה, כְּמוֹ־כֵן יָאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְתִזְכֶּה לָצֵאת מֵהַבּוֹץ וְהַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּלְכַּדְתָּ בּוֹ. רְאֵה אֲהוּבִי, אָחִי, לֹא לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ, וְאַל יֶחְלַשׁ רְצוֹנְךָ וְכִסּוּפֶיךָ מִלַּחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ יְהֵיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וְאָז אִם תִּהְיֶה עַקְשָׁן בְּדָבָר זֶה — לְהַמְשִׁיךְ בְּךָ אֲמִתַּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְהַפִּילְךָ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

טז.

אָחִי הַיָּקָר! צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע שֶׁהָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לְהַאֲמִין בִּפְשִׁיטוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ — שֶׁהוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם וּמְהַוֶּה אוֹתְךָ, וְאֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר. וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס בְּךָ יְדִיעָה זוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה תַּרְגִּישׁ אֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עָלֶיךָ בְּיוֹתֵר, וְתַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר; מָה אֹמַר לְךָ אָחִי הַיָּקָר? בְּאֹם הָיִיתָ יוֹדֵעַ וּמַרְגִּישׁ מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, אָז הָיִיתָ מַתְמִיד בְּזֶה, וְהָיִיתָ מְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת — מִמְּךָ בְּעַצְמְךָ, אוֹ מֵאֵיזֶה בַּעַל בְּחִירָה, הָיִיתָ בּוֹרֵחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל כַּאֲשֶׁר יְסַפֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ מַמָּשׁ, וְאָז הָיִיתָ זוֹכֶה לִרְאוֹת וּלְהַרְגִּישׁ נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת שְׁדוּד הַטֶּבַע מַמָּשׁ, וְהָיָה נַעֲשֶׂה עִמְּךָ נִסִּים נִגְלִים, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים. וְעַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְאַל תִּפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, יוֹתֵר טוֹב שֶׁתִּבְרַח לְךָ עַכְשָׁו בְּמָקוֹם מְיֻחָד שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם,

וּתְדַבֵּר וְתָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁבְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

יז.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַל תִּבְעַט בְּיִסּוּרִים וּמְרִירוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת שֶׁבָּאִים עָלֶיךָ, כִּי הַכֹּל כְּדֵי לְנַסּוֹת אוֹתְךָ אֶל מִי תִּפְנֶה בְּעֵת צָרָה, וּבִפְרָטִיּוּת כִּי כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁרוֹצֶה לְעוֹרְרְךָ וּלְהַחֲזִירְךָ אֵלָיו; וְעַל־כֵּן רְאֵה אֲהוּבִי, אָחִי, לִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל צָרוֹתֶיךָ וְדַחֲקוּתְךָ, וְתַאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, וּבִידִיעָה זוֹ יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן מִמְּךָ, וְתִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹהוּתְךָ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו כְּלָל.

יח.

אָחִי הַיָּקָר! מַדּוּעַ לֹא תִּמְסֹר אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ? וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ רְאֵה לְקַשֵּׁר וּלְאַחֵד רַק

אֵלָיו תִּתְבָּרַךְ, וְאָז תִּתְוַדַּע כִּי אֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, וְאַתָּה תָּלוּי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה כֵּן יִהְיֶה; וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא תַּכְנִיס יְדִיעָה זוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלִבְּךָ וּבְדַעְתְּךָ, יִהְיֶה לְךָ, רַק חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְעָגְמַת נֶפֶשׁ, וְתֹאכַל אֶת עַצְמְךָ. הַאִם כְּבָר לֹא הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתִּזְכֶּה שֶׁתִּהְיֶה הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה חֲקוּקָה הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלִבְּךָ וְדַעְתְּךָ? וְתֵדַע כִּי אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֵרְתָּהּ אֲפִלּוּ כִּמְלֹא נִימָא (יוֹמָא לח.), וְהַכֹּל לַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם מַכְרִיזִין מִלְּמַעְלָה (חֻלִּין ז.); וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִצְטַעֵר עַל עוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שֶׁלְּךָ? הֲלֹא כָּל מִינֵי הִתְמַנּוּת בָּעוֹלָם הוּא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגּוּתָא מִשְּׁמָיָא מוּקְמִינָן לֵיהּ (בְּרָכוֹת נח.), הַיְנוּ שֶׁהוּא דָּבָר קָטָן מְאֹד — אִישׁ הַמְמֻנֶּה עַל הַבּוֹרוֹת אוֹ עַל הַזְּבָלִים גַּם הוּא נִתְמַנָּה רַק בִּרְצוֹן הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן; וְעַל־כֵּן לָמָּה לְךָ לָלֶכֶת כָּל־כָּךְ בְּקַטְנוּת הַמֹּחִין וּבַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת? יוֹתֵר טוֹב לְךָ לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְבַּטֵּל לְפָנָיו לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, עַד שֶׁלֹּא אִכְפַּת לְךָ שׁוּם דָּבָר, כִּי אוֹר הָאֱמוּנָה צָרִיךְ שֶׁיָּאִיר בְּךָ בְּהֶאָרָה וּבְזִיו כָּזֶה, שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְשׁוּם בִּלְבּוּל וִירִידָה לֹא תּוּכַל לְבַלְבֵּל אוֹתְךָ, וּלְהַשְׁלִיךְ אוֹתְךָ חַס

וְשָׁלוֹם, רַק תַּעֲמֹד חָזָק עַד מְאֹד, וְתִהְיֶה דָּבוּק תָּמִיד בְּחַי הַחַיִּים הָאֲרַת הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

יט.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי אֵין לָאָדָם שׁוּם בְּרִיָה שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וְאַל תְּדַמֶּה בְּדַעְתְּךָ כְּאִלּוּ יֵשׁ לְךָ אֵיזֶה מְצִיאוּת שֶׁל חָבֵר טוֹב אוֹ רֵעַ, אוֹ בֵּן, אוֹ בַּת, אוֹ קָרוֹב מִשְׁפָּחָה, שֶׁיָּכוֹל לְעָזְרְךָ; לָמָּה אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ אַחַר־כָּךְ אַכְזָבוֹת גְּדוֹלוֹת, וְתִשָּׁבֵר לְגַמְרֵי, וְיֶחָלֵשׁ דַּעְתְּךָ? יוֹתֵר טוֹב שֶׁתֵּדַע דָּבָר זֶה מֵרֹאשׁ, וְתַחְקֹק זֹאת בְּדַעְתְּךָ — כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּמַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ יִסּוּרִים וְדִינִים קָשִׁים, צָרוֹת וּמְרִירוּת, הַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵרְצוֹן הָעֶלְיוֹן; וְעַל־כֵּן מַה וּלָמָּה לְךָ לִתְלוֹת הַסִּבָּה בְּאֵיזֶה בָּשָׂר וָדָם, בְּאֵיזֶה בַּעַל בְּחִירָה? יוֹתֵר טוֹב לְהִתָּלוֹת בָּאֵין עֶלְיוֹן עַל־יְדֵי בִּטּוּל וְהַכְנָעָה — וְנַפְשִׁי כְּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, מַמָּשׁ בָּטֵל וּמְבֻטָּל בְּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, בּוֹרֵחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ כּוֹעֵס, וּמְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה — כָּל הַיְרִידוֹת וְהַקְּטָנוּת וְהַצָּרוֹת

וְהַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְהַדַּחֲקוּת וְהָעֲנִיּוּת וְכוּ׳, וּבְזֶה שֶׁתִּבְרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, בְּזֶה תִּהְיֶה מְקַשֵּׁר "אֲנִי" עִם "אַיִן" וְיִתְבַּטְּלוּ מִמְּךָ כָּל הַגְּזֵרוֹת רָעוֹת וְקָשׁוֹת, וְיֶמְשַׁךְ עָלֶיךָ רַק חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם; וּבִלְבַד אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁתִּדֹּם וְתִשְׁתֹּק עַל הַכֹּל, וּתְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ בִּלְשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ.

כ.

אָחִי, אָחִי! אַל תִּהְיֶה כָּל־כָּךְ בְּצַעַר, וְאַל יֶחֱלַשׁ דַּעְתְּךָ מִכָּל דָּבָר, לָמָּה לֹא תִּפְנֶה עִם כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁלְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ?! אֲשֶׁר הוּא אָב הָרַחֲמָן, וּמְצַפֶּה וּמְקַוֶּה שֶׁתָּבוֹא אֵלָיו וּתְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל לִבְּךָ. מַדּוּעַ אַתָּה מַאֲמִין יוֹתֵר טוֹב אֶל הַיֵּצֶר הָרָע הַמְרַקֵּם וְאוֹרֵג אֶצְלְךָ דִּמְיוֹנוֹת כְּאִלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּכַעַס עָלֶיךָ, וּכְאִלּוּ אֵינוֹ חָפֵץ בְּךָ, וּכְאִלּוּ רוֹצֶה לִנְקֹם בְּךָ, הוֹי, הוֹי, רְאֵה אֵיזֶה טִפְּשׁוּת, אֵיזֶה רִשְׁעוּת לַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת כָּאֵלּוּ, סוֹף כָּל סוֹף הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה אוֹתְךָ, הוּא יִתְבָּרַךְ מְקַיֵּם אוֹתְךָ, הוּא יִתְבָּרַךְ מְהַוֶּה אוֹתְךָ. וְאֵיךְ יַעֲלוּ עַל דַּעְתְּךָ מַחֲשָׁבוֹת כָּאֵלּוּ אִם לֹא זֶה בְּעַצְמוֹ עֲצַת

הַיֵּצֶר הָרָע? אֲשֶׁר לֹא דַי שֶׁהִכְשִׁיל אוֹתְךָ וַעֲדַיִן מַכְשִׁיל אוֹתְךָ בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וַעֲוונוֹת וּפְשָׁעִים, וְאֵינוֹ מְקָרֵר אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה, אֶלָּא עוֹד מַכְנִיס בְּךָ מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירוּת וּסְפֵקוֹת וְעַקְמִימִיוּת שֶׁבַּלֵּב, כְּאִלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּכַעַס וּבְקִפְידוּת עָלֶיךָ; וּבֶאֱמֶת הַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רַחֲמָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמ״ה): וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ז.): וְרַחֲמֶיךָ עַל אֲשֶׁר אֲרַחֵם, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ הָגוּן, וְאָמְרוּ (פְּסָחִים פ״ז:) אֲפִלּוּ בְּשָׁעַת כַּעֲסוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זוֹכֵר אֶת הָרַחֲמִים, וְאָמְרוּ (מִדְרָשׁ רַבָּה, פָּרָשַׁת שְׁמוֹת): מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רַחֲמָנִיּוֹת הֵן, וְאָמְרוּ (סִפְרִי, פָּרָשַׁת עֵקֶב): לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו, אֵלּוּ דַּרְכֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, מַה הַמָּקוֹם נִקְרָא רַחוּם וְחַנּוּן, אַף אַתָּה הֱוֵי רַחוּם וְחַנּוּן, עַיֵּן שָׁם; הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ אֶת גֹּדֶל הָרַחֲמָנוּת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו וְאֵיךְ תּוּכַל לַחְשֹׁב אַחֶרֶת? עַל־כֵּן רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּתְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּוָּשַׁע בְּוַדַּאי.

כא.

אָחִי, אָחִי! אַל תִּצְטַעֵר עַל עוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שֶׁלְּךָ, רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז תַּתְחִיל לִחְיוֹת חַיִּים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, וְהָעִקָּר — כִּי עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל סַבְלָנוּת נִפְלָאָה — לְסִבֹּל עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ שֶׁאֵין שׁוּם תְּנוּעָה קְטַנָּה אוֹ גְּדוֹלָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, וְעַל־כֵּן סוֹבֵל עַל כָּל אֲשֶׁר בָּא עָלָיו, כִּי בֶּאֱמֶת מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם הוּא רַק מִכֹּחַ הַמְדַמֶּה שֶׁמִּתְגַּבֵּר עָלָיו, כִּי אֵצֶל כָּל אֶחָד נִכְנָס אֵיזֶה דִּמְיוֹן אַחֵר — אוֹ שֶׁדָּבָר זֶה חָסֵר לוֹ, אוֹ שֶׁאָדָם זֶה מְצַעֲרוֹ, אוֹ שֶׁכְּבָר לֹא יוּכַל לָקוּם מִנְּפִילָתוֹ, וְכוּ׳, כָּל אֶחָד כְּפִי הַכֹּחַ הַמְדַמֶּה שֶׁלּוֹ כְּמוֹ־כֵן סוֹבֵל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁמֵּרֹב הַדִּמְיוֹן שֶׁנִּכְנַס בָּהֶם הֵם סוֹבְלִים הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וְהֵם תָּמִיד עֲצֻבָּנִים וַעֲצוּבִים, וְכָל זֶה בָּא מֵחֶסְרוֹן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא דַּיְקָא מִבְּרוֹר הַמְדַמֶּה — שֶׁמְּבָרֵר הֵיטֵב אֶת מֹחוֹ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד, שֶׁאֵין שׁוּם טֶבַע וְגַשְׁמִי, כִּי הַכֹּל אֱלֹקוּת, וּמַה שֶּׁנִּדְמֶה לְהָאָדָם שֶׁיֵּשׁ אֵיזֶה מְצִיאוּת שֶׁל טֶבַע אוֹ גַּשְׁמִי זֶה נִמְשָׁךְ מִכֹּחַ הַמְדַמֶּה שֶׁבָּא מִקִּלְקוּל

הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעַל יָדָם מִתְבָּרֶרֶת הַמְּדַמֶּה, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְבֵרוּר וְזִכּוּךְ הַמְּדַמֶּה, אָז זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז סוֹבֵל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְאֵינוֹ מִצְטַעֵר כְּלָל עַל עוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ, כִּי הוּא יוֹדֵעַ כִּי אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם — שֶׁמַּאֲמִין שֶׁיֵּשׁ מְחַדֵּשׁ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וּבְכֹחַ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ בְּהִתְחַדְּשׁוּת הַבְּרִיאָה בְּכָל פַּעַם, הוּא סוֹבֵל וְעוֹבֵר עַל הַכֹּל, וּמַאֲרִיךְ אַפּוֹ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּזְכֶּה לְבֵרוּר וְזִכּוּךְ הַמְּדַמֶּה, וְיִסְתַּכֵּל עַל הָעוֹלָם בְּעֵין הָאֱמֶת — שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא.

כב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אֱמוּנָה הִיא אַחְדוּת הַפְּשׁוּט, כִּי בֶּאֱמוּנָה אֵין דָּבָר שֶׁל רַבִּים, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה רַק לְהִתְקַשֵּׁר בְּאַחְדוּת אֶחָד, בֶּאֱמוּנַת אֵל אֶחָד — אֶחָד יָחִיד וּמְיֻחָד, וְלֹא שַׁיָּךְ בֶּאֱמוּנָה לְשׁוֹן רַבִּים כְּלָל, כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בֶּאֱמֶת נַעֲשָׂה הַכֹּל אַחְדוּת אֶחָד;

וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְאַחֵד בְּאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד יִהְיֶה לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינֶיךָ, אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ וּבִידִיעָה זוֹ תִּכָּלֵל בְּאַחְדּוּת הַפָּשׁוּט, וְתוּכַל לִסְבֹּל אֶת כָּל הַבָּא וְעוֹבֵר עָלֶיךָ מִבַּעַל בְּחִירָה, כִּי תֵּכֶף תִּקַּשְׁרוֹ אֶל אַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכֵן תּוּכְּהּ לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְגַלּוֹת אֶת אַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּזֶה תְּלוּיָה כָּל הַגְּאֻלָּה הַנִּצְחִית לָנֶצַח.

כג.

אָחִי, אָחִי! לָמָּה תִּפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ מֵרֹב יִסּוּרֶיךָ וְצָרוֹתֶיךָ, וּמִכָּל הַהַרְפַּתְקָאוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ? מַדּוּעַ לֹא תִּקַּשֵּׁר עַצְמְךָ עַכְשָׁו בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ? וְאָז יַתְחִיל לְהָאִיר לְךָ אוֹרוֹ בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, כִּי כָּל אֶחָד כְּפִי דְּבֵקוּתוֹ וְהִתְקַשְּׁרוּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלָיו אַחַר־כָּךְ הֶאָרָה מִלְּעֵילָא, כִּי בְּאִתְעוֹרְרוּתָא דִּלְתַתָּא אִיתְעַר דִּלְעֵילָא — כְּפִי שֶׁהָאָדָם מוֹשֵׁךְ עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן כְּבְיָכוֹל הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְשָׁךְ עָלָיו, וְתֵכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁיִּמָּשֵׁךְ עָלֶיךָ הֶאָרַת הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ, אָז תִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית.

כד.

אָחִי, אָחִי! מַדּוּעַ לֹא תִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתְּךָ — כִּי כָּל הַמּוֹשֵׁךְ עַצְמוֹ אֶל צַעֲרוֹ אֲזַי הַצַּעַר נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו, וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מִכָּל צַעַר, גָּדוֹל וְקָטָן שֶׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ?! מַדּוּעַ לֹא תִּבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל נִגְעֵי לְבָבְךָ וּמַכְאוֹבֵי נַפְשְׁךָ כַּאֲשֶׁר יְסַפֵּר אִישׁ לְרֵעֵהוּ?! וַאֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה יֵמְשַׁךְ עָלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, עַד שֶׁתּוּכַל לְסִבֹּל כָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי כָּל הַמִּצְטַעֵר בְּתִחְלָתוֹ נֹחַ לוֹ בְּסוֹפוֹ, וְאֵין לְךָ מִצְטַעֵר בְּתִחְלָתוֹ יוֹתֵר מֵאַבְרָהָם, וְכֵן יִצְחָק, וְכֵן יַעֲקֹב, כֻּלָּם הִצְטַעֲרוּ בְּתִחְלָתָם מְאֹד מְאֹד, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֲזָרָם אַחַר־כָּךְ בִּישׁוּעָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת עֵקֶב), וּמַעֲשֶׂה אָבוֹת סִימָן לְבָנִים, וְהֵם פָּתְחוּ לָנוּ אֶת פֶּתַח הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְהַסִּבְלָנוּת — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וּלְסִבֹּל כָּל מַה שֶּׁרַק יַעֲבֹר עָלֵינוּ; וְעַל־כֵּן חוּס וְרַחֵם עַל כֹּחֲךָ וּמֹחֲךָ, וְתִסְבֹּל כָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּתְבַקֵּשׁ רַק רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמַאֲמָרָם, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (יְרוּשַׁלְמִי, בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ט, הֲלָכָה א׳): אִם בָּאָה עַל אָדָם צָרָה, לֹא יִצְוַח לֹא

לְמִכָּאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל, אֶלָּא לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ, כִּי רַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ לָצֵאת מִצָּרוֹתֶיךָ וּמְרִירוּתְךָ שֶׁנִּכְנַסְתָּ אֵלֶיהָ.

כה.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי בְּלִי אֱמוּנָה הַחַיִּים אֵינָם שָׁוִים כְּלָל, וּמַר לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְהוֹלֵךְ מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל, וְאֵין לוֹ שׁוּם עֵצָה לָשִׁית לְנַפְשׁוֹ; מַה שֶּׁאֵין כֵּן, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה חַיָּיו חַיִּים, וְהוּא תָּמִיד מְיֻשָּׁב בְּדַעְתּוֹ, וְיוֹדֵעַ לָתֵת לְעַצְמוֹ עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁהוּא גַּם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, אָז חַי חַיִּים מְתֻקִּים, וּמִתְעַנֵּג בַּעֲרֻבּוֹת נֹעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי לוֹ!

כו.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַאֲמִין, שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בֵּין בִּרְוָחָנִי וּבֵין בְּגַשְׁמִי אֵינוֹ בְּמִקְרֶה כְּלָל, רַק הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִיּוּת, וְאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל,

וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַשְׂגִּיחַ עָלֶיךָ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה, כָּל מַה שֶּׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן עֲצָתְךָ רַק לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבֶאֱמוּנָה וִידִיעָה זוֹ תִּפָּטֵר מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וּבְעָיוֹת וּמְרִירוּת בְּחַיֶּיךָ, וְיֵמְשַׁךְ לְךָ חֶסֶד וְרַחֲמִים וְשֶׁפַע גָּדוֹל, כִּי אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת, וְעַל יְדֵי אֱמוּנָה תַּמְשִׁיךְ לְךָ רַק חַיִּים וַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים מְתֻקִּים; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה תָּמִיד!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

הִתְגַּלּוּת אֱמוּנָה

יְגַלֶּה נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת בִּגְלוּיִים אֲמִתִּיִּים לְהָאִיר אוֹר עַל נֶפֶשׁ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל אֲמִתַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְסוּרָה לָנוּ מִדּוֹר דּוֹר מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְאֵיךְ שֶׁצְּרִיכִים לַעֲקֹר מֵעַצְמוֹ כָּל מִינֵי דֵּעוֹת נִפְסָדוֹת שֶׁל כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה, שֶׁהוּא כְּפִירָה עֲצוּמָה, רַחֲמָנָא לִצְלַן, כִּי אֵין כֹּחֵנוּ אֶלָּא בַּפֶּה — בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה, רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שִׂיחָה בֵּינֵינוּ לְבֵין קוֹנֵנוּ בָּרוּךְ הוּא.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהִ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהֲרַא״שׁ נ״י אָמַר: אָדָם שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא תָּמִיד מַצְלִיחַ, וְאֵינוֹ צָרִיךְ אֶת אַף אֶחָד, וְאֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל מֵאַף אֶחָד, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מֵאַף אֶחָד.

(אִמְרֵי מוֹהֲרַא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן תקפא)

קוּנְטְרֵס

הִתְגַּלּוּת אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי הָאָדָם נִשְׁלַח אֶל זֶה הָעוֹלָם רַק כְּדֵי לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרְסְמוֹ וּלְגַלּוֹתוֹ בָּעוֹלָם, וְאַף כָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַהַשְׁלָכוֹת שֶׁהָאָדָם יוֹרֵד וְנוֹפֵל וְנִשְׁלָךְ, כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וְשֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לוֹ לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם כְּלָל, רַק לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ הַקְּטָנוּת וְהַחֶשְׁכוּת, הֶעָנָן וְהָעֲרָפֶל שֶׁמְּסַבֵּב אוֹתוֹ, וְכָל מַה שֶׁיּוֹרֵד וְנוֹפֵל וְנִשְׁלָךְ אֶל תּוֹךְ חֶשְׁכוּת וְקַטְנוּת וְהַסְתָּרָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה, עָלָיו לְחַזֵּק עַצְמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְיֵדַע כִּי אִם לֹא יִתְיָאֵשׁ

מִלְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו מִמְּקוֹמוֹ וּמִמַּצָּבוֹ, דַּיְקָא שָׁם יִמְצָא אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד בְּהִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָאִיר לוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם. אֲבָל צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי זֶה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, אֲשֶׁר קָשֶׁה לוֹ לְהַאֲמִין שֶׁבְּתֹקֶף קַטְנוּתוֹ וִירִידָתוֹ וּנְפִלָּתוֹ גַּם שָׁם נִמְצָא אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאוֹר גָּדוֹל עֶלְיוֹן וְגָבוֹהַּ מְאֹד מְאֹד נִסְתָּר וְנִצְטַמְצֵם בְּתוֹךְ חֲשֻׁכּוּתוֹ וְקַטְנוּתוֹ וִירִידָתוֹ, עַד שֶׁמִּזֶּה בָּא שֶׁרַבָּם כְּכֻלָּם מִתְיָאֲשִׁים עַצְמָם מִלָּשׁוּב אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְקָשֶׁה לָהֶם לְהַאֲמִין שֶׁגַּם לָהֶם יֵשׁ תִּקְוָה. וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁהַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַהַשְׁלָכוֹת כָּל־כָּךְ גְּדוֹלוֹת, שֶׁנִּכְשְׁלוּ כְּבָר בַּמֶּה שֶׁנִּכְשְׁלוּ, כַּאֲשֶׁר נִמְצָא כָּעֵת בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים שֶׁבְּנֵי אָדָם נָפְלוּ בְּפַח יָקוּשׁ וּבָאוּ לַחֲטָאִים וַעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת וְכוּ', אֲשֶׁר מִכָּל זֶה נִסְתַּבְּכוּ בַּעֲנָנִים חֲשׁוּכִים חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל, עַד שֶׁנֶּעֱלָם וְנִסְתָּר מֵהֶם לְגַמְרֵי כָּל אוֹר וְהַשָּׂגָה בְּהִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינָם מַאֲמִינִים שֶׁגַּם שָׁם בִּמְקוֹמוֹת מְטֻנָּפִים כָּאֵלּוּ, גַּם שָׁם יִמְצְאוּ אֶת אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם; וְעַל־כֵּן עִקַּר תִּקְוָתָם שֶׁל כָּל אֵלּוּ שֶׁנָּפְלוּ כְּבָר בִּמְקוֹם שֶׁנָּפְלוּ וְנֶחְשַׁךְ מֵהֶם הַכֹּל. הוּא רַק לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר יֵשׁ אֶצְלוֹ לְמוּדִים כָּאֵלּוּ, עַד אֲשֶׁר אֲפִלּוּ הַדְּרֵי מַטָּה, הַמֻּנָּחִים עֲדַיִן

בַּעֲשָׂרָה כִּתְרִין דִּמְסָאֲבוּתָא, גַּם לָהֶם יֵשׁ תִּקְוָה עֲדַיִן לָצֵאת מִשָּׁם, וּלְכַבֵּס עַצְמָם, וּלְקַשֵּׁט עַצְמָם בְּקִשּׁוּטִין נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת זָכָה לַעֲלוֹת וּלְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה הַכִּי גְּבוֹהָה שֶׁיֵּשׁ רַק בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן גַּם מִשָּׁם הוּא מוֹרִיד לְמוּדִים נִפְלָאִים לְכֻלָּם שֶׁיַּחְזְרוּ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, כִּי הוּא יְכַבְּסוֹ, וִיקַשְּׁטוֹ בְּקִשּׁוּטִין נִפְלָאִים וְיקָרִים עַד מְאֹד, עַד שֶׁגַּם הוּא יוּכַל לְחַפֵּשׂ וְלַחְתֹּר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי כֹּחוֹת עַצְמוֹ, וְיִזְכֶּה לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם, וּבִפְרָטִיּוּת בֵּין הַחֲבֵרִים וְהַשְּׁכֵנִים שֶׁלּוֹ, אֲשֶׁר אֶצְלָם בְּנָקֵל לְדַבֵּר, כִּי יְקַבְּלוּ אֶת דְּבָרָיו אִם יְדַבֵּר בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, כִּי הֵם קְרוֹבִים וּסְמוּכִים אֵלָיו, וְדִבּוּר יַעֲשֶׂה רֹשֶׁם חָזָק.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם מֻחְדָּשׁ, כִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִתְחַדֶּשֶׁת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה ג׳): חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ,

בְּכָל בֹּקֶר הָאֱמוּנָה מִתְחַדֶּשֶׁת בְּאוֹר וּבְגִלּוּי רַב. וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחָדָשׁ, הֵן לְעַצְמוֹ — שֶׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחָדָשׁ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיֵדַע שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַשְׁגִּיחַ עַל כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, לֵית אֲתַר דְּפָנוּי מִינֵּיהּ, וְהֵן לַאֲחֵרִים — לְגַלּוֹת לָהֶם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיַּאֲרִיכוּ אַפָּם עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וִיחַזֵּק אוֹתָם בְּכָל מִינֵי חִזּוּקִים, וְיאַמֵּץ אוֹתָם בְּכָל מִינֵי אָפָנִים, וְיָדוּן אוֹתָם תָּמִיד לְכַף זְכוּת, כִּי כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, אֵין בִּלְעָדָיו כְּלָל; וּבָזֶה שֶׁתִּזְכֶּה לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לַאֲחֵרִים, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהַשְׁרוֹת אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ בָּעוֹלָם, אֲשֶׁר רַק בִּשְׁבִיל זֶה בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, מֵרֵישׁ הָאֲצִילוּת וְעַד סוֹף נְקֻדַּת הַמֶּרְכָּז שֶׁל עוֹלָם הָעַשִׂיָּה הַגַּשְׁמִי וְהָעָב הַזֶּה, הַכֹּל כְּדֵי שֶׁיִּתְגַּלֶּה לְעֵין כָּל אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב, וְיִהְיֶה גָּלוּי לְכֻלָּם, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וְכָל מַה שֶּׁתִּזְכֶּה לְגַלּוֹת יוֹתֵר אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים

בָּעוֹלָם, כִּי בְּהִתְגַּלּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ נִתְגַּלִּים חֲסָדָיו וְרַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ חָפֵץ חֶסֶד וּמַרְבֶּה לְהֵיטִיב עִם בְּרִיּוֹתָיו, וְרוֹצֶה רַק הַטּוֹב וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְגַלּוֹת אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחָדָשׁ, הֵן לְעַצְמוֹ, וְהֵן לַאֲחֵרִים, וְיִתְגַּלֶּה אוֹרוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּי הַנִּסָּיוֹן הַכִּי גָּדוֹל בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא לִזְכּוֹת לָבוֹא וּלְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — לֵידַע וּלְהַאֲמִין בְּתָמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאֵיךְ שֶׁהוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין שׁוּם דָּבָר נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ כְּלָל, וַאֲפִלּוּ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִבַּעַל בְּחִירָה, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה. וְעִנְיָן יְדִיעָה וֶאֱמוּנָה זוֹ, זֶה הַדָּבָר הַכִּי קָשֶׁה לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ, כִּי כָּל אָדָם יֵשׁ בּוֹ חָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל, וּמַה גַּם עַל־יְדֵי רִבּוּי עֲוֹנוֹתָיו נִדְבָּקִים בּוֹ כָּל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת וַהֲזָיוֹת וְכוּ׳, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁהוּא כְּבָר יוֹדֵעַ מַשֶּׁהוּ בְּהַשְׁגָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְאִלּוּ הוּא כְּבָר בְּאֵיזֶה מַעֲלָה

וּמַדְרֵגָה, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל דִּמְיוֹנוֹת וַהֲזָיוֹת וְכוּ׳, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא תָּמִיד מַחֲזִיק עַצְמוֹ לְלֹא כְּלוּם, וְהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל בְּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְתָמִיד חוֹשֵׁב שֶׁהוּא הֲכִי גָּרוּעַ בָּעוֹלָם, וּכְאִלּוּ שֶׁאֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם תִּקְוָה, רַק סוֹמֵךְ עַל רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ הַמְרֻבִּים, וְעַל־כֵּן כָּל זְמַן שֶׁנִּכְנֶסֶת בְּהָאָדָם אֵיזוֹ יֵשׁוּת וְגֵאוּת אוֹ מְצִיאוּת וְכוּ׳ — כְּאִלּוּ הוּא יוֹדֵעַ כְּבָר מַשֶּׁהוּ, זֶה סִימָן שֶׁהוּא עֲדַיִן רָחוֹק לְגַמְרֵי מֵאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲבָל תֵּיכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי וּמַחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד לְלֹא כְּלוּם אֲזַי מַתְחִילָה לְהָאִיר בּוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּגִלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; וְכָל מַה שֶּׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר, כְּמוֹ־כֵן מַתְחִיל לְהִתְגַּלּוֹת אֵלָיו אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלּוּת יוֹתֵר.

ד.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֵידַע שֶׁדָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז בִּידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לָבוֹא וּלְהַגִּיעַ אֶל אַרִיכַת אַפַּיִם נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, כִּי לֹא תָּבוֹא אַף פַּעַם בְּשׁוּם כַּעַס וּקְפִידוּת כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁיִּהְיֶה חָקוּק

בְּדַעְתְּךָ — כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה וּמְבֹרֶרֶת וּמְזֻכֶּכֶת כַּזּוֹ, אֲזַי חַיָּיו חַיִּים נְעִימִים וּמְתוּקִים, וְזוֹכֶה לְהַאֲרִיךְ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו, וְאֵינוֹ מִתְפָּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם כְּלָל, וְהוּא תָּמִיד חַי בְּבִטָּחוֹן חָזָק, שַׁאֲנָן וּמְיֻשָּׁב מְאֹד, אַשְׁרֵי לוֹ!

ה.

אָחִי אָחִי! זְכֹר תָּמִיד כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם כֵּן מַכְרִיזִין מִלְּמַעְלָה (חֻלִּין ז.), וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ; וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ שָׁבוּר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, יוֹתֵר טוֹב לִבְרֹחַ לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁפֹּךְ שִׂיחָתְךָ וּתְפִלָּתְךָ וְלִבְּךָ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וּתְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיּוֹשִׁיעַ אוֹתְךָ לָצֵאת מֵהַמְּרִירוּת, וְהַצָּרוֹת, וְהַיִּסּוּרִים, וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת שֶׁנִּתְקַעְתָּ בָּהֶם. זְכֹר, זְכֹר! כִּי שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יְכוֹלָה לַעֲזֹר לְךָ, רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

בְּעַצְמוֹ, עַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְלֵידַע כִּי הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וְכָל עִנְיָנְךָ, הַצָּלָתְךָ וִישׁוּעָתְךָ תָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא בְּיַד בָּשָׂר וָדָם; וְעַל־כֵּן רְאֵה לִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ וּתְפִלָּתְךָ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ. וְאִם תִּהְיֶה חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לֵידַע כִּי אֵין מִי שֶׁיַּעֲזֹר לְךָ רַק הוּא יִתְבָּרַךְ. וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עִנְיָנְךָ, אָז תִּרְאֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שְׁדוּד הַטֶּבַע. בִּלְבָד אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב שָׁלֵם, בְּלִי שׁוּם סֵפֶק סְפֵקוֹת, רַק שֶׁיִּהְיֶה בְּלִבְּךָ מֻסְכָּם בְּהַסְכָּמָה מֻחְלֶטֶת שֶׁאַתָּה רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא יָאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה כַּשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם. הָעִקָּר חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ו.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לַעֲקֹר מִמְּךָ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל: כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה, שֶׁהֵם כְּפִירָה גְּמוּרָה בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְאָז דַּיְקָא תִּרְאֶה נִסִּים

וְנִפְלָאוֹת שְׁדוּד הַטֶּבַע מַמָּשׁ; כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁבְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת חַיִל וְכֹחַ, אָז שׁוֹרֶה בְּגָלוּת מָרָה מְאֹד, וְעוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי בְּעָיוֹת וְיִסּוּרִים בְּחַיָּיו וּמִתְקוֹטֵט עִם כֻּלָּם, הֵן עִם אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וּבְנוֹתָיו, וְהֵן עִם אֲחֵרִים: שְׁכֵנִים, וַחֲבֵרִים, וּמָרַר חַיָּיו בְּמְרִירוּת עֲצוּמָה, מֵאַחַר שֶׁחוֹשֵׁב שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בְּיָדוֹ, וּכְשֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה, אֲזַי נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוּל גָּמוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע כִּי לְהַשֵּׁם בְּעַצְמוֹ הַמְּלוּכָה, וְהוּא מַנְהִיג עוֹלָמוֹ, אָז דַּיְקָא יֶמְשַׁךְ עָלָיו רַחֲמִים וַחֲסָדִים, וְיִהְיֶה סַבְלָן גָּדוֹל עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו: הֵן מֵאִשְׁתּוֹ וּמִבָּנָיו וּמִבְּנוֹתָיו, וְהֵן מִשְּׁכֵנִים וּמֵחֲבֵרִים, כִּי יִמְסֹר עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד רַק יְדַבֵּר וְיָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה. וְכָל זְמַן שֶׁעֲדַיִן לֹא יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, אֵינוֹ נִשְׁבָּר כְּלָל, רַק בָּא בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבוֹכֶה וּמְבַכֶּה עִמּוֹ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אָחִי, אָחִי! אֵין לְךָ עוֹד עֵצָה יוֹתֵר טוֹבָה מִדָּבָר זֶה — שֶׁתִּזְכֹּר הֵיטֵב כִּי אֵין שׁוּם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע כְּלָל, וְהָאָדָם בְּלִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא לֹא כְּלוּם, וְלֹא שַׁיָּךְ דָּבָר כָּזֶה שֶׁהָאָדָם יִהְיֶה בְּלִי חִיּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַכֹּל רַק דִּמְיוֹן, שֶׁזֶּה כְּלַל הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים, וְעַל־כֵּן עוֹבֵר עֲלֵיהֶם

מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְאֵין לָהֶם בַּמֶּה לְהַחֲיוֹת עַצְמָם בְּעֵת צָרָתָם, לֹא כֵּן אַתָּה אֲהוּבִי, אָחִי! כְּשֶׁתַּעֲקֹר מִמְּךָ כָּל מִינֵי טֶבַע וְכֹחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה, אָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה לְהִשְׁתַּעֲשַׁע בְּשַׁעֲשׁוּעֵי דְּמַלְכָּא, וְיָאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ הַגָּנוּז, בְּאוֹר נִפְלָא, וְנוֹרָא עַד מְאֹד.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁמֵּעִקְּרֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהַכֹּל מִיָּדוֹ וְאֵין טֶבַע כְּלָל, וְהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְכָל הַהַצְלָחוֹת שֶׁיֵּשׁ לִבְנֵי אָדָם, אוֹ לְהַפּוֹךְ — כָּל הַכִּשְׁלוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לִבְנֵי אָדָם, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁתִּתְגַּלֶּה לְךָ הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַזּוֹ, אָז דַּיְקָא תִּחְיֶה חַיִּים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, חַיִּים מְיֻשָּׁבִים, חַיִּים נְעִימִים, כִּי תֵּדַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ לְהִצְטַעֵר אוֹ לְהִתְרַעֵם עַל מְשֻׁהוּ, מֵאַחַר שֶׁאָנוּ בְּיָדוֹ כְּחוֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר, בִּרְצוֹתוֹ מְקַצֵּר, וּבִרְצוֹתוֹ מַרְחִיב, וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס יְדִיעָה זוֹ יוֹתֵר בְּדַעְתְּךָ, כְּמוֹ־כֵן תֵּמְשַׁךְ עָלֶיךָ יוֹתֵר שִׂמְחָה וְהַרְחָבַת הַדַּעַת, וְלֹא תִּצְטַעֵר עַל עוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שֶׁלְּךָ וְלֹא תַּעֲשֶׂה שׁוּם פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְהִתְפָּרְסֵם, וְכֵן לֹא

יַעֲשֶׂה אֶצְלְךָ רֹשֶׁם אִם אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדְּךָ בְּחַדְרְךָ וּמִתְפַּלֵּל, אוֹ מְקַיֵּם אֵיזוֹ מִצְוָה, אוֹ אִם אַתָּה יוֹשֵׁב, בָּרַבִּים בֵּין אֲלָפִים וְרִבְבוֹת אֲנָשִׁים וּמִתְפַּלֵּל, אוֹ מְקַיֵּם אֵיזוֹ מִצְוָה, אַתָּה דָּבוּק תָּמִיד בְּחַי הַחַיִּים, וְלֹא יִכְפֹּת לְךָ שׁוּם דָּבָר, וְזֶה יְסוֹד גָּדוֹל בְּהִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

ח.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת כִּי אֵין לְךָ שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁיְּכוֹלָה לַעֲזֹר לְךָ, אוֹ לְהָרַע לְךָ מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עִקַּר הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁצָּרִיךְ שֶׁתִּגָּלֶה תָּמִיד: הֵן לְעַצְמְךָ, וְהֵן לַאֲחֵרִים, וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס יוֹתֵר דַּעְתְּךָ וְחוּשֶׁיךָ בִּידִיעַת הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַזֹּאת, יוֹתֵר יֶמְתַּק מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, וְיִשְׁרֶה עָלֶיךָ הַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה בִּקְבִיעוּת עֲצוּמָה וּבְנֵי אָדָם יִפְחֲדוּ מִמְּךָ, וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע כִּי אֵין לְךָ לְהִתְרַעֵם עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס בְּאֵיזוֹ מַחֲלֹקֶת, חַס וְשָׁלוֹם, עַל אֵיזֶה דָּבָר שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה כִּרְצוֹנְךָ, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד תִּמְסֹר אֶת עַצְמְךָ אֶל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא

הַמַּשְׁגִּיחַ עָלֶיךָ, וְעַל־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ לְהִתְרַעֵם אוֹ לָצֵאת בְּמַחֲלֹקֶת, יוֹתֵר טוֹב לְךָ שֶׁתִּבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּתְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל בַּאֲר הֵיטֵב, וְאָז בְּוַדַּאי הוּא יִתְבָּרַךְ כְּבָר יַעֲזֹר לְךָ בְּכָל מַה שֶּׁתִּצְטָרֵךְ, וְתִוָּשַׁע בִּישׁוּעָה שְׁלֵמָה יוֹתֵר מֵאִם הָיִיתָ מִתְרַעֵם עַל אֵיזֶה בְּרִיָּה, אוֹ אִם הָיִיתָ יוֹצֵא לַחֲלֹק עָלָיו. אָחִי, אָחִי! יוֹתֵר טוֹב שֶׁתִּבְרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל, וְאָז תִּרְאֶה יְשׁוּעָה נִפְלָאָה; עַיִן לֹא רָאֲתָה, וְתִתְעַנֵּג בַּעֲרֻבוּת יְדִידוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזֶּךָ.

ט.

אָחִי, אָחִי! אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ בְּךָ הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּגִלּוּי רַב, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינֶיךָ רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; וְדָבָר זֶה יְקָרֵר לְךָ אֶת עֲצָבֶיךָ, וַיַּמְתִּיק מִמְּךָ כָּל יִסּוּרֶיךָ וּמְרִירוּתְךָ, מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן,

וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין הָאָדָם יָכוֹל לָקַחַת לְעַצְמוֹ לְבַד כְּלוּם, כִּי הַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָז בִּידִיעוֹת אֵלּוּ יִמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, וְתוּכַל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל. נָא וְנָא אָחִי! אַל יֵקַל בְּעֵינֶיךָ דְּבָרִים אֵלּוּ, כִּי הֵם עִקְרֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית; וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ שָׁבוּר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ?! יוֹתֵר טוֹב לִמְסֹר אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה לִרְאוֹת נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

י.

צָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק כָּל־כָּךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ. עַד שֶׁלֹּא תִּהְיֶה אֶצְלְךָ מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, רַק תָּמִיד תִּסְתַּכֵּל בְּעֵינֵי שִׂכְלְךָ בְּאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִזְכּוֹת לְזֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי כְּשֶׁאָדָם נוֹלָד אֵין בּוֹ רַק נֶפֶשׁ גַּסָּה שֶׁל בְּהֵמִיּוּת הַמּוֹשֶׁכֶת אוֹתוֹ רַק אֶל גַּשְׁמִיּוּת וְתַאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה, וּכְשֶׁזּוֹכֶה לְזַכֵּךְ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ וְדַעְתּוֹ, וּמַתְחִיל לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָזַי יַהֲבִינֶן

לֵיהּ נַפְשָׁא, הַיְנוּ שֶׁנּוֹתְנִים לוֹ אֶת הָעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה מֵרֹב גִּלּוּי אֱלֹקוּת, שֶׁמַּתְחִיל לְהִתְגַּלּוֹת אֲלָיו, אֵיךְ שֶׁכָּל עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הוּא בִּרְשׁוּתוֹ כִּי זוֹכֶה כְּבָר לִרְאוֹת אֶת הָאֱלֹקוּת מֵהָעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, זָכָה — יַתִּיר יַהֲבִינָן לֵיהּ רוּחָא, הַיְנוּ גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּמַעֲלָה יְתֵרָה, שֶׁכָּל עוֹלָם הַמַּלְאָכִים הוּא בִּרְשׁוּתוֹ, וְכֻלָּם מְשֻׁעְבָּדִים תַּחְתָּיו, זָכָה יַתִּיר, כְּשֶׁזּוֹכֶה לְזַכֵּךְ עַצְמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַיְנוּ שֶׁכְּבָר כָּל־כָּךְ קְשׁוּרָה וּדְבוּקָה מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, יַהֲבִינָן לֵיהּ נִשְׁמָתָא מֵעוֹלָם הַכִּסֵּא, הַיְנוּ שֶׁכְּבָר נַעֲשָׂה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ כִּסֵּא לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הַיְנוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ כְּבָר תָּמִיד שׁוֹרֶה בּוֹ, כְּמוֹ אָדָם הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא, כֵּן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב וְשׁוֹרֶה תָּמִיד וּבְקִבְיעוּת אֶצְלוֹ; וְעָלַיִךְ לָדַעַת אֲהוּבִי, אָחִי! אֲשֶׁר צָרִיךְ כָּל אָדָם שֶׁיַּגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה כַּזּוֹ, עַד שֶׁלֹּא תַּפְסִיק מַחֲשַׁבְתּוֹ אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְזֶה מַשְׁרֶה אֶת הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ אֶצְלוֹ בְּקִבְיעוּת עֲצוּמָה, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְזֶה וְאֵינוֹ מַטְעֶה עַצְמוֹ כְּלָל, הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְגַבֵּי גִּלּוּי אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא.

יא.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, סוֹף כָּל סוֹף כְּבָר עָבְרוּ בְּחַיֶּיךָ כָּל מִינֵי קַטְנוּת וִירִידוֹת וּנְפִילוֹת וְהַשְׁלָכוֹת, שֶׁנָּפַלְתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ בְּכָל מִינֵי בּוֹץ וְקַטְנוּת וְכוּ', מַדּוּעַ לֹא תַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ?! אֲשֶׁר אֶצְלוֹ הוּא הַמָּקוֹם הֲכִי מְשֻׁמָּר, הֲכִי מְאֻשָּׁר; פְּתַח פִּיךָ וְתַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ רְאֵה לְסַפֵּר רַק לוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי שׁוּם בְּרִיָּה לֹא יְכוֹלָה לַעֲזֹר לְךָ, רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וְעַל־כֵּן מַדּוּעַ תֵּלֵךְ נָע וָנָד כְּמוֹ שְׁכוֹר אוֹבֵד עֵצוֹת?! בְּרַח לְךָ יוֹתֵר טוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִיס עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע וְתַאֲמִין שֶׁהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר הַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא לְבַדּוֹ נִמְצָא וְאֵין נִמְצָא זֻלָּתוֹ; וְדָבָר זֶה יַכְנִיס בְּךָ אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן עַצְמִי, שֶׁתּוּכַל לִפְתֹּחַ פִּיךָ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְזֶה יוֹעִיל לְךָ הַרְבֵּה לָצֵאת מִכָּל צָרוֹתֶיךָ וְיִסּוּרֶיךָ וּבִלְבּוּלֶיךָ שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ.

יב.

עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי הַכֹּל מֻשְׂגָּח בְּהַשְׂגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ: אֶת מִי אַתָּה צָרִיךְ לְפַגֵּשׁ בְּכָל יוֹם וְעִם מִי אַתָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה עֵסֶק בְּכָל יוֹם, וּמִי צָרִיךְ לָבוֹא אֵלֶיךָ בְּכָל יוֹם, הַכֹּל לַכֹּל מֻשְׂגָּח בְּהַשְׂגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, כְּפִי שֹׂרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ, וְעַל־כֵּן מַדּוּעַ עָלֶיךָ לִהְיוֹת שָׁבוּר וְעָצוּב בִּדְכָאוֹן וְכוּ׳?! הֲלֹא הַכֹּל כְּפִי שֹׂרֶשׁ הַנְּשָׁמוֹת — מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שַׂיָּכוּת אֵלֶיךָ, מִמֵּילָא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וּמִי שֶׁאֵין לוֹ שַׂיָּכוּת אֵלֶיךָ מִמֵּילָא לֹא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מִבְּנֵי אָדָם, יוֹתֵר טוֹב לְהִתְחַבֵּא אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד זִיו וְנֹעַם יוֹתֵר מִזֶּה — שֶׁזּוֹכֶה לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ. הֲלֹא מִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, נִשְׁמָר מִכָּל רַע עַיִן, וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא יְכוֹלָה לְהַזִּיק וּלְצַעֵר אוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁמִּתְחַבֵּא רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וּמִי יָכוֹל לָגֶשֶׁת לְהָרַע לוֹ מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ?!

יג.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס בְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ

יִתְבָּרַךְ. וְתֵדַע שֶׁכָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה בְּזֶה הָעוֹלָם אֵינוֹ שׁוּם מִקְרֶה כְּלָל, רַק הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְדוֹמֵם צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, מְגַלִּים רָזִים, וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת. הָאֶבֶן (דּוֹמֵם) — מְגַלָּה סוֹדוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (חֲבַקּוּק ב׳) אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעָק, הָאִילָנוֹת (צוֹמֵחַ) מְשִׂיחִין זֶה עִם זֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ רַבָּה, פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית): וְכָל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה, כָּל הָאִילָנוֹת כְּאִלּוּ מְשִׂיחִין אֵלּוּ עִם אֵלּוּ, כְּאִלּוּ מְשִׂיחִין עִם הַבְּרִיּוֹת. הַחַיּוֹת — (חַי) כָּל אֶחָד נוֹהֵם וְשׁוֹאֵג וּמוֹצִיא קוֹל אַחֵר. (מְדַבֵּר) — בְּכָל הַלְּשׁוֹנוֹת יֵשׁ שָׁם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן חֵלֶק א׳, סִימָן ל״ג), וְעַל־כֵּן אִם תַּכְנִיס עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אָז תִּזְכֶּה לִרְאוֹת וְלִשְׁמֹעַ וּלְהַרְגִּישׁ גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּהִתְגַּלּוּת נִפְלָאָה כַּזּוֹ, עַד שֶׁבְּכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שֶׁאַתָּה פּוֹסֵעַ, תִּשְׁמַע קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ וְאֵיךְ שֶׁקּוֹרֵא אוֹתְךָ אֵלָיו שֶׁתַּחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וְיִגָּלֶה לְךָ נִסְתָּרוֹת פִּלְאֵי פְּלָאוֹת; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כַּזּוֹ, וְאָז עוֹלָמְךָ בְּחַיֶּיךָ תִּירַשׁ.

יד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּי עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה עוֹבְרִים עַל הַכֹּל, וּמַגִּיעִים בָּטוּחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּדֶרֶךְ חֲקִירוֹת וְדִמְיוֹנוֹת, הֲזָיוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת, חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת וְכוּ', יְכוֹלִים לִפֹּל יָשָׁר בִּבְאֵר שַׁחַת, רַחֲמָנָא לִצְלַן, אֲבָל עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת הוּא, וְהוּא אוֹחֵז עַצְמוֹ רַק עִם הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹות הַמַּעֲשִׂיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, מֵרֹב תְּשׁוּקַת זִיו הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְיִזְכֶּה לִטְעֹם טַעַם אוֹר הַגָּנוּז בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְאַף שֶׁיֵּשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁיּוֹתֵר טוֹב לְהַכְנִיס עַצְמוֹ בַּחֲקִירוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת, יְדִיעוֹת וְהַשָּׂגוֹת וְכוּ', עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי הַכֹּל דֶּרֶךְ מְסֻכֶּנֶת, וּמַה גַּם שֶׁמְּבַלְבֵּל אֶת מֹחַ הָאָדָם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּמַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, אָז עוֹבֵר עַל הַכֹּל, וּמַשִּׂיג אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נִפְלָא; אַשְׁרֵי הַבּוֹרֵחַ אֶל מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת שֶׁל הֶבֶל.

טו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר! הָעִקָּר אֶל מַה צָּרִיךְ הָאָדָם לִזְכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם — הִיא רַק מִדַּת הָאֱמוּנָה, וְאַף שֶׁהִיא סוֹף כָּל הַמִּדּוֹת — בְּחִינַת "מַלְכוּת", אַף־עַל־פִּי־כֵן הִיא גַּם רֹאשׁ כָּל הַמִּדּוֹת — בְּחִינַת "כֶּתֶר", כִּי "מַלְכוּת" דִּיצִירָה נַעֲשֵׂית "כֶּתֶר" לַעֲשִׂיָּה, וְכֵן מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה עַד סוֹף כָּל דַּרְגִּין; וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לַעֲבֹד עַל עַצְמוֹ לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר שֶׁהַכֹּל אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאֵין שׁוּם תְּנוּעָה קְטַנָּה אוֹ גְּדוֹלָה שֶׁתִּהְיֶה מִקְרֶה, רַק הַכֹּל מֻשְׁגָּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; וְזֶה יַכְנִיס בּוֹ אֲרִיכַת אַפַּיִם לִסְבֹּל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִי וּבְגַשְׁמִי, בֵּין מֵעַצְמוֹ וּבֵין מִבַּעַל בְּחִירָה, וְכָל זְמַן שֶׁהוּא עֲדַיִן מִתְעַצְבֵּן, (עֶר וֶוערְט נֶערְוֶוייז), מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, זֶה סִימָן שֶׁעֲדַיִן רָחוֹק הוּא מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי צְרִיכִים לְהַרְגִּישׁוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל אֵבָרָיו, עַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה תְּנוּעָה קְטַנָּה אוֹ גְּדוֹלָה בְּלִי שֶׁיֵּדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא שָׁם, וְדָבָר זֶה יַכְנִיס בְּךָ רוּחַ טַהֲרָה וּקְדוּשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כַּזּוֹ!

טז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁלֵּם מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, וּבְדִיּוּק מַה שֶּׁאַתָּה עוֹשֶׂה לַאֲחֵרִים, יַעֲשׂוּ לְךָ, וּבְדִיּוּק מַה שֶּׁתְּדַבֵּר עַל אֲחֵרִים יְדַבְּרוּ עָלֶיךָ, וּבְדִיּוּק מַה שֶּׁתַּחְשֹׁב עַל אֲחֵרִים יַחְשְׁבוּ עָלֶיךָ; עַל־כֵּן רְאֵה לְמְסֹר אֶת הַמַּחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלְּךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תַּעֲשֶׂה שׁוּם דָּבָר בְּלֹא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ שֶׁבְּכָל מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלְּךָ, רְאֵה תֵּכֶף־וּמִיָּד לְהַמְשִׁיךְ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תַּחְשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תְּדַבֵּר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תְּקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁתֵּדַע שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאָז אֵין לְךָ מַה לְּפַחֵד מֵאֵיזֶה אָדָם, אוֹ מִחַיָּה רָעָה, אוֹ מְצוֹמֵחַ, אוֹ מִדּוֹמֵם, מֵאַחַר שֶׁאַתָּה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, וּבִלְבָד אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּךָ שׁוּם צַד מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה פָּסוּל דַּקָּה מִן הַדַּקָּה, שֶׁהוּא הַסָּחַת דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד שֶׁרַק תַּסִּיחַ דַּעְתְּךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ: הֵן בְּמַחֲשָׁבָה וְהֵן בְּדִבּוּר, וְהֵן בְּמַעֲשֶׂה, כְּבָר תִּסְבֹּל מֵאֵיזֶה דּוֹמֵם צוֹמֵחַ, חַי מְדַבֵּר — אוֹ בְּמַחֲשָׁבָה, אוֹ בְּדִבּוּר, אוֹ בְּמַעֲשֶׂה, כְּפִי שֶׁתִּפְגֹּם כֵּן

תִּסְבֹּל, כִּי שָׁם יִתְבָּרַךְ מְשֻׁלָּם מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה: אִם תִּפְגֹּם בְּמַחֲשָׁבָה, יַחְשְׁבוּ עָלֶיךָ רָעָה, אִם תִּפְגֹּם בְּדִבּוּר, יְדַבְּרוּ עָלֶיךָ רָעָה, אִם תִּפְגֹּם בְּמַעֲשֶׂה יַעֲשׂוּ לְךָ רָעָה, עַל־כֵּן רְאֵה לִמְסֹר עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בֶּאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תַּצְלִיחַ תָּמִיד דַּרְכֶּךָ.

יז.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבַטֵּל שׁוּם דִּין וְיִסּוּרִים, שׁוּם קִטְרוּג וּגְזֵרָה רָעָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא מִדַּת "הַמַּלְכוּת", הַנִּקְרֵאת "אֲנִי", וְיוֹדֵעַ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, אָז בּוֹ בָּרֶגַע הוּא עוֹלֶה עַד "הַכֶּתֶר", הַנִּקְרָא "אַיִן", וּמֵהַפֵּךְ מֵ"אֲנִי" לְ"אַיִן", וְאָז נִתְבַּטְּלִין כָּל הַדִּינִים וְהַיִּסּוּרִים, הַקִּטְרוּגִים וְהַגְּזֵרוֹת הָרָעוֹת, כִּי כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם סוֹבֵל הוּא רַק בִּשְׁבִיל הָאֱנוֹכִיּוּת שֶׁבּוֹ, וּמַפְרִיד עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז הוֹלֵךְ לוֹ שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן חֵלֶק ב', סִימָן פ"ב). וְסוֹבֵל יִסּוּרִים וּמְרִירוּת, דִּינִים וְקִטְרוּגִים, אֲבָל כְּשֶׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וְעֵד שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו

יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אָז מַעֲלֶה אֶת הַמַּלְכוּת עַד הַכֶּתֶר, שֶׁהוּא הָאֵין סוֹף, וְנִמְתָּק מִמֶּנּוּ הַכֹּל, וְזוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ נְעִימוּת בְּחַיָּיו.

יח.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם מְסֻבָּב הָאָדָם עִם כָּל מִינֵי קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וְעַרְבּוּבִים וּבִלְבּוּלִים עָלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁזֶּה מְעַקֵּם אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְנִשְׁבָּר וְנֶהֱרָס בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגַשְׁמִי, כִּי אֵין לְךָ עוֹד טוֹב וְנֹעַם וַעֲרֵבוּת כְּמוֹ הַתְּרַת הַסְּפֵקוֹת, שֶׁהוּא גִּלּוּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיַּרְגִּישׁ אֶת אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם חָסֵר מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עוֹבֵר עָלָיו כָּל מִינֵי קַטְנוּת וִירִידוֹת, וְאָז קָשֶׁה לוֹ מְאֹד מְאֹד, וּמֻחֶמֶת שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (איכה ג׳): חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ, שֶׁבְּכָל בֹּקֶר צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּהַרְבֵּה אֱמוּנָה, כְּמוֹ־כֵן מוּבָן בְּעַצְמוֹ שֶׁזֶּה לְעֻמַּת זֶה — בְּכָל בֹּקֶר מִתְחַדְּשִׁים עַל הָאָדָם כָּל מִינֵי קַטְנוּת וְחַשְׁכוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְנִמְשָׁךְ כַּךְ כָּל הַיּוֹם, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם רוֹאֶה שֶׁלִּבּוֹ מְסֻבָּב וּמֻקָּף וּמְעֻקָּם בְּעִקְּמִיּוּת וְקֻשְׁיוֹת

וּכְפִירוֹת עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹ עַל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה וְהַמָּרָה, אֲזַי עִקַּר הָעֵצָה רַק לִצְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּקוֹל חָזָק מֵעִמְקֵי הַלֵּב, וִיבַקֵּשׁ וְיִתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיּוֹשִׁיעוֹ וְיוֹצִיאוֹ מֵהַבּוֹץ וְהַחֹשֶׁךְ שֶׁנָּפַל בּוֹ, וְאָז אִם לֹא יִהְיֶה בַּטְלָן יִזְכֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יִפְנֶה אֵלָיו, וְיִשְׁמַע קוֹלוֹ וְצַעֲקָתוֹ, וְיִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַחַשְׁכוּת וְהַקְּטָנוּת וְהַמְּרִירוּת, וְיִתְגַּלֶּה אֵלָיו מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּהִתְגַּלוּת נִפְלָאָה; כִּי בְּזֶה שֶׁהָאָדָם צוֹעֵק אֵלָיו וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה, אַךְ הַכֹּל עֲדַיִן נִסְתָּר מִמֶּנּוּ, כִּי אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁגַּם בְּמְקוֹמוֹ גָּנוּז וְנִסְתָּר אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבָזֶה שֶׁצּוֹעֵק וּבוֹכֶה וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, בְּזֶה בְּעַצְמוֹ מְגַלֶּה שֶׁלֹּא נִיחָא לוֹ בְּאֵלּוּ הַקְּשָׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים וְהַכְּפִירוֹת, מֵאַחַר שֶׁעוֹמֵד וְצוֹעֵק וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִם יִהְיֶה חָזָק בְּצַעֲקָה וּבַקָּשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם יִזְכֶּה שֶׁמֵּהַנְּקֻדָּה קְטַנָּה שֶׁל אֱמוּנָה שֶׁמְּאִירָה בּוֹ עֲדַיִן, כִּי הֲלֹא הוּא עוֹמֵד וְצוֹעֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מִזֶּה יֵדַלֵּק לוֹ אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא עַד מְאֹד, עַד שֶׁיַּתְחִיל לְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נִפְלָא. וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר! בְּכָל בֹּקֶר כְּשֶׁאַתָּה קָם, תַּתְחִיל לְבַקֵּשׁ

וְלִצְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מֵעֹמֶק הַלֵּב, וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ, וְתִתְחַנֵּן הַרְבֵּה עַל מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבְאֹפֶן הַזֶּה יַתְחִיל לְךָ הַיּוֹם עִם מִדַּת הָאֱמוּנָה, וּבְמֶשֶׁךְ כָּל הַיּוֹם רְאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תֶּמְשַׁךְ עָלֶיךָ אֱמוּנָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחְדָּשׁ, וְתִהְיֶה שָׁמוּר מִכָּל רַע. לֹא כֵן אִם לֹא תַּתְחִיל אֶת הַיּוֹם עִם תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה וְצַעֲקָה, אֲזַי יִתְגַּבְּרוּ עָלֶיךָ הַחַשְׁכוּת וְהַקַּטְנוּת, וְהַכְּפִירוּת וְהָעַקְמִימִיּוּת, וְתִהְיֶה מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל כָּל הַיּוֹם, חַס וְשָׁלוֹם.

יט.

אָחִי הַיָּקָר! הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה נִקְרֵאת אֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת, אֶרֶץ זְרוּעָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת נִקְרָאִים אֶרֶץ לֹא זְרוּעָה, מְקוֹם הֶפְקֵר, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַכְנִיס בְּךָ תָּמִיד מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִלְמַד עִם כָּל מְיֻדָּעֶיךָ, בָּנֶיךָ וּשְׁכֵינֶיךָ, וְתַלְמִידֶיךָ, וַחֲבֵרֶיךָ, רַק מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ כָּל יָכוֹל, וְנִמְצָא תָּמִיד וְאֵין בִּלְעָדָיו, שׁוּם נִמְצָא, וּבְזֶה תִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת אֶרֶץ זְרוּעָה,

שֶׁיִּצְמְחוּ פֵּרוֹת יְקָרִים, וְתִהְיֶה אֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת, כִּי הַשְׁכִינָה תִּהְיֶה לָהּ דִּירָה פֹּה בַּתַּחְתּוֹנִים, וְאָז יֵמְשַׁךְ עָלֶיךָ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּרָכוֹת וִישׁוּעוֹת; מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם לֹא תְּדַבֵּר עִם כָּל מְיֻדָּעֶיךָ דִּבְרֵי אֱמוּנָה, הַסּוֹף יִהְיֶה שֶׁיֶּחֱרַב וְיִבַּשׁ הַכֹּל, וְהַפֵּרוֹת יֵרָקְבוּ, וְהַמָּקוֹם יִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִדְבָּר שְׁמָמָה, וְתִסְתַּלֵּק הַשְׁכִינָה מֵהָעוֹלָם, חַס וְשָׁלוֹם.

כ.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי עִקַּר הַנִּצָּחוֹן לְהַכְנִיעַ אֶת הַקְּלִפּוֹת וְהָאוֹיְבִים וְהַשּׂוֹנְאִים שֶׁהֵם הַסִּטְרָא אָחֳרָא, הוּא רַק עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָּל מַה שֶּׁתִּזְכֶּה לְהַכְנִיס בְּךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה יוֹתֵר, כְּמוֹ־כֵן יִתְבַּטְּלוּ כָּל הַמִּתְנַגְּדִים וְהַמְכַסִּים וְהַמַּסְתִּירִים אוֹתָךְ, וְיִהְיוּ נַעֲשִׂים כְּאַיִן מַמָּשׁ, וּלְהֵפוּךְ עִקַּר כֹּחָם הוּא רַק מִפְּגַם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כְּשֶׁנִּפְגֶּמֶת אֵצֶל אִיזֶה אָדָם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן נֶאֱחָזִים בּוֹ הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא שֶׁהֵם הַשּׂוֹנְאִים וְהַמִּתְנַגְּדִים שֶׁלּוֹ וְגוֹרְמִים לוֹ צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְרִירוּת וּמְרִיבוֹת, וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ תָּמִיד

רַק בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְתָמִיד תַּחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִתְבַּטְּלוּ מִמְּךָ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְיִהְיוּ נַעֲשִׂים כְּלֹא מַמָּשׁ.

כא.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵשׁ מֵאַיִן הַמֵּחְלָט, וּמַנְהִיג אֶת כָּל הָעוֹלָם בִּרְצוֹנוֹ לְבַד, וּמַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד עַד שֶׁאֵין לְךָ זִיז וּתְנוּעָה מִדּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְכָל מַה שֶּׁאָנוּ מְעִידִין וּמְפָרְסְמִים אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת לְכָל בָּאֵי עוֹלָם בִּכְלָלִיּוּת, וּלְכָל עַם יִשְׂרָאֵל בִּפְרָטִיּוּת, וּלְעַצְמוֹ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְוַסֵּף אוֹר וְקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה עָלָיו, וְעַל כְּלָלִיּוּת יִשְׂרָאֵל, וְעַל כְּלָלִיּוּת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְעַל כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, מְנַעְנֵעַ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְיוֹצְאִים עָלָיו כְּרוּזִין בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם: אַשְׁרֵי הָאִישׁ הַזֶּה שֶׁמַּשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, וּמַמְשִׁיךְ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת עַל כֻּלָּם, כִּי בְּזֶה שֶׁהָאָדָם מְפָרְסְמוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּזֶה מוֹסִיף כֹּחַ לְמַעְלָה

כְּבְיָכוֹל, כִּי הוּא מְגַלֶּה אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא הָאָרַת הָרָצוֹן רַעְוָא דְרַעְוִין, הַיְינוּ שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל יָדוֹ כִּי כָּל מַה שֶּׁנֶּאֱרַע בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְלָלִיּוּת, וְאֶצֶל כְּלַל יִשְׂרָאֵל בִּפְרָטִיּוּת, וְאֶצְלוֹ בְּעַצְמוֹ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, הַכֹּל נַעֲשָׂה רַק מֵרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי לְהַפּוּךְ — כָּל מִי שֶׁטּוֹעֶה וְנִתְעֶה, חַס וְשָׁלוֹם, אַחַר טָעוּת חַכְמֵי הַטֶּבַע, וְאוֹמֵר שֶׁמִּתְנַהֵג, חַס וְשָׁלוֹם, בְּטֶבַע, עָלָיו נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה י״ג): חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ, וְיָרֵחַ לֹא יַגִּיהַ אוֹרוֹ, כִּי חֹשֶׁךְ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם, כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁעִקַּר הָאוֹר הוּא אוֹר הַדַּעַת שֶׁל הַהַשְׂגָּחָה הַפְּרָטִית שֶׁמֵּאִיר לוֹ תָּמִיד, וּלְהַפּוּךְ עִקַּר הַחֹשֶׁךְ הוּא שֶׁנֶּחְשֶׁכֶת דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, כִּי דַּעַת שֶׁל שֶׁקֶר אֵינָהּ דַּעַת כְּלָל, אַדְרַבָּה הוּא הַשּׁוֹטֶה, וְהַפֶּתִי, הַמְשֻׁגָּע, וְהַכְּסִיל, כִּי מְמֵילָא יַעַבְרוּ לוֹ הַיָּמִים, וּמֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ מֵאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לְךָ כְּסִיל וּפֶתִי יוֹתֵר גָּדוֹל מִמֶּנּוּ. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק עַצְמוֹ בְּאוֹר וֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז יִזְכֶּה שֶׁיָּאִיר לוֹ כָּל יוֹם וָיוֹם, לָכֵן יָאִיר לִכְלָלִיּוּת יִשְׂרָאֵל וְלִכְלָלִיּוּת הָעוֹלָם, וְיִתְבַּטֵּל הַשֶּׁקֶר וְהַחֹשֶׁךְ מִן הָעוֹלָם.

כב.

אָחִי הַיָּקָר! זְכֹר שֶׁשְּׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה צְרִיכִין

לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְעִקַּר הַבְּרִיאָה הָיָה בְּגִין דְּיִשְׁתְּמוֹדְעִין לֵיהּ, וְכֵן הוּא בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה, וּבְכָל רֶגַע וָרֶגַע, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְסַבֵּב סִבּוֹת לְטוֹבָה, וּמְהַפֵּךְ בְּתַחְבּוּלוֹתָיו יִתְבָּרַךְ הַנֶּעֱלָמוֹת וְהַנִּסְתָּרוֹת מֵעֵין כָּל חַי, וּמְצַמְצֵם עַצְמוֹ כְּבְיָכוֹל בְּכָל מִינֵי צִמְצוּמִים וּלְבוּשִׁים, וּמַזְמִין לְכָל אָדָם בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, בְּאֹפֶן שֶׁיִּזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה יוֹתֵר, וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַכָּרָה יְתֵרָה בְּיוֹתֵר, וְרַק בִּשְׁבִיל זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם בְּהִתְגַּלּוּת יוֹתֵר, אֲשֶׁר זֶה בְּעַצְמוֹ סוֹד הַפָּסוּק (אֵיכָה ג׳): חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ, שֶׁהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִתְחַדֶּשֶׁת וּמִתְחַזֶּקֶת בְּכָל יוֹם כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, אֲבָל אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים בִּשְׁבִיל כֹּחַ הַבְּחִירָה, לָכֵן נָתַן כּוֹחוֹת לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת שֶׁיִּתְגַּבְּרוּ בְּכָל יוֹם וָיוֹם גַּם כֵּן, לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְבַלְבֵּל אוֹתָהּ, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין ל.): בְּכָל יוֹם וָיוֹם יְצָרוֹ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר וּמִתְחַדֵּשׁ עָלָיו, וְעִקַּר הַיֵּצֶר הָרַע הוּא כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, שֶׁהֵם הַסְתָּרַת הַיְדִיעָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי

הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא הַיְצֻר הַטּוֹב, וּבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לְהִתְקָרֵב בְּכָל דּוֹר לְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּזֶה הַדּוֹר דַּיְקָא, וְאֵין דַּי, בְּהַסְּפָרִים שֶׁל הַצַּדִּיקִים הַקּוֹדְמִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכַּת הָרֵיחַ, הֲלָכָה ה׳, אוֹת ל״ב) כִּי כְּמוֹ שֶׁכְּלָל יִשְׂרָאֵל זָכוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בִּפְרָטִיּוּת בְּשָׁעַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁאָז נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה בִּשְׁלֵמוּת, וְזָכוּ כֻּלָּם לְהַשָּׂגַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְגִלּוּי אֱלֹקוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלְמָה הָאֱמוּנָה בְּאוֹר גָּדוֹל וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁכָּל אֶחָד זָכָה לְהַרְגִּישׁ אֶת אֱלֹקוּתוֹ עַל פָּנָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ה׳): פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה׳ עִמָּכֶם, אַף־עַל־פִּי־כֵן אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרִי, פָּרָשַׁת שׁוֹפְטִים): אֵין לְךָ אֶלָּא חָכָם וְצַדִּיק שֶׁבְּיָמֶיךָ, וְאֵלָיו תִּשְׁמָעוּן. כְּמוֹ־כֵן דַּיְקָא בְּכָל דּוֹר וָדוֹר צְרִיכִים לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק וְהֶחָכָם שֶׁבַּדּוֹר הַהוּא הַהוֹלֵךְ בְּעִקְבוֹת הַצַּדִּיקִים יְחִידֵי הַדּוֹרוֹת, וְנִזְכֶּה שֶׁיְּבָרֵר לָנוּ אֶת הַמְּדַמֶּה אוֹתָנוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם, וּלְבַטֵּל הַקְּלִפָּה וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁהוּא הַיְצֻר הָרַע הַמִּתְגַּבֵּר בַּיּוֹם הַהוּא דַּיְקָא, וְזֶה יָכוֹל רַק הַצַּדִּיק וְהֶחָכָם שֶׁבַּדּוֹר הַהוּא, כִּי בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וּבְכָל חֹדֶשׁ וָחֹדֶשׁ, וּבְכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ,

וּבְכָל יוֹם וָיוֹם, וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה, וּבְכָל רֶגַע וָרֶגַע יוֹרֵד אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מֵהָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, דֶּרֶךְ הַקָּו הַנִּמְשָׁךְ דֶּרֶךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת (כַּמּוּבָא בְּעֵץ חַיִּים) עַד הָעוֹלָם הָעַשְׂיָה הַגַּשְׁמִי הַזֶּה, אֲבָל הוּא מְלֻבָּשׁ וּמֻסְתָּר בִּלְבוּשׁ גַּשְׁמִי, שֶׁהוּא כְּלָל הַמְּרִירוּת, וְהַיִּסּוּרִים, וְהַדִּינִים, וְהַצָּרוֹת, שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרַע, וּכְפִי הַשָּׁנָה, וְהַחֹדֶשׁ וְהַשָּׁבוּעַ, וְהַיּוֹם, וְהַשָּׁעָה, וְהָרֶגַע, כֵּן מִתְגַּבֵּר הַחֹשֶׁךְ וְהַהַסְתָּרָה; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים אֶת הֶחָכָם וְהַצַּדִּיק שֶׁבַּדּוֹר הַהוּא, שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁנָה, חֹדֶשׁ, שָׁבוּעַ, יוֹם, וָרֶגַע, שֶׁהוּא יוֹרִיד אֶת הַלְּבוּשׁ וְהַהֶסְתֵּר וְהַחֹשֶׁךְ, וִיבַטֵּל מִמֶּנּוּ אֶת הַיֵּצֶר הָרַע שֶׁבְּאוֹתוֹ רֶגַע, וַיַּמְשִׁיךְ עָלָיו גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּהִתְגַּלּוּת אֱמוּנָה כַּזּוֹ, עַד שֶׁתִּתְבַּטֵּל כָּל הַחַשְׁכוּת, וְיֵצֵא מֵחֹשֶׁךְ לְאוֹר גָּדוֹל, וְיִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹחֵז עַצְמוֹ בְּהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וְזוֹכֶה לְבֵירוּר הַמְּדַמֶּה, בְּאֹפֶן שֶׁיִּזְכֶּה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא כְּלַל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁקִּבַּלְנוּ בְּסִינַי עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ; אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי וְחֶלְקוֹ!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

וִרְעֵה אֱמוּנָה

יְגַלֶּה אֵיךְ שֶׁאַפִלּוּ כְּשֶׁנָּפַל אֶל תּוֹךְ גַּשְׁמִיּוּת וְעוּבְיוֹת אֲדָמָה, וְשׁוֹכֵן בָּאָרֶץ, אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם מִשָּׁם יָכוֹל לִרְעוֹת וּלְהַזִּין עַצְמוֹ עִם אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ כְּלָל, כִּי עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה יָכוֹל לַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיהַּ עַצְמוֹ עַד אֵין סוֹף.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים,

וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא

וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרָא״שׁ נ״י אָמַר: הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ חָזָק בֶּאֱמוּנָה עַיִן לֹא רָאֲתָה וְכוּ׳, עַד שֶׁיַּרְגִּישׁ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, אֲפִלּוּ שֶׁאֲנִי הַגָּרוּעַ בְּיוֹתֵר, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אִתִּי, וְהָרְאָיָה שֶׁבְּמָקוֹם שֶׁאֲנִי שָׁם, עֲדַיִן אֲנִי מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא עוֹזֵב אֶת עַצְמִי.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן תקעח)

קוּנְטְרֵס

וְרְעֵה אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! שֶׁאָסוּר לְיָאֵשׁ עַצְמוֹ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מִכָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת עֲדַיִן יְכוֹלִים לָצֵאת, וַאֲפִלּוּ אִם מֻנָּח בְּתוֹךְ הָאָרֶץ מַמָּשׁ, גַּם מִשָּׁם יְכוֹלִים לָצֵאת, עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחַ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הַיְנוּ עַל־יְדֵי שֶׁמְּחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וַאֲפִלּוּ בְּעִמְקֵי עֲמָקִים בְּהַשְׁאוֹל תַּחְתִּית, שֶׁהוּא מֻנָּח שָׁם, בְּתוֹךְ הָאָרֶץ מַמָּשׁ, גַּם שָׁם מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת תַּכְלִית גַּשְׁמִיוּת הָאָרֶץ, עַל־יְדֵי יְדִיעָה זוֹ יָכוֹל סוֹף כָּל סוֹף לָצֵאת, כִּי "שְׁכָן אֶרֶץ וְרְעֵה אֱמוּנָה", אֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה מֻנָּח בְּתוֹךְ הָאָרֶץ, אַף־

עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי שֶׁתִּהְיֶה זָן וְנִזּוֹן עַצְמְךָ עִם אֱמוּנָה, תִּזְכֶּה לָצֵאת, כִּי עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, תִּזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל קַטְנוּתְךָ וִירִידָתְךָ, וְתִזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה; כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא שֹׁרֶשׁ הַכֹּל, וּמִי שֶׁמַּכְנִיס עַצְמוֹ בָּהּ, עַל־יְדֵי־זֶה לְעוֹלָם יַחֲזֹר אֶל שָׁרְשׁוֹ, אֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר יִהְיֶה מֻנָּח בְּעֹמֶק בּוֹר וָדוּת, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁתִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, תִּזְכֶּה לָצֵאת מִשָּׁם וְלַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁכָּל מַה שֶּׁנֶּאֱרַע עִמְּךָ, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּמִי יוֹדֵעַ לָמָּה נָפַלְתָּ אֶל תּוֹךְ הָאָרֶץ מַמָּשׁ, אוּלַי אַתָּה צָרִיךְ לַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיהַּ עוֹד אֲלָפִים וּרְבָבוֹת שֶׁל נְשָׁמוֹת, שֶׁגַּם כֵּן נָפְלוּ בְּפַח יָקוּשׁ הַזֶּה, שֶׁאַתָּה נָפַלְתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ בּוֹ, וּבָזֶה שֶׁאַתָּה תִּתְעוֹרֵר לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִזְכֶּה לָצֵאת מֵהַבּוֹץ וְהַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּלְכַּדְתָּ בּוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהוֹצִיא עַצְמְךָ עוֹד אֲלָפִים וּרְבָבוֹת שֶׁל נְשָׁמוֹת פְּגוּמוֹת וּמְלֻכְלָכוֹת. עַל־כֵּן רְאֵה לֹא לְיָאֵשׁ עַצְמְךָ כְּלָל, רַק הַדְבֵּק עַצְמְךָ אֵלָיו

יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה סַבְלָן גָּדוֹל עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַל תִּשָּׁבֵר בְּשׁוּם אֹפֶן מִכָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַהַשְׁלָכוֹת שֶׁאַתָּה יוֹרֵד, נוֹפֵל וְנִשְׁלָךְ אֲלֵיהֶן בְּכָל פַּעַם, רַק רְאֵה לַחֲזֹר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּעַקְשָׁנוּת גְּדוֹלָה, וּתְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתִהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל עַל דָּבָר זֶה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁתִּהְיֶה חָזָק בַּדִּבּוּר — לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וּתְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הָאָרֶץ שֶׁאַתָּה נִמְצָא שָׁם, עֲדַיִן יֵשׁ לְךָ תִּקְוָה לְתַקֵּן הַכֹּל.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק עַצְמְךָ אֲהוּבִי, אָחִי, בְּכָל מִינֵי קַטְנוּת וִירִידוֹת, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת שֶׁגַּם בְּעִמְקֵי עֲמָקִים, בְּהַשְׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת, גַּם שָׁם מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, אִם תִּזְכֶּה לְדַבֵּק עַצְמְךָ בּוֹ; כִּי בֶּאֱמֶת אֲפִלּוּ כְּשֶׁנּוֹפֵל הָאָדָם מִמַּדְרֵגָתוֹ, יִהְיֶה דָּבוּק בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ עַל כָּל פָּנִים בְּמַחֲשָׁבָה קְטַנָּה, כִּי לִפְעָמִים יֵשׁ גַּם לְמַעְלָה בָּעוֹלָמוֹת בְּחִינַת קַטְנוּת, וּמִכֹּחַ אוֹתָהּ הַקַּטְנוּת יָבוֹא לְגַדְלוּת, כְּמוֹ בְּגֶחָלִים: אִם יִהְיֶה נִצּוֹץ אֶחָד שֶׁנִּשְׁאָר, יָכוֹל

לִנְפֹּחַ בּוֹ הַרְבֵּה, עַד שֶׁתִּהְיֶה נַעֲשֵׂית מְדוּרָה גְּדוֹלָה, אֲבָל אִם לֹא יִהְיֶה שׁוּם נִצּוֹץ, לֹא יוּכַל לִנְפֹּחַ שׁוּם דָּבָר, כָּךְ — אִם לֹא יִהְיֶה דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל פָּנִים בְּמַחֲשָׁבָה קְטַנָּה, תִּכְבֶּה נִשְׁמָתוֹ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם. וְהַמַּחֲשָׁבָה הַקְּטַנָּה הִיא שֶׁיֵּדַע שֶׁאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ עִמְקֵי עֲמָקִים, בְּהַשְׁאוֹל תַּחְתִּית, גַּם שָׁם מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁהוּא מֵנַח בְּקַטְנוּת יְחַזֵּק עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים — לֵידַע שֶׁגַּם בְּתוֹךְ חַשְׁכוּתוֹ גַּם שָׁם מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִתְיָאֵשׁ וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, וּמִכֹּחַ חִזּוּק זֶה יִזְכֶּה אַחַר־כָּךְ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי אֱמוּנָה כָּזוֹ, עַד שֶׁיִּתְלַהֵב לִבּוֹ בְּאוֹר עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד; אַשְׁרֵי הַמְחַזֵּק עַצְמוֹ בְּתֹקֶף הַקְּטַנּוּת, וְאָז יַחֲזֹר אֶל תַּכְלִית הַגְּדֻלּוֹת.

ד.

צָרִיךְ לְהַכְנִיס עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ חָזָק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁשּׁוּם דָּבָר וְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכְלוּ לְשָׁבְרוֹ וּלְנַתְּקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ שֶׁבֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נוֹפֵל בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, וּמֻנָּח בְּעִמְקֵי עֲמָקִים גַּם מִשָּׁם אָסוּר לְיָאֵשׁ עַצְמוֹ כְּלָל בְּשׁוּם אֹפֶן

שֶׁבָּעוֹלָם; וַאֲפִלּוּ שֶׁלִּפְעָמִים נוֹפֵל בִּירִידָה כַּזּוֹ שֶׁנִּדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אֵין צְרִיכִים אוֹתוֹ מִלְּמַעְלָה, וּכְאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה, גַּם מִזֶּה לֹא יִתְפַּעֵל כְּלָל, וְעָלָיו לַעֲשׂוֹת אֶת שֶׁלּוֹ — לִרְעוֹת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה בְּלִי שׂוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת וַחֲקִירוֹת שֶׁל הֶבֶל, רַק בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, כְּמוֹ צֹאן הָרוֹעוֹת בְּשָׂדֶה וְעֵשֶׂב, כֵּן יְסַלֵּק מֵעַצְמוֹ חָכְמָתוֹ הַמְדֻמֶּית, וְיִרְעֶה עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה, בְּחִינַת "שְׁכָן אֶרֶץ" — אֲפִלּוּ שֶׁמֻּנָּח בְּתוֹךְ הָאָרֶץ מַמָּשׁ, אַף־עַל־פִּי־כֵן "וּרְעֵה אֱמוּנָה" — יִרְעֶה אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי! הַרְבֵּה פְּעָמִים הָאָדָם מִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲבָל נַפְשׁוֹ מָרָה לוֹ מְאֹד, כִּי נִדְמֶה בְּעֵינָיו שֶׁהוּא מֻרְחָק מְאֹד מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְכָבֵד עָלָיו הַדָּבָר שֶׁיָּשׁוּב לִבּוֹרְאוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁרוֹאֶה בַּסְּפָרִים שֶׁצְּרִיכִים עֲבוֹר תְּשׁוּבָה תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים, וַעֲבוֹדוֹת וִיגִיעוֹת, וּמֻחֲמַת חֻלְשַׁת דַּעְתּוֹ שֶׁרוֹאֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם אֲפִלּוּ קְצָת מִזֶּה, עַל־כֵּן עוֹזֵב הַכֹּל, וְנוֹפֵל יוֹתֵר בִּבּוֹץ גָּדוֹל, וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ

שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁלֹּא כֵּן הוּא הַדָּבָר, כִּי אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חֲשׁוּבָה מְאֹד אֱמוּנָה, וְכַאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְאָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן ל״ג): עַל־יְדֵי אֱמוּנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִסְלַח לְךָ עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כִּי בְּזֶה שֶׁתַּכְנִיס עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע כִּי אֵין שׁוּם תְּנוּעָה גְּדוֹלָה אוֹ קְטַנָּה מִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם מִקְרֶה וָטֶבַע כְּלָל, בְּזֶה תַּחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִמְחֹל לְךָ, כִּי (שָׁם סִימָן ו׳): עַל־יְדֵי אֱמוּנָה הָאָדָם חָבִיב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּאִשָּׁה לְבַעְלָהּ, וּכְמוֹ — כְּשֶׁיֵּשׁ חֲבִיבוּת בֵּין הַבַּעַל לְבֵין הָאִשָּׁה מוֹחֲלִין זֶה לָזֶה אַף כְּשֶׁעוֹשִׂין עֲוֹלָה גְּדוֹלָה, כְּמוֹ־כֵן כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, עַל־יְדֵי־זֶה יִמְחֹל לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַכֹּל, וּבִלְבַד אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁתִּהְיֶה אֱמוּנָתְךָ בָּרָה וְנִקְיָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתֵּדַע בִּידִיעָה מֻחְלֶטֶת וֶאֱמוּנָה מְבֹרֶרֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, לֹא יֵאָרַע שׁוּם דָּבָר מֵעַצְמוֹ, וְהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁכָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ, וְאַתָּה נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בְּדַעְתְּךָ, וְנִתְקָרֵר מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר זֶה בְּעַצְמוֹ נִקְרָא יְרִידָה וּנְפִילָה, כִּי בֶּאֱמֶת בְּאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹא הָיִיתָ נוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, וְלֹא הָיְתָה לְךָ יְרִידָה, כִּי מַה שַּׁיָּךְ לִפֹּל, אוֹ לֵירֵד, כְּשֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא?! נִמְצָא שֶׁעִקַּר הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת בְּדַעַת הָאָדָם הֵן רַק כְּשֶׁמִּתְכַּבִּית אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לֵידַע, כִּי כָּל הַקְּטָנוּת וְהַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַיְרִידוֹת וְהָעֲגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁאַתָּה סוֹבֵל, הַכֹּל בִּשְׁבִיל שֶׁתַּעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וְתִשְׁכַּח אֶת הֶעָבָר, כִּי בֶּאֱמֶת תַּעֲנוּג תְּמִידִי אֵינוֹ תַּעֲנוּג, לָזֹאת מַחֲשִׁיכִים מִמְּךָ אֶת הָאוֹר מִפַּעַם לְפַעַם, וְעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ אֵיזוֹ יְרִידָה, וּנְפִילָה וְהַשְׁלָכָה שֶׁאַתָּה נִשְׁלַךְ לְמָקוֹם שֶׁאַתָּה נִשְׁלָךְ, הַכֹּל כְּדֵי לְעוֹרֵר אוֹתְךָ שֶׁתַּעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, כְּאִלּוּ לֹא הִתְחַלְתָּ. וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי! אַל תִּיָּאֵשׁ עַצְמְךָ כְּלָל,

אֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה מֵנָּח עַכְשָׁו בְּתוֹךְ הָאָרֶץ מַמָּשׁ, אַף־עַל־
פִּי־כֵן עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי גַּם מִשָּׁם אַתָּה יָכוֹל לָצֵאת
וְלַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְלִזְכּוֹת לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ
הַקְּדֻשָּׁה, וּלְהַכִּיר אֶת חַי הַחַיִּים, אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ
שְׁמוֹ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק עַצְמוֹ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה,
וְעוֹשֶׂה בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְאָז לְעוֹלָם לֹא
יִתְקָרֵר וְיִפֹּל בְּדַעְתּוֹ רַק תָּמִיד יִמְצָא אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בֵּין בְּטוּבוֹ, וּבֵין בְּעִיקּוֹ, בֵּין בַּעֲלִיָּה, וּבֵין בִּירִידָה;
אַשְׁרֵי לוֹ!

ז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי, כִּי מִדַּת הָאֱמוּנָה הִיא
כְּמוֹ שֵׁנָה, כִּי מִי שֶׁנִּכְנָס בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא
צָרִיךְ לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְיִמְסֹר עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
בְּבִטּוּל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו, שֶׁזֶּה בְּחִינַת שֵׁנָה, כִּי אָז בִּשְׁעַת
שֵׁנָה, הָאָדָם נִכְנָס אֶל תּוֹךְ הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה
הַקְּדוֹשָׁה, וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁקָּם הוּא מִתְחַדֵּשׁ בֶּאֱמוּנָה
בְּרוּרָה וּנְקִיָּה, חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ, וְעַל־כֵּן
בְּשָׁעָה שֶׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ אֵיזוֹ קְטָנוּת אוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת,
אוֹ אֵיזוֹ יְרִידָה וּנְפִילָה, רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ

הָאֱמוּנָה, וְלֵידַע כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז עַל־יְדֵי־זֶה תִּתֵּן נַיְחָא לְהַמֹּחִין שֶׁלְּךָ, כְּמוֹ אָדָם שֶׁאַחַר הַשֵּׁנָה הוּא מְיֻשָּׁב בְּדַעְתּוֹ הֵיטֵב, כְּמוֹ־כֵן תִּהְיֶה אַחֲרֵי שֶׁתַּכְנִיס עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, תִּהְיֶה מְאֹד מְיֻשָּׁב בְּדַעְתְּךָ, בְּדִיּוּק כְּמוֹ אָדָם שֶׁקָּם עַכְשָׁו מֵהַשֵּׁנָה. וְעַל־כֵּן רְאֵה תָּמִיד לְזַכֵּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הָאֱמוּנָה הִיא הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְזֶה תִּזְכֶּה לִהְיוֹת תָּמִיד בִּישׁוּב הַדַּעַת, וּתְדַבֵּר כָּל דִּבּוּרֶיךָ בְּנַחַת וּבְדַרְכֵי נֹעַם, וְיִתְקַבְּלוּ אֵצֶל כֻּלָּם.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתַּעֲשֶׂה הִתְחַלָּה חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם — לְהָאִיר עַל נַפְשְׁךָ אוֹר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבָזֶה יֵלֵךְ לְךָ הַיּוֹם כְּבָר בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַתְחִיל אֶת הַיּוֹם עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה, אָז כָּל הַיּוֹם מֵאִיר לוֹ כְּבָר בְּעִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, וְזוֹכֶה לְהִתְחַזֵּק בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, כִּי הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה

— לְהַאֲמִין בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְיַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וִיסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כָּל מַחֲשָׁבָה כָּל דִּבּוּר, כָּל מַעֲשֶׂה, הַכֹּל לַכֹּל יְגַלֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְיִהְיֶה פָּתוּחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז דַּיְקָא יִהְיֶה נִקְרָא אִישׁ הָאֱמוּנָה.

ט.

אָחִי! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהָעֲגָמַת נֶפֶשׁ שֶׁאַתָּה סוֹבֵל, הַכֹּל מִפְּאַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָתְךָ, שֶׁאֵינְךָ מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְגַם עָלֶיךָ הוּא צוֹפֶה וּמַבִּיט, כִּי בְּאֵם הָיִיתָ מַאֲמִין בְּזֶה בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן נַעֲשָׂה וְנִגְמַר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, אָז הָיִיתָ תָּמִיד שָׂמֵחַ, וְלֹא הָיִיתָ נוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם אֲפִלּוּ שֶׁהָיִיתָ יוֹרֵד וְנוֹפֵל וְנִשְׁלָךְ אֶל תּוֹךְ בּוֹר גָּדוֹל, וְנִתְלַכְלֵךְ בְּכָל מִינֵי לִכְלוּכִים שֶׁבָּעוֹלָם, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הָיִיתָ מִתְיָאֵשׁ עַצְמְךָ כְּלָל, רַק חוֹזֵר אֵלָיו

יִתְבָּרַךְ, כִּי מַעֲלַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה עוֹלָה עַד אֵין סוֹף, כִּי אַף שֶׁאֱמוּנָה הִיא מִדַּת הַמַּלְכוּת וְסוֹף כָּל הַמַּדְרֵגוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן יְכוֹלִים לַעֲלוֹת עִמָּהּ עַד רוֹם כָּל הַמַּדְרֵגוֹת — כֶּתֶר עֶלְיוֹן; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְתֵדַע שֶׁגַּם בְּמַצָּבְךָ וּבִירִידָתְךָ וּנְפִילָתְךָ, גַּם שָׁם נִמְצָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְגַם מִשָּׁם יְכוֹלִים לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

י.

אָחִי הַיָּקָר! אַל תֶּחָלֵשׁ דַּעְתְּךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ — יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, כִּי דָּבָר זֶה עוֹבֵר עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, הָרוֹצֶה לְהַדְבִּיק נַפְשׁוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּמִתְגָּרוֹת בּוֹ תָּמִיד הַקְּלִפּוֹת לְהַפִּילוֹ וּלְרַחֲקוֹ, וְעִקַּר הָעֵצָה לַעֲמֹד עַל עָמְדוֹ הִיא רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, לְחַזֵּק עַצְמוֹ מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לֵידַע שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְזֶה יַגְבִּיהַּ אֶת מֹחֲךָ, וְתִזְכֶּה לָבוֹא לְגַדְלוּת הַמֹּחִין, וְכֵן

רְאֵה לְדַבֵּר גַּם עִם אֲחֵרִים וּלְהַשְׂכִּילָם וּלְהַכְנִיס בָּהֶם אֱמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יַגְבִּיהַּ וְיָרִים אֶת מַצָּבְךָ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ק״ו): כִּי כְּשֶׁעוֹזְרִים אֶת אַחֵר גַּם הוּא נֶעֱזָר.

יא.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁאֵין שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁיְּכוֹלָה לְהֵיטִיב לְךָ, אוֹ לְהָרַע לְךָ, מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אַל תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק תִּבְטַח בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן יִתְחַזֵּק לִבְּךָ וְדַעְתְּךָ, וְלֹא תִתְיָרֵא וְלֹא תִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה, וְיִהְיֶה לְךָ בִּטָּחוֹן חָזָק, עַד שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְהָזִיז דַּעְתְּךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עִקַּר הַשְׁלֵמוּת שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ עַל־יְדֵי אֱמוּנָתוֹ וּתְמִימוּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ; וְעִקַּר הָאֱמוּנָה — לֵידַע כִּי הַכֹּל בְּיָדוֹ, וְהוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה, וְאֵין כֹּחֵנוּ אֶלָּא בַּפֶּה — לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל דָּבָר מַה שֶׁצָּרִיךְ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְרַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר וּמִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ שׁוּם בְּרִיָּה לֹא

יְכוֹלָה לַעֲזֹר לְךָ, וְאָז כְּשֶׁתַּחְקֹק דָּבָר וִידִיעָה זוֹ הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ, תֵּלֵךְ לָבֶטַח דַּרְכְּךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְתַגִּיעַ בְּשָׁלוֹם בָּעוֹלָם הַבָּא לְבֵיתְךָ הַנִּצְחִי.

יב.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְלֵידַע שֶׁהַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אַל תֵּצֵא לָרִיב עִם מְחָרְפֶיךָ וּמְבַזֵּי נַפְשְׁךָ, זְכֹר כַּמָּה צְעָרְתָּ אַתָּה אֶת זֻלָּתְךָ, וְכַמָּה פָּגַמְתָּ, וְכַמָּה הֶחֱרַבְתָּ, וַעֲדַיִן אַתָּה מֻנָּח בְּעִמְקֵי עֲמָקִים בְּהַשְׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לְסַבֵּל עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּתְקַבֵּל אֶת כָּל הַבָּא עָלֶיךָ בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתֵדַע כִּי הַכֹּל נִשְׁלַח לְךָ מִן הַשָּׁמַיִם לְמַעַן נַסּוֹתְךָ — לִרְאוֹת אֶל מִי תִּפְנֶה בְּשָׁעַת צָרָה; וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי! תְּקַבֵּל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ בְּשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן, וְתַמְשִׁיךְ עַצְמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְעַל־יְדֵי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אַתָּה יוֹצֵא מֵהַטֻּמְאָה וְהַחֹשֶׁךְ, וְנִדְבָּק בְּהַקְּדֻשָּׁה וְהָאוֹר; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ לִהְיוֹת חָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

יג.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַשְׁלִיךְ מִמְּךָ כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל וְהַדִּמְיוֹנוֹת שֶׁמְּסַבְּבִים אוֹתְךָ, וְתַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי אֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, וּמַה שֶּׁאַתָּה רַק רוֹאֶה בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱרָע, הַכֹּל לְמַעַן הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן — לִרְאוֹת אֶל מִי תִּפְנֶה בְּעֵת צָרָה וּבְעֵת בִּלְבּוּל. עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְהַתּוֹרָה אֶחָד הֵם, וְעַל־כֵּן בְּכָל דָּבָר צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ רַק אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁשָּׁם מִתְגַּלֶּה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן בְּלִי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מְחֻבֶּרֶת וּמְשֻׁלֶּבֶת יַחַד עִם הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בְּלִי הַתּוֹרָה לֹא שַׂיָּךְ אֱמוּנָה, וְהִיא אֱמוּנָה כּוֹזֶבֶת הַמַּטְעֵית אֶת הָאָדָם, שֶׁזֶּה כְּלַל הַחָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל הַמְצוּיוֹת בָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַשְׁלִיךְ שִׂכְלְךָ וְחָכְמָתְךָ וּבִינָתְךָ הַמְדֻמֶּית לְגַמְרֵי, וְתַכְנִיס מֹחֲךָ רַק בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּתְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּגְדַּל אֱמוּנָתְךָ — לְהַאֲמִין רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל; וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס אֶת מֹחֲךָ בְּזֶה, כְּמוֹ־כֵן יִמְשְׁכוּ עָלֶיךָ חֲסָדִים וְרַחֲמִים רַבִּים, כִּי

הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא הַמַּלְכוּת, הַמַּמְשֶׁכֶת אֵלֶיהָ כָּל הַבְּרָכוֹת. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּסַלֵּק דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וּמְדַבֵּק עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַקְּשׁוּרָה וּמְיֻחֶדֶת בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי לוֹ!

יד.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁלֹּא תּוּכַל לַעֲשׂוֹת תְּנוּעָה גְּדוֹלָה אוֹ קְטַנָּה בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ שֶׁתָּמִיד תַּרְגִּישׁ עָלֶיךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶל זֶה תִּזְכֶּה עַל־יְדֵי שֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, כִּי הַדִּבּוּר אֵלָיו יַכְנִיס בְּךָ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וּבְטָחוֹן חָזָק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ מְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲפִלּוּ שֶׁבֵּין כָּךְ אַתָּה יוֹרֵד וְנוֹפֵל וְנִשְׁלָךְ בְּכָל מִינֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, וְנִתְלַכְלֵךְ בְּכָל מִינֵי לִכְלוּכִים, עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, תִּזְכֶּה לַחֲזֹר וּלְהִתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל, וְתַעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה; אַשְׁרֵי הַמְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבֵּר תָּמִיד רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

טו.

אָחִי הַיָּקָר! לָמָּה לְךָ לִפֹּל בְּכָל פַּעַם בְּדַעְתְּךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ? מַדּוּעַ לֹא תִּבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְעַל־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ?! יוֹתֵר טוֹב לְךָ לְהַדְבִּיק מַחֲשַׁבְתְּךָ שֶׁהִיא נִשְׁמָתְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, וְאָז לְעוֹלָם לֹא תִּשָּׁבֵר, כִּי תֵּדַע אֲשֶׁר הַכֹּל מֵשִׂגַּח רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ — דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן, וְאָז לֹא יַעֲשֶׂה אֶצְלְךָ שׁוּם רוֹשֶׁם מַה שֶּׁכָּל שׁוֹנְאֶיךָ מְפַטְפְּטִים, אַדְרַבָּה מִתּוֹךְ דִּבְרֵיהֶם תָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתָבִין אֶת קְלְקוּלֶיךָ, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי שׁוֹנְאֶיךָ הַמְפַטְפְּטִים עָלֶיךָ, נִתְהַוּוּ רַק מֵעֲוֹנוֹתֶיךָ הַמְרֻבִּים, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁתָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה שֶׁיִּתְבַּטְלוּ כָּל שׁוֹנְאֶיךָ, וְיִהְיוּ עָפָר וָאֵפֶר תַּחַת רַגְלֶיךָ, וְעָלֶיךָ יָאִיר עֲרֻבוּת נֹעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ.

טז.

אֲהוּבִי, אָחִי! רְאֵה לַחְקֹק הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלִבְּךָ

וּבְדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר עִקַּר יְשׁוּעָתְךָ תָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא בְּיַד בָּשָׂר וָדָם, עַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לָרוּץ אַחַר אֵיזֶה אִישׁ בְּזֶה הָעוֹלָם? יוֹתֵר טוֹב לְךָ לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ רְאֵה לְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁנָּפַלְתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ בְּפַח יָקוּשׁ, וְנִכְשַׁלְתָּ בְּאֵיזֶה עָוֹן, אַל תִּתְבַּיֵּשׁ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לְךָ בְּזֶה הָעוֹלָם שׁוּם בְּרִירָה שֶׁתָּבִין אוֹתְךָ רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וְעַל־כֵּן מַדּוּעַ וְלָמָּה לְךָ לָרוּץ אַחֲרֵי בְּנֵי אָדָם, אֲשֶׁר מְאוּמָה אֵין בְּיָדָם, וְאֵינָם יְכוֹלִים לַעֲזֹר — אֲפִלּוּ לְעַצְמָם וּמִכָּל שֶׁכֵּן אֵיךְ יוּכְלוּ לַעֲזֹר לְךָ?! וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ: סְלִיחָה, מְחִילָה, כַּפָּרָה, בְּרִיאוּת, פַּרְנָסָה, נַחַת, תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם.

יז.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי שֶׁתִּזְכֶּה לְסַלֵּק דַּעְתְּךָ, וְלֹא לְהַכְנִיס בְּךָ שׁוּם חֻקִּירוֹת שֶׁל הֶבֶל, עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה כָּזוֹ תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל תַּכְלִית מַדְרֵגַת הַיְדִיעָה (דְּבָרִים ד׳): אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי הַשֵּׁם הוּא הָאֱלֹקִים,

אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ. וְהַיְדִיעָה הַזּוֹ נִקְרֵאת מֹחִין וְהַשָּׂגָה, כִּי כָּל מַה שֶּׁזּוֹכֶה לְהַכִּיר וּלְהַרְגִּישׁ יוֹתֵר אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה נִקְרָא יוֹתֵר מֹחִין וְהַשָּׂגָה, שֶׁמֵּאִיר לוֹ מֹחוֹ בְּאוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וּמַשִּׂיג אֵיךְ שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּמֵחֲמַת שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִתְחַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע בֶּאֱמוּנָה חֲזָקָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבָזֶה שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְחַדֵּשׁ עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְמֹחִין חֲדָשִׁים וְהַשָּׂגָה חֲדָשָׁה בִּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וְזֶה מַכְנִיס בּוֹ הִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה לְהִתְחַזֵּק עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְזוֹכֶה לִבְרֹחַ יוֹתֵר אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ, וּמְקַיֵּם מִצְוֹתֶיהָ יִתְבָּרַךְ שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

יח.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִפֹּל בְּשׁוּם נִסָּיוֹן שֶׁרַק יַעֲבֹר עָלֶיךָ, כִּי אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, כִּי מְנַסִּים בְּזֶה הָעוֹלָם אֶת כָּל בְּרִיָּה בְּכָל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים — זֶה בַּעֲנִיּוּת וְזֶה בַּעֲשִׁירוּת, לִרְאוֹת אֵיךְ יִתְנַהֵג וְאֶל מִי יִפְנֶה

בְּעֵת צָרוֹתָיו וּבְלִבּוּלָיו וְהַרְפַּתְקָאוֹתָיו; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לְךָ עוֹד הִתְחַזְּקוּת יוֹתֵר חֲזָקָה מִמִּדַּת הָאֱמוּנָה, אֲשֶׁר נִתְגַּלִּית עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, כִּי בְּזֶה שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, מְגַלֶּה אֶת פְּנִימִיּוּת טֹהַר לִבּוֹ שֶׁהוּא מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה יְכוֹלִים לַעֲבֹר עַל כָּל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת וְהַרְפַּתְקָאוֹת, צָרוֹת וְיִסּוּרִים; אַשְׁרֵי הַמְחַזֵּק עַצְמוֹ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ!

יט.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ תָּמִיד אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל כְּלָל, כִּי הַכֹּל כְּסֵא לְהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטֵי פְּרָטִית, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְכָל הַקָּמִים עָלֶיךָ יִתְבַּטְּלוּ לְפָנֶיךָ, וְיִהְיוּ כְּלֹא מַמָּשׁ, כִּי עִקַּר

כֹּחָם הוּא רַק עַל־יְדֵי הַסְתָּרַת הַיְדִיעָה, שֶׁמֵּרֹב קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת נֶחֱשָׁךְ הָאוֹר לְגַמְרֵי, וְנִדְמֶה כְּאִלּוּ יְכוֹלִים לְהָרַע לוֹ אוֹ לְהֵיטִיב לוֹ בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז כְּפִי קַטְנוּת הַדַּעַת וְחֶסְרוֹן יְדִיעָתוֹ, כְּמוֹ־כֵן נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי וּמִתְפַּחֵד מִכָּל בְּרִיָה, מַה שֶׁאֵין כֵּן מִי שֶׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד שֶׁהַכֹּל לַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָז אֵינוֹ יָרֵא וְאֵינוֹ מִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם כְּלָל, וְעוֹבֵר עַל הַכֹּל, וְחַי חַיִּים מְיֻשָּׁבִים, חַיִּים נְעִימִים וּבְרוּכִים, אַשְׁרֵי לוֹ!

כ.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס עַצְמְךָ כָּל־כָּךְ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁלֹּא תּוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר קֹדֶם שֶׁתְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִתְיַעֵץ עַצְמְךָ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת מִי שֶׁמַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא מָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אָז תָּמִיד יְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהַבֵּן אֶל אָבִיו בְּתִמִּימוּת

וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, בְּלִי שׁוּם שֵׂכֶל וְחָכְמוֹת עַצְמוֹ כְּלָל,
וְאָז כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ יִתְהַפְּכוּ לְחַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי,
וְיִחְיֶה חַיִּים רוּחָנִיִּים, וְאַף שֶׁיִּסְתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא
כְּבָר יִהְיֶה בֶּן עוֹלָם הַבָּא, כִּי הַמַּרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ
יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר אֶת כָּל לִבּוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו לְפָנָיו
יִתְבָּרַךְ, הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת נֹעַם זִיו שְׁכִינַת
עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְטוֹעֵם טַעַם עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה מַמָּשׁ,
וְעוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ מַרְגִּישׁ רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ
יִתְבָּרַךְ מֵעוֹלָם הַבָּא; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ
לְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹשֶׂה אוֹ צָרִיךְ
לַעֲשׂוֹת הוּא מִתְיַעֵץ עַצְמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְפָרֵשׁ אֶת כָּל
שִׂיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, בְּדִיּוּק כַּאֲשֶׁר עוֹשֶׂה עִם חָבֵר
טוֹב אוֹ עִם אָבִיו, אֵין לְשַׁעֵר וּלְסַפֵּר כְּלָל מַעֲלָתוֹ, כִּי
עַל־יְדֵי־זֶה נִבְנֵית אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָדָם אֲשֶׁר
מִתְנַהֵג כָּךְ בּוֹנֶה לְעַצְמוֹ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּבִנְיָן
וְיסוֹד חָזָק; אַשְׁרֵי לוֹ!

כא.

רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ כָּל־כָּךְ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד
שֶׁלֹּא תּוּכַל לַעֲשׂוֹת דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטָן, קֹדֶם

שֶׁתְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עָלֶיךָ, וְזֶה יַכְנִיס בְּךָ קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, וְתִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ בַּחַיִּים חַיּוּתְךָ, עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ: וְכָל זֶה תִּזְכֶּה רַק אִם תַּכְנִיס עַצְמְךָ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳): שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ אֶת עַצְמוֹ אֵיךְ אוֹחֵז בָּאֱמוּנָה, כִּי יֵשׁ סוֹבְלֵי חֲלָאִים שֶׁסּוֹבְלִים רַק עַל־יְדֵי חֶסְרוֹן הָאֱמוּנָה עַיֵּן שָׁם. וְעִנְיַן הַחִפּוּשׂ הַזֶּה הוּא שֶׁצָּרִיךְ לְעַיֵּן הֵיטֵב אִם הוּא דָּבוּק כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁלֹּא יָזִיז אֵיבָר אֶחָד מִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ שֶׁבְּכָל זִיז וְזִיז יַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִזְכֶּה לִרְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְיָאִיר עָלָיו מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּהֶאָרָה וּבְגִלּוּי רַב; אַשְׁרֵי לוֹ!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

זִכְרוֹן אֱמוּנָה

יִגַּלֶּה מַעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכֶה לִזְכֹּר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמַכְנִיס עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא זָז מִזִּכְרוֹנוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּרֶגַע, וְתָמִיד זוֹכֵר אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהּ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

וְאָמַר מוֹהֲרָא"שׁ נ"י: יֵשׁ בְּעָיָה גְּדוֹלָה אֵצֶל בְּנֵי־אָדָם, וְהִיא — הַ"פַּחַד", שֶׁמְּפַחֲדִים מֶה הָיָה וּמַה יִּהְיֶה, וְאָמַר, הַפַּחַד בָּא מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, עַל־כֵּן הָאָדָם מְפַחֵד מִכָּל דָּבָר, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אֱמוּנָה בְּרוּרָה, אֲזַי נוֹפֵל מִמֶּנּוּ הַפַּחַד לְגַמְרֵי, וְאֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם דָּבָר.

(אִמְרֵי מוֹהֲרָא"שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן תקעז)

קוּנְטְרֵס

זִכָּרוֹן אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, הָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ כְּלַל כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹות, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה — כָּל הַמִּצְוֹות צְרִיכוֹת לְהָבִיא אוֹתְךָ אֶל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁתִּזְכֶּה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, אֲשֶׁר הוּא בָּרָא וְיָצַר וְעָשָׂה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, וְכָל מַה שֶּׁלְּמַרְאֶה עֵינֶיךָ, הַכֹּל מִמֶּנּוּ

יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל. כִּי גַּם הַטֶּבַע הוּא כִּסֵּא הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, כִּי אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם כֵּן מַכְרִיזִין מִלְמַעְלָה (חֻלִּין ז.), וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֶרְתָּהּ, אֲפִלּוּ כְּמִלְא נִימָא (יוֹמָא לח.), וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגּוּתָא מִן שְׁמַיָּא מוּקְמִינָן לֵיהּ (בְּרָכוֹת נח.), וַאֲפִלּוּ צַפְרָא קְלִילָא (צְפוֹר קְטַנָּה) מִבִּלְעֲדֵי שְׁמָיָא לֹא מְצִתַּדְיָיא (בְּלִי רְשׁוּת מִן הַשָּׁמַיִם אֵינָהּ נְצוֹדָה) (יְרוּשַׁלְמִי שְׁבִיעִית, פֶּרֶק ט׳, הֲלָכָה א׳), כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, הַמַּשְׁגִּיחַ עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט — מֵהַדּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי וּמְדַבֵּר, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו, כִּי תֵּכֶף וּמִיָּד חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ב.

אָחִי רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת שֶׁל טֶבַע כְּלָל, כִּי הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, וְהַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יַכְנִיס בְּךָ יְדִיעַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַף שֶׁאֱמוּנָה הִיא בְּדָבָר שֶׁאֵין

הַשֵּׂכֶל מַשִּׂיגוֹ, וְאֵין הַדַּעַת יוֹדַעְתּוֹ, כִּי אֱמוּנָה נִקְרֵאת רַק בְּמָקוֹם שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת וְשֵׂכֶל, כִּי בְּאִם שֶׁיֵּשׁ בְּדָבָר דַּעַת וְשֵׂכֶל, כְּבָר לֹא שַׁיָּךְ בּוֹ אֱמוּנָה, אֲבָל בֶּאֱמֶת גַּם בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בַּאֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ בָּזֶה לְמוּדִים כֹּה עֲמֻקִים, אֲשֶׁר בֶּאֱמוּנָה לְבַד צְרִיכִים כָּל מִינֵי הַשָּׂגוֹת וַהֲבָנוֹת וְדַעַת עֲמֻקָּה, וּבָזֶה שֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְתִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ תִּזְכֶּה לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ עֹמֶק הַשָּׂגָה וַהֲבָנָה וְדַעַת בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְעַנֵּג בְּעֹנֶג עֲרֵבוּת יְדִידוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד נֹעַם וּמְתִיקוּת יוֹתֵר מֵהַשָּׂגַת דַּעַת הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרַךְ. אַשְׁרֵי הָרוֹדֵף אַחַר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז טוֹב לוֹ לָנֶצַח.

ג.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לִזְכֹּר תָּמִיד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעָלֶיךָ לַחְקֹק הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ וּבְלִבְּךָ וּבְכָל חוּשֶׁיךָ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר, וְאָז בַּזִּכָּרוֹן הַזֶּה כְּבָר כָּל הַחַיִּים יֵלְכוּ לְךָ בְּאֹפֶן

אַחֵר לְגַמְרֵי, כִּי אֵינוֹ דּוֹמֶה מִי שֶׁזּוֹכֵר תָּמִיד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מַסִּיחַ דַּעְתּוֹ כְּרֶגַע מֵהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵאֶחָד שֶׁאֵינוֹ חוֹשֵׁב וּמְסִתַּכֵּל וּמִתְבּוֹנֵן בָּזֶה כְּלָל, כִּי זֶה שֶׁחוֹשֵׁב וְזוֹכֵר תָּמִיד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְחִיּוּת וְזִיו, וְזֶה שֶׁשּׁוֹכֵחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הוּא תָּמִיד מְסֻבָּב עִם קְלִפּוֹת וְהַסְּתָרוֹת הַגּוֹרְמוֹת לוֹ עַצְבוּת וּמְרִירוּת, וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי, רְאֵה לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ. רְאֵה לְצַיֵּר לְעַצְמְךָ, אֵיךְ שֶׁכָּל מַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה לְפָנֶיךָ עֵינֶיךָ הוּא בְּתוֹךְ הָאוֹר, הַיְנוּ — כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאַתָּה וְכָל הַבְּרִיאָה נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הָאוֹר, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב אוֹתְךָ, וּבְזִכָּרוֹן זֶה תָּמִיד, תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ד.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ תָּמִיד אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יַכְנִיס בְּךָ יִשּׁוּב הַדַּעַת וּרְפוּאָה בְּגַשְׁמִיּוּת גַּם כֵּן, כִּי עִקַּר חֻלְשַׁת הָאָדָם הוּא רַק עַל־יְדֵי שֶׁאֵינוֹ מְיַשֵּׁב הֵיטֵב אֶת דַּעְתּוֹ, וְעוֹשֶׂה הַכֹּל בְּפִזְיוּת וּבְחִפָּזוֹן, וּמִזֶּה בָּא שֶׁנֶּחֱלָשׁ בְּכָל פַּעַם, אֲבָל

כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ, שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָז נִכְנָס בּוֹ יִשּׁוּב דַּעַת נִפְלָא עַד מְאֹד, וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה שׁוּם דָּבָר בְּפִזְיזוּת וְחִפָּזוֹן, וְזֶה שׁוֹמֵר אֶת בְּרִיאוּתוֹ. וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ (לִקּוּטֵי מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳), שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁסּוֹבְלִים חֳלָאִים וּמַחֲלוֹת, וְהַכֹּל מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, שֶׁאָז אֵין מוֹעִילָה לוֹ שׁוּם רְפוּאָה, וְשׁוּם סְגֻלָּה, כִּי הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, מַכְנִיסָה בָּאָדָם יִשּׁוּב דַּעַת נִפְלָא, וְאֵינוֹ מִתְנַהֵג בְּפִזְיזוּת כְּלָל, וְזֶה עוֹזֵר לוֹ, שֶׁיֵּלְכוּ דָּמָיו כְּסִדְרָן דֶּרֶךְ עוֹרְקָיו, וְלִבּוֹ אֵינוֹ הוֹפֵק כְּלָל מְשׁוּם דָּבָר, וְכָל אֲכִילָתוֹ שֶׁאוֹכֵל עוֹשָׂה אֶת פְּעֻלָּתָהּ — הַטּוֹב נִכְנָס בְּדָמָיו, וְנִתְעַכֵּל הֵיטֵב וְהָרָע יוֹצֵא וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ רְפוּאָה, כִּי הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי יִשּׁוּב הַדַּעַת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וַאֲשֶׁר זוֹכִים לְזֶה רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת, כִּי שׁוּם דָּבָר לֹא יַעֲזֹר לְךָ וְלֹא יוֹעִיל לְךָ לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה דָּבָר גָּדוֹל אוֹ קָטָן שֶׁתִּתְפָּרְסֵם עַל יָדוֹ,

בִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁאַתָּה רוֹאֶה שֶׁכָּל מִינֵי שַׁקְרָנִים וְזַיָּפָנִים, בּוּרִים וְרֵיקִים מִתְפָּרְסְמִים, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן — לִתֵּן בְּחִירָה חָפְשִׁית לָאָדָם, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְדַבֵּק עַצְמְךָ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְגַלֶּה וּתְפָרְסֵם אֶת זִכְרוֹן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב שֶׁבָּעוֹלָם, אַתָּה עֲשֵׂה אֶת שֶׁלְּךָ, אַף שֶׁהוֹלֵךְ לְךָ קָשֶׁה, כִּי זֶה מִסְתֵּרֵי הַבְּחִירָה, שֶׁנִּתְּנוּ כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהַשֶּׁקֶר וְהַכְּפִירָה שֶׁיִּתְפַּשְׁטוּ וְיִתְפָּרְסְמוּ בָּעוֹלָם, וְאָסוּר לְהִכָּנֵס וְלַחְקֹר בִּדְבָרִים אֵלּוּ, כִּי עִנְיָנִים אֵלּוּ בָּאִים מֵהֶחָלָל הַפָּנוּי, הַיְנוּ מֵהַמָּקוֹם שֶׁנֶּעֱלֶמֶת וְנִסְתֶּרֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַם־יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים עִבְרִים, עַל־שֵׁם שֶׁעוֹבְרִים מֵעֵבֶר אֶל עֵבֶר דֶּרֶךְ כָּל הֶחָלָל הַפָּנוּי מֵהַקְּשָׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת, עַל־יְדֵי תֹּקֶף אֱמוּנָתָם הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״ד), וְעַל־כֵּן אַל תַּעֲשֶׂה שׁוּם פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁתִּתְפָּרְסֵם, רַק רְאֵה לְפָרְסֵם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ.

ו.

אָחִי הַיָּקָר! זְכֹר הֵיטֵב, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל,

וְעַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בֵּין בְּרוּחָנִי בֵּין בְּגַשְׁמִי, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ מַה שֶּׁאַתָּה סוֹבֵל מִבַּעַל בְּחִירָה, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הוּא שָׁלִיחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ רְאֵה לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּתְרַעֵם עַל שׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה לְךָ אָדָם בְּלִי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּזְכֹר זֹאת הֵיטֵב, כִּי תִּצְטָרֵךְ אֶת זֶה בַּיָּמִים הַבָּאִים, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד מְרִירוּת וְקַטְנוּת וִירִידוֹת וְצָרוֹת אֲחֵרוֹת, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְחַזֵּק וּלְהַחֲזִיק מַעֲמָד, רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ז.

זְכֹר, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה, וְהַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק, וְעַל־כֵּן בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתָמִיד תִּהְיֶה דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ — בֵּין שֶׁתִּתְפָּרְסֵם וּבֵין שֶׁלֹּא תִּתְפָּרְסֵם, עָלֶיךָ רַק לַחֲשֹׁב תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאוֹרוֹ מְסַבֵּב אוֹתְךָ תָּמִיד, וְעַל־יְדֵי יְדִיעָה זוֹ תִּזָּכֶה לְהִנָּצֵל מִכָּל רַע,

כִּי כְּשֶׁאָדָם מִתְחַבֵּא בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא אֵינוֹ מִתְפַּחֵד וְאֵינוֹ מִתְיָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם.

ח.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֶת זִכְרוֹן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתָמִיד תַּחְשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. רְאֵה אֵיךְ עוֹבְרִים עָלֶיךָ יָמֶיךָ וּשְׁנוֹתֶיךָ בְּהֶבֶל וָרִיק, וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדֶיךָ, אֲבָל בָּזֶה שֶׁתִּזְכֶּה לִזְכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל רֶגַע וְדַקָּה, עַל־יְדֵי־זֶה אַתָּה מְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה תְּדִירָה — שֶׁאַתָּה מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ. שֶׁיֵּשׁ מְצִיאוּת הוי״ה בָּרוּךְ הוּא, וְאַתָּה דָּבֵק בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְכָךְ תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְחַיֶּה וְהַמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ. אָחִי! אָחִי! אֵין לְךָ עוֹד טוֹב מֵהַדְּבֵקוּת וְהַזְּכָרוֹן לִזְכֹּר וּלְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד.

ט.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ מֻחְדָּשׁ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחְדָּשׁ, וְאַל תֹּאמַר

שֶׁאַתָּה כְּבָר אִישׁ מַאֲמִין, כִּי בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה יֵשׁ לְמוּדִים עֲמֻקִּים עַד מְאֹד, וְיָכוֹל לְטַיֵּל כָּל יְמֵי חַיָּיו בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וַעֲדַיִן לֹא לָרֶדֶת לְעָמְקָהּ, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא כְּעֵין אַרְמוֹן יָפֶה וְגָדוֹל מְאֹד, אֲשֶׁר נִפְתָּח בּוֹ פֶּתַח לִפְנִים מִפֶּתַח, וְחַלּוֹן אֶל תּוֹךְ חַלּוֹן עַד אֵין סוֹף, וּבְכָל פַּעַם נִדְמֶה כְּאִלּוּ כְּבָר הִשִּׂיג אֶת הַסּוֹף, אַךְ אַחַר־כָּךְ נִפְתָּח לְפָנָיו פֶּתַח חָדָשׁ אוֹ חַלּוֹן חָדָשׁ לְהָאִיר לוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְחַדֵּשׁ מֵחָדָשׁ בְּכָל פַּעַם בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ רְאֵה רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי רַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר וּלְהוֹשִׁיעַ לְךָ וְלֹא אַחֵר, וְעָלֶיךָ אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לָדַעַת, כִּי כָּל זְמַן שֶׁעֲדַיִן לֹא נֶחְקְקָה בְּדַעְתְּךָ יְדִיעָה וְהַשָּׂגָה זוֹ, עֲדַיִן אַתָּה מֻנָּח בְּגָלוּת מָרָה מְאֹד, וְאַתָּה צָרִיךְ עוֹד הַרְבֵּה לַעֲבֹד עַל עַצְמְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לָצֵאת מִמֶּנָּה, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרַק תַּכְנִיס עַצְמְךָ בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְגַמְרֵי, אָז תֵּכֶף תִּזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל הַגָּלוּת שֶׁלְּךָ.

י.

רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,

וְתֵדַע שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִזְכֶּה לַהֲפֹךְ אֶת כָּל יְרִידוֹתֶיךָ לַעֲלִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, וְלֹא תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי תָּמִיד תִּזְכֹּר אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה תִּזְכֶּה שֶׁיִּמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַכֹּל.

יא.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם עוֹבְרִים עַל כָּל אָדָם נִסְיוֹנוֹת וּבִלְבּוּלִים חֲדָשִׁים, עַד שֶׁכִּמְעַט נוֹפֵל לִבְאֵר שַׁחַת, וְעַל־יְדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכְנִיס בְּמֹחוֹ וְדַעְתּוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לִזְכֹּר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּקִבְיעוּת, עַל־יְדֵי־זֶה יַעֲבֹר עַל כָּל הַקְּטָנוּת וְהַיְרִידוֹת; וְיִזְכֶּה דַּיְקָא מֵהַיְרִידוֹת שֶׁלּוֹ לַהֲפֹךְ אוֹתוֹ וְלָבוֹא לַעֲלִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, וְיִזְכֶּה גַּם לְהוֹצִיא אֶת כָּל אֵלּוּ אֲשֶׁר נָפְלוּ וְיָרְדוּ בְּאֵלּוּ הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁלּוֹ, וְיָאִיר עַל עַצְמוֹ וַעֲלֵיהֶם זִיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ.

יב.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁבְּכָל רֶגַע וְדַקָּה שֶׁאַתָּה רַק חוֹשֵׁב וְזוֹכֵר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אַתָּה נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְקַיֵּם בָּזֶה כַּמָּה וְכַמָּה מִצְוֹות עֲשֵׂה, וְאַתָּה נִשְׁמָר מִכָּל רַע וְנִצּוֹל מִפִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, עַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וּרְאֵה לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר שֶׁלְּךָ, וַחֲשֹׁב בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה, וּבְכָל רֶגַע וְרֶגַע רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יַדְבִּיק אֶת נִשְׁמָתְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ אוֹר עָרֵב וְנֹעַם כָּזֶה, אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְשַׁעֵר וּלְתָאֵר בְּדַעְתְּךָ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּצַיֵּת וְזוֹכֵר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז טוֹב לוֹ לָנֶצַח.

יג.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! זְכֹר הֵיטֵב אֵיךְ שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ — כָּל הַגְּלְגּוּלִים שֶׁמְּגַלְגְּלִים עִמְּךָ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, כָּל הַקְּטָנוּת וְהַיְרִידוֹת, הַדַּחֲקוּת וְהַבִּלְבּוּלִים, הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הַמַּשְׁגִּיחַ עַל כָּל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁלְּךָ, וְעַל־כֵּן

אֵין לְךָ לִפֹּל בִּדַעְתְּךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי הַכֹּל בִּידִיעָתוֹ וּבִרְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הָעִקָּר עָלֶיךָ לֵידַע וְלִזְכֹּר שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לָשׁוּב תָּמִיד עַד הַמַּכֶּהוּ — הַיְנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע, כִּי כָּל סִבָּה יֵשׁ לָהּ מְסוֹבֵב, וְאַתָּה נִמְצָא רַק בִּרְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז בִּידִיעוֹת אֵלּוּ בְּנָקֵל יִהְיֶה לְךָ לְקַבֵּל הַכֹּל, וְלַעֲבֹר עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתַהֲפֹךְ אֶת יְרִידוֹתֶיךָ לַעֲלִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, אֶת הָעִצָּבוֹן וְהַדְּכָאוֹן תַּהֲפֹךְ לְשִׂמְחָה וְתִקְוָה טוֹבָה.

יד.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁתָּמִיד תִּזְכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תַּסִּיחַ דַּעְתְּךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וְאֵל זֶה תִּזְכֶּה עַל־יְדֵי שֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּדִיּוּק כַּאֲשֶׁר אַתָּה מְדַבֵּר אֶל חֲבֵרְךָ הַטּוֹב וְיוֹתֵר מִזֶּה. כִּי חֲבֵרְךָ — סָפֵק אִם יַעֲזֹר לְךָ, וְסָפֵק סְפֵקָא אִם יָבִין אוֹתְךָ, לֹא כֵן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּוַדַּאי יַעֲזֹר לְךָ, וְרַק הוּא מֵבִין אוֹתְךָ הֵיטֵב, וְעַל־כֵּן הַרְגֵּל עַצְמְךָ לָלֶכֶת אֶל מָקוֹם

פָּנוּי, שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי אָדָם, וְתַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל לִבֵּךְ וְכָל מַה שֶּׁמֵּעִיק לָךְ, וְכָל מַה שֶּׁרַק אַתָּה זוֹכֵר מִימֵי נְעוּרֵיךְ וְקַטְנוּתֵךְ, שֶׁעָבַר עָלֶיךָ, וְסָבַלְתְּ מַה שֶּׁסָּבַלְתְּ, וְרִבּוּי הַרְפָּתְקָאוֹתֵיךְ וִירִידוֹתֵיךְ שֶׁכְּבָר עָבְרוּ עָלֶיךָ, הַכֹּל לַכֹּל תְּסַפֵּר וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁבִּתְחִלָּה יִדְמֶה לָךְ כְּאִלּוּ אֵין מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ אוֹתָךְ, וְכֵן יִדְמֶה לָךְ שֶׁהַכֹּל לָרִיק, חַס וְשָׁלוֹם, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל אֵלּוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת הַזָּרוֹת וְהָרָעוֹת בָּאוֹת לָךְ מֵרִבּוּי עֲוֹנוֹתֵיךְ שֶׁסִּלַּקְתְּ אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ מִמְּךָ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוטה ג:): בִּתְחִלָּה הָיְתָה הַשְּׁכִינָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כֵּיוָן שֶׁחָטְאוּ, נִסְתַּלְּקָה מֵהֶם הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הַרְגָּשַׁת גִּלּוּי אֱלֹקוּת, וְעַל־כֵּן מֵחֲמַת שֶׁאֵינְךָ מַרְגִּישׁוֹ יִתְבָּרַךְ עָלֶיךָ, לָכֵן נִדְמֶה לָךְ כְּאִלּוּ אֵין מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ אוֹתָךְ, כִּי בְּוַדַּאי אִם הָיָה יוֹדֵעַ וּמַאֲמִין שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹמֵד עָלָיו וְשׁוֹמֵעַ דִּבּוּרוֹ, בְּוַדַּאי הָיָה מְדַקְדֵּק מְאֹד מְאֹד עִם כָּל דִּבּוּר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״ב), וּמֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּישׁוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן מִתְרַשֵּׁל בָּזֶה. וְלָכֵן עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי לוֹקֵחַ הַרְבֵּה זְמַן, עַד שֶׁחוֹזְרִים וּמוֹרִידִים אֶת הַשְּׁכִינָה — רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ אֶצְלוֹ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַרְגִּישׁוֹ, וְאָז כְּבָר

לֹא תִּהְיֶה לְךָ שׂוּם כְּבֵדוּת לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵאַחַר שֶׁתִּזְכֶּה לִרְאוֹת עִם עֵינֵי בָּשָׂר, אֵיךְ שֶׁכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁלְּךָ נִכְנָס אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנֶחְקָק כְּמוֹ אֵשׁ שְׁחוֹרָה עַל גַּבֵּי אֵשׁ לְבָנָה, אוֹ אֵשׁ אַדֻּמָּה עַל גַּבֵּי אֵשׁ לְבָנָה וְכוּ', הַכֹּל כְּפִי הַמַּדְרֵגָה שֶׁתִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֵלָיהּ וְכוּ', אֲבָל לְעֵת עַתָּה כְּשֶׁעֲדַיִן הַכֹּל נֶעֱלָם וְנִסְתָּר וְנֶחְשָׁךְ מִמְּךָ, וְאַתָּה לֹא יוֹדֵעַ שׂוּם דָּבָר, וְלֹא רוֹאֶה וְלֹא מַרְגִּישׁ שׂוּם דָּבָר, עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק וּלְקַיֵּם זֹאת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וּלְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן — אִם תַּתְמִיד בָּזֶה, תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת — כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נִפְלָא.

טו.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּרְאֵה לִזְכּוֹר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל מְאוֹרָעוֹתֶיךָ וּבְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהַמְתִּיק מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, וְיִמְשְׁכוּ עָלֶיךָ חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, כִּי עִקַּר הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַקְּטָנוּת וְהַדִּינִים שֶׁאָדָם סוֹבֵל, הוּא רַק כְּשֶׁנֶּעֱלָמֶת וְנִסְתֶּרֶת מִמֶּנּוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז רַע וָמַר לוֹ מְאֹד, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרַק תִּזְכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, יִתְבַּטְּלוּ מִמְּךָ כָּל

הַצָּרוֹת וְהַדִּינִים וְתִזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ טַעַם אַחַר בְּחַיֶּיךָ, כִּי אֵין לְךָ חִיּוּת כְּמוֹ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ

טז.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, וְאַתָּה עוֹמֵד בְּאֶמְצַע, וְהָאוֹר מְסוֹבֵב אוֹתְךָ, וַעֲדַיִן אֵין זוֹ הַשְׁלֵמוּת שֶׁל הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה מְאֹד, כִּי הֵם כְּבָר זָכוּ לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוּל כָּזֶה, עַד שֶׁאֵינָם רוֹאִים אֶת עַצְמָם כְּלָל רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ כִּבְיָכוֹל, הַיְנוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁמְּחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וְהַכֹּל לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וּמֵרֹב בְּטוּלָם וְהִתְכַּלְלוּתָם בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵם מְדַמִּים צוּרָה לְיִצְרָהּ, וְשׁוֹמְעִים כְּרוּזִין עִלָּאִין מִכָּל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה — אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעָק וּתְדַבֵּר, וְהָאִילָנוֹת מְשִׂיחִין, וְהַחַיּוֹת נוֹהֲמוֹת, וּבְנֵי אָדָם מְדַבְּרִים וּמְגַלִּים אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵיהֶם, וְאַשְׁרֵי דִּבְקֵיהֶם. כִּי בְּוַדַּאי מִי שֶׁדָּבוּק וּמְקֹרָב אֶל צַדִּיקִים כָּאֵלּוּ, גַּם עָלָיו יִמְשַׁךְ אוֹר וְחִיּוּת וְזִיו מֵעֲרֵבוּת נְעִימוּת הַשָּׂגוֹת אֵלּוּ.

יז.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי רָאוּי לְךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה כְּלָל, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִי וּבְגַשְׁמִי, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לְהַזְכִּירְךָ וּלְהַמְשִׁיךְ אֶת לְבָבְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן בְּכָל מְאוֹרָע וְצָרָה שֶׁרַק עוֹבְרִים עָלֶיךָ, רְאֵה תֵּכֶף־וּמִיָּד לְהַזְכִּיר עַצְמְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתִבְרַח אֵלָיו בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה וְרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים שֶׁיְּרַחֵם עָלֶיךָ, כִּי אֵין שׁוּם עֵצָה אֲחֶרֶת לִתֵּן לְךָ, רַק לִפֹּל עַל פָּנֶיךָ וְלִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֶיךָ. מָה אֹמַר לְךָ, אָחִי הַיָּקָר?! אֵין עוֹד טוֹב מִזֶּה. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק תָּמִיד מַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבוֹרֵחַ אֵלָיו, וְשׁוֹטֵחַ כַּפָּיו לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְאָז בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לַהֲפֹךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

יח.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַזְכִּיר לְעַצְמְךָ אֶת אֱמוּנָתוֹ

יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא עִקַּר הַחִיּוּת שֶׁל הָאָדָם, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיוֹדֵעַ וָעֵד, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, רַק הַכֹּל לַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, הָאָדָם הַזֶּה חַי חַיִּים טוֹבִים, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְבַטְּלוֹ אוֹ לְבַלְבְּלוֹ, מֵאַחַר שֶׁדָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי כָּל חַיָּיו הֵם חַיִּים נְעִימִים וּבְרוּכִים, כִּי אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת; אַשְׁרֵי לוֹ!

יט.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְתֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, כִּי אַתָּה נִמְצָא תָּמִיד רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרַק בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל מַה שֶּׁתִּתְבַּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לַחֲנֹף אֶת בְּנֵי אָדָם, בְּרַח לְךָ יוֹתֵר טוֹב אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְהַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּתְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל עִנְיָנֶיךָ, וְאָז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת רַבּוֹת, מַה שֶּׁיַּעֲשֶׂה לְךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

כ.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לִזְכֹּר הֵיטֵב, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבִזְכָרוֹן זֶה תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל כָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי עִקַּר הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל בְּחַיָּיו הוּא רַק בִּשְׁבִיל שֶׁשָּׂכַח, חַס וְשָׁלוֹם, מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְחוֹשֵׁב כְּאִלּוּ הַכֹּל טֶבַע גָּמוּר, וְאָז סוֹבֵל מַה שֶּׁסּוֹבֵל, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁנִּכְנָסֶת בְּמֹחוֹ אֵיזוֹ כְּפִירָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, רַחֲמָנָא לִצְלַן, אָז סוֹבֵל מְרִירוּת הַגֵּיהִנּוֹם עוֹד בָּזֶה הָעוֹלָם מַמָּשׁ.

כא.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזַק וֶאֱמָץ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר מְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְזֶה יַזְכִּיר לְךָ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתֵכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁרַק תִּזְכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל כָּל הַמַּשְׁבְּרִים וְהַגַּלִּים, הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַמְּרִירוּת וְהַדְּכָאוֹן וְהָעִצָּבוֹן שֶׁרַק עוֹבְרִים עָלֶיךָ, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה תָּמִיד,

וְזוֹכֵר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי זוֹכֶה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי אֵין לְךָ עוֹד נְעִימוּת וַעֲרֵבוּת יוֹתֵר מִמִּדַּת הָאֱמוּנָה, אֲשֶׁר מַמְשֶׁכֶת עַל הָאָדָם אֹשֶׁר וְחֶדְוָה, שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן. אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז לְרֹב טוּב הַצָּפוּן וְהַגָּנוּז יִזְכֶּה.

כב.

אֲהוּבִי, אָחִי! רְאֵה לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל הַמַּצָּבִים הֲכִי קָשִׁים שֶׁלְּךָ, רְאֵה לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ אָז רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב סִבּוֹת עִם כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וּכְפִי עִנְיָנוֹ, וְהַכֹּל לַכֹּל כְּדֵי לְהַמְשִׁיכוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע שֶׁבְּכָל פְּרָט וּפְרָט מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעָלָיו לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל שְׁלִיחוּתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם.

כג.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם

תָּמִיד בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִזְכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעָלֶיךָ לֵידַע, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁתִּזְכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שׁוּם בְּרִיָה לֹא תּוּכַל לַעֲשׂוֹת לְךָ רַע, וְלֹא תּוּכַל לָגַעַת בְּךָ וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרַק תִּשְׁכַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, כְּבָר תִּפֹּל בְּפַח יָקוּשׁ, וְתַעֲבֹר עָלֶיךָ מְרִירוּת דִּמְרִירוּת, צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְעָגְמַת נֶפֶשׁ וְכוּ׳; עַל־כֵּן רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד רַק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִזְכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִלְעָדָיו לֹא יָרִים אִישׁ אֶת יָדוֹ וְאֶת רַגְלוֹ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תַּעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְתִזְכֶּה לִחְיוֹת חַיִּים נְעִימִים וּבְרוּכִים.

כד.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתָמִיד רְאֵה לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת רַבּוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶל מַה תָּבִיא אוֹתְךָ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז הָיִיתָ תָּמִיד נִזְכָּר

מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהָיִיתָ מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאָז הָיִיתָ מַצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, כִּי אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת — מִי שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּרָכוֹת מִמְּקוֹר הַבְּרָכוֹת, וְנִשְׁפָּע עָלָיו שֶׁפַע רוּחָנִי וְשֶׁפַע גַּשְׁמִי; אַשְׁרֵי לוֹ!

כה.

אָחִי הַיָּקָר! זָכוֹר תִּזְכֹּר, שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְעַל־כֵּן אַל יִפֹּל רוּחֲךָ עָלֶיךָ, וְאַל תֶּחֱלֹשׁ דַּעְתְּךָ, וְאַל יִשָּׁבֵר לִבְּךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, רַק תַּזְכִּיר לְעַצְמְךָ כִּי יֵשׁ מַנְהִיג לַבִּירָה, וְהוּא מַשְׁגִּיחַ עַל הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, וְכָל פְּרָט וּפְרָט מֵעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, הַכֹּל לַכֹּל מֻשְׁגָּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִשָּׁבֵר כָּל־כַּךְ וְלִפֹּל בְּדַעְתְּךָ, יוֹתֵר טוֹב לְךָ לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְזֶה יְקָרֵר אֶת מְרִירוּת וְעַקְמִימִיּוּת לִבְּךָ וְדַעְתְּךָ, וְיִפְשֹׁט אֶת כָּל הַסְּפֵקוֹת שֶׁיֵּשׁ לְךָ, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת, וֶאֱלֹקוּת הוּא הַכֹּל.

כו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי לְהַמְשִׁיךְ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, הֵינוּ לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בַּאֲמִתַּת מְצִיאוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן לְהַזְכִּיר אֶת אֲחֵרִים, זֶהוּ עִקַּר מִצְוַת קִדּוּשׁ הוי״ה בָּרוּךְ הוּא, כִּי בָּזֶה שֶׁהָאָדָם מַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ וּמַזְכִּיר אֶת אֲחֵרִים בְּמְצִיאוּת הוי״ה בָּרוּךְ הוּא, הוּא מְגַלֶּה אֶת בְּחִינַת — מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין, שֶׁזֶּה סוֹד הַקָּו שֶׁל הָאוֹר הַנִּכְנָס בְּתוֹךְ הַצִּמְצוּם, וּמִפְּנֵי הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן נִשְׁכָּח בְּכָל פַּעַם מֵהָאָדָם עַד שֶׁאִם הָאָדָם חוֹטֵא, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא מַשְׁכִּיחַ וּמַחְבִּיא אֶת הָאוֹר לְגַמְרֵי, וְזֶהוּ עִקַּר חִלּוּל הוי״ה, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ, וּלְהַזְכִּיר אֶת אֲחֵרִים בְּמְצִיאוּת הוי״ה בָּרוּךְ הוּא, וְעַל־יְדֵי זֶה יְקֻדַּשׁ תָּמִיד אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִתְאַחֲדוּ יַחַד מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין בְּתוֹךְ הַסּוֹבֵב כָּל עָלְמִין, שֶׁזֶּה הַקָּו בְּתוֹךְ הַצִּמְצוּם; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִזְכֹּר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן זוֹכֶה לְהַזְכִּיר לַאֲחֵרִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

כז.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי, לְהַכְנִיס עַצְמְךָ בְּזִכְרוֹן

הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתָמִיד תִּזְכֹּר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מֻשְׂגָּח בְּהַשְׂגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִית, וְאָז עַל־יְדֵי הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת חַיֶּיךָ בְּטוּב וּבַנְּעִימִים, כִּי אֵין לְךָ עוֹד טוֹב וְנֹעַם כְּמוֹ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָדָם מַאֲמִין שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת, וֶאֱלֹקוּת הוּא הַכֹּל, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר הַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק נִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ כְּבְיָכוֹל בִּלְבוּשִׁים אֵלּוּ אֲשֶׁר לְמַרְאֵה עֵינֵינוּ, וְזֶהוּ סוֹד הַצִּמְצוּם — שֶׁצִּמְצֵם עַצְמוֹ בִּפְרָטֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְגַלּוֹתוֹ מֵהַהֶסְתָּרָה וְהַצִּמְצוּם, וְזוֹכֶה לִזְכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד.

כח.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַזְכִּיר עַצְמְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, וְתָמִיד תִּזְכֹּר, שֶׁכָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה עִמְּךָ, הַכֹּל בְּהַשְׂגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מְשׁוּם דָּבָר, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְמוֹ שֶׁעָזַר לְךָ עַד עַכְשָׁו, כְּמוֹ־כֵן יַעֲזֹר לְךָ גַּם מֵעַכְשָׁו, הָעִקָּר רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת

וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ בְּפָרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְאָז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת, כִּי הַתְּפִלָּה וְהָאֱמוּנָה מְשַׁנִּים אֶת הַטֶּבַע לְגַמְרֵי, וְעוֹשִׂים פְּלָאוֹת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה!

כט.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַזְכִּיר לְעַצְמְךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תִּזְכֹּר אֵיךְ שֶׁנִּשְׁמָתְךָ יָרְדָה מֵרוֹם הַמַּעֲלָה, מֵעוֹלָם הָאֲצִילוּת, שֶׁשָּׁם הָיָה גִּלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלּוּת נִפְלָאָה, עַד עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַגַּשְׁמִי הַזֶּה, הַמָּלֵא קְלִפּוֹת וְהַסְּתָרוֹת וְכִסּוּיִים וְשִׁכְחָה, וְכָל עֲבוֹדָתֵינוּ בָּזֶה הָעוֹלָם הִיא רַק לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמֵנוּ תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַדְבִּיק נַפְשֵׁנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, שֶׁאָדָם הַמְלֻבָּשׁ בְּחֹמֶר עָב, שֶׁתָּמִיד יַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיִּזְכֶּה גַּם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לַאֲחֵרִים, אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה; אַשְׁרֵי הַמַּזְכִּיר עַצְמוֹ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאַשְׁרֵי הַמַּזְכִּיר תָּמִיד לַאֲחֵרִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אָז רֹב טוּב הַצָּפוּן מְחַכֶּה לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא.

ל.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בָּזֶה שֶׁתַּכְנִיס עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲזַי יִהְיֶה לְךָ פְּנַאי לְהִתְגַּדֵּל וּלְהִתְעַלּוֹת, וְתַצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ, כִּי מַחֲשַׁבְתְּךָ תִּהְיֶה בְּעוֹלָם הַחֵרוּת וְתוּכַל לַחֲשֹׁב בְּלִי שׁוּם כֹּבֶד וְעֹל, כִּי מֵאַחַר שֶׁמָּסַרְתָּ אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאַתָּה חוֹשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹכֵר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמָסַרְתָּ אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לֹא כֵן אִם, חַס וְשָׁלוֹם, הָאָדָם שׁוֹכֵחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְחוֹשֵׁב כִּי בְּיָדוֹ תָּלוּי הַכֹּל, אָז אֵין לוֹ חֵרוּת כְּלָל, כִּי תָּמִיד צָרִיךְ לַחֲשֹׁב עֵצוֹת, וּלְתַכְנֵן כָּל מִינֵי תַּכְנִיּוֹת — אֵיךְ וּמַה, וְאֵימָתַי, וְאֵין לוֹ שׁוּם יִשּׁוּב הַדַּעַת, וְהוּא מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל מְאֹד; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִזְכֹּר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמוֹסֵר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז דַּיְקָא יִחְיֶה חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים בְּטוּחִים, חַיִּים מְאֻשָּׁרִים שֶׁל שַׁלְוָה וּמְנוּחַת הַנֶּפֶשׁ.

לא.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל מַה

שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְזָכוֹר תִּזְכֹּר כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִהְיוֹת בְּלֵב שָׁבוּר וְנִדְכָּא, מָלֵא כַּעַס וּמַכְאוֹבִים, סוֹף כָּל סוֹף עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי אַתָּה בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְרַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִשָּׁבֵר מִכָּל דָּבָר מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּחַיֶּיךָ, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל נִגְעֵי וּמַכְאוֹבֵי לְבָבְךָ, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ.

לב.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, בְּאֵם תַּכְנִיס עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין שׁוּם תְּנוּעָה שֶׁתֵּעָשֶׂה מֵעַצְמָהּ, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן — הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל, וְתִזְכֹּר אֶת זֶה תָּמִיד, עַל־יְדֵי־זֶה תִּנָּצֵל מִכָּל רַע, וְשׁוּם פֶּגַע וּמַשְׁחִית לֹא יוּכְלוּ לִנְגֹּעַ בְּךָ, כִּי הַזִּכָּרוֹן שֶׁזּוֹכֵר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שָׁמְרוֹ מִכָּל רַע, וּמַמְשִׁיךְ עָלָיו שֶׁפַע בְּרָכָה וְחַיִּים וַאֲרִיכוּת יָמִים.

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

חִזּוּק אֱמוּנָה

יְחַזֵּק וְיַאֲמֵץ מְאֹד בְּדַרְכֵי הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה — לֵידַע, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין לָנוּ אֶלָּא דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהּ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהֲרַא״שׁ נ״י אָמַר: צְרִיכִים
לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד אֲשֶׁר שׁוּם
דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם כְּבָר לֹא יוּכַל
לְבַלְבְּלוֹ, וְכָל זְמַן שֶׁעֲדַיִן
יְכוֹלִים לְבַלְבְּלוֹ, זֶה סִימָן
שֶׁהוּא רָחוֹק מֵהַדְּבֵקוּת בּוֹ
יִתְבָּרַךְ.

(אִמְרֵי מוֹהֲרַא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן ר׳)

קוּנְטְרֵס

חִזּוּק אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר זוֹהִי הַמַּדְרֵגָה הֲכִי גְּדוֹלָה לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי כְּשֶׁאָדָם חָזָק בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָז יָכוֹל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל בְּנָקֵל, כִּי עִקַּר כְּלַל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם הוּא רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, שֶׁאָז לֹא מוֹעִיל לוֹ שׁוּם דָּבָר — לֹא זְכוּת אָבוֹת, וְלֹא שׁוּם רְפוּאָה, (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳), אֲבָל בְּהִתְחַזְּקוּת בֶּאֱמוּנָה יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְיִתְרַפֵּא לְגַמְרֵי.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתִּתְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ, לְהַאֲמִין שֶׁכָּל מַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה וְכָל מַה שֶּׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ, הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם עַצְמוֹ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, כְּדֵי לִרְמֹז לְךָ רְמָזִים לְהִתְקָרֵב אֵלָיו (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נ״ד). וְאֵיךְ תּוּכַל לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ? עַל־יְדֵי שֶׁתִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר זֶה נִקְרָא ״הִתְבּוֹדְדוּת״ בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ; אַשְׁרֵי הַמַּתְמִיד בָּזֶה בְּכָל יוֹם וָיוֹם.

ג.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי, לְהִתְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּתְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן עַצְמְךָ, אֲשֶׁר זֶה נִקְרָא ״הִתְבּוֹדְדוּת״, וְתִרְאֶה לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבָּךְ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת

גָּמוּר, וְכָל מַה שֶּׁתַּאֲרִיךְ בָּזֶה, יוֹתֵר תִּתְחַזֵּק בְּךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה — כְּפִי שֶׁמַּרְבִּים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן מִתְחַזֶּקֶת בְּיוֹתֵר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ד.

צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מֵחָדָשׁ, כְּפִי רִבּוּי הַבִּלְבּוּלִים וְהָעַקְמִימִיּוּת שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם בְּכָל יוֹם וָיוֹם, אֲשֶׁר זֶה כְּלָלְיוּת הַקְּלִפּוֹת הַחוֹפְפִים עַל הַשֵּׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי, וְעַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לַעֲשׂוֹת בְּכָל יוֹם וָיוֹם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה בְּחִזּוּק הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא מַסְפִּיק לוֹמַר — אֲנִי כְּבָר מַאֲמִין, אֲנִי כְּבָר יוֹדֵעַ, לֹא! לֹא! אַל תַּגִּיד זֹאת, אֶלָּא רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ, כְּפִי רִבּוּי הַבִּלְבּוּלִים וְהָעַקְמוּמִיּוּת שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּי הָאֱמוּנָה

הַקְּדוֹשָׁה הִיא יְסוֹד הַכֹּל, כִּי בִּלְעֲדֵי אֱמוּנָה לֹא יַגִּיעַ אָדָם אֶל שׁוּם מִדָּה טוֹבָה — אַהֲבַת הַשֵּׁם אוֹ יִרְאַת הַשֵּׁם, וּכְשֶׁאָדָם מְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהַרְגִּישׁוֹ עָלָיו, אָז יָכוֹל לְהִתְעַלּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה מִסּוֹף כָּל דַּרְגִּין עַד רֵישׁ כָּל דַּרְגִּין, וְיִזְכֶּה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהַלֵּב יִשְׁמַע וְיָבִין בְּבִינָה, וְהַמֹּחַ יֶחְכַּם בְּחָכְמָה, עַד שֶׁתִּתְיַחֵד אֶצְלוֹ חָכְמָה וּבִינָה, שֶׁהֵם אַבָּא וְאִמָּא, וְיוֹלִיד בְּכָל פַּעַם הַשָּׂגוֹת חֲדָשׁוֹת בְּגִלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאֶל כָּל זֶה יִזְכֶּה עַל־יְדֵי חִזּוּק הָאֱמוּנָה — שֶׁיְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה כָּל־כָּךְ חָזָק בֶּאֱמוּנָה, עַד שֶׁכָּל אֵיבָרָיו הַנִּשְׁמִיִּים גַּם־כֵּן יַרְגִּישׁוּ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר בִּלְתִּי הִתְקַשְּׁרוּת אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה כָּזוֹ, אֲזַי לֹא בְּחִנָּם זוֹכֶה לִרְאוֹת וּלְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל וּלְהַחְכִּים בְּרוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי לוֹ!

ו.

אָחִי הַיָּקָר! מָה אִתְּךָ?! וְלָמָּה אַתָּה כָּל־כָּךְ

שָׁבוּר? ! מַדּוּעַ אֵינְךָ מִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתְּךָ הֵיטֵב? ! הֲלֹא כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, רַק נִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ וְנִסְתָּר בַּלְּבוּשׁ וּבַהַסְתָּרָה הַזּוֹ, אֲשֶׁר לְמַרְאֶה עֵינֵינוּ, וְיֵשׁ חִיצוֹנִיּוּת וּפְנִימִיּוּת, מִצַּד הַחִיצוֹנִיּוּת — רוֹאִים רַק לְבוּשׁ גַּשְׁמִי וְהֶסְתֵּר גָּדוֹל — דּוֹמֵם — דּוֹמֵם מַמָּשׁ, צוֹמֵחַ, — צוֹמֵחַ מַמָּשׁ, חַי — חַי מַמָּשׁ, מְדַבֵּר — מְדַבֵּר מַמָּשׁ, אֲבָל מִי שֶׁעֵינַיִם זַכּוֹת לוֹ, הוּא רוֹאֶה אֶת הַפְּנִימִיּוּת שֶׁל הַבְּרִיאָה, אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהוּא מְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְחַי חַיִּים נְעִימִים וּבְרוּכִים. וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה גַּם אַתָּה לְדַלֵּג וְלִקְפֹּץ עַל כָּל הַיְרִידוֹת וְהַקַּטְנוּת וְהַבְּלְבּוּלִים שֶׁלְּךָ, וְתַמְשִׁיךְ עַצְמְךָ אֶל הָרוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, וְאַל תִּדְאַג דַּאֲגַת חִנָּם, וַחֲזַק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — אֲשֶׁר מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ אֵלֶיךָ מִמֵּילָא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וּמַה שֶּׁלֹּא שַׁיָּךְ אֵלֶיךָ מִמֵּילָא לֹא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לִחְיוֹת חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים מְאֻשָּׁרִים, וְתַצְלִיחַ תָּמִיד בְּחַיֶּיךָ.

ז.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם בֶּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר — שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְתַרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכָל מַה שֶּׁרַק מֵעִיק לְךָ תְּסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל כָּל דָּבָר שֶׁאַתָּה צָרִיךְ, וְזֶה בְּעַצְמוֹ יִבְנֶה אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה אֶצְלְךָ, עַד שֶׁיָּאִיר לְךָ תָּמִיד.

ח.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע, כִּי לֹא נֶאֱרַע שׁוּם דָּבָר מֵעַצְמוֹ, רַק הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית; וְעַל־כֵּן רְאֵה לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּק עַצְמְךָ בְּאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל הָרַע, הַטֻּמְאוֹת, הַשְּׁקָרִים הַצְּבִיעוּת וְהַלֵּיצָנוּת שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַכְשָׁו בָּעוֹלָם וְרוֹצִים לְהַסְתִּיר אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַרְאוֹת כְּאִלּוּ הַכֹּל טֵבַע, חַס וְשָׁלוֹם, תֵּדַע שֶׁהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן — לִרְאוֹת הַאִם

תַּחֲזִיק אַתָּה מַעֲמָד בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא תִּמָּשֵׁךְ אַחַר הַשֶּׁקֶר וְהָעֲבוֹדָה הַזָּרָה שֶׁל — כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי, עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַרְגִּיל עַצְמְךָ לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְהַדְבֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לֵידַע כִּי לֹא יִמָּצֵא דָּבָר קָטָן אוֹ דָּבָר גָּדוֹל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מֻאֲמָתַת מִצִּיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ט.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע כִּי הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, וְכָל מַה שֶּׁמִּתְגַּבְּרִים הַקְּלִפּוֹת, הַשֵּׁדִים וְהָרוּחוֹת לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת אֲמִתַּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כָּל זֶה לְמַעַן הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, וְלָכֵן נִתְּנוּ לָהֶם כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לְהִתְאַמֵּץ וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל אֵלּוּ הַבִּלְבּוּלִים וְהַהַסְתָּרוֹת וְהַכִּסּוּיִים וְהַהַעֲלָמוֹת, שֶׁמַּסְתִּירִים וּמְכַסִּים וּמַעֲלִימִים אֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי עַל

נְקֻדָּה זוֹ צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, כִּי כְּפִי הַכֹּחוֹת שֶׁמָּסְרוּ לְאֵלּוּ הַשֵּׁדִים וְהָרוּחוֹת וְהַקְּלִפּוֹת לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מִן הָעוֹלָם כָּךְ צְרִיכִים — לְעֻמַּת זֶה כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל וְלֹא לְהַבִּיט עַל כֹּחוֹת הַטֻּמְאָה כְּלָל. וּבָזֶה שֶׁתִּתְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ כָּאן, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְתַמְשִׁיךְ אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ; אַשְׁרֶיךָ!

י.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחָדָשׁ, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם תַּתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ מֻחָדָשׁ, וְזֶה יְחַזֵּק אֶצְלְךָ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כְּפִי שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן נִבְנֵית וּמִתְחַזֶּקֶת אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי זֶה תְּלוּי בָּזֶה, הַיְנוּ — אֱמוּנָה וּתְפִלָּה. כִּי מִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו הוּא תָּמִיד יְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ, נִמְצָא, וְאֵין נִמְצָא לְזֻלָּתוֹ, וְכֵן מִי שֶׁתָּמִיד יְדַבֵּר

עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, תִּתְחַזֵּק אֱצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — שֶׁהוּא נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֱצְלוֹ; וְעַל־כֵּן רְאֵה לִהְיוֹת חָזָק בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ שֶׁל — לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יְחַזֵּק אֶת אֱמוּנָתְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תִּתְחַזֵּק אֱצְלְךָ עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה וְהַשִּׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, וְתֵדַע שֶׁאֵין שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁיְּכוֹלָה לַעֲזֹר לְךָ, אוֹ לַהֲרֹס אוֹתְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אַתָּה רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן בִּמְקוֹם לָרוּץ אַחֲרֵי בְּנֵי־אָדָם, שֶׁמְּאוּמָה אֵין בְּיָדָם יוֹתֵר טוֹב שֶׁתִּבְרַח תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר רַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ, וּבְוַדַּאי אִם תָּרוּץ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ הוּא יַעֲזֹר לְךָ תָּמִיד.

יא.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע כִּי אֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ הַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חַיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמַּשְׁגִּיחַ עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִתְרַעֵם כָּל־כָּךְ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לִדּוֹם וְלִשְׁתֹּק וּלְהִכָּלֵל רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. עָלֶיךָ לָדַעַת הֵיטֵב, כִּי אֵין לְךָ שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרַק

הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר וּלְהוֹשִׁיעַ אוֹתְךָ, וְעַל־כֵּן בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת אֵיךְ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ עָלֶיךָ לְטוֹבָה.

יב.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם עוֹבְרִים עַל כָּל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל מִינֵי מַשְׁבֵּרִים וְגַלִּים. וּמַה גַּם שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה מָלֵא קְלִפּוֹת וְהַסְּתָרוֹת, שֶׁמְּכַסּוֹת וּמַסְתִּירוֹת אֶת אֲמִתַּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מִכָּל זֶה נֶחְלֶשֶׁת וְנִסְתֶּרֶת וְנִתְקָרֶרֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם מִכָּל אָדָם. עַל כֵּן צְרִיכִים בְּכָל יוֹם וָיוֹם הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַל תֹּאמַר — שֶׁכְּבָר יֵשׁ לִי חִזּוּק אֱמוּנָה, אַל תַּחְשֹׁב זֹאת כְּרֶגַע, כִּי מָה אַתָּה יוֹדֵעַ אֶל אֵיזוֹ צָרָה אַתָּה יָכוֹל עוֹד לִפֹּל, אוֹ מַה יָּכוֹל עוֹד לַעֲבֹר עָלֶיךָ בְּזֶה הָעוֹלָם; וְעַל־כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַדֵּשׁ עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ בְּעִנְיַן חִזּוּק הָאֱמוּנָה — לְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

יג.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ עַכְשָׁו מֵחָדָשׁ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי אֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל כְּלָל, רַק הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם מַכְרִיזִין מִלְמַעְלָה (חֻלִּין ז.), וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ (יוֹמָא לח.), וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגּוּתָא מִן שְׁמַיָּא מוּקְמִינָן לֵיהּ (בְּרָכוֹת נח.) [אֲפִלּוּ זֶה שֶׁמְּמֻנֶּה עַל הַבּוֹרוֹת, שֶׁהִיא מִשְׂרָה קְטַנָּה, גַּם זֶה מֻשְׁגָּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ], וְהַכְּלָל — כִּי אֵין שׁוּם דָּבָר גָּדוֹל אוֹ קָטָן שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ הַשְׁגָּחַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיךְ אַתָּה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, וּלְחַזֵּק עַצְמְךָ מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם, כִּי עַל־פִּי־רֹב שׁוֹכְחִים מִזֶּה, וְעַל־כֵּן הָאֱמוּנָה הַטְּהוֹרָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ צְרִיכָה חִזּוּק בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מֵחָדָשׁ, וְהַחִזּוּק יַעֲזֹר לְךָ לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

יד.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ מְאֹד בֶּאֱמוּנָה

הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל מֻשְׁגָּח רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, אַל תַּחְשֹׁב שֶׁלִּזְכוֹת לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת הַזֹּאת זֶה בָּא לְהָאָדָם בְּנָקֵל, לֹא ! אַל תַּחְשֹׁב זֹאת כְּרֶגַע, אֶלָּא צְרִיכִים לְהִתְיַגֵּעַ יָמִים וְשָׁנִים, וּלְהִתְנַסּוֹת בְּכָל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת, עַד שֶׁזּוֹכִים שֶׁנֶּחֱקֶקֶת בּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ, עַד שֶׁנִּדְבָּק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ בִּדְבֵקוּת חֲזָקָה בַּל יִנָּתֵק.

טו.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר ! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתֵדַע, כִּי שׁוּם דָּבָר לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא יְכוֹלָה לְהָרַע לְךָ אוֹ לְהֵיטִיב עִמְּךָ בִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ מִכָּל דָּבָר שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּמִכָּל מִקְרֶה שֶׁקּוֹרֶה עִמְּךָ, הֲלֹא סוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַדְבִּיק נַפְשְׁךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וְאָז דַּיְקָא תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

טז.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּבֶאֱמוּנָה מְזֻכֶּכֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, רַק כִּבְיָכוֹל הִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בִּלְבוּשִׁים אֵלּוּ אֲשֶׁר לְמַרְאֶה עֵינֵינוּ, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל אֱלֹקוּת וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל יְדִיעָה זוֹ כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְאַף שֶׁבֶּאֱמֶת לִידַע יְדִיעָה זוֹ — אֲשֶׁר הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר, הִיא יְדִיעָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, וּבֶאֱמֶת אֱמוּנָה וִידִיעָה הֵם שְׁנֵי הֲפָכִים, כִּי מַה שֶּׁיּוֹדְעִים לֹא שַׁיָּךְ לְהַאֲמִין, וּבַמֶּה שֶׁמַּאֲמִינִים לֹא שַׁיָּכֶת יְדִיעָה, אַךְ בֶּאֱמֶת עַל־יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹות הַמַּעֲשִׂיּוֹת דַּיְקָא, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְחַבְּרִים יַחַד — הַיְדִיעָה וְהָאֱמוּנָה, הָאֱמוּנָה וְהַיְדִיעָה, עַד שֶׁנִּתְגַּלֶּה לְמַרְאֶה עֵינָיו אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְזוֹכֶה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן זוֹכֶה לֵידַע אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ — הֵן בֶּאֱמוּנָה וְהֵן בִּידִיעָה, כִּי נַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ דָּבָר פָּשׁוּט הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיוֹדֵעַ שֶׁכָּכָה הוּא וְאֵי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת אַחֶרֶת, כִּי הַכֹּל נֶגֶד עֵינָיו פָּנִים אֶל פָּנִים.

יז.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע בִּידִיעָה מְבֹרֶרֶת וּמֻחְלֶטֶת, שֶׁכָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה עִמְּךָ, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי שֶׁתִּלְמַד מַשֶּׁהוּ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי צָרִיךְ אָדָם לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִכָּל הַמִּקְרִים וְהַפְּגָעִים הָרָעִים שֶׁמְּסַבְּבִים אוֹתוֹ. וְלִלְמֹד אֵיזֶה לִמּוּד מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְלַמֵּד לַאֲחֵרִים, כִּי זֶה עִקַּר מַעֲלַת הַלִּמּוּד — כְּשֶׁזּוֹכֶה לְלַמֵּד לַאֲחֵרִים, שֶׁאָז נִקְרֵאת תּוֹרָתוֹ — תּוֹרַת חֶסֶד (סֹטָה מ״ט:), וְעַל־כֵּן יַעַן שֶׁצָּרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֵידַע כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּמַה שֶּׁקּוֹרֶה עִמּוֹ דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן, הַכֹּל כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמִּסְתַּתֶּרֶת בְּאוֹתוֹ דָּבָר, וְלִלְמֹד מִזֶּה עֵצוֹת וְהַנְהָגוֹת, דְּרָכִים וּנְתִיבוֹת בְּחַיֵּי יוֹם־יוֹם, וְאַחַר־כָּךְ יוּכַל לְלַמֵּד אֶת זֶה לַאֲחֵרִים, עַל־כֵּן מִכָּל מַה שֶּׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ רְאֵה לְדַבֵּק עַצְמְךָ, וּלְקַשֵּׁר עַצְמְךָ אֶל הָאֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בַּדָּבָר הַזֶּה, וְדַיְקָא מִזֶּה שֶׁאַתָּה רוֹאֶה

וְשׁוֹמֵעַ וְלוֹמֵד רְאֵה לְלַמֵּד אֶת אֲחֵרִים, וְתִזְכֶּה לְזַכּוֹת גַּם אֲחֵרִים. וְהָעִקָּר תָּלוּי בְּמִדַּת הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁתִּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְעָלֶיךָ לָדַעַת כִּי בַּלִּמּוּדִים הָעֲמֻקִּים הָאֵלּוּ — לִמְצֹא אֶת הָאֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, עַל זֶה צְרִיכִים חִזּוּק אֱמוּנָה חָזָק. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְחַזֵּק עַצְמוֹ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּמַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱלֹקוּת הַמְחַיֶּה וְהַמְהַוֶּה אֶת כָּל דָּבָר — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר.

יח.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי מְדַבֵּר, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ רוּחַ קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, כִּי עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה וְהַטָּהֳרָה הוּא מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְהִפּוּךְ — עִקַּר הַטֻּמְאָה הוּא כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, עַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּלִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה בָּטוּחַ בְּכָל עִנְיָנֶיךָ, וְתִהְיֶה שָׁמוּר מִכָּל רַע, וְיִמְשַׁךְ עָלֶיךָ רַק שֶׁפַע

חַיִּים וְדַעַת גָּדוֹל, כִּי הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאוֹחֵז בָּהּ.

יט.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כִּי הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל מַה שֶּׁתְּחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ כִּי בְּנָקֵל לָאָדָם לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ הַכֹּל, כְּשֶׁיּוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתִזְכֶּה לַעֲבֹר וּלְדַלֵּג עַל הַכֹּל.

כ.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל מַה שֶּׁרַק יַעֲבֹר עָלֶיךָ רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ בָּזֶה יַד הַשֵּׁם, וְאָז תֵּלֵךְ לָבֶטַח דַּרְכֶּךָ, וְתָמִיד תֵּדַע כִּי לֹא יֵאָרַע שׁוּם מִקְרֶה אוֹ מְאֹרָע, דָּבָר קָטָן אוֹ דָּבָר גָּדוֹל,

שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּזֶה יַד הַשֵּׁם, וְהַכֹּל לַכֹּל הוּא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַסְתִּיר עַצְמְךָ בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז תּוּכַל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְלֹא תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי תָּמִיד תֵּדַע כִּי אַתָּה תָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, וּבֵין שֶׁתִּהְיֶה מְפֹרְסָם בָּעוֹלָם וּבֵין שֶׁלֹּא תִּהְיֶה מְפֹרְסָם בָּעוֹלָם, עָלֶיךָ רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַדְבִּיק נַפְשְׁךָ בִּשְׁרְשֶׁךָ, וּבָזֶה תַּמְשִׁיךְ עָלֶיךָ הֶאָרָה עֲצוּמָה.

כא.

אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִפֹּל בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, וְעִקַּר הַחִזּוּק צָרִיךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ, וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל כְּלָל, כִּי הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא; וְעַל־כֵּן בְּרַח לְךָ יוֹתֵר טוֹב רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, כִּי רַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ וּלְהוֹשִׁיעַ אוֹתְךָ וּכְשֶׁתֵּדַע דָּבָר זֶה, אָז תָּמִיד תִּהְיֶה חָזָק, וְשׁוּם דָּבָר כְּבָר לֹא יוּכַל לְהַפִּילְךָ יְהִיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה.

כב.

אֲהוּבִי, אָחִי! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַל תִּהְיֶה שָׁבוּר כְּלָל, כִּי עָלֶיךָ לְהַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְעַל־כֵּן לָמָּה עָלֶיךָ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ שָׁבוּר?! וְאִם תְּחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אָז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מַה שֶּׁיַּעֲשֶׂה לְךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ וּלְבַל תַּנִּיחַ אֶת מְקוֹמְךָ, וְאָז תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל אֵלּוּ הַיְרִידוֹת וְהַקְּטָנוּת שֶׁעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ, הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן — לִרְאוֹת אֶל מִי תִּפְנֶה בְּשָׁעַת צָרָתְךָ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לִפְנוֹת תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבָזֶה תִּזְכֶּה לְהַצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

כג.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִפֹּל, וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת צָרִיךְ בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי תֵּכֶף־

וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַאֲמִין — שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אָז יָכוֹל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל; אַשְׁרֵי לוֹ!

כד.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ אֵיךְ שֶׁהוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, עַל זֶה צְרִיכִים חִזּוּק עָצוּם מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וּמִדֵּי שָׁעָה בְּשָׁעָה וּמִדֵּי רֶגַע בְּרֶגַע — כְּפִי הַהִתְגַּבְּרוּת, הַהַסְתָּרָה וְהַהַעֲלָמָה שֶׁמַּסְתִּירִים וּמַעֲלִימִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁבְיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, וְעִקַּר הַחִזּוּק לָזֶה הוּא עַל־יְדֵי דִּבּוּר — שֶׁתַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וּבָזֶה שֶׁתְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, בָּזֶה תִּזְכֶּה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁתָּמִיד תַּרְגִּישׁ אוֹתוֹ

יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁמַּנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד.

כה.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתִבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי לֵיצִים הַמְחָרְפִים וּמְגַדְּפִים כְּלַפֵּי מַעְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלַּן, אֲפִלּוּ בְּדֶרֶךְ לֵיצָנוּת, וְאַל תֵּשֵׁב אִתָּם יַחַד, כִּי מְאֹד מְסֻכֶּנֶת הַיְשִׁיבָה בֵּינֵיהֶם, שֶׁלֹּא יִתְפְּסוּ אוֹתְךָ אֶל תּוֹךְ מְצֻדָּתָם, וְאָז יִהְיֶה כְּבָר מְאֻחָר, כִּי פְּגַם אֱמוּנָה פּוֹגֵם אֲפִלּוּ בְּמַשֶּׁהוּ, הַיְנוּ אֲפִלּוּ רַק סָפֵק סְפֵקָא אֶחָד בְּמִצְיאוּת הַשֵּׁם, כְּבָר מְטַמֵּא אֶת הָאָדָם, וְעָקְרוֹ מִשָּׁרְשׁוֹ, וְעַל־כֵּן בְּרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי הוֹלְכֵי בָּטֵל וּמְדַבְּרִים כָּל הָעוֹלֶה עַל לִבָּם, וַאֲשֶׁר אֵין לָהֶם שׁוּם יִרְאַת שָׁמַיִם, כִּי בְּנָקֵל יוֹלִיכוּ אוֹתְךָ שׁוֹבָב, וְיַעַקְרוּ אוֹתְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, מִשָּׁרְשְׁךָ הַנִּצְחִי וּרְאֵה לְהִזָּהֵר בְּדָבָר זֶה מְאֹד, וְאַל תִּקַּח אֶת זֶה בְּנָקֵל, כִּי אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא יְסוֹד כָּל הַיַּהֲדוּת.

כו.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר

עָלֶיךָ, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, וְאַף שֶׁנִּדְמֶה לְךָ כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמְּךָ, חַס וְשָׁלוֹם, מֵרֹב מְרִירוּת וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְאַמֵּץ וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים, וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — שֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְתֵדַע כִּי הַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין מָקוֹם לְהִסְתַּתֵּר מִכָּל פְּגָעֵי הַזְּמַן, רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, אַשְׁרֵי הַבּוֹרֵחַ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ — אֵיךְ שֶׁמְּסַבֵּב אוֹתוֹ, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל.

כז.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתֵדַע כִּי הַפֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְכָל מִי שֶׁצָּרִיךְ לָבוֹא אֵלֶיךָ, מִמֵּילָא יָבוֹא, וּמִי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לָבוֹא מִמֵּילָא לֹא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל בְּבִלְבּוּלֵי חִנָּם וְכֵן אוֹדוֹת הַמָּעוֹת — מַה שֶּׁמַּגִּיעַ לְךָ, בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, יָבוֹא אֵלֶיךָ מִתַּחַת לָאֲדָמָה, אִם כֵּן תִּרְצֶה וְאִם לֹא תִּרְצֶה, וּמַה

שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ לְךָ, לֹא תּוֹעִיל לְךָ שׁוּם הִשְׁתַּדְּלוּת וְשׁוּם חֲנֻפָּה, אַדְרַבָּה תְּקַלְקֵל בָּזֶה יוֹתֵר; וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ שָׁבוּר וּמְדֻכָּא, רְאֵה לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִתְדַּבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתִסַּפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְאָז תִּהְיֶה מְיֻשָּׁב בְּדַעְתְּךָ, וְלֹא תִּתְפַּחֵד מִשּׁוּם דָּבָר וּמִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֵין לְךָ עוֹד יוֹתֵר יְשׁוּב הַדַּעַת וְחִזּוּק עֲצָבִים כְּמוֹ מִי שֶׁמַּכְנִיס עַצְמוֹ בְּתוֹךְ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע כִּי הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

כח.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ תֵּדַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִפֹּל בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, הֲלֹא סוֹף כָּל סוֹף אַתָּה נִמְצָא רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מַנְהִיג אוֹתְךָ בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, וְעַל־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ, אֲפִלּוּ לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּרֶגַע?! וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל מַה שֶּׁתְּחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדֶיהָ

יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל, וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מֻשְׁגַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם וּבִישׁוּב הַדַּעַת, וְלֹא תִּפֹּל בְּרוּחֲךָ, וְלֹא תֻּחְלַשׁ דַּעְתְּךָ, וְלֹא יִשָּׁבֵר לִבְּךָ מִשּׁוּם דָּבָר וּמִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּלְהַפּוּךְ כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַקַּטְנוּת וְהַדִּינִים נִמְשָׁכִים עַל הָאָדָם רַק עַל־יְדֵי שֶׁאֵינוֹ מְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָז סוֹבֵל מַה שֶּׁסּוֹבֵל, רַחֲמָנָא לִצְלַן.

כט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּי בַּדּוֹר הַזֶּה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן לָאָדָם הוּא הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵרֹב הַמִּינוּת וְהַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁיֵּשׁ כְּהַיּוֹם עַל הָרְחוֹב, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְחַזּוּק אֱמוּנָה מֻחְדָּשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מַמָּשׁ, כְּפִי הַגַּל שֶׁל הַשֶּׁקֶר וְהַטֻּמְאָה שֶׁשּׁוֹטֵף בַּחוּץ. וְלָכֵן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּכָל פַּעַם מֻחְדָּשׁ, וְעִקַּר הַחִזּוּק הוּא לִבְרֹחַ כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת מִלִּקְרֹא בְּסִפְרֵי מִינִים וְאֶפִּיקוֹרְסִים, וּמִכָּל מִינֵי עִתּוֹנִים רָעִים, הַמְּלֵאִים רַעַל וָאֶרֶס שֶׁל כְּפִירָה וְאֶפִּיקוֹרְסוּת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּיל אֶת

עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְזֶה יַכְנִיס בְּךָ אֱמוּנָה חֲזָקָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַדִּבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מְחַזֵּק אֶת הָאֱמוּנָה לְהָאָדָם, עַד שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה חֲזָקָה שֶׁשּׁוּם רוּחַ רָעָה מִבַּחוּץ לֹא יְכוֹלָה לְקָרֵר אוֹתוֹ, מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

ל.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּבְרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לַעֲזֹר וּלְהוֹשִׁיעַ לְךָ כִּי הַכֹּל מִמֶּילָא בָּא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לְעוֹרְרְךָ וּלְהַזְכִּירְךָ — שֶׁתָּשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וָלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל עַצְמְךָ מֵאֲחֵרִים, אֲשֶׁר לֹא יְכוֹלִים לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְךָ מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר טוֹב שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְתָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא בְּוַדַּאי יוֹשִׁיעֲךָ וְיַצִּילְךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּרְוָחֲנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

טָהֳרַת אֱמוּנָה

יְגַלֶּה אֶת מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה,
וְשׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִכָּל מִינֵי אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם,
כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ
בֶּאֱמֶת, יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת וֶאֱמוּנוֹת טִפְלוֹת.

*

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,
וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהְ״ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב״א

וְאָמַר מוֹהַרָא״שׁ נ״י: בָּעוֹלָם הַזֶּה יֵשׁ גַּן עֵדֶן וְגַם גֵּיהִנּוֹם, אִם זוֹכֶה הָאָדָם וּמְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לוֹ גַּן עֵדֶן, וְאִם לָאו, אֲזַי יֵשׁ לוֹ גֵּיהִנּוֹם עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, אַךְ הָעִקָּר שֶׁיִּחְיֶה הָאָדָם עִם הַמְּצִיאוּת, שֶׁעַכְשָׁו הוּא בְּזֶה הָעוֹלָם וְצָרִיךְ לִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן רלז)

קוּנְטְרֵס

טָהֳרַת אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתִּתְחַזֵּק עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — לְהַאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה יְכוֹלִים לַעֲבֹר אֶת כָּל הָעוֹלָם וְאֶת כָּל הַחַיִּים בְּשָׁלוֹם, כִּי בְּלִי אֱמוּנָה הָאָדָם אָבוּד לְגַמְרֵי, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁנִּדְבָּקוֹת בּוֹ אֱמוּנוֹת טְפֵלוֹת, אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, שֶׁאָז נִטְרָד מֵעוֹלָמוֹ, וְעוֹבְרוֹת עָלָיו כָּל מִינֵי אַכְזָבוֹת בְּחַיָּיו, וְסוֹבֵל צָרוֹת וְיִסּוּרִים מְשֻׁנִּים; עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס בְּךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה הוּא רַק עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁקִּבַּלְנוּ עַל־יְדֵי

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּהַר סִינַי, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ מְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לַזְּקֵנִים, וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים, וּנְבִיאִים לְאַנְשֵׁי־כְּנֶסֶת־הַגְּדוֹלָה וְכוּ׳, וְכֵן מִדּוֹר דּוֹר עַד יָמֵינוּ אֵלּוּ, אֲשֶׁר רַק זוֹ נִקְרֵאת אֱמוּנָה אֲמִתִּית — שֶׁמַּאֲמִינִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי דַּעַת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־פִּי הַקַּבָּלָה שֶׁקִּבַּלְנוּ מִדּוֹר דּוֹר מֵאָבוֹת לְבָנִים וְכוּ׳, כִּי אֱמוּנָה בְּלִי תּוֹרָה, זֶה אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, שְׁטִיּוֹת וַהֲבָלִים הַמְצוּיִים עַכְשָׁו מְאֹד בָּעוֹלָם, וּמְבַלְבְּלִים אֶת בְּנֵי־הָאָדָם; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁאֱמוּנָתְךָ תִּהְיֶה אֱמוּנָה בְּרוּרָה עַל־פִּי "טָהֳרַת אֱמוּנָה", שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ מִדּוֹר דּוֹר עַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מִסִּינַי, וְעַל־יְדֵי־זֶה תּוּכַל לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְתִזְכֶּה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֶת זֶה הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר בְּשָׁלוֹם, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — שֶׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ שֶׁיְּצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ

כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא סוֹבֵב כָּל עַלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עַלְמִין, וּכְכָל שֶׁיְּצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן יְזַדַּכֵּךְ מֹחוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ, עַד שֶׁיִּשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּכִסּוּפִים וּבְרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים. אֲבָל לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, זֶה זוֹכִים רַק עַל־יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּפִי שֶׁהָאָדָם מַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה אֲמִתִּית, בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, כִּי הָאֱמוּנָה תְּלוּיָה בַּתּוֹרָה דַּיְקָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן תֶּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַפְרִיד אֶת עַצְמוֹ מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, זֶה נִקְרָא אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, שֶׁזֶּה כְּלַל הַהֲבָלִים וְהַבְלֵי הַהֲבָלִים הַמְצוּיִים עַכְשָׁו בָּעוֹלָם — כָּל מִינֵי מְכַשְּׁפִים וְזוֹרְקֵי גּוֹרָלוֹת, חוֹזֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, קוֹרְאֵי מְזוּזוֹת, מְסַתַּכְּלִים בְּקַוֵּי הַיָּד וְזוֹרְקֵי קְלָפִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲשֶׁר הַכֹּל מִדַּרְכֵי הָאֱמוֹרִי, הַזָּיוֹת וְדִמְיוֹנוֹת, אֲשֶׁר רַק מְשַׁטִּים בָּאָדָם, וּמַפְחִידִים אוֹתוֹ בִּפְחָדִים שֶׁל הֶבֶל, וּמוֹצִיאִים אֶת כַּסְפּוֹ לְחִנָּם עַל לֹא דָבָר, כִּי כָּל מִי שֶׁנּוֹפֵל בְּאֵיזוֹ צָרָה, וְעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר — מַשְׁבֵּרִים וְגַלִּים, מְרִירוּת דִּמְרִירוּת, הוּא בּוֹרֵחַ אֲלֵיהֶם, וְכָל אֶחָד פּוֹתֵר חֲלוֹמוֹ וְצַעֲרוֹ בְּדִמְיוֹן אַחֵר, וְלוֹקֵחַ בַּעֲבוּר זֶה הַרְבֵּה כֶּסֶף, וּבֶאֱמֶת

הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, וְזֶה בִּכְלַל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, שֶׁאֵין לָהֶן שׁוּם מָקוֹר, אַדְרַבָּה עַל־פִּי דַּעַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כְּתִיב: "תָּמִים תִּהְיֶה עִם הַשֵּׁם אֱלֹקֶיךָ", וּפֵרֵשׁ רַשְׁ"י: הִתְהַלֵּךְ עִמּוֹ בְּתֻמִּימוּת, שֶׁלֹּא תַּחֲקֹר אַחַר עֲתִידוֹת; וְאֶל זֶה אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, שֶׁזּוֹכִים עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה; עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וַאֲפִלּוּ בְּתֹקֶף צַעֲרֶךָ, יְסוּרֶיךָ וּמְרִירוּתְךָ, גַּם שָׁם גָּנוּז וְנִסְתָּר אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, שָׁם הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וּכְשֶׁרַק תִּבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתָבוֹא לְפָנָיו בְּשִׁבְרוֹן לֵב, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו, אָז בְּוַדַּאי יִתְגַּלֶּה לְךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל הַיְּסוּרִים וְהַמְּרִירוּת שֶׁלְּךָ, הָעִקָּר רְאֵה לִהְיוֹת קָשׁוּר אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָז תַּחֲזִיק בְּ"טָהֳרַת אֱמוּנָה".

ג.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר,

בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ הָעִקָּר, כִּי כָּל הַמִּצְוֹות שֶׁהָאָדָם מְקַיֵּם הֵן — כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״; כִּי כָּל הַמִּצְוֹות מְבִיאוֹת אֶת הָאָדָם לֶאֱמוּנָה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר, שֶׁהַמִּצְוֹות נִקְרָאוֹת תַּרְי״ג עִיטִין (עֵצוֹת), אֵיךְ לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵיךְ לְהַשִּׂיגוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהָאָדָם מְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, וְעוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו, שֶׁצִּוָּה לָנוּ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, אָז נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, עַד שֶׁמַּרְגִּישׁ טַעַם רוּחָנִי בְּחַיָּיו, וּלְהִפּוּךְ כְּשֶׁאָדָם עוֹקֵר אֶת עַצְמוֹ מִשָּׁרְשׁוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְאֵינוֹ מְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִתְרַחֵק מֵהַיַּהֲדוּת, רַחֲמָנָא לְצָלָן, עַל־יְדֵי־זֶה נוֹפֵל בְּפַח יָקוּשׁ, וְרָעִים וּמָרִים לוֹ הַחַיִּים, וְחֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר לוֹ, וְהוּא תָּמִיד מְדֻכָּא בְּדִכָּאוֹן וּבְעַצְבוֹן עָצוּם, וּמִזֶּה נִתְפַּשְּׁטוּ כָּל מִינֵי

אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת וֶאֱמוּנוֹת טְפֵלוֹת — שֶׁמַּאֲמִינִים בְּכָל מִינֵי שְׁטֻיּוֹת, וּמַפְחִידִים אֶת הָאָדָם בְּכָל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת וַהֲבָלִים וְהֶבְלֵי הֲבָלִים, עַד שֶׁזֶּה מַפִּיל אֶת הָאָדָם בְּיוֹתֵר מְתָחִים וּבְיוֹתֵר פְּחָדִים, וְהוּא רָץ אֶל כָּל מִינֵי צְבוּעִים וְשַׁקְרָנִים הַמִּתְרַבִּים עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, וּמַטְעִים אֶת הַבְּרִיּוֹת כְּאִלּוּ הֵם יְכוֹלִים לַעֲזֹר לוֹ, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל הֶבֶל, כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ אֶת אַף אֶחָד, רַק מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּשְׂפַת הָאֵם שֶׁלּוֹ, וּמַרְבֶּה לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אֶת כָּל לִבּוֹ וְאֶת כָּל מַה שֶּׁמַּעִיק לוֹ, וּמַתְמִיד בְּדָבָר זֶה, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה מוֹרִיד מֵעַצְמוֹ כָּל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת וַהֲבָלִים וּפְחָדִים יִתֵּרִים, וּמַכְנִיס בְּעַצְמוֹ בִּטָּחוֹן חָזָק, וּבוֹטֵחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ; עַל־כֵּן רְאֵה, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לָדַעַת אֲשֶׁר בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ אִי אֶפְשָׁר לְךָ לְהִנָּצֵל מִכָּל רַע, וְאִי אֶפְשָׁר לְךָ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּלִי בְּעָיוֹת, כִּי בְּרֶגַע שֶׁהָאָדָם עוֹקֵר אֶת עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הוּא נוֹפֵל בְּפַח יָקוּשׁ, וְהוּא מָלֵא בְּעָיוֹת, וְקָשֶׁה לוֹ כָּל מִינֵי קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וְלִבּוֹ עָקֹם, וּלְהִפּוּךְ — כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ

נִמְצָא, אָז הוּא הַכִּי מְאֻשָּׁר בְּחַיָּיו, וְזֶה נִקְרָא "טָהֳרַת אֱמוּנָה" — שֶׁהָאֱמוּנָה שֶׁלּוֹ טְהוֹרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וְאָז דַּיְקָא אֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְאַף שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁקָּשֶׁה לְךָ לְהָבִין, עִם כָּל זֹאת תֵּדַע, שֶׁבִּשְׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם צִמְצֵם אֶת עַצְמוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, וְהִתְחִיל עִם נְקֻדָּה אַחַת לִבְרֹא אֶת הָעוֹלָם, וְהַנְּקֻדָּה הַזֹּאת נִתְפַּשְׁטָה וְנִתְפַּשְׁטָה וְכוּ' וְכוּ', עַד שֶׁנִּתְהַוּוּ מִמֶּנָּה כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהַנְּקֻדָּה הַזּוֹ הִיא סוֹד הָאֱמוּנָה, כִּי כְּבָיְכוֹל צִמְצֵם אֶת עַצְמוֹ בִּנְקֻדָּה אַחַת שֶׁנִּקְרֵאת — אֱמוּנָה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְפַּתַּחַת אֶצְלוֹ הַנְּקֻדָּה, וְזֶה פּוֹתֵחַ אֶצְלוֹ הַשָּׂגוֹת וְשִׂכְלִיּוֹת חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, שֶׁזֶּה כָּל הַבְּרִיאָה, שֶׁהִתְהַוְתָה מִנְּקֻדָּה אַחַת, אַךְ

עַל זֶה צְרִיכִים "טָהֳרַת אֱמוּנָה" — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ כֹּל יָכוֹל, וְהוּא יָכוֹל לְהַחֲיוֹת וּלְחַדֵּשׁ וּלְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע מַמָּשׁ, וּכְפִי שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בִּידִיעָה זוֹ, אָז מִזְדַּכֵּךְ לוֹ מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְזוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת; אֲבָל זֶה לְעֵמַת זֶה מִתְפַּשֶּׁטֶת הַסִּטְרָא אַחֲרָא בְּכָל מִינֵי אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, שֶׁזֶּה כְּלַל הֶחָלָל הַפָּנוּי, שֶׁמִּשָּׁם מִתְהַוּוֹת הַקְּלִפּוֹת, שֶׁמְּבַלְבְּלוֹת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, עַד שֶׁנּוֹפֵל לְעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִהְיֶה לְךָ "טָהֳרַת אֱמוּנָה", בְּלִי שׁוּם אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת; וְאֶל כָּל זֶה תִּזְכֶּה רַק עַל־יְדֵי שֶׁתִּתְעַמֵּק בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁלִּמְּדוּ אוֹתָנוּ, וְאָז תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְהַשָּׂגוֹת וּלְמֹחִין חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, כִּי מֵהַנְּקֻדָּה הַזֹּאת — נִקְדַּת הָאֱמוּנָה, מִתְהַוֶּה כָּל הַבְּרִיאָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְ"טָהֳרַת אֱמוּנָה".

ה.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר,

בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וּבָזֶה שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אָז לֹא תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא יְכַנְסוּ בְּךָ שׁוּם הֲזָיוֹת וְדִמְיוֹנוֹת שֶׁל חוֹזֵי כּוֹכָבִים וְקוֹרְאֵי מְזוּזוֹת וּמְסַתְּכְּלִים בְּקַוֵּי הַיָּדַיִם וְכוּ', כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, אֲשֶׁר רַק מַפְחִידִים וּמְבַלְבְּלִים אֶת הָאָדָם, וּמוֹצִיאִים אֶת כַּסְפּוֹ וְכוּ', כִּי כָּל אֵלּוּ הָאֱמוּנוֹת הַכּוֹזְבוֹת, אֵין לָהֶם שׁוּם שֹׁרֶשׁ בִּקְדֻשָּׁה, וּבִפְרָטִיּוּת הַיּוֹם, אֲשֶׁר כָּל אֵלּוּ שֶׁמְּטַפְּלִים בִּדְבָרִים אֵלּוּ, הֵם קַלִּים וְרֵיקִים וּפוֹחֲזִים הָרְחוֹקִים מֵהַתּוֹרָה; עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהִזָּהֵר וּלְהִשָּׁמֵר מֵהֶם, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ תְּבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹקֵד עַל שְׁפָתוֹתֶיךָ, וְשׁוֹמֵעַ לְקוֹלְךָ, וְאִם תִּהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ בֶּאֱמוּנָה, אָז הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְזֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאָדָם — שֶׁזּוֹכֶה לְ"טָהֳרַת אֱמוּנָה", שֶׁמַּאֲמִין רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא בְּשׁוּם בָּשָׂר וָדָם, וְאֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה הַמַּפְחִידָה אוֹתוֹ, אָז יָכוֹל לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם; וּזְכֹר כְּלָל זֶה, כִּי תִּצְטָרֵךְ אוֹתוֹ לְיָמִים הַבָּאִים, כִּי מְבַלְבְּלִים אֶת

הָאָדָם בְּכָל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת, וּמַפְחִידִים אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי פְּחָדִים שֶׁל הֶבֶל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְ"טָהֳרַת אֱמוּנָה", וּבוֹרֵחַ מֵאֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, וּמַאֲמִין רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁרַק הוּא יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לַעֲזֹר לוֹ, וְרַק הוּא יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לְהוֹשִׁיעוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תִּשְׁתַּדֵּל שֶׁתִּהְיֶה אֶצְלְךָ "טָהֳרַת אֱמוּנָה", וְתִבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת הַמְצוּיוֹת עַכְשָׁו בָּעוֹלָם — הֵן אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, שֶׁהֵן עֲבוֹדָה זָרָה גְּמוּרָה, שֶׁעוֹשִׂים מְצִיאוּת מִמַּמְזֵר וְכוּ', וְעוֹשִׂים אוֹתוֹ לֶאֱלִיל, אוֹ אֶחָד שֶׁנֶּחֱלָה בָּחֲלִי נִכְפֶּה, וְעוֹשִׂים אוֹתוֹ לְנָבִיא וְכוּ', שֶׁכָּל זֶה הוּא אֱמוּנַת הַנּוֹצְרִים וְהַיִּשְׁמָעֵאלִים, יִמַּח שְׁמָם, וּבְוַדַּאי צְרִיכִים לִבְרֹחַ מֵאֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת אֵלּוּ, וְלֵידַע שֶׁהֵן עֲבוֹדָה זָרָה גְּמוּרָה, וְכֵן שֶׁצָּרִיךְ לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת וַהֲזָיוֹת שֶׁנִּתְהַוּוּ לָאַחֲרוֹנָה, עַל־יְדֵי חוֹזֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, זוֹרְקֵי קְלָפִים, עוֹשֵׂי גּוֹרָלוֹת, מְסִתַּכְּלִים עַל קַוֵּי הַיָּד, וְקוֹרְאֵי מְזוּזוֹת וְכוּ', אֲשֶׁר

הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, שֶׁרַק מְבַלְבְּלִים וּמַפְחִידִים אֶת הָאָדָם, וְהַכֹּל בִּכְלַל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא יוֹדֵעַ, שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא אֵינוֹ צָרִיךְ אֶת אַף אֶחָד, רַק פּוֹתֵחַ אֶת פִּיו, וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְכָל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, הוּא שׁוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת "טָהֳרַת אֱמוּנָה" — שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ אֶת שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲבָל לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ לְ"טָהֳרַת אֱמוּנָה", אִי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל־יְדֵי שְׁקִידָה רַבָּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָּל שֶׁהָאָדָם מַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן מִזְדַּכְּכִים דֵּעוֹתָיו, מֹחוֹ וְהַשָּׂגָתוֹ, וְזוֹכֶה לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ, עַד שֶׁאֵין לוֹ רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, אָז הוּא עוֹבֵר עַל הַכֹּל, וְאֵינוֹ יָרֵא וּמְפַחֵד מִשּׁוּם דִּמְיוֹן כְּלָל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּשְׁקֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל "טָהֳרַת אֱמוּנָה", וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׁמֹר עַצְמְךָ מְאֹד לֹא לֵילֵךְ אַחַר מַחֲשֶׁבֶת הַיֵּצֶר הַמְּבִיאָה אוֹתְךָ לְהַרְהֵר עַל בּוֹרְאֶךָ, וְעָלֶיךָ לָדַעַת בָּרוּר, כִּי בְּכָל עֵת שֶׁיַּעֲבֹר בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ אֵיזֶה סָפֵק אוֹ סְפֵק סְפֵקָא רַע וָמָר בִּסְתִירַת הָאֱמוּנָה, חַס וְשָׁלוֹם, בְּדִיּוּק בְּאוֹתוֹ רֶגַע דָּנִים אוֹתְךָ דִּינֵי נְפָשׁוֹת — אוֹתְךָ אוֹ אֶת אֶחָד מִבָּנֶיךָ, וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ מְאֹד לְבַטֵּל מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת אֵלּוּ, וּתְקַשֵּׁר נַפְשְׁךָ בֶּאֱמוּנַת אֱלֹקֵי עוֹלָם, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לְהַאֲמִין וְלֵידַע דְּלֵית אֲתַר פָּנוּי מִנֵּיהּ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת הַכֹּל, וּמַשְׁגִּיחַ עַל הַכֹּל, וְדָן אֶת הַכֹּל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, וּבְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר, שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְתַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה בְּשִׂמְחָה וּבְלֵב טוֹב וּתְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְכָל בֹּקֶר תִּמְסֹר הוֹדָעָה, שֶׁאִם, חַס וְשָׁלוֹם, יְסִיתְךָ הַשָּׂטָן, וְתַעֲלֶה עַל לִבְּךָ אֵיזוֹ מַחֲשָׁבָה נֶגֶד רְצוֹן הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, זֶה יִהְיֶה בָּטֵל וּמְבֻטָּל, כִּי זֶהוּ הֶבֶל וָרִיק, אֵין בָּזֶה מַמָּשׁ — בַּמַּחֲשָׁבוֹת וּבַשְּׁטִיּוֹת

הָאֵלּוּ, וְכָל זֶה עוֹבֵר עַל חַסְרֵי הַדַּעַת, וְאִם תְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בָּאֹפֶן הַזֶּה, אָז תִּזְכֶּה לְ"טָהֳרַת אֱמוּנָה", וְתִהְיֶה מְזֻכָּךְ בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה, וְאָז חַיֶּיךָ יַעַבְרוּ עָלֶיךָ בְּטוּב וּבַנְּעִימִים.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר חַיֵּי הָאָדָם, וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּלִי אֱמוּנָה, וּכְכָל שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה שֶׁתָּאִיר עָלָיו דַּעַת הָאֱמֶת, כִּי אֱמוּנָה מְבִיאָה אֶת הָאָדָם אֶל הַדַּעַת, כִּי כְּכָל שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה, אֲזַי זוֹכֶה אַחַר־כָּךְ לָבוֹא אֶל הַדַּעַת וְאֶל הַהֲבָנָה בְּדָבָר שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ, עַל־כֵּן כָּל אֵלּוּ שֶׁהִקְדִּימוּ בַּעֲבוֹדָתָם עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְעָבְדוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, בְּדֶרֶךְ קַבָּלַת עֹל עַל־פִּי "טָהֳרַת אֱמוּנָה", זָכוּ אַחַר־כָּךְ לְהַגִּיעַ אֶל שֵׂכֶל עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וְנִכְנְסוּ בְּמָקוֹם שֶׁנִּכְנְסוּ וְכוּ', וְהַכֹּל הוֹדוֹת לְךָ, שֶׁהָיוּ חֲזָקִים בְּ"טָהֳרַת אֱמוּנָה" — לְהַאֲמִין

בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וּבִלְעָדָיו אֵין נִמְצָא, וְזֶה הֵבִיא אוֹתָם לַמַּדְרֵגוֹת הַגְּדוֹלוֹת בְּיוֹתֵר; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּסַלֵּק דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ, וְיַגִּיעַ אֶל "טָהֳרַת אֱמוּנָה", שֶׁאָז יִזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת בְּשֵׂכֶל עֶלְיוֹן וּבַהֲבָנָה אֲמִתִּית; אַשְׁרֵי לוֹ!

ט.

צָרִיךְ שֶׁתִּשְׁמֹר עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, מִכָּל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת וְהֶבְלֵי הַבָּלִים, שֶׁמִּסְתּוֹבְבִים עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, אֲשֶׁר כָּל זֶה בִּכְלָל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, הַיְנוּ שֶׁבְּכָל פַּעַם צָצִים מִתַּחַת לָאֲדָמָה מְקֻבָּלִים חֲדָשִׁים מִקָּרוֹב בָּאוּ, אֲשֶׁר בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הֵם עַמֵּי־אַרְצוֹת גְּמוּרִים, בַּעֲלֵי עֲבֵרוֹת, וְהֶעָבָר שֶׁלָּהֶם עָבָר פְּלִילִי וְכוּ', וְהֵם מַטְעִים אֶת הֲמוֹן הָעָם הַתְּמִימִים דַּלַּת הָעָם בִּנְתִינַת תְּקוּנִים, וְקוֹרְאִים אֶת קָוֵי הַיָּד, וְזוֹרְקִים גּוֹרָלוֹת, קוֹרְאִים מְזוּזוֹת וְשׁוֹפְכִים שֶׁמֶן וְכוּ', אֲשֶׁר הַכֹּל הֶבֶל וּשְׁטְיוּת, דִּמְיוֹנוֹת וַהֲזָיוֹת, שֶׁהֵם בִּכְלַל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, וּמְצָוָה לְפָרְסָמָם בָּרַבִּים, כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא תִּפֹּלְנָה

בַּפַּח הַנִּשְׁבָּר הַזֶּה, אֲשֶׁר עוֹקֵר אוֹתָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁיּוֹדֵעַ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת מֵרוֹם עוֹלָם הָאֲצִילוּת עַד גַּשְׁמִיּוּת עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַזֶּה, וּמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת הַכֹּל, וּמַשְׁגִּיחַ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, מֵהַשִּׁלְשׁוּל הַקָּטָן שֶׁבַּיָּם עַד הָאָדָם הֶעָנָק, עַד שֶׁאֲפִלּוּ עָלֶה מֵהָאִילָן אֵינוֹ נוֹפֵל וּמִתְהַפֵּךְ בְּלִי הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִית, וּכְשֶׁאָדָם יַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ "טָהֳרַת אֱמוּנָה" הַזּוֹ, אָז מִמֵּילָא יִרְאֶה אֵיךְ שֶׁכָּל הַצְּבוּעִים שֶׁמַּלְבִּישִׁים אֶת עַצְמָם כִּמְקֻבָּלִים וְנוֹתְנֵי תִּקּוּנִים, הַכֹּל הֶבֶל וְרָמוּת רוּחִיּה, וְצָרִיךְ לִבְרֹחַ מֵהֶם כְּמוֹ שֶׁבּוֹרְחִים מֵאֵשׁ שׁוֹרֵף, כִּי תָּמִים תִּהְיֶה עִם הַשֵּׁם אֱלֹקֶיךָ, וּפֵרֵשׁ רַשְׁ"י — הִתְהַלֵּךְ עִמּוֹ בִּתְמִימוּת, וְאַל תַּחֲקֹר אַחַר עֲתִידוֹת; וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה זוֹ, אֵינוֹ יָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְהוּא תָּמִיד בּוֹרֵחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, הוּא מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּמֵשִׂיחַ וּמְסַפֵּר אֶת כָּל לִבּוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְאָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לְמַה שֶּׁיִּזְכֶּה, וְיִנָּצֵל מִכָּל רַע, וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא תּוּכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם רַע,

כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְ"טָהֳרַת אֱמוּנָה", הָאֱמוּנָה בְּעַצְמָהּ
שׁוֹמֶרֶת עָלָיו, וּמַכְנִיסָהּ אוֹתוֹ תַּחַת צִלָּהּ.

י.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם
הָאָדָם צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מֵאֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת,
וּלְבַל יַכְנִיס בְּעַצְמוֹ שׁוּם יִרְאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת — שֶׁלֹּא
יִירָא וְלֹא יִפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם רַק מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וּלְזֶה אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת, כִּי אִם
עַל־יְדֵי "טָהֳרַת אֱמוּנָה", כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה
פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ, שֶׁבְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה
שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו,
אָז כָּל מַה שֶּׁרַק יִקָּרֶה עִמּוֹ בְּחַיָּיו, יֵשׁ לוֹ הַכְּתֹבֶת
לְמִי לִפְנוֹת בְּעֵת צָרָה, וְאָז אֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה
שֶׁבָּעוֹלָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁמְּנַקֶּה אֶת עַצְמוֹ מִכָּל מִינֵי
אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת הַמְצוּיוֹת עַתָּה בָּעוֹלָם — שֶׁבְּנֵי־
אָדָם מַלְבִּישִׁים עַצְמָם בִּשְׁקָרִים וּבַהֲבָלִים, כְּאִלּוּ הֵם
יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֲנָשִׁים וְלִמְצֹא פִּתְרוֹן לִבְעָיוֹתֵיהֶם, וְכָל
אֶחָד מַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בִּלְבוּשׁ אַחֵר — זֶה מְקֻבָּל

וְכוּ׳, זֶה בַּעַל דִּמְיוֹן וְכוּ׳, וְזֶה מִסְתַּכֵּל בְּעֵינֶיךָ וְכוּ׳, וְזֶה זוֹרֵק גּוֹרָלוֹת וְכוּ׳, וְזֶה קוֹרֵא מְזוּזוֹת וְכוּ׳, אֲשֶׁר הַכֹּל הֶבֶל וְהֶבְלֵי הֲבָלִים, שֶׁרַק מַטְעֶה אֶת הַבְּרִיּוֹת, כִּי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וְנִשְׂרָפִים מַמָּשׁ בְּכָל רֶגַע לִפְנֵי אוֹר הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, כָּל מְגַמָּתָם הִיא רַק לְהַחְדִּיר בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת "טָהֳרַת אֱמוּנָה" — לְגַלּוֹת לָהֶם, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִפְתֹּחַ אֶת הַפֶּה, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וּלְהָשִׂיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל מַה שֶּׁלּוֹחֵץ עַל הַלֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַאֲמִין, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹקֵד עַל שִׂפְתוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי־הָאָדָם, וְשׁוֹמֵעַ כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁהֵם מְדַבְּרִים לְפָנָיו, וְזֶה כָּל מְגַמָּתָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, הַצַּדִּיקִים הַשְּׁלֵמִים, הָרוֹצִים לְהַחֲזִיר בִּתְשׁוּבָה אֶת כְּלָלִיּוּת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְהַעֲלוֹתָם וּלְהַגְבִּיהָם אֶל רוֹם הַמַּדְרֵגוֹת, וּלְהָאִיר בָּהֶם אֲמִתַּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁגַּם הֵם יַרְגִּישׁוּ אוֹתָהּ הַהֶאָרָה שֶׁהֵם מַרְגִּישִׁים, כִּי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים וְהַשְּׁלֵמִים בְּמַעֲלָתָם, כָּל יְמֵיהֶם מִסְתּוֹבְבִים רַק בִּדְבֵקוּת אֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָם רוֹאִים לִפְנֵי

מַרְאֶה עֵינֵיהֶם רַק אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם מִתְפַּלְאִים תָּמִיד — מַדּוּעַ שְׁאָר הֲמוֹן הָעָם אֵינָם זוֹכִים לִרְאוֹת מַה שֶּׁהֵם זוֹכִים, כִּי הֵם מַחֲזִיקִים אֶת עַצְמָם לְלֹא כְּלוּם, מֵרֹב עֲנָוָה וְקַטְנוּת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם, וְעַל־כֵּן הֵם מִתְפַּלְאִים תָּמִיד — מַדּוּעַ הֲמוֹן הָעָם אֵינָם צוֹפִים בַּמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה כְּמוֹתָם, וּמַדּוּעַ הֲמוֹן הָעָם אֵינָם מְיַחֲדִים יְחוּדִים כְּמוֹתָם? וְיֵשׁ לָהֶם צַעַר גָּדוֹל מִכָּל זֶה, וְעַל־כֵּן כָּל עִקַּר מְגַמָּתָם הִיא — לִמְסֹר אֶת נַפְשָׁם, כְּדֵי לְהוֹרִיד אֶת הַשְׁכִינָה בָּעוֹלָם, עַד שֶׁגַּם הַיָּרוּד וְהַפָּחוּת וְהַמֻּשְׁלָךְ בְּמָקוֹם שֶׁיָּרַד וְנִשְׁלַךְ לְשָׁם וְכוּ', גַּם הוּא יִזְכֶּה לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לִרְאוֹת נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת כְּמוֹתוֹ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים כָּאֵלּוּ אֲשֶׁר עַל יָדָם בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הַתִּקּוּן הַשָּׁלֵם.

יא.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לִמְסֹר אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה נִקְרָא "טָהֳרַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם הוּא חָכָם בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, וְחוֹשֵׁב שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת מַשֶּׂהוּ בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְאִלּוּ יֵשׁ

דָּבָר הַתָּלוּי בְּכֹחוֹ, בַּחֲרִיצוּתוֹ אוֹ בְּשִׂכְלוֹ וְכוּ׳, עֲדַיִן הוּא רָחוֹק לְגַמְרֵי מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהוּא יוֹשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת, לֹא־כֵן מִי שֶׁמּוֹסֵר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה (חֻלִּין ז׳:), וְהַכֹּל לַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן כָּל אֲשֶׁר נֶאֱרָע עִמּוֹ, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְחַבֵּא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, זֶה נִקְרָא "טָהֳרַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל יְדִיעָה מְזֻכֶּכֶת זוֹ!

יב.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, הִיא תּוֹרַת חַיִּים, תּוֹרַת אֱמֶת, שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ מִן הַשָּׁמַיִם, וְכָל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הַכֹּל נִתַּן לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ מִסִּינַי מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וַאֲפִלּוּ כָּל מַה שֶּׁתַּלְמִיד וָתִיק עָתִיד לְחַדֵּשׁ, וְיַסֵּד בִּיסוֹדוֹת חֲזָקִים בְּהַרְרֵי קֹדֶשׁ, דִּבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בַּשַּׁ״ס

וּבַפּוֹסְקִים, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנִתַּן עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מִסִּינַי, וְזֶהוּ "טָהֳרַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל הַחוֹלֵק עַל זֶה הוּא כְּחוֹלֵק עַל הַשְּׁכִינָה, כִּי אֵין לָנוּ שִׁיּוּר רַק תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, תּוֹרַת חַיִּים, וְכָל הַמַּלְעִיג עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים, נִדּוֹן בְּצוֹאָה רוֹתַחַת, שֶׁמֹּחוֹ מָלֵא טִנֹּפֶת, וְעַל־כֵּן אָסוּר לַחֲלֹק וּלְהִתְלוֹצֵץ מִשּׁוּם חִדּוּשׁ אוֹ סֵפֶר שֶׁנִּתְחַבֵּר עַל־יְדֵי חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים יִרְאֵי הַשֵּׁם, אִם יְסוֹדוֹ מוּסָד עַל־פִּי דִּבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, יְכוֹלִים לְפַלְפֵּל בִּדְבָרָיו אוֹ לְבַטֵּל סְבָרוֹתָיו, אִם יֵשׁ לוֹ פִּלְפּוּל אוֹ סְבָרָה כְּנֶגְדּוֹ, כִּי זוֹהִי דַּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, אֲבָל מִי שֶׁחוֹלֵק אוֹ מִתְלוֹצֵץ מִדִּבְרֵי חֲכָמִים, הוּא מִין וְאֶפִּיקוֹרֶס, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְעַל־כֵּן כָּל דָּבָר שֶׁאָדָם רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת — אֵיזוֹ עִסְקָה אוֹ אֵיזֶה מִסְחָר, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בִּכְתָב, אֲשֶׁר הַכְּתָב וְהַמִּכְתָּב בְּקִנְיָן וְעֵדִים, יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ כְּמוֹ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כֵן צִוָּנוּ הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, כִּי אַפִלּוּ דָּבָר גַּשְׁמִי וְעֵסֶק בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה הַנִּגְמָר עַל־יְדֵי שְׁטָר וְקִנְיָן וְעֵדִים, יֵשׁ לָזֶה כֹּחַ כְּמוֹ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶהוּ "טָהֳרַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל עֲסָקֶיךָ אַפִלּוּ הַגַּשְׁמִיִּים בִּשְׁטָר וּבְקִנְיָן וּבְעֵדִים, כְּדֵי שֶׁיִּתְקַדֵּשׁ

בִּקְדֻשַּׁת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכֵן כָּל עֲסָקֶיךָ רְאֵה שֶׁיִּהְיוּ מְקֻדָּשִׁים בִּקְדֻשַּׁת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶהוּ "טָהֳרַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה!

יג.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּבָזֶה נִמְדֶּדֶת עִקַּר גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל — אֵיךְ שֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הוּא עַל־יְדֵי "טָהֳרַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, לֵידַע שֶׁדָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן נַעֲשָׂה רַק עַל יָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי תֻּקֶּף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי לוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין צְרִיכִים לִתֵּן שׁוּם עֵצוֹת אֵיךְ לְהִוָּשַׁע, כִּי הַרְבֵּה דְּרָכִים לַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא לְהוֹשִׁיעַ לְךָ, אַתָּה רְאֵה רַק לְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה וּבְבַקָּשָׁה, וְתָבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלֵב נִשְׁבָּר, לֵב נִדְכֶּה, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוֹת בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, אָז

תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, כִּי עִקַּר הַיְשׁוּעָה תָּלוּי רַק כְּפִי שֶׁזּוֹכֶה לְ"טָהֳרַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִזְכֶּה לְרֹב טוּב הַצָּפוּן, אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהַרָא״ש נ״י אָמַר: עַכְשָׁו עִקַּר כְּבִישַׁת הָעוֹלָם הוּא רַק עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר, וְיכוֹלִים לְדַבֵּר כָּל מִינֵי שְׁקָרִים וּכְזָבִים, וְאַף שֶׁהַשּׁוֹמְעִים יוֹדְעִים הֵיטֵב שֶׁהֵם שְׁקָרִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן מְקַבְּלִים, כִּי הַדִּבּוּר יֵשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשֶׁמְּדַבְּרִים דִּבּוּרֵי אֱמֶת בִּתְמִימוּת וּבְפִשְׁיטוּת גְּמוּרָה, וּבְפָרְטִיּוּת דִּבְרֵי אֱמוּנָה, בְּוַדַּאי יִתְקַבְּלוּ עַל לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם שֹׁרֶשׁ אֶחָד עִם אֱמוּנָה, וְאָמַר — לֹא לְהַפְסִיק אֶת הַדִּבּוּר כְּלָל, רַק תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיֵּשׁ אֶחָד שֶׁרוֹצֶה לִשְׁמֹעַ דִּבּוּרוֹ, יְדַבֵּר עַל לִבּוֹ דִּבְרֵי הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת, וְאָמַר: אֵין שׁוּם תַּכְלִית אַחֶרֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״ש, חֵלֶק א׳, סִימָן קפג)

מוֹהַרַנַ״תְ, זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה, דִּבֵּר פַּעַם אַחַת מֵעִנְיַן הִתְלַהֲבוּת הַלֵּב, שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד מִלְהָב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלִבְעֹר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְדִבֵּר אָז מֵאַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁהָיָה הַנִּדִיב־לֵב הָרִאשׁוֹן, שֶׁמָּסַר אֶת לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבָעַר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁעִם לִבּוֹ הַחַם זָכָה לְהַחֵם לְבָבוֹת שֶׁל אֲלָפִים וּרְבָבוֹת וְכוּ׳. וְעָמַד שָׁם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְגָנַח, וְשָׁאַל: הֵיכָן לוֹקְחִים לֵב כָּזֶה? וְהֵשִׁיב לוֹ מוֹהַרַנַ״תְ, זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בִּקְפִידָה: גַּם לְךָ יֵשׁ לֵב כָּזֶה, אֲבָל אֵין אַתָּה מְלַהֵב אוֹתוֹ, וּבְזוֹ הַלָּשׁוֹן אָמַר לוֹ: ״דוּ הָאסְט אוֹיךְ אַזוֹי אַיין הַארְץ נָאר דוּ בַּ׳הַארְצְט דָּאס נִישְׁט״.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן רכג)

קוּנְטְרֵס

יְסוֹד אֱמוּנָה

יִגַּלֶּה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מַעֲלַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הַמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁיְּסוֹד הַיַּהֲדוּת הוּא אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה יִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת חַיָּיו בְּטוּב וּבַנְּעִימִים.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהִ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרָא״שׁ נ״י הִסְבִּיר אֶת מַאֲמָרָם, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (שַׁבָּת דַּף ק״ה): ״כָּל הַפּוֹעֵס כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה״, וְלָמָּה הוּא כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, כִּי אִם הָיָה אָדָם מַאֲמִין שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אִתּוֹ, אֲזַי לֹא הָיָה כּוֹעֵס כְּלָל.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן תקלב)

קוּנְטְרֵס

יְסוֹד אֱמוּנָה

א.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי יְסוֹד הַכֹּל, שֹׁרֶשׁ הַיַּהֲדוּת וְעִקַּר קִיּוּם הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגַשְׁמִי הוּא מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, וּלְהַשְׁלִיךְ אֶת שִׂכְלוֹ הַמְּדֻמֶּה לְגַמְרֵי. וְלֹא לַחֲקֹר שׁוּם חֲקִירוֹת שֶׁל הֶבֶל כְּלָל. וְאָמַר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ (שִׂיחוֹת הָר"ן, סִימָן רי"ט): אַשְׁרֵינוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וּפָתַח בָּהּ: בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וְגִלָּה לָנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וַחֲקִירוֹת כְּלָל. וְאָמַר רַבֵּנוּ

יְסוֹד אֱמוּנָה

זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (שִׂיחוֹת הָר״ן, סִימָן רכ״ב), שֶׁכָּל הִתְהַוּוּת מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית הָיָה רַק בִּשְׁבִיל בְּנֵי אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁיִּזְכּוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמָם בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁיַּעַבְרוּ עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי קְטָנוּת וּסְפֵקוֹת וּבִלְבּוּלִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם יְחַזְּקוּ עַצְמָם לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בִּשְׁבִילָם נִבְרָא כָּל הָעוֹלָם, וְכָל הִתְהַוּוּת מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית הָיָה רַק בִּשְׁבִיל שֶׁיְּחַזְּקוּ אֶת עַצְמָם בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי הַמְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ

ב.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר זֶה יְסוֹד הַכֹּל — לֵידַע שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה אָדָם תְּנוּעָה גְּדוֹלָה אוֹ קְטַנָּה בְּלִי רְשׁוּת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וְכָל נְסִיעָה וּנְסִיעָה וְכָל דֶּרֶךְ שֶׁרַק בָּאָה אֵלֶיךָ, תֵּיכֶף וּמִיָּד עָלֶיךָ לֵידַע שֶׁהוּא רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרוֹצֶה לְהוֹצִיא עַל יָדְךָ אֵיזוֹ שְׂלִיחוּת עֶלְיוֹנָה הַשַּׁיֶּכֶת לְשׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ, וְעַל־כֵּן אַל תְּחַעֵקֵּשׁ כְּלָל, רַק רְאֵה לִנְסֹעַ וְלֵילֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַזּוֹ שֶׁלְּפָנֶיךָ. וְהָעִקָּר הַגָּדוֹל שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לֵידַע הוּא — שֶׁבְּכָל מָקוֹם בּוֹאֲךָ בְּדַרְכְּךָ עָלֶיךָ לְדַבֵּר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,

וּלְגַלּוֹתוֹ וּלְפַרְסְמוֹ לְכָל בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁרַק תִּפְגֹּשׁ. וְכֵן תַּרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּשְׂפַת הָאֵם שֶׁלְּךָ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְנַפְשְׁךָ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי מִי יוֹדֵעַ פֶּן וְאוּלַי דַּיְקָא בַּמָּקוֹם הַזֶּה יֵשׁ קֶשֶׁר לְשׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ, וְעָלֶיךָ לְתַקֵּן בְּזֶה הַמָּקוֹם תִּקּוּנִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְתַקְּנָם כִּי אִם עַל יָדְךָ וְלֹא עַל־יְדֵי אַחֵר; עַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְאַל תְּשַׁבֵּר מִשּׁוּם דָּבָר וּמִשּׁוּם עִנְיָן שֶׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לִהְיוֹת רָגִיל לִבְרֹחַ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע וְתַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה מְזֻקֶּקֶת אֲשֶׁר יֵשׁ שְׁלִיחוּת גְּדוֹלָה לְנִשְׁמָתְךָ בְּזֶה הָעוֹלָם לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וְזֶה יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁאֵין שׁוּם דָּבָר בְּלִי הַשְׁגָּחָתוֹ וּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ בִּדְבָרִים הַנַּעֲשִׂים עִמְּךָ מִבַּעֲלֵי בְּחִירָה, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

ג.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּבְכָל מַה שֶׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ רְאֵה לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה הָעִקָּר וְהַיְסוֹד בְּקִיּוּם הַיַּהֲדוּת — שֶׁיְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה

פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְיִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְיֵדַע שֶׁהַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין כֹּחֵנוּ אֶלָּא בְּפִינוּ, וְכָל מַה שֶּׁאָנוּ רַק צְרִיכִים, עִקַּר הָעֵצָה לְהַגִּיעַ אֶל זֶה הוּא רַק עַל־יְדֵי תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — לִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלָיו, וְיַעֲזֹר לוֹ לָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהַבּוֹץ וְהַשֶּׁקֶר שֶׁנָּפַל אֲלֵיהֶם. וְאָז — אִם תִּהְיֶה חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ — לֵידַע כִּי כָּל עִנְיָנֶיךָ הֵם רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז תַּעֲבֹר אֶת חַיֶּיךָ בְּטוּב וּבַנְעִימִים, וְתִהְיֶה יְהוּדִי אֲמִתִּי, יְהוּדִי פָּשׁוּט הַמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלֹא שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, וְתִהְיֶה נִכְלָל בְּחַי הַחַיִּים; אַשְׁרֵי לִיהוּדִי כָּזֶה!

ד.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי עִקַּר יְסוֹד הַיַּהֲדוּת הוּא רַק אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לְהַשְׁלִיךְ אֶת שִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ וּבִינָתוֹ הַמְדֻמֶּית וּלְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת אֲשֶׁר הוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע מֵחָדָשׁ, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאִם תַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ

בְּהַתְמָדָה רַבָּה, אָז תִּזְכֶּה שֶׁיִּתְגַּלּוּ עֵינֶיךָ וְחוּשֶׁיךָ, וְתַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחוּשֶׁיךָ הַגַּשְׁמִיִּים וּבְעֵינֵי הַבָּשָׂר שֶׁלְּךָ, עַד שֶׁתִּרְאֶה וְתָבִין אֶת הָאֱלֹקוּת הַמְחַיֶּה אֶת כָּל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, אֲבָל עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה כָּזוֹ לְהַרְגִּישׁ אֶת עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי עָצוּם כָּזֶה עַל דָּבָר זֶה צְרִיכִים לְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבִפְרָטִיּוּת בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, אֲשֶׁר הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת וְהַשֶּׁקֶר מִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְּׁטִים מְאֹד מְאֹד, וּמִלְּמַעְלָה נִתְּנוּ לָהֶם כֹּחוֹת עֲצוּמִים כְּדֵי לְצָרֵף וּלְזַכֵּךְ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁיִּזְכּוּ לְהִשָּׁאֵר בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, עַד שֶׁיִּהְיוּ מוּכָנִים לִמְסֹר נַפְשָׁם גּוּפָם וְנִשְׁמָתָם בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז — אִם תַּכְנִיס עַצְמְךָ בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תִּתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אַף שֶׁתִּהְיֶה יְחִידִי בָּעוֹלָם הַמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלָא עַד מְאֹד.

ה.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה

פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא מַשְׁגִּיחַ עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט מֵעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן — לִרְאוֹת הַיַּעַמְדוּ חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ, וְנָתַן כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהַסִּטְרָא אַחֲרָא וְלַמַּלְכוּת הָרִשָׁעָה, שֶׁיִּתְפַּשְּׁטוּ בָּעוֹלָם כְּדֵי לִתֵּן שָׂכָר לְאֵלּוּ הַזּוֹכִים לְהַשְׁלִיךְ אֶת חָכְמָתָם הַמְּדֻמֶּית, וּבוֹרְחִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹות הַמַּעֲשִׂיּוֹת, וְלִתֵּן עֹנֶשׁ לְאֵלּוּ אֲשֶׁר עוֹקְרִים אֶת עַצְמָם מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז כְּשֶׁיִּתְקַק בְּךָ יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, אָז כְּבָר שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְהַפִּיל אוֹתְךָ, רַק תִּזָּרֵז עַצְמְךָ תָּמִיד לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁבֵּין כָּךְ תִּפֹּל וְתִכָּשֵׁל, חַס וְשָׁלוֹם, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֹרֶב חִזֶּק אֱמוּנָה — שֶׁתִּהְיֶה חָזָק תָּמִיד, תִּרְאֶה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז דַּיְקָא תַּצְלִיחַ, וְתַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי הָעִקָּר וְיסוֹד הַיַּהֲדוּת תָּלוּי רַק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָטִיּוּת כְּהַיּוֹם, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם מָלֵא כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁל "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה". וּמִתְגַּבְּרִים כָּל מִינֵי עוֹבְדֵי אֱלִילִים וְכִתּוֹת מְכִתּוֹת שׁוֹנוֹת, הַמְבַלְבְּלִים אֶת דַּעַת בְּנֵי־אָדָם בִּדְמְיוֹנוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת שֶׁל שָׁוְא וָהֶבֶל, עָלֶיךָ

לָדַעַת, כִּי הַיְסוֹד הוּא הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּעִתִּים הַלָּלוּ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כַּאֲשֶׁר קִבַּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וּמֵרַבּוֹתֵינוּ מִדּוֹר דּוֹר, עַל־פִּי דַּרְכֵי הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וּבְעַל־פֶּה מִתַּנ״ךְ, מִגְּמָרָא, וּמִדְּרָשִׁים, מֵהַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, מִסִּפְרֵי הַפּוֹסְקִים וּמִסִּפְרֵי הַיִּרְאִים; אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ!

ו.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לִמְסֹר עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְעַל־כֵּן הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְהִתְחַבֵּא רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִהְיֶה טוֹב לְךָ תָּמִיד, כִּי עִקַּר מַה שֶּׁאַתָּה סוֹבֵל זֶה מִפְּנֵי שֶׁאַתָּה יוֹצֵא לַחוּץ, וְאַתָּה מִסְתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם בֵּין אֲנָשִׁים, אֲבָל תֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי, וּלְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם הוּא כֻּלּוֹ אוֹר, וְאַתָּה בְּאֶמְצַע הָאוֹר, כִּי הָאוֹר מְסַבֵּב אוֹתְךָ לְגַמְרֵי, אָז תִּצְחַק מִכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא תּוּכַל לַעֲשׂוֹת לְךָ שׁוּם דָּבָר, וְכָל מַה שֶּׁתַּרְגִּישׁ אֵיזוֹ מְרִירוּת, תֵּדַע כִּי עֲדַיִן אֵינְךָ מִתְחַבֵּא אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי אֲשֶׁר יוֹדֵעַ וְעֵד שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת

יְסוֹד אֱמוּנָה

חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז אֵין לוֹ שׁוּם פַּחַד וְשׁוּם בִּלְבּוּל, רַק יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָאוֹר וּמִתְעַנֵּג בְּעֹנֶג זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל "יְסוֹד אֱמוּנָה" חָזָק כָּזֶה, אֲשֶׁר אָז יַרְגִּישׁ אֶת גַּן־עֵדֶן הַתַּחְתּוֹן; אַשְׁרֵי לוֹ!

ז.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לָמָּה לְךָ לִהְיוֹת תָּמִיד בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְלַחֲשֹׁב כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמְּךָ?! עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי כָּל זֶה בָּא אֵלֶיךָ מִקַּטְנוּת הַדַּעַת וּמֵחֶסְרוֹן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בֶּאֱמֶת אִם הָיִיתָ מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, אָז לֹא הָיִיתָ בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת כְּרֶגַע, כִּי הָיִיתָ יוֹדֵעַ, כִּי הַשֵּׁם נָתַן וְהַשֵּׁם לָקַח, יְהִי שֵׁם הַשֵּׁם מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, וּמַה יֵּשׁ לִהְיוֹת בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, הֲלֹא הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָנוּ כַּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר, וְזֶה יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ — שֶׁלֹּא יִמְצָא דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטָן מִבִּלְעָדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם כֵּן מַה שַּׁיָּךְ לִהְיוֹת בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וּבְקַטְנוּת הַמֹּחִין וְשִׁבְרוֹן לֵב. וְעַל־כֵּן אִם תַּחְקֹק בְּדַעְתְּךָ

אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, אָז תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְתִחְיֶה חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים נְעִימִים, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְהָזִיז אוֹתְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כִּי הוּא זֶה.

ח.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לָמָּה לְךָ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ שָׁבוּר מִכָּל מִקְרֶה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ? ! מַדּוּעַ לֹא תִּמְסֹר אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת, כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם תְּנוּעָה קְטַנָּה אוֹ גְּדוֹלָה בְּלִי הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם מַכְרִיזִין מִלְּמַעְלָה (חֻלִּין ז.), וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֵרְתָּהּ, אֲפִלּוּ כִּמְלֹא נִימָא (יוֹמָא לח.) וְעַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁמִּיָּעֵד בִּשְׁבִילְךָ, שׁוּם בְּרִיָּה לֹא תּוּכַל לָקַחַת אֶת זֶה, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל כָּל־כָּךְ מִכָּל דָּבָר, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת, כִּי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אַשְׁרֵי זוֹכֶה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז נַעֲשֶׂה אִישׁ רוּחָנִי, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹהֵג עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ רוּחָנִית, וְחַי חַיָּיו בְּדֶרֶךְ נִסִּית מַמָּשׁ, וְנַעֲשִׂים עִמּוֹ

פְּלָאוֹת פְּלָאֵי פְּלָאִים עַל כָּל שַׂעַל וּפְסִיעָה, וְהוּא מְלֻמָּד בְּנִסִּים נִגְלִים, וְשׁוֹמֵעַ כְּרוּזִין מִן הַשָּׁמַיִם וְעַל־יְדֵי כָּל מִינֵי שִׂיחוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם הוּא מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דִּבְרֵיהֶם וְיוֹדֵעַ עֲתִידוֹת; אַשְׁרֵי הַמְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְהַפֵּךְ אֶת כָּל יְרִידוֹתָיו לַעֲלִיּוֹת גְּדוֹלוֹת; אַשְׁרֵי לוֹ! רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֵיךְ שֶׁמִּתְקֵף הַקַּטְנוּת וְהַדַּחֲקוּת וְהַמְּרִירוּת וְהַצָּרוֹת וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ יְכוֹלִים לַהֲפֹךְ הַכֹּל אֶל תִּקֶּף הַקְּדֻשָּׁה, וְלִזְכוֹת לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגוֹת כָּאֵלּוּ בְּגִלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, לָכֵן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד — לֹא לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז כְּשֶׁיָּבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, יִזְכֶּה לְהַשָּׂגָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה וְיוֹתֵר מֵרְחֶבֶת, כִּי כָּל אֶחָד יַשִּׂיג אָז רַק כְּפִי יְגִיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ, כִּי בְּוַדַּאי יִגָּלֶה מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ אֶת אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּגִלּוּי רַב וְנִפְלָא עַד מְאֹד, עַד שֶׁגַּם הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים יֵדְעוּ וְיַכִּירוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל בְּוַדַּאי יִהְיֶה הֶפְרֵשׁ גָּדוֹל בֵּין אַחֵינוּ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל לְהַבְדִּיל אֶל הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, כִּי מַה שֶּׁהֵם יַשִּׂיגוּ וְיָבִינוּ יִהְיֶה לִשְׂחֹק וּלְלַעַג לָנוּ, כְּפִי עֶרֶךְ הַשָּׂגָתֵנוּ וִידִיעָתֵנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כ״א), אֲבָל גַּם מַה שֶּׁיָּבִינוּ וְיַשִּׂיגוּ וְיַשְׂכִּילוּ אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה הֶבְדֵּל גָּדוֹל בֵּין אֶחָד לְהַשֵּׁנִי, כָּל אֶחָד כְּפִי יְגִיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ וַהֲכָנָתוֹ מִקֹּדֶם. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַקְדִּים אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ קֹדֶם בִּיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, אֲשֶׁר אָז כָּל אֶחָד כְּפִי שֶׁהֵכִין אֶת עַצְמוֹ בְּעֵת הַצַּעַר וְהַדְּחָק, הַחֹשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה לְהַשִּׂיגוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וְזֶה יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה גַּם בְּעֵת הַצַּעַר וְהַדְּחַק וְהַחֹשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה, וְאָז דַּיְקָא — אִם מְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אָז סוֹף כָּל סוֹף כַּאֲשֶׁר תָּבוֹא הָעֵת בְּהִתְגַּלּוּת הָאוֹר הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא בְּגִלּוּי עָצוּם, יִזְכֶּה הוּא לְהַשָּׂגוֹת אוֹרוֹת רוּחָנִיּוּת חִיּוּת דְּבֵקוּת אֱלֹקוּת בְּתַכְלִית הָעֹנֶג וְהַתַּעֲנוּג; אַשְׁרֵי לוֹ!

י׳.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי תַּעֲנוּג תָּמִידִי

אֵינוֹ תַּעֲנוּג, וְעַל־כֵּן מִתְחַבֵּא וּמִתְחַשֵּׁךְ הָאוֹר מֵהָאָדָם מִפַּעַם לְפַעַם, אֲשֶׁר זֶה מַה שֶּׁנִּכְנָס אֵצֶל הָאָדָם סְפֵקוֹת בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל הָאָדָם לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם מֻחָדָשׁ, לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל רַק לְבוּשׁ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ אֲשֶׁר לְמַרְאֶה עֵינֵינוּ — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל כְּהַדִּין קַמְצָא דִּלְבוּשֵׁיהּ מְנִיהּ וּבֵיהּ, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל פְּרָט וּפְרָט מֵעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֻבֶּשֶׁת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי יֵשׁ הֲלָכוֹת בַּדּוֹמֵם וְכֵן בַּצּוֹמֵחַ וְכֵן בַּחַי וְכֵן בַּמְדַבֵּר, וּכְשֶׁאָדָם חוֹתֵר לִמְצֹא אֶת הַתּוֹרָה הַגְּנוּזָה בְּכָל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, אָז נִתְגַּלֵּית לוֹ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַעֲנוּג נוֹרָא וְנִפְלָא עַד מְאֹד, כִּי אֵין לְךָ עוֹד תַּעֲנוּג וְשַׁעֲשׁוּעַ יוֹתֵר גָּדוֹל, מִזֶּה שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַשִּׂיג אֶת אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁיֵּדַע הָאָדָם יְדִיעָה זוֹ — שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְלֻבָּשׁ בְּכָל פְּרָט מֵעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיֵדַע שֶׁאַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, אָז דַּיְקָא יוּסְרוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַמְסַכִּים וְהַלְּבוּשִׁים, וְיִזְכֶּה לְהִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ; וְאֶל כָּל זֶה תִּזְכֶּה אִם תְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ גַּם בְּעֵת שֶׁצָּר וּמָר לְךָ,

וְלֹא תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, רַק בְּתֹקֶף הַקַּטְנוּת וְהַחשֶׁךְ תְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשוּטָה.

יא.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אֵינִי יוֹדֵעַ לָמָּה אַתָּה צָרִיךְ לְהִשָּׁבֵר בְּכָל פַּעַם מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ?! וְלָמָּה אַתָּה צָרִיךְ לִפֹּל בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת מִכָּל מַה שֶּׁמְּבַזִּים וּמְצַעֲרִים אוֹתְךָ?! מַדּוּעַ לֹא תַּחֲזֹר עַד הַשֹּׁרֶשׁ וְהוּא — הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ, שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ כְּבְיָכוֹל בְּאֵלּוּ הַמְצַעֲרִים וְהַמְבַזִּים אוֹתְךָ, כְּדֵי שֶׁתַּחֲזֹר אֵלָיו, רְאֵה לְהַרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְזֶה יַדְבִּיק אוֹתְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁמְּקַשֵּׁר וּמְחַבֵּר אֶת הָאָדָם עִם זֻלָּתוֹ כְּמוֹ הַדִּבּוּר, וְדָבָר זֶה סוֹבֵב בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרֶךְ כְּלָל, כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה מְחַבֵּר וּמְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַדְּבֵקוּת, וְאָז מְאִירִים לוֹ כְּבָר הַחַיִּים בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, וּכְבָר אֵינוֹ נֶחְלָשׁ בְּדַעְתּוֹ, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

יב.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדֶיהָ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבֶאֱמוּנָה זוֹ תִּזְכֶּה שֶׁיִּתְרַחֵב לְךָ לִבְּךָ, וְתוּכַל לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וּמַה גַּם שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ, כִּי הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ מַמְשֶׁכֶת יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁצָּרִיךְ יְשׁוּעָה, עָלָיו לְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְיִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְקֻבַּל תְּפִלָּתוֹ בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן, כִּי אֱמוּנָה וּתְפִלָּה הוֹלְכִים יַחַד — כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ יוֹתֵר אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, כְּמוֹ־כֵן מְאִירָה אֶצְלוֹ דַּעְתּוֹ — אֲשֶׁר אֵין שׁוּם תִּקָּוָה אַחֶרֶת רַק תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ, וּבְוַדַּאי יִוָּשַׁע בִּישׁוּעָה שְׁלֵמָה, הָעִקָּר הוּא הִתְחַזְּקוּת בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא יְסוֹד וְעִקַּר הַיַּהֲדוּת.

יג.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַל תֶּחֱלֹשׁ דַּעְתְּךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי שׁוּם דָּבָר לֹא נַעֲשָׂה מֵעַצְמוֹ,

דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם מַכְרִיזִין מִלְמַעְלָה (חֻלִּין ז.), וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֱמוּנָה זוֹ, יוֹתֵר תִּתְיַשֵּׁב דַּעְתְּךָ, וְלֹא תִּהְיֶה כָּל־כָּךְ עַצְבָנִי, וְלֹא תִּהְיֶה בְּמֻתָּח וְעַצְבוּת, כִּי הַיּוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, זוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו רוּחַ קְדֻשָּׁה וְטַהֲרָה מִמָּרוֹם, וְזוֹכֶה לַחֲזוֹת בְּנֹעַם הוי״ה בָּרוּךְ הוּא וּלְהִתְעַנֵּג בְּעֹנֶג זִיו הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד תַּעֲנוּג גָּדוֹל וְזִיו יוֹתֵר יָקָר מִזֶּה שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו יְדִידוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאֶל כָּל זֶה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת דַּיְקָא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — אִם יַתְמִיד בְּדָבָר זֶה יָמִים וְשָׁנִים, וְיַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, אַף שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו כָּל מִינֵי מָסַכִּים וְחַשְׁכוּת וְהַסְתָּרוֹת, צָרוֹת וְהַרְפְּתְקָאוֹת וְכוּ׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִהְיֶה חָזָק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז סוֹף כָּל סוֹף עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה יִזְכֶּה לְהִתְגַּלּוּת אוֹר כָּזֶה, שֶׁלֹּא שִׁעֵר וְתֹאַר מִיָּמָיו, וְיַרְגִּישׁוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד עַל פָּנָיו, וְיִרְאֶה בְּעֵינֵי שִׂכְלוֹ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבִלְבַד, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁלֹּא תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ כְּרֶגַע בְּהַתְמָדַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה.

יד.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל אַחוֹרֶיךָ כְּלָל, וְאֶל כָּל זֶה תִּזְכֶּה דַּיְקָא כְּשֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה לֵידַע שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מֵרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבָזֶה תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ זֶה עִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת לַעֲבֹר עַל כָּל הַבָּא עָלָיו, וּמַה גַּם שֶׁזּוֹכֶה לַהֲפֹךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, כִּי אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת, שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלָיו שֶׁפַע מֵהַבְּרָכָה הָעֶלְיוֹנָה.

טו.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ כָּל־כָּךְ בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁלֹּא תִּרְאֶה מִשּׁוּם דָּבָר — דּוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי מְדַבֵּר, רַק אֶת עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ בָּטֵל וּמְבֻטָּל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיַּרְגִּישׁ שֶׁהוֹלֵךְ עַל אֱלֹקוּת, וְאוֹכֵל אֱלֹקוּת וּמְדַבֵּר אֶל אֱלֹקוּת, כִּי הוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְגַמְרֵי לְגַבֵּי הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא,

וְאֶל כָּל זֶה תִּזָּכֶה, אֲהוּבִי, אָחִי, אִם תַּתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִתְבּוֹנֵן בְּכָל הַמִּצְוֹות הַנֶּחְלָקוֹת לַדּוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, כִּי בְּלֹא הַתּוֹרָה יְכוֹלוֹת לִהְיוֹת לְךָ דִּמְיוֹנוֹת וֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, כִּי שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עִקַּר מַעֲלָתָהּ — כְּשֶׁהִיא קְשׁוּרָה וּדְבוּקָה בְּהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה דַּיְקָא, אֲשֶׁר אָז יָכוֹל לִטְעֹם מֵעֲרְבוּת נְעִימוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה וְתַרְגִּישׁ בְּחַיֶּיךָ מַמָּשׁ. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמֵרֹב אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוּת הַדַּעַת — לֵידַע כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאָז יְקַבֵּל רְמָזִים וְנִצּוֹצֵי שֵׂכֶל מִכָּל פְּרָט וּפְרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וְהֵם יְלַמְּדוּ אוֹתוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת וְאֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁאֵין לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינָיו רַק עֶצֶם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי לוֹ! וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ! כִּי אֵין לְךָ עוֹד חֵלֶק טוֹב מִמִּי שֶׁזּוֹכֶה לִחְיוֹת חַיָּיו עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְכָל מַהוּתוֹ וְעִנְיָנָיו כְּלוּלִים רַק בְּאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, אַשְׁרֵי לוֹ!

טז.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר זֶה יְסוֹד הַיַּהֲדוּת — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ אֵין נִמְצָא זֻלָּתוֹ כְּלָל, וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה — כָּל הַמִּצְוֹת צְרִיכוֹת לְהָבִיא אֶת הָאָדָם לִידֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל וְהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאָז — בִּידִיעָה זוֹ יִתְפָּרְדוּ מִמְּךָ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, שֶׁלֹּא תִּירָא וְלֹא תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְכָל אֵלּוּ הַמְצַעֲרִים אוֹתְךָ וּמְבַקְּשִׁים אֶת נַפְשְׁךָ, יִפְּלוּ תַּחְתֶּיךָ לְגַמְרֵי, וְיִתְבַּטְּלוּ נֶגְדֶּךָ, הָעִקָּר לְבַל תֶּחֱלֹשׁ דַּעְתְּךָ מֵהֶם כְּלָל, וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי יֵשׁ נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וּכְלָבִים כְּדְמוּת אָדָם, וּמְצַעֲרִים אוֹתְךָ מְאֹד, אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִירָה כִּי הֵם נִבְרָאִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן מִתְּקֶף הָאֱמוּנָה שֶׁתִּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ וְתַכְנִיס בְּךָ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְבַטְּלֵם תַּחְתֶּיךָ, וְיִתְבַּעֵר הַשֶּׁקֶר מִן הָעוֹלָם וֶאֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח, וְיֵשׁ עִנְיָן שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹב, הָעִקָּר שְׁתֹק, וְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה, וְאָז תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת רַבּוֹת שֶׁיָּאִיר עָלֶיךָ מֶלֶךְ הַכָּבוֹד.

יז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא הָאָרַת הַשְׁכִינָה, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה יוֹתֵר זוֹכֶה לְהַשְׁרוֹת עָלָיו אֶת הַשְׁכִינָה, כִּי כֹּחַ הָאֱמוּנָה — לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם, עַד שֶׁכַּאֲשֶׁר יִתְגַּבֵּר וְיִתְחַזֵּק וְיִתְאַמֵּץ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, יָאִיר עַל נַפְשׁוֹ אוֹר הַשְׁכִינָה וְהַזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה בְּקְבִיעוּת חֲזָקָה, אָז הַשְׁכִינָה שׁוֹרָה עָלָיו בְּקְבִיעוּת, וְאֵינָהּ נִפְרֶדֶת מִמֶּנּוּ. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְזֶה שֶׁתִּהְיֶה עָלָיו תָּמִיד הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה, וְאָז יִתְבָּרֵךְ בְּכָל הַבְּרָכוֹת, וְכֵן הַבְּרָכוֹת יִהְיוּ מְצוּיוֹת בְּיָדוֹ לְבָרֵךְ אֶת אֲחֵרִים; אַשְׁרֵי לוֹ! כִּי אִישׁ אֱמוּנָה רַב בְּרָכוֹת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְבָּרֵךְ מֵאִישׁ אֱמוּנָה, שֶׁאָז בְּוַדַּאי יְקַיְּמוּ בִּרְכוֹתָיו בְּלִי שׁוּם סָפֵק.

יח.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם וְלִחְיוֹת חַיִּים טוֹבִים וּנְעִימִים, כִּי אִם עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ יוֹתֵר אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע כִּי

אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, עַל־יְדֵי־זֶה יוּכַל לַעֲבֹר עַל כָּל הַבְּעָיוֹת וְהַמְּרִירוּת וְהָעִצָּבוֹן וְהַדְּכָאוֹן שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם בְּחַיֵּי יוֹם יוֹם, וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי בְּלֹא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הָאָדָם אָבוּד לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלַן, כִּי תֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁעוֹבֵר עָלָיו אֵיזֶה מַשְׁבֵּר, אֵין לוֹ אֶל מִי לִפְנוֹת, וְהוּא מַמָּשׁ נִשְׁבָּר לִרְסִיסִים, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִתֵּן עֵצָה לְנַפְשׁוֹ מֵרֹב סְפֵקוֹת וּמְרִירוּת וְעַקְמוּמִיּוּת שֶׁבַּלֵּב, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכָל פְּרָט וּפְרָט מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו הוּא מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִתְיַעֵץ עַצְמוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יִתְיַעֵץ אָדָם עִם חֲבֵרוֹ, אִם מַרְגִּיל אֶת חַיָּיו לִחְיוֹת בָּאֹפֶן הַזֶּה כָּל חַיָּיו הַנַּשְׁמִיִּים מִשְׁתַּנִּים לְחַיֵּי רוּחָנִיּוּת, וְעוֹלָמוֹ רוֹאֶה עוֹד בְּחַיָּיו, כִּי מֵרֹב אֱמוּנָה וּדְבֵקוּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ מְהַפֵּךְ אֶת גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם לְרוּחָנִיּוּת, וְהַכֹּל מִשְׁתַּנֶּה אֶצְלוֹ לְגַמְרֵי, וְהוּא מְסֻבָּב עִם אֱלֹקוּת, וְהוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמְרוֹ וּמַצִּילוֹ מִכָּל פֶּגַע רַע וּמַשְׁחִית וּמַגֵּפָה וּקְטָטָה, וְנִמְשֶׁכֶת עָלָיו עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נִפְלָא; עַל־כֵּן רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר

לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה שֶׁתִּתְחַזֵּק אֱמוּנָתֶךָ, וְתִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם וְתִחְיֶה חַיִּים נְעִימִים וּמְתֻקִּים; אַשְׁרֵי הַשּׁוֹמֵעַ וּמְקַיֵּם אֶת כָּל זֹאת.

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהֲרָא״שׁ נ״י אָמַר לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁעִקַּר מַעֲלַת הָאָדָם וַחֲשִׁיבוּתוֹ, שֶׁאָצְלוֹ בּוֹעֵר הַלַּהַב וְהַתַּבְעֵרָה אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ מֵהַתְחָלַת הַהִתְקָרְבוּת עַד הַסּוֹף, ״בְּדִיּוּק כְּמוֹ הַהַתְחָלָה, כֵּן צָרִיךְ לִהְיוֹת הַסּוֹף״, וּבְזוֹ הַלָּשׁוֹן אָמַר: ״דֶּער עִקַּר גְּרוֹיסְקַייט פּוּן אַמֶּענְטְש אִיז דָּאס — עֶר בְּרֶענְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטן בַּיים סוֹף פּוּנְקְט וּוי בַּיים אָנְפַאנְג״, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִמְנֹעַ אוֹתוֹ מֵהַתַּבְעֵרָה וְהַלַּהַב הַזֶּה.

(אִמְרֵי מוֹהֲרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן רכ)

קוּנְטְרֵס

כְּלָלִיּוּת אֱמוּנָה

יְגַלֶּה אֵיךְ שֶׁעִקַּר כְּלָלִיּוּת הַיַּהֲדוּת הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, כַּאֲשֶׁר קִבְּלוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִדּוֹר דּוֹר, וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה, וְאֵיךְ שֶׁצְּרִיכִים לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְרַחֵק מֵהָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים הָרוֹצִים לַעֲקֹר אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהּ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרָא״ש נ״י אָמַר: אַל
תַּחְשְׁבוּ, כִּי לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת
אֱלֹקוּת הוֹלֵךְ כָּל־כָּךְ בְּנָקֵל,
עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי קֹדֶם שֶׁהָאָדָם
בָּא לִידֵי הַשָּׂגָה, שׁוֹבְרִים אוֹתוֹ
לְגַמְרֵי, עַד שֶׁנַּעֲשָׂה בְּעֵינָיו כְּאַיִן
וּכְאֶפֶס נִמְאָס וְנִדְכֶּה לְגַמְרֵי,
וְאָז דַּיְקָא כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְמַצָּב כָּזֶה,
מַתְחִיל לְהָאִיר לוֹ.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״ש, חֵלֶק א׳, סִימָן שסב)

קוּנְטְרֵס

כְּלָלִיּוּת אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עִקַּר כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה וּכְלָלִיּוּת כָּל הַיַּהֲדוּת תָּלוּי אַךְ וְרַק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — לֵידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, וְעָלֵינוּ לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ בַּעֲבוּר הָאֱמוּנָה הַזּוֹ, וְלֵידַע כִּי אֵין מִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, רַק הוּא נִמְצָא הַמַּמְצִיא אֶת כָּל הַנִּמְצָאִים, וְהוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וּבְכָל פְּרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, גְּנוּזָה וְנִסְתֶּרֶת

תּוֹרָה, וְעָלֵינוּ לְחַפֵּשׂ וְלַחְתֹּר וּלְהִתְיַגֵּעַ בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לִמְצֹא אֶת הַהֲלָכוֹת שֶׁבְּתוֹךְ גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, אֲשֶׁר הַתּוֹרָה הִיא שִׁכְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁיַּעֲמִיק מַחֲשַׁבְתּוֹ בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לִמְצֹא אֶת הַהֲלָכוֹת וְהַסֵּגִיּוֹת הַשַּׁיָּכוֹת לִפְרָטֵי דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, בָּזֶה יִזְכֶּה לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלָיו עֲרֵבוּת יְדִידוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עִקַּר כְּלָלִיּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּכְלָלִיּוּת הַיַּהֲדוּת. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק עַצְמוֹ בָּעִתִּים הַלָּלוּ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁהִיא יְסוֹד וְעִקַּר הַכֹּל; אַשְׁרֵי לוֹ!

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי כְּלָלִיּוּת הַיַּהֲדוּת וּכְלָלִיּוּת כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת הִיא הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ — לְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁמַּדְבִּיקִים שְׁנֵי דְּבָרִים בְּדֶבֶק, שֶׁלְּבַל יִתְפָּרְדוּ, כְּמוֹ־כֵן צָרִיךְ לְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לְבַל יוּכַל לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְזֶה כְּלָלִיּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הַדְּבֵקוּת, בָּזֶה שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין שׂוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל

אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם אֱלֹקוּת בַּהִתְלַבְּשׁוּת הַזֶּה, אֲשֶׁר לְמַרְאֶה עֵינָיו זֶה נִקְרָא שְׁלֵמוּת הַדְּבֵקוּת, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בָּזֶה, עַל־יְדֵי־זֶה נִקְרָא בַּעֲלָה דְּמַטְרוֹנִיתָא הַבַּעַל שֶׁל הַמַּלְכָּה שֶׁהִיא הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מְחַבֵּר עַצְמוֹ וּמְדַבֵּק עַצְמוֹ בָּהּ, אָז נַעֲשָׂה יִחוּד שָׁלֵם, וְאֵלּוּ מַעֲלוֹת הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים, שֶׁמִּיּוֹם הֱיוֹתָם וּבָאוּ אֶל דַּעְתָּם, לֹא הִפְרִידוּ עַצְמָם מֵהַשְׁכִינָה שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־כֵּן יֵשׁ בְּכֹחָם לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, כִּי מֵאַחַר שֶׁדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחַי הַחַיִּים, כָּל מַה שֶּׁמְּבַקְּשִׁים תֵּכֶף וּמִיָּד נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל, עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי, גַּם אַתָּה לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתָמִיד תְּצַיֵּר לְנֶגֶד עֵינֶיךָ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאַתָּה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הָאוֹר, וְהָאוֹר הַזֶּה מְסַבֵּב אוֹתְךָ, אָז עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל יְרִידוֹתֶיךָ וּנְפִילוֹתֶיךָ, וְתִזְכֶּה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה כְּלָלִיּוּת כָּל הַיַּהֲדוּת, כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהִדָּבֵק בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהִסְתַּכֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְלֵידַע כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְזֶה כְּלָלִיוּת הַקְּדֻשָּׁה, כְּלָלִיוּת הַיַּהֲדוּת, כְּלָלִיוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לִהְיוֹת רָגִיל לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו וּבְכָל מִקְרֶה וּמְאוֹרָע שֶׁרַק יִקְרֶה וְיֵאֵרַע עִמּוֹ, תֵּכֶף וּמִיָּד יִבְרַח עַד הַמַּכֶּהוּ, וְיֵדַע כִּי הוּא מֻשְׂגָּח בְּהַשְׂגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְיַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת אֵין לְךָ עוֹד טוֹב מִדָּבָר זֶה — לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַרְגִּישׁ עָלָיו אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע כִּי אֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, וְהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאַף שֶׁבִּתְחִלָּה יָבוֹא לְךָ מְאֹד בְּקוֹשִׁי וּבְכֹבֶד וּת לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ אֶל הַמַּדְרֵגָה הַזּוֹ, עִם כָּל זֹאת — אִם תַּתְמִיד בָּזֶה, אָז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת עַד מְאֹד, כִּי זֶה כְּלָלִיוּת הַיַּהֲדוּת וּכְלָלִיוּת הַקְּדֻשָּׁה — לִהְיוֹת רָגִיל לְהִסְתַּכֵּל רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִכָּל דָּבָר שֶׁרַק עוֹבֵר עָלָיו — בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגַשְׁמִי.

ד.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל נֶאֱרָע רַק בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין שׁוּם מָקוֹם לָנוּס וּלְהִתְחַבֵּא מִפְּגִעֵי וּמִמְּקָרֵי הַזְּמַן, רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ; עַל־כֵּן הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְתֵדַע וְתַאֲמִין, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל, וְזֶה כְּלָלִיוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא כְּלָלִיוּת הַיַּהֲדוּת, כְּלָלִיוּת הַכֹּל — לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְיָכוֹלִים לִפְעֹל אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁרוֹצִים אֲפִלּוּ שִׁדּוּד הַטֶּבַע, וְלִפְעֹל אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, וּבִלְבַד, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁתִּהְיֶה חָזָק בְּדָבָר זֶה, אֲפִלּוּ יָמִים וְשָׁנִים לְבַקֵּשׁ עַל דָּבָר אֶחָד, וְלֹא לְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ מִן הָרַחֲמִים, אָז דַּיְקָא תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים, מַה שֶּׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי תְּפִלָּה גְּדוֹלָה מֵהַכֹּל, וְהַתְּפִלָּה עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוֹלְכוֹת יַחַד, מְשֻׁלָּבוֹת אַחַת לַחֲבֶרְתָּהּ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, רַק כְּשֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה — לֵידַע וּלְהַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה וִידִיעָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר הוּא

יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ, וְאֶצְלוֹ, וְשׁוֹמֵעַ כָּל דִּבּוּר שֶׁמּוֹצִיא מִפִּיו, וּלְהִפּוּךְ, עִקַּר בִּנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁנִּבְנֶה וְנִתְגַּדֵּל אֵצֶל הָאָדָם הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה יָמִים וְשָׁנִים, וּמַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁרַק קוֹרֶה עִמּוֹ, תֵּכֶף־וּמִיָּד מְסַפְּרוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן בְּכָל דָּבָר הוּא מִתְיַעֵץ עַצְמוֹ כַּדָּת מַה לַּעֲשׂוֹת, הַכֹּל רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁאֵין מִי שֶׁיָּבִין אוֹתוֹ, וְאֵין מִי שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ , כִּי אִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ, וְאָז — אִם תִּהְיֶה רָגִיל לְחִיּוֹת חַיִּים כָּאֵלּוּ, אָז דַּיְקָא תְּקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן, וְתִזְכֶּה שֶׁיַּעֲשׂוּ לְךָ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים כְּחַד מִן קַמָּיָא , וּבִלְבַד שֶׁתִּהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל לְקַיֵּם אֶת כָּל זֹאת.

ה.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע כִּי כָּל מַה שֶּׁנֶּאֱרַע עִמְּךָ, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וּכְשֶׁתִּתְבָּרֵר לְךָ יְדִיעָה זוֹ, אָז תּוּכַל לְקַבֵּל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְהַרְחָבַת הַדַּעַת, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַיּוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר אֵין שׂוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל,

וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָז עַל־יְדֵי־זֶה תַּעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא כְּלָלִיוּת הַקְּדֻשָּׁה וּכְלָלִיוּת הַיַּהֲדוּת: אַשְׁרֵי הַמְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְיוֹדֵעַ וָעֵד שֶׁהוּא תָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ.

ו.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֵידַע אֲשֶׁר אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֶרְתָּהּ, אֲפִלּוּ כְּמִלֹּא נִימָא (יומא לח.), וּבִידִיעָה וּבֶאֱמוּנָה זוֹ, אָז לֹא תִּתְיָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה לְךָ אָדָם בְּלִי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ?! וְאָז כְּשֶׁתַּחְקֹק הֵיטֵב בְּתוֹךְ פְּנִימִיּוּת לִבְּךָ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָז תִּהְיֶה תָּמִיד שַׁאֲנָן וּבָטוּחַ, וְלֹא תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה כְּלָל, וְזֶה "כְּלָלִיוּת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין טֶבַע כְּלָל, וְהַכֹּל רַק אֲחִיזַת עֵינַיִם, וּמַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לְךָ לֹא יְכוֹלִים לִקַּח מִמְּךָ כְּלָל, וּמַה שֶּׁלֹּא שַׁיָּךְ לְךָ מֵעוֹלָם לֹא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְעַל־כֵּן אַל תִּירָא וְאַל תִּפְחַד כְּלָל מִשּׁוּם דָּבָר, וּכְשֶׁתַּכְנִיס דָּבָר זֶה הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ, אָז דַּיְקָא תִּחְיֶה חַיִּים טוֹבִים.

ז.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כָּל מַה שֶּׁתַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אֲזַי עַל־יְדֵי־זֶה תִּתְחַזֵּק דַּעְתְּךָ, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ אֶת שׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִהְיֶה עַצְמָאִי לְגַמְרֵי, וְלֹא תִּהְיֶה רָגִישׁ מִשּׁוּם דָּבָר, וְלֹא יִהְיֶה אִכְפַּת לְךָ כְּלָל מֵאַחֵר, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ מַכְנֶסֶת תִּקְוָה וּבִטָּחוֹן חָזָק, עַד שֶׁאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְחָזָק בְּדַעְתּוֹ מְאֹד, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יָכוֹל לְשָׁבְרוֹ וּלְבַטְּלוֹ וּלְרַחֲקוֹ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי רוֹאֶה תָּמִיד רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל רַק בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, וְדַעַת לְנָבוֹן כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא רַק כְּשֶׁהִיא מְחֻבֶּרֶת אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בְּלֹא תּוֹרָה, אֲזַי הִיא אֱמוּנָה כּוֹזֶבֶת, רַחֲמָנָא לִצְלַן, כִּי יַזִּיק אֶת חֲבֵרוֹ וְיֹאמַר שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה וְכַדּוֹמֶה שְׁטִיּוֹת כָּאֵלּוּ; עַל־כֵּן עִקַּר "כְּלָלִיּוּת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, שְׁלֵמוּתָהּ הִיא דַּיְקָא אִם מְלֻבֶּשֶׁת וּמְחֻבֶּרֶת אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָז יוֹדֵעַ מַה וְאֵיךְ לְהִתְנַהֵג — מַה מּוּתָּר וּמָה אָסוּר, וּמִתְרַחֵק מֵעוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מִתְעָרֵב עִמָּהֶם כְּלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מֵהֶם כְּלָל, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ

יִתְבָּרַךְ, אֵין לוֹ שׁוּם פְּחָדִים וְשׁוּם דְּאָגוֹת מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת זוֹ; אַשְׁרֵי לוֹ!

ח.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְהַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְזֶה יַכְנִיס בְּךָ יוֹתֵר אֶת תְּשׁוּקַת זִיו הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בָּזֶה שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, נִתְבָּרֵר וְנִזְדַּכֵּךְ הַמְּדַמֶּה, וְזוֹכֶה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים, הַיְנוּ שֶׁמַּתְחִיל לְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נִפְלָא, וְאָז כָּל מַהֲלָךְ חַיָּיו מִשְׁתַּנֶּה לְגַמְרֵי, כִּי מִי שֶׁחָזָק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲזַי עוֹבֵר אֶת חַיָּיו בְּטוּב וּבַנְּעִימִים, וּמְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הֲלֹא זֶה צְוִוי הַבּוֹרֵא, וְכֵן לוֹמֵד תּוֹרָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדִבְקוּת וּבְשִׂמְחָה וּבְחִיּוּת, מֵאַחַר שֶׁהִיא כּוֹלֶלֶת חֻקָּיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִשִּׂמְחָה זוֹ שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְקַיֵּם מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ, וְלִלְמֹד חֻקָּיו הַקְּדוֹשִׁים, וְאֶל כָּל זֶה תִּזְכֶּה עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ

נֹעַם וְחִיּוּת וַעֲרֵבוּת יוֹתֵר מִזֶּה. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַחְיוֹת אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

ט.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ מֵחָדָשׁ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כִּי "כְּלָלִיּוּת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הִיא לֵידַע כִּי הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וַאֲפִלּוּ הָרַע הוּא כְּסֵא לְהַטּוֹב, כְּדֵי לְנַסּוֹת בּוֹ אֶת לֵב הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, אִם יִהְיֶה חָזָק בֶּאֱמוּנָה, וְלֹא יִמָּשֵׁךְ אַחַר חָכְמַת הַטֶּבַע וְהַמִּקְרֶה וְהַמַּזָּל. וְאַף שֶׁרוֹאֶה שֶׁאֻמּוֹת הָעוֹלָם מַצְלִיחִים בִּשְׁקָרֵיהֶם, אַף־עַל־פִּי־כֵן זֶה לֹא יַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ שׁוּם רֹשֶׁם כְּלָל, וְיֵדַע כִּי הַכֹּל דְּמְיוֹן גָּדוֹל, וְהֵם מַטְעִים אֶת הָעוֹלָם — זֶה עִם הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלּוֹ בְּאֹפֶן שֶׁל מַמְזֵר, וְזֶה עִם עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלּוֹ בְּאֹפֶן שֶׁל מְטַרָף, חָלִי נוֹפֵל וְכוּ', כַּיָּדוּעַ כָּל מִינֵי עֲבוֹדוֹת זָרוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, מַה שֶּׁכָּבְשׁוּ דַּעְתָּם וּמַחֲשַׁבְתָּם שֶׁל מְלִיוֹנֵי עֲרֵלִים, אֵלּוּ מַאֲמִינִים בְּאֵיזֶה מַמְזֵר,וְאֵלּוּ מַאֲמִינִים בְּאֵיזֶה מְטַרָף שֶׁהָיָה נִכְפֶּה וְחָלִי נוֹפֵל, וְאֵלּוּ מַאֲמִינִים בְּאֵיזֶה בַּעַל דְּמְיוֹן וְכוּ',

שֶׁהֵם כְּלָל עֲבוֹדוֹת הַזָּרוֹת שֶׁהִתְחִיל מֵהֶם כַּיָּדוּעַ, הָעֲבוֹדָה הַזָּרָה שֶׁל הַנּוֹצְרִים וְהַמּוּסְלְמִים וְהַהוֹדִים וְהַסִּינִים וְכוּ', אֲשֶׁר הַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב, וּמְפַטְּמִים אֶת דַּעְתָּם וְלִבָּם שֶׁל מִלְיוֹנֵי אֲנָשִׁים בִּשְׁקָרִים פְּתוּחִים, זֶה בְּכֹה, וְזֶה בְּכֹה, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל רַק אֲחִיזַת עֵינַיִם. וְעַל־כֵּן "כְּלָלִיּוּת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה לֵידַע וּלְהַאֲמִין אֶת הָאֱמֶת בֶּאֱלוֹהַּ אֶחָד — שֶׁאֵין נִמְצָא בִּלְעָדָיו, וְהַכֹּל כְּלֹא קָמֵיה. וְנָתַן כֹּחוֹת לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם בִּשְׁקָרֵיהֶם כְּדֵי לְנַסּוֹת בָּהֶם אֶת לֵב בַּר יִשְׂרָאֵל, לִרְאוֹת אִם יִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְיַחֲדוֹ בְּיִחוּד אֱמֶת, וּבִפְרָטִיּוּת הוּא — לֵידַע כִּי כָּל מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה בֵּין אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמָם שֶׁנִּתְּנוּ כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהָרַע וְהַשֶּׁקֶר וְהַטֻּמְאָה לְהִתְגַּבֵּר וּלְהִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם בְּכֹחוֹת עֲצוּמִים, וְכָל אֵלּוּ הַכּוֹפְרִים בְּתוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם וּבְקִיּוּם מִצְוֹות מַעֲשִׂיּוֹת, יֵשׁ לָהֶם כֹּחוֹת עֲצוּמִים, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן — לִרְאוֹת אֵיךְ תִּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְתִבָּדֵל מֵהֶם לְגַמְרֵי, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל הַנִּסָּיוֹן הֲכִי גָּדוֹל בְּטֻמְאַת קְלִפַּת הָעֵרֶב רַב, שֶׁהֵם כְּלוּלִים מִכָּל הָרַע וְהַטֻּמְאוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וְהִתְלַבְּשׁוּ עַצְמָם בְּמִצְוַת יִשּׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהֵם הַזְּדִים הָאֲרוּרִים שֶׁהִצְלִיחוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים לַעֲשׂוֹת חֻרְבַּן בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל בְּמֶשֶׁךְ זְמַן קָצָר מְאֹד, מַה שֶּׁלֹּא הִצְלִיחוּ

אֻמּוֹת הָעוֹלָם בְּמֶשֶׁךְ אַלְפַּיִם שָׁנוֹת גָּלֻיּוֹתֵינוּ, כִּי הֵם הֶעֱבִירוּ עַל הַדַּת אֶת רֹב רֻבָּם שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל, וְהִכְנִיסוּ בָּהֶם רַעַל וְשִׂנְאָה נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר דָּבָר כָּזֶה לֹא נִמְצָא אֲפִלּוּ בֵּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה הַכִּי גְּרוּעִים לְמִינֵיהֶם, כִּי הֵם לְכָל הַפָּחוֹת מַאֲמִינִים בְּמַשֶּׁהוּ, וְהָאֲרוּרִים הָאֵלּוּ מַכְחִישִׁים לְגַמְרֵי בְּמְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִלְּאוּ תּוֹעֲבוֹת רָעוֹת אֶת כָּל הַמְקֻדָּשׁ לְיִשְׂרָאֵל — עָקְרוּ קְבָרִים וְחִסְּלוּ בָּתֵּי חַיִּים לְגַמְרֵי, חָתְכוּ מֵתִים וְנִוְּלוּ אוֹתָם, הוֹרִידוּ אֶת גֶּדֶר הַצְּנִיעוּת וְהַקְּדֻשָּׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְגִיל צְעִירוּתָם כְּבָר מְטַמְּאִים אוֹתָם בִּזְנוּת וְכוּ', מְפַטְּמִים אֶת כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בִּנְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת, בְּשַׂר חֲמוֹרִים וְסוּסִים, חֲזִיר וְכוּ', וְעָשׂוּ אוֹתָם מוּמָרִים לְהַכְעִיס בְּחִלּוּל שַׁבָּת וְזִלְזוּל הַמִּצְוּוֹת, וּמְעָרְבִים אֶת כְּלָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עִם פְּסוּלִים וְגוֹיִים מַמָּשׁ, וְכָל זֶה לְמַעַן הַנִּסָּיוֹן — לְנַסּוֹת אֶת אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִם יִשָּׁאֲרוּ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִמָּשְׁכוּ אַחֲרֵיהֶם — לֹא בְּמַחֲשָׁבָה וְלֹא בְּדִבּוּר וְלֹא בְּמַעֲשֶׂה, וְזֶה הַנִּסָּיוֹן הַכִּי קָשֶׁה לִכְלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵאָז קַבָּלַת הַתּוֹרָה, וְאַף פַּעַם לֹא הָיוּ עוֹד בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת נִסְיוֹנוֹת כָּל־כָּךְ קָשִׁים לִכְלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ בַּדּוֹר הַזֶּה מִקִּלְפַּת טֻמְאַת הָעֶרֶב רַב. וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת הַנִּסָּיוֹן הוּא אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד

שֶׁעוֹבֵר עָלָיו — קַטְנוּת וִירִידוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת מִמֶּנּוּ בְּעַצְמוֹ עַד שֶׁנּוֹפֵל בְּיֵאוּשׁ, וְאֵינוֹ מַאֲמִין שֶׁגַּם הוּא יָכוֹל לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְגַם הוּא יָכוֹל לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הַקְּדֻשָּׁה, וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, עָלֶיךָ לְחַדֵּשׁ עַצְמְךָ מֻחְדָּשׁ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם דָּבָר וּמִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתַעֲמֹד חָזָק בִּנְקֻדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַמְקֻשֶּׁרֶת וּמְשֻׁלֶּבֶת אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אֱמוּנָה בְּלֹא תּוֹרָה הֲרֵי הִיא בִּכְלַל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, כִּי הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה הֵם אַחְדוּת אַחַת, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַפְרִידָם, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא חָכְמָתוֹ וְשִׂכְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה כְּלָלִיּוּת הַקְּדוֹשָׁה, כְּלָלִיּוּת הַיַּהֲדוּת, וּלְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת זֶה לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם כְּלָל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, וְאָז יִירַשׁ אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת יַחַד.

י.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל,

וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם אֱלֹקוּת בַּהִתְלַבְּשׁוּת הַזּוֹ, וְכָל מַה שֶּׁנִּרְאֶה כְּנִפְרָד וּבְפֶרְטִיּוּת שֶׁנִּתְּנוּ כֹּחוֹת לְהַטְמָאָה וְלַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל אֻמּוֹת הָעוֹלָם וְלַמִּינוּת וְלָאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁל הָעֵרֶב רַב לְהִתְגַּבֵּר, הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן — לִרְאוֹת אֵיךְ שֶׁתּוּכַל לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ — לֵידַע שֶׁהֵם כֻּלָּם קְלִפּוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת הַמְכַסּוֹת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין לוֹ רַק הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד מִי שֶׁרַק רוֹצֶה לְהַפְרִיד אוֹתוֹ מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וַאֲפִלּוּ שֶׁרַק רוֹצֶה לְקָרֵר בְּמִצְוָה אַחַת, תֵּכֶף־וּמִיָּד יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בָּא מִכֹּחוֹת הַטֻּמְאָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן עֲבוֹדוֹת הַזָּרוֹת וְהָעֵרֶב רַב הַמִּשְׁתַּלְּטִים עַל עַם יִשְׂרָאֵל, הָרוֹצִים לְהַעֲבִירֵנוּ לְגַמְרֵי מֵהַדַּת, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וּלְבַטֵּל מֵאִתָּנוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, אָנוּ יוֹדְעִים כִּי כֻּלָּם בִּכְלַל קְלִפּוֹת טְמֵאוֹת, וְאָנוּ צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מֵהֶם וּלְהִתְרַחֵק וּלְהִפָּרֵד מֵהֶם לְגַמְרֵי, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה לָנוּ שׁוּם חֵלֶק עִמָּהֶם כְּלָל.

יא.

עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאַף שֶׁנִּדְמֶה לְךָ שֶׁבִּמְקוֹמְךָ אֵינוֹ נִמְצָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי אַתָּה אֵינְךָ מַרְגִּישׁוֹ, כָּל זֶה בָּא לְךָ מֵרִבּוּי עֲוֹנוֹתֶיךָ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי יוֹדֵעַ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וַאֲפִלּוּ בֶּחָלָל הַפָּנוּי גַּם שָׁם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ רַבָּה, פָּרָשַׁת וָאֶתְחַנַּן, פֶּרֶק ב׳, סִימָן כ״ח): מֹשֶׁה שָׁמוֹ אַף בַּחֲלָלוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד. מַהוּ אֵין עוֹד? אֲפִלּוּ בַּחֲלָלוֹ שֶׁל עוֹלָם [עַיֵּן שָׁם], כִּי בֶּאֱמֶת אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ יִזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְלֹא יִהְיוּ לוֹ שׁוּם נִסְיוֹנוֹת, וְזֶה כְּלָלִיּוּת הַיַּהֲדוּת — לִהְיוֹת חָזָק **״בִּכְלָלִיּוּת הָאֱמוּנָה״** הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְעוֹבֵר עַל־יְדֵי אֱמוּנָתוֹ עַל הַכֹּל, אֲפִלּוּ אֶת הֶחָלָל הַפָּנוּי.

יב.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל

תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְתֵדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל אֱלֹקוּת הוּא, וּצְרִיכִין לְהַטּוֹת הֵיטֵב אֶת הָאָזֶן לִשְׁמֹעַ אֶת הָרְמָזִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְרַמֵּז לוֹ, וּלְהַטּוֹת הֵיטֵב אֶת הָעֵינַיִם וְלִרְאוֹת אֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּחַיֶּה וְהַמְּהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וּלְהִשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וְאָז יִתְהַפֵּךְ לוֹ הַכֹּל לְטוֹבָה, וְזֶה כְּלָלִיוּת הַיַּהֲדוּת, כְּלָלִיוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְכָל מַה שֶּׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה, יַרְגִּישׁ טַעַם וְנֹעַם אַחַר בְּחַיָּיו, אַשְׁרֵי לוֹ!

יג.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע כִּי בִּלְאֵ אֱמוּנָה חַיָּיו מָרִים כְּלַעֲנָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם כְּלָל, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא רְפוּאָה גַּם בְּגַשְׁמִיּוּת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוּת, כִּי בָּזֶה שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ בָּזֶה זוֹכֶה לְהִדַּבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הַדְּבֵקוּת, וּכְשֶׁאָדָם דָּבוּק בּוֹ

יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא חַי הַחַיִּים, אָז מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ חִיּוּת וְנֹעַם וְזִיו, עֹנֶג שַׁעֲשׁוּעַ וַעֲרֵבוּת; אַשְׁרֵי לוֹ! וְאָז לֹא חָסֵר לוֹ כְּלוּם. וְזֶה כְּלָלִיוּת הַקְּדֻשָּׁה, כִּי כָּל הַיַּהֲדוּת תְּלוּיָה בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבָזֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ חִיּוּת מִחַי הַחַיִּים, וּמִי שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בְּמְצִיאוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַחֲמָנָא לִצְלַן, מַרְאֶה שֶׁלֹּא עָמְדוּ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי, וְאֵינוֹ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל כְּלָל, רַק מֵהָעֵרֶב רַב שֶׁנִּתְעָרְבוּ בֵּינֵינוּ בְּמֶשֶׁךְ אֲרִיכוּת הַגָּלוּת, וְעַכְשָׁו מִשְׁתַּלְּטִים עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וּמַכְשִׁילִים אוֹתָם בַּעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, וְעוֹקְרִים אוֹתָם מִיַּהֲדוּתָם, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְעָלֵינוּ לְהִתְרַחֵק מֵהֶם בְּתַכְלִית הָרִחוּק וְלֹא לִתֵּן לָהֶם שׁוּם כֹּחַ וּמֶמְשָׁלָה כְּלָל, וְלֹא לְהַכְנִיעַ עַצְמֵנוּ אֲלֵיהֶם כְּלָל, כִּי הֵם אֵינָם מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל.

יד.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע כִּי הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו, יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ

יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְתִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, כִּי הַמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, נִמְשֶׁכֶת עָלָיו אַחַר־כָּךְ הֶאָרָה עֲצוּמָה מִשֹּׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וּמְאִירָה לוֹ בְּכָל דְּרָכָיו, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ הוּא אוֹר נוֹרָא וְנִשְׂגָּב, וּכְפִי שֶׁהָאָדָם מֵכִין אֶת עַצְמוֹ עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, כְּמוֹ־כֵן נִמְשֶׁכֶת עָלָיו אַחַר־כָּךְ הֶאָרָה מִשֹּׁרֶשׁ הַקְּדֻשָּׁה כְּלָלִיּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר בָּזֶה תְּלוּיָה כָּל הַיַּהֲדוּת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְיִדְבַּק עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּבִתְמִימוּת; אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ!

טו.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּכָל פַּעַם אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא כְּלָלִיּוּת הַיַּהֲדוּת, וְצָרִיךְ לְהִתְחַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם מֻחְדָּשׁ דַּיְקָא, וְלֹא מַסְפִּיק שֶׁכְּבָר יוֹדֵעַ, כִּי כְּפִי הַקַּטְנוּת וְהַיְרִידוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁמְּסַבְּבִים אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחְדָּשׁ, עָלָיו לְהִתְגַּבֵּר זֶה לְעֻמַּת זֶה בְּכֹחַ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת

בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ. וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ יִזְכֶּה לְהַאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי עִקַּר הַמְרִירוּת וְהַדְּכָאוֹן שֶׁמְּסַבְּבִים אֶת הָאָדָם הֵם רַק הַכַּעַס וְהַקְּפִידוּת שֶׁהוֹרְסִים לְגַמְרֵי אֶת מֹחַ הָאָדָם וּמְשַׁבְּרִים אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְזֶה מַחֲשִׁיךְ לוֹ אֶת חַיָּיו, וּכְשֶׁאָדָם מְחַדֵּשׁ עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיוֹדֵעַ שֶׁדָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ דַּיְקָא, אָז יַאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְיִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִתְהַפְּכוּ לוֹ הַחַיִּים לְנְעִימוּת וְלִמְתִיקוּת, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, אֲזַי כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ הוֹלְכִים כְּבָר בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי; אַשְׁרֵי לוֹ!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהַרַ״שׁ נ״י אָמַר לְעִנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁצְּרִיכִים לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ, עַד שֶׁשּׁוּם בְּרִיָה לֹא תּוּכַל לְהַכְנִיס בּוֹ סְפֵקוֹת, רַק יִהְיֶה כָּל־כָּךְ חָזָק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּרְאֶה אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינוֹל מֵרֹב אֱמוּנָה, (הַיְנוּ שֶׁמִּכָּל דָּבָר יִרְאֶה וְיָבִין וְיַשְׂכִּיל רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ); וְאָמַר: מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ, אוֹתוֹ כְּבָר לֹא יְכוֹלִים לְבַלְבֵּל וּלְבַטֵּל כְּלָל.

(אִמְרֵי מוֹהַרַ״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן רא)

קוּנְטְרֵס

לִמּוּדֵי אֱמוּנָה

יִגַּלֶּה וְיִלַּמֵּד אֶת עִמְקָ לִמּוּדֵי הָאֱמוּנָה — מַה שֶּׁיֵּשׁ לִלְמֹד בְּסֵגְיוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָבִאר אֵיךְ שֶׁצְּרִיכִים לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד זֶה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, בְּאֹפֶן — שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהּ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרַ"שׁ נ"י אָמַר: אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר חוֹזֵר תָּמִיד עַל לְמוּד הָאֱמוּנָה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁמֹּחוֹ יִהְיֶה דָּבוּק בֶּאֱמוּנָה, וְשֶׁמֹּחוֹ כְּבָר יִהְיֶה דָּבוּק בֶּאֱמוּנָה, הוּא לֹא יִירָא וְלֹא יִפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הָאֱמוּנָה מַמְשֶׁכֶת כָּל הַבְּרָכוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת.

(אִמְרֵי מוֹהַרַ"שׁ, חֵלֶק א', סִימָן תטו)

קוּנְטְרֵס

לִמּוּדֵי אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי, כִּי בְּעִנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, יֵשׁ לִמּוּדִים עֲמֻקִּים עַד מְאֹד, עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֵנוּ, וְאַל תַּחְשֹׁב, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּנָקֵל לְהַשִּׂיגָהּ, אֶלָּא עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי כְּדֵי שֶׁתִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עָלֶיךָ לְהַכְנִיס עַצְמְךָ בְּלִמּוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְהַתְמִיד בָּהּ יָמִים וְשָׁנִים רְצוּפִים בְּשִׁקִּידָה וְהַתְמָדָה גְּדוֹלָה, וְתֵדַע שֶׁיְּנַסּוּ אוֹתְךָ מִלְּמַעְלָה בְּאֶלֶף אֲלָפִים שֶׁל נִסְיוֹנוֹת, לִרְאוֹת אִם לִבְּךָ שָׁוֶה עִם פִּיךָ, וְאִם בֶּאֱמֶת אַתָּה אוֹחֵז בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר וּמְגַלֶּה, וְאָז אִם תַּתְמִיד בְּלִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה יָמִים וְשָׁנִים, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּהַלִּמּוּד

הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, אָז בֶּאֱמֶת תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁיִּהְיֶה אֶצְלְךָ דָּבָר פָּשׁוּט — אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה כְּלָל, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן — הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית; אַשְׁרֵי הַמַּתְמִיד בִּלְמוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז אֶל רֹב טוּב יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכֹּל.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחְדָּשׁ בִּלְמוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְסִגְיָתָהּ, וְאַל תַּחְשֹׁב — מֵאַחַר שֶׁכְּבָר לָמַדְתִּי לִמּוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּבָר אֵינִי צָרִיךְ לָזֶה, לֹא! לֹא! אַל תַּחְשֹׁב זֹאת כְּרֶגַע, כִּי כְּפִי יְרִידַת הָאָדָם וְקַטְנוּתוֹ וּנְפִילָתוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחְדָּשׁ, וּכְפִי גֹּדֶל הַהַסְתָּרָה וְהַחֹשֶׁךְ וְהַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, הַהֶכְרֵחַ שֶׁנֶּחְשֶׁכֶת לוֹ אֱמוּנָתוֹ, וְנִתְקָרֵר לִבָּבוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחְדָּשׁ בִּלְמוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּר הַרְבֵּה

עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְזֶה יַחְקֹק בְּךָ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּשְׁלֵמוּת, וּכְשֶׁתִּהְיֶה לְךָ אֱמוּנָה בְּרוּרָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז כָּל חַיֶּיךָ הַנַּשְׁמִיִּים וְהָרוּחָנִיִּים יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרֵי.

ג.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ בִּלְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא לְמוּד עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, כִּי כְּמוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵין סוֹף, כְּמוֹ־כֵן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא אֵין סוֹפִית, וּמִתְחַדֶּשֶׁת בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, וּצְרִיכִים לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד עַל לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס וְתֶחָקֵק הֵיטֵב בִּלְבָבוֹ וְנַפְשׁוֹ, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲשׂוֹת דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן מִבְּלִי שֶׁיִּהְיֶה דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר. וְתֵדַע, כִּי כָּל מַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה, הַכֹּל הוּא בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן — לִרְאוֹת הֵיַעֲמֹד לְבָבְךָ חָזָק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תָּזוּז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּלָל — אַף שֶׁאַתָּה רוֹאֶה שֶׁבֵּין כָּךְ הָרְשָׁעִים וְהַקְּלִפּוֹת וְהַשֶּׁקֶר מִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְׁטִים בָּעוֹלָם מְאֹד מְאֹד.

ד.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל אֵלּוּ הַקְּלִפּוֹת וְהָרְשָׁעִים, הָרַע וְהַטֻּמְאָה הַמְכַסִּים וּמַסְתִּירִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִתְלוֹצְצִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וּמִתּוֹרָתוֹ וּמִמִּצְוֹוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, הַכֹּל כְּלֹא קָמֵיהּ כְּלָל, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, וּבִשְׁבִיל זֶה מָסְרוּ לָהֶם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה כֹּחוֹת — כְּדֵי לִבְחֹן אֶת לִבָּךְ לֶהֱיוֹת תִּפְנֶה?! וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לִבְרֹחַ מִכָּל הֶבְלֵיהֶם וְטֻמְאוֹתֵיהֶם, וּבְרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, אֲשֶׁר רַק זֶה עִקַּר בֵּית הַמָּנוֹס לְהָאָדָם לְהִנָּצֵל מִכָּל פִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן בְּזֶה הָעוֹלָם.

ה.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַל תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, עָלֶיךָ לִזְכֹּר כִּי כָּל מַה דְּעָבִיד רַחֲמָנָא, לְטַב עָבִיד (בְּרָכוֹת ס:), כָּל מַה שֶּׁנֶּאֱרָע עִמְּךָ — דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר

קָטָן הוּא בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק עַד מְאֹד; וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִשָּׁבֵר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, רְאֵה לַחֲזֹר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וְאַף שֶׁמֵּרֹב קַטְנוּת דַּעְתְּךָ וַחֲלִישׁוּת לִבְּךָ נִדְמֶה לְךָ כְּאִלּוּ הוּא יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עָלֶיךָ כְּלָל, תֵּדַע — כִּי הַכֹּל דִּמְיוֹן וַאֲחִיזַת עֵינַיִם, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה עִם הָאָדָם מֵעַצְמוֹ, רַק בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לְהִגָּאֵל וְלָצֵאת מִכָּל צָרוֹתֶיךָ וְהַרְפַּתְקָאוֹתֶיךָ, וְתַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, אֲשֶׁר אֵין עֲרוֹךְ אֵלֶיהָ כְּלָל, כִּי כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵינוֹ שָׁוֶה נֶגֶד דְּבֵקוּת אַחַת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּכָל יוֹם וְיוֹם אַתָּה צָרִיךְ לְהַתְחִיל לְהִכָּנֵס בְּלִמּוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְהִתְחַדֵּשׁ בָּהּ מֵחָדָשׁ, וּבְכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים, וּתְצַיֵּר לְעַצְמְךָ, כְּאִלּוּ אַתָּה מְקַבְּלָהּ הַיּוֹם מֵהַר סִינַי, וּכְאִלּוּ הַיּוֹם נִצְטַוֵּיתָ עָלֶיהָ (עַיֵּן פְּסִיקְתָא זוּטָא

וָאֶתְחַנַּן), וּבֶאֱמֶת כְּפִי חִדּוּשׁ הַבְּרִיאָה שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי לְמַעְלָה מִתְחַדְּשִׁים בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּל הָעוֹלָמוֹת, עַד שֶׁנִּשְׁתַּלְשְׁלִים כַּאן לְמַטָּה; וְעַל־כֵּן זַכֵּי הָרְאוּת — אֵלּוּ הַזּוֹכִים לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, יוֹדְעִים וּמַרְגִּישִׁים אֵיךְ שֶׁהַכֹּל מִשְׁתַּנֶּה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, וְעַל־כֵּן הֵם מִתְחַדְּשִׁים עַצְמָם בְּכָל פַּעַם בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַכְנִיסִים אֶת עַצְמָם בְּתוֹךְ לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הוּא לְמוּד עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, וְחוֹתְרִים וּמְחַפְּשִׂים בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה מֵחָדָשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַמְשִׁיכִין עַל עַצְמָם בְּכָל פַּעַם עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבְּקִים עַצְמָם בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְאֵינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, רַק לוֹמֵד אֶת לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל נֶאֱרָע רַק בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית — דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן, וּמַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁמְּעִיק וּמְצַעֵר אוֹתוֹ, וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְזֶה עוֹזֵר לוֹ בְּכָל הָעִנְיָנִים שֶׁלּוֹ, וְעָלֶיךָ לֵידַע, כִּי הַדִּבּוּר — לִהְיוֹת רָגִיל

רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, זֶה עִקַּר גָּדוֹל בִּלְמוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בָּאֹפֶן הַזֶּה יַכְנִיס וְיַחְקֹק אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הֵיטֵב בְּלִבּוֹ וּבְלִבּוֹת אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵין עֲרוֹךְ אֵלֶיהָ בְּזִכּוּי הָרַבִּים, וּבִפְרָטִיּוּת בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ, אֲשֶׁר הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא מְכַסִּים וּמַסְתִּירִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַחֲלִישִׁים אֶת לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם, כְּאִלּוּ יֵשׁ אֵיזוֹ מְצִיאוּת שֶׁל טֶבַע, וְעַל־כֵּן מִצְוָה עָלֵינוּ לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת לְמוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּרַבִּים, וַאֲדַבְּרָה בְּעֵדוּתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים, וְלֹא אֵבוֹשׁ (תְּהִלִּים קי״ט), וַיַּעֲמֹד וִיגַלֶּה אֶת אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּרַבִּים כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ, וְלֹא יִתְעַיֵּף כְּלָל; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה זוֹ — לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם תָּמִיד אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּרַבִּים, אֲשֶׁר אֵין לְךָ זְכוּת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא עִקַּר וְיסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה — כָּל הַמִּצְוֹת צְרִיכוֹת לְהָבִיא אוֹתְךָ אֶל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; עַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד עִם עַצְמוֹ וְעִם אֲחֵרִים אֶת לְמוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה, וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

ז.

צָרִיךְ שֶׁתִּזְכֹּר, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וְשֹׁרֶשׁ וְעִקַּר הַיַּהֲדוּת לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן, הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל כְּלָל, וְהַכֹּל רַק אֲחִיזַת עֵינַיִם, לְבוּשִׁים הַמְכַסִּים וּמַסְתִּירִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, וְזֶה עִקַּר לְמוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לִלְמֹד דָּבָר זֶה, עַד שֶׁיִּהְיֶה חָקוּק הֵיטֵב עַל לוּחַ לִבּוֹ, עַד שֶׁלֹּא יַרְגִּישׁ שׁוּם דָּבָר, רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבְעֵינֵי שִׂכְלוֹ יִרְאֶה אֶת הָאֱלֹקוּת שֶׁמְּסַבֵּבֶת אוֹתוֹ, וְאֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ הִיא רַק אֱלֹקוּת גָּמוּר, וּבִלְבָבוֹ יָבִין הֵיטֵב, אֲשֶׁר הוּא כָּךְ, וְאָז כְּבָר יִשְׁתַּנֶּה כָּל מַהֲלַךְ מַחֲשַׁבְתּוֹ וְכָל דֶּרֶךְ חַיּוּתוֹ, וְיַרְגִּישׁ תָּמִיד עֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו יְדִידוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי הַלּוֹמֵד אֶת לְמוּדֵי הָאֱמוּנָה תָּמִיד.

ח.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בְּתוֹךְ לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הוּא לִמּוּד עָמֹק עָמֹק עַד מְאֹד, וְאַף שֶׁנִּדְמֶה לְהָאָדָם שֶׁיֵּשׁ כָּל מִינֵי לִמּוּדִים בְּמֻשְׂכָּלוֹת וְעִיּוּנִיּוֹת, עִם כָּל זֹאת לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, וַאֲשֶׁר אֵין סוֹף וְאֵין תַּכְלִית לְעֻמְקוּתָהּ, וְאַל תַּחְשֹׁב כִּי בְּנָקֵל לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַרְגִּישׁוֹ יִתְבָּרַךְ הֵיטֵב בְּלִבּוֹ בְּבֵרוּר גָּמוּר, בְּלִי שׁוּם צֵל שֶׁל סָפֵק סְפֵקָא, חַס וְשָׁלוֹם, רַק יִרְאֶה אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ בְּעֵינֵי שִׂכְלוֹ מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁרוֹאֶה דָּבָר בְּעֵינֵי בָּשָׂר, לֹא! לֹא! אַל תַּחְשֹׁב זֹאת כְּרֶגַע — כִּי הוּא דָּבָר קַל, אֶלָּא עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר צְרִיכִים לְהַתְמִיד בְּלִמּוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה יָמִים וְשָׁנִים רְצוּפִים, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לַחְקֹק בְּדַעְתּוֹ אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְהַרְגִּישׁוֹ הֵיטֵב.

ט.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ

לְמוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הֵם לְמוּדִים עֲמֻקִּים עֲמֻקִּים, וְאָז כָּל מַהֲלַךְ מַחֲשָׁבְתְּךָ יִשְׁתַּנֶּה לְגַמְרֵי, וְתִחְיֶה חַיִּים אֲמִתִּיִּים וְנִצְחִיִּים עַד מְאֹד, כִּי זֶה שֶׁלּוֹמֵד בְּלִמּוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, מִסְתַּכֵּל כְּבָר עַל כָּל הַחַיִּים בְּצוּרָה אַחֶרֶת, כִּי תָּמִיד מַרְגִּישׁ מִכָּל דָּבָר רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאָז אֵינוֹ מְקַנֵּא אֶת שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר, כִּי לֹא אִכְפַּת לוֹ דָּבָר, רַק מֵהַכֹּל רוֹאֶה אֱלֹקוּת גָּמוּר, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִלְמֹד תָּמִיד לִמּוּדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הוּא לִמּוּד עָמֹק עָמֹק עַד מְאֹד.

י.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּלִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא לִמּוּד עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֵנוּ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד אֶת הַלִּמּוּד הֶעָמֹק הַזֶּה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחָדָשׁ, וְעִקַּר הַלִּמּוּד — לֵידַע, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּבָיְכוֹל הִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בַּלְּבוּשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר לְמַרְאֵה עֵינֵינוּ, וְכָל מַה שֶׁנַּכְנִיס בְּעַצְמֵנוּ אֶת הַלִּמּוּד הַזֶּה, יִהְיֶה יוֹתֵר קַל לָנוּ

לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁנַּכְנִיס בְּעַצְמֵנוּ, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא יְסוֹד וְעִקַּר הַכֹּל, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ נַעֲשֶׂה חָזָק בְּדַעְתּוֹ, וְשׁוּם דָּבָר כְּבָר לֹא יָכוֹל לְבַטְּלוֹ וּלְבַלְבְּלוֹ אוֹ לְהַכְנִיס בּוֹ רַגְשָׁנוּת וְעַצְבָּנוּת, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ חַי חַיִּים נְעִימִים עַד מְאֹד; אַשְׁרֵי הֶחָזָק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכֵן לוֹמֵד לְמוּדֵי אֱמוּנָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, אֲשֶׁר בָּזֶה צְרִיכִים לִשְׁקֹד עַד מְאֹד, וְאָז טוֹב לוֹ לָנֶצַח.

יא.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לִמְסֹר אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַחֲזֹר וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה מֵחָדָשׁ אֶת לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הוּא לְמוּד עָמֹק מְאֹד, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁחוֹזֵר וְלוֹמֵד אוֹתָהּ בְּקֶבִיעוּת, כִּי לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה אֵינוֹ לְמוּד כְּמוֹ שְׁאָר לְמוּדִים — שֶׁתֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁלּוֹמֵד אֶת הַדָּבָר, אֲפִלּוּ, אַחַר יְגִיעָה שֶׁל הַרְבֵּה זְמַן, כְּבָר יוֹדֵעַ אֶת הָעִנְיָן וְהַלְמוּד בְּשִׁלֵּמוּת. לֹא כֵן הוּא מִדַּת וְלִמּוּד הָאֱמוּנָה, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁתַּחֲזֹר עָלֶיהָ וְתִלְמַד אוֹתָהּ, עֲדַיִן לֹא נָגַעְתָּ בָּהּ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע

מֵחָדָשׁ, וּמַמְשִׁיךְ אֶת אוֹרוֹ בְּהֶאָרָה וּבְזִיו חָדָשׁ, וּכְפִי הַהֶאָרָה הַחֲדָשָׁה, כְּמוֹ־כֵן — זֶה לְעֻמַּת זֶה יוֹרֶדֶת גַּם שִׂכְחָה וְהַסְתָּרָה חֲדָשָׁה — לְהַשְׁכִּיחַ וּלְהַסְתִּיר אֶת הָאוֹר מִפְּנֵי הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לִלְמֹד אֶת לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ, וְלֹא מַסְפִּיק שֶׁכְּבָר לָמַד אֶת לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וַאֲפִלּוּ שֶׁאוֹמֵר שֶׁהוּא כְּבָר בָּקִי בְּלִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עָלָיו לֵידַע, אֲשֶׁר צְרִיכִים לַחֲזֹר עָלֶיהָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר כּוּלֵי הַאי וְאוּלַי שֶׁיִּכָּנֵס בּוֹ אֵיזֶה נִצּוֹץ דַּק מִן הַדַּק, וְתִשָּׁאֵר אֶצְלוֹ אֲפִלּוּ הִתְנוֹצְצוּת אַחַת מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי הַחוֹזֵר תָּמִיד בְּלִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; וְשׁוֹקֵד בָּהּ תָּמִיד.

יב.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי, לֹא לִפְלֹ בְּדַעְתְּךָ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי עִקַּר לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא לְהִכָּנֵס לְגַמְרֵי בְּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, הַיְנוּ שֶׁיַּחְקֹק בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאַף שֶׁדָּבָר זֶה קָשֶׁה מְאֹד לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל,

אַךְ אִם תַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַחְקֹק הֵיטֵב דָּבָר זֶה בְּדַעְתְּךָ, אָז בֶּאֱמֶת תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל זֶה, וְכָל תְּכוּנַת נַפְשְׁךָ תִּשְׁתַּנֶּה לְגַמְרֵי, כִּי כְּשֶׁאָדָם חָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז שׁוּם דָּבָר לֹא יָכוֹל לְשָׁבְרוֹ וּלְנַתְּקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּכָל פַּעַם הוּא בּוֹרֵחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר זֶה נִקְרָא שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, כִּי עִקַּר לִמּוּד הָאֱמוּנָה הוּא — שֶׁיַּגִּיעַ אֶל הַשָּׂגָה וּדְבֵקוּת כָּזוֹ, שֶׁיַּרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל־כָּךְ חָזָק עָלָיו, עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטָן מִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּגִּיעַ אֶל בְּרוּר וְזִכּוּךְ אֱמוּנָה כָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא.

יג.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִלְמַד הֵיטֵב, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְכָל מַה שֶּׁנֶּאֱרַע עִמְּךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, הַכֹּל בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית; וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ

לִכְעֹס וּלְהַקְפִּיד כָּל־כָּךְ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ? יוֹתֵר טוֹב לְךָ לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל מַה שֶּׁמַּעִיק לְךָ, כִּי רַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ וּלְהוֹשִׁיעַ אוֹתְךָ.

יד.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי, לְהַכְנִיס עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֶל עָמְקָהּ וְרוּמָהּ, גָּבְהָהּ וְאָרְכָּהּ. וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס עַצְמְךָ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, תִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ חַיִּים מֵחַי הַחַיִּים, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת י״ג:): כָּל הַמַּאֲרִיךְ בְּאֶחָד, מַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו, וְאָמְרוּ (שָׁם): שֶׁצְּרִיכִים לְהַמְלִיכוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם, וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בַּלִּמּוּד הַזֶּה, יוֹתֵר יָאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאוֹר גָּדוֹל עַד מְאֹד כַּשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם, וְתֵדַע שֶׁאֵין לְךָ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ, וְרַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תְּבַקֵּשׁ וְתִתְפַּלֵּל כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וְלֹא תִּתְיָרֵא וְלֹא תִּתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה לְךָ אָדָם זֶלֶתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ יוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת הַזּוֹ;

כְּמוֹ־כֵן לֹא תִירָא וְלֹא תִפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִהְיֶה שַׁאֲנָן וּבָטוּחַ בְּעַצְמְךָ וְכֵן תְּגַלֶּהוּ וּתְפַרְסְמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

טו.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַחֲזֹר בְּהַלִּמּוּד הַזֶּה בְּקִבְיעוּת עֲצוּמָה, כִּי כָּל מַה שֶּׁתַּחֲזֹר עָלֶיהָ, תִּרְאֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא הִגַּעְתָּ אֶל עָמְקָהּ וְאֶל רוֹמָהּ וְאֶל תַּכְלִיתָהּ, כִּי לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא לִמּוּד עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, כִּי הַשָּׂגַת הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא הוּא רוּחָנִית וְאֵיךְ יָכוֹל אִישׁ גַּשְׁמִי לְהַשִּׂיג בְּדָבָר רוּחָנִי, אֲשֶׁר זֶהוּ יָשָׁר פָּעָלוֹ; וְעַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁזּוֹכִים לַחֲזֹר עַל לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן זוֹכִים לְהִזְדַּכֵּךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁלְּאַט לְאַט יִזְכֶּה, שֶׁיָּאִיר בּוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ הַמֵּאִיר בְּכָל הָאָרֶץ כֻּלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל מ״ג): וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבוֹדוֹ וְגוֹ׳, כִּי בֶּאֱמֶת הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, אַךְ מִפְּנֵי הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן צִמְצֵם אֶת עַצְמוֹ כְּבִיכוֹל, עַד שֶׁיֵּשׁ כֹּחַ בָּאָדָם שֶׁיִּשְׁכַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, וְעוֹד יַחֲשֹׁב אַחֶרֶת לְגַמְרֵי — הִפּוּךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, חַס וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת

כָּל מַחֲשַׁבְתּוֹ לֹא מַעֲלִית וְלֹא מוֹרֶדֶת, כִּי הוּא נִמְצָא וְאֵין נִמְצָא זֻלָּתוֹ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, אַךְ מִפְּנֵי הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן נִתְּנוּ לָאָדָם כֹּחוֹת לִבְחֹר לְקַבֵּל אֶת לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אוֹ לְהִפּוּךְ, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רַק קֶצֶת שֵׂכֶל הוּא בּוֹחֵר בְּלִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְנִכְנָס בָּהּ מְאֹד, וְחוֹזֵר עַל זֶה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחָדָשׁ, וְהוּא זוֹכֶה אַחַר־כָּךְ לְהַגִּיעַ אֶל הִתְגַּלּוּת אוֹר כָּזֶה, עַד שֶׁיִּתְבַּטֵּל בַּמְּצִיאוּת; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לַחֲזֹר עַל לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה תָּמִיד, וְאָז טוֹב לוֹ לָנֶצַח.

טז.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הוּא לְמוּד עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, וּצְרִיכִים לַחֲזֹר בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מֻחָדָשׁ עַל לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כִּפְי עָמְקָהּ, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לַחֲזֹר הַרְבֵּה עַל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, זוֹכֶה אַחַר־כָּךְ שֶׁנִּחְקַק בּוֹ עֶצֶם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְנִכְלָל בָּהּ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּרֵד מִמֶּנָּה כְּלָל, וְאָז יַשִּׂיג כְּבָר כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּיַד הָאָדָם לְהַשִּׂיג, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח וְהַכְּלִי לְהִכָּנֵס בָּהּ וּלְקַבֵּל

בָּהּ כָּל מִינֵי הַשָּׂגוֹת וּמַדְרֵגוֹת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק עַצְמוֹ בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה, וְאֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל עַצְמוֹ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

יז.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בִּלְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֵידַע, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, וְהַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז מֵאִיר מֹחוֹ בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, וּכְבָר אֵינוֹ מִתְפַּחֵד מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצַמְצֵם עַצְמוֹ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, וּמַשְׁגִּיחַ עַל עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הָאֱמוּנָה, וְשׁוֹקֵד בִּלְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

יח.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע וְתַשְׂכִּיל, אֲשֶׁר הַכֹּל נַעֲשָׂה רַק בִּרְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּבִרְצוֹנוֹ לְבַד, דָּבָר גָּדוֹל

וְדָבָר קָטָן — הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבַלְמוּד הַזֶּה תִּנָּצֵל מִכָּל רָעָה, כִּי רֹב רֻבָּן שֶׁל הַצָּרוֹת שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל הוּא רַק מִפְּנֵי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לְקַבֵּל אֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וּמַה גַּם שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין שֶׁהַכֹּל בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם יַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז בְּנָקֵל יוּכַל לְקַבֵּל אֶת הַכֹּל, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית.

יט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עִקַּר לְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא — לְקַשֵּׁר וּלְדַבֵּק עַצְמוֹ תָּמִיד רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְקַשֵּׁר עַצְמוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲזַי כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁלְּמַטָּה גַּם־כֵּן מִתְקַשְּׁרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְמָשָׁל — אָדָם שֶׁאוֹכֵל וּמְקַבֵּל אֶת כֹּחוֹ מֵהַמַּאֲכָלִים, אוֹ מִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בִּלְבוּשִׁים, וְהֵם כְּלוּלִים מֵהָאַרְבַּע יְסוֹדוֹת — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, כִּי בְּכָל דָּבָר יֵשׁ חֵלֶק מֵאַרְבָּעָה חֲלָקִים אֵלּוּ, וְשָׁרְשָׁם הוּא שֵׁם הוי״ה בָּרוּךְ הוּא, נִמְצָא שֶׁבְּתוֹךְ הַמַּאֲכָלִים שֶׁלּוֹ וּבְתוֹךְ הַלְּבוּשִׁים שֶׁלּוֹ יֵשׁ — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וְעַל יָדוֹ מִתְקַשְּׁרִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אִם בֶּאֱמֶת מִתְבּוֹנֵן

בְּהָאֱלקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר — הֵן בָּאֲכִילָה, וְהֵן בַּלְּבוּשִׁים, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְקַשְּׁרִים הַכֹּל עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת זוֹ, נַעֲשָׂה עַל יָדוֹ יִחוּד גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁרוֹאֶה וּמַרְגִּישׁ מִכָּל דָּבָר אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז עַל־יְדֵי דִּבּוּרוֹ שֶׁמְּדַבֵּר, הוּא פּוֹעֵל נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְאִם אֵינוֹ מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לוֹ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אֲזַי אֵינוֹ פּוֹעֵל עִם דִּבּוּרוֹ לְמַעְלָה כְּלוּם, וְזוֹ מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים הַשְּׁלֵמִים — שֶׁפּוֹעֲלִים רַק עַל־יְדֵי דִּבּוּרָם בְּעַצְמָם מַה שֶּׁפּוֹעֲלִים, כִּי כָּל־כָּךְ נִכְנְסוּ בִּלְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁאֲפִלּוּ עַל־יְדֵי אֲכִילָתָם וּלְבוּשָׁם הֵם דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם מַרְגִּישִׁים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁחוֹפֵף עַל פְּנֵיהֶם תָּמִיד; אַשְׁרֵיהֶם וְאַשְׁרֵי הַדְּבֵקִים בָּם!

כ.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי! אַף שֶׁהָאֱמוּנָה הִיא הַמַּדְרֵגָה הָאַחֲרוֹנָה, כִּי נִקְרֵאת מַלְכוּת בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְכֵן נִקְרֵאת רֶגֶל, עִם כָּל זֹאת הִיא הָעִקָּרִית בְּהַשָּׂגַת

הָאָדָם, כִּי כְּמוֹ שֶׁמְּדִינָה צְרִיכָה לְמַלְכוּת, כִּי אַחֶרֶת אֵינָהּ נִקְרֵאת מְדִינָה, וּכְמוֹ אָדָם — כְּשֶׁאֵין לוֹ רַגְלַיִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהַלֵּךְ, כְּמוֹ־כֵן בְּלִי אֱמוּנָה אֵין לוֹ שׂוּם מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה, וְאֵין לוֹ רֶגֶל עַל מַה לַּעֲמֹד בָּהּ, וְעַל־כֵּן הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה, וְעַל־יָדָהּ הָאָדָם זוֹכֶה לִהְיוֹת מֶלֶךְ, וְעַל יָדָהּ הָאָדָם זוֹכֶה לֵילֵךְ, כִּי הִיא הַמַּלְכוּת וְרַגְלֵי הָאָדָם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָז יִזְכֶּה כְּבָר לְכָל טוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

כא.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בְּאֹם תַּכְנִיס עַצְמְךָ בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַנִּקְרֵאת גַּם־כֵּן יִרְאָה, עַל־יְדֵי־זֶה כְּבָר לֹא תִּפְחַד וְלֹא תִּירָא מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, מֵאַחַר שֶׁהִכְנַסְתָּ בְּעַצְמְךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַדְרַבָּה עוֹד יִרְאוּ וְיִפְחֲדוּ מִמְּךָ, כִּי מִדַּת הָאֱמוּנָה הִיא עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת לִזְכּוֹת אֵלֶיהָ, כִּי הַיִּרְאָה וְהָאֱמוּנָה הֵם נִקְרָאִים שְׁלֵמוּת, כִּי בָּזֶה שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְיָרֵא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁמִּתְיָרֵא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת לִזְכּוֹת וּלְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בִּלְמוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,

וְעִקַּר שְׁלֵמוּתָהּ הוּא רַק כְּשֶׁמְּקַבְּלָהּ מֵאֲבוֹתָיו, כִּי אֱמוּנָה שֶׁמְּקַבְּלִים מֵאֲבוֹתָיו הֵיא יוֹתֵר חֲזָקָה מֵאֲשֶׁר הוּא מְקַבֵּל מֵעַצְמוֹ, כִּי אֱמוּנָה מִצַּד קַבָּלָה אִי אֶפְשָׁר לְסִתֹּר כְּלָל, אֲפִלּוּ עִם כָּל הַחָכְמוֹת וְהַהַשְׂכָּלוֹת בָּעוֹלָם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ חֲקִירוֹת, אָז יְכוֹלִים לְהַרְאוֹת לוֹ בְּדִיּוּק הַהֶפּוּךְ, חַס וְשָׁלוֹם; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמּוֹרִישׁ לְבָנָיו אֶת לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכֵן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁנּוֹטֵעַ אֶת לִמּוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בֵּין אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהַרָא״שׁ נ״י אָמַר: אִם זוֹכִים בֶּאֱמֶת לְתְפִלָּה — לְהִתְפַּלֵּל תָּמִיד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי הַשֵּׁמוֹת שֶׁל הַגּוּקְבָּא דְּפַרְדַּשְׁקָא, (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳) מְאִירִים תָּמִיד לִפְנֵי עֵינָיו, [יָדוּעַ שֶׁהַשֵּׁמוֹת הַלָּלוּ הֵם כְּלָלִיּוּת הָעוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וְהַכְּתָרִים שֶׁלָּהֶם, וְעַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה יִזְכֶּה שֶׁמַּחֲשַׁבְתּוֹ תְּשׁוּטַט בְּעוֹלָמוֹת אֵלּוּ].

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן קסה)

קוּנְטְרֵס

מַעֲלַת אֱמוּנָה

בּוֹ יְבֹאַר מַעֲלַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, הַמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ
הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְחַי אֶת חַיָּיו עִם אֱמוּנַת הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית,
שֶׁאָז כָּל חַיָּיו הוֹלְכִים כְּבָר בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, וּמַרְגִּישׁ
תַּעֲנוּגֵי עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה מַמָּשׁ; אַשְׁרֵי לוֹ!

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חַכָּמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהּ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרָא״שׁ נ״י אָמַר: צָרִיךְ
כָּל אָדָם לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ
בְּכָל יוֹם וָיוֹם, שֶׁיִּנָּצֵל מִיְּצָרוֹ
הָרַע הַבּוֹעֵר בּוֹ וְכוּ׳, כִּי בְּלֹא
תְּפִלָּה לֹא יוֹעִיל לוֹ כְּלָל, וְתֵכֶף
כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל עַל־יְדֵי־זֶה מוֹרִיד
מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי דִּינִים וְעֲנָשִׁים.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן שעג)

קוּנְטְרֵס

מַעֲלַת אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, עַד שֶׁאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם כֵּן מַכְרִיזִין מִלְּמַעְלָה (חֻלִּין ז.), הַיְנוּ עַד כְּדֵי כָּךְ מֻשְׁגָּח הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְבַד, עַד שֶׁאֲפִלּוּ אֶצְבָּעוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לִנְקֹף מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כָּל הָאָדָם מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, הַכֹּל תַּחַת הַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, וּכְשֶׁיֵּדַע הָאָדָם דָּבָר זֶה, אָז כָּל חַיָּיו הָרוּחָנִיִּים

וְהַגַּשְׁמִיִּים יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרֵי, כִּי הוּא תָּמִיד יַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זוֹהִי מַעֲלַת הָאֱמוּנָה, שֶׁהָאָדָם הַנִּכְנָס בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כָּל חַיָּיו מִשְׁתַּנִּים לְגַמְרֵי, כִּי הוּא כְּבָר חַי בְּעוֹלָם רוּחָנִי, אַף בְּעוֹדֶנּוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, כִּי בָּזֶה שֶׁהָאָדָם מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֶרְתָּהּ כִּמְלֹא נִמָּה (יוֹמָא ל״ח), עַל־יְדֵי־זֶה הוּא כְּבָר אֵינוֹ מִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְיֵשׁ לוֹ לֵב חָזָק וְאַמִּיץ לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם, כִּי הוּא חַי תַּחַת הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, כִּי הוּא תָּמִיד מִסְתַּכֵּל רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לוֹ לְהִתְבַּלְבֵּל אוֹ לְהִתְפַּחֵד מֵאֵיזוֹ בְּרִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי בִּלְעָדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דָּבָר — לֹא טוֹב וְלֹא רַע, כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַנִּפְלָאָה, וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגּוּתָא (זֶה שֶׁמְּמֻנֶּה עַל הַבּוֹרוֹת וְעַל הַזְּבָלִים) מִן שְׁמַיָּא מוּקְמִינָן לֵיהּ (בְּרָכוֹת נ״ח.), וְאִם־כֵּן אֵיךְ יוּכַל אָדָם לָקַחַת מִמֶּנּוּ פַּרְנָסָתוֹ? ! וּמִכָּל שֶׁכֵּן אֵיךְ הוּא יָכוֹל לָתֵת לוֹ פַּרְנָסָה? ! כִּי הֲלֹא הוּא תָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל מִן הַשָּׁמַיִם נִגְזָר בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה כְּפִי

טוֹבַת הָאָדָם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וּלְפִי מְקוֹמוֹ וּלְפִי שֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, שֶׁאָז יָאִיר עָלָיו אוֹר רוּחָנִי בְּזֶה הָעוֹלָם, וְיִתְעַנֵּג בְּזִיו נֹעַם הַשְּׁכִינָה; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וּבָבָא לָנֶצַח!

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, חַיָּיו — חַיִּים, וּמְבַלֶּה אֶת יְמֵי חַיָּיו בְּטוּב וּבַנְּעִימִים תָּמִיד, כִּי כְּשֶׁהוֹלֵךְ לוֹ טוֹב, אֲזַי בְּוַדַּאי טוֹב לוֹ, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵינוֹ כָּךְ (הַיְנוּ שֶׁאֵין מִתְנַהֵג לוֹ כְּסֵדֶר כְּמוֹ שֶׁרָצָה, וְיֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים, חַס וְשָׁלוֹם), גַּם־כֵּן טוֹבָה וְיָפָה מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הוּא בָּטוּחַ שֶׁאַף־עַל־פִּי־כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּוַדַּאי יְרַחֵם עָלָיו וְיֵיטִיב אַחֲרִיתוֹ, כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְבַד, עַל־כֵּן בְּוַדַּאי הַכֹּל לְטוֹבָה, כִּי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לֹא תֵּצֵא הָרָעוֹת, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מָלֵא חֶסֶד תָּמִיד, אֲבָל מִי שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה, חַס וְשָׁלוֹם, חַיָּיו אֵינָם חַיִּים כְּלָל, כִּי תֵּכֶף כְּשֶׁעוֹבֶרֶת עָלָיו אֵיזוֹ רָעָה, שׁוּב אֵין לוֹ שׁוּם חִיּוּת, כִּי אֵין לוֹ בַּמֶּה לְנַחֵם וּלְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ, מֵאַחַר שֶׁאֵין לוֹ

אֱמוּנָה כְּלָל, וְעַל־כֵּן אֵין לוֹ שׁוּם חִיּוּת, אֲבָל עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ — שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, אָז חַיָּיו הֵם חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נִצְחִיִּים, וְזֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ תָּמִיד, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר בְּכָל יוֹם וָיוֹם — מְרִירוּת וְקַטְנוּת וְהַשְׁלָכוֹת, וּכְשֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, אָז כָּל חַיָּיו מִשְׁתַּנִּים לְגַמְרֵי, כִּי יֵשׁ לוֹ אֵצֶל מִי לְהִתְחַבֵּא, וְאֶל מִי לִפְנוֹת בְּעֵת צָרָתוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן, כְּשֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה, אָז מָרִים לוֹ הַחַיִּים מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין לוֹ אֵיפֹה לְהִתְחַבֵּא וּלְהֵיכָן לִבְרֹחַ, וְאָז מוֹצִיא כַּעֲסוֹ וַחֲמָתוֹ עַל בְּנֵי אָדָם, וּמִתְקוֹטֵט עִמָּהֶם, וְסוֹבֵל יִסּוּרֵי גֵּיהִנּוֹם מַמָּשׁ מֵרֹב צַעַר וּמַכְאוֹב וְכוּ׳.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִתְחַבֵּא רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, תֵּדַע תֵּכֶף־וּמִיָּד שֶׁהַכֹּל בָּא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ יִכָּנֵס בְּךָ חִזּוּק עָצוּם וְאִמּוּץ הַלֵּב, שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְתִהְיֶה בְּאֹמֶץ הַלֵּב, וְתֵדַע שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּיָדַיִם בְּטוּחוֹת, עַל־כֵּן מָה

עָלֶיךָ לִירֹא וְלִפְחֹד מֵאֵיזֶה בֶּן־אָדָם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁחַי חַיָּיו
בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה כָּזֹאת; אַשְׁרֵי לוֹ!

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם מְנַסִּים אֶת כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם וָיוֹם וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה בְּנִסְיוֹנוֹת אֲחֵרִים, כִּי נֶחֱשָׁכִים מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת, עַד שֶׁנִּדְמֶה לוֹ, שֶׁהַכֹּל טֶבַע, חַס וְשָׁלוֹם, וְכוּ׳, וּכְאִלּוּ שָׁכְחוּ מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי וְכוּ׳, וְעוֹד מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל וְשֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת נִכְנָסִים בְּהָאָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה — הֵן מִצַּד עַצְמוֹ וּמִצַּד עֲוֹנוֹתָיו שֶׁחָטָא, וְהֵן מִצַּד חֲבֵרָיו וִידִידָיו וּשְׁכֵנָיו, אֲשֶׁר מַכְנִיסִים בּוֹ דֵּעוֹת כְּוָזְבוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת גְּמוּרָה וְכוּ׳, כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וּכְפִי עִנְיָנוֹ, וְצָרִיךְ לְהַזְכִּיר עַצְמוֹ בְּדָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְלִהְיוֹת חָכָם, וּלְהָבִין מַה לְּפָנָיו, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּכָל דָּבָר, וְאֵין נִמְצָא זוּלָתוֹ, וְהוּא מִסְתַּתֵּר וּמַחְבִּיא אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פְּרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאָז כְּשֶׁיִּתְבָּרְרוּ לְפָנֶיךָ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ וְלֹא יוּכַל לְבַטֵּל אוֹתְךָ, כִּי תָּמִיד תִּבְרַח רַק אֵלָיו

יִתְבָּרַךְ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ הָאָדָם נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו, וְאִם הָיוּ בְּנֵי אָדָם מַכְנִיסִים אֶת עַצְמָם בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְהַפְּשׁוּטָה הַזֹּאת, וְהָיוּ מְסַלְּקִים אֶת דַּעְתָּם וְחָכְמָתָם לְגַמְרֵי, הָיוּ יוֹדְעִים מִכָּל דָּבָר אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין לְמִי לִפְנוֹת בְּשָׁעַת צָרָה — רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז דַּיְקָא הָיוּ חַיֵּיהֶם נִקְרָאִים חַיִּים אֲמִתִּיִּים, וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, חַיָּיו הֵם חַיִּים, וּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אָז מָרִים לוֹ מְאֹד הַחַיִּים; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בָּאֱמוּנָה.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזֹאת — לֵידַע אֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה עַד מְאֹד, וְשׁוּם אָדָם לֹא יָכוֹל לְהָרַע לוֹ אוֹ לְהֵיטִיב לוֹ, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל בֵּרוּר וְזִכּוּךְ אֱמוּנָה כָּזֹאת, כִּי אִם כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, כִּי הַצַּדִּיק זָכָה לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ, וְאֵין בּוֹ פְּסֹלֶת כְּלָל, וְלֹא נִדְבַּק בּוֹ שׁוּם חֹמֶר מִכְּלְלִיּוּת

הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין לוֹ שׁוּם מַחֲשָׁבָה וּתְפִיסָה בְּגַשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי מֵרֹב הַתְמָדָתוֹ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹות בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, זָכָה לְהַגִּיעַ אֶל זִכּוּךְ נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, עַד שֶׁאֵין לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינָיו רַק אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, וְאֵין לוֹ שׁוּם שַׂיָּכוּת אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה כְּלָל, וְהוּא בְּעַצְמוֹ נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק גּוּפוֹ הַגַּשְׁמִי מְכַסֶּה אֶת מַעֲלַת נִשְׁמָתוֹ, וּבֶאֱמֶת הוּא חֲתִיכַת אוֹר; אַשְׁרֵי לוֹ!

וְכַאֲשֶׁר אָדָם מָלֵא עֲבֵרוֹת וְגַשְׁמִיּוּת וְכוּ', מְלֻכְלָךְ בַּחֲטָאִים וַעֲוֹונוֹת וְכוּ', זוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בַּמַּעֲלָה, וּמְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וּמַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בִּדְבָרֵי הַצַּדִּיק, וְהוּא כָּרוּךְ אַחֲרָיו, וְאַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו וְכוּ', הוּא יוֹדֵעַ, שֶׁכָּל זֶה בָּא מֵרֹב חֲטָאָיו הַמְרֻבִּים וּפְגָמָיו הָעֲצוּמִים וּמַעֲשָׂיו הַמִּתְעָבִים, שֶׁקִּלְקֵל וְלִכְלֵךְ אֶת עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ, וְאָז כְּשֶׁמַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, וְיוֹדֵעַ הֵיטֵב הֵיטֵב מַצָּבוֹ, וְעִם כָּל זֹאת מַשְׁלִיךְ אֶת כָּל קֻשְׁיוֹתָיו וּסְפֵקוֹתָיו שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַל הַצַּדִּיק, וּמְקָרֵב אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו, וְהוּא כָּרוּךְ אַחֲרָיו, אָז גַּם הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה מְאֹד מוֹרִיד מֵעַצְמוֹ אֶת אַדַּרְתּוֹ — אַדֶּרֶת הַלְּבוּשׁ שֶׁלּוֹ, וּמַתְחִיל לְהָאִיר גַּם עָלָיו עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, זִיו, חִיּוּת, יְדִידוּת אֱלֹקוּתוֹ

יִתְבָּרַךְ, וְכָל אֶחָד כְּפִי שֶׁמַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ בֶּאֱמֶת, וּמִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה מְאֹד, וּכְפִי שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן מֵאִיר גַּם עָלָיו אוֹר הַצַּדִּיק, וְגַם הוּא זוֹכֶה לִבְרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה, עַד שֶׁבְּמֶשֶׁךְ יָמִים וְשָׁנִים — אִם יִהְיֶה כָּרוּךְ אַחַר צַדִּיק הָאֱמֶת הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה, יִזְכֶּה גַּם הוּא לְהַגִּיעַ אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנִּפְלָא הַזֶּה — לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הַכֹּל בָּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה מְאֹד מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְזוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל צַדִּיק הָאֱמֶת וּמְבַטֵּל דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו, וְכָל מַה שֶּׁיֹּאמַר כְּהוּא זֶה — יְקַיֵּם, שֶׁאָז יִזְכֶּה שֶׁגַּם עָלָיו תָּאִיר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּגִלּוּי כָּזֶה; אַשְׁרֵי לוֹ!

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁהַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, כָּל מַה שֶּׁבָּא לְאֵיזוֹ הַשָּׂגָה וּמַדְרֵגָה חֲדָשָׁה, אֲפִלּוּ כְּשֶׁזּוֹכֶה לַעֲלִיָּה גְּדוֹלָה בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, עִם כָּל זֹאת הוּא מֵשִׂים אֶת עַצְמוֹ תֵּכֶף־וּמִיָּד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ, וְחוֹזֵר בְּכָל פַּעַם אֶל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, כִּי הוּא יוֹדֵעַ וּמַאֲמִין,

שֶׁכְּפִי גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֲדַיִן אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל, כִּי גָּבוֹהַ מֵעַל גָּבוֹהַ שׁוֹמֵר וְכוּ', כִּי לִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר וְכוּ', כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ אֵין סוֹף וְכוּ', וְעַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁזּוֹכֶה לְהַשָּׂגָה גְּבוֹהָה וַעֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ סוֹמֵךְ אֶת עַצְמוֹ עַל זֶה לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּחָכְמַת הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת לְבַד, רַק הוּא חוֹזֵר בְּכָל פַּעַם לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וּמְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם שֵׂכֶל וְהַשְׂכָּלָה כְּלָל, רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בְּרוּרָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ בְּכָל הַמַּדְרֵגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת לְהַעֲלוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ מִכֻּלָּם, כִּי זֶה עִקַּר שַׁעֲשׁוּעָיו יִתְבָּרַךְ — שֶׁאַפְלוּ מִתַּכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת וְהַחָמְרִיּוּת, מִתַּכְלִית הַהַסְתָּרָה, גַּם מִשָּׁם חוֹזְרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁהַצַּדִּיק מְצַד אֶחָד עוֹלֶה מַעְלָה מַעְלָה תָּמִיד בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל פַּעַם בָּא לְהַשָּׂגוֹת חֲדָשׁוֹת בְּרָזֵי סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת הַבְּרִיאָה, וְשׁוֹמֵעַ כְּרוּזִים עֶלְיוֹנִים בְּכָל פַּעַם, עִם כָּל זֹאת מִצַּד אַחֵר הוּא יוֹרֵד לְמַטָּה לְמַטָּה בָּעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, וּמוֹצֵא אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גַּם שָׁם, וּמְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ בְּכֹחוֹ לְהַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת כָּל הַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים וְהַמֻּשְׁלָכִים בְּתַאֲוֹתֵיהֶם

וּבְמִדּוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת, אַף שֶׁחָטְאוּ בַּמֶּה שֶׁחָטְאוּ, וְנִתְלַכְלְכוּ אֵיךְ שֶׁנִּתְלַכְלְכוּ, עִם כָּל זֹאת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, יָכוֹל לְהָאִיר גַּם בָּהֶם אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָכוֹל גַּם לְהַעֲלוֹת אוֹתָם וּלְהַגְבִּיהָם וּלְקַשְּׁרָם אֶל שָׁרְשָׁם הָעֶלְיוֹן.

וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הַנּוֹרָא וְהַנִּפְלָא מְאֹד, אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ כֹּחוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁאַף שֶׁעוֹלֶה בְּכָל פַּעַם בְּהַשָּׂגוֹת דַּקּוֹת, נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלּוּ בְּרוּחָנִיּוּת, שֶׁאֵין שׁוּם תְּפִיסָה לְבֶן אָדָם חָמְרִי כְּלָל וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת יָכוֹל לְהַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים וְכוּ׳, וּלְהַסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי הַסְתָּרוֹת וְכוּ׳, וּמְדַבֵּר שִׂיחוֹת חֻלִּין עִם הֲמוֹן עַם וְכוּ׳, וּמְחַפֵּשׂ אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא אֶחָד מֵהֶם, עַד שֶׁכְּמַעַט שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַכִּיר עָלָיו שׁוּם דָּבָר, כִּי הוּא מִתְנַהֵג כְּאָדָם פָּשׁוּט מַמָּשׁ וְכוּ׳, עַד שֶׁאַדְרַבָּה נוֹפְלִים קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי זֶה עִקַּר חָכְמָתוֹ וּגְדֻלָּתוֹ — שֶׁיָּכוֹל לְשַׂחֵק עִמְּךָ בְּמִשְׂחָק כָּזֶה, עַד שֶׁגַּם אוֹתְךָ יַעֲלֶה אֶל שָׁרְשְׁךָ, וְיַדְבִּיק אוֹתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; לָכֵן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל צַדִּיק כָּזֶה, אֲשֶׁר אָז בְּוַדַּאי יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה טוֹבָה עַל יָדוֹ לְתַקֵּן

הַכֹּל, וְיָכוֹל לִזְכּוֹת גַּם הוּא סוֹף כָּל סוֹף לָצֵאת מֵהַבּוֹר וְהַחֹשֶׁךְ וְהַלִּכְלוּךְ שֶׁנָּפַל וְנִתְלַכְלֵךְ שָׁם, וּלְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים שָׁם, צַדִּיקִים גְּמוּרִים אֵינָם יְכוֹלִים לַעֲמֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וּמְקָרֵב עַצְמוֹ אֶל צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא!

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי כָּל הַסֵּבֶל שֶׁאַתָּה סוֹבֵל בִּרְוִחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת בָּזֶה הָעוֹלָם, הַכֹּל בָּא לְךָ מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, וְאַף שֶׁנִּדְמֶה לְךָ שֶׁיֵּשׁ לְךָ אֱמוּנָה, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת — מֵאַחַר שֶׁאַתָּה מַרְגִּישׁ אֵיזֶה צַעַר אוֹ מַכְאוֹב, אוֹ בִּלְבּוּל הַדַּעַת מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, זֶה סִימָן שֶׁאַתָּה עֲדַיִן רָחוֹק לְגַמְרֵי מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ בְּבֵרוּר, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַשְׁגִּיחַ עַל בְּרִיּוֹתָיו בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁאֵין שׁוּם דָּבָר שֶׁהוּא מִקְרֶה וָטֶבַע כְּלָל, כִּי הַכֹּל יֵשׁ בּוֹ חֶשְׁבּוֹן עָמֹק עָמֹק וְכוּ', לְמַעְלָה מֵהַשָּׂגַת

דַּעְתֵּנוּ הַפְּגוּמָה וְהַמְגֻשֶּׁמֶת וְכוּ׳, וּכְשֶׁיֵּדַע יְדִיעוֹת אֵלּוּ, וְיַאֲמִין בָּזֶה — שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָז אַף פַּעַם לֹא יִשָּׁבֵר, וְיִהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְלֹא יִירָא וְלֹא יִפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁיּוֹדֵעַ אֲשֶׁר בְּכָל צָרָתָם לוֹ צַר — כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִסְתַּתֵּר וְגָנוּז בְּתוֹךְ צָרוֹתָיו, הוּא תָּמִיד בּוֹרֵחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִשְׁתּוֹקֵק רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַה יַּעֲשֶׂה לוֹ אָדָם.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְתִכָּנֵס בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא נִמְצָא אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, וּמִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ לֹא יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לְךָ שׁוּם צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ כְּלָל, וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ לִהְיוֹת שָׁבוּר וּלְהִשָּׁאֵר בְּקַטְנוּת הַדַּעַת?! רְאֵה לִבְרֹחַ אֶל הַשֹּׂרֶשׁ הָעֶלְיוֹן — אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וְאָז יֵמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַקַּטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְהַדִּינִים, וְתִזְכֶּה לְהִכָּנֵס בְּגַדְלוּת הַמֹּחִין בְּהַשָּׂגַת הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְתִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע אֲשֶׁר אֵיךְ שֶׁהוּא, אֵיךְ שֶׁנִּפְלַתָּ וְאֵיךְ שֶׁנִּשְׁלַכְתָּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּמַה שֶּׁרַק תִּרְצֶה לְהִתְחַבֵּא אוֹ לְהִתְעַלֵּם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, לֹא יוֹעִיל לְךָ כְּלָל, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וְאֵין זֻלָּתוֹ נִמְצָא, כִּי הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים אֶת עַצְמְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה אַתָּה סוֹבֵל כָּל־כָּךְ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְאַתָּה נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ׳, יוֹתֵר טוֹב לְךָ לָבוֹא וּלְהִתְחַבֵּא תָּמִיד רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע כִּי אֵין מָקוֹם לָנוּס וְלִבְרֹחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ (תְּהִלִּים קל״ט): אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ, וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָח, אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה, וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל הִנָּךְ, אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר, אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם, גַּם שָׁם יָדְךָ תַּנְחֵנִי, וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ, וָאֹמַר אַךְ חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדִנִי, גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ, וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁכָה כָּאוֹרָהּ; וְאָז מַה וְלָמָּה לְךָ לְנַסּוֹת לְהַסְתִּיר וּלְהַחְבִּיא עַצְמְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה לְבַד תִּסְבֹּל אֶת סִבְלְךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ׳,

וּלְהִפּוּךְ כְּשֶׁתַּתְחִיל לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ הֵיטֵב הֵיטֵב, אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִתְחַבֵּא וּמַסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּדוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וּמִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ תִּבְרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִיס בְּעַצְמְךָ תְּשׁוּקַת נֹעַם זִיו הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְתֹאמַר לוֹ: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית, שֶׁאַתָּה נִמְצָא כָּאן,וְאַף שֶׁלִּפְעָמִים גְּרִיעוּת מַעֲשַׂי אֵינִי זוֹכֶה לִרְאוֹת אוֹתְךָ, וְאֵינִי מַרְגִּישׁ אוֹתְךָ מֵרֹב הַהֶסְתֵּר וְהַהֶעְלֵם שֶׁהַקְּלִפּוֹת מַסְתִּירוֹת וּמַעֲלִימוֹת מִמֶּנִּי אֶת אוֹרְךָ הַמֵּאִיר, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁאַתָּה נִמְצָא אִתִּי, עִמִּי וְאֶצְלִי, וְאֵין בִּלְעָדֶיךָ כְּלָל, וְאִי אֶפְשָׁר לִי לִבְרֹחַ מִמְּךָ כְּלָל, רַק מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַי, אֲנִי צָרִיךְ רַק לָבוֹא אֵלֶיךָ וּלְדַבֵּר עִמְּךָ, וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנֶיךָ, חוּס וְרַחֵם וַחֲמֹל עָלַי, שֶׁאֶזְכֶּה לְהִכָּלֵל בְּךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאֵדַע שֶׁכָּל עִנְיָנַי הַגַּשְׁמִיִּים וְהָרוּחָנִיִּים תְּלוּיִים רַק בְּיָדְךָ, וְאִם אָרוּץ וְאֶרְדֹּף רַק אַחֲרֶיךָ וְלֹא אֲבַלְבֵּל אֶת עַצְמִי מְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק תָּמִיד אֶשְׁתּוֹקֵק אֵלֶיךָ בִּרְצוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים חֲזָקִים וַאֲמִתִּיִּים, אָז בּוֹא תָּבוֹא יְשׁוּעָתִי, וְתִתְגַּלֶּה אֵלַי פָּנִים אֶל פָּנִים, וְאֶזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ אוֹתְךָ תָּמִיד עַל פָּנַי".

אָחִי! אִם תִּהְיֶה רָגִיל בְּדָבָר זֶה — לְדַבֵּר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְתַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר בְּדִבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ אוֹר הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע אֲשֶׁר יְשׁוּעָתְךָ תִּלּוּיָה רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא תִּוָּשַׁע וְתִפָּטֵר מִכָּל צָרוֹתֶיךָ וּמִכָּל מְרִירוּתְךָ, וְתִהְיֶה אִישׁ שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, וּבַעַל לֵב אַמִּיץ וְחָזָק, וְתִהְיֶה הַכִּי מְאֻשָּׁר בָּעוֹלָם, כִּי אֵין לְךָ עוֹד אִישׁ מְאֻשָּׁר בָּעוֹלָם כְּמוֹ מִי שֶׁהוּא נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה אֲמִתִּית בְּלִי שׁוּם סְפֵקוֹת כְּלָל, אַשְׁרֵי הָאָדָם הַשּׁוֹמֵעַ כָּל זֹאת, וּמַכְנִיס אֶת כָּל זֹאת בְּעֹמֶק פְּנִימִיּוּת לִבּוֹ, שֶׁאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, וְיוֹרֵשׁ עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה מַמָּשׁ, וְחַי חַיִּים רוּחָנִיִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה מַמָּשׁ.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְגַמְרֵי בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁכַּאֲשֶׁר אַתָּה יוֹצֵא לַחוּץ בֵּין בְּנֵי אָדָם, וְעוֹסֵק בַּעֲסָקֶיךָ, תִּהְיֶה כָּל מַחֲשַׁבְתְּךָ וְכָל רְאִיָּתְךָ וְכָל שְׁמִיעָתְךָ רַק רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ תָּמִיד תַּחֲשֹׁב וּתְדַמֶּה

לְךָ, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלקוּת גָּמוּר הוּא, וְכֵן כָּל מַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה, תִּרְאֶה רַק אֶת פְּנִימִיּוּת עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְלֻבָּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם, וּשְׁמִיעָתְךָ — שֶׁתִּשְׁמַע מִכָּל דָּבָר רַק קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְצָרֵף וּתְיַחֵד אֶת הַדִּבּוּרִים יַחְדָּו, עַד שֶׁתְּקַבֵּל מִזֶּה רְמָזִים וּכְרוּזִים מִלְמַעְלָה, וְאֶל הַהַשָּׂגָה הַנּוֹרָאָה וְהַנִּפְלָאָה הַזֹּאת, שֶׁתֵּדַע שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלקוּת גָּמוּר הוּא, זוֹכִים רַק עַל־יְדֵי שְׁקִידָה רַבָּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מְלֻבֶּשֶׁת בְּדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, כִּי בְּכָל פְּרָט וּפְרָט מֵחֶלְקֵי הַבְּרִיאָה יֵשׁ בּוֹ הֲלָכוֹת, וּכְשֶׁאָדָם לוֹמֵד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּעִיּוּן, וּמְחַדֵּשׁ וּמוֹצִיא לָאוֹר תַּעֲלוּמוֹת הַהֲלָכוֹת מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵינוֹ זָז כִּי הוּא זֶה מִדִּינֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז דַּיְקָא מַחֲשַׁבְתּוֹ הִיא מַחֲשָׁבָה אֲמִתִּית, שֶׁחוֹשֵׁב וּמְדַמֶּה לְעַצְמוֹ, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלקוּת גָּמוּר הוּא, וְכֵן הָעֵינַיִם שֶׁלּוֹ רוֹאוֹת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִסְתַּכֵּל עַל פְּנִימִיּוּת חִיּוּת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת זֶה הַדָּבָר שֶׁרוֹאֶה לִפְנֵי עֵינָיו — הֵן דּוֹמֵם, הֵן צוֹמֵחַ, הֵן חַי, הֵן מְדַבֵּר, וְכֵן זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁכֻּלָּם מְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, תַּעֲלוּמוֹת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאֶל כָּל זֶה זוֹכִים דַּיְקָא אִם מַתְמִידִים תָּמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה,

כִּי הַמָּאוֹר שֶׁבַּתּוֹרָה מַדְלִיק בּוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל, וְיוֹדֵעַ הֵיטֵב אֶת הָאֱמֶת הַבְּרוּרָה, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה, וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

ט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עִקַּר שְׁלֵמוּת הִתְגַּלּוּת הָאֱמֶת הוּא בַּסּוֹף, בְּסוֹד — טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ, הַיְנוּ — שִׁפַּת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד, כּוֹנַנְתָּ לֹא כְּתִיב, אֶלָּא תִּכּוֹן, שֶׁבַּסּוֹף לְעָתִיד תִּתְגַּלֶּה הָאֱמֶת, כִּי בְּרֵאשִׁית הַדָּבָר אִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת הָאֱמֶת בְּשׁוּם אֹפֶן, כִּי אָז תִּתְבַּטֵּל הַבְּחִירָה, כִּי אִם הָיָה הָאָדָם רוֹאֶה בְּעֵינָיו תַּעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַבָּא, מַה שֶּׁיִּזְכֶּה עַל־יְדֵי עֲזִיבַת הָעֲבֵרָה וְהַתַּאֲוָה, וְכֵן עַל־יְדֵי עֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה, בְּוַדַּאי הָיוּ הַכֹּל בּוֹרְחִים מִן הָעֲבֵרָה, וְרוֹדְפִים אַחֲרֵי הַמִּצְוֹת בְּלִי שׁוּם בְּחִירָה כְּלָל, אַךְ עִקַּר הַבְּחִירָה הוּא מֵחֲמַת שֶׁאֵין רוֹאִים אֶת הָאֱמֶת בְּתִחְלָתוֹ, אַדְרַבָּה כְּפִי פַּשְׁטוּת וְקַטְנוּת דַּעַת הָאָדָם, נִדְמֶה לוֹ בֶּאֱמֶת שֶׁאַכִּילָה וּשְׁתִיָּה וּשְׁאָר תַּאֲוֹת הַגּוּף הֵם תַּעֲנוּג, וּלְהִפּוּךְ עֲבוֹדַת הַשֵּׁם הִיא יְגִיעָה, וְזֶה עִקַּר נִסְיוֹנוֹ — שֶׁצָּרִיךְ לִסְבֹּל

יְגִיעוֹת גְּדוֹלוֹת בִּשְׁבִיל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְכָל זֶה מֵחֲמַת שֶׁאֵין הוּא רוֹאֶה אֶת הָאֱמֶת תֵּכֶף, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יִזְכֶּה לְבַסּוֹף לְקַבֵּל שָׂכָר טוֹב שֶׁהוּא הִתְגַּלּוּת הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ, שֶׁיִּתְגַּלֶּה לְעָתִיד, שֶׁזֶּה עִקַּר קַבָּלַת הַשָּׂכָר, וּלְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא, וְכֵן כָּל הַקֻּשְׁיוֹת שֶׁקָּשֶׁה לָאָדָם עַל הַנְהָגַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכֵן מַה שֶׁקָּשֶׁה עַל צַדִּיקֵי הָאֱמֶת, וּבִפְרָט הַקֻּשְׁיוֹת שֶׁל הַחֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם וְשֶׁל הַחוֹקְרִים, כָּל זֶה מֵחֲמַת שֶׁלְּפִי הָאֱמֶת שֶׁבְּדַעְתָּם נִדְמֶה לָהֶם, שֶׁרָאוּי שֶׁלֹּא לְהִתְנַהֵג כָּךְ, כִּי רוֹצֶה לְהָבִין וּלְהַשִּׂיג אֲמִתַּת הָאֱמֶת תֵּכֶף, אֲבָל אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדַע, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג וּלְהָבִין בַּשִּׂכֶל אֶת אֲמִתָּתוֹ וְהַנְהָגָתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּשְׁלֵמוּת, כִּי אִם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה כְּשֶׁמִּתְחַבֶּרֶת עִם הָאֱמֶת, וּלְאֱמוּנָה זוֹכִים עַל־יְדֵי אֱמֶת, הֵינוּ אִם יִרְצֶה לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ, יָבִין שֶׁאִי אֶפְשָׁר עֲדַיִן לְהַשִּׂיג בִּשְׁלֵמוּת עֶצֶם אֲמִתַּת הָאֱמֶת, אַף אַף־עַל־פִּי־כֵן הָאֱמֶת הוּא כָּךְ, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה — לְהַאֲמִין בָּאֱמֶת, כִּי כָּל הַקֻּשְׁיוֹת שֶׁקָּשׁוֹת לָאָדָם עַל הַנְהָגוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכֵן הָעַקְמִימִיוּת שֶׁיֵּשׁ בְּלִבּוֹ עַל צַדִּיקֵי הָאֱמֶת, כָּל זֶה הוּא מֵחֲמַת שֶׁהוּא מִשְׁקָע בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבַהֲבָלָיו, וּבְכָבוֹד וּבְנִצָּחוֹן; וְעַל־כֵּן מִי שֶׁחָס עַל חַיָּיו בֶּאֱמֶת, וְרוֹצֶה לִזְכּוֹת לְחַיִּים נִצְחִיִּים,

וּמַחֲזִיר פָּנָיו קָצָת מִתַּאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו, וְחוֹשֵׁב עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִית, אֲזַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלָיו, וּמֵאִיר לוֹ דַּרְכֵי הָאֱמוּנָה בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כֹּחַ לִבְחֹר בָּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה אִם יִרְצֶה, וְאָז הוּא מֵבִין, שֶׁכָּל הַנִּסְיוֹנוֹת וְהָעַקְמִימִיּוּת וְהַקֻּשְׁיוֹת שֶׁרוֹצִים לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים מִמֶּנּוּ אוֹר הָאֱמֶת, כָּל זֶה הוּא רַק מֵחֲמַת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ מְגַלֶּה אֶת הָאֱמֶת בְּתִחִלָּה בִּשְׁלֵמוּת, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה בְּחִירָה, רַק מְאִירָה הָאֱמֶת קְצָת, בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה כֹּחַ לְהַאֲמִין לְמִי שֶׁיִּרְצֶה לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ, וּמִבְּחִינָה זוֹ הָיוּ כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל אֲבוֹתֵינוּ בַּמִּדְבָּר, וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וּבְכָל זְמַן, וְעִקַּר הַגְּאֻלָּה תָּלוּי בָּזֶה, כִּי כָּךְ דֶּרֶךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּרַחֲמָיו לְקָרֵב אֶת הָאָדָם בְּכַמָּה דְּרָכִים, אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מַנִּיחַ לוֹ מָקוֹם לְהִסְתַּפֵּק קְצָת, בִּשְׁבִיל נִסָּיוֹן וּבְחִירָה, וּכְשֶׁמִּתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל־יְדֵי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בֶּאֱמֶת עַל כָּל הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכֵן לְעִנְיַן אֱמוּנַת חֲכָמִים — אִם יִסְתַּכֵּל בֶּאֱמֶת עַל כָּל הַהִתְגַּלּוּת וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁזָּכִינוּ עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי הָאֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְיָבִין שֶׁכָּל הָעַקְמִימִיּוּת וְהַמַּחֲלֹקֶת, הַכֹּל הוּא רַק בִּשְׁבִיל נִסָּיוֹן וּבְחִירָה, וְאִם יִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָתוֹ אַחַר כָּל הָעַקְמִימִיּוּת

וְהַמַּחֲלֹקֶת וְהַנִּסְיוֹנוֹת, אֲזַי עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יִזְכֶּה לְכָל טוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי; אַשְׁרֵי לוֹ!

י.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עִקַּר הַנִּסָּיוֹן שֶׁל הָאָדָם הוּא רַק בְּעִנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי זֶה עִקַּר הַבְּחִירָה, שֶׁנָּתְנוּ לָאָדָם בְּחִירָה שֶׁיַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ יְדִיעַת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אוֹ לְהִפּוּךְ, חַס וְשָׁלוֹם — יְכֹפֶר בַּכֹּל, וּבָזֶה תִּלּוּיָה כָּל בְּחִירַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי בְּזֶה הָעוֹלָם, וּכְפִי בְּחִירָתוֹ, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה וְכוּ', הַיְנוּ אִם יִבְחַר לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֶל גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְתָמִיד יֵלֵךְ אַחַר שְׁרִירוּת לִבּוֹ וְתַאֲוֹתָיו וּמְדוֹתָיו הָרָעוֹת וְכוּ', וְיִכְפֹּר בַּכֹּל, רַחֲמָנָא לְצַלַּן, אָז יִסְבֹּל יִסּוּרֵי גֵּיהִנּוֹם מַמָּשׁ, וְתַעֲבֹר עָלָיו מְרִירוּת דִּמְרִירוּת, רַחֲמָנָא לְצַלַּן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם יִבְחַר בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ , וְלֹא יַטֶּה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, רַק תָּמִיד יִשְׁתַּדֵּל לְהִכָּלֵל רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁיִּרְצוּ לְהַסְתִּיר מִמֶּנּוּ וּלְהַרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא יַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְהַטְעוֹתוֹ

כְּלָל, אָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, זִיו, יְדִידוּת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיַרְגִּישׁ אֶת גַּן־ הָעֵדֶן בְּזֶה הָעוֹלָם מַמָּשׁ, וּכְבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ שׁוּם הֶפְרֵשׁ בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְבֵין הָעוֹלָם הַבָּא כְּלָל, כִּי יָגוּר כָּאן בְּדֶגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וְרַק תָּמִיד מוֹשֵׁךְ אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהַרַא״שׁ נ״י אָמַר: כְּתִיב — מִי הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב יֵלֵךְ וְיָשׁוּב אֶל בֵּיתוֹ, מִי שֶׁעֲדַיִן מִתְפַּחֵד מֵאֵיזֶה דָּבָר הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהִכָּנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכָל זְמַן שֶׁהוּא קָשׁוּר אֶל עִנְיָן אֶחָד מִזֶּה הָעוֹלָם — כֶּרֶם אוֹ אִשָּׁה אוֹ מָמוֹן, עֲדַיִן אֵינוֹ יָכוֹל לְהַתְחִיל שׁוּם הַתְחָלָה, הָעִקָּר לֹא לְהִתְפַּחֵד כְּלָל מִשּׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב.

(אִמְרֵי מוֹהַרַא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן קפב)

קוּנְטְרֵס

נְעִימוּת אֱמוּנָה

בּוֹ יִבֹּאַר, אֵיךְ שֶׁהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא עִקַּר הַנֹּעַם וְהָעֲרֵבוּת, וְאֵיךְ שֶׁיְּכוֹלִים לַהֲפֹךְ אֶת כָּל הַמְּרִירוּת הָעֲצֻבוֹן וְהַדְּכָאוֹן עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ אֶל תַּכְלִית הַנֹּעַם וְהַחִיּוּת הָאֲמִתִּי.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהִ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרָא״ש נ״י אָמַר: צָרִיךְ
לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר
תָּמִיד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶהוּ
עִקַּר שְׁלֵמוּת מַדְרֵגַת הָאֱמֶת,
וּכְשֶׁעוֹסֵק תָּמִיד בִּתְפִלָּה, יֵדַע
שֶׁהוּא אוֹחֵז בְּמִדַּת הָאֱמֶת.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״ש, חֵלֶק א׳, סִימָן קסג)

קוּנְטְרֵס

נְעִימוּת אֱמוּנָה

א.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֵידַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהַכֹּל מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם מַכְרִיזִין מִלְּמַעְלָה (חֻלִּין ז.), וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֶרְתָּהּ כְּמִלֹּא נִימָא (יוֹמָא לח.), וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ יֵמְשְׁכוּ עָלֶיךָ כָּל מִינֵי עֲרֵבוּת, נֹעַם, זִיו וְחִיּוּת אֲמִתִּיִּים, כִּי עִקַּר מַה שֶּׁאַתָּה סוֹבֵל כָּל־כָּךְ בְּחַיֶּיךָ הוּא מִפְּנֵי שֶׁאֵין אֱמוּנָתְךָ בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁאַתָּה שׁוֹכֵחַ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאַתָּה חוֹשֵׁב כְּאִלּוּ בְּנֵי אָדָם

יְכוֹלִים לְהָרַע לְךָ אוֹ לְהֵיטִיב לְךָ, וּבִשְׁבִיל זֶה אַתָּה תָּמִיד נִמְצָא בִּמְתָחִים וּבִפְחָדִים גְּדוֹלִים, אֲבָל אִם תִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי לֹא יָרַע לְךָ שׁוּם דָּבָר מִבִּלְעֲדֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָז תַּרְגִּישׁ נְעִימוּת בְּחַיֶּיךָ, וְתַעֲבֹר עַל הַכֹּל בְּשִׂמְחָה.

ב.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ בְּעַצְמְךָ הָעַצְבוּת וְהַדְּכָאוֹן רֶגַע אֶחָד, רַק תֵּכֶף וּמִיָּד רוּץ וּבְרַח לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ **נְעִימוּת הָאֱמוּנָה** הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת, זִיו וְחִיּוּת כְּמוֹ מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אָז כָּל מַהֲלַךְ מַחְשַׁבְתּוֹ מִשְׁתַּנֶּה לְגַמְרֵי, וְכֵן כָּל חַיָּיו הֵם כְּבָר חַיִּים אֲחֵרִים, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מַכְנֶסֶת נֹעַם וַעֲרֵבוּת בָּאָדָם, וְזוֹכֶה לִישׁוּב דַּעַת אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְאֵין לְךָ עוֹד יִשּׁוּב הַדַּעַת יוֹתֵר גָּדוֹל, כְּמוֹ הַזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל כְּלָל, רַק בְּכָל תְּנוּעָה

וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וְעַל־כֵּן אֵין לָאָדָם רַק לָבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עִם כָּל הַבְּעָיוֹת וְהַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁלּוֹ, וְלִשְׁפֹּךְ אֶת לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בְּתִמִּימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר בִּשְׂפַת הָאֵם שֶׁלּוֹ; אָחִי, אָחִי! אֵין לְךָ עוֹד עֲרֵבוּת וּנְעִימוּת יוֹתֵר מִזֶּה, וּמַמָּשׁ עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ, וּבְוַדַּאי בַּהַתְחָלָה יִהְיֶה לְךָ קָשֶׁה וְכָבֵד לְקַיֵּם זֹאת, כִּי זֶה יָבוֹא לְךָ קָשֶׁה, וְכָל זֶה כִּי עֲדַיִן אֵין אֱמוּנָתְךָ שְׁלֵמָה, אֲבָל אִם תִּהְיֶה עַקְשָׁן בְּדָבָר זֶה — לְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי תִּזְכֶּה שֶׁתִּבָּנֶה לְךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְסוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא אֵלֶיךָ.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי, כִּי כָּל מַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה בְּעֵינֶיךָ, הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, כִּי בֶּאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלִקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ נִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בַּלְּבוּשׁ הַזֶּה שֶׁלְּמַרְאֶה עֵינֶיךָ — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן — לִרְאוֹת אֶל

מִי תִּפְנֶה, וְאֶל מִי תִּשְׁתּוֹקֵק, וּמִי שֶׁאֵין לוֹ שֵׂכֶל וֶאֱמוּנָה, הוּא נִמְשָׁךְ אַחַר הַגַּשְׁמִיּוּת, עַד שֶׁלֹּא עוֹלֶה לוֹ בְּדַעְתּוֹ, שֶׁבְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא, וּמִמֵּילָא נִתְגַּשֵּׁם וְנוֹפֵל בְּפַח יָקוּשׁ, וּכְמוֹ שֶׁהוּא בְּגַשְׁמִיּוּת כְּמוֹ־כֵן הוּא גַּם בִּרוּחָנִיּוּת, הַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁבְּגַשְׁמִיּוּת יֵשׁ נְסָיוֹן גָּדוֹל לְכָאן וּלְכָאן אִם לְהִסְתַּכֵּל אֶל צַד הַקְּדֻשָּׁה, וּלְחַפֵּשׂ אַחַר חִיּוּת אֱלֹקוּת, אוֹ אִם לְהִסְתַּכֵּל בְּגַשְׁמִיּוּת הַדָּבָר וּלְהַפְרִידוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן בִּרוּחָנִיּוּת יֵשׁ אוֹתָהּ הַבְּחִירָה, כִּי בְּכָל עִנְיָן וְעִנְיָן יֵשׁ זֶה לְעֻמַּת זֶה, כְּמוֹ שֶׁבְּקְדֻשָּׁה יֵשׁ צַדִּיק קָדוֹשׁ וְנוֹרָא הַדָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, וּמַמְשִׁיךְ נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה עַל כָּל מְקָרָבָיו, וּמֵאִיר עֵינֵיהֶם לְהִסְתַּכֵּל רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַעֲלֶה אוֹתָם בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, כְּמוֹ־כֵן זֶה לְעֻמַּת זֶה יֵשׁ גַּם שַׁקְרָנִים הָעוֹשִׂים הֲוָיוֹת וַהֲזָיוֹת, תְּנוּעוֹת מְשֻׁנּוֹת, וְהֵם צְבוּעִים וְשַׁקְרָנִים, וּבְנֵי אָדָם רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם, וְיֵשׁ לָהֶם הֲמוֹן אֲנָשִׁים, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב וְדִמְיוֹן גָּדוֹל, לֹא אוֹר וְלֹא נֹעַם וְלֹא טַעַם אֱצְלָם, רַק בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן לְהַטְעוֹת בְּנֵי אָדָם, הֵקִימוּ וּפִרְסְמוּ אוֹתָם, כְּדֵי לִרְאוֹת אֶל מִי תִּמְשֹׁךְ עַצְמְךָ; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁבּוֹחֵר תָּמִיד בֵּין בְּגַשְׁמִיּוּת וּבֵין בִּרוּחָנִיּוּת רַק בְּמָקוֹם שֶׁמְּגַלִּים לוֹ אֶת נְעִימוּת הָאֱמוּנָה

הַקָּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּפוֹתְחִים לוֹ אֶת הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל, שֶׁגַּם הוּא יַתְחִיל לְהִשְׁתּוֹקֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ד.

רְאֵה אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת וִידִידוּת, זִיו וְחִיּוּת יוֹתֵר טוֹב מִזֶּה — שֶׁהָאָדָם מַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַף אִם אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת גְּרִיעוּת מַעֲשֶׂיךָ וִירִידוֹתֶיךָ וּנְפִילוֹתֶיךָ, שֶׁנָּפַלְתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ בַּבּוֹץ, עִם כָּל זֹאת בָּזֶה שֶׁתִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ יִמְחַל לְךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנָה יִסְלַח לְךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד יָקָרָה מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהָאָדָם הַמִּסְתּוֹבֵב בְּגַשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה הַמָּלֵא הַסְתָּרוֹת וְכִסּוּיִים, וְהַכֹּל נִרְאֶה בְּדִיּוּק הַהֶפּוּךְ מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעִם כָּל זֹאת בְּתֹקֶף יְרִידָתוֹ וּנְפִילָתוֹ וְהַשְׁלָכָתוֹ וְקִלְקוּל מַעֲשָׂיו, הוּא מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, זֶה עִקַּר הַחֲשִׁיבוּת אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר עִם הָאָדָם הַזֶּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; וְעַל־כֵּן,

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, מִכָּל מַה שֶּׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, רַק רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֹאחַז אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז לְעוֹלָם לֹא תִּפֹּל, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְרַחֵקְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֲפִלּוּ מֵעָמְקֵי עֲמָקִים, מִשְּׁאוֹל הַתַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, שֶׁנִּלְכַּדְתָּ לְשָׁם, גַּם מִשָּׁם יְכוֹלִים לָצֵאת עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

ה.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהִתְיַשֵּׁב הֵיטֵב הֵיטֵב בְּזֶה הָעוֹלָם, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם פּוֹרְחִים, הִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה לַיְלָה, וְאֵין לְךָ יוֹם שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל הָאָדָם אֵיזֶה מַשְׁבֵּר אוֹ אֵיזוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, אוֹ שֶׁמַּרְגִּישׁ בְּעַצְמוֹ אֵיזוֹ נְחִיתוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, שֶׁכָּל זֶה מַכְנִיס בּוֹ מְרִירוּת בְּחַיָּיו מְאֹד מְאֹד, וְכָל זֶה בָּא כִּי אֵינוֹ מַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְחוֹשֵׁב כְּאִלּוּ הָאָדָם יָכוֹל לָקַחַת אֵיזֶה דָּבָר בְּעַצְמוֹ, וּמִזֶּה בָּא לוֹ שֶׁנִּתְמָרְרִים חַיָּיו, וְנִשְׁבָּר כָּל־כָּךְ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן, כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְיוֹדֵעַ וָעֵד אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין אָדָם

נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֵרְתָּהּ אֲפִלּוּ כְּמֹלֹא נִימָא, וּמַה שֶּׁלֹּא שַׁיָּךְ לוֹ מִמֵּילָא לֹא יָבוֹא אֵלָיו בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, אֲפִלּוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת וְהִשְׁתַּדְּלוּת לֹא יוֹעִיל לוֹ כְּלָל, וְאָז כְּשֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ, אֲזַי דַּיְקָא מַרְגִּישׁ נְעִימוּת הַחַיִּים, כִּי נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מַכְנֶסֶת בָּאָדָם נְעִימוּת בְּחַיָּיו הַפְּרָטִיִּים, בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם, עַד שֶׁנִּשְׁתַּנֶּה לְגַמְרֵי, וְכָל מַהֲלַךְ מַחֲשַׁבְתּוֹ כְּבָר מִשְׁתַּנֶּה לְטוֹב, כִּי סִבַּת כָּל הַצָּרוֹת וְהַמְרִירוּת הִיא רַק שֶׁנֶּעְתָּק עַצְמוֹ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם; עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי,אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע הֵיטֵב, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ לְבַדּוֹ מֶלֶךְ, וְהוּא לְבַדּוֹ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק, וּמַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לְךָ מִמֵּילָא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְאַתָּה לֹא צָרִיךְ לִדְאֹג כְּלָל, רַק רְאֵה לְדַבֵּק עַצְמְךָ תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִשְׁתַּנּוּ כָּל חַיֶּיךָ לְטוֹבָה, וְתַרְגִּישׁ נְעִימוּת וַעֲרֵבוּת בְּחַיֶּיךָ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה!

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אִם תַּכְנִיס

עַצְמְךָ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה עִם כָּל חוּשֶׁיךָ, הַיְנוּ שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לַחְקֹק בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם לְבוּשִׁים לְגַבֵּי הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא הַמִּתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ כְּבְיָכוֹל בָּהֶם, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה לַנִּבְרָאִים אֵיזוֹ תְּפִיסָה כְּבְיָכוֹל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז כְּשֶׁיִּתְוַדַּע וְיִתְאַמֵּת לְךָ דָּבָר זֶה, אָז דַּיְקָא תַּתְחִיל לְהַרְגִּישׁ נְעִימוּת בְּחַיֶּיךָ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם טוֹעֵם בֶּאֱמֶת נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא בָּרוּר לוֹ שׁוּם דָּבָר, וְהוּא מָלֵא קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וְכוּ׳, עֲדַיִן הוּא מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל עַד מְאֹד, אֲשֶׁר מִשָּׁם בָּאִים כָּל הַמְרִירוּת וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, וְתֵכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁרַק נִסְכָּם בְּדַעְתּוֹ דָּבָר זֶה, וּמַכְנִיס כָּל חוּשָׁיו בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז כָּל חַיָּיו מְשֻׁתָּנִים, וְהוּא תָּמִיד דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא אָב הָרַחֲמָן וְהוּא מְשַׁנֶּה אֶת הַטֶּבַע כִּרְצוֹנוֹ, וּבוֹרֵא אֶת עוֹלָמוֹ יֵשׁ מֵאַיִן הַמֻּחְלָט מַמָּשׁ, וְכָל מַה

שֶׁתַּכְנִיס עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה זוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה בֶּאֱמֶת תִּזְכֶּה לַהֲפֹךְ אֶת כָּל מִינֵי הַגְּזֵרוֹת וְהַדִּינִים לִישׁוּעוֹת וַחֲסָדִים, וְתַהֲפֹךְ אֶת הָרַע לְטוֹב, וְתִזְכֶּה שֶׁיַּעֲשׂוּ לְךָ נִסִּים נִגְלִים, וְתִהְיֶה פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ.

ח.

אֲהוּבִי, אָחִי! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּטוּב וּבַנְּעִימִים, וְתַרְגִּישׁ נְעִימוּת בְּחַיֶּיךָ, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְבַטֵּל אוֹתְךָ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר מַשְׁבְּרִים וְגָלִים, מְרִירוּת וְדִינִים, קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּחַיָּיו, וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר עַל־זֶה, רַק עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן בְּנָקֵל לוֹ לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כּוֹלֶלֶת בְּתוֹכָהּ אֶת כָּל הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, כִּי הַסַּבְלָנוּת וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה, וּכְשֶׁיֵּשׁ

לָאָדָם סַבְלָנוּת, יֵשׁ לוֹ כְּבָר הַכֹּל, כִּי כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְרִירוּת שֶׁבָּאִים וְעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, בָּאִים לוֹ עַל־יְדֵי אִי סַבְלָנוּתוֹ, וְזֶה מְמָרֵר אֶת חַיָּיו, עַד שֶׁקָּשֶׁה וְכָבֵד עָלָיו לַעֲבֹר אֶת הַיּוֹם, וְהַהֶכְרֵחַ לוֹ לְהִשָּׁבֵר מֵרֹב צָרוֹת וּמְרִיבוֹת וְהַרְפַּתְקָאוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, אֲבָל עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, יָבוֹא אֶל מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, אֲשֶׁר בָּהּ כְּבָר תְּלוּיוֹת כָּל הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת, וְיוּכַל לַעֲבֹר אֶת הַיּוֹם בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה, וְיַרְגִּישׁ נֹעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָאִיר לוֹ תָּמִיד.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתִּמְסֹר עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָז דַּוְקָא תַּרְגִּישׁ נְעִימוּת בְּחַיֶּיךָ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּפְשִׁיטוּת גָּמוּר — לֵידַע כִּי אֵין נִמְצָא מָצוּי מִבִּלְעֲדֵי מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, רַק נִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בַּלְּבוּשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר לְמַרְאֶה עֵינֵינוּ — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן וְקִיּוּם הַבְּרִיאָה, וְאָז כְּשֶׁיַּכְנִיס דָּבָר זֶה הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ וּבִלְבָבוֹ, אֲזַי יַרְגִּישׁ בֶּאֱמֶת מַה נִּקְרֵאת נְעִימוּת אֲמִתִּית,

כִּי בִּלְא אֱמוּנָה, הָאָדָם אָבוּד לְגַמְרֵי, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים כָּאֵלוּ, אֲשֶׁר לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסָּפֵר, וְכִמְעַט שֶׁמְּאַבֵּד עַצְמוֹ לָדַעַת מֵרֹב צָרוֹתָיו וְיִסּוּרָיו וּמְרִירוּתוֹ וְהַרְפַּתְקָאוֹתָיו, מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲבָל כְּשֶׁיַּכְנִיס עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז דַּיְקָא יַרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיָּיו, וְיוּכַל לַעֲבֹר וּלְדַלֵּג עַל הַכֹּל, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה סְגֻלָּתָהּ גְּדוֹלָה עַד מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ **נְעִימוּת הָאֱמוּנָה** הַקְּדוֹשָׁה.

י.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּכָל בֹּקֶר מֵחָדָשׁ אֶל תּוֹךְ **נְעִימוּת הָאֱמוּנָה** הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר לֹא יֵאֵרַע עִם הָאָדָם שׁוּם דָּבָר — הֵן גָּדוֹל וְהֵן קָטָן בְּלִי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ לָצֵאת וְלָרִיב עִם בְּנֵי אָדָם?! מַדּוּעַ לֹא תִּהְיֶה רָגִיל לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְבַד, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ וְאֶת כָּל לִבְּךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְבַד, אֲשֶׁר רַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר וּלְהוֹשִׁיעַ לְךָ, וּמַדּוּעַ תֹּאכַל אֶת לִבְּךָ וּתְמָרֵר אֶת חַיֶּיךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ?! וְאָז אִם תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, הֵינוּ

בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

יא.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי אֵין עוֹד דָּבָר טוֹב כְּמוֹ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כָּל חַיָּיו הוֹלְכִים כְּבָר בְּצוּרָה אַחֶרֶת, כִּי שׁוֹמֵר עַל דִּבּוּרוֹ, כִּי הֲלֹא הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא כָּאן אִתִּי, עִמִּי וְאֶצְלִי, וְכֵן שׁוֹמֵר עַצְמוֹ מִכַּעַס וּקְפִידוּת, כִּי הֲלֹא יוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְעַל־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ לְהִתְעַצְּבֵן אוֹ לִהְיוֹת בְּכַעַס וּקְפִידוּת? ! וְכֵן שׁוֹמֵעַ וְרוֹאֶה מִכָּל דָּבָר רַק אֱלֹקוּת — וְרָמְזִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק עַצְמוֹ בְּמַצָּבוֹ וּבִירִידָתוֹ, וּבְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת גַּם יַחַד, וְכָל מַהֲלַךְ מַחְשַׁבְתּוֹ כְּבָר סוֹבֵב כְּפִי אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה נִקְרָא אִישׁ רוּחָנִי, וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי לָאָדָם כָּזֶה, שֶׁחַי חַיָּיו בְּצוּרָה כָּזוֹ, שֶׁאָז עוֹלָמוֹ רוֹאֶה בְּחַיָּיו, וְעוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ הוּא נִמְצָא בְּגַן הָעֵדֶן הָעֶלְיוֹן; אַשְׁרֵי לוֹ!

יב.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! בְּתֹקֶף הַקְּטָנוּת וְהַדַּחֲקוּת שֶׁלְּךָ, רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ גַּם שָׁם אֶת נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא — אִם תַּחֲזִיק מַעֲמָד בְּמַצָּבְךָ, וְלֹא תִּפֹּל בְּדַעֲתְּךָ כְּלָל; עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי לְכָל אֶחָד שׁוֹלְחִים נִסְיוֹנוֹת אֲחֵרִים וְכוּ', וְכָל אֶחָד נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בִּירִידוֹת וּנְפִילוֹת אֲחֵרוֹת וְכוּ', וְהַכֹּל כְּדֵי לִרְאוֹת אֵיךְ יַעֲמֹד עַל עָמְדוֹ, וְאֵיךְ יַחֲזִיק מַעֲמָד בְּמַצָּבוֹ, וְלֹא יְשַׁבֵּר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֶל כָּל זֶה זוֹכִים דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיוֹדֵעַ בְּבֵרוּר, אֲשֶׁר הַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם.

יג.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ נֹעַם וְזִיו וְחִיּוּת כְּמוֹ נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, לֵידַע כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת

בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הַמַּשְׁגִּיחַ עַל כָּל בְּרִיָּה בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, וְאֵין תְּנוּעָה שֶׁלֹּא תִּהְיֶה מֻשְׁגַּחַת בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּכְשֶׁתִּדַּע דָּבָר זֶה, וְתִתְבָּרֵר לְךָ יְדִיעָה זוֹ בְּבֵרוּר גָּמוּר, אָז דַּיְקָא תַּרְגִּישׁ נְעִימוּת בְּחַיֶּיךָ, וְלֹא תִּירָא וְלֹא תִּפְחַד מִשּׁוּם דָּבָר וּמִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְעָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, כִּי קֹדֶם שֶׁזּוֹכִים לְהַגִּיעַ לְגִלּוּי נִפְלָא כָּזֶה בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, מְנַסִּים אֶת הָאָדָם בְּנִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים עַד מְאֹד, שֶׁסּוֹבֵל צַעַר וְיִסּוּרִים מִמֶּנּוּ בְּעַצְמוֹ וְכוּ', וְנוֹפֵל בְּעָמְקֵי עֲמָקִים וְכוּ', וְכֵן סוֹבֵל מִבְּנֵי בֵּיתוֹ יִסּוּרִים מָרִים וְכוּ', וְכֵן סוֹבֵל מִבַּעֲלֵי בְּחִירָה בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים וְכוּ', שֶׁמְּחָרְפִין וּמְגַדְּפִין אוֹתוֹ וְכוּ', וּמְדַבְּרִים עָלָיו כָּל דָּבָר אָסוּר וְכוּ', וּמוֹצִיאִים עָלָיו שֵׁם רַע וְכוּ', דְּבָרִים שֶׁלֹּא עָלָה אַפְלוּ עַל דַּעְתּוֹ וְכוּ', וְאָז אִם עוֹמֵד עַל עָמְדוֹ, וְחָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּמְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְשִׂכְלוֹ לְגַמְרֵי, וּבָא לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַה שֶּׁמֵּעִיק לוֹ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁמְּדַבֵּר הַבֵּן עִם אָבִיו, וְאִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הַטּוֹב, כֵּן הוּא מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל וְכוּ', אָחִי,

אָחִי! אֵינְךָ יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר בְּשֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי אֶל אֵיזֶה נֹעַם וְאֶל אֵיזוֹ עֲרֵבוּת תִּזְכֶּה, אִם רַק תַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא תִּתְרָהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ כְּרֶגַע מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִפָּתְחוּ לְךָ שַׁעֲרֵי הַשֵּׂכֶל וְהַדַּעַת, וְתִזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ נֹעַם וַעֲרֵבוּת וְזִיו וְחִיּוּת, עַד שֶׁלֹּא יַעֲלֶה לְךָ כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה כְּרֶגַע, וְלֹא יְכַאֵב לְךָ כְּבָר שׁוּם דָּבָר, כִּי נִכְלַלְתָּ לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְבָר לֹא תִּרְאֶה מִשּׁוּם דָּבָר רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִהְיֶה הֶפְרֵשׁ אֶצְלְךָ בֵּין הֱיוֹתְךָ עֲדַיִן בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּבֵין אִם תִּהְיֶה כְּבָר בָּעוֹלָם הַבָּא, כִּי כְּבָר אֵינְךָ צָרִיךְ שׁוּם דָּבָר רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

יד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן כִּי אִם כְּשֶׁעוֹמֵד בַּנִּסָּיוֹן מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו — הֵן מֵעַצְמוֹ וְהֵן מֵאֲחֵרִים, כִּי בָּזֶה שֶׁלֹּא תִּקְרָא תַּגָּר, וְלֹא תִּתְרָהֵר אַחֲרֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלֹא תִּשְׁאַל שׁוּם קֻשְׁיוֹת — מַדּוּעַ הָרְשָׁעִים וְקַלֵּי הָעוֹלָם עַכְשָׁו מַצְלִיחִים וְעוֹשִׂים חַיִל וְכוּ׳? וְהַכְּשֵׁרִים וְהַיְרֵאִים הָאֲמִתִּיִּים הֵם עֲדַיִן לְלַעַג וּלְקֶלֶס בְּעֵינֵי הַכֹּל וְכוּ׳,

וּכְשֶׁתַּאֲרִיךְ אַפְּךָ וְלֹא תִּשְׁאַל שׁוּם קֻשְׁיוֹת וְכוּ׳, וְלֹא יַעֲלֶה לְךָ בְּדַעְתְּךָ שׁוּם סְפֵקוֹת וְכוּ׳, וּקְרִירוּת, חַס וְשָׁלוֹם, רַק תַּחֲזִיק מַעֲמָד לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ, וּמַמָּשׁ תַּרְגִּישׁ נְעִימוּת וְזִיו כָּזֶה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר לְאַחֵר כְּלָל, כִּי עַל זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים קל״ה): כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָּדוֹל הוי״ה; אֲנִי דַּיְקָא, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר דָּבָר זֶה לְאַחֵר, כִּי כָּל אֶחָד כְּפִי שֶׁמְּשַׁעֵר בְּדַעְתּוֹ גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ וּנְעִימוּת אוֹרוֹ הַמֵּאִיר לוֹ דַּיְקָא, דָּבָר זֶה קָשֶׁה לְהַסְבִּיר לְאַחֵר (עַיֵּן שִׂיחוֹת הָר״ן, סִימָן א׳); וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּשִׂים עַצְמוֹ כְּשׁוֹר לְעוֹל וְכַחֲמוֹר לְמַשָּׂא לִסְבֹּל עַל כָּל מַה שֶּׁבָּא עָלָיו, וְדוֹמֵם וְשׁוֹתֵק וּבוֹרֵחַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לְגִלּוּי אוֹר וְהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה כָּזוֹ בְּהַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּרְקֹד וְיִקְפֹּץ מֵרֹב נְעִימוּת, וְלֹא יֵדַע מַה לַּעֲשׂוֹת בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִסְבֹּל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִדּוֹם וְלִשְׁתֹּק עַל הַכֹּל, כִּי אָז דַּיְקָא יָבוֹא עַל מְבֻקָּשׁוֹ וְיִזְכֶּה לְחַיֵּי נֵעַם אֲמִתִּיִּים, אַשְׁרֵי לוֹ!

טו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר הַנִּסָּיוֹן הַכִּי גָּדוֹל לְכָל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָפֵץ חֶסֶד הוּא, וְרוֹצֶה לְהֵיטִיב לִבְרִיּוֹתָיו, וְעַל־כֵּן הִלְבִּישׁ וְהִסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים וְהַסְתָּרוֹת, עַד שֶׁיִּהְיֶה קָשֶׁה וְכָבֵד מְאֹד מְאֹד לִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְהַרְגִּישׁוֹ בְּגִלּוּי וְכוּ׳, וּמַה גַּם שֶׁתַּכְלִית הַהִפּוּךְ — נִדְמֶה כִּי רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר אֵלֶּה הָרְשָׁעִים וְקַלֵּי הָעוֹלָם גָּדְלוּ וְהִצְלִיחוּ וְעָשׂוּ חַיִל, וְאֵלּוּ הַכְּשֵׁרִים וְהַיְרֵאִים הָאֲמִתִּיִּים הֵם לְלַעַג וּלְקֶלֶס בְּעֵינֵי כֻּלָּם, עַד שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם חֲשִׁיבוּת וּמַעֲלָה כְּלָל, וְכָל הַמְקֻדָּשׁ בְּיוֹתֵר, חָרֵב בְּיוֹתֵר וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁזּוֹכֶה הָאָדָם לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי כֹּחוֹת וּבְכָל מִינֵי עֵצוֹת לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא יִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִבִּלְעָדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יִזְכֶּה סוֹף כָּל סוֹף לִשְׁבֹּר אֶת הַהַסְתָּרוֹת, וְיִפְשֹׁט אֶת הַלְּבוּשִׁים, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים בְּגִלּוּי רַב מְאֹד, וְיִתְעַנֵּג בְּנֹעַם, עֲרֵבוּת, זִיו, חִיּוּת יְדִידוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד טוֹב מִזֶּה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְסַלֵּק

דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל כְּלַל הָעוֹלָם, רַק בּוֹרֵחַ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְהַגִּיעַ אֶל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִית.

טז.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶצְלְךָ שׁוּם רֹשֶׁם מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה בָּעוֹלָם — הֵן לְטוֹב וְהֵן, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַפּוּךְ, אַתָּה רְאֵה לְדַבֵּק עַצְמְךָ תָּמִיד רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדִבְקוּת אֱמֶת, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם לְכָל בְּרִיָּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וּרְאֵה שֶׁלֹּא יִהְיוּ לְךָ דִּבּוּרִים אֲחֵרִים, רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, וְזֶה יְחַזֵּק אוֹתְךָ לַעֲמֹד עַל עָמְדְךָ לְבַל תִּפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם הָאָדָם נִמְצָא בְּכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה, שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּפַח יָקוּשׁ מֵרֹב הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו — הֵן מֵעַצְמוֹ וְהֵן מִבְּנֵי בֵּיתוֹ וִילָדָיו, וְהֵן מִשְּׁכֵנָיו וַחֲבֵרָיו, שֶׁסּוֹבֵל מִכֻּלָּם צָרוֹת וְיִסּוּרִים, רַחֲמָנָא לִצְלַן, אֲשֶׁר בְּנָקֵל לוֹ עַל־יְדֵי־זֶה לְהַחֲלִיק, חַס וְשָׁלוֹם, וּלְהִתְקָרֵר מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁיָּבוֹא לִידֵי

כְּפִירָה גְּמוּרָה, חַס וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר אָז הוּא כְּבָר בְּנוּ״ן שַׁעֲרֵי טֻמְאָה, שֶׁקָּשֶׁה וְכָבֵד מְאֹד לָצֵאת מִשָּׁם; עַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהַדְבֵּק עַצְמְךָ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תְּצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וּבָזֶה תִּהְיֶה לְךָ שְׁמִירָה גְּדוֹלָה לֹא לְהַחֲלִיק, חַס וְשָׁלוֹם, וְלֹא לִפֹּל בְּפַח יָקוּשׁ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ בְּזֶה הָעוֹלָם וְהוּא תָּמִיד דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים; אַשְׁרֵי לוֹ!

יז.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה, כִּי עִקַּר הַנֹּעַם, וְהָעֲרֵבוּת, וְהַחִיּוּת, וְהַזִּיו, וְהַיְדִידוּת הוּא לְהַרְגִּישׁ תָּמִיד אֶת נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין עֲרוֹךְ אֵלֶיהָ, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, יוֹתֵר נֹעַם וַעֲרֵבוּת מַרְגִּישׁ, וְיוֹתֵר טָהֳרָה וּקְדֻשָּׁה נִכְנָסִים בּוֹ, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מְטַהֶרֶת וּמְקַדֶּשֶׁת אֶת הָאָדָם; עַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת זִיו הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,

וּמִתְפַּלֵּל תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה הוֹלֵךְ יַחַד עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ־כֵן יִפְתַּח פִּיו וִידַבֵּר וְיִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו; אַשְׁרֵי לוֹ!

יח.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ נְעִימוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז תַּרְגִּישׁ חִיּוּת אַחֶרֶת בְּחַיֶּיךָ, כִּי עִקַּר הַחִיּוּת שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַנִּמְשֶׁכֶת מִמָּקוֹם גָּבוֹהַּ מְאֹד מְאֹד, וְכָל מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, יוֹתֵר חִיּוּת וְאוֹר, שֶׂפַע וְזִיו מַרְגִּישׁ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז יִחְיֶה חַיִּים נִצְחִיִּים תָּמִיד!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

סוֹד אֱמוּנָה

יְגַלֶּה אֶת סוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ הָיְתָה רַק בִּשְׁבִיל גִּלּוּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל מַה שֶּׁאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בְּסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הוּא מֵבִין יוֹתֵר אֶת סוֹד כָּל הַבְּרִיאָה, וְנִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

*

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,
וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהִ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

וְאָמַר מוֹהֲרָא״שׁ נ״י: בֶּאֱמֶת מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּעֵין אֱמֶת עַל הָעוֹלָם, רוֹאֶה אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ הוּא סֵפֶר מוּסָר אֶחָד גָּדוֹל, וְיכוֹלִים לִלְמֹד מִכָּל פְּרָט וּפְרָט מוּסָר הַשִּׂכֵּל.

(אִמְרֵי מוֹהֲרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן תקעב)

קוּנְטְרֵס

סוֹד אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ אֲשֶׁר לְמַרְאֶה עֵינֶיךָ, רַק כְּדֵי שֶׁיַּכִּירוּ אוֹתוֹ, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין נִמְצָא בִּלְעֲדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּמֵחֲמַת גֹּדֶל הַהֶאָרָה, אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כִּי רִבּוּי אוֹר גּוֹרֵם שְׁבִירַת הַכֵּלִים, וְעַל־כֵּן צִמְצֵם עַצְמוֹ בְּכַמָּה אַלְפֵי אַלָפִים וְכוּ׳ צִמְצוּמִים, כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לְהַשִּׂיגוֹ, וְ״סוֹד הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה זֶה כָּל סוֹד הַצִּמְצוּם, כִּי בִּתְחִלָּה אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשֵׂכֶל וּבִידִיעָה, מֵחֲמַת רִבּוּי אוֹר, וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא סוֹד הַצִּמְצוּם, כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְסַלֵּק חָכְמָתוֹ וְדַעְתּוֹ וּבִינָתוֹ לְגַמְרֵי, וּמַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִבְנִים

אֱצְלוֹ כֵּלִים לְהַשִּׂיג אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם זוֹכֶה לְסַלֵּק יוֹתֵר אֶת חָכְמָתוֹ, בִּינָתוֹ וְדַעְתּוֹ, וְנִכְנָס יוֹתֵר בְּ"סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן בּוֹנֶה לְעַצְמוֹ יוֹתֵר כֵּלִים לְהַשָּׂגַת רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן הַצַּדִּיקִים הַשְּׁלֵמִים, אַף שֶׁכְּבָר זָכוּ לְמַה שֶּׁזָּכוּ בְּסוֹד גִּלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֶחְכִּימוּ בְּחָכְמוֹתֵיהֶם, וְהֵבִינוּ בְּבִינָתָם, וְיָדְעוּ בְּדַעְתָּם, וְהִשִּׂיגוּ כְּבָר מַה שֶּׁהִשִּׂיגוּ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת הֵם תָּמִיד מְסַלְּקִים וּמַשְׁלִיכִים הַכֹּל, וְנִכְנָסִים יוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה בּוֹנִים לְעַצְמָם כֵּלִים יוֹתֵר חֲזָקִים, וּמַשִּׂיגִים אוֹרוֹת רוּחָנִיּוּת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן בְּכָל פַּעַם, כִּי "סוֹד אֱמוּנָה" הוּא סוֹד הַצִּמְצוּם, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְסַלֵּק אֶת מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, נִבְנִים אֱצְלוֹ כֵּלִים לְקַבֵּל אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבָא בֶּאֱמֶת לִידֵי חָכְמָה וְלִידֵי בִּינָה וְלִידֵי דַּעַת — לְהַחְכִּים, לְהָבִין וְלָדַעַת בְּהַשָּׂגַת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל כְּשֶׁאֵין הָאָדָם רוֹצֶה לְסַלֵּק חָכְמָתוֹ, בִּינָתוֹ וְדַעְתּוֹ, וְרוֹצֶה דַּיְקָא לְהָבִין תֵּכֶף־וּמִיָּד בִּתְחִלָּה, אֲזַי נַעֲשֶׂה אֱצְלוֹ רִבּוּי אוֹר, וּמֵחֲמַת שֶׁאֵין לוֹ כֵּלִים, עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, וְנוֹפֵל וְנִתְרַחֵק לְגַמְרֵי, עַד שֶׁרֹב רֻבָּם שֶׁל הָאֶפִּיקוֹרְסִים

וְהַכּוֹפְרִים וְכוּ׳, לֹא בָּאוּ אֶל מְבוּכוֹתֵיהֶם וְטָעֲיוֹתֵיהֶם וְכוּ׳, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִשְׂכִּילוּ וְלֹא הֵבִינוּ וְלֹא רָצוּ לָדַעַת, כִּי בְּרוּחָנִיּוּת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג, כִּי אִם כְּשֶׁמַּקְדִּימִים קֹדֶם אֶת מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא סוֹד הַצִּמְצוּם, וְזֶה בְּעַצְמוֹ עוֹשֶׂה וּבוֹנֶה כֵּלִים, וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַגִּיעַ אֶל אֵיזוֹ הַשָּׂגָה וְהַשְׂכָּלָה וִידִיעָה בְּרוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עָלֶיךָ לְהַקְדִּים תְּחִלָּה אֶת מִדַּת הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּבְנֶה לְעַצְמְךָ כֵּלִים לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן יִהְיוּ לְךָ כֵּלִים יוֹתֵר גְּדוֹלִים וַחֲזָקִים, וְתִזְכֶּה לְהַשָּׂגוֹת גְּבוֹהוֹת עַד מְאֹד.

ב.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא סוֹד גָּדוֹל, עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹקִים זֻלָתֶךָ יַעֲשֶׂה, דְּהַיְנוּ אַף שֶׁאֱמוּנָה הִיא דָּבָר לְלֹא שֵׂכֶל, כִּי מַה שֶּׁהַשֵּׂכֶל מֵבִין, לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה אֱמוּנָה, כִּי אֱמוּנָה הִיא

רַק בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַשֵּׂכֶל מֵבִין, עִם כָּל זֹאת "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הוּא בְּעַצְמוֹ סוֹד נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, אֵיךְ שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל זֶה וְהוּא נֶעֱלָם לְגַמְרֵי, כִּי "סוֹד הָאֱמוּנָה" בְּעַצְמוֹ הוּא סוֹד נֶעֱלָם וְנִשְׂגָּב וְכוּ', וְאֶל הַסּוֹד הַזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ, כִּי אִם כְּשֶׁהָאָדָם מְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ, כִּי כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בַּחֲטָאִים וּבַעֲוֹנוֹת, וּבִפְרָטִיּוּת בִּפְגַם הַבְּרִית, עַל־יְדֵי־זֶה נֶאֱבֶדֶת מִמֶּנּוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַה גַּם שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, אֶלָּא עוֹלִים עַל לִבּוֹ כָּל מִינֵי קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וְעַקְמוּמְיוּת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכוֹת כָּל הַחָכְמוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל הַחוֹקְרִים, שֶׁעַל יָדָם תָּעוּ לְמָקוֹם שֶׁתָּעוּ, וְהַכֹּל הוּא מֵחֲמַת תַּאֲוֹת רָעוֹת וּמִדּוֹת רָעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי כֻּלָּם מְלֵאִים תַּאֲוֹת וּמִדּוֹת רָעוֹת, וְכָל חָכְמֵיהֶם הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, כֻּלָּם הָיוּ מְשֻׁקָּעִים מְאֹד בְּכָל הַתַּאֲוֹת וְהַמִּדּוֹת הָרָעוֹת — נְאוּף וּמָמוֹן וְכָבוֹד, אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, נְצָחוֹן וְקִנְטוּר, קִנְאָה וְשִׂנְאָה וְכוּ', כַּיָּדוּעַ לַבָּקִי בָּהֶם, וְאִיתָא בְּסִפְרֵי קֹדֶשׁ, שֶׁגַּם מַה שֶׁחוֹקְרִים בְּחָכְמָתָם וּמוֹדִים בְּהַשְׁאָרַת הַנֶּפֶשׁ, גַּם זֶה מֵחֲמַת תַּאֲוֹת לִבָּם, כִּי חֲפֵצִים שֶׁיַּצְלִיחוּ בְּדַרְכָּם הָרָעָה גַּם אַחַר מִיתָתָם, כְּדֵי שֶׁיַּעַרְבוּ לָהֶם

תַּאֲוֹותֵיהֶם בְּזֶה הָעוֹלָם, עַל־כֵּן הֵם אוֹמְרִים שֶׁעַל־יְדֵי חֲקִירַת חָכְמָתָם יַצְלִיחוּ גַּם לָנֶצַח, כִּי אִם לָאו, רַע לָהֶם מְאֹד, כִּי בֶּן יוֹם לְמָחָר יִפְלוּ פְּגָרִים מֵתִים, וּמַה יִּשָּׁאֵר מֵהֶם?! עַל־כֵּן הֵם מוֹדִים בְּהַשְׁאָרַת הַנֶּפֶשׁ, וְאוֹמְרִים שֶׁהַצְלָחַת הַנֶּפֶשׁ לָנֶצַח הִיא עַל־יְדֵי חָכְמוֹת, וְהַכֹּל רַק מֵחֲמַת תַּאֲוֹות וּמִדּוֹת רָעוֹת, שֶׁרוֹצִים לְמַלֵּא כְּרֵסָם בְּכָל הַתַּאֲוֹות בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְשֶׁיִּהְיֶה לָהֶם שֵׁם גָּדוֹל וְכָבוֹד בֵּין הַמְּלָכִים עַל־יְדֵי חָכְמָתָם, וַאֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה יַצְלִיחוּ גַּם אַחַר מִיתָתָם, אֲבָל שֶׁקֶר בְּפִיהֶם, כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הַצְלָחַת הַנֶּפֶשׁ לְאַחַר מִיתָה הִיא כְּפִי מַה שֶּׁהִפְרִישׁ הָאָדָם אֶת עַצְמוֹ מִתַּאֲוֹות הָעוֹלָם הַזֶּה, וְעָסַק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹות וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, עַל־כֵּן לְעִקַּר הַתַּכְלִית הַטּוֹב יִזְכּוּ הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים, שֶׁהֵם הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהֶחְכִּימוּ בְּחָכְמָה אֲמִתִּית, וּפָרְשׁוּ עַצְמָם מִתַּאֲוֹות הָעוֹלָם הַזֶּה לְגַמְרֵי, וּשְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם יִהְיֶה לָהֶם חֵלֶק טוֹב לָעוֹלָם הַבָּא, כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזָּכָה לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם, וּלְהַאֲמִין בָּהֶם וְלֵילֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם, וְלָכֵן צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁלִּזְכוֹת לְהַגִּיעַ אֶל "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה אִי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים וְהַחֲכָמִים

הָאֲמִתִּיִּים, כִּי רַק הֵם עַל־יְדֵי תִּקֻּף יְגִיעָתָם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הִתְיַגְּעוּ יָמִים וְשָׁנִים, זָכוּ לְמַה שֶּׁזָּכוּ וְכוּ׳, בְּהַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁזִּכְּכוּ כָּל־כָּךְ אֶת עַצְמָם, שֶׁהֵם אֶחָד עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַפְרִיד בֵּינָם לְבֵין הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כְּלָל, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם וְלִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָם, אָז עַל יָדָם תִּזְכֶּה גַּם־כֵּן לְהַשִּׂיג אֶת "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וּבִלְבַד, אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁתִּבְרַח מִכָּל מִינֵי חוֹקְרִים הַלּוֹמְדִים חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הוּא סוֹד נוֹרָא וְנִשְׂגָּב עַד מְאֹד, כִּי עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לַעֲלוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה מֵהַשֵּׂכֶל, כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁבְּכָל עוֹלָם יֵשׁ עֲשָׂרָה תִּקּוּנִים, שֶׁהַנָּם הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת מִכֶּתֶר עַד מַלְכוּת, וּמַלְכוּת הַמִּדָּה הָאַחֲרוֹנָה הִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁהִיא הַשַּׁעַר לַה׳, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג קְדֻשָּׁה וַעֲבוֹדָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה, וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא

בַּמֶּה שֶׁאֵין הַשֵּׂכֶל מַשִּׂיג וּמֵבִין, וְשָׁם עִקַּר הַנִּסָּיוֹן, וּכְשֶׁזּוֹכֶה הָאָדָם לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, וּלְבַטֵּל שִׂכְלוֹ הַמְגֻשָּׁם וְלִסְמֹךְ עַל אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה אַחַר־כָּךְ, שֶׁמַּה שֶּׁלֹּא הָיָה מֵבִין וְהָיָה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק רַק בֶּאֱמוּנָה, מֵבִין עַתָּה הַדָּבָר בְּשִׂכְלוֹ, רַק שֶׁיֵּשׁ עוֹד דְּבָרִים גְּבוֹהִים יוֹתֵר שֶׁאֵינוֹ מֵבִין גַּם עַתָּה, וְצָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאָז מֵבִין גַּם אֶת אֵלּוּ הַדְּבָרִים בְּשִׂכְלוֹ, רַק שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בִּידִיעוֹת הַגְּבוֹהוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, שֶׁאֵינוֹ מַשִּׂיגָם עֲדַיִן, וְכֵן מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה, כִּי בְּכָל עוֹלָם וּבְכָל דַּרְגָּה יֵשׁ בְּחִינַת הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת, וֶאֱמוּנָה הִיא הַמִּדָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁבָּהֶם, וְאֵצֶל הָאָדָם הִיא מִדָּה רִאשׁוֹנָה מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְהַדַּרְגָּה שֶׁהוּא בָּהּ עַכְשָׁו, אֲבָל אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁזּוֹכֶה עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה לְהַשָּׂגַת הַשֵּׂכֶל שֶׁבְּאוֹתוֹ עוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּלָל שְׁאָר הַסְּפִירוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת עַד הַכֶּתֶר, אַחַר־כָּךְ עוֹלֶה לֶאֱמוּנָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְהַמַּדְרֵגָה הַגְּבוֹהָה יוֹתֵר, שֶׁהִיא הַמַּדְרֵגָה הָאַחֲרוֹנָה. לְמָשָׁל — בְּעוֹלָם הַיְצִירָה, וְהִיא גְּבוֹהָה הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵהַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה, וְשֵׂכֶל הָעֶלְיוֹן שֶׁבָּעוֹלָם הַנָּמוֹךְ מִמֶּנּוּ, שֶׁהוּא עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, כִּי מַלְכוּת דִּיצִירָה גְּבוֹהָה הַרְבֵּה מִכֶּתֶר דַּעֲשִׂיָּה, כִּי

הוּא בְּחִינַת עַתִּיק דַּעֲשִׂיָּה כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן יֵשׁ מַדְרֵגוֹת רַבּוֹת בֶּאֱמוּנָה, כִּי כָּל מַה שֶּׁמִּתְחַזֵּק יוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְהַשִּׂיג בְּחִינַת הַשֵּׂכֶל שֶׁבְּאוֹתָהּ דַּרְגָּה, אִם זוֹכֶה לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן כַּמָּה יָמִים וְעִתִּים כָּרָאוּי לוֹ לְפִי מַעֲשָׂיו, כִּי בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְדַלֵּג בְּפַעַם אַחַת, וּבִפְרָט אִם מַעֲשָׂיו אֵינָם עוֹלִים יָפֶה, וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַשִּׂיג הַשֵּׂכֶל שֶׁבְּאוֹתוֹ עוֹלָם וּמַדְרֵגָה, אֲזַי זוֹכֶה לְרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת עַתִּיק, בְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הַכֶּתֶר שֶׁבְּאוֹתוֹ עוֹלָם, שֶׁעָמַד בּוֹ עַד עַכְשָׁו, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת מַלְכוּת אֱמוּנָה שֶׁבָּעוֹלָם הַגָּבֹהַּ יוֹתֵר, וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁזּוֹכֶה עַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹ לְהַשִּׂיג גַּם הַשֵּׂכֶל שֶׁבָּעוֹלָם הַגָּבֹהַּ יוֹתֵר, אֲזַי צָרִיךְ לַעֲלוֹת לֶאֱמוּנָה הַגְּבוֹהָה עוֹד יוֹתֵר, שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְדַרְגָּה הַגְּבוֹהָה עוֹד שֶׁהוּא לְמָשָׁל בְּחִינַת הָאֱמוּנָה שֶׁבָּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְכֵן מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה, וּמֵעוֹלָם לְעוֹלָם עַד רֹאשׁ הָאֱמוּנָה, כִּי תַּכְלִית הַיְדִיעָה שֶׁלֹּא נֵדַע, וְשָׁם עִקַּר הָאֱמוּנָה, נִמְצָא שֶׁאֱמוּנָה הִיא לְמַטָּה מֵהַשֵּׂכֶל שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם, וּמַדְרֵגָה שֶׁעוֹמֶד בָּהּ, וְהוּא בְּחִינַת לְמַעְלָה מֵהַשֵּׂכֶל מֵהָעוֹלָם וְהַדַּרְגָּה הַנִּמּוֹכָה מִמֶּנּוּ, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְהַשָּׂגַת הַשֵּׂכֶל שֶׁבְּכָל עוֹלָם וְדַרְגָּה, עַד

שֶׁיַּעֲלֶה לְמַעְלָה מֵהַשֵּׂכֶל, כִּי אִם כְּשֶׁעוֹמֵד תְּחִלָּה בַּנִּסָּיוֹן עַל־יְדֵי שֶׁאֵינוֹ מֵבִין הַדָּבָר בְּשִׂכְלוֹ, וְקָשֶׁה לוֹ קֻשְׁיוֹת, וְהוּא מְבַטֵּל שִׂכְלוֹ וּמִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כְּאִלּוּ רוֹאֶה הַדָּבָר בְּעֵינָיו וּמַשִּׂיג בְּשִׂכְלוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לַעֲלוֹת אֶל הַשֵּׂכֶל עַד שֶׁעוֹלֶה לְמַעְלָה מֵהַשֵּׂכֶל שֶׁהוּא בְּחִינַת עִקָּר, בְּחִינַת הָאָרֶת הָרָצוֹן שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת אֱמוּנָה שֶׁבָּעוֹלָם הַגָּבֹהַּ יוֹתֵר, וְכָל זֶה הוּא "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל דַּרְגָּה וְדַרְגָּה, וַאֲפִלּוּ שֶׁעוֹלֶה לְמַדְרֵגָה גְּבוֹהָה עֶלְיוֹנָה, וּכְבָר זָכָה לְמַה שֶּׁזָּכָה, עִם כָּל זֹאת הוּא צָרִיךְ לְהַתְחִיל עוֹד פַּעַם עִם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁזֶּה "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיִזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת מַעְלָה מַעְלָה.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתִּתְחַזֵּק עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל אַף שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי "סוֹד

הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הוּא סוֹד עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם חַי בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה וּמִי וְאֵימַת וְכוּ', הַיְנוּ מַה יֵּשׁ לוֹ לְתַקֵּן בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ', וּמִי שֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ וְכוּ', וְאֵימָתַי הַזְּמַן שֶׁצָּרִיךְ לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם וְכוּ', כִּי כָּל זֶה הוּא נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מֵעֵינֵי כָּל חַי, וְעַל־כֵּן אֵין שׂוּם עֵצָה אַחֶרֶת, אֶלָּא לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, כְּמוֹ־כֵן יָאִיר עַל עַצְמוֹ אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה וּמַעֲלָתָהּ, אָז הָיִיתָ חוֹזֵר תָּמִיד עַל דִּבְרֵי הָאֱמוּנָה — "שֶׁהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ", וְזֶה הָיָה מְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אוֹתְךָ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, עַל־כֵּן רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ אֶל "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ לַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בְּ"סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת

כָּל הַבְּרִיאָה רַק בִּשְׁבִיל הָאָדָם בַּעַל הַבְּחִירָה, וְעַל־כֵּן הָיָה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהָאָדָם דַּיְקָא יְקַיֵּם וְיַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי־אָדָם", וְעַל־כֵּן רָצָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ עַל־יְדֵי אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא מִמַּעֲשֵׂי בְּנֵי־אָדָם הַתַּחְתּוֹנִים דַּיְקָא, שֶׁהֵם דַּיְקָא יַנְהִיגוּ, יְחַיּוּ וְיַקְיְמוּ אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן בִּתְחִלַּת הַבְּרִיאָה כְּשֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן שׁוּם אָדָם, הָיָה הַהֶכְרֵחַ כִּבְיָכוֹל שֶׁיִּבְרָא אֶת הָעוֹלָם בִּנְפִלְאוֹתָיו לְבַדּוֹ בְּלִי שׁוּם אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, וְעַל־כֵּן בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָז אֶת כָּל הַדְּבָרִים חֲסֵרִים, עַד שֶׁהָאָדָם יְתַקֵּן אוֹתָם, בִּבְחִינַת — "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה: הַכֹּל צָרִיךְ תִּקּוּן, הַחִטִּים צְרִיכִים לִטְחֹן, וּגְמַר תִּקּוּן כָּל דָּבָר הוּא עַל־יְדֵי אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂה בְּנֵי־אָדָם דַּיְקָא, וְאָז עַל־יְדֵי שֶׁהָאָדָם מְתַקֵּן הַדָּבָר וּמַשְׁלִימוֹ, נֶחֱשָׁב כְּאִלּוּ הוּא בְּעַצְמוֹ עָשָׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וּבְרָאוֹ, כִּי כֵּן הַדָּבָר, שֶׁעִקַּר הַבְּרִיאָה צְרִיכָה לִהְיוֹת עַל־יְדֵי אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, הַיְנוּ עַל־יְדֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל הַצַּדִּיקִים, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: עוֹלָמִי מִי בְּרָאֲךָ? יַעֲקֹב בְּרָאֲךָ, וּמִשָּׁם נִשְׁתַּלְשֵׁל

שֶׁגַּם בְּגַשְׁמִיּוּת כָּל הַדְּבָרִים חֲסֵרִים, וּצְרִיכִים תִּקּוּן עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂה בְּנֵי־אָדָם הַמַּתְחִילִים דַּיְקָא, וּמֵחֲמַת זֶה בְּעַצְמוֹ כָּל הַדְּבָרִים חֲסֵרִים מִתְּחִלַּת הַבְּרִיאָה, מֵחֲמַת שֶׁנִּבְרְאוּ בְּלִי אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, שֶׁאָז אֵין שְׁלֵמוּת לַבְּרִיאָה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַבְּרִיאָה עַל־יְדֵי אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא דַּיְקָא, וּמִזֶּה נִמְשֶׁכֶת הָאֱמָנוּת שֶׁל כָּל הָאֻמָּנִים וּבַעֲלֵי הַמְּלָאכוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל שֶׁנָּתַן לָהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הֵם גּוֹמְרִים כָּל דָּבָר עַל־יְדֵי אֱמָנוּתָם וּמְתַקְּנִין וְעוֹשִׂין אוֹתוֹ כְּלִי, כִּי כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִים בְּנֵי־הָאָדָם לְתַקֵּן וּלְהַשְׁלִים אֶת הָעוֹלָם בְּרוּחָנִיּוּת עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל, כְּמוֹ־כֵן צְרִיכִים גַּם בְּגַשְׁמִיּוּת — שֶׁבְּנֵי־אָדָם דַּיְקָא יַשְׁלִימוּ וְיִתַּקְּנוּ אֶת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל אֶחָד, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁעוֹשֶׂה הָאָדָם הַכְּלִי וּמְתַקְּנוֹ וּמַשְׁלִימוֹ בְּגַשְׁמִיּוּת, עַל־יְדֵי־זֶה מַגִּיעַ הַדָּבָר לִשְׁלֵמוּתוֹ גַּם בְּרוּחָנִיּוּת, כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁהַכֹּל נִבְרָא רַק לִכְבוֹדוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וּלְכִבוֹדִי בְּרָאתִיו" וְכוּ', הַיְנוּ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל שֶׁיְּקַיְּמוּ אֶת הַתּוֹרָה וְיַעַבְדוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִכָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא נִתַּקֵּן הַדָּבָר בְּגַשְׁמִיּוּת, בְּוַדַּאי אֵין יְכוֹלִים לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִם זֶה הַדָּבָר בִּשְׁלֵמוּת הָרָאוּי

לוֹ, כְּגוֹן הַחִטִּים, בְּוַדַּאי עִקַּר שְׁלֵמוּתָן שֶׁיִּתְגַּלֶּה כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יָדָן הוּא, כְּשֶׁגּוֹמְרִם הָאָדָם וּמְתַקְּנָם, וְעוֹשֶׂה מֵהֶם לֶחֶם, שֶׁאָזַי מְבָרֵךְ עָלָיו "הַמּוֹצִיא" וּ"בִרְכַּת הַמָּזוֹן", וּרְאוּיִים אָז בִּשְׁלֵמוּת לְמַאֲכָל אָדָם, שֶׁיַּעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַזֹּאת, וְכֵן הַפִּשְׁתִּים, עִקַּר שְׁלֵמוּתָם, כְּשֶׁנִּגְמָרִים וְנַעֲשִׂים כֵּלִים וּלְבוּשִׁים לָאָדָם, וְהָאָדָם הַלּוֹבְשָׁם, עוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יָדָם, וּכְמוֹ־כֵן בְּכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי בְּוַדַּאי יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ עוֹבְדִים אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדָתָם בִּשְׁלֵמוּת בְּשׁוּם דָּבָר, כִּי אִם אַחַר שֶׁנִּתְקַן וְנַעֲשָׂה כְּלִי בְּגַשְׁמִיּוּת, וְאָז מְתַקְּנִים וּמַשְׁלִימִים אֶת הַדָּבָר בְּרוּחָנִיּוּת גַּם־כֵּן, עַל־יְדֵי שֶׁעוֹבְדִים בּוֹ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶּה עִקַּר הַחִיּוּת וְהַשְׁלֵמוּת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהִנֵּה כָּל הַבְּרִיאָה הָיְתָה בְּחָכְמָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ", כִּי יֵשׁ בְּכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם חָכְמָה נִפְלָאָה, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּבִיכוֹל צָמְצַם וּמִעֵט וְחִסֵּר מֵהַחָכְמָה הַצְּרִיכָה לִגְמַר תִּקּוּן כָּל דָּבָר בִּשְׁלֵמוּתוֹ, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה שְׁלֵמוּת גְּמַר תִּקּוּן כָּל דָּבָר עַל־יְדֵי הָאָדָם דַּיְקָא, אֲבָל בְּוַדַּאי אֵין

כֹּחַ בְּיַד הָאָדָם לְהַשְׂלִים חֶסְרוֹן הַחָכְמָה שֶׁחִסֵּר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דָּבָר, כִּי מִי יוּכַל לַעֲמֹד עַל חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ?! עַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לָאָדָם שֶׁיַּשְׂלִים כָּל הַדְּבָרִים שֶׁל הַבְּרִיאָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה שֶׁהִיא כְּלַל כָּל הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה", וּבֶאֱמֶת זֶה בְּעַצְמוֹ עִקַּר כֹּחַ הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְתַקֵּן כָּל הַבְּרִיאָה וּלְהַשְׂלִימָהּ עַל־יְדֵי אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא בְּכֹחַ בְּחִירָתוֹ, כִּי בְּוַדַּאי אִם הָיָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְגַלֶּה חָכְמָתוֹ בְּכָל הַדְּבָרִים בִּשְׁלֵמוּת, וְהָיוּ נִבְרָאִים כָּל הַדְּבָרִים בְּתַכְלִית שְׁלֵמוּתָן וְהַכֹּל הָיוּ יוֹדְעִים אֶת כָּל הַחָכְמָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, דְּהַיְנוּ כַּוָּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהָיְתָה לוֹ בִּבְרִיאַת זֶה הַדָּבָר, אָז בְּוַדַּאי לֹא הָיְתָה לוֹ לָאָדָם שׂוּם בְּחִירָה, כִּי עִקַּר כַּוָּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּבְרִיאַת כָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם הָיָה, כְּדֵי שֶׁיַּכִּירוּ וְיֵדְעוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ: "בְּגִין דְּיִשְׁתְּמוֹדְעִין לֵיהּ", וְאִם הָיוּ הַכֹּל רוֹאִים זֹאת עַיִן בְּעַיִן, וְהָיוּ יוֹדְעִים וּמַשִּׂיגִים הַטּוֹב הָאֲמִתִּי שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, בְּוַדַּאי הָיוּ הַכֹּל בּוֹחֲרִים בַּטּוֹב, כִּי מִי פֶּתִי יָסוּר מִטּוֹב אֲמִתִּי כָּזֶה, לִנְטוֹת אַחֲרֵי הַהֶבֶל?! אֲבָל

מֻחָלַת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חִסֵּר מֵהַחָכְמָה שֶׁצְּרִיכָה לִשְׁלֵמוּת כָּל דָּבָר, וְהֶעֱלִים מֵהָעוֹלָם, עַד שֶׁאֵין הַכֹּל יוֹדְעִים בִּשְׁלֵמוּת כַּוָּנַת חָכְמָתוֹ שֶׁבְּכָל דָּבָר, עַל־כֵּן יֵשׁ בְּחִירָה — שֶׁמִּי שֶׁרוֹצֶה לְהַטּוֹת דַּעְתּוֹ אֶל הָאֱמֶת, הוּא זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַשְׂכִּילִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים — עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, שֶׁהִיא כְּלַל הַתּוֹרָה, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא בַּמֶּה שֶׁאֵין יוֹדְעִים, הַיְנוּ מֻחָלַת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֵידַע וּלְהַשִּׂיג חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּשְׁלֵמוּת בְּשׁוּם דָּבָר, עַל־כֵּן צְרִיכִים רַק לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, וְשָׁם עִקַּר הַבְּחִירָה, כִּי כְּלַל הַבְּחִירָה הוּא בְּעִנְיַן קִיּוּם הַתּוֹרָה, שֶׁעִקָּרָהּ אֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן עִקַּר שְׁלֵמוּת כָּל הַדְּבָרִים הֵם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, וּמִשָּׁם נִמְשֶׁכֶת הָאֲמָנוּת שֶׁל כָּל הָאֲמָנִים, שֶׁצְּרִיכִים לְתַקֵּן וּלְהַשְׂלִים כָּל הַדָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן נִקְרָאִים בְּשֵׁם אֲמָנִים, מִלְּשׁוֹן אֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן כָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁל הָאֲמָנִים כְּלוּלוֹת בִּמְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּי עִקַּר בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן הָיָה לְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנָה בָּעוֹלָם, לְהַמְשִׁיךְ שְׁכִינַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן הַתּוֹרָה נִקְרֵאת גַּם־כֵּן אֹמֶן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אַל תִּקְרֵי אֹמֶן אֶלָּא אָמָן, כִּי

הִיא הָיְתָה כְּלִי אֻמָּנוּתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְעִקַּר יְסוֹד הַתּוֹרָה הוּא אֱמוּנָה, שֶׁבָּזֶה עִקַּר כֹּחַ הַבְּחִירָה, וְרַק בִּשְׁבִיל זֶה בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַחֲסֵרִים, וְחִסֵּר מֵהַחָכְמָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, וְהֶעֱלִים אֶת חָכְמָתוֹ כְּבְיָכוֹל, בִּבְחִינַת — "גַּם אֶת הָעֹלָם נָתַן בִּלְבָּם", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: הָעֹלֵם כְּתִיב, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה, כְּדֵי שֶׁיַּמְשִׁיךְ הָאָדָם אֶת עַצְמוֹ אֶל הָאֱמוּנָה — אִם יִרְצֶה בְּחַיִּים נִצְחִיִּים, וְיִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת, וְכֵן לְהֶפּוּךְ — אִם יִרְצֶה, חַס וְשָׁלוֹם, לִנְטוֹת לְצַד אַחֵר, יִמְצָא מָקוֹם לִטְעוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, מֵאַחַר שֶׁלֹּא נִתְגַּלְתָה הַחָכְמָה בִּשְׁלֵמוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָאָדָם בְּחִירָה, וְאָז אִם יִבְחַר בַּטּוֹב, וְיַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ אֶל הָאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה יִגְמֹר וְיִתַּקֵּן וְיַשְׁלִים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הָאֱמָנוּת שֶׁל כָּל הָאֱמָנִים, שֶׁנִּמְשָׁךְ רַק מִ"סּוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז יִזְכֶּה לְכָל טוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, אַשְׁרֵי לוֹ!

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הוּא סוֹד יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אַפִּין בְּאַפִּין, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת אַחַר הַבְּרִיאָה בְּקֹדֶם הַבְּרִיאָה, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת כְּלָל זֶה, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ כְּבְיָכוֹל נִקְרָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַמְשָׁכַת חִיּוּתוֹ שֶׁמְּחַיֶּה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, זֶה נִקְרָא בְּחִינַת שְׁכִינָה, וּבֶאֱמֶת כֻּלָּא חַד, כִּי הַשֵּׁם אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, כִּי חַיּוּתוֹ דְּבוּקָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַחְדוּת גְּמוּרָה, רַק בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה נָתַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּבְיָכוֹל מָקוֹם לְטָעוּת, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה בְּחִירָה, עַד שֶׁיֵּשׁ כּוֹפְרִים וּמִינִים שֶׁאֵינָם מַאֲמִינִים בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם עוֹשִׂים פֵּרוּד כְּבְיָכוֹל בֵּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, הַיְנוּ בֵּין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבֵין כְּלָלִיּוּת הָעוֹלָמוֹת, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם עַל־יְדֵי שְׁכִינַת עֻזּוֹ, וּבֶאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין דָּבָר זֶה — אֵיךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מְרוֹמָם מֵעַל כֻּלָּם, הוּא מַנְהִיג וּמְחַיֶּה אֶת כָּל הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי הַזֶּה, וְכֵן אֵיךְ כְּלַל הַבְּרִיאָה נִכְלָל בִּבְחִינַת קֹדֶם הַבְּרִיאָה בְּאַחְדוּת גְּמוּרָה, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן תִּתְקַיֵּם הַבְּרִיאָה

וְלֹא תִתְבַּטֵּל בַּמְּצִיאוּת, כָּל זֶה קָשֶׁה מְאֹד לְהַשִּׂיג, וַאֲפִלּוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, נִתְקַשָּׁה בָּזֶה, וְהוּא סוֹד קְרִיעַת יַם סוּף שֶׁנִּקְרַע בְּפַשְׁטוּת, וְנַעֲשָׂה שְׁבִיל וְדֶרֶךְ בְּמַיִם גַּשְׁמִיִּים, וְאֵיךְ שֶׁנַּעֲשָׂה דָּבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לָנוּ לְהַשִּׂיג בְּשׁוּם דַּעַת רַק בֶּאֱמוּנָה לְבַד, כִּי עַל־יְדֵי בְּחִירַת הָאָדָם עַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מַטִּים דַּעְתֵּנוּ לְהַאֲמִין בָּאֱמֶת — שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ רַק מֵאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁגַּם עַתָּה אַחַר הַבְּרִיאָה, הַכֹּל מִתְנַהֵג רַק בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ אוֹר הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּשְׁלֵמוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָל אַחַר הַבְּרִיאָה בִּבְחִינַת קֶדֶם הַבְּרִיאָה בִּשְׁלֵמוּת גְּדוֹלָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לִרְאוֹת גַּם עַכְשָׁו נִסִּים נִגְלִים שְׁדוּד הַטֶּבַע, וְזֶהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת תִּקּוּן הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְזֶה "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה;

אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְעַמֵּק בִּדְבָרִים אֵלּוּ.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עִקַּר כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת תְּלוּיִים בֶּאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה", וְכֵן לְהֶפּוּךְ — עִקַּר הַיֵּצֶר

הָרָע וְהַתַּאֲוֹות וְהָעֲבֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, הֵם בִּבְחִינַת פְּגַם הָאֱמוּנָה, בְּחִינַת — אֵל אַחֵר, כְּפִירוֹת, וְעִקַּר אֲחִיזַת הַכְּפִירוֹת, שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרָע, הוּא מִבְּחִינַת הַקּוֹל הַחוֹזֵר, כִּי אִם הָיוּ הַכֹּל שׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא כְּבְיָכוֹל קוֹל הַשֵּׁם בְּעַצְמוֹ שֶׁבָּרָא בּוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, וַעֲדַיִן הוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם בּוֹ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, כִּי דְּבָרָיו חַיִּים וְקַיָּמִים, וְכָל הַקּוֹלוֹת וְהַדִּבּוּרִים כְּבְיָכוֹל שֶׁבָּהֶם בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ" וְכוּ', הֵם חַיִּים וְקַיָּמִים גַּם עַכְשָׁו, וְקוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ כְּבְיָכוֹל לֹא נִפְסָק עֲדַיִן, וְהֵם מְחַיִּים גַּם עַתָּה כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: "לְעוֹלָם ה' דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמַיִם" וְכַמּוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, וְאִלּוּ הָיוּ הַכֹּל זוֹכִים לִשְׁמֹעַ הַקּוֹל הַזֶּה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבּוֹ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וּבוֹ מְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם, בְּוַדַּאי לֹא הָיְתָה שׁוּם בְּחִירָה כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁהָיוּ הַכֹּל רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ מְחַיֶּה אֶת הָעוֹלָם בְּרוּחַ פִּיו, אֲבָל בֶּאֱמֶת זֶה הַקּוֹל בְּעֶצֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַיָּשָׁר, אִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ, כִּי אִם הָיוּ שׁוֹמְעִים קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, הָיוּ בְּטֵלִים כֻּלָּם בַּמְּצִיאוּת, כִּי אֲפִלּוּ בְּשָׁעַת מַתַּן

תּוֹרָה, שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְזֻכָּכִים מְאֹד בְּמַדְרֵגָה גְּבוֹהָה מְאֹד, אָמְרוּ: "כִּי מִי כָל בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹקִים חַיִּים" וְכוּ', וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ אֶת הַקּוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, וְעִקַּר בְּחִינַת הַשָּׂגַת הַקּוֹלוֹת שֶׁשּׁוֹמְעִים מִגְּדֻלָּתוֹ וֶאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא מִבְּחִינַת הַקּוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁהוּא בְּחִינַת — יִרְאָה וְדִין, בְּחִינַת — "הַשֶּׁם שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי", וְזֶה בְּחִינַת הַבְּחִירָה, שֶׁמֵּחַמַת שֶׁעִקַּר הַשְּׁמִיעָה מִגְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ נִמְשֶׁכֶת מִבְּחִינַת הַקּוֹל הַחוֹזֵר, עַל־כֵּן יֵשׁ בְּחִירָה, כִּי מִי שֶׁהוּא חָכָם בֶּאֱמֶת וּמַטֶּה דַּעְתּוֹ אֶל הָאֱמֶת כְּמוֹ אֲבוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהִטּוּ אָזְנָם אֶל הָאֱמֶת, עַד שֶׁזָּכוּ לְהָבִין מֵהֵיכָן נִמְשָׁךְ בְּחִינַת זֶה הַקּוֹל הַחוֹזֵר, עַד שֶׁהִשִּׂיגוּ וְהֵבִינוּ שֶׁזֶּה הַקּוֹל הַחוֹזֵר, אֵין לוֹ מְצִיאוּת בְּעַצְמוֹ, רַק הָעִקָּר הוּא הַקּוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, רַק מֵחֲמַת שֶׁהַמְּשִׁיכוֹ הוּא יִתְבָּרַךְ לְתוֹךְ בְּחִינַת מְחִיצַת הַצִּמְצוּם הָרִאשׁוֹן, עַל־כֵּן יָצָא הַקּוֹל כִּבְיָכוֹל, בִּבְחִינַת הַכָּאָה וַחֲבָטָה לְתוֹךְ בְּחִינַת מְחִיצַת הַצִּמְצוּם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁמָע הַקּוֹל הַחוֹזֵר הַזֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדִּין, אֲבָל בֶּאֱמֶת הָעִקָּר הוּא הַקּוֹל הַיָּשָׁר, כִּי זֶה הַקּוֹל הַחוֹזֵר אֵין לוֹ שׁוּם מְצִיאוּת לְבַדּוֹ בְּעַצְמוֹ, רַק שֶׁהוּא הַחֲזָרַת

הַקּוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, וְעַל־כֵּן דִּבְּקוּ עַצְמָם רַק לַקּוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶצֶם חַיּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְלֻבָּשׁ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְחִבְּרוּ וְיִחֲדוּ יַחַד בְּחִינַת הַקּוֹל הַחוֹזֵר עִם הַקּוֹל הַיָּשָׁר, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִפְרִידוּ כָּל אֲחִיזַת הַדִּין וְהַקְּלִפּוֹת, שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת הַנֶּאֱחָזִין בִּבְחִינַת הַקּוֹל הַחוֹזֵר, עַל־יְדֵי שֶׁיָּדְעוּ וְהֶאֱמִינוּ, שֶׁהַקּוֹל הַחוֹזֵר אֵין לוֹ שׁוּם מְצִיאוּת בִּפְנֵי עַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, רַק הוּא הַחֲזָרַת הַקּוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, אֲבָל הָאֶפִּיקוֹרְסִים וְהַכּוֹפְרִים אֵינָם מַטִּים דַּעְתָּם אֶל הָאֱמֶת, וְאֵינָם רוֹצִים לִשְׁמֹעַ, כִּי אִם בְּחִינַת הַקּוֹל הַחוֹזֵר בְּעַצְמוֹ, וְאֵינָם מַטִּים דַּעְתָּם כְּלָל לֵידַע וּלְהַאֲמִין בְּתַכְלִית שֹׁרֶשׁ מְצִיאוּת הַקּוֹל וְהַחַיּוּת הַמְחַיֶּה כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, כִּי זוֹ דַּרְכָּם כֶּסֶל לָמוֹ שֶׁל הַחוֹקְרִים וְהַפִּילוֹסוֹפִים, שֶׁכָּל חָכְמָתָם וַחֲקִירָתָם, הַכֹּל בְּכָל עִנְיְנֵי הַבְּרִיאָה, הֵינוּ בַּמֶּה שֶׁנַּעֲשָׂה אַחַר הַבְּרִיאָה, לֵידַע וּלְהָבִין מַהוּ כֹּחַ הַסְּגֻלָּה וְהָרְפוּאָה וְהַטֶּבַע שֶׁל כָּל אֶחָד מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וְהַכֹּל רַק בָּעִנְיָנִים הַגַּשְׁמִיִּים שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, וְכֵן תַּכְלִית כַּוָּנָתָם בַּחֲקִירוֹתֵיהֶם וּבְהַמְצָאַת חָכְמוֹתֵיהֶם, הַכֹּל רַק בִּשְׁבִיל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, בִּשְׁבִיל כָּבוֹד וְהִתְפָּאֲרוּת אוֹ מָמוֹן וְכַיּוֹצֵא, וְאֵין אִישׁ מֵהֶם שָׂם עַל לֵב

לָשׁוּם כָּל לִבּוֹ וְדַעְתּוֹ לְדַבֵּק עַצְמוֹ בְּאוֹר הַחַיִּים,
וְלַחֲשֹׁב עַל תַּכְלִיתוֹ וְסוֹפוֹ הַנִּצְחִי, וְסוֹף כָּל סוֹף
מַה יִּהְיֶה מִמֶּנּוּ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת קְדֻשַּׁת חָכְמַת יִשְׂרָאֵל,
שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהִיא עִקַּר הַחָכְמָה
הָאֲמִתִּית וְהַנִּצְחִית, וְכָל חָכְמָתֵנוּ הִיא לְקַיֵּם אֶת
כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְחַיִּים
נִצְחִיִּים וְלַטּוֹב הַנִּצְחִי, לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ וְטוֹב,
וְרַק זֶה נִקְרָא חָכְמָה בֶּאֱמֶת, כִּי יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים
עַל כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם, כִּי אֵינָם רוֹצִים לַחֲקֹר
כְּלָל בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי הַזֶּה הָעוֹבֵר כְּהֶרֶף עַיִן,
וְהַלְוַאי וְלֹא הָיִינוּ יוֹדְעִים אֲפִלּוּ מַה שֶּׁיּוֹדֵעַ כָּל
אֶחָד וְאֶחָד מֵעִנְיְנֵי תַּאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו,
וְהָיִינוּ פּוֹרְשִׁים עַצְמֵנוּ גַּם מֵהֶם, וְהָיִינוּ תְּמִימִים
לְגַמְרֵי כְּמוֹ הַצַּדִּיקִים הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁיֵּשׁ מֵהֶם שֶׁלֹּא
הִכִּירוּ אֲפִלּוּ צוּרַת מַטְבֵּעַ, רַק שֹׁרֶב הָעוֹלָם אֵינָם
יְכוֹלִים לַעֲמֹד בָּזֶה, וְאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּא
בְּטְרוּנְיָה עִם בְּרִיּוֹתָיו, וּבְהֶכְרֵחַ לָדַעַת מַה שֶּׁמֻּכְרָח
לִקְיוֹם הָעוֹלָם, דְּהַיְנוּ מַשָּׂא וּמַתָּן וְכַיּוֹצֵא הַמֻּכְרָחִים
בְּיוֹתֵר, אֲבָל לַחֲשֹׁב תַּחְבּוּלוֹת בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה
יוֹתֵר וְיוֹתֵר, בִּשְׁבִיל תַּאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, אֲפִלּוּ
כְּשֶׁמַּמְצִיא חָכְמָה גְּדוֹלָה, אֵין לְךָ שְׁטוּת גְּדוֹלָה מִזּוֹ,

מֵאַחַר שֶׁלֹּא יָצְלִיחַ עַל־יְדֵי־זֶה לָעוֹלָם הַנִּצְחִי, כִּי
רֻבָּם כְּכֻלָּם נַעֲשִׂים אֶפִּיקוֹרְסִים גְּדוֹלִים עַל־יְדֵי־זֶה,
וְאַחֲרִיתָם עֲדֵי אוֹבֵד בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, וְעַל־
כֵּן יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ אֵינָם חוֹקְרִים כְּלָל בָּעִנְיָנִים
הַגַּשְׁמִיִּים שֶׁאֵינָם מֻכְרָחִים לָהֶם כָּל־כָּךְ, רַק שָׂמִים
כָּל מְגַמָּתָם לְדַבֵּק עַצְמָם בֵּאלֹקִים חַיִּים, עַל־יְדֵי
קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות, וְהֵם עוֹבְרִים עַל כָּל הַחָכְמוֹת
כֻּלָּן, כִּי הֵם יוֹדְעִים הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית וְהַנִּצְחִית
שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיּוֹדְעִים וּמַאֲמִינִים, שֶׁכָּל
הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר וְכוּ' וְכוּ'
מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף, הֵם וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְכָל כֹּחוֹתֵיהֶם
עִם כָּל דְּקְדּוּקֵיהֶם וּפְרָטֵיהֶם, וְכָל מִינֵי חָכְמוֹת
וְתַחְבּוּלוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם, הַכֹּל לַכֹּל בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל, וְהוּא מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם בְּכָל עֵת וּבְכָל
שָׁעָה, וְכֻלָּם נִבְרְאוּ בִּשְׁבִיל הָאָדָם הַשָּׁפֵל הַזֶּה, כְּדֵי
שֶׁיֵּדַע זֹאת בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְיַעֲסֹק כָּל יָמָיו לְדַבֵּק
אֶת עַצְמוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַמְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כֻּלָּם
עַל־יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות, וְזֹאת הַחָכְמָה שֶׁהִיא
הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית, הִיא עוֹלָה עַל כָּל הַחָכְמוֹת כֻּלָּן;
נִמְצָא, שֶׁכָּל חָכְמָתָם שֶׁל הַחוֹקְרִים הִיא רַק בִּבְחִינַת
הַקּוֹל הַחוֹזֵר, שֶׁאֵינָם שׁוֹמְעִים כְּלָל אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ

בְּעַצְמוֹ, וְהֵם מַבִּיטִים רַק אַחַר הַבְּרִיאָה, אַחַר הַטֶּבַע לְבַד, וְחוֹקְרִים בְּכָל הָעִנְיָנִים שֶׁאַחַר הַטֶּבַע, אֲבָל אֵין חוֹזְרִים פְּנֵיהֶם לְהַטּוֹת לְבָבָם לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל הֵיטֵב מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקּוֹל הַזֶּה, כְּדֵי לָשִׂים כָּל תִּשּׂוּקָתָם לְהִדָּבֵק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם רַק חֲכָמִים לְהָרַע וּלְהֵיטִיב לֹא יָדָעוּ, וְרוֹצִים לְהַפְרִיד, חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת הַקּוֹל הַחוֹזֵר מֵהַקּוֹל הַיָּשָׁר, כְּאִלּוּ הַקּוֹל הַחוֹזֵר, חַס וְשָׁלוֹם, יֵשׁ לוֹ מְצִיאוּת בִּפְנֵי עַצְמוֹ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת נַרְגֵּן מַפְרִיד אַלּוּף, שֶׁמַּפְרִיד אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם וּמְקַצֵּץ בַּנְּטִיעוֹת, וְהֵם כְּמוֹ מִי שֶׁנִּמְצָא בַּיַּעַר, וְשׁוֹמֵעַ קוֹל הַבָּרָה, וְסוֹבֵר וְטוֹעֶה שֶׁהוּא קוֹל מַמָּשׁ בִּפְנֵי עַצְמוֹ, שֶׁבְּוַדַּאי הוּא אֱוִיל, פֶּתִי, שׁוֹטֶה וּמְשֻׁגָּע, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת לַקּוֹל הַחוֹזֵר כְּלָל, רַק הוּא הַמְשָׁכַת וְהַחֲזָרַת הַקּוֹל הַיָּשָׁר, כְּמוֹ־כֵן הוּא מַמָּשׁ כָּל חָכְמָתָם, שֶׁחוֹקְרִים אַחַר הַטֶּבַע, וְאֵין מַחֲזִירִים פְּנֵיהֶם לְקַשֵּׁר הַקּוֹל הַחוֹזֵר לַקּוֹל הַיָּשָׁר, דְּהַיְנוּ לְקַשֵּׁר כָּל הַחָכְמוֹת לְשָׁרְשָׁן, לֵידַע וּלְהַאֲמִין, שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְבַלּוֹת כָּל יָמָיו כָּל דַּעְתּוֹ וְכָל חָכְמָתוֹ לְקַשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶּה עוֹלֶה לְמַעְלָה מִכָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וּבוֹ כְּלוּלִים וְאֵלּוּ טְפֵלִים כָּל הַחָכְמוֹת, וְזוֹכֶה

לְחַיִּים נִצְחִיִּים לְעוֹלָם וָעֶד, וְעוֹד, שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת לַחָכְמָה הָאֲמִתִּית, שֶׁהִיא הַתְּמִימוּת לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה בְּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, יָכוֹל לִזְכּוֹת אַחַר־כָּךְ לְהַשִּׂיג גַּם כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם בְּעַצְמָן בְּלִי שׁוּם יְגִיעָה כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁכְּבָר הָיוּ כַּמָּה צַדִּיקִים שֶׁזָּכוּ לָזֶה, אַךְ אֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ לָזֶה, אֵין צָרִיךְ לָזֶה כְּלָל, וְיָכוֹל לְבַלּוֹת כָּל יָמָיו בְּטוּב בְּלִי שׁוּם יְדִיעָה מֵחָכְמוֹת אֵלּוּ, וּבָעוֹלָם הַבָּא בְּוַדַּאי אֵין נִצְרָכִים לָהֶן כְּלָל, אַדְרַבָּה אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, שֶׁלֹּא שָׁבְרוּ עֲדַיִן אֶת כָּל הַתַּאֲוֹות, יְכוֹלִים אֵלּוּ הַחָכְמוֹת לַעֲקֹר אוֹתָם מִשְּׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ, כִּי רַק הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים יְכוֹלִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם לְמַה שֶּׁצְּרִיכִים לַעֲבוֹדָתָם, וְהֵם יְכוֹלִים לְקַשֵּׁר כָּל הַחָכְמוֹת לְשָׁרְשָׁן הָעֶלְיוֹן, כִּי יוֹדְעִים שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הוּא סוֹד עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ,

כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: לֵית מַחֲשָׁבָה תִּפִיסָא בָּךְ כְּלָל, וְלֵית דְּיַדַּע בָּךְ כְּלָל, רַק נִתְּנָה רְשׁוּת לְדַבֵּר בִּנְפְלְאוֹתָיו וּבְמִדּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, עַד מָקוֹם שֶׁיּוּכַל כָּל אֶחָד לְהָבִין וּלְדַבֵּר, כִּי גַּם מִדּוֹתָיו וּדְרָכָיו יִתְבָּרַךְ, גַּם־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג, כִּי אִם עַד הַגְּבוּל שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד בְּדַעְתּוֹ, בִּבְחִינַת — "נוֹדַע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ", כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעַר בְּלִבֵּיהּ, וְזֶה אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר לַחֲבֵרוֹ, וַאֲפִלּוּ לְעַצְמוֹ אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, וְעַל־כֵּן הִזְהִירוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אֵין דּוֹרְשִׁים בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד, אֶלָּא אִם־כֵּן הוּא חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ, כִּי הַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ זֶה בְּחִינַת מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, שֶׁזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר וּלְגַלּוֹת לַחֲבֵרוֹ כְּלָל, וְעַל זֶה נֶאֱמַר: "יְהִי לְךָ לְבַדֶּךָ, וְאֵין לְזָרִים אִתָּךְ", כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּוַדַּאי צְרִיכִים לְדַבֵּר גַּם עִם חֲבֵרוֹ מֵהַדַּעַת הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ — לֵידַע וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל צְרִיכִים לְדַבֵּר וְלָשׂוּחַ רַק בִּנְפְלְאוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, בִּבְחִינַת — "שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו" וְכַיּוֹצֵא בְּכַמָּה פְּסוּקִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְמַלֵּא תִּתְחַזֵּק הָאֱמוּנָה בְּלִבּוֹ וּבְלֵב חֲבֵרוֹ, אֲבָל עֶצֶם הַהִתְנוֹצְצוּת מִידִיעַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּפוּם מַה

דִּמְשַׁעֵר בְּלִבֵּיהּ, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר לַחֲבֵרוֹ כְּלָל, וְהַחוֹקְרִים וְהַפִּילוֹסוֹפִים הֵם בְּהֵיפֶךְ מִכָּל זֶה, כִּי הֵם חוֹתְרִים לְסַלֵּק מֵהַדַּעַת אֶת הַיְדִיעָה בִּכְלָל, שֶׁאֶפְשָׁר לְכָל אֶחָד לֵידַע מֵאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי עֶצֶם הַנִּפְלָאוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וּבְקִרִיעַת יַם סוּף וּבְמַתַּן תּוֹרָה, וְכֵן מַה שֶּׁעָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר, וְהַחוֹקְרִים הַכּוֹפְרִים, הֵם כּוֹפְרִים בְּכָל זֹאת, וְרוֹצִים רַק לַחֲקֹר בִּידִיעַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַשָּׂגַת הַדַּעַת בִּלְבַד, וְנִכְנָסִים בָּזֶה לַחֲקֹר בָּרִבִּים דַּיְקָא בִּדְבָרִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגָם כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: "כָּל הַמִּסְתַּכֵּל בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים, רָאוּי לוֹ שֶׁלֹּא בָּא לָעוֹלָם" וְכוּ', וְעַל־כֵּן הֵם בִּבְחִינַת הָעֵרֶב רַב, עֵרֶב רַב דַּיְקָא — שֶׁמְּעָרְבִים דַּעַת רַבִּים בְּיַחַד בְּעִנְיַן הַחֲקִירוֹת בֶּאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַיְדִיעָה הַזֹּאת בִּקְדֻשָּׁה בֶּאֱמֶת הִיא רַק לְכָל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעֵר בְּלִבֵּיהּ, וְאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִזֶּה כְּלָל, אֲפִלּוּ אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ, מִכָּל שֶׁכֵּן בָּרַבִּים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: "וְלֹא בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד" וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה תָּעוּ לְמָקוֹם שֶׁתָּעוּ בַּחֲקִירַת חָכְמָתָם, וְהֵם בְּהֵפּוּךְ מַמָּשׁ מִקְּדֻשַּׁת

יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם — שֶׁיִּזְכֶּה לְהָבִין בְּצַדִּיקֵי הָאֱמֶת, אֲשֶׁר הֵם מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ אֶת "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְלִבְרֹחַ מִקַּלֵּי עוֹלָם הָרְשָׁעִים, מִסִּטְרָא דְּעֵרֶב רַב, שֶׁהֵם מַכְנִיסִים כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת בָּאָדָם. וּתְפִלָּה מוֹעֶלֶת תָּמִיד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁתָּמִיד מִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֱמוּנָה מְזֻכֶּכֶת וּמְבֹרֶרֶת, שֶׁאָז בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לְהַשִּׂיג אֶת "סוֹד הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְיַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה, וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

עֲרֵבוּת אֱמוּנָה

יְגַלֶּה וְיפָרֵסֵם אֶת מַעֲלַת עֲרֵבוּת, זִיו, יְדִידוּת, חִיּוּת הָאֱמוּנָה
הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵיךְ שֶׁעַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל כָּל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁבָּעוֹלָם.

★

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן,

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

★

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוּבַב"א

מוֹהֲרָא״ש נ״י אָמַר: בְּזֶה
הָעוֹלָם אֵין לָאָדָם רַק לְהִתְפַּלֵּל
עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט שֶׁצָּרִיךְ,
וַאֲפִלּוּ הַדָּבָר הַקָּטָן בְּיוֹתֵר
יִתְפַּלֵּל וִיבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
וְהַשְׁאָר יִבְטַח בְּבִטָּחוֹן חָזָק,
שֶׁבְּוַדַּאי תִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ וְיִוָּשַׁע,
וִיחַכֶּה בְּסַבְלָנוּת גְּדוֹלָה, וְאַל
יְדַחֵק אֶת הַשָּׁעָה, וְאָז יִרְאֶה
נִפְלָאוֹת.

(אִמְרֵי מוֹהֲרָא״ש, חֵלֶק א׳, סִימָן תשעג)

קוּנְטְרֵס

עֲרֵבוּת אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ יְדִיעָה זוֹ, כְּמוֹ־כֵן תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא עִקַּר הָעֲרֵבוּת וְהַחִיּוּת שֶׁל הָאָדָם — אִם זוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֵלֶיהָ, וְרַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, גִּלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַף שֶׁהָאֱמוּנָה הִיא הַמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה, עִם כָּל זֹאת דַּיְקָא עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה יָכוֹל לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל כָּל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁבָּעוֹלָם — אִם רַק יְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר

וְיוֹתֵר, וְיַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַדֵּד מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְיִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְהַשָּׂגוֹת גְּבוֹהוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הוּא יָכוֹל לִזְכּוֹת אֶל גִּלּוּיִים יוֹתֵר גְּדוֹלִים וְיוֹתֵר גְּבוֹהִים; אַשְׁרֵי לוֹ! וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֶל אֵיזוֹ עֲרֵבוּת וְאֶל אֵיזוֹ יְדִידוּת חִיּוּת וּדְבֵקוּת תִּזְכֶּה — אִם תַּתְמִיד בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז הָיִיתָ מַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהָיִיתָ חוֹזֵר לְעַצְמְךָ תָּמִיד — אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהָיִיתָ מַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהָיִיתָ מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהָיִיתָ מְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ וְאֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וּמֵחֲמַת שֶׁהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא הַמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁבְּכָל הַמַּדְרֵגוֹת, הֵינוּ כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא סְפִירַת הַמַּלְכוּת, שֶׁהִיא הַסְּפִירָה הַנְּמוֹכָה מִכָּל הַסְּפִירוֹת, בִּשְׁבִיל זֶה הִיא כָּל־כָּךְ מֻסְתֶּרֶת וְנֶעֱלֶמֶת מִבְּנֵי

אָדָם, עַד שֶׁאֵין יוֹדְעִים וְאֵין מַשִּׂיגִים אֶת גְּדֻלָּתָהּ וּמַעֲלָתָהּ.

לָכֵן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִטְעוֹת, הַיְנוּ שֶׁלֹּא יַטְעוּ אוֹתְךָ בְּנֵי הָעוֹלָם, כְּאִלּוּ יֵשׁ אֵיזוֹ עֲבוֹדָה אוֹ אֵיזוֹ מַדְרֵגָה אוֹ אֵיזוֹ הַשָּׂגָה יוֹתֵר גְּבוֹהָה מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ עֲרֵבוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתָמִיד תַּחֲזֹר בְּדִבּוּרֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — הֵן עִם עַצְמְךָ, וְהֵן עִם אֲחֵרִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל עִנְיָנֶיךָ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּעוֹדְךָ מְלֻבָּשׁ עֲדַיִן בִּלְבוּשׁ הַגּוּף, וְעוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ, וְתִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי, בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁלֹּא תִּרְאֶה לִפְנֵי עֵינֶיךָ רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ שֶׁתִּהְיֶה מְסֻבָּב בְּאוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְתָמִיד תַּרְגִּישׁ כְּאִלּוּ אַתָּה מִסְתּוֹבֵב בְּתוֹךְ הָאוֹר, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה

— שֶׁאָדָם מְסֻבָּב עִם אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פ״ט):
וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ, שֶׁיִּהְיֶה מְסֻבָּב עִם אֱמוּנָה, וְתָמִיד
יַרְגִּישׁ אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חוֹפֵף עָלָיו, וּכְשֶׁאָדָם
זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ, אֲזַי מַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת
נְעִימוּת בְּחַיָּיו, כִּי תָּמִיד פּוֹנֶה עֵצְמוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְכָל מַה שֶּׁרַק עוֹבֵר עָלָיו, הוּא מֵשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ,
מֵאַחַר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וְרוֹאֶה וּמֵבִין וּמַשְׂכִּיל וּמַאֲמִין
שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְסֻבָּבוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד טוֹב
וְנֹעַם יוֹתֵר מִזֶּה; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה בְּרוּרָה
וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ!

ג.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה, שֶׁתָּמִיד
תַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, אֲשֶׁר הוּא
מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם
מֵחָדָשׁ, וְזֶה שֹׁרֶשׁ לְכָל הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב
(תְּהִלִּים קי״ט): כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה — כָּל הַמִּצְוֹת
צְרִיכוֹת לְהָבִיא אֶת הָאָדָם לֶאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עִקַּר
הַמִּצְוָה הוּא אֱמוּנָה — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִי
שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם, כִּי אִם הוּא

מַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם הוּא נַעֲשָׂה בְּרִיָּה חֲדָשָׁה, וְכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם הֵם בְּכָל יוֹם בְּרוּאִים חֲדָשִׁים, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם וָיוֹם מְחָדָשׁ, כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה — כְּפִי שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא מְחַדֵּשׁ אֶת הַבְּרִיאָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כְּמוֹ־כֵן יְדַבֵּר וְיִתְפַּלֵּל אֲלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם מְחָדָשׁ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה כָּזוֹ — שֶׁיַּרְגִּישׁ אֵיךְ שֶׁהַבְּרִיאָה מִתְחַדֶּשֶׁת בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיוּ לוֹ דִּבּוּרִים חֲדָשִׁים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם; אַשְׁרֵי לוֹ!

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, שֶׁכָּל אָדָם צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל וְלִתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּכָל יוֹם מְחָדָשׁ, וּלְהִתְפַּלֵּל עַל נַפְשׁוֹ וְנֶפֶשׁ אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו, וְעַל פַּרְנָסָתוֹ וְעַל בְּרִיאוּת גּוּפוֹ, וְעַל הַצְלָחָתוֹ בְּחַיָּיו, וְדָבָר זֶה צְרִיכִים לְהַתְחִיל בְּכָל יוֹם מְחָדָשׁ, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר הַנּוֹעַם וְהָעֲרֵבוּת, וְכָל זֶה תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם אֵינוֹ מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה

שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, הַתְּפִלָּה וְהַמִּצְוֹות נַעֲשִׂים אֶצְלוֹ כְּדָבָר יָשָׁן וְרָגִיל, וְנִמְאָס אֶצְלוֹ, עַד שֶׁנּוֹפֵל בְּזִקְנָה דִּסְטָרָא אַחֲרָא, כִּי כְּמוֹ שֶׁהַזִּקְנָה גּוֹרֶמֶת חֲלִישׁוּת בְּכָל אֵיבְרֵי הָאָדָם, וּמֵאַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה זָקֵן תָּשִׁים כֹּחוֹתָיו, כִּי נִפְסֶקֶת לַחֲלוּחִית וּמְרוּצַת הַדָּמִים הַמְחַיֶּה אֶת הָאָדָם, כְּמוֹ־כֵן בְּרוּחָנִיּוּת — כְּשֶׁהָאָדָם נוֹפֵל אֶל תּוֹךְ זִקְנָה וְשֵׁנָה, אֵין לוֹ שׁוּם תַּעֲנוּג וְחִיּוּת כְּלָל מִשּׁוּם עֲבוֹדָה, לֹא כֵן דָּבָר חָדָשׁ, כְּשֶׁהוּא דָּבָר שֶׁעוֹד לֹא בָּא לָעוֹלָם — שֶׁיַּחֲשֹׁב שֶׁזּוֹ הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁבָּא, וְיִתְחַדֵּשׁ בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה.

וְעַל־כֵּן בֶּאֱמוּנָה כְּתִיב (איכה ג׳): חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ, הַיְנוּ שֶׁבְּכָל בֹּקֶר וָבֹקֶר נַעֲשָׂה עִם הָאָדָם דָּבָר חָדָשׁ לְגַמְרֵי, וְאֶל כָּל זֶה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כְּשֶׁמְּחַדֵּשׁ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא עוֹבֵד אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּחִיּוּת חֲדָשָׁה, כִּי דָּבָר חָדָשׁ הוֹלֵךְ לָאָדָם בְּנָקֵל, וְזֶה שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְפַּלְּלִים: ״אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָה״ שֶׁלֹּא יַזְקִין הַדָּבָר אֶצְלוֹ, וְכֵן שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּזִקְנָה דִּסְטָרָא אָחֳרָא, שֶׁאָז הַכֹּל אֶצְלוֹ בְּתָשׁוּת כֹּחַ כְּמוֹ הַזָּקֵן, וְכָל זֶה בָּא מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה.

אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים אֶת הַבְּרִיאָה, וְכָל בֹּקֶר וָבֹקֶר כְּשֶׁקָּם הוּא בְּרִיאָה חֲדָשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת אֱמוּנָה בְּאֹפֶן נִפְלָא וְנַעֲלֶה מְאֹד, וְזוֹכֶה לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְבַלְבְּלוֹ, אֲפִלּוּ שֶׁהוּא מָלֵא מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, עִם כָּל זֶה יוֹדֵעַ שֶׁבְּדַקּוּת וְקַטְנוּת שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִסְתַּתֵּר, וּמַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז כְּשֶׁאָדָם חָזָק בָּזֶה, אָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לַעֲרֵבוּת נֹעַם זִיו הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה תָּמִיד.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם עוֹבְרִים עַל כָּל אָדָם כָּל מִינֵי מְרִירוּת דִּמְרִירוּת וְכָל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים, וְעִקַּר שְׁלֵמוּת הָאָדָם כְּשֶׁזּוֹכֶה לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בָּזֶה שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בָּזֶה מְקָרֵר אֶת כָּל הַדִּינִים וְהָעֲנָשִׁים הַקָּשִׁים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, כִּי אֱמוּנָה הִיא מִדַּת הַמַּלְכוּת, וּכְשֶׁאָדָם

מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, וּכְשֶׁהַקְּדֻשָּׁה שׁוֹרָה אֶצְלוֹ, אָז כָּל הַבְּרָכוֹת מְצוּיוֹת אֶצְלוֹ, וְיָכוֹל לִזְכּוֹת לְהַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים הַקָּשִׁים וְהַמָּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו.

וְעַל־כֵּן הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בְּיוֹתֵר עַל מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבְפֵרוּשׁ אָמַר: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה, חַיָּיו חַיִּים, וּלְהֶפּוּךְ מִי שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה חַיָּיו מָרִים וּמְרוֹרִים מְאֹד מְאֹד.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא עִקַּר הָאָדָם — לְהַאֲמִין בִּפְשִׁיטוּת וּבְתָמִימוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר צָרִיךְ לְהָכִין אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמַאֲמָרָם, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה: בְּכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה מַתְחִילִים אֶת אֱמוּנַת הַיִּחוּד בְּ"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", כְּמוֹ מִי שֶׁרוֹצֶה לְהוֹדִיעַ לַחֲבֵרוֹ דָּבָר חָדָשׁ וְנִפְלָא, אוֹמֵר לוֹ: "שְׁמַע נָא מַה

שֶׁאֲסַפֵּרָה לְךָ חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי", כְּמוֹ־כֵן בָּזֶה שֶׁאָנוּ מְיַחֲדִים שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ: "הוי"ה אֱלֹקֵינוּ הוי"ה אֶחָד" אָנוּ מַקְדִּימִים לוֹמַר "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", הַיְנוּ שֶׁאָנוּ רוֹצִים לְהַחְדִּיר בָּנוּ וּבַחֲבֵרֵנוּ לוֹמַר לוֹ: "בּוֹא וּשְׁמַע דָּבָר חָדָשׁ שֶׁאֲנִי אוֹמֵר לְךָ, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה מַקְדִּימִים קֹדֶם אֱמוּנַת הַיִּחוּד "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁאָנוּ חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה מִדּוֹר דּוֹר, כִּי יְרוּשָׁה הִיא לָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין זֶה דָּבָר יָשָׁן, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בֶּאֱמֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, כִּי אֵין יוֹם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ אֲפִלּוּ לְעַצְמוֹ, וּמִי יֹאמְרָה לַחֲבֵרוֹ?! כִּי לִגְדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין חֵקֶר.

וּבֶאֱמֶת כָּל אָדָם צָרִיךְ לֵילֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַזּוֹ לְקַיֵּם זֹאת — לְהִתְחַדֵּשׁ בֶּאֱמוּנָתֵנוּ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, כִּי זֶה עִקַּר וְיסוֹד כָּל הָאָדָם, וַאֲפִלּוּ אִם הָאָדָם בַּדְּיוֹטָא הַתַּחְתּוֹנָה, חַס וְשָׁלוֹם, וּבְתוֹךְ הַהִתְגַּבְּרוּת וְהַתַּאֲוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁהֵם כְּלַל לְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים, שֶׁבָּהֶם נֶאֱחָזִים כָּל הַתַּאֲוֹת וְהַמִּדּוֹת הָרָעוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן יָכוֹל לְהַרְגִּישׁ גַּם הוּא בְּמָקוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא שָׁם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַאֲמִין בּוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ, אִם רַק יַטֶּה אֶת אָזְנוֹ וּלְבָבוֹ הֵיטֵב

לְמַה שֶּׁמּוֹצִיא מִפִּיו אֱמוּנַת הַיִּחוּד בְּכָל יוֹם — "הוי"ה אֱלֹקֵינוּ הוי"ה אֶחָד".

וְעַל־כֵּן עִקַּר מִצְוַת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהִיא אֱמוּנַת הַיִּחוּד בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ דַּיְקָא בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, לְהוֹרוֹת שֶׁכְּשֶׁמַּתְחִיל הַיּוֹם צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ בְּעַצְמוֹ אֱמוּנַת הַיִּחוּד, וּמַקְדִּימִים לוֹמַר "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" — בּוֹא וַאֲגַלֶּה לְךָ וְתִשְׁמַע דָּבָר חָדָשׁ שֶׁעֲדַיִן לֹא שָׁמָעְתָּ, "הוי"ה אֱלֹקֵינוּ הוי"ה אֶחָד", שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: שְׁמַע — בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ, וּשְׁמַע — הַשְׁמַע לְאָזְנֶךָ מַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ, וּבֶאֱמֶת הֵם דָּבָר אֶחָד, וּכְמוֹ־כֵן הוּא בָּעֶרֶב אוֹמְרִים עוֹד פַּעַם אֱמוּנַת הַיִּחוּד, לְהַכְנִיס בָּנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה "הוי"ה אֱלֹקֵינוּ הוי"ה אֶחָד" לוֹמַר שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְעַל־כֵּן מַקְדִּימִים עוֹד פַּעַם "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" — בּוֹא וַאֲגַלֶּה לְךָ חִדּוּשׁוֹת נִפְלָאוֹת שֶׁעֲדַיִן לֹא שָׁמַעְתָּ.

וּצְרִיכִים לִהְיוֹת בָּזֶה חֲזָקִים מְאֹד מְאֹד, לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד בֶּאֱלֹקִים חַיִּים מֶלֶךְ עוֹלָם, לֵידַע שֶׁאֲפִלּוּ הוּא בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּיוֹת וּמִתַּחְתָּיו, גַּם שָׁם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן דְּרָשַׁת חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, עַל תֵּבַת שְׁמַע — הַשְׁמַע לְאָזְנֶךָ, מַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ, וּשְׁמַע — בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ הֵם דָּבָר אֶחָד, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹעַ מֵחָדָשׁ מַה שֶּׁאָנוּ מוֹצִיאִים מִפִּינוּ בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר בְּכָל הַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁ"הוי"ה אֱלֹקֵינוּ הוי"ה אֶחָד", וּלְהִתְחַדֵּשׁ עַצְמֵנוּ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

וְזֶה עִקַּר הָעֲרֵבוּת וְהַנְּעִימוּת וְהַחִיּוּת וְהַזִּיו שֶׁהָאָדָם יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ; אַשְׁרֵי לוֹ, וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ!

ז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כְּשֶׁמַּאֲמִינִים בֶּאֱמֶת בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, אֵין צְרִיכִים לִדְאֹג עַל פַּרְנָסָה, וְגַם בְּוַדַּאי לֹא יִפֹּל מְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אַדְרַבָּה עַל־יְדֵי הַנְּפִילָה בְּדַעְתּוֹ מֵחֲמַת עֹצֶם פְּגָמָיו, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יִתְחַזֵּק יוֹתֵר, כִּי מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ עַל כָּל פָּנִים שֶׁעַל־יְדֵי עֲבֵרָה פּוֹגְמִים בְּעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים, יֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה, וּמֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה, יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה עֲדַיִן, כִּי כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה, וְאִם הָאָדָם מַאֲמִין

שֶׁיְּכוֹלִים לְקַלְקֵל צָרִיךְ לְהַאֲמִין גַּם־כֵּן שֶׁיְּכוֹלִים לְתַקֵּן, כִּי כְּבָר מְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם, וְהָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה, כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנָה שְׁלֵמָה עוֹבְרִין וּמְדַלְּגִין עַל כָּל הַהֶסָּתוֹת וְהַפְּתוּיִים וְהַדְּחִיּוֹת, חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְהַנְּפִילוֹת, מַה שֶּׁהַבַּעַל דָּבָר רוֹצֶה לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם, וּלְהַחֲלִישׁ דַּעְתּוֹ, כְּאִלּוּ אֵין לוֹ תִּקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי מַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, וּבוֹחֵר בַּעֲבוֹדַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְכָל גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים,וְאַף עַל פִּי כֵן מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ גַּם בַּעֲבוֹדָה קַלָּה שֶׁל הַפָּחוּת שֶׁבַּפְּחוּתִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל כָּל זְמַן שֶׁשֵּׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו, כִּי הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה הֵם בְּסוֹד־רֵאשִׁית, הַיְנוּ — רֵישׁ כָּל דַּרְגִּין, וְהַקְּטַנִּים וְהָרְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֵם בְּסוֹד אַחֲרִית — סוֹף כָּל דַּרְגִּין, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, וּמַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית, וְהַשְׁגָּחָתוֹ הַשְּׁלֵמָה מַגִּיעָה מֵרֵאשִׁית עַד אַחֲרִית, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁמִּתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה זֹאת, וְחוֹתֵר וּמִתְגַּעְגֵּעַ לָשׁוּב מִשָּׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ הַשְׁגָּחָתוֹ הַשְּׁלֵמָה בִּבְחִינַת רָצוֹא וָשׁוֹב, גַּם שָׁם בִּמְקוֹמוֹ הַפָּחוּת וְהַנָּמוֹךְ שֶׁהוּא שָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא כּוֹלֵל אַחֲרִית בְּרֵאשִׁית, הַיְנוּ מְקוֹמוֹ הַשָּׁפֵל וְהַנָּמוֹךְ שֶׁנָּפַל לְשָׁם שֶׁהוּא סוֹף כָּל דַּרְגִּין, הוּא כּוֹלֵל אוֹתוֹ בְּרֵישׁ כָּל

דַּרְגִין — בְּרֵאשִׁית הַמַּחֲשָׁבָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַעֲלֶה אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת וְהַנִּצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁנָּפְלוּ לְשָׁם לַמָּקוֹם הַזֶּה מִכַּמָּה שָׁנִים, וּכְשֶׁנִּכְלָל מָקוֹם רָחוֹק וְנָמוּךְ כָּזֶה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִמֵּילָא נִכְלָלִין כָּל שְׁאָר הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁבָּאֱמְצַע — בְּקְדֻשָּׁתוֹ יִתְבָּרַךְ, נִמְצָא שֶׁדַּיְקָא הָרְחוֹקִים — כְּשֶׁיִּתְחַזְּקוּ בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אָז יִזְכּוּ לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּוַדַּאי, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יְתַקְּנוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת, עַל־יְדֵי שֶׁכּוֹלֵל אַחֲרִית וְסוֹף כָּל דַּרְגִין מַמָּשׁ בְּרֵאשִׁית הַמַּחֲשָׁבָה, וְעַל־כֵּן עִקַּר אַחֲרִית הַטּוֹב שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל וְשֶׁל כְּלַל הָעוֹלָם — שֶׁהוּא הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה, תָּלוּי בִּתְשׁוּבָה דַּיְקָא — שֶׁיָּשׁוּבוּ הָרְחוֹקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיַמְשִׁיכוּ עַל עַצְמָם עֲרֵבוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עִקַּר הַתּוֹרָה נִתְּנָה לִבְנֵי הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, מֵחֲמַת שֶׁהֵם בַּעֲלֵי בְּחִירָה, וְכָל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת תְּלוּיִים בֶּאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה, וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, (מַכּוֹת כ״ג): בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אֱמוּנָה, אִם־כֵּן עִקַּר הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם

הוּא בְּהָאֱמוּנָה, וְעִקַּר הַבְּחִירָה שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם בְּעִנְיַן אֱמוּנָה נִמְשָׁךְ בְּשָׁרְשׁוֹ מִסּוֹד מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּכִתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל, בְּכַוָּנַת קְרִיאַת שְׁמַע וּבִשְׁאָר מְקוֹמוֹת, כִּי יֵשׁ יִחוּד עֶלְיוֹן שֶׁל אַבָּא וְאִמָּא (שֶׁהֵן בְּחִינַת חָכְמָה וּבִינָה כַּיָּדוּעַ), וְיֵשׁ בִּבְחִינַת זֶה הַיִּחוּד שְׁנֵי מִינֵי יִחוּד, כִּי יֵשׁ בְּחִינַת הַיִּחוּד הַחִיצוֹן שֶׁל אַבָּא וְאִמָּא, וְהַיִּחוּד הַזֶּה תָּדִירִי וְאֵינוֹ נִפְסָק לְעוֹלָם, כִּי הוּא לְצֹרֶךְ חִיּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְיֵשׁ עוֹד בְּחִינַת הַיִּחוּד הַפְּנִימִי שֶׁל אַבָּא וְאִמָּא, וְהוּא כְּדֵי לָתֵת מֹחִין לִזְעֵיר וְנוּקְבָא, כְּדֵי לְהוֹלִיד נְשָׁמוֹת בָּעוֹלָם שֶׁהוּא פְּנִימִיּוּת הָעוֹלָמוֹת, וְזֶה הַיִּחוּד אֵינוֹ תָּדִירִי, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְיַחֵד הַיִּחוּד הַזֶּה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַעֲלָאַת מַיִן נוּקְבִין, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מַמְשִׁיכִין בִּשְׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע הֶאָרָה לְמֹחִין מֵהַיִּחוּד הַחִיצוֹן, כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לַעֲלוֹת בְּסוֹד הַעֲלָאַת מַיִן נוּקְבִין, וְאַחַר־כָּךְ עוֹלִין בְּסוֹד מַיִן נוּקְבִין עַל־יְדֵי מְסִירוּת נֶפֶשׁ עַל קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְיַחֲדִין הַיִּחוּד הָעֶלְיוֹן הַפְּנִימִי שֶׁהוּא לְצֹרֶךְ הַמְשָׁכַת הַנְּשָׁמוֹת, וּמְבֹאָר עוֹד שָׁם, שֶׁהַהֶאָרָה שֶׁמְּקַבְּלִין הַמֹּחִין מֵהַיִּחוּד הַחִיצוֹן הִיא כְּפִי מַדְרֵגַת הַמֹּחִין אָז, וּכְפִי הַהֶאָרָה שֶׁמְּקַבְּלִין, כְּמוֹ־כֵן נַעֲשֶׂה הַיִּחוּד הַפְּנִימִי וְהַמְשָׁכַת הַנְּשָׁמוֹת.

וְעִקַּר חִיּוּת וְקִיּוּם כָּל הָעוֹלָמוֹת הוּא אֱמוּנָה, וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן הַחִיּוּת הַנִּמְשֶׁכֶת תָּמִיד מִלְּמַעְלָה מִבְּחִינַת הַיִּחוּד הַחִיצוֹן שֶׁהוּא לְצֹרֶךְ חִיּוּת וְקִיּוּם הָעוֹלָמוֹת, זֶה בְּחִינַת הָאָרַת הָאֱמוּנָה שֶׁנִּמְשֶׁכֶת מִשָּׁם, שֶׁעַל־יְדֵי הַהֶאָרָה הַזֹּאת נִמְשָׁךְ בְּלֵב הָאָדָם לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אֱמוּנָה הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁשָּׁרְשָׁהּ בְּחָכְמָה עִלָּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "ה' בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ" כַּיָּדוּעַ, וְזֶה סוֹד: לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנַי, שֶׁהַלֵּב שֶׁל הָאָדָם אוֹמֵר לוֹ לְבַקֵּשׁ פָּנָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וְזֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַחִיּוּת הָעֶלְיוֹן הַנִּמְשָׁךְ תָּמִיד מִלְּמַעְלָה מֵהַיִּחוּד הַחִיצוֹן, וּבָזֶה תָּלוּי עִקַּר הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָאָדָם גָּבוֹהַּ מִמַּדְרֵגַת הַמַּלְאָכִים וְכוּ', כִּי הַהֶאָרָה וְהַחִיּוּת כְּשֶׁנִּמְשָׁכִים בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים שֶׁהֵם עוֹלָם הַמַּלְאָכִים וְהַשְּׂרָפִים וְכוּ', שֶׁאֵין שָׁם גַּשְׁמִיּוּת וּבְחִירָה, אָז יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לְקַבֵּל הַהֶאָרָה הַזֹּאת בִּשְׁלֵמוּת גְּדוֹלָה, וְתֵכֶף מִתְעוֹרְרִין בִּרְעַשׁ גָּדוֹל לְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִתְלַהֲבִים בְּהִתְלַהֲבוּת גְּדוֹלָה לַעֲשׂוֹת בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנָם, אֲבָל כְּשֶׁזֹּאת הַהֶאָרָה מַגִּיעָה לְזֶה הָעוֹלָם הֶעָכוּר הַגַּשְׁמִי, שֶׁהוּא עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, אֲזַי אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל הַהֶאָרָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת, כִּי אִם הִתְנוֹצְצוּת מְעַט מִמֶּנָּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרֵר לֵב הָאָדָם לְהִשְׁתּוֹקֵק

לֶאֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ פָּנָיו תָּמִיד, בִּבְחִינַת — לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנַי, כִּי מֵחֲמַת שֶׁזֹּאת הַהֶאָרָה אֵינָה יְכוֹלָה לְהִתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי צִמְצוּמִים רַבִּים, עַל־כֵּן בִּתְחִלָּה אֵינוֹ נִמְשָׁךְ מִמֶּנָּה לְלֵב הָאָדָם, כִּי אִם הִתְנוֹצְצוּת בְּעַלְמָא, לְרַמֵּז לְהָאָדָם שֶׁיַּמְשִׁיךְ עַצְמוֹ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁמְּרַמְּזִין לְהָאָדָם מֵרָחוֹק, וַאֲזַי יֵשׁ לְהָאָדָם בְּחִירָה, כִּי הַמַּשְׂכִּיל הֶחָפֵץ בָּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ, הוּא מִתְעוֹרֵר תֵּכֶף עַל־יְדֵי הַהִתְנוֹצְצוּת הַזֹּאת, וּמַתְחִיל לָרוּץ וְלִרְדֹּף וּלְהַשִּׂיג בִּשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַזֹּאת, וּמִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת בְּלִבּוֹ צִמְצוּמִים וְכֵלִים לְקַבֵּל אֶת הַהֶאָרָה הַזֹּאת בְּיוֹתֵר, וְזֶה סוֹד הַמְשָׁכַת רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת לְתוֹךְ צִמְצוּמִים, וְעַל־יְדֵי הַהֶאָרָה הַזֹּאת שֶׁנִּתּוֹסְפָה בְּהַמֹּחִין שֶׁלּוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִתְעוֹרֵר בְּשִׁלְהוּבִין דִּרְחִימוּתָא לִמְסֹר נַפְשׁוֹ בְּכָל לֵב עַל קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם, וְאָז עוֹלֶה עַל־יְדֵי־זֶה בְּסוֹד מַיִן נוּקְבִין, וְגוֹרֵם הַיִּחוּד הָעֶלְיוֹן הַפְּנִימִי, וְאָז נִמְשֶׁכֶת לוֹ מִשָּׁם חִיּוּת יוֹתֵר עֶלְיוֹנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִיּוּת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֵּית הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת בְּהִתְגַּלּוּת גְּדוֹלָה לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, כִּי דַּיְקָא בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁהוּא תַּחְתּוֹן וּמְגֻשָּׁם מְאֹד, צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא עִקַּר הַחִיּוּת מֵהַיִּחוּד הַפְּנִימִי, שֶׁהוּא יוֹתֵר עֶלְיוֹן וְגָבוֹהַּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה בֶּאֱמֶת

נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל גְּבוֹהוֹת מִמַּלְאָכִים, כִּי הַמַּלְאָכִים אֵינָם מְקַבְּלִין חִיּוּת רַק מֵהַיִּחוּד הַחִיצוֹן, אֲבָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵן נִמְשָׁכוֹת מֵהַיִּחוּד הַפְּנִימִי, כַּמְּבֹאָר בְּכִתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל, כִּי זֶה הַחִיּוּת וְהַהֶאָרָה הַנִּמְשֶׁכֶת מֵהַיִּחוּד הַחִיצוֹן, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא גַּם־כֵּן גָּבוֹהַ וְקָדוֹשׁ מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין לוֹ כֹּחַ עֲדַיִן לִקְבֹּעַ עַל יָדוֹ אֶת הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת בְּלֵב הָאָדָם, רַק שֶׁעַל־יָדוֹ אָנוּ מִתְעוֹרְרִין לֶאֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

מִכָּל זֶה רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר לְהִתְחַזֵּק עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּרְאֵה וְהָבֵן וְתַשְׂכִּיל אֶל אֵילוּ אוֹרוֹת רוּחָנִיּוּת וְאֶל אֵילוּ אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה נִתְיַחֲדִים הַיִּחוּד הַחִיצוֹן שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת אֶל הַיִּחוּד הַפְּנִימִי, וּמִתְיַחֲדִים יַחַד, וְנִמְשָׁכִים עָלָיו מֹחִין חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, אַשְׁרֵי הֶחָזָק בֶּאֱמוּנָה, אֲשֶׁר רַק עַל יָדָהּ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְתֵדַע, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבָזֶה תִּלְוִיָּה כָּל הַגְּאֻלָּה, וְכָל מַה

שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן הוּא זוֹכֶה לִגְאֻלָּה פְּרָטִית, וּבִפְרָטִיּוּת נִזְכֶּה לָזֶה עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, אֲשֶׁר יְגַלֶּה אֶת עִנְיָנוֹ, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת בְּעֵינֵי הַבָּשָׂר אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּגִלּוּי רַב כָּזֶה, אֲשֶׁר לֹא יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר בַּדַּעַת הָאֱנוֹשִׁית עַכְשָׁו.

כִּי בֶּאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא כִּסֵּא לֶאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַטֶּבַע הוּא גַּם־כֵּן הַשְׁגָּחָה, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אַךְ בִּשְׁבִיל קִיּוּם הַבְּרִיאָה, כָּל הָעוֹלָם הוּא דָּבָר גַּשְׁמִי, שֶׁכְּבָיְכוֹל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בִּדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וּכְשֶׁאֵין לָאָדָם שֵׂכֶל, אָז מַפְרִיד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז סוֹבֵל מַה שֶּׁסּוֹבֵל, וּכְשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם דַּעַת וָשֵׂכֶל, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה מְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁזֶּה הוּא יְחוּד חִיצוֹנִי וְיִחוּד פְּנִימִי.

הֲיֵנוּ כִּי דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, מַה שֶּׁנִּרְאֶה לְעֵינֵינוּ בַּגַּשְׁמִי, אִם מְקַשְּׁרִים אֶת זֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה

נִקְרָא יְחוּד חִיצוֹנִי וּבִשְׁבִיל זֶה כָּל הַמִּצְוֹות הֵן מִדְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים דַּיְקָא, וּכְשֶׁיֵּשׁ יְחוּד חִיצוֹנִי, הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם מְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ מִדְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים דַּיְקָא — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, שֶׁהוּא מַעֲלֶה אֶת זֶה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָז נִמְשָׁךְ עָלָיו יְחוּד פְּנִימִי שֶׁהוּא סוֹד הַמֹּחִין אַבָּא וְאִמָּא, שֶׁזּוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת יְדִידוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ, אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאָז מִתְיַחֲדִים יַחַד הַיְחוּד הַחִיצוֹנִי וְהַיְחוּד הַפְּנִימִי, וּבְיַחַד מִתְקַשְּׁרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת כָּזוֹ, וְאָז יִזְכֶּה לִגְאֻלָּה פְּרָטִית בְּסוֹד — קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ, וּבְכָלְלִיּוּת נִזְכֶּה אֶל זֶה בִּבְיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ שֶׁבּוֹא יָבוֹא בְּקָרוֹב.

י.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל הַנִּסָּיוֹן עַכְשָׁו הוּא רַק בִּשְׁבִיל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלָכֵן נִתְּנוּ כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת לְהַסְתִּיר אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּפִי הָאוֹר שֶׁנִּזְכֶּה בִּבְיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, כְּפִי זֶה הַחֹשֶׁךְ קֹדֶם, כִּי קֹדֶם הָאוֹר

מַקְדִּים הַחֹשֶׁךְ, וּכְפִי גֹּדֶל הָאוֹר כֵּן מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט הַחֹשֶׁךְ קֹדֶם, וְלָכֵן קֹדֶם בִּיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ שֶׁיִּגָּלֶה אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מֵעֲרֵבוּת זֶיו נֹעַם שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּגְלוּי נִפְלָא, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִרְאֶה בְּעֵינֵי הַבָּשָׂר אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ', קֹדֶם לָזֶה, נִתְּנָה רְשׁוּת מִלְּמַעְלָה לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת שֶׁיַּסְתִּירוּ אֶת הַכֹּל.

וְעַל־כֵּן עוֹד לֹא הָיוּ יָמִים חֲשׁוּכִים לְכָלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ בַּדּוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת מִתְפַּשְּׁטִים מְאֹד בָּעוֹלָם, וּמִתְלַבְּשִׁים אֶת עַצְמָם בְּמִי שֶׁמִּתְלַבְּשִׁים, וּמוֹרְדִים נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהָעֵרֶב רַב מִתְעָרֵב בֵּין כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַבְּרוּר וְהַזִּכּוּךְ הוּא אָיוֹם וְנוֹרָא, עַד שֶׁאֵין לְךָ יוֹם שֶׁאֵין קְלָלָתוֹ מְרֻבָּה מֵחֲבֵרוֹ, כִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם מִתְפַּשְּׁטוֹת וּמִתְגַּבְּרוֹת הַקְּלִפּוֹת בְּהִתְפַּשְּׁטוּת יוֹתֵר חָזָקָה, עַד שֶׁצְּרִיכִים לְחַפֵּשׂ אֲנָשִׁים יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים שֶׁהֵם נְקֵיֵּי הַדַּעַת בְּלִי שׁוּם עִרְבּוּב שֶׁל כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה אֶת הַחַיִל הַזֶּה וְכוּ', וּבְלִי שׁוּם דֵּעוֹת פְּסוּלוֹת וְדֵעוֹת נִפְסָדוֹת, רַק מַאֲמִינִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדְעִים אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין כֹּחֵנוּ אֶלָּא בְּפֶה.

וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הַסִּטְרָא אַחֲרָא עִרְבֵּב עַכְשָׁו

אֶת כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהִכְנִיס בֵּינֵיהֶם אֶת הָעֵרֶב רַב, אֲשֶׁר רוֹצִים לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל גּוֹי כְּכָל הָאֲרָצוֹת (הָיֹה לֹא תִהְיֶה), וּמְעָרְבִים אֶת אֱמוּת הָעוֹלָם בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִצְלַן,וְזֶה חֵלֶק מֵהַבְּרוּר וְהַזִּכּוּךְ הַגָּדוֹל שֶׁיִּהְיֶה קֹדֶם בִּיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִטְעוֹת מִדֵּעוֹת פְּסוּלוֹת, דֵּעוֹת הָעוֹלָם, אֲשֶׁר כֻּלָּם מְעֹרְבָבִים בִּכְפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ רַק לְהִסְתַּכֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מַלְכוּת רִשְׁעָה וְעַל שׁוּם עֵרֶב רַב, כִּי אֵין לָנוּ אֶלָּא אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְרַק לוֹ אֲנַחְנוּ מְחֻיָּבִים לְבַטֵּל אֶת עַצְמֵנוּ לְגַמְרֵי, וְרַק מֵאִתּוֹ צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ, וְרַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ אֲנוּ צְרִיכִים לִפְחֹד, וְרַק אֶת עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ אֲנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל, וְלֹא שׁוּם מַלְכוּת מֵהַמַּלְכוּת הָרִשְׁעָה, מִמַּלְכוּת דְּסִטְרָא אָחֳרָא.

וּבִזְכוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ רַק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְקָרֵב אֶת הַגְּאֻלָּה, וְתִזְכֶּה לְהִגָּאֵל בִּגְאֻלָּה שְׁלֵמָה וְנִצְחִית.

יא.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי מִי שֶׁמַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמַאֲמִין בֶּאֱמֶת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וַעֲדַיִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶצְלוֹ וְעוֹמֵד קָרוֹב אֵלָיו תָּמִיד, אֲזַי בְּוַדַּאי הוּא אִישׁ חַיִל, וְיֵשׁ לוֹ חֵלֶק בִּבְחִינַת מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה דִּקְדֻשָּׁה, כִּי אֱמוּנָה הִיא עִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת, וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו מֵחָדָשׁ בְּכָל יוֹם, וּלְאַזֵּר אֵזוֹר בְּמָתְנָיו, וְלַחְגֹּר עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְצַדִּיקֵי אֱמֶת, לִהְיוֹת כְּגִבּוֹר עָרוּךְ מִלְחָמָה לְלָחֹם מִלְחֶמֶת הַשֵּׁם בְּכָל יוֹם, וְעַל זֶה אָנוּ מְבָרְכִין בְּכָל יוֹם: אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה, בְּסוֹד — וֶאֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו, שֶׁעִקַּר גְּבוּרַת הַמִּלְחָמָה הוּא לְהִתְחַזֵּק עַצְמוֹ לִבְלִי לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּשׁוּם אֹפֶן, וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הוּא עַל־יְדֵי דַּעַת הָאֱמֶת שֶׁל צַדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁמֵּאִיר דַּעְתּוֹ בְּבָנָיו וְתַלְמִידָיו לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא שָׁם, לְחַזְּקָם וּלְאַמְּצָם וּלְהוֹדִיעָם, שֶׁעֲדַיִן הַשֵּׁם אִתָּם וְאֶצְלָם, וְסָמוּךְ לָהֶם, כִּי

מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעִקַּר הֶאָרַת הַדַּעַת הַזּוֹ הוּא עַל־יְדֵי הָרְמָזִים, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר הַכֹּל בַּפֶּה, מֵרֹב עֹמֶק הַמֻּשָּׂג וְקִצֵּר הַמַּשִּׂיג, וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁנִּמְשָׁךְ אַחַר אֲמִתַּת הַדַּעַת הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, זוֹכֶה לִהְיוֹת אִישׁ חַיִל וְזָרִיז, וְשֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּמַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה דִּקְדֻשָּׁה, וְעִקַּר הַמְּלוּכָה וְהַמֶּמְשָׁלָה הוּא כְּשֶׁזּוֹכֶה לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ, וְלֵידַע כִּי עֲדַיִן הַשֵּׁם אִתּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוּכַל לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק לֵב אֲחֵרִים גַּם־כֵּן לְהַמְשִׁיךְ הֶאָרַת הַדַּעַת הַזּוֹ בְּבָנִים וְתַלְמִידִים רַבִּים, כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ, וְזֶה עִקַּר הַמַּלְכוּת וְהַמֶּמְשָׁלָה הַקַּיֶּמֶת לָעַד וּלְנֶצַח.

יב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הוּא, שֶׁיְּסַלֵּק דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, וְיָשִׂים עַצְמוֹ כִּבְהֵמָה, וְיַאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה לְבַד, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא בַּמֶּה שֶׁאֵין הַשֵּׂכֶל מֵבִין, כִּי בַּמֶּה שֶׁמְּבִינִים בַּשֵּׂכֶל אֵין שַׁיָּךְ אֱמוּנָה, עַל־כֵּן עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא בְּסוֹד — וַאֲנִי בַּעַר וְלֹא אֵדָע, בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ, בְּסוֹד — אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ הַשֵּׁם, וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אֵלּוּ בְּנֵי אָדָם שֶׁעֲרֵמִים בְּדַעַת כְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, וּמְשִׁימִים

עַצְמָם כִּבְהֵמָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם: כִּי בַּעַר אָנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִינַת אָדָם לִי, וּכְתִיב — אָמַרְתִּי אֶחְכְּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי, וְזֶהוּ עִקַּר הַחָכְמָה הַגְּדוֹלָה שֶׁבְּכָל הַחָכְמוֹת — לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ וְשִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, וְלִסְמֹךְ רַק עַל אֱמוּנָה לְבַד, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה בְּרִבּוֹת הַיָּמִים לְהַשִּׂיג וּלְהָבִין הַשָּׂגוֹת וְחָכְמוֹת אֱלֹקוּת אֲמִתִּיּוֹת מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר בְּשִׂכֶל אֱנוֹשִׁי לְהַשִּׂיג, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יַעֲמִיד זֹאת לְנִסָּיוֹן, רַק יִתְהַלֵּךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת בֶּאֱמוּנָה יְשָׁרָה בֶּאֱמֶת; נִמְצָא שֶׁהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא בִּבְחִינַת בְּהֵמָה, אַךְ צְרִיכִין לִשְׁמֹר עַצְמוֹ מְאֹד מֵאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה פֶּתִי מַאֲמִין לְכָל דָּבָר, וְזֶה סוֹד — בְּהֵמוֹת טְהוֹרוֹת וּבְהֵמוֹת טְמֵאוֹת, שֶׁהִזְהִירָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא בִּבְחִינַת בְּהֵמָה, וְעַל־כֵּן אָבוֹת הָעוֹלָם שֶׁעִקַּר עִסְקָם הָיָה לְגַלּוֹת אֶת הָאֱמוּנָה בָּעוֹלָם, בִּשְׁבִיל זֶה עָסְקוּ בַּחֲפִירַת בְּאֵרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמַּיִם הָעֲמֻקִּים שֶׁעֲלֵיהֶם גְּדֵלָה הָאֱמוּנָה, עַל־כֵּן הָיוּ רוֹעֵי מִקְנֶה וּבְהֵמוֹת, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה הָיוּ מְבָרְרִים וּמְזַכְּכִים אֶת הָאֱמוּנָה.

וְכֵן צָרִיךְ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּאֵרוֹת, וּלְגַלּוֹת אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם; אַשְׁרֵי

מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק מֵשִׂים אֶת עַצְמוֹ כִּבְהֵמָה, וְזוֹכֶה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וּמִסְתַּכֵּל עַל הָאֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר בְּזֶה הָעוֹלָם.

יג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אֲנַחְנוּ לֹא בָּאנוּ לְזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם לִסְחֹר סְחוֹרוֹת לְמֶרְחָקִים גְּדוֹלִים, שֶׁשָּׁם מַצְלִיחִים הַרְבֵּה מְאֹד בְּאֵלּוּ הַסְּחוֹרוֹת שֶׁסּוֹחֲרִים בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי דַּיְקָא, וּמַרְוִיחִים בָּהֶם רֶוַח גָּדוֹל וְנִפְלָא מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר וָעֵרֶךְ, עַיִן לֹא רָאֲתָה וְכוּ', אֲבָל אֵין הָאָדָם יוֹדֵעַ בַּמֶּה מִשְׁתַּכֵּר בְּזֶה הָעוֹלָם הָרָחוֹק מְאֹד מִמְּדִינָתֵנוּ שֶׁאָנוּ צְרִיכִים לָשׁוּב לְשָׁם, עַל־כֵּן חָמַל עָלֵינוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְשָׁלַח לָנוּ רוֹעֶה נֶאֱמָן, הוּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁכָּתוּב: וּבְכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וְהוּא חָמַל עָלֵינוּ, הוּא הִצִּילָנוּ, הוּא הֵאִיר עֵינֵינוּ, וְהוֹדִיעַ לָנוּ כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁמָּסַר לָנוּ מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהוֹדִיעָנוּ כָּל הַסְּחוֹרוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁהוּא לְבִישַׁת צִצִית וּתְפִלִּין וּשְׁאָר כָּל הַמִּצְוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת, וּבְוַדַּאי אֵין אָנוּ צְרִיכִים לְבַלּוֹת יָמִים וְלַחֲקֹר, חַס וְשָׁלוֹם, אִם נַצְלִיחַ בְּאֵלּוּ הַסְּחוֹרוֹת, כִּי בְּוַדַּאי מִי

שֶׁחוֹקֵר בָּזֶה, מִלְּבַד מַה שֶּׁהוּא רָשָׁע וְאֶפִּיקוֹרֵס וְכוּ', אַף גַּם הוּא שׁוֹטֶה וֶאֱוִיל, פֶּתִי וּמְשֻׁגָּע, וְרוֹצֶה לִהְיוֹת חָכָם לְהָרַע וְלַחֲקֹר אַחַר אִישׁ נֶאֱמָן כָּזֶה, וְרוֹצֶה לֵידַע דַּיְקָא בְּדַעְתּוֹ וּלְהָבִין בְּשִׂכְלוֹ מַדּוּעַ יַצְלִיחַ בְּזֹאת הַסְּחוֹרָה, הַיֵּשׁ פֶּתִי גָּדוֹל מִזֶּה?! שֶׁשּׁוֹלְחִים לוֹ מְמֻרְחָקִים אֲנָשִׁים נֶאֱמָנִים וַחֲכָמִים אֲמִתִּיִּים וְנוֹרָאִים כָּאֵלֶּה שָׁמָּה,לִסְחֹר אֵלּוּ הַסְּחוֹרוֹת בְּתַכְלִית הַמְּהִירוּת וְהַזְּהִירוּת, כִּי יַצְלִיחַ בָּהֶם מְאֹד הוֹן עָתָק בְּלִי שִׁעוּר, וְהוּא בְּזִדּוֹן לִבּוֹ מִתְרַשֵּׁל בָּזֶה, וְרוֹצֶה לַחֲקֹר תְּחִלָּה הַטַּעַם — מַדּוּעַ אֵלֶּה סְחוֹרוֹת חֲשׁוּבוֹת שָׁם, וּבְתוֹךְ כָּךְ מִתְעַצֵּל לִסְחֹר הַסְּחוֹרָה, וּמְבַלֶּה יָמָיו בְּהֶבֶל רָרִיק, וּבָא לְשָׁם בְּחֻרְפָּה וּכְלִימָה, נָעוּר וָרִיק מִכָּל טוּב, מִכָּל שֶׁכֵּן אִם הֵבִיא לְשָׁם דְּבָרִים הָאֲסוּרִים לָבוֹא לְשָׁם, שֶׁמַּעֲנִישִׁים אֶת הַמְּבִיאִים אוֹתָם לְשָׁם בָּעֲנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר, אוֹי לְאוֹתָהּ בֹּשֶׁת וּכְלִימָה; וְהַנִּמְשָׁל מוּבָן מֵאֵלָיו — שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְכָל הַצַּדִּיקִים נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים, וְכָל הַתַּנָּאִים וְהָאָמוֹרָאִים וְהַצַּדִּיקִים הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, כֻּלָּם כּוֹתְבִים לָנוּ וּמַזְהִירִים אוֹתָנוּ לְקַיֵּם כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁצִּוָּנוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, כִּי נַצְלִיחַ עַל־יְדֵי־זֶה מְאֹד בָּעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם אֲנָשִׁים נֶאֱמָנִים, חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וְאוֹהֲבִים אוֹתָנוּ

בֶּאֱמֶת, וּבְוַדַּאי אֵין אָנוּ צְרִיכִין לַחֲקֹר אַחֲרֵיהֶם כְּלָל, רַק לְהַאֲמִין לָהֶם, וְלֵילֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נוֹכַל לִסְחֹר בְּכָל הַסְּחוֹרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, שֶׁהֵם — תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאֵין אָנוּ צְרִיכִים וְגַם אֵין אָנוּ רַשָּׁאִים לְבַלּוֹת יָמֵינוּ עַל שׂוּם חֲקִירָה לַחֲקֹר אַחֲרֵיהֶם חָלִילָה, רַק לְהַאֲמִין בְּכָל דִּבְרֵיהֶם, וְלַעֲסֹק בְּכָל יָמֵינוּ לְקַבֵּץ וְלִסְחֹר אֵלּוּ הַסְּחוֹרוֹת הַיְקָרוֹת מִפָּז וּמִפְּנִינִים, וְכָל הַחֲפָצִים לֹא יִשְׁווּ בָּהֶם, וְזֶה שֶׁשִּׁבַּח שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁנִּקְרֵאת: אֵשֶׁת חַיִל, וּמַאֲרִיךְ בָּזֶה, אֵיךְ שֶׁמַּצְלִיחִין עַל יָדָהּ לָנֶצַח, וְזֶה בְּחִינַת — מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ, שֶׁעַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁסּוֹמְכִין עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְעַל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַבָּאִים אַחֲרָיו, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לִסְחֹר סְחוֹרוֹת לְמֶרְחָקִים גְּדוֹלִים, שֶׁהֵם הָעוֹלָמוֹת הַגְּבוֹהִים וְהָעֶלְיוֹנִים מְאֹד, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין אָנוּ מַשִּׂיגִין בְּשִׂכְלֵנוּ מַה לִּסְחֹר שָׁם, כְּבָר הוֹדִיעַ לָנוּ אִישׁ נֶאֱמָן בֶּאֱמֶת מָה אָנוּ צְרִיכִים לִסְחֹר שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ שָׁם תָּמִיד לָנֶצַח; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, שֶׁאָז יִזְכֶּה לְרֹב טוּב הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהַרַא״שׁ נ״י אָמַר: מִי שֶׁדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וּלְעוֹלָם לֹא יַחֲנֹף אֶת אַחֵר כְּלָל, וְתָמִיד רָגִיל לוֹמַר, כִּי פַּחַד וַחֲנֻפָּה הוֹלְכִים יַחַד, מִי שֶׁמְּפַחֵד מִבְּנֵי־אָדָם, אֲזַי יַחֲנֹף אוֹתָם, וְזֶה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲנֻפָּה, סִימָן ג׳): עַל־יְדֵי חֲנֻפָּה בָּא פַּחַד, כִּי הֵם תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה כַּנַּ״ל, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָה, וְעַל־כֵּן אֵינוֹ חוֹנֵף אֶת שׁוּם בְּרִיָה, וְאֵינוֹ מִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם.

(אִמְרֵי מוֹהַרַא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן רעז)

קוּנְטְרֵס

פֶּתַח אֱמוּנָה

יִגַּלֶּה נִפְלָאוֹת נוֹרָאוֹת, אֵיךְ שֶׁיָּכוֹל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְהִכָּנֵס
אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא עַל־יְדֵי פֶּתַח הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי
הָאֱמוּנָה הִיא הַפֶּתַח לְהִכָּנֵס אֶל כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּעוֹלָם,
אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה.

*

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,
וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

וְאָמַר מוֹהַרָא״שׁ נ״י: מִי שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וְרוֹאֶה רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז מַרְגִּישׁ מַמָּשׁ בְּשָׁעַת הַתְּפִלָּה אֵיךְ שֶׁכָּל תֵּבָה הִיא יַהֲלוֹם, וּמְאִירָה בְּאוֹר נִפְלָא מְיֻחָד, בְּאֶחָד יָחִיד וּמְיֻחָד אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״ה).

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן רעד)

קוּנְטְרֵס

פֶּתַח אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כִּי עִקַּר פֶּתַח הַקְּדֻשָּׁה הוּא "פֶּתַח אֱמוּנָה" הַפְּשׁוּטָה, לְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וּלְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְכָל מַה שֶּׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כְּמוֹ־כֵן נִכְנָס יוֹתֵר בְּפֶתַח הַקְּדֻשָּׁה, כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה, וְעִקַּר הַבְּחִירָה לָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם, הֵיא אֵיךְ זוֹכֶה לְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וּמַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, וְזֶה הַהֶפְרֵשׁ בֵּין הָאֱמֶת וְהַשֶּׁקֶר, וְעִקַּר הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם הִיא בְּעִנְיַן הָאֱמֶת וְהַשֶּׁקֶר, כִּי אֱמֶת הִיא עֶצֶם הַקְּדֻשָּׁה וְהַטּוֹב, וְשֶׁקֶר הוּא

עִקַּר הַטֻּמְאָה וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהָרַע, וְצָרִיךְ הָאָדָם לִבְחֹר בַּטּוֹב וְלִמְאֹס בָּרַע, הַיְנוּ לְקָרֵב הָאֱמֶת וּלְרַחֵק הַשֶּׁקֶר, וְהִנֵּה הַשֶּׁקֶר וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא הֵם הֶבֶל נִדָּף אֵין בָּהֶם שׁוּם מַמָּשׁוּת כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁהֵם שֶׁקֶר וּמִלֵּי דְּכִדְיבֵי, וְזֶה בְּחִינַת כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים (דִּבְרֵי הַיָּמִים א׳ ט״ז), אֱלִילִים מַמָּשׁ, אַף אַף־עַל־פִּי־כֵן בִּשְׁבִיל כֹּחַ הַבְּחִירָה נִתַּן כֹּחַ לַשֶּׁקֶר עַד שֶׁיּוּכַל לְהַטְעוֹת אֶת הָאָדָם, וְלוֹמַר עָלָיו שֶׁהוּא אֱמֶת, כִּי כְּשֶׁחוֹזְרִים עַל הַשֶּׁקֶר שְׁתֵּי פְּעָמִים, נַעֲשָׂה אֶצְלָם אֱמֶת וְכוּ׳, וְלֹא דַּי שֶׁהָאָדָם יָכוֹל לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ, אֶלָּא שֶׁיָּכוֹל לְהַטְעוֹת גַּם אֲחֵרִים בְּשִׁקָּרָיו וּבְגִנְבַת עָרְמוֹתָיו, וְלֹא דַּי בָּזֶה אֶלָּא שֶׁכְּבָיְכוֹל יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הַסִּטְרָה כָּזֹאת, כְּאִלּוּ גַּם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַסְכִּים עִמּוֹ, בִּבְחִינַת (בְּרָכוֹת ס״ג.): גַּנָּבָא אַמַּחְתַּרְתָּא רַחֲמָנָא קַרְיָא, (גַּנָּב הַנִּמְצָא בַּמַּחְתֶּרֶת צוֹעֵק לְהַשֵּׁם), כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן כֹּחַ לַבְּחִירָה כָּל־כָּךְ, שֶׁעִקָּרָהּ עַל־יְדֵי הַשֶּׁקֶר, עַד שֶׁיֵּשׁ כֹּחַ לַשֶּׁקֶר שֶׁהוּא בִּבְחִינַת גְּנֵבָה לְהַעֲלִים הָאֱמֶת כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁיִּהְיֶה נִדְמֶה לְכְאוֹרָה כְּאִלּוּ הֶעֱלִים הָאֱמֶת גַּם לְמַעְלָה כְּבָיְכוֹל, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל הַגַּנָּב שֶׁעָשָׂה עַיִן שֶׁל מַטָּה כְּאִלּוּ אֵינָהּ רוֹאָה, עָשָׂה מַמָּשׁ כְּבָיְכוֹל,

וְזֶה שֶׁמָּצִינוּ לְגַבֵּי עֵשָׂו, שֶׁרָצָה לְהַטְעוֹת אֶת אָבִיו בְּרַמָּאוּתוֹ וּבִשְׁקָרָיו, עַד שֶׁיִּמְשִׁיךְ עָלָיו אֶת הַבְּרָכוֹת מִלְּמַעְלָה, עַד שֶׁיַּעֲקֹב הֵכִרַח לֵילֵךְ עִמּוֹ בְּמִרְמָה גְּדוֹלָה, עַד שֶׁחָטַף אֶת הַבְּרָכוֹת מִמֶּנּוּ, וְגַם אַף־עַל־פִּי־כֵן הִתְגַּבֵּר עֵשָׂו וְאָמַר (בְּרֵאשִׁית כ״ז): ״בָּרְכֵנִי גַּם אָנִי אָבִי״, עַד שֶׁבֵּרְכוֹ: ״וְעַל חַרְבְּךָ תִּחְיֶה״, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְאָרֶכֶת הַגָּלוּת כָּל־כָּךְ כַּיָּדוּעַ, וְזֶה בְּחִינַת — חָמוּר הַגַּנָּב מֵהַגַּזְלָן, כִּי הַגַּזְלָן אֵינוֹ מַעֲלִים עַל־כָּל־פָּנִים אֶת הָאֱמֶת כָּל־כָּךְ בְּעָרְמָתוֹ וּבִשְׁקָרָיו, רַק הוּא בָּא וְגוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ בִּזְרוֹעַ וּבְאֹנֶס, וְהַגַּנָּב בָּא בְּעָרְמָה וּבְמִרְמָה כָּל־כָּךְ עַד שֶׁמַּעֲלִים הָאֱמֶת יוֹתֵר וְיוֹתֵר כִּבְיָכוֹל, כְּאִלּוּ עָשָׂה עַיִן שֶׁל מַטָּה וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן הַגַּנָּב מְשֻׁלָּם כְּפָלַיִם וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כִּי בְּוַדַּאי (תְּהִלִּים צ״ב): ״וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם הַשֵּׁם״, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּתַּן כֹּחַ לַשֶּׁקֶר לְהִתְגַּבֵּר כָּל־כָּךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן יַד הַקְּדֻשָּׁה וְהָאֱמֶת תָּמִיד עַל הָעֶלְיוֹנָה, כִּי מְעַט מֵהָאוֹר דּוֹחֶה הַרְבֵּה מִן הַחֹשֶׁךְ, וְתֵכֶף כְּשֶׁמּוֹשִׁךְ הָאָדָם עַצְמוֹ לָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ, אֲזַי מֵאִיר עָלָיו אוֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא כִּבְיָכוֹל עֶצֶם הָאֱמֶת, וְאָז לֹא דַּי שֶׁזּוֹכֶה לָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהַשֶּׁקֶר, אַף גַּם

הוּא זוֹכֶה לְהוֹצִיא מֵהֶם כָּל הַטּוֹב, שֶׁהָיָה כָּבוּשׁ אֶצְלָם מִכְּבָר, וְכָל מַה שֶּׁהַשֶּׁקֶר וְהַחֹשֶׁךְ מִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר לְהַחֲשִׁיךְ עָלָיו, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא מוֹצִיא מֵהֶם הַטּוֹב שֶׁכָּבוּשׁ בְּתוֹכָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַל־יְדֵי שֶׁמִּתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר הָאֱמֶת, שֶׁזֶּה בְּחִינַת תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל, שֶׁמְּשַׁלֵּם הַגַּנָּב כְּשֶׁנִּמְצֵאת הַגְּנֵבָה בְּיָדוֹ, וְאִם הִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר עַד שֶׁכְּבָר טְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ, אֲזַי מְשַׁלֵּם אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁזָּכָה יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עַל־יְדֵי הָאֱמֶת וְהַתְּמִימוּת שֶׁלּוֹ לְהוֹצִיא מִיָּד עֵשָׂו הַבְּכוֹרָה, וּמִיָּד לָבָן הוֹצִיא כָּל זִוּוּגָיו וּשְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי יָהּ וַעֲשִׁירוּת גְּדוֹלָה, וְהַכֹּל עַל־יְדֵי גֹּדֶל הָאֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה לֹא דַּי שֶׁהַשֶּׁקֶר אֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲשִׁיךְ עָלָיו, חַס וְשָׁלוֹם, אַף גַּם הָאֱמֶת מְאִירָה לוֹ כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁמּוֹצִיא מֵהֶם כָּל הַטּוֹב שֶׁהָיָה כָּבוּשׁ אֶצְלָם מִכְּבָר; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, מַה לְּפָנֶיךָ, וּרְאֵה לִבְחֹר תָּמִיד רַק בָּאֱמֶת שֶׁהוּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי, כִּי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הִיא סוֹד הַצִּמְצוּם, וּכְפִי שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַצִּמְצוּם, כְּמוֹ־כֵן יָכוֹל לְקַבֵּל אֶת כָּל הַמֹּחִין וְהַהַשָּׂגוֹת הַגְּבוֹהוֹת, כִּי כְּשֶׁרוֹדֵף שִׂכְלוֹ לָדַעַת וּלְהִסְתַּכֵּל בַּמֶּה שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת, וְאֵינוֹ רוֹצֶה לִסְמֹךְ עַל הָאֱמוּנָה לְבַד, עַל־יְדֵי־זֶה גּוֹרֵם שְׁבִירַת כֵּלִים, חַס וְשָׁלוֹם, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּשְׁבַּר כְּלִי הָאֱמוּנָה, מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לִסְמֹךְ עַל הָאֱמוּנָה לְבַד, וְרוֹצֶה לָדַעַת וּלְהָבִין דַּיְקָא בְּלִי אֱמוּנָה, נִמְצָא שֶׁמַּפְשִׁיט אֶת הַדַּעַת מִן הָאֱמוּנָה שֶׁזֶּה בְּחִינַת שְׁבִירַת כֵּלִים וּמִיתַת הַמְלָכִים, כִּי נִשְׁאֲרוּ הַכֵּלִים בְּלִי אוֹרוֹת וְהָאוֹרוֹת בְּלִי כֵּלִים, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת כֵּלִים וְהַדַּעַת הִיא בְּחִינַת אוֹרוֹת, וּמֵחֲמַת זֶה נִתְבַּטֵּל הָאוֹר חוֹזֵר הַכֹּל אֶל אֵין סוֹף, מֵחֲמַת שֶׁהוּא בְּלִי כְּלִי, וְהַכֵּלִים נָפְלוּ לְמַטָּה וְכוּ׳ כַּיָּדוּעַ מֵהַכְּתָבִים, הַיְנוּ שֶׁמֵּחֲמַת שֶׁרוֹדֵף שִׂכְלוֹ לְהִסְתַּכֵּל בַּמֶּה שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת, וְאֵינוֹ רוֹצֶה לִסְמֹךְ שָׁם עַל הָאֱמוּנָה לְבַד, נִמְצָא שֶׁפּוֹגֵם בָּאֱמוּנָה, וְאָז מֵחֲמַת רִבּוּי אוֹר הַשֵּׂכֶל נִשְׁבָּר כְּלִי הָאֱמוּנָה, וְאָז נִפְגָּם וְנוֹפֵל מֵהָאֱמוּנָה וְנִתְבַּטֵּל הַדַּעַת לְגַמְרֵי,

שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל עַל־יְדֵי־זֶה לְהָבִין וּלְהַשִּׂיג אֲפִלּוּ מַה שֶּׁהָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהָבִין בִּתְחִלָּה, כִּי חוֹזֵר הַכֹּל אֶל בְּחִינַת אֵין סוֹף, מֵאַחַר שֶׁנִּשְׁבְּרוּ הַכֵּלִי וְהַצְּמְצוּמִים שֶׁהֵם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה בְּחִינַת חֵטְא עֵץ הַדַּעַת, שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: דְּאִסְתַּכֵּל בַּמֶּה דְּלֹא הַוּוּ לֵיהּ רְשׁוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה חָזַר וְגָרַם שְׁבִירַת כֵּלִים, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְסַלֵּק תָּמִיד אֶת דַּעְתְּךָ, וְזֶה יִהְיֶה הַצְּמְצוּם שֶׁלְּךָ, וְתַכְנִיס עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיוּ לְךָ כֵּלִים חֲזָקִים לְקַבֵּל אֶת אוֹר הַשֵּׂכֶל, וְתִזְכֶּה לְזִכּוּךְ הַמֹּחִין, וְתִהְיֶה כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ שֶׁפַע אֱלֹקִי.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר מִי שֶׁהוּא חָזָק בֶּאֱמוּנָתוֹ כָּל־כָּךְ, זוֹכֶה אַחַר־כָּךְ לְהָבִין בְּשִׂכְלוֹ, וּמַמְשִׁיךְ אוֹר הַכֹּל לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה, וְזֶה בְּחִינַת יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, שֶׁזֶּה עִקַּר קִיּוּם וּשְׁלֵמוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נוֹלָדִים מֹחִין חֲדָשִׁים, בִּבְחִינַת עִבּוּר יְנִיקָה מֹחִין, דְּהַיְנוּ שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמֵּאִיר הַשֵּׂכֶל לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־

זֶה זוֹכִים לְהוֹלִיד וּלְגַלּוֹת חֲדָשׁוֹת בִּידִיעַת רוֹמְמוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עִקַּר בְּחִינַת הַדְּבֵקוּת שֶׁיִּשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהִדַּבֵּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְחַבְּרוּת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עִם דּוֹדָהּ, כִּי כְּלַל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הֵם מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים, כִּי שֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתָם הוּא מֵהָאֱמוּנָה, וּכְשֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵאִיר לָהֶם פָּנִים, וְרוֹאִים וּמַשִּׂיגִים אֵיזוֹ הַשָּׂגָה וִידִיעָה וְהַכָּרָה בֶּאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, נִמְצָא, שֶׁנִּתְחַבֵּרֶת הָאֱמוּנָה עִם הַדַּעַת הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, כִּי בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא אִתְעַר מִלְּעֵילָא, (בְּהִתְעוֹרְרוּת שֶׁלְּמַטָּה נִתְעוֹרֵר מִלְּמַעְלָה) עַד לְמַעְלָה לְמַעְלָה, שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה מִתְחַבֶּרֶת הָאֱמוּנָה עִם הַדַּעַת הַקְּדוֹשָׁה כִּבְיָכוֹל, וְזֶה בְּחִינַת דְּבֵקוּת יִשְׂרָאֵל בַּה' יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת (דְּבָרִים י'): "וּבוֹ תִּדְבָּק".

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עִקַּר הַבְּרִיאָה הָיְתָה בִּשְׁבִיל הָאָדָם, הַיְנוּ בִּשְׁבִיל הַצַּדִּיק שֶׁנִּקְרָא אָדָם, וְעִקַּר מַעֲלַת הָאָדָם הִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ

לְקַשֵּׁר וּלְחַבֵּר כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד, דְּהַיְנוּ לְחַבֵּר עַלְמָא תַּתָּאָה בְּעַלְמָא עִלָּאָה, שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּי הָאָדָם כָּלוּל מִשְּׁנֵיהֶם — מֵעֶלְיוֹנִים וּמִתַּחְתּוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כִּי זֶה עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת, וְזֶה עִקַּר הַשַּׁעֲשׁוּעִים שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁמִּתְחַבֵּר וּמִתְקַשֵּׁר עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שֶׁהוּא עוֹלָם הָעַשִׂיָּה הַגַּשְׁמִי הַזֶּה, בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים הָרוּחָנִיִּים וְהַזַּכִּים מְאֹד, בִּבְחִינַת וְאָבִיתָ תְּהִלָּה מְגוּשֵׁי עָפָר מִקְרוּצֵי חֹמֶר, כִּי זֶהוּ רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה בָּרָא כָּל הַבְּרִיאָה מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הָאָדָם בַּעַל הַבְּחִירָה, שֶׁהוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה הַגַּשְׁמִי, שֶׁעִקַּר עֲבוֹדָתוֹ הִיא לְקַשֵּׁר תַּחְתּוֹנִים בָּעֶלְיוֹנִים, שֶׁזֶּה עִקַּר תַּעֲנוּגָיו וְשַׁעֲשׁוּעָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הָעוֹלָם, נִתְאַוָּה לִהְיוֹת דִּירָתוֹ בַּתַּחְתּוֹנִים (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא בְּחֻקּוֹתַי), וְעִקַּר הִתְקַשְּׁרוּת וְהִכָּלְלוּת שֶׁל תַּחְתּוֹנִים בָּעֶלְיוֹנִים — עַלְמָא תַּתָּאָה בְּעַלְמָא עִלָּאָה, הוּא רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, שֶׁהִיא כְּלַל הַתּוֹרָה, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קי״א): ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״, כִּי כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה הֵם בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה דַּיְקָא, וְרֻבָּן כְּכֻלָּן מְלֻבָּשׁוֹת בִּדְבָרִים גַּשְׁמִיִּים, שֶׁצְּרִיכִים לַעֲשׂוֹת צִיצִית

מְצֻמָּר וּפְשׁוּתָן דַּיְקָא, וּתְפִלִּין מֵעוֹר בְּהֵמָה, וְכֵן סֻכָּה וְלוּלָב וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מְקַיְּמִים מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּמַעֲשֶׂה דַּיְקָא בִּדְבָרִים גַּשְׁמִיִּים, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה עִקַּר הַיִּחוּד וְהַהִתְקַשְּׁרוּת שֶׁל עַלְמָא תַּתָּאָה בְּעַלְמָא עִלָּאָה, שֶׁנִּכְלֶלֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ הַשּׁוֹכֶנֶת בַּתַּחְתּוֹנִים בְּמִי שֶׁהוּא מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ לְמַעְלָה מִכָּל הָרוּחָנִיּוּת וּמִכָּל הַשֵּׂמוֹת וּמִכָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת, וְלֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהּ כְּלָל, וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת זֹאת הַבְּחִינָה אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג עַל־יְדֵי שׂוּם שֵׂכֶל וְחָכְמָה, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְקַשֵּׁר עוֹלָם הַגַּשְׁמִי הַזֶּה בְּבוֹרֵא הַכֹּל יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְרוֹמָם מִכָּל הָרוּחָנִיּוּת, וְאֵיךְ שַׁיָּךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יְקַבֵּל תַּעֲנוּג וְשַׂעֲשׁוּעַ מִמַּעֲשֶׂה הַתַּחְתּוֹנִים, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי מְבוּכָה זֹאת רַבִּים נִתְפַּקְּרוּ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְרַבִּים אוֹמְרִים לְכָל הַמִּצְוֹת טְעָמִים שֶׁל שְׁטוּת וָהֶבֶל, אֲבָל בֶּאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג וּלְהָבִין זֹאת בְּשׂוּם שֵׂכֶל, כִּי אִם בֶּאֱמוּנָה לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״, וְהָאֱמוּנָה הַזֹּאת מַשְׁפִּיעִים בָּנוּ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁזָּכוּ לְתַכְלִית הַיְדִיעָה, אֲשֶׁר לֹא נֹדַע, וּמֵאַחַר שֶׁהֵם בִּבְחִינַת — לֹא נֹדַע, שֶׁזֶּהוּ תַּכְלִית הַיְדִיעָה, עַל־כֵּן הֵם בְּתַכְלִית שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, כִּי הָאֱמוּנָה

הִיא בַּמֶּה שֶׁאֵין מְבִינִים, וְעַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַזֹּאת, שֶׁהִיא סוֹד כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְקַשְּׁרִין וְנִכְלָלִין כָּל הָעוֹלָמוֹת הַתַּחְתּוֹנִים בָּעֶלְיוֹנִים, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה, הַיְנוּ לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְזֹאת הָאֱמוּנָה צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מֵחָדָשׁ כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם כְּפִי הַשִּׁנּוּיִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בִּכְלָל וּבִפְרָט, כִּי אֵין יוֹם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ, וְכַמּוּבָא בִּכְתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל וּבִדְבָרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים, וּכְפִי מַה שֶּׁמִּתְחַזְּקִים בֶּאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ־כֵן זוֹכִים לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל אֶחָד, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם (קֹהֶלֶת י״ב), שֶׁנִּבְרָא רַק בִּשְׁבִיל זֶה, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא (סַנְהֶדְרִין צ׳.), וְזֶה כָּל עֲבוֹדַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי שֶׁבְּכָל יוֹם שֶׁהוּא רַק בִּשְׁבִיל הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית,

הַיְנוּ שֶׁיַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עַל־יְדֵי עֲבוֹדָה זֹאת קְדֻשַּׁת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד, וְכָל הַשִּׁנּוּיִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה בְּכָל יוֹם וְכָל הַגִּלְגּוּלִים וְהַסִּבּוֹת שֶׁמִּתְחַדְּשִׁים בְּכָל יוֹם בִּכְלָל וּבִפְרָט, שֶׁכֻּלָּם הֵם רַק לְרַמֵּז וְרָמְזִים לְהִתְקָרֵב לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל הוּא, כְּדֵי שֶׁיִּתַּקֵּן הָאָדָם עִם כָּל חֻקֵּי הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בּוֹ, עַד שֶׁיּוּכְלוּ לְהִתְחַדֵּשׁ לֶעָתִיד בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק טוֹב בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבָּא, וְעַל־כֵּן בְּכָל יוֹם נִמְשֶׁכֶת הִתְחַדְּשׁוּת נִפְלָאָה לְגַמְרֵי, וְצָרִיךְ הָאָדָם לָשִׂים לֵב לָזֶה בְּכָל יוֹם, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת לְהָבִין זֹאת כָּרָאוּי, הַיְנוּ לְהָבִין הָרְמָזִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר שֶׁמִּתְחַדְּשִׁים בְּכָל יוֹם, צָרִיךְ לְהַאֲמִין בָּזֶה עַל־כָּל־פָּנִים, שֶׁבְּכָל יוֹם נִמְשָׁךְ חִדּוּשׁוֹת לְגַמְרֵי כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם — עוֹשֶׂה חִדּוּשׁוֹת וְכוּ', וְזֶה בְּחִינַת (אֵיכָה ג'): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", הַיְנוּ שֶׁצְּרִיכִים שֶׁתִּהְיֶה לוֹ אֱמוּנָה רַבָּה לְהַאֲמִין בָּזֶה, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ עוֹלָמוֹ בְּכָל בֹּקֶר, שֶׁזֹּהוּ בְּחִינַת — חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר כָּל

הַבְּרוּאִים לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא כְּדֵי לְהַכִּיר וְלֵידַע אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ: בְּגִין דְּאִשְׁתְּמוֹדְעִין לֵיהּ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַמְשִׁיךְ כָּל מִין וָמִין שֶׁבָּרָא מֵאַחְדוּתוֹ הַפְּשׁוּטָה, וְנָתַן בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד כֹּחַ כָּזֶה, שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי הַמִּינִים הָאֵלּוּ הַמְשֻׁנִּים זֶה מִזֶּה שֶׁהֵם פְּעֻלּוֹת מִשְׁתַּנּוֹת, אֲשֶׁר הוּא כְּנֶגֶד שֵׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי, שֶׁפְּעֻלּוֹת מִשְׁתַּנּוֹת כָּל־כָּךְ כָּאֵלּוּ יִהְיוּ נִמְשָׁכוֹת מֵאֶחָד הַפָּשׁוּט, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא עוֹלָמוֹ בְּחָכְמָה נִפְלָאָה כָּזוֹ, עַד שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי רִבּוּי הַפְּעֻלּוֹת הַמְשֻׁנּוֹת הָאֵלּוּ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ אַחְדוּתוֹ הַפְּשׁוּטָה יִתְבָּרַךְ, וְיֵדְעוּ כֹּחַ גְּבוּרוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צ״ב): ״מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ הַשֵּׁם כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁהַפְּעֻלּוֹת הַמִּשְׁתַּנּוֹת נִמְשָׁכוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם כְּשֶׁשּׁוֹמְרִין סֵדֶר הַבְּרִיאָה שֶׁיִּהְיֶה כָּל מִין וָמִין לְבַדּוֹ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְשׁוּם פְּעֻלָּה מְשֻׁנָּה לַחֲזוֹר וּלְהִכָּלֵל בְּאַחְדוּת הַפְּשׁוּטָה, כִּי אִם דֶּרֶךְ הַשְׁבִּיל וְהַצִּנּוֹר שֶׁנִּמְשָׁךְ דֶּרֶךְ שָׁם מִשָּׁרְשׁוֹ מֵאֶחָד הַפָּשׁוּט, וְאָז נִתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא אַחְדוּת הַפָּשׁוּטָה, אֲבָל כְּשֶׁמְּשַׁנִּין סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי כִּלְאַיִם וְתַעֲרוֹבוֹת, בִּפְרָט כְּשֶׁעוֹשִׂין מְלָאכָה בִּכְלְאֵי בְּהֵמָה,

אָז נִתְעָרְבְּבִים הַדֶּרֶךְ וְהַסֵּדֶר, עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיַּעֲלֶה כָּל דָּבָר לְשָׁרְשׁוֹ לְהִכָּלֵל בְּאֶחָד הַפָּשׁוּט, וְאָז חִיּוּתוֹ דֶּרֶךְ הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא, שֶׁהֵן בְּחִינַת כְּפִירוֹת, וְאָז מִתְגַּבְּרִים הַשִּׁנּוּיִים בְּיוֹתֵר, וְנִתְעוֹרְרוֹת קְלִפּוֹת שׁוֹר וַחֲמוֹר שֶׁהֵם בְּחִינַת עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, שֶׁהֵם כְּלַל הַשִּׁבְעִים אֻמּוֹת, שֶׁהֵם הַהֵפוּךְ מִכָּל הַתִּקּוּנִים הַמְבֹאָרִים בִּפְנִים, שֶׁזּוֹכִים עַל יָדָם לְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנַת אַחְדוּת הַפָּשׁוּטָה מִתּוֹךְ פְּעֻלּוֹת מְשֻׁתָּנוֹת, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עִקַּר הַשְׁלֵמוּת הוּא רַק הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אֵין שְׁלֵמוּת רַק בִּבְחִינַת אֱמוּנָה וּבְלִי אֱמוּנָה כָּל הַדְּבָרִים חֲסֵרִים, כִּי בֶּאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לָדַעַת וּלְהַשִּׂיג שׁוּם דָּבָר בַּשְׁלֵמוּת הַגְּמוּרָה, וְעַל־כֵּן אֲפִלּוּ מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַשִּׂיג אֵיזוֹ הַשָּׂגָה וִידִיעָה כְּגוֹן שֶׁזּוֹכֶה לְהַשִּׂיג אֵיזוֹ כַּוָּנָה בְּאֵיזוֹ מִצְוָה, וַאֲפִלּוּ הִשִּׂיג כַּוָּנָה אֲמִתִּית, כְּשֶׁיִּרְצֶה לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה בְּאוֹתָהּ הַכַּוָּנָה לְבַד, בְּוַדַּאי אֵין זֶה שְׁלֵמוּת, כִּי כְּפָלַיִם לְתֻשִׁיָּה (אִיּוֹב י״א),

כִּי גַּם זֹאת הַכַּוָּנָה בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגָהּ עַד תַּכְלִיתָהּ בִּשְׁלֵמוּת, מִכָּל שֶׁכֵּן כִּי יֵשׁ שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה, וְכָל פָּנִים וּפָנִים הֵם כְּלוּלִים מֵאֲלָפִים וְרִבְבוֹת פְּרוּשִׁים עַד אֵין קֵץ, וּבְוַדַּאי אֵין מִי שֶׁיּוּכַל לְהַשִּׂיג מִצָּוָה אַחַת בִּשְׁלֵמוּת גְּמוּרָה, כִּי אֲרֻכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּה וּרְחָבָה מִנִּי יָם (אִיּוֹב י״א), וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): ״לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד״; וְעַל־כֵּן אִם יִרְצֶה לְקַיֵּם הַמִּצְוֹת רַק עִם זֹאת הַכַּוָּנָה לְבַד, בְּוַדַּאי יֶחְסַר הַרְבֵּה, כִּי כַּוָּנַת הַמִּצְוָה הִיא עַד אֵין קֵץ, וְעַל־כֵּן לְעוֹלָם צָרִיךְ אֱמוּנָה, כִּי אֱמוּנָה הִיא שְׁלֵמוּת, כִּי כְּשֶׁמְּקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה בֶּאֱמוּנָה, שֶׁמַּאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ צִוָּה לָנוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת מִצַּד רְצוֹנוֹ וְטַעֲמוֹ מַה שֶּׁהוּא נֶעְלָם מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ כְּלָל בִּשְׁלֵמוּת, בְּזֹאת הַכַּוָּנָה כְּלוּלוֹת כָּל הַכַּוָּנוֹת שֶׁבָּעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת, כִּי בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁרָצָה שֶׁנַּעֲשֶׂה זֹאת הַמִּצְוָה שָׁם כְּלוּלוֹת כָּל הַכַּוָּנוֹת שֶׁזָּכוּ הַצַּדִּיקִים לְהַשִּׂיג כְּבָר וּמַה שֶּׁעֲתִיד לְהִתְגַּלּוֹת עוֹד בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר לְמַעְלָה עַד אֵין קֵץ, וְהוּא עוֹשֶׂה הַמִּצְוָה עַל דַּעַת זֶה, וְאָז הַמִּצְוָה בִּשְׁלֵמוּת, כִּי בָּזֶה כְּלוּלוֹת כָּל הַכַּוָּנוֹת עַד אֵין סוֹף, וְעַל־כֵּן אֲפִלּוּ מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַשִּׂיג כַּוָּנָה אֲמִתִּית, מַה

שֶׁרָאוּי לְכַוֵּן בֶּאֱמֶת, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן לְעוֹלָם צָרִיךְ לְצָרֵף לְזֶה אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז יֵשׁ שְׁלֵמוּת לְכַוָּנָתוֹ וּלְמִצְוֹתָיו, נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הַשְּׁלֵמוּת הִיא רַק אֱמוּנָה לְבַד, וְעַל־כֵּן נִקְרֵאת הָאֱמוּנָה — תְּמִימוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים י״ח): ״תָּמִים תִּהְיֶה עִם הַשֵּׁם אֱלֹקֶיךָ״, כִּי שָׁם תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוּת וְהַתְּמִימוּת, כִּי בְּדַעַת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג שׁוּם דָּבָר בִּשְׁלֵמוּת, כִּי אִם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא מַאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְצַדִּיקָיו וּבְמִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אָז הוּא שָׁלֵם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא בְּלִי גְּבוּל, כִּי הוּא מַאֲמִין בֶּאֱמֶת שֶׁהִיא עַד אֵין סוֹף, אַף־עַל־פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג בְּדַעַת בְּשׁוּם אֹפֶן, אֲבָל הָאֱמוּנָה מַקֶּפֶת הַכֹּל עַד אֵין סוֹף וְאֵין תַּכְלִית.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עִקַּר הִתְגַּלּוּת מַלְכוּתוֹ וּמֶמְשַׁלְתּוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי אֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, כִּי בַּשֵּׂכֶל אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא אֶת דַּרְכֵי הַנְהָגָתוֹ,

כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, וְעִקַּר הָאֱמוּנָה נִמְשֶׁכֶת עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁקִּבַּלְנוּ בִּכְתָב וּבְעַל־פֶּה, וְעִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, שֶׁבָּזֶה עִקַּר הַהֶבְדֵּל שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַל הָאֻמּוֹת, כִּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב יוֹדְעִים הַגּוֹיִם גַּם־כֵּן, וְלוֹמְדִים אוֹתָהּ, רַק מִתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה הֵם רְחוֹקִים לְגַמְרֵי וְכוֹפְרִין בָּהּ, וּכְמוֹ־כֵן בְּעִנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בֶּאֱמֶת גַּם הָאֻמּוֹת כֻּלָּם יֵשׁ לָהֶם אֱמוּנָה בְּמְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: דְּקָרוּ לֵיהּ אֱלָקָא דֶּאֱלַקָּיָא (שֶׁקּוֹרְאִים לוֹ אֱלֹקֵי הָאֱלֹקִים), רַק שֶׁבִּפְרָטִיּוּת הָאֱמוּנָה הַיְנוּ לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג הָעוֹלָם כִּרְצוֹנוֹ בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, וְכָל הַשִּׁנּוּיִים שֶׁנַּעֲשִׂים בָּעוֹלָם בְּכָל עֵת וָרֶגַע, הַכֹּל עַל יָדוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי גַּם הַטֶּבַע בְּעַצְמוֹ מִתְנַהֵג רַק בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּעִנְיָן זֶה הֵם נִבּוֹכִים בְּדֵעוֹת זָרוֹת וּבִכְפִירוֹת גְּדוֹלָה, עַד שֶׁמֻּחֲמַת זֶה נִמְצָאִים בֵּינֵיהֶם קְצָת כּוֹפְרִים גְּמוּרִים, אֲבָל הֵם בְּטֵלִים בִּמְעוּטָא, וְהֵם מְבֻזִּים גַּם בְּעֵינֵי הַגּוֹיִם בְּעַצְמָם כִּכְלָבִים, כִּי הַכֹּל מוֹדִים בְּעִקַּר הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּכְלָל, אֲבָל אֲנַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִבְדִּילָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת בִּכְתָב וּבְעַל־פֶּה, וְאָנוּ זוֹכִים

לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּכָל הַבְּחִינוֹת, כִּי אָנוּ מַאֲמִינִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁכָּל הַנְהָגַת הָעוֹלָם בִּפְרָטִיּוּת הַכֹּל עַל יָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, כִּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב זֶה בְּחִינַת עִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁבִּכְלָל, וְעַל־כֵּן יוֹדְעִים מִמֶּנָּה גַּם הָאֻמּוֹת, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה זֶה בְּחִינַת שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה בִּפְרָטִיּוּת, וּמִזֶּה אֵין יוֹדְעִין וּמַאֲמִינִים בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת רַק יִשְׂרָאֵל עַם קְדוֹשִׁים, וּבֶאֱמֶת שְׁנֵיהֶם אֶחָד, הַיְנוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֱמוּנָה בִּכְלָל וֶאֱמוּנָה בִּפְרָט שְׁנֵיהֶם אֶחָד, וְאִי אֶפְשָׁר לָזֶה בְּלֹא זֶה, וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת הָאֱמוּנוֹת הַכּוֹפְרוֹת בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, אֵין לָהֶם שׁוּם חֵלֶק גַּם בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כִּי אֵין מְקַיְּמִין אוֹתָהּ רַק שֶׁיֵּשׁ קְצָת בֵּינֵיהֶם שֶׁיּוֹדְעִים מִמֶּנָּה, וְלוֹמְדִים אוֹתָהּ, וְיֵשׁ לָהֶם מְעַט אַחִיזָה בָּהּ, וְכֵן מֵאַחַר שֶׁרְחוֹקִים מֵאֱמוּנָה בִּפְרָטִיּוּת, מִמֵּילָא נִפְגָּמָה אֶצְלָם גַּם הָאֱמוּנָה בִּכְלָלִיּוּת רַק שֶׁבְּהֶעֱלֵם גָּדוֹל יֵשׁ בָּהֶם אֵיזוֹ נְקֻדָּה שֶׁל אֱמוּנָה הַכְּלָלִית שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֵיזוֹ אַחִיזָה בָּהּ, נִמְצָא שֶׁעִקַּר הַהֶבְדֵּל וְהַיִּתְרוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַל הָאֻמּוֹת הוּא בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הָאֱמוּנָה הַפְּרָטִית שֶׁמִּזֶּה הֵם רְחוֹקִים לְגַמְרֵי.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם וּמְלֹאוֹ הוּא מָלֵא רָזִין וְסוֹדוֹת נוֹרָאִים וְנִשְׂגָּבִים מְאֹד, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵינוֹ צַדִּיק גָּדוֹל כָּל־כָּךְ, רַק הוּא בַּר דַּעַת אֲמִתִּי, וּמַאֲמִין בֶּאֱמֶת, יָכוֹל לְהָבִין מֵרָחוֹק נִפְלְאוֹת הַבּוֹרֵא וְנוֹרָאוֹתָיו, שֶׁהֵם מְלֵאִים כָּל הָעוֹלָם, כִּי יֵשׁ חָכְמָה עֲמֻקָּה וְנִפְלָאָה בְּכָל דָּבָר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ", וּכְתִיב: "מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ הַשֵּׂם מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ", כִּי כָּל דָּבָר מְקַבֵּל חִיּוּת מֵחָכְמַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהַתּוֹרָה מְלֵאָה רָזִין וְרָזִין דְּרָזִין עַד אֵין קֵץ, וְהָיָה מְלֻבָּשׁ בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, עַל־כֵּן בְּוַדַּאי בְּכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם בִּכְלָל וּבִפְרָט יֵשׁ בּוֹ רָזִין נִשְׂגָּבִים מְאֹד מְאֹד, וְיֵשׁ טַעַם נִפְלָא וְכָמוּס לְכָל דָּבָר וְדָבָר מִפְּרָטֵי הַטֶּבַע, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, כִּי הַטֶּבַע מִתְנַהֵג בְּחָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה, עַל־יְדֵי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁבָּהֶן בָּרָא וּמַנְהִיג הַכֹּל בְּנִפְלְאוֹתָיו הַנּוֹרָאוֹת, וְעַל־כֵּן בְּכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם בִּכְלָל וּבִפְרָט יֵשׁ בּוֹ רָזִין עִלָּאִין, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁכָּל זֶה נֶעֱלָם מֵהָעוֹלָם מְאֹד מֵחֲמַת גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם,

עַל־כֵּן אֵין שׁוּם אָדָם יוֹדֵעַ מַה נַּעֲשֶׂה בָּעוֹלָם בְּכָל עֵת, עַל־כֵּן הָעִקָּר הוּא אֱמוּנַת חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם צַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁשָּׁבְרוּ אֶת גּוּפָם לְגַמְרֵי, עַד שֶׁזָּכוּ לְהַשִּׂיג רָזֵי עוֹלָם, עַד שֶׁכָּל מַעֲשֵׂיהֶם וְדִבּוּרֵיהֶם יֵשׁ בָּהֶם רָזִין נִפְלָאִים, וְאֵינוֹ פָּשׁוּט כְּלָל, כִּי הֵם יוֹדְעִים מַה שֶּׁעוֹשִׂים וּמְדַבְּרִים, וְעַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים בָּהֶם, שֶׁכָּל דִּבְרֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם אֵינָם פְּשׁוּטִים אֶלָּא יֵשׁ בָּהֶם רָזִין, עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מַאֲמִינִים גַּם־כֵּן שֶׁבְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם יֵשׁ רָזִין, רַק שֶׁאֵין אָנוּ מְבִינִים אוֹתָם, מֵחֲמַת גַּשְׁמִיּוּת גּוּפֵנוּ, כִּי הֲלֹא זֶה הַצַּדִּיק שֶׁשִּׁבֵּר אֶת גּוּפוֹ, יוֹדֵעַ בֶּאֱמֶת מַה שֶּׁעוֹשֶׂה וּמְדַבֵּר, וְכָל דְּבָרָיו וְעִנְיָנָיו מְלֵאִים רָזִין וְסוֹדוֹת נִפְלָאִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְהַאֲמִין כָּל־כָּךְ בַּחֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא עִקַּר יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְעִקַּר תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת וּבְטוּל כָּל הַדִּינִים, וּבָזֶה תָּלוּי קִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה.

י.

צָרִיךְ שֶׁתִּזְכֹּר, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר כָּל הַטָּעָיוֹת וְהַכְּפִירוֹת שֶׁל הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים שֶׁעָבְדוּ

עֲבוֹדָה זָרָה וְשֶׁל עַכְשָׁו שֶׁל הַחוֹקְרִים וְהַפִּילוֹסוֹפִים,
הַכֹּל נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי תַּאֲוֹות רָעוֹת, וּבִפְרָט הַתַּאֲוָה
הַכְּלָלִית שֶׁהֵם מְשֻׁקָּעִים בָּזֶה בְּיוֹתֵר כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ,
וְעַל־כֵּן הֵם נוֹטִים אַחַר סְבָרוֹת מְזֻיָּפוֹת וּמְהַפְּכִים
מֵהֶן הָאֱמֶת, וְיָדוּעַ מַה שֶּׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִזְהִירוּ
מְאֹד בְּאַזְהָרוֹת חֲמוּרוֹת, שֶׁלֹּא לַהֲגוֹת בְּסִפְרֵיהֶם,
וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת בַּדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים הָיוּ הַפִּילוֹסוֹפִים
כּוֹפְרִים בְּדִבְרֵי חַכְמֵי הַתַּלְמוּד, וְגַם עַכְשָׁו אָנוּ
יוֹדְעִים הָאֱמֶת שֶׁהֵם כּוֹפְרִים לְגַמְרֵי בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים, אַךְ בְּסָמוּךְ הִתְנַכְּלוּ בְּעַרְמֵמִיּוּת רַבָּה
בְּדִבְרֵי שְׁטוּת וּמִרְמָה לְהַשְׁוֹות גַּם דַּעַת חַכְמֵי
יִשְׂרָאֵל בַּתַּלְמוּד הַקָּדוֹשׁ עִם דֵּעוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת,
חַס וְשָׁלוֹם, וְרוֹצִים לְהַכְנִיס שְׁטוּת חָכְמָתָם הָרָעָה
בְּדִבְרֵי הַתַּלְמוּד הַקָּדוֹשׁ וְגַם בְּסִפְרֵי קַבָּלָה הַקְּדוֹשָׁה,
וְכָל זֶה בִּשְׁבִיל לְהַטּוֹת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם,
אַחֲרֵי דַּעְתָּם הָרָעָה וְהַמָּרָה וְהַטֻּמְאָה וְהַמְזֻיֶּפֶת, אֲבָל
מִי פֶּתִי וּכְסִיל שֶׁלֹּא יָבִין עַרְמֵמִיּוּת שֶׁלָּהֶם, וְהָאִישׁ
הֶחָפֵץ בֶּאֱמֶת לְהִשָּׁאֵר בִּנְקֻדַּת יַהֲדוּתוֹ בְּוַדַּאי לֹא
יִשֶּׂה לָהֶם וְלֹא יִשְׁמַע לְדִבְרֵיהֶם לַהֲסָתוֹת וְלַפְּתוּיִים
שֶׁלָּהֶם, כִּי לֹא בְּאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב.

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

צִדְקַת אֱמוּנָה

יְגַלֶּה אֶת טֹהַר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיֵּשׁ אֵצֶל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל מִיּוֹם שֶׁנּוֹלַד, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא חֵלֶק מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא קִלְקֵל אֶת מַעֲשָׂיו, מְאִירָה בּוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאִם, חַס וְשָׁלוֹם, קִלְקֵל מַעֲשָׂיו וְנֶחְשְׁכָה מִמֶּנּוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עָלָיו לְהַשְׁלִיךְ שִׂכְלוֹ וְדַעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ הַמְדֻמָּה, וְיִבְטַח עַל צִדְקַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁגִּלּוּ לָנוּ הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר.

*

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהְ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרַא"שׁ נ"י אָמַר: הָאָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז מַה שֶּׁיֹּאמַר לוֹ הַשֵּׂכֶל בְּמִשְׁכָּל רִאשׁוֹן, יֵדַע שֶׁהוּא דִּבּוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהִזְכִּיר אָז אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל: "הַשֵּׂכֶל הוּא אוֹר גָּדוֹל, וּמֵאִיר לוֹ בְּכָל דְּרָכָיו" (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א', סִימָן א').

(אִמְרֵי מוֹהַרַא"שׁ, חֵלֶק א', סִימָן תשעו)

קוּנְטְרֵס

צִדְקַת אֱמוּנָה

א.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל לַכֹּל — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַשְׁגִּיחַ עַל כָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְיַשֵּׁר אֶת הָעַקְמִימִיּוּת שֶׁבִּלְבָבְךָ, וְאַל תִּשְׁאַל שׁוּם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו, חַס וְשָׁלוֹם, רַק תֵּדַע כִּי "צִדְקַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הִיא, שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁאֵין הַשֵּׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי יָכוֹל לְהָבִין אוֹתָם, וּכְשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אַף

פַּעַם לֹא יִשְׁאַל שׁוּם קֻשְׁיוֹת, כִּי בְּוַדַּאי יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִינָם בְּשֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי, וּבֶאֱמֶת אִם הָאָדָם יוֹדֵעַ כִּי "צַדִּיק הַשֵּׁם בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו, וְקָרוֹב הַשֵּׁם לְכֹל קוֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת", אָז מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר זֶה בְּעַצְמוֹ הוּא בִּנְיַן הָאֱמוּנָה, כִּי בָּזֶה שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בָּזֶה מְגַלֶּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה; עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְאַל תִּכָּנֵס בְּטוֹעֵן וְנִטְעָן בְּשׁוּם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת כְּלָל, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ בְּכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה.

ב.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְאַף שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ עַכְשָׁו מַשְׁבֵּרִים וְגַלִּים, וְאַתָּה מָלֵא קֻשְׁיוֹת וְעַקְמִימִיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, מֹרֶב הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים וְהַהַשְׁלָכוֹת שֶׁאַתָּה סוֹבֵל עַכְשָׁו, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי

בְּוַדַּאי הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק, וְאִם רַק תִּזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַלֵּק אֶת דַּעְתְּךָ וְשִׂכְלְךָ, וְתַנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתֵדַע כִּי צַדִּיק הוּא הַשֵּׁם וְיִשָּׁרִים דְּרָכָיו, אָז דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לִרְאוֹת יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר זוֹהִי מַדְרֵגָה גְּדוֹלָה, כִּי עַל־פִּי־רֹב הָאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וּמֵבִין הַכֹּל, וְאָז כְּשֶׁלֹּא הוֹלֵךְ לוֹ כְּמוֹ שֶׁרָצָה, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁאָדָם מְסַלֵּק דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ, וְיוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ, וְרַק חוֹקֵק בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד "צִדְקַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁצַּדִּיק וְיָשָׁר הוּא יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ מַפְשִׁיט אֶת הָעַקְמִימִיּוּת שֶׁבִּלְבּוֹ, וּכְבָר אֵין לוֹ שׁוּם קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְרֶגַע שֶׁאֵין לָאָדָם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא כְּבָר נוֹשֵׁעַ בִּישׁוּעָה נִצְחִית, כִּי כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַקְּטַנּוּת, הַדַּחֲקוּת וְהַבִּלְבּוּלִים, שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הֵם רַק מֵחֲמַת הַסְּפֵקוֹת וְהַקֻּשְׁיוֹת וְהָעַקְמִימִיּוּת שֶׁעוֹלִים תָּמִיד בִּלְבָבוֹ, שֶׁזֶּה הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי כְּשֶׁאֵין הָאָדָם שָׁלֵם בְּדַעְתּוֹ וּבִלְבָבוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא שָׁבוּר כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר, וְהוּא

תָּמִיד מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל, וְצָרִים וּמָרִים לוֹ הַחַיִּים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי כְּשֶׁאֵין לָאָדָם אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ גַּם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי הוּא לְגַמְרֵי מְשֻׁגָּע מֵרֹב צָרוֹתָיו, לֹא־כֵן כְּשֶׁאָדָם מְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְאֶת חָכְמָתוֹ וּבִינָתוֹ, וְיוֹדֵעַ וּמַאֲמִין שֶׁצַּדִּיק הַשֵּׁם בְּכָל דְּרָכָיו, וּמַכְנִיס בְּעַצְמוֹ "צִדְקַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת, וְחַיָּיו חַיִּים נְעִימִים, עֲרֵבִים וּמְתֻקִּים, וְטוֹעֲמִים טַעַם עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לֵידַע שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל, וְהוּא מַאֲמִין בְּ"צִדְקַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא לְטוֹבָתוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יִזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתִּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּשְׁאַל שׁוּם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר — מַשְׁבִּרִים וְגַלִּים, וּבְכָל פַּעַם אַתָּה רוֹאֶה שֶׁהוֹלֵךְ לְךָ בְּדִיּוּק הַהֶפּוּךְ מִמַּה שֶּׁקִּוִּיתָ וְרָצִיתָ וְכוּ', עִם כָּל

זֹאת רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתֵדַע כִּי צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁקּוֹרִים עִם הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין זֹאת בְּשֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי כְּלָל מֵרֹב עֹמֶק כַּוָּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד בְּ"צִדְקַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְלֵידַע כִּי צַדִּיק הַשֵּׁם בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו, וּבְוַדַּאי כַּוָּנָתוֹ לְטוֹבָה, וְאִם תַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֶת "צִדְקַת הָאֱמוּנָה", וְלֹא תַּקְשֶׁה שׁוּם קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא תִּחְיֶה חַיִּים טוֹבִים, עֲרֵבִים וְנָעִימִים, וְתַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ הוּא בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁיֵּשׁ דְּבָרִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְךָ לְהָבִין, עָלֶיךָ לָדַעַת אֲשֶׁר יֵשׁ בְּחִינַת מְמֻצָּע בֵּין כָּל שְׁנוּיֵי הַבְּרוּאִים שֶׁבָּעוֹלָם — בֵּין דּוֹמֵם לַצּוֹמֵחַ, בֵּין צוֹמֵחַ לַחַי, בֵּין חַי לַמְדַבֵּר, וְנֶפֶשׁ הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הִיא הַמְמֻצַּעַת וְהַמְחַבֶּרֶת בֵּין כְּלָלִיּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת לַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ,

וְעַל יָדָהּ נִמְשָׁךְ הַשֶּׁפַע וְהַחִיּוּת וְהַקִּיּוּם לְכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, וְעַל־כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל תָּלוּי הַכֹּל כַּיָּדוּעַ, וְכָל אֵלּוּ הַמְמֻצָּעִים הֵם בְּחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה, שֶׁמְּדַמֶּה מִלְתָּא לְמִלְתָּא, וּמְחַבֵּר וּמְקַשֵּׁר שְׁנֵי הַפָּכִים יַחַד, וְשׁוֹרֶשׁ הַמְדַמֶּה לְמַעְלָה בִּקְדֻשָּׁה נִמְשָׁךְ מֵהַנֶּפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, שֶׁהִיא הִיא מְחַבֶּרֶת עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כִּי הִיא בְּחִינַת הַמְמֻצָּע וְהַחִבּוּר בֵּין הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ לְכָלְלִיּוּת הָעוֹלָמוֹת, וּבֶאֱמֶת נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי בְּשָׁרְשָׁהּ גְּבוֹהָה מְאֹד מְאֹד, וְהִיא חֵלֶק אֱלוֹהַּ מִמַּעַל מַמָּשׁ, וְנִכְלֶלֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הָאַחְדּוּת, רַק שֶׁיֵּשׁ בְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי כֹּחַ הַזֶּה שֶׁהִיא הַבְּחִינָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁבְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וְהִיא בְּחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה שֶׁמְּחַבֵּר אֶת הַנִּשְׁמִי וְהָרוּחָנִי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַשֶּׁפַע וְהַחִיּוּת לְכָל הָעוֹלָמוֹת — עַל־יְדֵי נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, נִמְצָא שֶׁעִקַּר כֹּחַ הַמְדַמֶּה, שָׁרְשׁוֹ נִמְשָׁךְ מִנֶּפֶשׁ הָאָדָם, דְּהַיְנוּ מִנֶּפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וְעַל־כֵּן עִקַּר קֶשֶׁר כָּל הָעוֹלָמוֹת תָּלוּי בְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וְעַל־כֵּן עִקַּר בְּרוּר הַמְדַמֶּה שֶׁבָּזֶה תְּלוּיָה עִקַּר הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא יְסוֹד הַכֹּל, תָּלוּי בְּנַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן קֹדֶם שָׁבוּעוֹת שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, בְּחִינַת בְּרוּר הַמְדַמֶּה, קוֹרִין פָּרָשַׁת בַּמִּדְבָּר, שֶׁמְּדַבֵּר שָׁם מִמִּנְיַן וּמִסְפָּר בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמַר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים — מִנּוּ וְעִצְרוּ, כִּי עִקַּר בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה תָּלוּי בְּנַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִסְפָּר וּמִנְיָן הוּא בְּחִינַת מְדַמֶּה, וְעַל־יְדֵי שֶׁסּוֹפְרִין נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּמִים קֹדֶם שָׁבוּעוֹת, זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה, וְזוֹכִים אַחַר־כָּךְ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הַמְשָׁכַת הַמֹּחִין לְהַשִּׂיג אֶת רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ בְּגִלּוּי נִפְלָא פָּנִים אֶל פָּנִים, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁעִקַּר אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא, הִיא בִּבְחִינַת מְדַמֶּה, עַל־כֵּן חוֹשְׁשִׁין שֶׁלֹּא תִּתְאַחֵז הַסִּטְרָא אַחֲרָא סִטְרָא דְּמוֹתָא, עַל־יְדֵי הַמִּסְפָּר וְהַמִּנְיָן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְדַמֶּה, עַד שֶׁיַּחֲשֹׁב שֶׁיֵּשׁ לוֹ הַרְבֵּה זְמַן בָּזֶה הָעוֹלָם, וּכְאִלּוּ יֵשׁ כָּאן בָּזֶה הָעוֹלָם אֵיזֶה טֶבַע, אוֹ "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה", שֶׁזֶּה עִרְבּוּב הַמְּדַמֶּה, עַל־כֵּן צִוְּתָה הַתּוֹרָה לְהַקְרִיב אֶת קָרְבַּן עֹמֶר שְׂעוֹרִים, שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה, לְרַמֵּז שֶׁהַהֶכְרֵחַ לְסַלֵּק אֶת הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל, וְלַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ כְּמוֹ בְּהֵמָה מַמָּשׁ, וְלֵידַע שֶׁאֵין יוֹדְעִים כְּלָל, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁיִּזְכֶּה לֵידַע שֶׁצַּדִּיק וְיָשָׁר הַשֵּׁם, וְכָל מַה שֶּׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הוּא בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּ"צִדְקַת

הָאֱמוּנָה״ הַפְּשׁוּטָה, וְאֵין לוֹ שׁוּם קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, שֶׁאָז עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְבֵרוּר וְזִכּוּךְ הַמְּדַמֶּה עַד שֶׁיִּתְעַלֶּה מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, עַד שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וַאֲפִלּוּ שֶׁמִּסְתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֹחוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ יִהְיוּ דְּבוּקִים בְּעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עִנְיָן זֶה — לְקַשֵּׁר הַחִיצוֹנִיּוּת אֶל הַפְּנִימִיּוּת, דְּהַיְנוּ לְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר עַל הַשֵּׂכֶל הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וּלְהִתְקָרֵב עַל־יְדֵי כָּל הַדְּבָרִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה הָעִנְיָן הוּא גָּבֹהַּ וְנֶעֱלָם מְאֹד מִבְּנֵי אָדָם, וְאִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְזֶה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר עַל יָדָהּ מַכְנִיעִין הַיֵּצֶר הָרַע, וּמַגְבִּירִין הַיֵּצֶר הַטּוֹב עַל הַיֵּצֶר הָרַע, וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁמְּשַׁבֵּר תַּאֲוֹת לִבּוֹ, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה לְזֶה הַשֵּׂכֶל, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁמְּשַׁבֵּר הַתַּאֲוֹת, צָרִיךְ לְהִזָּהֵר שֶׁיִּהְיֶה לוֹ צִמְצוּם בְּשִׂכְלוֹ, שֶׁלֹּא יַהֲרֹס הַגְּבוּל, לְהִסְתַּכֵּל בַּמֶּה שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת, מִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמְּשַׁקֵּעַ עַדַיִן בְּתַאֲוֹת,

שֶׁצָּרִיךְ בְּוַדַּאי לְצַמְצֵם שִׂכְלוֹ, שֶׁלֹּא יַהֲרֹס — לֵידַע יוֹתֵר מֵהָרָאוּי לוֹ לְפִי מַדְרֵגָתוֹ, עַל־כֵּן עִקַּר הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל הָאֱמֶת הוּא הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא כְּלַל הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״, הַיְנוּ שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּכְשֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּאֵיזֶה דָּבָר, יֵדַע וְיַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁבְּוַדַּאי יֵשׁ בְּזֶה הַדָּבָר שֵׂכֶל גָּדוֹל, וְיכוֹלִים לְהַכִּיר בְּזֶה הַדָּבָר גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְקָרֵב עַל־יְדֵי־זֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאִם יִזְכֶּה לֵידַע וּלְהָבִין בָּזֶה, אֵיזֶה שֵׂכֶל הַנּוֹגֵעַ לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — מַה טּוֹב, וְאִם לָאו יְצַמְצֵם וְיִסְמֹךְ עַל אֱמוּנָה, עַד שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיִּזְדַּכֵּךְ גּוּפוֹ כָּרָאוּי, אָז יִזְכֶּה לְהָבִין כָּרָאוּי לוֹ, אֲבָל עַל־כָּל־פָּנִים אֲפִלּוּ כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ מֵבִין הֵיטֵב הַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, הוּא מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה, שֶׁבֶּאֱמֶת יֵשׁ בָּזֶה חָכְמָה וְשֵׂכֶל גָּדוֹל, כִּי כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל לְהִתְקָרֵב עַל־יְדֵי־זֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד בְּ״צְדָקַת הָאֱמוּנָה״, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי, וְתִהְיֶה מְזֻכָּךְ מִבַּיִת וּמִבִּפְנִים, כִּי אֵין לְךָ עוֹד דָּבָר הַמְזַכֵּךְ אֶת הָאָדָם כְּמוֹ ״צְדָקַת

הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאַף שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת, הוּא מַצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין, וְיוֹדֵעַ כִּי צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא, וְיֵשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּשֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, הוּא זוֹכֶה לְקַשֵּׁר הַחִיצוֹנִיּוּת אֶל הַפְּנִימִיּוּת, דְּהַיְנוּ שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁבְּכָל דָּבָר גַּשְׁמִי וְחִיצוֹנִי, שָׁם גָּנוּז וּמֻסְתָּר אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לַכֹּל מַה שֶּׁלְּמַרְאֶה עֵינָיו — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הוּא כְּסֵא לֶאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז בִּידִיעוֹת אֵלּוּ יְכוֹלִים לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּטוּב וּבַנְּעִימִים, וְלִזְכּוֹת לָרֶשֶׁת עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עַכְשָׁו בַּדּוֹר הַזֶּה, אֲפִלּוּ הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה נִסְתֶּרֶת וְנֶעֱלֶמֶת אֵצֶל כָּל אֶחָד בְּלִבּוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִזֶּה הַרְבֵּה, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים בְּחוּשׁ, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים וּמַאֲמִינִים בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁמְּלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־פִּי־רֹב שׁוֹכְחִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְרָץ כָּל אִישׁ אַחַר בִּצְעוֹ וְתַאֲוֹתָיו, וַאֲפִלּוּ הַכְּשֵׁרִים וְהַצַּדִּיקִים

שֶׁדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְדַבֵּר עִם הָעוֹלָם בְּהִתְגַּלּוּת גְּדוֹלָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר הָיָה רָאוּי לִצְעֹק בְּכָל פַּעַם עַל בְּנֵי הָעוֹלָם — מָה אַתֶּם שׁוֹתְקִים? וּמַה אַתֶּם חוֹשְׁבִים לְעַצְמְכֶם? וּמָה אַתֶּם עוֹשִׂים בְּזֶה הָעוֹלָם?! הֲלֹא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ, וְעוֹמֵד עָלֵינוּ בְּכָל רֶגַע, וְרוֹאֶה אֶת מַעֲשֵׂינוּ כִּי מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וּמִי לֹא יִירָא וְיִפְחַד מִפָּנָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ'?! אַךְ מֵחֲמַת גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם וַעֲכִירַת הַמַּעֲשִׂים אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר הַרְבֵּה בְּהִתְגַּלּוּת, אֲפִלּוּ מֵהָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה וְהַיְדוּעָה לַכֹּל, וּצְרִיכִים לְדַבֵּר מִזֶּה בְּרֶמֶז וּבְסוֹד, בְּחִינַת — כְּבוֹד אֱלֹקִים הַסְתֵּר דָּבָר, כִּי זֶה יָדוּעַ וּמְבֹאָר, שֶׁכָּל הַסּוֹדוֹת וְהַנִּסְתָּרוֹת הֵם לְכָל אֶחָד כְּפִי מַדְרֵגָתוֹ, וּמַה שֶּׁהוּא אֵצֶל זֶה בְּחִינַת נִגְלֶה, הוּא אֵצֶל אַחֵר הַנָּמֹךְ מִמֶּנּוּ בְּחִינַת סוֹד וְנִסְתָּר, וְכֵן הוּא גַּם בִּכְלַל הָעוֹלָם, מַה שֶּׁבִּזְמַן זֶה הוּא סוֹד וְנִסְתָּר, יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁבִּזְמַן אַחֵר — שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹלָם גָּבֹהַּ קְצָת בְּמַדְרֵגָה, וְאָז תִּהְיֶה זֹאת הַבְּחִינָה בְּחִינַת נִגְלֶה, וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו מֵחֲמַת גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם, נֶאֱמַר אֲפִלּוּ עַל יְדִיעַת אֱלֹקוּתוֹ בִּפְשִׁיטוּת גַּם־כֵּן — כְּבוֹד אֱלֹקִים הַסְתֵּר דָּבָר, אֲבָל לֶעָתִיד כְּשֶׁיִּתְגַּלּוּ הָעֵצוֹת הַנִּפְלָאוֹת, אָז תִּתְגַּלֶּה

אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעֵין כֹּל, עַד שֶׁלֹּא נִתְבַּיֵּשׁ לְדַבֵּר בְּפְנֵי כָּל הָעוֹלָם מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמֶאֱמוּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה בְּהִתְגַּלּוּת גְּדוֹלָה, בִּבְחִינַת — וְנִגְלָה כְּבוֹד הַשֵּׁם, וְזֶה בְּחִינַת אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ אֶשָּׁקְךָ גַּם לֹא יָבֻזוּ לִי, כִּי אָז תִּמָּלֵא הָאָרֶץ דֵּעָה לָדַעַת אֶת הַשֵּׁם, וְיִקַּיֵּם — כִּי כֻּלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם, וְהָעִקָּר תָּלוּי כְּפִי שֶׁמַּקְדִּים עַצְמוֹ בְּעֵת קַטְנוּתוֹ וִירִידָתוֹ וּנְפִילָתוֹ, כְּשֶׁעֲדַיִן חֹשֶׁךְ וּמָר לוֹ, וְאֵינוֹ רוֹאֶה שׁוּם אוֹר, עִם כָּל זֹאת הוּא מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּ"צִדְקַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לְהָבִין בְּעַצְמוֹ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיוּכַל לְהַכְנִיס אוֹתָהּ גַּם בַּאֲחֵרִים.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עַל כָּל אֶחָד עוֹבְרִים בְּזֶה הָעוֹלָם מַשְׁבֵּרִים וְגַלִּים, כִּי נֶחֱשַׁךְ לוֹ תָּמִיד אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּפְלוּ כָּל־כָּךְ — שֶׁנִּפְלָה וְאָבְדָה אֱצְלָם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְקָשֶׁה וְכָבֵד מְאֹד לְהַגְבִּיהָם וּלְהַעֲלוֹתָם וּלְהַחֲזִירָם אֶל פַּשְׁטוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה

כִּי יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עֲלֵית הָאֱמוּנָה הַנִּפְלָאָה, הִיא דְּבַר פֶּלֶא, כִּי קָשֶׁה הַדָּבָר לְהָבִין בַּשֵּׂכֶל, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהַעֲלוֹת הָאֱמוּנָה עַל־יְדֵי אֵיזוֹ עֵצָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה, אִם־כֵּן לֹא יַאֲמִין, חַס וְשָׁלוֹם, גַּם בָּעֵצָה, כְּמוֹ לְמָשָׁל בְּעִנְיַן הָעֵצָה הַמְבֹאֶרֶת, שֶׁלָּבוֹא לֶאֱמוּנָה כְּלָלִית, הוּא עַל־יְדֵי לִמּוּד פּוֹסְקִים, וּלְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, אִם־כֵּן צָרִיךְ לְהַאֲמִין בְּתְחִלָּה בָּעֵצָה, וַהֲלֹא הוּא רָחוֹק עֲדַיִן מֵאֱמוּנָה, אַךְ בֶּאֱמֶת מִי שֶׁנָּפַל מֵאֱמוּנָה לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְהַחֲכָמִים בְּחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, בְּוַדַּאי לֹא יוֹעִילוּ לָהֶם כָּל הָעֵצוֹת, מֵאַחַר שֶׁאֵינָם מַאֲמִינִים כְּלָל, וְאֵינָם מְבַקְּשִׁים אֱמוּנָה כְּלָל, מִמֵּילָא אֵינָם מַאֲמִינִים כְּלָל גַּם בָּעֵצוֹת, וּכְמוֹ־כֵן גַּם לְעִנְיַן אֱמוּנַת חֲכָמִים, אַךְ בֶּאֱמֶת יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ הֵם מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים, וְשָׂרְשָׁם אֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁנּוֹפֵל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם, מֵאֱמוּנָה, בְּוַדַּאי נִשְׁאֲרָה בּוֹ עֲדַיִן אֵיזוֹ נְקֻדָּה מֵאֱמוּנָה, כִּי זֶהוּ בְּעַצְמוֹ מַה שֶּׁמִּצְטַעֵר שֶׁנָּפַל מֵאֱמוּנָה וּמְחַפֵּשׂ אַחַר עֵצוֹת טוֹבוֹת לְהָקִים וּלְחַזֵּק אֶת הָאֱמוּנָה, זֶה בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה, כִּי בִּפְנִימִיּוּת לִבּוֹ הָאָדָם מַאֲמִין בֶּאֱמֶת בְּהַשֵּׁם

יִתְבָּרַךְ וּבַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, רַק שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּישׁ הָאֱמוּנָה בְּהִתְגַּלּוּת בִּשְׁלֵמוּת, כִּי הָאֱמוּנָה אֲצִלּוֹ בְּקַטְנוּת, בִּבְחִינַת שְׁבִירָה, וְעַל־כֵּן מוֹעִילָה לוֹ עֵצָה, כִּי תֵּכֶף שֶׁאוֹמְרִים לוֹ אֵיזוֹ עֵצָה טוֹבָה לֶאֱמוּנָה, הוּא חוֹטְפָהּ, כְּמוֹ אֶבֶן טוֹבָה, מֵאַחַר שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ בְּפְנִימִיּוּתוֹ נְקֻדַּת הָאֱמוּנָה, וְהוּא מִתְגַּעְגֵּעַ לָדַעַת בַּמֶּה לְהַשְׁלִים וּלְהַעֲלוֹת אֱמוּנָתוֹ הַנְּפוּלָה וְהַשְּׁבוּרָה, עַל־כֵּן יָכוֹל לִקַּח אֵילּוּ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת מִשִּׁבְרֵי הָאֱמוּנָה, וּלְהַשְׁלִים אוֹתָהּ עַל־יְדֵי־זֶה בִּשְׁלֵמוּת, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַזֵּק לְהַאֲמִין וּלְקַיֵּם עֲצַת הַחֲכָמִים, שֶׁנּוֹתְנִין לוֹ עֵצוֹת טוֹבוֹת לְתַקֵּן וּלְהַשְׁלִים הָאֱמוּנָה, וְזֶה בְּחִינַת לוּחוֹת וְשִׁבְרֵי לוּחוֹת מֻנָּחִים בָּאָרוֹן, שֶׁעַל־יְדֵי בְּחִינַת שִׁבְרֵי לוּחוֹת, בְּחִינַת אֱמוּנָה הַשְּׁבוּרָה, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ חוֹזֵר וְנִתְקַן, וְנִשְׁלֶמֶת הָאֱמוּנָה מֻחְדָּשׁ בִּבְחִינַת לוּחוֹת, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁנִּשְׁאֲרָה בּוֹ אֵיזוֹ נְקֻדָּה מֵהָאֱמוּנָה הַשְּׁבוּרָה, עַל־יְדֵי־זֶה מְקַיֵּם עֲצוֹת הַחֲכָמִים, שֶׁנִּשְׁבְּרָה אֱמוּנָתָם אֲצִלּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה חוֹזֵר וּמְתַקֵּן הָאֱמוּנָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת קַבָּלַת לוּחוֹת שְׁנִיִּים, כִּי אֱמוּנָה הִיא יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ; וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אַל תִּיָּאֵשׁ עַצְמְךָ, אַף שֶׁאַתָּה עַכְשָׁו בְּעִמְקֵי עֲמָקִים בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית

וּמִתַּחְתָּיו, וְאַתָּה מַרְגִּישׁ אֶת עַצְמְךָ הַגָּרוּעַ בְּיוֹתֵר, הַיָּרוּד בְּיוֹתֵר וְהַפָּחוּת בְּיוֹתֵר, מִפְּנֵי שֶׁנִּחְשָׂכָה מִמְּךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיֵשׁ לְךָ הַרְבֵּה קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִבְּךָ מָלֵא עַקְמִימִיּוּת, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ אֲפִלּוּ עִם נְקֻדָּה אַחַת שֶׁיֵּשׁ לְךָ מִשִּׁבְרֵי אֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי נְקֻדָּה אַחַת, תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְעוֹד נְקֻדָּה, וְכֵן תִּצְטָרֵף נְקֻדָּה לִנְקֻדָּה, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ הֵיכַל וְאַרְמוֹן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת, זִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת כְּמוֹ הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיּוֹדֵעַ, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֵין סוֹף, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם כִּסֵּא לַאֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי מַה שֶּׁהַרְבֵּה רְחוֹקִים מֵאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא רַק מֵחֲמַת חָכְמוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהֵן חָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד, וְכָל אֶחָד הוּא חָכָם בְּעֵינָיו, וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ בְּקָדְקָדוֹ, יָכוֹל לְהָבִין בְּנָקֵל, שֶׁכָּל הַחָכְמוֹת שֶׁל

הָעוֹלָם הַזֶּה הֵן שְׁטִיּוֹת וַהֲבָלִים, וְאֵינָם בִּכְלָל חָכְמָה כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁעַל יָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לָבוֹא לְתַכְלִיתוֹ הָאֲמִתִּי וְהַנִּצְחִי, שֶׁהוּא הָעִקָּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: הִנֵּה בִּדְבַר הַשֵּׁם מָאֲסוּ וְחָכְמַת מַה לָּהֶם, וּכְתִיב: אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְכוּ', כִּי אִם בָּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל — הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי, כִּי עִקַּר הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית, הִיא חָכְמַת הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים, שֶׁזָּכוּ לַחֲשֹׁב בֶּאֱמֶת עַל תַּכְלִיתָם הַנִּצְחִית, כִּי זֶה עִקַּר הַחָכְמָה בֶּאֱמֶת, בִּבְחִינַת — אֵיזֶהוּ חָכָם הָרוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד, שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם לְהַשְׂכִּיל עַל דְּרָכָיו, וּלְהִתְיַשֵּׁב הֵיטֵב מַה יִּהְיֶה נוֹלָד מִמַּעֲשָׂיו וַעֲסָקָיו בְּיוֹם הָאַחֲרוֹן, אֲשֶׁר לָזֶה אֵין זוֹכִין בְּשׁוּם חָכְמָה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי חָכְמַת הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁעִקַּר חָכְמָתָם הוּא לְהִשְׁתַּדֵּל לִפְרֹשׁ עַצְמָם מִזֶּה הָעוֹלָם לְגַמְרֵי, עַד שֶׁזָּכוּ לָזֶה בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁשָּׁבְרוּ כָּל הַתַּאֲוֹת בְּתַכְלִית עַד הַקָּצֶה הָאַחֲרוֹן, וְלֹא נִשְׁאַר לָהֶם שׁוּם נִדְנוּד רֵיחַ מִשּׁוּם תַּאֲוָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, וְרַק צַדִּיקִים כָּאֵלּוּ, הֵם יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וּלְהַחֲזִירוֹ לְמוּטָב — כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִדָּבֵק בָּהֶם, כִּי כָּל אָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ לָזֶה — לְהַשִּׂיג אֶת הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית — דְּבֵקוּת הַבּוֹרֵא וְהַשָּׂגַת אֱלֹקוּת

וְהַקְּדֻשָּׁה בֶּאֱמֶת, וְזֶה עִקַּר תַּכְלִיתוֹ לָנֶצַח, אֲבָל לָאו כָּל אָדָם זוֹכֶה לָזֶה, וּזְעִירִין אִינוּן דְּזַכְיָין לָזֶה בִּשְׁלֵמוּת בֶּאֱמֶת, עַל־כֵּן עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל אָדָם הוּא עַל־יְדֵי הַהִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים לָהֶם וּלְתַלְמִידֵיהֶם וְכוּ', כִּי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים יְכוֹלִים לְתַקֵּן וּלְרַפֵּא כָּל אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא חוֹלֶה מְאֹד בְּנֶפֶשׁ וּבַגּוּף, כִּי כְּמוֹ שֶׁהַמְּבַזֶּה תַּלְמִיד חָכָם אֵין רְפוּאָה לְמַכָּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כְּמוֹ־כֵן לְהֶפֶךְ — מִדָּה טוֹבָה מְרֻבָּה, שֶׁהַמַּאֲמִין בְּצַדִּיקִים וּבְתַלְמִידֵיהֶם, שֶׁהֵם בֶּאֱמֶת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, אֵין מַכָּה בָּעוֹלָם בְּגוּף וָנֶפֶשׁ שֶׁלֹּא יְקַבֵּל רְפוּאָה עַל יָדָם, בִּבְחִינַת — וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא, הַנֶּאֱמַר בִּיגִיעוֹת הַתּוֹרָה, כִּי עִקַּר הַתּוֹרָה אֵין יוֹדְעִים כִּי אִם צַדִּיקֵי הָאֱמֶת, שֶׁפֵּרְשׁוּ מִתַּאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, רַק הֵם יוֹדְעִים לִדְרֹשׁ אֶת הַתּוֹרָה וּלְפָרֵשׁ וּלְבָאֵר כָּל הַדְּרָכִים וְהַנְּתִיבוֹת שֶׁבָּהֶן, בְּאֹפֶן שֶׁיּוּכַל כָּל אֶחָד לְקַבֵּל רְפוּאָה לְכָל מִינֵי חֳלִי הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף שֶׁבָּעוֹלָם, אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁלָּאו כָּל אָדָם יוֹדֵעַ הֵיכָן הֵם הַצַּדִּיקִים הָאֵלּוּ, וְאֵיךְ זוֹכִים לְהַאֲמִין בָּהֶם וּלְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם בֶּאֱמֶת, עַל־כֵּן הָעֵצָה לָזֶה, הִיא נֶדֶר, שֶׁיִּנְדֹּר

אֵיזֶה נֶדֶר וְיַקִּים מִיָּד, כִּי נְדָרִים סְיָג לַפְּרִישׁוּת, כִּי כָּל הַנְּדָרִים הֵם בְּחִינַת פְּרִישׁוּת, שֶׁרוֹצֶה לְהַפְרִישׁ אֶת עַצְמוֹ מֵאֵיזוֹ תַּאֲוָה כְּדֵי לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ נִדְרֵי צְדָקָה וְהֶקְדֵּשׁ הֵם גַּם־כֵּן בְּחִינַת פְּרִישׁוּת, כִּי בְּעַד זֶה הַמָּמוֹן הָיָה יָכוֹל לִקְנוֹת לְעַצְמוֹ אֵיזֶה דָּבָר שֶׁהַגּוּף נֶהֱנֶה מִמֶּנּוּ, וְהוּא מְשַׁבֵּר תַּאֲוָתוֹ וְנוֹתֵן זֶה הַמָּמוֹן לִצְדָקָה, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה עוֹלֶה וּמְקַשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁזָּכוּ לְתַכְלִית הַפְּרִישׁוּת בֶּאֱמֶת, וְזוֹכֶה לֶאֱמוּנַת חֲכָמִים וּלְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם, כִּי מֵאַחַר שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹאֶה שֶׁמַּמְשִׁיךְ עַצְמוֹ לְדַרְכֵיהֶם, וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם וּבַעֲצוֹתֵיהֶם, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת פְּרִישׁוּת עַל־יְדֵי נֶדֶר שֶׁהוּא בְּחִינַת פֶּלֶא, בִּבְחִינַת — כִּי יַפְלִיא לִנְדֹּר וְכוּ׳, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְהַאֲמִין בַּחֲכָמִים וּבְצַדִּיקִים הַנִּפְלָאִים, שֶׁזָּכוּ לִפְלִיאוֹת חָכְמָה עַל־יְדֵי שֶׁפָּרְשׁוּ עַצְמָם מֵהָעוֹלָם הַזֶּה לְגַמְרֵי.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי אֱמוּנָה נִכְנָסִים אֶל הַשֵּׂכֶל וְנִשְׁלֶמֶת הַדַּעַת,

וְעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לִדְרֹשׁ אֶת הַתּוֹרָה, כִּי כְּשֶׁאֵין
אֱמוּנָתוֹ בִּשְׁלֵמוּת, אָז דַּעְתּוֹ וְשִׂכְלוֹ אֲסוּרִים כְּמוֹ
בְּכַבְלֵי בַּרְזֶל, בְּשִׁבְיָה וּבְבֵית הָאֲסוּרִים, כִּי הַשֵּׂכֶל
הָאֱנוֹשִׁי קָצָר מִלְּהַשִּׂיג שׁוּם דָּבָר עַל בּוֹרְיוֹ וּמְכוֹנוֹ,
עַל־כֵּן כָּל חַכְמֵי הַמֶּחְקָרִים תּוֹעִים וּנְבוֹכִים הַרְבֵּה
בְּכָל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם, כִּי עֲדַיִן אֵין שׁוּם חָכְמָה
בְּרוּרָה אֶצְלָם, וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם סְפֵקוֹת וּמַחֲלֹקֶת הַרְבֵּה
וּמְבוּכוֹת עֲצוּמוֹת בְּכָל חָכְמוֹתֵיהֶם, כַּיָּדוּעַ לַבָּקִי
בָּהֶם, וְכָל זֶה מֵחֲמַת שֶׁעַל־יְדֵי שֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי אִי
אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג שׁוּם דָּבָר עַל בּוֹרְיוֹ וַאֲמִתָּתוֹ, וְעַל־
כֵּן כְּשֶׁנִּכְנַס לְאֵיזוֹ חָכְמָה בְּלִי אֱמוּנָה, חַס וְשָׁלוֹם,
הֲרֵי שִׂכְלוֹ כְּמוֹ אָסוּר וְתָפוּס בִּתְפִיסָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל
לָצֵאת מִשָּׁם, כִּי דַּעְתּוֹ נִשְׁאֶרֶת נְבוֹכָה וּתְפוּסָה בַּמֶּה
שֶׁמְּעַיֵּן בּוֹ, וְאֵינוֹ יָכוֹל לָצֵאת מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם, אֲבָל
כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת שַׁבָּת, בְּחִינַת עוֹלָם
הַחֵרוּת, אָז דַּעְתּוֹ בֶּן חוֹרִין, כִּי יוֹדֵעַ כָּל הַדְּבָרִים
עַל בּוֹרְיָם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה לְבַד, עַל־יְדֵי שֶׁמַּאֲמִין
לְדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ וַאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁזָּכוּ לְהַשִּׂיג
הַכֹּל עַל־יְדֵי נְבוּאָה וְשֶׁפַע אֱלֹקִי, שֶׁהוּא לְמַעְלָה
מְאֹד מִשֵּׂכֶל אֱנוֹשִׁי, וְאָז יֵשׁ לוֹ יְסוֹד לַעֲמֹד עָלָיו
שֶׁהוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁעָלֶיהָ עוֹמֵד הַכֹּל, וְעַל־

יֵדִי־זֶה יָכוֹל לְהִכָּנֵס לְכָל דְּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה וְלָצֵאת מֵהֶם בְּשָׁלוֹם, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְסוֹדוֹת חֲזָקִים עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה יִפְתַּח לְךָ שְׁעָרִים חֲדָשִׁים בְּהַשָּׂגוֹת הַתּוֹרָה, הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה בְּעוֹלָם הַחֵרוּת, וְתַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הַדְּבֵקוּת, כָּל מַה שֶּׁאָדָם יוֹתֵר חָזָק בֶּאֱמוּנָה, הוּא יוֹתֵר דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁהוּא דָּבוּק יוֹתֵר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִזְדַּכֵּךְ וְנִתְחַדֵּד מֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְזוֹכֶה לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת, פְּלְאֵי פְּלָאוֹת בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבְהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, וְזוֹכֶה לְהַכָּנֵס לִפְנֵי וְלִפְנִים עוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, וּמְטַיֵּל בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמוֹ מִי שֶׁמְּטַיֵּל בְּגַן נֶהְדָּר; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה ל"צִדְקַת הָאֱמוּנָה", לֵידַע כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ צַדִּיק בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו, וְהַכֹּל לְטוֹבָתוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכֻלַּל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ לָנֶצַח; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

קוֹל אֱמוּנָה

יִגַּלֶּה נִפְלָאוֹת בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ
קוֹרֵאת לָאָדָם לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶכִּי הַשְּׁמִיעָה שׁוֹמְעִים
מִכָּל פְּרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה
הֵם תָּמִיד שָׁבִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

*

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,
וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהִ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרָא״ש נ״י אָמַר: אֵין לְקַנֵּא בְּשׁוּם אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, אֶלָּא בְּבֶן אָדָם שֶׁדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתָּמִיד מְדַבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבְכָזֶה אָדָם יֵשׁ מַה לְקַנֵּא.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״ש, חֵלֶק א׳, סִימָן תשמח)

קוּנְטְרֵס

קוֹל אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ קוֹרֵא לָאָדָם בְּכָל יוֹם אֵלָיו, וּמְעוֹרְרוֹ וּמְחַזְּקוֹ, שֶׁזֶּה כְּלַל כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁהָאָדָם שׁוֹמֵעַ כָּל יוֹם וָיוֹם מֵהַהוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, כִּי בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ, אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהוּא נִמְצָא וְאֵין זֻלָּתוֹ נִמְצָא, וּבְכָל דָּבָר נִטְבַּע אֲמִתַּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְבּוֹנֵן וּלְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ, וּלְהַטּוֹת אָזְנוֹ, אָז יִשְׁמַע אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה קוֹרֵאת לָאָדָם לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַצַּדִּיקִים הַשְּׁלֵמִים מַטִּים אֶת אָזְנָם, וַאֲזַי שׁוֹמְעִים מִקּוֹל בְּנֵי־אָדָם מַה שֶּׁהֵם מְדַבְּרִים אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן

אֲפִלּוּ מִנַּהֲמַת הַחַיּוֹת וּמִצְּפְצוּף הָעוֹפוֹת וְכוּ׳, וְכֵן אֲפִלּוּ מִקּוֹל נַעֲנוּעַ הֶעָלִים עַל־יְדֵי הָרוּחַ שֶׁמַּשְׁמִיעַ קוֹל, הֵם שׁוֹמְעִים אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ מִקּוֹל דּוֹמֵם שֶׁנּוֹפֵל וּמִתְגַּלְגֵּל גַּם־כֵּן שׁוֹמְעִים אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ סוֹד ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה הַיּוֹצֵא בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְקוֹרֵא לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּטֶּה עַצְמוֹ אֶל ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה, וְחוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְפִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בַּאֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ אֶת ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, רַק תָּמִיד מַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִשְׁמַע נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִזֶּה הָעוֹלָם, אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ קוֹרֵא לוֹ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּירָא וְאַל תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה

שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה לְךָ אָדָם בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ?!
וּכְפִי שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ,
אָז תִּזְכֶּה לִשְׁמֹעַ אֶת "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה
הַחוֹדֶרֶת בְּתוֹךְ הָעוֹלָם, כִּי כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ
מְגַלָּה אֶת "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְזַכֵּי הַשְּׁמִיעָה
שׁוֹמְעִים מִכָּל דָּבָר אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא
"קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה כְּלַל הַמִּצְוֹת
הַקְּדוֹשׁוֹת, שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְקַיֵּם בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא "קוֹל
הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ: דּוֹמֵם,
צוֹמֵחַ, חַי מְדַבֵּר, קוֹרֵאת לָאָדָם לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
בַּדּוֹמֵם יֵשׁ מִצְוַת — לֹא תַחְפֹּר בּוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים,
וְאַל תִּבְנֶה בַּיִת מוּל חֲבֵרְךָ, וְתַעֲשֶׂה מַעֲקֶה לְגַגְּךָ,
שֶׁלֹּא יִפֹּל הַנּוֹפֵל, וְתָסִיר דָּבָר הַמַּזִּיק וְהַמַּכְשִׁיל רַבִּים
וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן בַּצּוֹמֵחַ — אִסּוּר כִּלְאַיִם וּמַעֲשְׂרוֹת
וּשְׁבִיעִית בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְכֵן בַּחַי — מַה
שֶּׁאָסוּר לֶאֱכֹל וּמַה שֶּׁמֻּתָּר לֶאֱכֹל, וּלְהָסִיר מִבֵּיתוֹ
דָּבָר הַמַּזִּיק וְצַעַר בַּעֲלֵי־חַיִּים וְכוּ', וְכֵן בַּמְדַבֵּר, כִּי
הוּא מְסֻבָּב בְּצִיצִית וּבִתְפִלִּין, וּבִמְזוּזָה עַל פֶּתַח
בֵּיתוֹ וְכוּ' וְכוּ', אֲשֶׁר כָּל אֵלּוּ הַמִּצְוֹת הֵן "קוֹל
הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁמְּעוֹרְרוֹת וּמְחַזְּקוֹת וּמְגַלּוֹת
לָאָדָם, שֶׁאֵין דָּבָר בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁאֵין בּוֹ אֱלֹקוּת,

וְעָלֶיךָ לְהַטּוֹת אׇזֶן אֶל "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְלַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְפִי שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּדָבָר זֶה, כְּמוֹ־כֵן מַצְלִיחַ לְדַבֵּק אֶת מַחֲשָׁבְתּוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, רַק תָּמִיד מְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הוּא עִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת לָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, הַיְנוּ כְּשֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִשְׁמֹעַ מִכָּל דָּבָר אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז אַף פַּעַם לֹא יִהְיֶה לְבַד, וְאַף פַּעַם לֹא יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי מִכָּל מַה שֶּׁרַק יַעֲבֹר עָלָיו, תָּמִיד יַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁאָדָם חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה שׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְהַפִּילוֹ וּלְהַשְׁלִיכוֹ וּלְהוֹרִידוֹ, וְזוֹ הָיְתָה עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד — שֶׁתָּמִיד הִטּוּ אָזְנָם לִשְׁמֹעַ אֶת "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל מַה שֶּׁרַק עָבַר עֲלֵיהֶם הִכְנִיסוּ בְּעַצְמָם אֶת "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, הַקּוֹרֵאת לָאָדָם בְּכָל יוֹם לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־

יֶדִי־זֶה גָּדְלוּ וְהִצְלִיחוּ, לֹא כֵן הַמּוֹן־עַם שֶׁלֹּא זָכוּ לְהַטּוֹת אֶת אָזְנָם לִשְׁמֹעַ קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה לְבַסּוֹף נִתְקָרְרוּ וְנִתְרַחֲקוּ, וְזֶה עִקַּר עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים — לְהַכְנִיס גַּם בַּהֲמוֹן עַם אֶת הָעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ — לִשְׁמֹעַ תָּמִיד בְּ"קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְאַף שֶׁהוּא עֲדַיִן רָחוֹק מִלִּשְׁמֹעַ אֶת "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, אֲבָל בָּזֶה שֶׁיִּזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְיִשְׁמַע בְּקוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה סוֹף כָּל סוֹף גַּם הוּא יִשְׁמַע אֶת "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְגַם הוּא יַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַמְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ אֶל הַחֲכָמִים וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא תָּמִיד.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְכָל מַה שֶּׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה לְהַכְלִיל בּוֹ, וְזֶה סוֹד "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁנִּשְׁמַע בְּכָל

יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע בְּלִבּוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי עַם יִשְׂרָאֵל שָׁרְשָׁם הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הַשְׁכִינָה — שֶׁהִשְׁכִּין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּתוֹךְ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן בְּכָל יוֹם וָיוֹם בָּא קוֹל מֵעֵילָא, וּמְעוֹרֵר אֶת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה רָץ אַחַר הַקּוֹל, עַד שֶׁחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וּמִי שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה, נִשְׁכָּח מִמֶּנּוּ הַקּוֹל; עַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בְּכָל פַּעַם שֶׁיִּתְעוֹרֵר בְּךָ "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, רְאֵה לָרוּץ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִשָּׁאֵר מִמְּךָ, רַק הַדִּבּוּרִים הָאֵלּוּ שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרַק הַדִּבּוּרִים שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִם זָלְתְךָ מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, מְאֹד יָקָר כְּשֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל מְדַבֵּר אֵלָיו, אוֹ כְּשֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל מְדַבֵּר מִמֶּנּוּ, כִּי אֱמוּנָה הִיא הַקּוֹל, וְהַקּוֹל הוּא אֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁרוֹדֵף בְּכָל יוֹם אַחַר "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וּמַמְשִׁיךְ אֶת הַקּוֹל אֵלָיו, וְכֵן מַמְשִׁיךְ אֶת הַקּוֹל לִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁאָז יִזְכֶּה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּאֵין סוֹף

בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא יֶחְסַר לוֹ כְּבָר שׁוּם דָּבָר, כִּי עִקַּר הַחֶסְרוֹנוֹת הֵם רַק מֵחֲמַת רְחוּקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, רְחוּקוֹ מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲבָל בָּרֶגַע שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתוֹ, אָז לֹא חָסֵר לוֹ שׁוּם דָּבָר, וְאֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל מִיּוֹם לְיוֹם, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָן וּמְפַרְנְסוֹ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לָרוּץ אַחַר "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ה.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּתְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּזְכֶּה לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, הַקּוֹרֵא וּמַכְרִיז מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, שֶׁיַּחְזְרוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל פְּרָט וּפְרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה יוֹצְאִים כְּרוּזִים אֶל הָאָדָם, שֶׁיִּזְכֶּה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ

בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּטֶּה אָזְנוֹ אֶל "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְחוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעִקַּר הַנִּסָּיוֹן הַקָּשֶׁה לָאָדָם — שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לְהַטּוֹת אֶת אָזְנוֹ לִשְׁמֹעַ אֶל פְּנִימִיּוּת הַדְּבָרִים, וְאָז רָעִים וּמָרִים לוֹ הַחַיִּים, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה וּמַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, אָז דַּיְקָא זוֹכֶה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ, כִּי אֵין לְךָ עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת יוֹתֵר גְּדוֹלִים מִזֶּה שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם — מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים וְכוּ' , כִּי אֵין לְךָ עוֹד אָדָם שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו בְּכָל יוֹם וָיוֹם — יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וְכוּ',

הַשְׁלָכוֹת, צָרוֹת, וְהַרְפַּתְקָאוֹת וְכוּ׳, וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר עַל כָּל זֶה, רַק עַל־יְדֵי ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה — כְּשֶׁיַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, אָז בְּנָקֵל לוֹ לַעֲבֹר עַל הַכֹּל; עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְבַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, רַק תֵּדַע, כִּי יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ הֶבֶל, הִנֵּה אֲנַחְנוּ כָּאן, וְעוֹד מְעַט נִהְיֶה שָׁם, וְעַל־כֵּן מַדּוּעַ תִּהְיֶה כָּל־כָּךְ שָׁבוּר?! מַדּוּעַ לֹא תַּשְׂכִּיל וְתִסְתַּכֵּל תָּמִיד רַק אֶל ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה, הַמַּכְרֶזֶת בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ — ״שׁוּבָה אֵלַי, וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם״, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַטּוֹת אֶת אָזְנוֹ לְ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה, אָז עוֹבֵר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, רַק בּוֹרֵחַ תָּמִיד לְרוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִכְנָס בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית, שֶׁאָז בְּוַדַּאי יַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ קוֹרֵא לָאָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע

מַמָּשׁ, וּמֵחֲמַת שֶׁהָאָדָם חָטָא וְנִטַּמְטֵם דַּעְתּוֹ וּמֹחוֹ, וְנִתְעַקֵּם לְבָבוֹ בְּקֻשְׁיוֹת וּבִסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ (שְׁמוֹת י״ז): ״הֲיֵשׁ יְיָ״ה אִם אָיִן״ וְכוּ׳, עַל־יְדֵי־זֶה אֵינוֹ זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל הַקְּרִיאָה, ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ קוֹרֵא לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַמָּקוֹם שֶׁהוּא שָׁם, שֶׁיָּשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לַדַּאת מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁחָטָא וּפָגַם הַרְבֵּה מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצְלָן, וַעֲדַיִן עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַקְּדוֹשִׁים בְּמַעֲלָה עֶלְיוֹנָה, אֲשֶׁר הֵם זוֹכִים לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל יָדָם דַּיְקָא יִזְכֶּה שֶׁיִּטָּהֵר לְבָבוֹ וְדַעְתּוֹ מִכָּל הַזֻּהֲמָה וְהַלְכְלוּךְ, שֶׁזֹּהֶם וְלִכְלֵךְ אֶת עַצְמוֹ וְכוּ׳, עַד שֶׁגַּם הוּא יִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ סוֹף כָּל סוֹף אֶת ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא קוֹרֵא לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְכַסּוֹת וּלְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים אֶת הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וְזוֹכִים לִשְׁמֹעַ אֶת ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה, קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ

קוֹרֵא אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי אִם הָיוּ מִתְקָרְבִים אֵלָיו, אֲפִלּוּ הֲכִי רְחוֹקִים וַהֲכִי פְּגוּמִים שֶׁבָּעוֹלָם, הָיוּ גַּם־כֵּן הֵם זוֹכִים לְזַכֵּךְ וּלְטַהֵר אֶת עַצְמָם, וּלְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוּתָם הַנִּצְחִית; וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אִם אַתָּה יוֹדֵעַ שְׁמֹחֲךָ וְדַעְתְּךָ פְּגוּמִים, וְלִבְּךָ מְעֻקָּם בְּקֻשְׁיוֹת וּבִסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, מֵרֹב עֲוֹנוֹתֶיךָ, וְנִתְעַקֵּם לִבָּבְךָ לְגַמְרֵי בְּקֻשְׁיוֹת וַחֲקִירוֹת וְדִמְיוֹנוֹת שֶׁל הֶבֶל וְכוּ', אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה אֵינְךָ זוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֶת עֲרֵבוּת נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, רְאֵה לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְחַפֵּשׂ אַחַר גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר אֶצְלָם שׁוֹרָה שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַעֲשֶׂה אֶת עַצְמְךָ כְּאַסְקֻפָּה הַנִּדְרֶסֶת לִפְנֵיהֶם, וּתְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֲלֵיהֶם, וְאָז תִּזְכֶּה שֶׁהֵם יָאִירוּ גַּם עָלֶיךָ הַפָּגוּם וְהַמְלֻכְלָךְ וְהַמְזֹהָם וְכוּ' וְכוּ' אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכֶּה גַּם אַתָּה סוֹף כָּל סוֹף לָצֵאת מֵהַבּוֹץ, הַלִּכְלוּךְ וְהַזֲּהָמָה שֶׁנִּפַּלְתָּ לְשָׁם, וְיִמְשָׁךְ עָלֶיךָ "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ קוֹרֵא אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאָז תִּזְכֶּה גַּם אַתָּה לִהְיוֹת "עַיִל בְּלֹא בַר" תָּמִיד אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר — יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, קַטְנוּת וְהַשְׁלָכוֹת, וּבְכָל יוֹם הָאָדָם נִמְצָא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא וּבְפַח יָקוּשׁ, וְיָבוֹא לִידֵי כְּפִירָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, מֵרֹב הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַדַּחֲקוּת וְהַנִּסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים וְהַמָּרִים שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעִקַּר הַצַּעַר הֲכִי גָּדוֹל הוּא מִפְּנֵי רֹב עֲוֹנוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה אֵינוֹ זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ אֶת "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ קוֹרֵא לוֹ, וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁנֶּעֱלָם וְנִסְתַּר מִמֶּנּוּ הַקּוֹל הַקָּדוֹשׁ הַקּוֹרֵא לוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא עָלוּל לִפֹּל בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע לְפַח כָּזֶה, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ קָשֶׁה לָצֵאת אַחַר־כָּךְ מִזֶּה, שֶׁזֶּה כְּלַל הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים, שֶׁנָּפְלוּ בְּפַח כָּזֶה, שֶׁקָּשֶׁה לָהֶם לָצֵאת מִזֶּה, כִּי עֲלֵיהֶם עָבְרָה כּוֹס הַתַּרְעֵלָה, וְנִדְבְּקוּ בְּטִיט הַיָּוֵן, עַד שֶׁנִּכְנְסוּ בַּחֲקִירוֹת וּבִסְפֵקוֹת וּבְקֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ מֵרֹב צָרוֹתֵיהֶם וִירִידוֹתֵיהֶם, עַד שֶׁכָּפְרוּ לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ,

רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְזֶה אֲשֶׁר גּוֹרֵם לָהֶם אֶת כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַיִּסּוּרִים הַמְעִיקִים וּמְצַעֲרִים אוֹתָם, כִּי אֵין לְךָ עוֹד צַעַר וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת, דִּינִים וּמַכְאוֹבִים, כְּמוֹ מִי שֶׁרָחוֹק מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־כֵּן עֲשֵׂה זֹאת, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, וְתִנָּצֵל מִכָּל הַמִּקְרִים הָרָעִים שֶׁקּוֹרִים בָּעוֹלָם, וּרְאֵה לִבְרֹחַ אֶל גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וְלִבָּם הוּא קֶן לְהַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה, וּתְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי עֲלֵיהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תְּקַבֵּל מֵהֶם הִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בַּחַיִּים, וְתִזְכֶּה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְלֹא תִּשָּׁבֵר וְלֹא תִּתְרַחֵק, חַס וְחָלִילָה, מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים יַכְנִיסוּ בְּךָ תִּקְוָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, וְיָאִירוּ בְּךָ אֶת "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁאַפְלוּ בִּמְקוֹמְךָ, בַּמָּקוֹם שֶׁאַתָּה נִמְצָא שָׁם, בַּמָּקוֹם הַיָּרוּד, הַנָּפוּל, הַמְלֻכְלָךְ וְהַמְזֹהָם וְכוּ', גַּם שָׁם יַמְשִׁיכוּ אֵלֶיךָ אֶת קוֹל הַבְּרִיאָה, "קוֹל הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ קוֹרֵא לָאָדָם לָשׁוּב אֵלָיו, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְקָרְבוֹ בְּרַחֲמִים, כִּי כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ נִבְרָא עַל־יְדֵי הָרַחֲמָנוּת, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל הָרַחֲמָנוּת הַזּוֹ, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — שֶׁיַּאֲמִין בּוֹ

יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, כִּי הָאֱמוּנָה עִם הָרַחֲמָנוּת הֵם דָּבָר אֶחָד, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיָּה וּבְרִיָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמ״ה): ״וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו״; שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עַל כָּל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וּמֵחֲמַת שֶׁאֵין הָאָדָם זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל הַקְּרִיאָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה, עַל־כֵּן הוּא נוֹפֵל תָּמִיד בְּדַעְתּוֹ, וְחוֹשֵׁב כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, וּכְאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם מָנוֹס וּמִבְטָח כְּלָל, וּמִזֶּה בָּאִים כָּל הָאֶפִּיקוֹרְסִים וְהַכּוֹפְרִים שֶׁנּוֹפְלִים בְּכָל פַּעַם בַּחֲקִירוֹת וּבִסְפֵקוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּשֶׁאֵין לָאָדָם הַהִתְחַזְּקוּת הָאֲמִתִּית, אֲזַי הַהֶכְרֵחַ שֶׁיִּפֹּל בַּחֲקִירוֹת שֶׁל הֶבֶל אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִקָּשֶׁה עָלָיו יִתְבָּרַךְ קֻשְׁיוֹת, עַד שֶׁיִּכָּנְסוּ בּוֹ סְפֵקוֹת לְגַמְרֵי בְּמִצְיאוּת הַוַיָ״ה בָּרוּךְ־הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, וּכְשֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים בִּדְבֵקוּת אֱמֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, עַל־יְדֵי־זֶה יִמְשֹׁךְ גַּם עָלֶיךָ ״קוֹל הָאֱמוּנָה״ הַקְּדוֹשָׁה, וְקוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁתִּשְׁמַע אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא קוֹרֵא לְךָ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ יָשׁוּב אֵלֶיךָ,

וְאָז דַּיְקָא יִתְמַלֵּא כָּל חֶסְרוֹנְךָ. כִּי כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁל הָאָדָם בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי הֵם רַק בְּשָׁעָה שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֶת רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, מִפְּנֵי שֶׁחֲסֵרָה לוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲבָל עַל־יְדֵי הַהִתְקָרְבוּת אֶל צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, יְזֻכֶּה לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁבּוֹרֵחַ תָּמִיד אֶל גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְנַעֲשָׂה כְּאַסְקֻפָּה הַנִּדְרֶסֶת לִפְנֵיהֶם, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, וְשׁוֹמֵעַ בְּקוֹלָם, שֶׁאָז גַּם הוּא יְזֻכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׁלֵמוּת שֶׁאֵין שְׁלֵמוּת אַחֲרָיו, וְהוּא — לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ קוֹרֵא אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהַרָא״שׁ נ״י אָמַר: עִנְיַן אֱמוּנַת חֲכָמִים הוּא כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, עַד שֶׁיְּכוֹלִים עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים לִזְכּוֹת לִרְאוֹת אֶת הֶחָכָם שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ, וְזֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת אֱמוּנַת חֲכָמִים — בְּשָׁעָה שֶׁלּוֹמֵד מַאֲמָרוֹ אוֹ מְדַבֵּר בְּדִבּוּרָיו, שֶׁיִּרְגִּישׁ שֶׁבַּעַל הַשְּׁמוּעָה עוֹמֵד אָז עַל יָדוֹ, וְאָמַר, שֶׁהוּא יְרוּשַׁלְמִי מְפֹרָשׁ, שֶׁצָּרִיךְ לְצַיֵּר בְּשָׁעַת הַלִּמּוּד כְּאִלּוּ הַתַּנָּא עוֹמֵד לְפָנָיו (יְרוּשַׁלְמִי שְׁקָלִים, פֶּרֶק ב׳); וּמִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִחְיוֹת בְּצוּרָה כָּזוֹ, הוּא תָּמִיד מְסֻבָּב עִם הַתַּנָּאִים וְהָאָמוֹרָאִים וְהַצַּדִּיקִים שֶׁלּוֹמֵד אֶת דִּבְרֵיהֶם וּמַאֲמְרֵיהֶם, וְאֵינוֹ מִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן יז)

קוּנְטְרֵס

רֹאשׁ אֱמוּנָה

יְבָאֵר וְיגַלֶּה אֶת עֹמֶק הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵיךְ שֶׁהִיא רֹאשׁ
לְכָל הָעֲבוֹדוֹת, וּכְשֶׁמַּבִּין יִשְׂרָאֵל מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ
הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, זוֹכֶה כְּבָר לְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת וְהָעֲבוֹדוֹת
בְּנֶקֶל, אַשְׁרֵי לוֹ!

*

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,
וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהּ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרָא״שׁ נ״י אָמַר: בְּשָׁעָה
שֶׁהָאָדָם מִתְפַּלֵּל תְּפִלּוֹתָיו
בְּהִתְלַהֲבוּת, וּמְכַוֵּן פֵּרוּשׁ
הַמִּלּוֹת, וּמַטֶּה אָזְנוֹ אֶל מַה
שֶּׁהוּא מְדַבֵּר, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא
שׁוֹרֵף אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָא.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן תשפד)

קוּנְטְרֵס

רֹאשׁ אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא רֹאשׁ וְרֹאשׁוֹן לְכָל הָעֲבוֹדוֹת וְהַהַשָּׂגוֹת, וּבְלִי אֱמוּנָה אָדָם עוֹמֵד עֲדַיִן בַּחוּץ לְגַמְרֵי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צִמְצֵם אֶת עַצְמוֹ כִּבְיָכוֹל בְּמִדַּת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַנִּקְרֵאת "אֱמוּנָה", רַק בִּשְׁבִיל שֶׁיִּזְכּוּ לְהַשִּׂיגוֹ, כִּי בְּלֹא אֱמוּנָה, שֶׁהִיא מִדַּת הַמַּלְכוּת וְהַצִּמְצוּם, אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ כְּלָל, וְעַל־כֵּן מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא רֹאשׁ וְרֹאשׁוֹן לְכָל הַהַשָּׂגוֹת וְהַקְּדֻשּׁוֹת, וּכְשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּבָר זוֹכֶה לַכֹּל; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ

בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתֵדַע וְתַשְׂכִּיל אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְדַּכֵּךְ נַפְשְׁךָ מְאֹד מְאֹד, כִּי כְּלָל זֶה תַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ — אֲשֶׁר בְּרוּחָנִיּוּת — "הָאוֹחֵז בְּמִקְצָתוֹ אוֹחֵז בְּכֻלּוֹ", וְעַל־כֵּן אַף שֶׁהָאָדָם עֲדַיִן רָחוֹק בְּתַכְלִית הָרִחוּק, אַף מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אַף שֶׁאוֹחֵז אֶת עַצְמוֹ רַק קְצָת בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּבָר נִכְלָל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, כִּי בְּדָבָר רוּחָנִי אֵין שׁוּם צְמָצוּם, כִּי בְּרֶגַע שֶׁמַּכְנִיס דַּעְתּוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּבָר מִדַּבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא עַד מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנִזְדַּכֵּךְ לְגַמְרֵי; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז אֶל רֹב טוּב הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן יִזְכֶּה.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא וְאֵין זֻלָּתוֹ נִמְצָא, וּכְפִי שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ יְדִיעָה זוֹ, אֲזַי הוֹלְכִים לוֹ כְּבָר כָּל הַחַיִּים בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, כִּי רֹב הַצָּרוֹת וְהַמְּרִירוּת שֶׁהָאָדָם

סוֹבֵל הֵן רַק מֵחֲמַת שֶׁנֶּעְתַּק מִן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְשׁוֹכֵחַ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוֹלְכִים לוֹ כָּל הַחַיִּים בְּצוּרָה אַחֶרֶת, כִּי תָּמִיד מוֹצֵא אֶת עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו, וְזוֹ הָרְפוּאָה לְכָל הַמַּכְאוֹבִים וְהַמְרִירוּת, וְאֵין לְךָ עוֹד רְפוּאָה כְּמוֹ מִי שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא כְּלָלִיּוּת כָּל הָרְפוּאוֹת וּכְלָלִיּוּת כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁבְּכָל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְעָגְמַת הַנֶּפֶשׁ שֶׁלְּךָ, תַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּתוֹךְ צָרוֹתֶיךָ וּבִלְבוּלֶיךָ, וְהַכֹּל כְּדֵי לְנַסּוֹת אוֹתְךָ לִרְאוֹת אֶל מִי תִּפְנֶה בְּעֵת צָרוֹתֶיךָ, וְאַף שֶׁבֵּין כָּךְ הַשֶּׁקֶר מְאֹד מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם, אָסוּר לְךָ לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, רַק תֵּדַע, כִּי אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ שֹׁרֶשׁ לְמַעְלָה, וְעַל־כֵּן גַּם הַשֶּׁקֶר בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שֹׁרֶשׁ, אֲבָל לְכְאוֹרָה תָּמוּהַּ מֵהֵיכָן יִהְיֶה שֹׁרֶשׁ

לַשֶּׁקֶר לְמַעְלָה שֶׁשָּׁם כֻּלּוֹ אֱמֶת, כִּי הֲלֹא הָאֱמֶת הִיא הַהִפּוּךְ מַמָּשׁ מִשֶּׁקֶר? אַךְ שֹׁרֶשׁ אַחִיזַת הַשֶּׁקֶר הוּא מִבְּחִינַת הָרִאשִׁית שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים, כִּי מֵחֲמַת שֶׁבְּרִאשִׁית שֹׁרֶשׁ כָּל הַדְּבָרִים, שָׁם הַכֹּל אֶחָד בְּלִי הֶבְדֵּל כְּלָל בֵּין כֶּסֶף וּבְדִיל וּנְחֹשֶׁת וְזָהָב, וְכֵן בֵּין מִסְפָּר מֵאָה לְאֶחָד, עַל־כֵּן מִשָּׁם נִשְׁתַּלְשֵׁל בְּכַמָּה מִינֵי הִשְׁתַּלְשְׁלוּת אַחִיזָה לַשֶּׁקֶר, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לַהֲפֹךְ הַדְּבָרִים לוֹמַר עַל בְּדִיל שֶׁהוּא כֶּסֶף וְעַל נְחֹשֶׁת שֶׁהוּא זָהָב וְעַל מֵאָה שֶׁהוּא מָאתַיִם וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה לְאֵין קֵץ, וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מֵחֲמַת שֶׁבְּרִאשִׁית שָׁרְשָׁם בֶּאֱמֶת אֵין הֶבְדֵּל בֵּינֵיהֶם, כִּי שָׁם הַכֹּל אֶחָד, וְזֶה עִקַּר תַּכְלִית הָאֱמֶת, וּמִשָּׁם דַּיְקָא נִשְׁתַּלְשֵׁל אַחִיזָה לַשֶּׁקֶר לַהֲפֹךְ מֵהֶפֶךְ אֶל הֶפֶךְ, אֲבָל מִשָּׁם בְּעַצְמוֹ עִקַּר הַכְנָעָתוֹ, כִּי עִקַּר הָאֱמֶת הוּא הַתַּכְלִית, דְּהַיְנוּ לֵידַע הַשֹּׁרֶשׁ וְהַתַּכְלִית שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁשָּׁם הַכֹּל אֶחָד בְּלִי הֶבְדֵּל שֶׁזֶּה עִקַּר תַּכְלִית הָאֱמֶת, דְּהַיְנוּ לֵידַע שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ רַק מֵאַחְדוּתוֹ הַפְּשׁוּטָה, וְהוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל לְכָבוֹדוֹ, כְּדֵי לְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי כָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי בְּוַדַּאי מִי שֶׁהוּא מֵבִין בְּכָל הַדְּבָרִים וְהַמִּסְתָּרִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְיוֹדֵעַ לְהָבִין וּלְהַבְחִין מַעֲלַת עֵרֶךְ כָּל אֶחָד מֵהֶם כְּפִי

מה שהוא באמת, ואפלו אם הוא חכם גדול בכל השבע חכמות לאמתן, אף־על־פי־כן אם אינו מסתכל על התכלית האמת האחרון, ומכל שכן אם טועה, חס ושלום, על־ידי חכמתו עד שכופר, חס ושלום, אפלו בדבר אחד מדברי סופרים, בודאי איש כזה רחוק מאמת לאמתו, והוא משקע ונבוך בתכלית השקר והטעות, ויכול, חס ושלום, להטעות גם אחרים על־ידי חכמתו המדמה והכוזבת, ובאמת הוא מטעה את עצמו, כי אחריתו עדי אובד, רחמנא לצלן, וכמו שכתוב (ירמיה ח׳): "הנה בדבר ה׳ מאסו וחכמת מה להם", כי מה זו חכמה, מאחר שהחכם מאבד עצמו ואחרים לדעת, חס ושלום, ובודאי טוב יותר למי שהוא תם וישר מעודו, ואפלו אם אינו מבין בשום סחורה, ואינו בקי בשום חכמה, אבל עוסק בתורה ובעבודת השם יומם ולילה, וחושב בכל עת על תכליתו הנצחית, כי אף־על־פי שאינו יודע להבחין האמת בין כסף לבדיל, ההבדל הזה הוא רק בכח המדמה, אבל בראשיתם ותכליתם הכל אחד אפלו בגשמיות, כי הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר, ועל־פי־רב אין יכולים להטעות

אוֹתוֹ גַּם בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם, כִּי עַל־פִּי־רֹב תְּמִימֵי־הַדֶּרֶךְ הֵם מְבִינִים בְּיוֹתֵר בְּכָל מִינֵי רַמָּאוּת שֶׁבָּעוֹלָם, דַּיְקָא עַל־יְדֵי דַּרְכֵי הַתְּמִימוּת וְהָאֱמֶת שֶׁלָּהֶם, כִּי מִי שֶׁהוּא אִישׁ אֱמֶת, אֲזַי הוּא מַכִּיר בֶּאֱמֶת אִם פְּלוֹנִי דּוֹבֵר שֶׁקֶר אִם לָאו, וַאֲפִלּוּ אִם לִפְעָמִים מַטְעִים אוֹתוֹ בְּאֵיזֶה דָּבָר מֵעִנְיְנֵי הָעוֹלָם, הַהַטְעָיָה הִיא רַק לְפִי שָׁעָה, וְהַמַּטְעֶה הוּא מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר הַרְבֵּה בְּתַכְלִיתוֹ הַנִּצְחִית, אֲבָל הָאִישׁ הָאֱמֶתִי הַזֶּה הוּא יוֹדֵעַ לְהַבְחִין וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֱמֶת לַשֶּׁקֶר בְּתַכְלִית הַחָכְמָה וְהַהֲבָנָה הָאֲמִתִּית, כִּי הוּא בּוֹרֵחַ מִכָּל הַהֲסָתוֹת וּפִתּוּיֵי הַיֵּצֶר הָרַע לַתַּאֲוֹת וְהַמִּדּוֹת הָרָעוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת מִסִּטְרָא אַחֲרָא, שֶׁהִיא תַּכְלִית הַטֻּמְאָה וְהַשֶּׁקֶר הַגָּמוּר, וּמֵשִׂים אֶל לִבּוֹ שֶׁיִּסְתַּכֵּל וְיָבִין בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם אֵיךְ לְהִתְקָרֵב עַל יָדָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ בֶּאֱמֶת שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ עֶצֶם הָאֱמֶת, נִמְצָא שֶׁעִקַּר הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל הַדְּבָרִים הוּא הַתַּכְלִית, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּכָּוֵן בְּכָל דָּבָר לַאֲמִתָּתוֹ בִּשְׁבִיל שֹׁרֶשׁ תַּכְלִית הָאֱמֶת, שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַתּוֹרָה וְהַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם עֶצֶם הָאֱמֶת, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נִתְבַּטֵּל הַשֶּׁקֶר, שֶׁאַחִיזָתוֹ גַּם־כֵּן מֵהָרִאשִׁית וְהַתַּכְלִית, שֶׁשָּׁם הַכֹּל כָּלוּל בְּאַחְדוּת אַחַת, אֲשֶׁר

עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ כֹּחַ לַשֶּׁקֶר לַהֲפֹךְ אֶת הָאֱמֶת, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ עִקַּר הַכְנָעָתוֹ, כִּי מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר עַל עֶצֶם הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה אֵין יְכוֹלִים לְהַטְעוֹתוֹ לְעוֹלָם, מֵאַחַר שֶׁהוּא חוֹשֵׁב בְּלִבּוֹ שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה רַק אֶת הָאֱמֶת, וַאֲפִלּוּ אִם לִפְעָמִים אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהַבְחִין בָּאֱמֶת הַבְּרוּרָה אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּאֵיזֶה דָּבָר, הוּא מוֹסֵר כָּל תְּנוּעוֹתָיו לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, וּמְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּזַכֵּהוּ לִנְקֻדַּת הָאֱמֶת, וְשֶׁיַּדְרִיכֵהוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת בְּאֹפֶן שֶׁיִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת הַכֹּל רַק כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אֲפִלּוּ אִם לִפְעָמִים נוֹדָע לוֹ אַחַר־כָּךְ שֶׁטָּעָה בְּאֵיזֶה דָּבָר, וְיוֹדֵעַ וּמֵבִין עַכְשָׁו שֶׁכְּפִי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ הָיָה צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּאֹפֶן אַחֵר, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם הָיְתָה גַּם אָז כַּוָּנָתוֹ רְצוּיָה בֶּאֱמֶת, רַק לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי נֶחְשָׁב הַכֹּל לֶאֱמֶת, כִּי רַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי (סַנְהֶדְרִין ק״ו:), וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ה:): וּבִלְבַד שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם, וּבְוַדַּאי אִם לֹא יַטְעֶה הָאָדָם אֶת עַצְמוֹ, וְיִסְתַּכֵּל בְּכָל לִבּוֹ רַק עַל הָאֱמֶת, אֲזַי סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לֶאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ, וְזוֹ הָעֵצָה הַיְעוּצָה וְהַנִּפְלָאָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה, וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי תֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁנִּכְנַס בְּלִבְּךָ וְדַעְתְּךָ אֵיזוֹ מַחֲשָׁבָה אוֹ הִרְהוּר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כָּל זֶה בָּא מֵחֲמַת שֶׁפָּגַמְתָּ בְּטִפֵּי מֹחֲךָ, וְאַתָּה פָּגוּם מְאֹד, כִּי אַחֶרֶת לֹא הָיָה עוֹלֶה עַל לִבְּךָ שׁוּם מַחֲשָׁבוֹת וְהִרְהוּרִים אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הָעַקְמִימִיּוּת שֶׁבַּלֵּב, וּבִפְרָט מִי שֶׁפָּגַם, חַס וְשָׁלוֹם בְּטִפֵּי הַמֹּחַ, שֶׁאָזַי נִפְגָּם מֹחוֹ וְנִתְעַקֵּם לִבּוֹ בְּכַמָּה מִינֵי עַקְמִימִיּוּת וּפְתוּיִים בְּלִי שִׁעוּר וָעֵרֶךְ, וְכָל אֵלּוּ הָעַקְמִימִיּוּת שֶׁבַּלֵּב בְּחִינַת (תְּהִלִּים ל״ח): ״לִבִּי סְחַרְחַר״ הֵם בְּחִינַת מַחֲלֶקֶת דְּסִטְרָא אַחֲרָא, בְּחִינַת (הוֹשֵׁעַ י׳): ״חָלַק לִבָּם״, כִּי הַסִּטְרָא אַחֲרָא הוּא בְּבְחִינַת מַחֲלֶקֶת כַּמּוּבָא, וְזוֹ הַמַּחֲלֶקֶת דְּסִטְרָא אַחֲרָא שָׁרְשָׁהּ בְּכַמָּה מִינֵי הִשְׁתַּלְשְׁלוּת מִבְּחִינַת מַחֲלֶקֶת שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, וּכְשֶׁמַּאֲמִין שֶׁהַמַּחֲלֶקֶת שֶׁבִּקְדֻשָּׁה שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים אֵינָהּ מַחֲלֶקֶת כְּלָל, כִּי אֵלּוּ וְאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, אָזַי נִמְתָּקִין וְנִתְבַּטְּלִין כָּל מִינֵי מַחֲלֶקֶת דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וַאֲזַי הוּא שׁוֹמֵעַ תּוֹכָחוֹת חַיִּים מִכָּל מִינֵי מַחֲלֶקֶת וְעַקְמִימִיּוּת שֶׁבַּלֵּב, שֶׁהֵם רוֹצִים לְהַרְחִיקוֹ מֵהַקְּדֻשָּׁה, וְהוּא מֵבִין

עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ גֹּדֶל הַפְּגָם שֶׁלּוֹ, שֶׁפָּגַם כָּל־
כָּךְ, עַד שֶׁנִּתְעַקֵּם לִבּוֹ כָּל־כָּךְ, וַאֲזַי מְרַחֵם עַל
עַצְמוֹ בְּיוֹתֵר, וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְנִתְקָרֵב עַל־
יְדֵי־זֶה דַּיְקָא לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּמוֹ שֶׁמַּאֲמִין שֶׁכָּל
הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁל הַצַּדִּיקִים הַכֹּל רַק בִּשְׁבִיל תִּקּוּנוֹ, כִּי
בֶּאֱמֶת אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, וְהַמְרִיבָה הִיא
רַק בִּשְׁבִילוֹ — בִּשְׁבִיל נִסָּיוֹן וְהִתְקָרְבוּת שֶׁעַל־
יְדֵי הַהִתְרַחֲקוּת דַּיְקָא, כְּמוֹ־כֵן צְרִיכִים לְהַאֲמִין
שֶׁכָּל מִינֵי עַקְמִימִיּוּת שֶׁבַּלֵּב, בְּוַדַּאי יֵשׁ לָהֶם שֹׁרֶשׁ
בִּקְדֻשָּׁה, הַיְנוּ בְּמַחֲלֹקֶת שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, וְהַהִתְרַחֲקוּת
שֶׁל הָעַקְמִימִיּוּת הִיא תַּכְלִית הַהִתְקָרְבוּת, כִּי עַל־יְדֵי
שֶׁרוֹאֶה גֹּדֶל הָעַקְמִימִיּוּת שֶׁבְּלִבּוֹ וְעֹצֶם רְחוּקוֹ מֵהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יְרַחֵם עַל עַצְמוֹ, וְיִפַּשֵּׁט
הָעַקְמִימִיּוּת שֶׁבְּלִבּוֹ, וְיִתְעוֹרֵר לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה,
וְיִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא; וְעַל־כֵּן
אֲהוּבִי, אָחִי, רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, בִּמְקוֹם לְהַרְהֵר אַחֲרָיו
יִתְבָּרַךְ, רְאֵה לְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֶׂיךָ, וּזְכֹר הֵיטֵב אֶת
חַטֹּאוֹת נְעוּרֶיךָ אֵיךְ שֶׁשָּׁפַכְתָּ זַרְעֲךָ עַל הָאָרֶץ זֶה
יָמִים וְשָׁנִים, וּפָגַמְתָּ בְּהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, וְעַל־כֵּן
אֵיךְ מְלַאֲךָ לִבְּךָ לְהַקְשׁוֹת קֻשְׁיוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ,
וְכֵן מַה לְּךָ לְהִתְעָרֵב בְּמַחֲלֹקֶת שֶׁבֵּין הַצַּדִּיקִים,

הֲלֹא אַתָּה מְנֻוָּל, מְשֻׁקָּץ וּמְתֹעָב, וְהַלְוַאי שֶׁתִּזְכֶּה לְתַקֵּן אֶת עַצְמְךָ הֵיטֵב, וַאֲזַי בֶּאֱמֶת וְשָׁב וְרָפָא לְךָ, הָעִקָּר אַל תַּקְשֶׁה שׁוּם קֻשְׁיוֹת, רַק הַכְנֵס עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר כָּל הַשֵּׂכֶל שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ שֶׁל הַיְרֵאִים וְהַכְּשֵׁרִים כָּל זְמַן שֶׁלֹּא זָכוּ לִשְׁבֹּר תַּאֲוֹת לִבָּם לְגַמְרֵי, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהֶם שׁוּם שֶׁמֶץ רֵיחַ בְּעַלְמָא מִשּׁוּם תַּאֲוָה שֶׁבָּעוֹלָם, עֲדַיִן אֵין לָהֶם שׁוּם שֵׂכֶל כְּלָל, וְכָל שִׂכְלָם הוּא רַק בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא כֹּחַ הַגּוּף כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, וְעַל־כֵּן עִקַּר תִּקּוּנָם לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים, דְּהַיְנוּ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, וּלְהַאֲמִין בָּהֶם וּלְבַטֵּל דַּעְתּוֹ נֶגְדָּם לְגַמְרֵי, כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל כְּלָל, וְאָז יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי הָרוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁל צַדִּיקֵי הָאֱמֶת שֶׁיִּתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה גַּם אֶצְלָם, עַד שֶׁיִּזְכּוּ עַל־יְדֵי־זֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁזֶּה יְסוֹד הַכֹּל, שֶׁזֶּה בְּחִינַת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת עַל

עוֹר בְּהֵמָה, וְעַל־כֵּן מֻתָּר לִכְתֹּב אֲפִלּוּ עַל עוֹר נְבֵלָה וּטְרֵפָה, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה מִמִּין טָהוֹר, לְהוֹרוֹת שֶׁהַכֹּל יְכוֹלִים לְהִתַּקֵּן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִמִּין טָמֵא, דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא יָבוֹא לַצַּדִּיק עִם חָכְמוֹת וַחֲקִירוֹת לְחָקְרוֹ וּלְנַסּוֹתוֹ, וְלֹא תִּהְיֶה טִינָה בְּלִבּוֹ, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת מִין טָמֵא, כִּי עִקַּר הַטֻּמְאָה הוּא בְּחִינַת חֲקִירוֹת וּכְפִירוֹת, אֲבָל כְּשֶׁאֵינוֹ בִּבְחִינַת מִין טָמֵא, רַק עוֹשֶׂה עַצְמוֹ כִּבְהֵמָה טְהוֹרָה, וּמֵכִין וּמְעַבֵּד עַצְמוֹ וְדַעְתּוֹ לְשֵׁם קְדֻשַּׁת תְּפִלִּין, שֶׁזֶּה בְּחִינַת שֶׁהָעוֹר צָרִיךְ לִהְיוֹת מְעֻבָּד לִשְׁמָהּ — לְשֵׁם קְדֻשַּׁת סְתַ״ם, דְּהַיְנוּ שֶׁמַּפְשִׁיטִין וּמְעַבְּדִין אֶת מֹחָם וְדַעְתָּם מִכָּל דֵּעוֹתֵיהֶם וּסְבָרוֹתֵיהֶם וְעַקְמִימִיּוּת שֶׁבִּלְבָּם, שֶׁהָיְתָה לָהֶם עַד הֵנָּה, וּמְכִינִים דַּעְתָּם וְכֹחָם וְכָל גּוּפָם לְקַבֵּל קְדֻשַּׁת הַתְּפִלִּין שֶׁהִיא בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַמֹּחִין שֶׁל הַצַּדִּיק עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כְּהוּא זֶה, וְלִבְלִי לָסוּר מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמֹאל, אָז אַף־עַל־פִּי שֶׁקִּלְקֵל כָּל־כָּךְ עַד שֶׁהוּא בִּבְחִינַת עוֹר נְבֵלָה וּטְרֵפָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא יָכוֹל לְהִתַּקֵּן וּלְקַבֵּל אוֹר קְדֻשַּׁת הַמֹּחִין שֶׁל הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלִּין; וְלָכֵן אִיעָצְךָ, וְתִהְיֶה הַכִי מְאֻשָּׁר בְּחַיֶּיךָ, רְאֵה לְהִתְקָרֵב אֶל צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבִטּוּל

כָּל הַרְגָּשׁוֹתֵיהֶם, וְהֵם יַמְשִׁיכוּ עָלֶיךָ בְּרוּר וְזִכּוּךְ הַמְדַמֶּה, וְיָאִיר מֹחֲךָ כְּמוֹ אוֹר הַתְּפִלִּין, וְאַף שֶׁאַתָּה עַכְשָׁו בִּבְחִינַת עוֹר חַיָּה וּבְהֵמָה, עִם כָּל זֹאת אִם תִּזְכֶּה לְסַלֵּק אֶת דַּעְתְּךָ וְאֶת חָכְמָתְךָ, וְתַכִּיר אֶת עַצְמְךָ הֵיטֵב, וּתְקַבֵּל אֶת דִּבְרֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, אָז בְּוַדַּאי תִּזְכֶּה לְמַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ לִזְכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְתִהְיֶה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, וְיִמְשְׁכוּ עָלֶיךָ עֲרֵבוּת, יְדִידוּת, זִיו, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּישׁ עוֹלָמְךָ בְּחַיֶּיךָ, כִּי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת הֵם עוֹד חַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם כְּדֶגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא; וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם בֶּאֱמֶת.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אֱמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, לֵידַע אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְכָל זֶה הוּא סוֹד קִיּוּם הַמִּצְוֹת, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְקַיֵּם בְּכָל יוֹם, כִּי הַתַּרְיָ"ג מִצְוֹת — רְמַ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה וְשָׁסָ"ה מִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה,

הָעִקָּר לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הֶאָרָה וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת אוֹר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הַמְאִירָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל מ״ג): ״וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבוֹדוֹ״, כְּמוֹ שֶׁעַל־יְדֵי כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה אָנוּ מְקַשְּׁרִין וּמְיַחֲדִין כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמַמְשִׁיכִין אֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית, כְּמוֹ־כֵן לְהֵפֶךְ עַל־יְדֵי עֲבֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכִין כְּפִירוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַפְרִידִין הַמַּלְכוּת מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, דְּהַיְנוּ שֶׁכּוֹפְרִין, חַס וְשָׁלוֹם, בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם־כֵּן כִּבְיָכוֹל אֵינוֹ מַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם בְּהַשְׁגָּחָה שְׁלֵמָה, וְאָז הַחִיּוֹת שֶׁלָּהֶם נִמְשֶׁכֶת דֶּרֶךְ הַקְּלִפּוֹת וְהַחִיצוֹנִים, שֶׁהֵם מַזִּיקִי עַלְמָא, וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת הֵם מְקַבְּלִים עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים עַל־יְדֵי־זֶה, וְזֶה עִקַּר עֹנֶשׁ הַכָּרֵת, כִּי הֵם נִכְרָתִין מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנַת אֱלֹקוּתוֹ עֲלֵיהֶם, בִּבְחִינַת הַשְׁגָּחָה שְׁלֵמָה, שֶׁיַּחְזְרוּ וְיִצְטַיְּרוּ בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ כִּבְיָכוֹל, רַק קֹדֶם שֶׁמַּגִּיעַ כֹּחַ הָרְאוּת מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ עֲלֵיהֶם, נִתְפַּזֵּר מִקֹּדֶם בֵּין הַקְּלִפּוֹת וְהַחִיצוֹנִים, מֵחֲמַת שֶׁהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ עֲלֵיהֶם הִיא מִבָּחַר כְּתִפְיֵהּ (מֵאֲחוֹרֵי כְּתֵפָיו), כַּמְבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם נִכְרָתִין מֵהַשֵּׁם

יִתְבָּרַךְ, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים ק״ט): ״יִהְיֶה אַחֲרִיתָם לְהַכְרִית״, וּבְחִינַת: ״אַחֲרִית רְשָׁעִים נִכְרָתָה״, כִּי הַהַשְׁגָּחָה שֶׁהִיא בְּחִינַת רְאִיָּה וְהִסְתַּכְּלוּת, הִיא בְּחִינַת אוֹר יָשָׁר וְאוֹר חוֹזֵר, הַיְנוּ מַה שֶּׁהוֹלֶכֶת הָרְאוּת וּפוֹגַעַת בְּדָבָר הַנִּרְאֶה הוּא בְּחִינַת אוֹר יָשָׁר, וְזֶה בְּחִינַת רִאשִׁית, וְאַחַר־כָּךְ חוֹזֶרֶת הָרְאוּת וּמְצַטַיֶּרֶת בָּעֵינַיִם, וּמוֹדִיעָה לַדַּעַת לֵידַע הֵיטֵב מַה שֶּׁרָאָה, זֶה בְּחִינַת אוֹר חוֹזֵר, בְּחִינַת אַחֲרִית, וּכְמוֹ־כֵן בְּעִנְיַן הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית כִּבְיָכוֹל, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית בִּשְׁלֵמוּת, הַיְנוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָא אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהוּא לְבַדּוֹ יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אוֹתָנוּ וּמַשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית בְּכָל עֵת, וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מְקַשְּׁרִין וּמְכַוְּנִין עֵינֵי דַּעְתֵּנוּ וְלִבֵּנוּ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְבַד בְּלִי שׂוּם נְטִיָּה אֶל הַצַּד, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה גַּם הוּא יִתְבָּרַךְ מַשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ בְּהַשְׁגָּחָה שְׁלֵמָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַבָּטָה וַהֲשָׁבַת הַהַבָּטָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ חוֹזְרִים וְנִצְטַיְּרִין כִּבְיָכוֹל בְּעֵינֵי הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז הָאַחֲרִית מְקֻשֶּׁרֶת בָּרִאשִׁית, וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ זוֹכִים בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת אַחֲרִית וְסוֹף כָּל דַּרְגִּין לַחֲזוֹר וּלְהִכָּלֵל בְּרֵאשִׁית הַמַּחֲשָׁבָה,

שהיא השגחתו יתברך, וזה בחינת — סוף מעשה במחשבה תחלה, כי השם יתברך הוא ראשון ואחרון ומגיד מראשית אחרית, כי על־ידי השגחתו השלמה, על־ידי־זה מקשרין כל העולמות, ואפילו העולם הגשמי הזה שהוא בחינת אחרית, הכל מקשר ומיחד בתכלית האחדות בראשית המחשבה, וזה בחינת "שמר תם", ליילך בתמימות להאמין בו יתברך בתמימות, כמו שכתוב (דברים י"ח): "תמים תהיה עם השם אלקיך", וזה "וראה ישר" — להביט ולהסתכל אליו יתברך ישר ובכוון גדול, בלי שום נטיה אל הצד, חס ושלום, כי המאמין בהשם יתברך באמת הוא אצלו כאלו רואה בעיניו ממש, ועיניו מביטות תמיד להשם יתברך לבד בלי שום חכמות וחקירות ונטיה אל הצד, חס ושלום, רק שמביט וצופה ובוטח בו יתברך לבד באמונה שלמה, שכל חיותו ופרנסתו וכו' הכל הוא רק ממנו יתברך לבד, ועל־ידי־זה נמשכת עליו בחינת השגחה שלמה, ואז מתקשרת האחרית ונתאחדת בראשית, שהוא עקר התכלית שאליה אנו מקוים, וזה שסיים: "כי אחרית לאיש שלום", וזה — "טוב אחרית דבר מראשיתו", כי זה עקר

הַתַּכְלִית הַמְקֻוֶּה שֶׁל הַתְּמִימִים — שֶׁיִּזְכּוּ לְאַחֲרִית טוֹבָה, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּזְכּוּ שֶׁתִּתְקַשֵּׁר הָאַחֲרִית לָרִאשִׁית, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּהְיוּ נִכְלָלִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹא־כֵן הָרְשָׁעִים, כִּי מֵחֲמַת כְּפִירוֹתָם שֶׁכָּפְרוּ בֶּאֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם רוֹצִים לְהַפְרִיד הָאַחֲרִית מֵהָרִאשִׁית, הַיְנוּ הַנְהָגַת זֶה הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אַחֲרִית, מֵהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהִיא בְּחִינַת רִאשִׁית, עַל־כֵּן עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר: "אַחֲרִית רְשָׁעִים נִכְרָתָה", בְּחִינַת עֹנֶשׁ כָּרֵת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן מְבֹאָר בַּסְּפָרִים, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁנְּעוֹרִין בַּלַּיְלָה וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, מְבַטְּלִין עֹנֶשׁ כָּרֵת, כִּי עַל־יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה כָּל הַלַּיְלָה, שֶׁהַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת עֵינַיִם, עַל־יְדֵי־זֶה מְתַקְּנִין אֶת הָעֵינַיִם, כְּדֵי לְכַוֵּן עֵינָיו לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְחַבֶּרֶת וְנִתְקַשֶּׁרֶת הָאַחֲרִית בָּרִאשִׁית, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתַּקֵּן פְּגַם הַכָּרֵת, וְעַל־כֵּן נְעוֹרִין בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת, שֶׁאָז זְמַן קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵינַיִם, בְּחִינַת אֱמוּנָה בַּהַשְׁגָּחָה, וְעַל־כֵּן לוֹמְדִים אָז מִכָּל סֵדֶר, וְכֵן מִכָּל סֵפֶר וְסֵפֶר שֶׁבַּנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים, וְכֵן מִכָּל מַסֶּכֶת רַק הָרִאשִׁית וְהָאַחֲרִית, כְּדֵי לְחַבֵּר הָאַחֲרִית בָּרִאשִׁית; רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי, מַה לְּפָנֶיךָ, וְאַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, רַק הַדְבֵּק עַצְמְךָ בּוֹ

יִתְבָּרַךְ, וְהַתְמֵד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי־
זֶה יִזְדַּכֵּךְ מֹחֲךָ וְכָל חוּשֶׁיךָ, וְתִהְיֶה נַעֲשָׂה אָדָם אַחֵר
לְגַמְרֵי, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ תָּמִיד עֲרֵבוּת, נְעִימוּת,
יְדִידוּת, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ
מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל!

ז.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְסַלֵּק מִמֹּחֲךָ וְדַעְתְּךָ
וּמַחֲשַׁבְתְּךָ כָּל מִינֵי קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ,
כִּי כָּל אֵלּוּ הַקֻּשְׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁעוֹלִים
עַל דַּעְתְּךָ, הֵם הֵם הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָאתָ בַּעֲוֹנוֹתֶיךָ
הָרַבִּים, וְעַל־כֵּן נִסְתָּר מִמְּךָ הָאוֹר, וְעוֹלוֹת עַל דַּעְתְּךָ
קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וּבִלְבּוּלִים, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר כָּל
הַצָּרוֹת נִמְשָׁכוֹת מִבְּחִינַת מֹחִין דְּקַטְנוּת, שֶׁהֵם בְּחִינַת
דִּינִים, שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת הַקְּלִפּוֹת הַמְצָרִין לְיִשְׂרָאֵל,
חַס וְשָׁלוֹם, וְעִקַּר הַקְּלִפּוֹת הֵם הַכְּפִירוֹת הַנֶּאֱחָזִין
בַּמֹּחִין דְּקַטְנוּת בְּיוֹתֵר, כִּי מֵחֲמַת שֶׁהַמֹּחַ בְּקַטְנוּת
יוֹתֵר, אֲזַי כָּל חֲקִירָה וְקֻשְׁיָה גְּדוֹלָה מִדַּעְתּוֹ מְאֹד,
עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְיַשְׁבָּהּ, אַף־עַל־פִּי שֶׁבֶּאֱמֶת הַקֻּשְׁיָה
הִיא שְׁטוּת גְּדוֹלָה לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ גָּדוֹל בֶּאֱמֶת,

וְלֹא זוֹ אַף זוֹ, שֶׁמַּחֲמַת שֶׁמֹּחוֹ יוֹנֵק מִמֹּחִין דְּקַטְנוּת, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגָּרִין בּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, הַקְּלִפּוֹת, עַד שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּאֲוָה גְּדוֹלָה לַחֲקֹר וּלְהִכָּנֵס בַּחֲקִירוֹת, וְהוּא עוֹשֶׂה מֵהֶפֶךְ אֶל הַפֶּךְ, כִּי לְפִי קַטְנוּת מֹחוֹ הָיָה רָאוּי לוֹ לִבְרֹחַ אֲפִלּוּ מֵחֲקִירָה קַלָּה שֶׁבַּקַּלּוֹת, וְלֹא דַּי שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, אַף גַּם רוֹצֶה לְהִכָּנֵס בַּחֲקִירוֹת גְּדוֹלוֹת, שֶׁאֲפִלּוּ גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ אֵינָם יְכוֹלִים לְהִכָּנֵס לְשָׁם, וּמִזֶּה בָּאוֹת כָּל הַכְּפִירוֹת וְהַמְבוּכוֹת שֶׁל כָּל הַחוֹקְרִים, מֵחֲמַת שֶׁאֵינָם מַכִּירִים אֶת מְקוֹמָם, וְנִדְמֶה לָהֶם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מֹחַ גָּדוֹל, עַל־יְדֵי שֶׁרוֹאִים שֶׁבָּאוּ לְכָל הַחָכְמוֹת וְהַהַמְצָאוֹת בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם, אֲבָל אֵינָם יוֹדְעִים שֶׁכָּל אֵלּוּ הַחָכְמוֹת הֵם נִמְשָׁכִין רַק מִמֹּחִין דְּקַטְנוּת, וַעֲדַיִן לֹא זָכוּ לָגַעַת כְּלָל בְּשׁוּם הִתְנוֹצְצוּת הַמֹּחַ הַנִּמְשָׁכֶת מִמֹּחִין דְּגַדְלוּת, וְהֵם רוֹצִים לְהִכָּנֵס בַּחֲקִירוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי כָּךְ טֶבַע הַמֹּחִין דְּקַטְנוּת, כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ גָּדוֹל, הוּא יוֹדֵעַ וּמֵבִין וּמַשִּׂיג הָאֱמֶת, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין דַּרְכֵי הַשֵּׁם, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אֱמוּנָה אֲמִתִּית, אֲבָל מֵחֲמַת קַטְנוּת הַמֹּחִין שֶׁשָּׁם נֶאֱחָזוֹת קְלִפּוֹת שֶׁהֵן בְּחִינַת כְּפִירוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה נִדְמֶה לָהֶם שֶׁהֵם חֲכָמִים וְנִכְנָסִים בַּחֲקִירוֹת, עַד שֶׁנּוֹפְלִים בִּמְבוּכוֹת גְּדוֹלוֹת,

שֶׁכָּל הַצָּרוֹת נִמְשָׁכוֹת מִשָּׁם, וְזֶה סוֹד קְרִיעַת יַם סוּף, שֶׁמִּבֹּאָר בַּכַּוָּנוֹת שֶׁהוּא סוֹד מֹחִין דְּקַטְנוּת, שֶׁאָז אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ הַיִּחוּד, כִּי אִם עַל־יְדֵי עַתִּיקָא, וְעַל זֶה נֶאֱמַר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ: בְּהַאי מִלָּה לֹא תִּשְׁאַל וְלֹא תְּנַסֶּה אֶת הַשֵּׁם, כִּי זֶה עִקַּר הַנֵּס שֶׁל קְרִיעַת יַם סוּף, שֶׁהָיוּ אָז בְּצָרָה גְּדוֹלָה, וְהַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים, שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת וְהַקֻּשְׁיוֹת וְהַצָּרוֹת הַנִּמְשָׁכִין מִמֹּחִין דְּקַטְנוּת רָצוּ לְהִתְאַחֵז בָּהֶם מְאֹד, רַק הֵם זָכוּ לְסַלֵּק אָז דַּעְתָּם לְגַמְרֵי וּלְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה לְבַד, וְזָכוּ לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמָם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִבְּחִינַת עַתִּיק, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקָרְשׁוּ הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים, וְזָכוּ לַהֲפֹךְ לָהֶם הַיָּם לְיַבָּשָׁה, עַל־יְדֵי שֶׁסִּלְקוּ דַּעְתָּם, שֶׁהִיא בְּחִינַת יָם, וְסָמְכוּ עַל הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת יַבָּשָׁה, וְזֶה בְּהַאי מִלָּה לֹא תִּשְׁאַל וְלֹא תְּנַסֶּה אֶת הַשֵּׁם, כִּי זֶה עִקַּר קְרִיעַת יַם סוּף — לִבְרֹחַ מֵחֲקִירוֹת וּמְבוּכוֹת, שֶׁאָסוּר לְהִכָּנֵס בָּהֶם, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִמֹּחִין דְּקַטְנוּת, וּלְהִתְחַזֵּק רַק בֶּאֱמוּנָה לְבַד; לָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְיָאִיר לְךָ תָּמִיד אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר לֹא שִׁעֲרָתְךָ מִימֶיךָ, כִּי הָעִקָּר

תָּלוּי כְּפִי שֶׁמַּשְׁלִיךְ חָכְמָתוֹ הַמְדֻמֶּית לְגַמְרֵי, וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא רֹאשׁ הַכֹּל, הַיְנוּ, כִּי הָרֹאשׁ וְהָרִאשׁוֹן בְּהַשָּׂגַת הַקְּדֻשָּׁה וּבְהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי הַהַשָּׂגוֹת וְכָל הַצְּמִצוּמִים דִּקְדֻשָּׁה שֶׁזּוֹכִים עַל יָדָם לְהַשִּׂיג אֱלֹקוּת, כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת אֱמוּנָה שֶׁהִיא יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״, וּכְתִיב (חֲבַקּוּק ב׳): ״צַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה״, כִּי אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים וּקְטַנֵּי עֵרֶךְ בְּוַדַּאי עִקַּר חִיּוּתָם וְתִקְוָתָם לִזְכּוֹת לַתַּכְלִית הַנִּצְחִית וְהָאֲמִתִּית הוּא רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, אַךְ אֲפִלּוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל גָּדוֹל, וְהוּא לַמְדָן וְחָרִיף גָּדוֹל בַּשַּׁ״ס וּבַפּוֹסְקִים, וַאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ לוֹ יַד גַּם בְּחָכְמַת הַקַּבָּלָה בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וּבְכִתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא זָכָה עַצְמוֹ מִזֻּהֲמַת הַנָּחָשׁ, וְלֹא שִׁבֵּר

עֲדַיִן לְגַמְרֵי תַּאֲוַת גּוּפוֹ וְחָמְרוֹ, וְיֵשׁ לוֹ עֲדַיִן אֵיזוֹ אַחִיזָה וְשֶׁמֶץ דָּבָר מִתַּאֲוַת הַגּוּף וְהֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּוַדַּאי עֲדַיִן אֵין שִׂכְלוֹ שָׁלֵם, וְאָסוּר לוֹ לְהִכָּנֵס בְּשִׂכְלוֹ בְּחָכְמַת הַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי יוּכַל לְהִכָּשֵׁל מְאֹד וְלִפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק רַק בֶּאֱמוּנָה, וּלְהַשְׁלִיךְ שִׂכְלוֹ לְגַמְרֵי, וְלִסְמֹךְ עַל אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְעַל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים אֲשֶׁר כָּפוּ אֶת יִצְרָם וְשָׁבְרוּ אֶת הַחֹמֶר לְגַמְרֵי, כִּי רַק הֵם זָכוּ לְהַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֲפִלּוּ צַדִּיקִים כָּאֵלּוּ, שֶׁטָּהֲרוּ וְקִדְּשׁוּ עַצְמָם מִזְּהֲמַת הַנָּחָשׁ לְגַמְרֵי, וְשָׁבְרוּ כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וּבִטְּלוּ אֶת הַגּוּף וְהַחֹמֶר לְגַמְרֵי, גַּם הֵם הָיָה עִקַּר הִתְחַזְּקוּתָם רַק עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג שׁוּם הַשָּׂגָה וְלָדַעַת שׁוּם יְדִיעָה אֲמִתִּית בְּהִתְנוֹצְצוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא הַשַּׁעַר שֶׁדַּרְכּוֹ נִכְנָסִין לְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת וּלְכָל הַהַשָּׂגוֹת וּלְכָל הַיְדִיעוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, בִּבְחִינַת — "בְּזֹאת יָבוֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ" "בְּזֹאת" הִיא בְּחִינַת "מַלְכוּת", בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁהִיא יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר י"ט): "זֹאת הַתּוֹרָה" וְכוּ', זֹאת דַּיְקָא, וְזֶה שֶׁהָאֱרִיךְ

בַּתְּקוּנִים דְּלֵית רְשׁוּת לַנָּבִיא וְחוֹזֶה לְאַעֲלָא לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ', כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב וּלְהַכָּנֵס לְשׁוּם קְדֻשָּׁה וּלְשׁוּם הַשָּׂגָה וּלְשׁוּם יְדִיעָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל הַמִּלְחָמוֹת וְכָל הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אִי אֶפְשָׁר לְנַצֵּחַ שׁוּם מִלְחָמָה וְלַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן, כִּי אִם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּתְּקוּנִים: וְדָוִד כַּד הֲוֵי עָאל בִּקְרָבָא לֹא אִתְרַחֵץ אֶלָּא בַּה', (וְדָוִד כְּשֶׁהָלַךְ לְלָחֹם לֹא בָּטַח אֶלָּא בְּהַשֵּׁם), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים כ"ז): "אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה" וְכוּ' "בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ", הֵינוּ שֶׁעִקַּר בִּטְחוֹנוֹ וְתִקְוָתוֹ הָיָה בָּאֱמוּנָה, שֶׁנִּקְרֵאת "זֹאת", דְּהֵינוּ שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא חָזָק בֶּאֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן יָדַע שֶׁבְּוַדַּאי יַעֲמֹד נֶגֶד כָּל הַמַּחֲנוֹת וְהַמִּלְחָמוֹת שֶׁל הַיֵּצֶר הָרַע וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא, וּבְוַדַּאי יוּכַל לְנַצְּחָם וּלְשָׁבְרָם, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה חֲזָקָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּקְרֵאת "זֹאת", וְהַנָּבִיא כְּשֶׁרָאָה אֹרֶךְ הַגָּלוּת, לֹא הָיְתָה לוֹ תִּקְוָה לָצֵאת מִשָּׁם, כִּי אִם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה שֶׁנִּקְרֵאת "זֹאת", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה): "זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל־כֵּן אוֹחִיל" וְכוּ', כִּי מִי שֶׁיִּהְיֶה חָזָק בֶּאֱמוּנָה, בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לְנַצֵּחַ אֶת הַמִּלְחָמָה, וְלָצֵאת מִן הַגָּלוּת,

וְעַיֵּן בַּתְּקוּנִים שֶׁהֶאֱרִיךְ בְּעִנְיַן בְּחִינָה שֶׁל "זֹאת", שֶׁיַּעֲקֹב מָסַר זֹאת לְבָנָיו, וּמֹשֶׁה בֵּרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּ"זֹאת", וְהַכֹּל הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב עַל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁנִּקְרֵאת "זֹאת", וְהִיא יְסוֹד הַכֹּל.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּגַשְׁמִיּוּת, כְּמוֹ־כֵן הוּא בְּרוּחָנִיּוּת, כִּי הַגַּשְׁמִיּוּת הִיא מָשָׁל עַל הָרוּחָנִיּוּת, וְכֵן הָרוּחָנִיּוּת נִתְלַבֶּשֶׁת בְּתוֹךְ הַגַּשְׁמִיּוּת, וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לָדַעַת הֵיטֵב אֲשֶׁר עִקַּר הַיְדִיעָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעְתְּ אֶת הַשֵּׁם". כְּמוֹ שֶׁאָנוּ רוֹאִים שֶׁעִקַּר הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה בְּעִנְיְנֵי עֵסֶק וּמַשָּׂא וּמַתָּן הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה דַּיְקָא, וְזֶה יְסוֹד כָּל הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְהַמִּסְחָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, הַכֹּל עַל־יְדֵי שֶׁאֶחָד מַאֲמִין לַחֲבֵרוֹ שֶׁיּוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא נֶאֱמָן וְאִישׁ אֱמֶת, כִּי בְּלֹא אֱמוּנָה לֹא יִתְקַיֵּם שׁוּם עֵסֶק וּמַשָּׂא וּמַתָּן, כְּמוֹ לְמָשָׁל כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֶה לֵידַע הַמַּקָּח שֶׁל אֵיזוֹ סְחוֹרָה בַּמֶּרְחָקִים, כְּדֵי לֵידַע אִם לִסְחֹר בְּזוֹ הַסְּחוֹרָה כָּאן

וּלְהוֹלִיכָהּ לְשָׁם לַמֶּרְחָקִים וּלְהַרְוִיחַ בָּהּ, אֲזַי אִם יִרְצֶה לִבְלִי לִסְמֹךְ עַל שׁוּם נֶאֱמָנוּת שֶׁל אֵיזֶה בֶּן־אָדָם, בְּוַדַּאי לֹא יֵדַע לְעוֹלָם הַמִּקָּח, אִם לֹא שֶׁיְּצַטָּרֵךְ קֹדֶם כָּל מִסְחָר לִנְסֹעַ לְשָׁם וְלִרְאוֹת אֵיךְ הַמִּקָּח עִם סְחוֹרָה זוֹ, וּבְתוֹךְ כָּךְ שֶׁיַּחֲזֹר לְבֵיתוֹ אֶפְשָׁר שֶׁיּוּזַל הַמִּקָּח, וְכֵן לְהַעֲמִיד עַל חָכְמָתוֹ וְשִׂכְלוֹ שֶׁמִּבִּין מֵרָחוֹק שֶׁבִּזְמַן זֶה מְחֻיָּב לְהַצְלִיחַ מִסְחָר זֶה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, זֶה בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר, כִּי כְּבָר רָאִינוּ כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁהָיְתָה הַסְּבָרָה נוֹתֶנֶת שֶׁיִּהְיֶה הַמִּקָּח מִמִּסְחָר זֶה בְּיֹקֶר, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה אַחַר־כָּךְ דַּיְקָא בְּזוֹל גָּדוֹל, נִמְצָא שֶׁהַיְדִיעָה שֶׁעַל־פִּי סְבָרָה וְהַחָכְמָה בְּעֵסֶק מִסְחָר, זֶה אֵינוֹ יְדִיעָה כְּלָל, וְלִנְסֹעַ בְּעַצְמוֹ לִרְאוֹת בְּעֵינָיו גַּם־כֵּן אִי אֶפְשָׁר, וּבְהֶכְרֵחַ שֶׁיִּסְמֹךְ עַל אֵיזֶה אִישׁ נֶאֱמָן שֶׁיִּבְחַר לוֹ שֶׁרָאוּי לוֹ לִסְמֹךְ עָלָיו, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא אוֹהֵבוֹ בֶּאֱמֶת, וְיֵשׁ לוֹ נֶאֱמָנוּת, וּכְשֶׁזֶּה הַנֶּאֱמָן בֶּאֱמֶת כּוֹתֵב לוֹ יְדִיעָה מִמֶּרְחָקִים מֵאֵיזֶה מִקָּח מִסְחוֹרָה וְכַיּוֹצֵא, אֲזַי זֹאת הַיְדִיעָה הִיא יְדִיעָה בְּרוּרָה אֲצָלוֹ בְּלִי סָפֵק, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ מֵבִין בְּשִׂכְלוֹ שׁוּם סְבָרָה וְשֵׂכֶל שֶׁיִּהְיֶה הַמִּקָּח כָּךְ, אַדְרַבָּה הַסְּבָרָה נוֹתֶנֶת שֶׁיִּהְיֶה בְּהֵפֶךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא יוֹדֵעַ יְדִיעָה בְּרוּרָה וַאֲמִתִּית

שֶׁהַמִּקָּח הוּא כָּךְ, עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, שֶׁמַּאֲמִין לַחֲבֵרוֹ הַנֶּאֱמָן שֶׁבְּוַדַּאי לֹא יְשַׁקֵּר לוֹ, וּבְוַדַּאי כּוֹתֵב לוֹ הָאֱמֶת, נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה שֶׁהוּא יְסוֹד הַמִּסְחָר אֶצְלוֹ, הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי אֵין קִיּוּם לָעוֹלָם בְּלֹא אֱמוּנָה, כִּי כָּל הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְהָעֲסָקִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְכָל הַהִתְחַבְּרוּת שֶׁבֵּין בְּנֵי־אָדָם אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְקַיֵּם בְּלֹא אֱמוּנָה, כִּי אֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה אָדָם חָכָם גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, אִם יִרְצֶה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת שׁוּם מַשָּׂא וּמַתָּן עַד שֶׁיֵּדַע מַהוּת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן בְּחָכְמָתוֹ דַּיְקָא, וְלֹא לִסְמֹךְ עַל נֶאֱמָנוּת חֲבֵרוֹ, וְכֵן לֹא יִרְצֶה לִתֵּן שׁוּם דָּבָר מִיָּדוֹ לַחֲבֵרוֹ, מֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין לְשׁוּם אָדָם, אֲזַי בְּוַדַּאי לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֵסֶק וְשׁוּם מַשָּׂא וּמַתָּן, כִּי כָּל הָעֲסָקִים וְהַמַּשָּׂא וּמַתָּן בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיוּ עַל־יְדֵי נֶאֱמָנוּת, שֶׁאֶחָד מַאֲמִין לַחֲבֵרוֹ, רַק שֶׁכָּל אֶחָד מְבַקֵּשׁ לוֹ אִישׁ נֶאֱמָן שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לוֹ לִסְמֹךְ עָלָיו, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים בְּלֹא נֶאֱמָנוּת לְשׁוּם אָדָם, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת מַשָּׂא וּמַתָּן הָעֵסֶק, בִּפְרָט הָעֲסָקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהֵם לַמֶּרְחָקִים; נִמְצָא שֶׁכָּל הַנֶּאֱמָנוּת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ הַכֹּל נִמְשָׁךְ וְנִשְׁתַּלְשֵׁל מִכֹּחַ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁצְּרִיכִים לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְצַדִּיקָיו וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁבָּרָא הַשֵּׁם

יִתְבָּרַךְ כֹּחַ הָאֱמוּנָה בָּאָדָם שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כֹּחַ וּבְחִירָה לְהַאֲמִין בָּאֱמֶת, אַף־עַל־פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשִּׂיג בְּשִׂכְלוֹ עֲדַיִן בִּשְׁלֵמוּת, וּמִשָּׁם נִשְׁתַּלְשְׁלָה הַנֶּאֱמָנוּת וְהָאֱמוּנָה שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, שֶׁהוּא קִיּוּם הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מַסֶּכֶת כַּלָּה פֶּרֶק ב׳): "הַמַּחֲלִיף בְּדִבּוּרוֹ כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה", כִּי כְּשֶׁמְּשַׁקֵּר לַחֲבֵרוֹ בְּאֵיזֶה מַשָּׂא וּמַתָּן וְאֵין לוֹ נֶאֱמָנוּת, הוּא פּוֹגֵם בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְנֶחְשָׁב כְּעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ, כִּי הַנֶּאֱמָנוּת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ נִמְשֶׁכֶת גַּם־כֵּן מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז יִזְכֶּה לְקַשֵּׁר רוּחָנִיּוּת לְגַשְׁמִיּוּת וְגַשְׁמִיּוּת אֶל רוּחָנִיּוּת, וְתָמִיד יַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, זִיו וְחִיּוּת אוֹר הָאֱלֹקִי, אַשְׁרֵי לוֹ!

י.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְהַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר כְּלָל הַדָּבָר, שֶׁהָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה בִּפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חֲקִירוֹת וְחָכְמוֹת כְּלָל, וּכְשֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת חָזָק בָּזֶה יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה, אֲזַי אִם יִזְכֶּה, יַחֲמֹל

עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיִפְתַּח לוֹ שְׁבִילֵי הַשֵּׂכֶל, וְיוּכַל לְהַשִּׂיג וּלְהָבִין מְעַט בִּידִיעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁיִּזְכֶּה לְאֵיזוֹ יְדִיעָה וְהַשָּׂגָה, הוּא צָרִיךְ לִתֵּן גְּבוּל לְדַעְתּוֹ שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל בַּמֶּה שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת, כִּי בְּמֻפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרֹשׁ, רַק לִסְמֹךְ עַל אֱמוּנָה לְבַד, כִּי לְעוֹלָם צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק רַק בֶּאֱמוּנָה, שֶׁהִיא הַיְסוֹד וְהַקְּיוּם שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהָאֱמוּנָה הִיא בָּרֹאשׁ וּבַסּוֹף וּבָאֶמְצַע, בִּבְחִינַת — "אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹקִים", אֲנִי הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת אֱמוּנָה כַּיָּדוּעַ, וּמִבַּלְעֲדֵי הָאֱמוּנָה אִי אֶפְשָׁר לָדַעַת מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת — "וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹקִים".

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

מוֹהֲרַא״שׁ נ״י אָמַר: הַיּוֹם הַזֶּה עִקַּר הַלִּמּוּד שֶׁצְּרִיכִים לִלְמֹד עִם אֲחֵרִים, הוּא רַק לִמּוּד אֱמוּנָה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְלַחֲזֹר עַל זֶה פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, לֵידַע שֶׁיֵּשׁ מָצוּי נִמְצָא, וְהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַמַּמְצִיא הַנִּמְצָאוֹת וְכָל הַנִּמְצָאִים מִשָּׁמַיִם וָאָרֶץ, וּמַה שֶּׁבֵּינֵיהֶם לֹא נִמְצְאוּ, אֶלָּא מֵאֲמִתַּת הִמָּצְאוֹ, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאַף שֶׁבָּעַיִן רוֹאִים אֵיךְ הַגֶּשֶׁם וְהַטֶּבַע מִתְגַּבְּרִים וְכוּ׳, הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן וְכוּ׳, לִרְאוֹת אִם יַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל אַף כָּל הַהַסְתָּרוֹת וְהַכִּסּוּיִים.

(אִמְרֵי מוֹהֲרַא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן שפה)

קוּנְטְרֵס

שִׂמְחַת אֱמוּנָה

יִגַּלֶּה אֶת מַעֲלַת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מַכְנֶסֶת בָּאָדָם שִׂמְחַת הַחַיִּים, וְזוֹכֶה לְהִתְבַּטֵּל רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

*

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,
וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכָּמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

אֶחָד שָׁאַל אֶת מוֹהַרָא״שׁ נ״י: מַהִי חָכְמָה אֲמִתִּית? עָנָה וְאָמַר: מִי שֶׁחוֹשֵׁב בֶּאֱמֶת עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִי וְעַל יוֹם הַמָּוֶת וְהַקְּבוּרָה וְכוּ׳ וְעַל עֲלִיַּת נִשְׁמָתוֹ לְמַעְלָה וְכוּ׳, וּנְתִינַת דִּין וְחֶשְׁבּוֹן תָּמִיד לְפָנֵי עֵינָיו, זוֹהִי הַחָכְמָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וּמִי שֶׁתָּמִיד זוֹכֵר זֹאת, הוּא הֶחָכָם הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר.

(אִמְרֵי מוֹהַרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן תנז)

קוּנְטְרֵס

שִׂמְחַת אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה בְּחַיֵּי הָאָדָם כְּמוֹ "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהִיא — שֶׁיּוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאַף שֶׁיְּדִיעָה זוֹ הִיא מִצַּד הַיְדִיעָה, וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא בְּלֹא יְדִיעָה, כִּי מַה שֶּׁהָאָדָם יוֹדֵעַ וּמֵבִין בְּדַעְתּוֹ לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לְהַאֲמִין, וּמַה שֶּׁהָאָדָם מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שָׁם לֹא שַׁיָּכֶת יְדִיעָה, אֲבָל לֹא כֵן הִיא

הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ אֶחָד וְאֵין בִּלְעָדָיו אַחֵר, וְעַל־כֵּן הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא וְאֵין שׁוּם דָּבָר שֶׁיִּתְפָּרֵד מִמֶּנּוּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בַּלְבוּשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר לְמַרְאֵה עֵינֶיךָ, וְעַל־כֵּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַתְחִיל לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לִידִיעָה — לֵידַע בַּמֶּה שֶׁהוּא מַאֲמִין, כִּי בְּדָבָר גַּשְׁמִי, אִם מְסַפְּרִים לוֹ אֵיזֶה סִפּוּר, אִם לֹא יֵדַע אֶת הַדָּבָר לֹא יָבִין אוֹתוֹ, וְיִצְטָרֵךְ לְהַאֲמִין לַמְסַפֵּר, לֹא כֵן בְּדָבָר רוּחָנִי, כְּשֶׁאָדָם מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּמְסַלֵּק אֶת חָכְמָתוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, הָאֱמוּנָה הַזּוֹ הִיא עֶצֶם הַיְדִיעָה וְהִיא שִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ, כִּי לֹא יִהְיֶה אָדָם עָצוּב, כִּי אִם כְּשֶׁהוּא חָסֵר יְדִיעָה, לֹא כֵן כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ בְּבֵרוּר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ כְּמוֹ "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה", עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וּבְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְכָל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, לֵךְ וּבָרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה מִן הַשָּׁמַיִם.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַשְׁבֵּרִים וְגַלִּים, וְסוֹבֵל מַה שֶּׁסּוֹבֵל — יְרִידוֹת וְקַטְנוּת וְכוּ', וַחֲלִשׁוּת הַדַּעַת וְכוּ', עִם כָּל זֹאת זֶה עִקַּר גְּדֻלַּת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל — שֶׁיִּזְכֶּה לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבָזֶה שֶׁיַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, זֶה עִקַּר שִׂמְחַת הַחַיִּים, שִׂמְחַת־הַנֶּפֶשׁ, כִּי "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי שִׂמְחָה וֶאֱמוּנָה תְּלוּיוֹת זוֹ בָּזוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לָאָדָם לִשְׂמֹחַ וּלְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ מִכָּל צָרוֹתָיו וּבְעָיוֹתָיו — מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — שֶׁיֵּדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אֶת הַכֹּל, כִּי בֶּאֱמֶת אַפִּלּוּ בְּתוֹךְ הַיְרִידוֹת וּבְתוֹךְ הַנְּפִילוֹת גַּם שָׁם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבְתוֹךְ דַּחֲקוּתוֹ גַּם שָׁם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְצַמְצֵם אֶת עַצְמוֹ מֵאַיִן סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, לְהַחֲיוֹת אֶת נֶפֶשׁ כָּל חַי, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה כָּזוֹ לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וּבִלְעָדָיו

אֵין נִמְצָא, וְאָז בֶּאֱמֶת יִגָּאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו וּמִכָּל הַרְפַּתְקָאוֹתָיו; עַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּ"שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְלֵידַע, שֶׁבְּוַדַּאי סוֹף כָּל סוֹף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב, וְאַל תִּיָּאֵשׁ אֶת עַצְמְךָ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְאַף שֶׁלְּעֵת עַתָּה מֻרְבּוּי צָרוֹתֶיךָ אֵין לְךָ אֲפִלּוּ מַרְאֶה מָקוֹם לִישׁוּעָה, עִם כָּל זֹאת עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, תּוּכַל לְהַגִּיעַ לְשִׂמְחָה כָּזוֹ, שֶׁתַּרְגִּישׁ בֶּאֱמֶת אֶת הַיְשׁוּעָה, כִּי "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" עוֹלָה עַל הַכֹּל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל וְהַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, שֶׁאָז יִהְיֶה תָּמִיד שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת הַחַיִּים בְּשִׂמְחָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁהָאָדָם יַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת שֶׁכָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה עִמּוֹ בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגַשְׁמִי וּבֵין

מְבַעֲלֵי בְּחִירָה הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּכְכָל שֶׁיַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, וְיָבוֹא לְשִׂמְחַת־הַנֶּפֶשׁ, כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בָּאֱמוּנָה, זוֹהִי שִׂמְחַת־הַנֶּפֶשׁ, כִּי "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" בִּשְׁלֵמוּת מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְשִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ — שֶׁהוּא תָּמִיד שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, וְאֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֵינוֹ דּוֹאֵג שׁוּם דְּאָגוֹת בָּעוֹלָם, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה לוֹ אָדָם מִבִּלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ?! וְכֵן אֵינוֹ מְקַנֵּא בְּשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְהוּא שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, וְאֵינוֹ מְצַפֶּה לְשׁוּם שָׂכָר, כִּי עִקַּר הַשָּׂכָר שֶׁלּוֹ הוּא רַק לְהַשִּׂיג אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הַשָּׂכָר הַזֶּה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, כִּי "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הִיא הַשָּׂכָר שֶׁאָנוּ מְקַוִּים אֵלֶיהָ, הַיְנוּ שֶׁהָאָדָם יַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד רַק אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְיַצִּיר תָּמִיד בְּדַעְתּוֹ אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא נִכְלָל בְּתוֹךְ הָאוֹר הַזֶּה; אָחִי, אָחִי, אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחַת־הַנֶּפֶשׁ כְּמוֹ "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּ"שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה", שֶׁאָז לֹא יְקַנֵּא בְּשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אַדְרַבָּה הוּא מוֹכֶן

לִתְרֹם לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מֵאוֹרוֹ הַבּוֹעֵר בּוֹ מֵהָאוֹר הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בִּשְׁלֵמוּת בְּ"שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, הוּא מוּכָן תָּמִיד לִתְרֹם לְזֻלָּתוֹ מֵהָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁבּוֹעֵר בּוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינוֹ מְקַנֵּא בְּזֻלָּתוֹ כְּלָל, וְאָז דַּיְקָא חַי חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים עֲרֵבִים וּמְתֻקִּים, כִּי לְהַפּוּךְ מִי שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה, וְתָמִיד חוֹשֵׁב שֶׁאֶחָד יָכוֹל לָקַחַת אֶת שֶׁלּוֹ, וְתָמִיד דּוֹאֵג מַה יִּקְרֶה לוֹ מִזֻּלָּתוֹ, אוֹ אוּלַי זֻלָּתוֹ יִכְבֹּשׁ אוֹתוֹ וְכוּ', אוֹ יַצְלִיחַ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ וְכוּ', אוֹ יִתְפַּרְסֵם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ וְכוּ', הוּא תָּמִיד בִּדְאָגוֹת וּבִפְחָדִים, לֹא כֵן מִי שֶׁהוּא תָּמִיד מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז אֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לִחְיוֹת עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתָמִיד תִּשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ אֶל הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית שֶׁהִיא "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה", אֲשֶׁר אָז דַּיְקָא תַּרְגִּישׁ נֹעַם וַעֲרֵבוּת, זִיו וִידִידוּת וְחִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, רַק חוֹקֵק אֶת דִּבּוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי, בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לֹא לִבְרֹחַ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַף שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר — מְרִירוּת וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וּמְעִיקִים עָלֶיךָ, וּמְחָרְפִים וּמְבַזִּים וְרוֹדְפִים אוֹתְךָ, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד טוֹב כְּמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, אָז זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְשִׂמְחָה אֲמִתִּית, שִׂמְחָה שֶׁאֵין לְמַעְלָה מִשִּׂמְחָה כָּזוֹ, כִּי אֵין לְךָ שִׂמְחָה כְּ"שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ תָּמִיד, שֶׁאַתָּה מַאֲמִין בְּאֵל עֶלְיוֹן, אֲשֶׁר שָׁמַיִם וָאָרֶץ קָנָה וְיָסַד וּבָרָא, וּבָזֶה שֶׁתִּשְׂמַח בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בָּזֶה תִּזְכֶּה שֶׁיִּמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁכָּל מְאוֹרָעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, וְהַכֹּל לַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה

שֶׁמִּתְכַּפְּרִים לוֹ כָּל עֲוֹונוֹתָיו, כִּי עִקַּר הַכִּפּוּרוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, הַצָּרוֹת וְהַמְרִירוּת, הַיִּסּוּרִים וְעָגְמַת הַנֶּפֶשׁ, הַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְהַקְּטָנוּת וְכוּ', שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם זֶה רַק עַל־יְדֵי חֲטָאָיו הַמְרֻבִּים, שֶׁחָטָא, פָּגַם וּפָשַׁע נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וַעֲוֹונוֹת וּפְשָׁעִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן אֶת כָּל עֲוֹונוֹתָיו מֵרֹב הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָא, כִּי עַל־יְדֵי כָּל חֵטְא וָחֵטְא וְכָל עָוֹן וְעָוֹן הוּא בּוֹרֵא קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים הַמַּסְתִּירִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה גּוֹרֵם לָאָדָם מַה שֶּׁגּוֹרֵם, וְלָכֵן עִקַּר הַתִּקּוּן הוּא רַק עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּשִׂמְחַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְבַעֵר אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַמַּשְׁחִיתִים וְהַמְקַטְרְגִים עָלָיו, וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אִם אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁחָטָאתָ, עָוִיתָ וּפָשַׁעְתָּ נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ יָמִים וְשָׁנִים, רְאֵה לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַחֲזֹר עַל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְכַּפְּרוּ לְךָ כָּל עֲוֹונוֹתֶיךָ, וְתִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לִשְׁלֵמוּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁהִיא "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה".

ה.

צָרִיךְ שֶׁתִּמְסֹר אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְגַמְרֵי אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, הֵינוּ שֶׁתֵּדַע, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאַף שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ דָּבָר זֶה עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַיְדִיעָה בִּלְבַד אֵינָהּ מַסְפִּיקָה, אֶלָּא צְרִיכִים לַחֲזֹר עַל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הִיא, כְּשֶׁאָדָם חוֹקֵק בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, שֶׁאָז אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחָה זוֹ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִי שֶׁהוּא שֶׁיָּכוֹל לַעֲזֹר לוֹ וּמִי שֶׁיָּבִין אוֹתוֹ, אוֹ מִי שֶׁיִּתֵּן לוֹ תְּשׁוּמֶת לֵב, עֲדַיִן הוּא בְּצָרָה גְּדוֹלָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁלֹּא שׂוֹמְעִים לוֹ וְלֹא עוֹזְרִים לוֹ וְלֹא נוֹתְנִים לוֹ תְּשׁוּמֶת לֵב הוּא נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, וְהוֹלֵךְ וּמִסְתּוֹבֵב מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְכָל יְשׁוּעָתוֹ תְּלוּיָה רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, זוֹהִי "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה", שִׂמְחַת־הַנֶּפֶשׁ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ — שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ,

שֶׁאֵין לוֹ רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, וַחֲקֹק בְּדַעְתְּךָ, כִּי אֵין לְךָ מִי שֶׁיַּעֲזֹר לְךָ, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה בֶּן חוֹרִין אֲמִתִּי; אַשְׁרֶי לְךָ!

ו.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל אַף כָּל הַמְּרִירוּת וְהַיִּסּוּרִים, הַדַּחֲקוּת וְעָגְמַת הַנֶּפֶשׁ, חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְשִׁבְרוֹן הַלֵּב שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ וְכוּ׳, וְרוֹדְפִים אוֹתְךָ מִכָּל צַד וְכוּ׳, וְהַחוֹבוֹת מְעִיקִים עָלֶיךָ מְאֹד מְאֹד וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין מָקוֹם לְהֶחָבֵא רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁלִּזֶּה בְּעַצְמוֹ קָשֶׁה לְהַגִּיעַ, כִּי כְּשֶׁאָדָם שָׁבוּר בְּעַצְמוֹ, וְנֶחֱלֶשֶׁת דַּעְתּוֹ, קָשֶׁה לוֹ לְהַשִּׂיג אֶת הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית, שֶׁהִיא הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עִם כָּל זֹאת כְּבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אֲשֶׁר הָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר

וְלָשׂוּחַ וּלְסַפֵּר רַק לוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ,
וּבָזֶה שֶׁיְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת,
בָּזֶה יַחֲזֹר וְיִבְנֶה אֶת אֱמוּנָתוֹ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁזּוֹכֶה
לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לְךָ
עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ; עַל־כֵּן
רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי
אֻפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִפֹּל, וְתֵדַע,
שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵר עָלֶיךָ, וְעוֹזֵר לְךָ, וְרוֹצֶה
לַעֲזֹר לְךָ, הָעִקָּר מַה שֶּׁהוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה — שֶׁתִּפְנֶה
אֵלָיו בְּעֵת צָרָתְךָ, לָכֵן רְאֵה לִפְתֹּחַ אֶת פִּיךָ, וְתַתְחִיל
לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, וּתְסַפֵּר
לוֹ יִתְבָּרַךְ, כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת,
כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְזֶה
יוֹצִיא מִלִּבְּךָ כָּל מִינֵי מְרִירוּת וְעַקְמִימִיּוּת, וְתִזְכֶּה
לָצֵאת מִמְּצוּקָתְךָ, כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הַמְּצוּקָה, הַצַּעַר
וְהַמַּכְאוֹבִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ הֵם רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵינְךָ
דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִדְבֵקוּת אֲמִתִּית,
לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא כְּבָר אֵינוֹ מְפֻחָד
מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְהוּא כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ שׁוּם
דָּבָר בָּעוֹלָם, רַק תָּמִיד הוּא בּוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר
אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית, וְאֵין שִׂמְחָה

כְּ"שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה", אַךְ מֵאַחַר שֶׁכְּבָר עָבַר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעָבַר, וְנִתַּקְתָּ אֶת עַצְמְךָ כְּמוֹ שֶׁנִּתַּקְתָּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לַחֲזוֹר, וּלְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ לְדַבֵּק עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ? עַל־יְדֵי שֶׁתִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאָז תִּרְאֶה — אִם תַּתְמִיד בְּדָבָר זֶה, אֶל אֵילּוּ מַדְרֵגוֹת וְאֶל אֵילּוּ הַשָּׂגוֹת וְהֶאָרוֹת תִּזְכֶּה; מַהֵר הִזְדָּרֵז, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, וְתַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁבִּתְחִלָּה נִדְמֶה לְךָ כְּאִלּוּ אֵין מִי שֶׁיַּבִּיט עָלֶיךָ, וְאֵין מִי שֶׁיָּשִׂים אֶת לִבּוֹ אֵלֶיךָ, עִם כָּל זֹאת — אִם תִּהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל עַל דָּבָר זֶה, אָז תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁיָּאִיר לְךָ אוֹר גָּדוֹל מִלְּמַעְלָה, שֶׁהוּא אוֹר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר עַל יָדָהּ תִּזְכֶּה לְהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה גְּבוֹהָה עַד מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁשּׁוֹפֵךְ אֶת לִבּוֹ בְּכָל יוֹם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּבָא לְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ז.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֶת

הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֵידַע, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ הִלְבִּישׁ עַצְמוֹ בַּלְּבוּשִׁים הָאֵלּוּ אֲשֶׁר לְמַרְאֶה עֵינֵינוּ, וְאָז אִם תִּתְבָּרֵר לְךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, אָז תִּהְיֶה שָׂרוּי בְּעוֹלָם הַחֵרוּת, וְלֹא תִּירָא וְלֹא תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי עִקַּר הַפְּחָדִים וְכוּ' וְהַחֶסְרוֹנוֹת וְכוּ', וְהָעִצָּבוֹן וְהַדְּכָאוֹן וְאִי שְׁלֵמוּת הַנֶּפֶשׁ וְכוּ', זֶה בָּא רַק מֵחֲמַת רְחוֹק מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְכוּ', וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁנִּכְנָסִים בּוֹ סְפֵקוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, עָלָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ', לוֹ הַחַיִּים מְרוֹרִים מְאֹד, וְהוּא תָּמִיד שָׂרוּי בְּעַצְבוּת וּבְדִכָּאוֹן וְכוּ', וְהוּא תָּמִיד בְּפַחַד וּבְמוֹרָא גָּדוֹל — פֶּן יָבוֹא אַחֵר וְיִקַּח אֶת שֶׁלּוֹ וְכוּ', וְהוּא תָּמִיד מְקַנֵּא בְּזוּלָתוֹ וְכוּ', וְחוֹשֵׁב שֶׁיֵּשׁ אֶפְשָׁרוּת שֶׁאֶחָד יִקַּח דָּבָר הַשַּׁיָּךְ לוֹ, וְהוּא תָּמִיד מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל, לֹא כֵן מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וְיוֹדֵעַ, אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ צוֹפֶה וּמַבִּיט וּמַשְׁגִּיחַ עַל כָּל בְּרִיָּה בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, הוּא אֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה לוֹ אָדָם

מִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לוֹ לֹא תוּכַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם לָקַחַת מִמֶּנּוּ, וְאָז כְּשֶׁחוֹקֵק בְּדַעְתּוֹ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת, אָז הוּא שָׂרוּי תָּמִיד בְּגַדְלוּת הַמֹּחִין, שֶׁזֶּה "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא הַדְּבֵקוּת, וְהַדְּבֵקוּת מַמְשִׁיכָה לָאָדָם שִׂמְחָה פְּנִימִית, כִּי אֵינוֹ דּוֹאֵג שׁוּם דַּאֲגוֹת אֲחֵרִים, וְאֵינוֹ מְפַחֵד שׁוּם פְּחָדִים חִיצוֹנִיִּים; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָז חַיָּיו חַיִּים אֲמִתִּיִּים וְחַיִּים נִצְחִיִּים, וּמַרְגִּישׁ כָּל מִינֵי עֲרֵבוּת וּמְתִיקוּת בְּחַיָּיו.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַל תְּשַׁבֵּר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֶל זֶה תִּזְכֶּה דַּיְקָא אִם תַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, וְכָל מַה שֶּׁמִּיָּעַד לְךָ יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא תּוּכַל לָקַחַת מִמְּךָ שׁוּם דָּבָר וְכוּ', וּמִי שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְוַעֵד אִתְּךָ יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְשׁוּם דָּבָר

לֹא יוּכַל לִמְנֹעַ בַּעֲדוֹ וְכוּ׳, וְאִם תַּכְנִיס אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ בְּתוֹךְ דַּעְתְּךָ, אָז תִּהְיֶה שָׂרוּי בְּיִשּׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, וְלֹא תִּירָא וְלֹא תִּפְחַד מְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא תִּתְבַּלְבֵּל מְשׁוּם דָּבָר יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְשִׂמְחַת־הַנֶּפֶשׁ — שֶׁדַּעְתּוֹ תָּמִיד מְיֻשֶּׁבֶת עָלָיו, וְאֵין לוֹ שׁוּם יִרְאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְשׁוּם יִרְאוֹת וּפְחָדִים אֲחֵרִים, וְרַק מִפַּחַד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית — שֶׁהָאָדָם יִירָא וְיִפְחַד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיָבִין שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל הַיַּהֲדוּת תְּלוּיָה רַק בֶּאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי״ט): ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״; הַיְנוּ שֶׁכָּל הַמִּצְוֹוֹת צְרִיכוֹת לְהָבִיא אֶת הָאָדָם אֶל אֱמוּנָה, לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וּבֶאֱמוּנָה תִּזְכֶּה לְשִׂמְחַת־הַנֶּפֶשׁ — שֶׁתָּמִיד

תִּהְיֶה שָׂמֵחַ, כִּי אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה כְּ"שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, שֶׁאָז יַעֲבֹר אֶת יְמֵי חַיָּיו בְּטוּב וּבַנְּעִימִים, כִּי מַה שֶּׁרַק יַעֲבֹר עָלָיו, תָּמִיד יִתְלֶה אֶת הַסִּבָּה בְּבוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לָעַד וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְאָז אַף פַּעַם לֹא יִשָּׁבֵר, כִּי הוּא יֵדַע, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמַה שַּׁיָּךְ לִהְיוֹת בְּעַצְבוּת אוֹ בְּעַצְלוּת, הֲלֹא הַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ?! וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְקַבֵּל עָלָיו בְּנָקֵל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו; וְעִקַּר הַהַמְתָּקָה — לְהַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים, הוּא עַל־יְדֵי שֶׁיִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וִיסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ, וְאֶת כָּל אֲשֶׁר הוֹלֵךְ וְעוֹבֵר עָלָיו בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְזֶה יַכְנִיס בּוֹ אֱמוּנָה אֲמִתִּית, וְיִקַּשֵּׁר אוֹתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

י.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ

מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, וְאַף שֶׁמֻּרָב קַטְנוּת דַּעְתְּךָ וְצִמְצוּם מֹחֲךָ וּשְׁבִירַת לִבְּךָ, אֵינְךָ זוֹכֶה לֵידַע מִכָּל זֹאת, וְעַל־יְדֵי־זֶה עוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', כִּי בֶּאֱמֶת הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא תָּמִיד שָׂמֵחַ, זוֹהִי "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, וְאָז לֹא שַׁיָּךְ אֲצָלוֹ עִנְיַן שֶׁל שִׁבְירַת לֵב, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאִם כֵּן מַה לּוֹ לִהְיוֹת עָצוּב וְכוּ'?! אֲבָל כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה, זֶה שׁוֹבֵר אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְלָכֵן רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֶת הַיְדִיעָה הָאֲמִתִּית הַזֹּאת, וְאָז תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים עַד מְאֹד, וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְעִקַּר הַצַּעַר וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הוּא — שֶׁנִּסְתֶּרֶת מִמֶּנּוּ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה מַה שֶּׁמַּעִיק לָאָדָם — שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר

עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת זֶה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם הָיָה יוֹדֵעַ דָּבָר זֶה, אָז הָיָה תָּמִיד שָׂמֵחַ, וְזוֹהִי "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה; עַל־כֵּן רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֶת "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה — לִשְׂמֹחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל בְּשָׁלוֹם.

יא.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד חַיִּים וַעֲרֵבוּת, נֹעַם וְשִׂמְחָה כְּ"שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, אָז יַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְיִחְיֶה חַיִּים טוֹבִים עֲרֵבִים וְנָעִימִים, וְרַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְגִלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר קֹדֶם הִתְגַּלּוּת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ יִהְיֶה הַנִּסָּיוֹן הֲכִי גָּדוֹל לְעַם יִשְׂרָאֵל — הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה, כִּי כָּל אֶחָד יִמָּשֵׁךְ אַחַר חָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל, וְזֶה יַעֲקֹר אוֹתוֹ מִשְּׁנֵי עוֹלָמוֹת, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁהָעֵרֶב רַב יִתְפַּשְׁטוּ מְאֹד בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּבִפְרָט בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, כַּמּוּבָא

בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וְהֵם יַחְדִּירוּ בְּעַם יִשְׂרָאֵל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת וְיִכְפְּרוּ לְגַמְרֵי וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַתִּקָּוָה לְעַם יִשְׂרָאֵל הִא רַק אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לְהַשְׁלִיךְ אֶת דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, וּלְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בַּהִתְלַבְּשׁוּת הַזּוֹ, וּכְשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אָז הוּא תָּמִיד שָׂמֵחַ, וְעִקַּר הַסִּימָן שֶׁהָאָדָם מַחֲזִיק בֶּאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי שֶׁפּוֹתֵחַ אֶת פִּיו, וּמַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה סִימָן שֶׁכְּבָר נִכְנְסָה בּוֹ הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל לַכֹּל — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז לֹא יִפְנֶה אֶל שׁוּם הֶבֶל הַבָּלִים, רַק יִפְנֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְיִפְתַּח אֶת פִּיו לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹלֶה עַל רוּחוֹ יְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; עַל־כֵּן רְאֵה אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ — לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהַצְלִיחַ דַּרְכְּךָ,

וְתַעֲבֹר אֶת עוֹלָמְךָ בְּשָׁלוֹם, וְתִזְכֶּה לְשִׂמְחָה אֲמִתִּית בְּחַיֶּיךָ, אֲשֶׁר זוֹהִי "שִׂמְחַת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְזֶה בְּזֶה הָעוֹלָם.

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטְרֵס

תִּפְאֶרֶת אֱמוּנָה

יְגַלֶּה אֵיךְ שֶׁעִקַּר תִּפְאַרְתּוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הִיא הָאֱמוּנָה
הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְכָל שֶׁיְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה,
כְּמוֹ־כֵן יָאִיר עָלָיו אוֹר תִּפְאֶרֶת יְקָרַת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרֵךְ;
אַשְׁרֵי לוֹ!

*

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי **נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי **נָתָן מִבְּרֶסְלֶב**, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ,
וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהּ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

וְאָמַר מוֹהֲרָא״שׁ נ״י:
הַמַּדְרֵגָה הַגְּבוֹהָה בְּיוֹתֵר הִיא,
כְּשֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר עִם הַקָּדוֹשׁ־
בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ
לְשׂוּם בְּרִיָה, כִּי מַה שֶּׁרַק יִהְיֶה
אִתּוֹ, וְאֵיפֹה שֶׁרַק יִתְגַּלְגֵּל,
שָׁם גַּם יְדַבֵּר עִם הַקָּדוֹשׁ־
בָּרוּךְ־הוּא.

(אִמְרֵי מוֹהֲרָא״שׁ, חֵלֶק א׳, סִימָן תקנא)

קוּנְטְרֵס

תִּפְאֶרֶת אֱמוּנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עִקַּר תִּפְאֶרֶת הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בָּזֶה שֶׁזּוֹכֶה לְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ, וּמַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְיוֹדֵעַ וָעֶד, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל מַה שֶּׁצְּרִיכִים לִפְעֹל אֶצְלוֹ הוּא רַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, תְּחִנּוֹת וּפִיּוּסִים, שֶׁזּוֹכֶה לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, וְרַק בּוֹרֵחַ וּמִתְחַבֵּא בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּמַפְצִיר בִּתְפִלָּה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת עַצְמִיּוֹת, כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל עַצְמִי כְּלָל,

רַק מַחְבִּיא עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה עִקַּר הַחֵן וְהַתִּפְאֶרֶת הָאֲמִתִּיִּים שֶׁל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּגִּיעַ לְמַדְרֵגָה זוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לָנֶצַח, וְיוֹרֵשׁ אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת — הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא גַּם יַחַד; אַשְׁרֵי לוֹ!

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי, אֲשֶׁר אֵין עוֹד יְפִי וְתִפְאֶרֶת לָאָדָם, כְּמוֹ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי מִכֹּל וָכֹל, וְזוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת יְדִיעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ בִּידִיעָה מֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאַף שֶׁבֶּאֱמֶת יְדִיעָה וֶאֱמוּנָה הֵם שְׁנֵי הַפָּכִים, כִּי אֱמוּנָה שַׁיָּךְ רַק בַּמֶּה שֶׁאֵין הַשֵּׂכֶל מֵבִין וּמַשִּׂיג, וִידִיעָה הִיא דָּבָר שֶׁכְּבָר הַשֵּׂכֶל מֵבִין וּמַשִּׂיג, אַךְ בְּדָבָר רוּחָנִי אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶל הַיְדִיעָה, כִּי בְּדָבָר רוּחָנִי אִי אֶפְשָׁר לִתְפֹּס תֵּכֶף־וּמִיָּד, וּמַה גַּם שֶׁהָעַיִן הַגַּשְׁמִית מַטְעָה אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, עַד שֶׁאֵינוֹ תּוֹפֵס וּמַשִּׂיג דָּבָר רוּחָנִי, וְעַל־כֵּן בְּהֶכְרֵחַ לְהַגִּיעַ קֹדֶם אֶל מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁיְּסַלֵּק אֶת

דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דָּבָר גַּשְׁמִי, רַק כָּל מַה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת, תֵּכֶף־וּמִיָּד יַאֲמִין, שֶׁבְּוַדַּאי יֵשׁ בְּדָבָר זֶה רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת הַכֹּל, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּכְשֶׁתַּכְנִיס עַצְמְךָ הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדָבָר זֶה, וְתַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶׁאַתָּה רוֹאֶה לְפָנֶיךָ עֵינֶיךָ: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל כְּסֵא לֶאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי שֶׁתַּתְמִיד בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה הַזֹּאת, תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל יְדִיעָה מֻחְלֶטֶת, עַד שֶׁיִּתְגַּלֶּה לְפָנֶיךָ עֵינֵי שִׂכְלְךָ אוֹר עֶלְיוֹן וְנוֹרָא עַד מְאֹד מְאֹד, בְּאֹפֶן שֶׁכְּבָר יִהְיֶה גָּלוּי לְפָנֶיךָ תָּמִיד עִנְיָן זֶה — שֶׁהַכֹּל אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה שֶׁאוֹמְרִים "וְכָל עַיִן לְךָ תְצַפֶּה", הַיְנוּ כָּל מַה שֶׁהָעַיִן רוֹאָה, הוּא רַק צְפוּי וְכָסוּי לֶאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, נִמְצָא, שֶׁאֱמוּנָה וִידִיעָה הוֹלְכִים בְּיַחַד, כִּי עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה שֶׁמַּקְדִּים לְעַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה לוֹ אַחַר־כָּךְ דַּעַת בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת שֶׁזֶּהוּ זֶה, וְיִהְיֶה לוֹ גִּלּוּי אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב, וְזֶה עִקַּר "תִּפְאֶרֶת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה — כְּשֶׁמְּחַבְּרִים יַחַד אֱמוּנָה וִידִיעָה, וְאָז הוּא הַמְּאֻשָּׁר בְּיוֹתֵר בְּחַיָּיו, כִּי אַף פַּעַם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, כִּי כְּשֶׁמְּאִירָה לוֹ

דַּעְתּוֹ מַה טּוֹב, וּכְשֶׁנֶּחֱשֶׁכֶת מִמֶּנּוּ דַּעְתּוֹ, סוֹמֵךְ עַל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבְאֹפֶן כָּזֶה יִהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְיַעֲבֹר אֶת הַחַיִּים בְּטוּב וּבְשָׁלוֹם; אַשְׁרֵי לוֹ!

ג.

צָרִיךְ שֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁעַל כָּל פְּרָט וּפְרָט שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּחַיֶּיךָ, תִּבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ שֶׁתַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לֵידַע וּלְהַאֲמִין, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְלָכֵן כְּפִי שֶׁתַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן יִתְבָּרֵר לְךָ, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כְּמוֹ־כֵן תִּפְתַּח אֶת פִּיךָ וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תּוּכַל בֶּאֱמֶת לָצֵאת מִכָּל צָרוֹתֶיךָ וּמִכָּל בְּעָיוֹתֶיךָ שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, כִּי בֶּאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הָאָדָם הוּא נְשָׁמָה רוּחָנִית חָיוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הִלְבִּישָׁהּ לְבוּשׁ גַּ״ס עַ״ב וְחֹמֶ״ר, כְּדֵי לְהַסְתִּיר אֶת הָרוּחָנִיּוּת, וּמִזֶּה בָּא, שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר, אֲבָל תֵּכֶף־

וּמִיָּד כְּשֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וּמַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתִמִּימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, עַל־יְדֵי־זֶה יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַמְחִיצוֹת הַמַּסְתִּירוֹת מִמֶּנּוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָאִיר בּוֹ רַק אוֹר רוּחָנִי, שֶׁפַע דַּק, וְיִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עִקַּר "תִּפְאֶרֶת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁמֵּאִיר לוֹ כָּל־כָּךְ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה מִשּׁוּם דָּבָר רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עֲרוֹךְ לָזֶה.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה עִמְּךָ, הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ בָּזֶה פְּלָאֵי פְּלָאוֹת וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת הַבּוֹרֵא, כִּי כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ לִרְאוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה, וְכֵן לִשְׁמֹעַ בַּיּוֹם הַזֶּה, אוֹ מִי שֶׁצָּרִיךְ לָבוֹא אֵלֶיךָ בַּיּוֹם הַזֶּה, וּלְהִתְוַעֵד עִמְּךָ, אוֹ שֶׁתִּהְיֶה לְךָ מִמֶּנּוּ אֵיזוֹ טוֹבַת הֲנָאָה, אוֹ לְהֶפּוּךְ, חַס וְשָׁלוֹם — שֶׁיִּהְיֶה לְךָ אֵיזֶה צַעַר וְיִסּוּרִים, הַכֹּל מֻשְׁגָּח עַל יָדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה

פְּרָטִית, וְאִם תַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, אָז כָּל חַיֶּיךָ יִשְׁתַּנּוּ לְטוֹבָה, וְזֶה עִקַּר "תִּפְאֶרֶת הָאֱמוּנָה"; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת כָּזוֹ, וְאָז יִשְׁתַּנֶּה לְגַמְרֵי הֲלָךְ מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְיַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה; אַשְׁרֵי לוֹ!

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם אֵין בֶּן אָדָם שֶׁלֹּא יִסְבֹּל אֵיזֶה סֵבֶל, אוֹ צַעַר אוֹ מַכְאוֹב, אוֹ שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזֶה בִּלְבּוּל הַדַּעַת, וְאֵיזוֹ צָרָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה, רַק כְּשֶׁמַּפִּיל אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה הָעִקָּר בְּחַיֵּי הָאָדָם, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִזְהִיר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּהְיוּ תָּמִיד חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה, וּבְפֵרוּשׁ גִּלָּה לָהֶם — מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה, חַיָּיו חַיִּים, וְיָכוֹל לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּנֶקֶל, וְאֵין טוֹב כְּמוֹ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶהוּ עִקַּר תִּפְאֶרֶת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, אַשְׁרֵי לוֹ!

ו.

צָרִיךְ שֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁלֹּא תּוּכַל לִחְיוֹת בְּלִי אֱמוּנָה, הַיְנוּ שֶׁתִּהְיֶה כָּל־כָּךְ מָסוּר בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁאֲפִלּוּ נְשִׁימָה אַחַת לֹא תּוּכַל לִנְשֹׁם בְּלִי שֶׁתַּרְגִּישׁ שֶׁאַתָּה נוֹשֵׁף חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, יוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן הִלְבִּישׁ עַצְמוֹ כִּבְיָכוֹל בִּלְבוּשִׁים אֵלּוּ שֶׁלְּמַרְאֵה עֵינֵינוּ: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וְעַל־כֵּן קָשֶׁה וְכָבֵד לְהַשִּׂיג אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָטִיּוּת בְּגִלּוּי פָּנִים אֶל פָּנִים, שֶׁיָּאִיר לְפָנָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ קֹדֶם לְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה חֲזָקָה שֶׁכֵּן הוּא, הַיְנוּ שֶׁהַכֹּל רַק לְבוּשׁ, וְאָז אִם יַתְמִיד בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת זוֹ, אָז יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ גַּם אֶל יְדִיעָה מֻחְלֶטֶת שֶׁכֵּן הוּא, וְיָאִיר לוֹ תָּמִיד אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ כַּשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה; אַשְׁרֵי לוֹ!

ז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי תִּפְאֶרֶת הָאָדָם הִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ חַי חַיִּים נְעִימִים וּמְיֻשָּׁבִים עַד מְאֹד, וְאֵין הוּא מִתְפַּעֵל מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַקַּטְנוּת וְהַדַּחֲקוּת, שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, כִּי הוּא יוֹדֵעַ, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לְנַסּוֹת אוֹתוֹ לִרְאוֹת לְהֵיכָן יִפְנֶה בְּעֵת צָרָתוֹ, וּמִי שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא תָּמִיד מְיֻשָּׁב בְּדַעְתּוֹ, וְאֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְחַי חַיִּים מְתֻקִּים, חַיִּים שְׁקֵטִים, וְאָז הַכֹּל אוֹהֲבִים אוֹתוֹ, כִּי בְּנֵי אָדָם אוֹהֲבִים אִישׁ שֶׁהוּא סַבְלָן גָּדוֹל בְּטִבְעוֹ, וְזֶה עִקַּר תִּפְאַרְתּוֹ שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל — שֶׁהוּא חָזָק בֶּאֱמוּנָה כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא מַפִּילוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא מַפְחִידוֹ, כִּי הוּא יוֹדֵעַ וָעֵד, אֲשֶׁר בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִסְתַּתֵּר, וְעַל־כֵּן הוּא מְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְמָצְאוֹ כִּבְיָכוֹל, וּמֵאִיר לוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב; אַשְׁרֵי לוֹ!

ח.

רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ בְּתוֹךְ מִדַּת הַמַּלְכוּת — לְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ עִקַּר "תִּפְאֶרֶת הָאֱמוּנָה", כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא יְסוֹד כָּל הַיַּהֲדוּת וְיסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כִּי בְּלִי אֱמוּנָה הָאָדָם אָבוּד לְגַמְרֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ אֶל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז מֵאִיר לוֹ הַכֹּל, וְזוֹכֶה לְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְעִקַּר "תִּפְאֶרֶת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, בְּשָׁעָה שֶׁזֶּה בָּא לִידֵי בִּטּוּי בְּתוֹךְ דִּבּוּרֵי פִּיו — הֵן שֶׁמְּדַבֵּר עִם כָּל מְיֻדָּעָיו וּמַכָּרָיו דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, וְהֵן שֶׁמְּדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וּמְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבּוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁמְּדַבֵּר וּמְסַפֵּר לְבָשָׂר וָדָם, אֲשֶׁר זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עִקַּר הַנֹּעַם, הָעֲרֵבוּת, הַזִּיו וְהַחִיּוּת שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה

עִקַּר תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל — כְּשֶׁהֵם זוֹכִים לְסַלֵּק דַּעְתָּם לְגַמְרֵי, וּמְחַזְּקִים עַצְמָם בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת אִישׁ תָּם וְיָשָׁר וְיֵרֵא אֱלֹהִים, וְזוֹכֶה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתֻמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְיוֹדֵעַ וּמַאֲמִין, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם טֶבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל כְּלָל, אָז דַּיְקָא עַל־יְדֵי יְדִיעוֹת אֵלּוּ, מַרְגִּישׁ כָּל מִינֵי נֹעַם, זִיו וְחִיּוּת בְּנַפְשׁוֹ, וְזוֹכֶה לְמְתִיקוּת כִּדְבָשׁ מַמָּשׁ בְּחַיָּיו, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא יְסוֹד כָּל הַיַּהֲדוּת, וְאַף שֶׁכָּל אֶחָד יוֹדֵעַ זֹאת, עִם כָּל זֹאת כְּפִי הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת, הַקְּטָנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם מִכָּל מִינֵי מַשְׁבֵּרִים וְגַלִּים, שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא שׁוֹכֵחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עִם כָּל זֹאת מֻנַּחַת הַחוֹבָה עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לַחֲזֹר וּלְשַׁנֵּן לְעַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה מֵחָדָשׁ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יַגִּיעַ לִנְעִימוּת, לְזִיו וּלְדִבֵּקוּת כָּזוֹ, שֶׁלֹּא שִׁעֵר וְתֹאַר בְּדַעְתּוֹ כְּלָל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּ"תִּפְאֶרֶת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז טוֹב לוֹ תָּמִיד.

י.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה עִקַּר תִּפְאֶרֶת הָאָדָם, וּכְכָל שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, זֶה עִקַּר תִּפְאַרְתּוֹ, וּלְמַעְלָה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים מִתְפָּאֲרִים מְאֹד עִם אָדָם גַּס וּמְגֻשָּׁם, חֹמֶר קָרוּץ וְכוּ׳, אֲשֶׁר מִסְתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם הַמָּלֵא קְלִפּוֹת וְהַסְּתָרוֹת, חֹשֶׁךְ וּמְנִיעוֹת, הַמַּסְתִּירִים, מְכַסִּים וּמוֹנְעִים אֶת הָאָדָם לְהַשִּׂיג אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁאָדָם מִתְגַּבֵּר וּמְחַזֵּק עַצְמוֹ עַל אַף כָּל יְרִידוֹתָיו וּנְפִילוֹתָיו, וּמַכְנִיס עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְצוֹפֶה וּמַבִּיט רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא אֵין סוֹף וְאֵין תַּכְלִית, זֶהוּ עִקַּר תִּפְאַרְתּוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְדָבָר זֶה לֹא יוּכַל שׁוּם מַלְאָךְ וְשׁוּם שָׂרָף לְהַרְאוֹת, וְזֶהוּ עִקַּר תִּפְאֶרֶת הָאָדָם יוֹתֵר מִכָּל הַמַּלְאָכִים, וְעַל־כֵּן אַף שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁנָּפַלְתָּ בְּמָקוֹם חֹשֶׁךְ, וְחָטָאתָ בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַתָּה מֻשְׁחָת גָּדוֹל, פָּגוּם בְּכָל אֵיבָרֶיךָ, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת — אִם אַתָּה תָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תַּזְכִּיר לְעַצְמְךָ, אֲשֶׁר

הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם רַק לְבוּשִׁים לְגַבֵּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִסְתַּתֵּר וּמִתְכַּסֶּה כִּבְיָכוֹל בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְכָל מַחֲשַׁבְתְּךָ תִּהְיֶה רַק בָּזֶה, עַד שֶׁעַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה תַּרְגִּישׁ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל מַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה, שׁוֹמֵעַ וּמַרְגִּישׁ, אֵינְךָ רוֹאֶה, שׁוֹמֵעַ וּמַרְגִּישׁ רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה שֶׁיְּכַפֵּר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַכֹּל, וּבִלְבַד שֶׁתִּהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּדוֹלָה, אֲשֶׁר זוֹהִי תִּפְאֶרֶת הָאָדָם יוֹתֵר מִכָּל הַמַּלְאָכִים וְהַשְּׂרָפִים וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ, וְתָמִיד מְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְצוֹפֶה וּמַבִּיט רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה, וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא, וּכְרוּזִין עִלָּאִין יוֹצְאִים בְּכָל יוֹם בְּכָל הָעוֹלָם; אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

יא.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם אֵין לוֹ לָאָדָם שׁוּם בְּרִיָה שֶׁתָּבִין אוֹתוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁתּוּכַל לַעֲזֹר לוֹ, כִּי אִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, הֵינוּ שֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ כְּאִלּוּ הַכֹּל לַכֹּל אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא, אֵשׁ אוֹכְלָה, וְהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הָאוֹר וְהָאֵשׁ, וְנִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁתִּזְדַּכֵּךְ נִשְׁמָתוֹ בְּזִכּוּךְ רַב, כִּי כְּכָל שֶׁהָאָדָם מְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ יוֹתֵר אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְסוֹבֵב אוֹתוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָל בּוֹ בְּיוֹתֵר, וְזֶה עוֹזֵר לוֹ לְהִזְדַּכֵּךְ יוֹתֵר מִכָּל מִינֵי תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים, וּכְשֶׁזּוֹכֶה לְזִכּוּךְ הַנֶּפֶשׁ, אֲזַי מִתְגַּלֶּה אֵלָיו נִשְׁמָתוֹ, וְהִיא מְלַמֶּדֶת אוֹתוֹ דַּרְכֵי הַוָיָ״ה בָּרוּךְ הוּא, וְאֵיךְ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן נִתְגַּלִּים לְפָנָיו רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, פְּלָאֵי פְּלָאוֹת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְאָז לְרֹב טוּב הַצָּפוּן וְהַגָּנוּז יִזְכֶּה; אַשְׁרֵי לוֹ!

יב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם תַּכְלִית אַחֶרֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה — לֵידַע אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְתָמִיד יְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר רַק הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ נִמְצָא כְּלָל, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם לְבוּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ כִּבְיָכוֹל, וּכְשֶׁיִּזְכֶּה לְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר, מַה שֶּׁתַּחַת הַלְּבוּשׁ, אָז יָבִין וְיַשְׂכִּיל סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, פְּלִאֵי פְּלָאוֹת, וְיַרְגִּישׁ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה, וְעַל כָּל צַעַד וְשַׁעַל, וְיִהְיֶה מְלֻמָּד בְּנִסִּים נִגְלִים, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְבַטֵּל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַדְבִּיק מַחֲשַׁבְתּוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְבַטֵּל אֶת רְצוֹנוֹ לְגַמְרֵי אֶל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי הַכֹּל מִתְהַפֵּךְ לִהְיוֹת כִּרְצוֹנוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ וְחֶפְצוֹ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת כָּל יֵשׁוּתוֹ וְאֶת כָּל מַהוּתוֹ וּמְצִיאוּתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִרְאֶה פְּלִאֵי פְּלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְרוּזִין יוֹצְאִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת: אַשְׁרֵי הַבֵּן שֶׁאָבִיו עוֹשֶׂה לוֹ רְצוֹנוֹ, אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

יג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אַתָּה נִמְצָא בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ לִדְאֹג אֵיזוֹ דְּאָגָה, כִּי בְּוַדַּאי מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ יֵשׁ בָּזֶה כַּוָּנָה עֲמֻקָּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְרוֹצֶה לְהוֹצִיא עַל יָדְךָ כַּוָּנָה עֲמֻקָּה בִּבְרִיאַת הָעוֹלָם, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל מַמָּשׁ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מוֹצִיא עַל יָדוֹ מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל חֵלֶק מֵחֶלְקֵי הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדָבָר זֶה נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מֵעֵין כָּל חַי, וַאֲפִלּוּ מֵהָאָדָם עַצְמוֹ הַכֹּל נֶעֱלָם וְנִסְתָּר — מַה תַּכְלִית כַּוָּנַת בְּרִיאָתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם; וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִפֹּל בְּכָל פַּעַם בִּדְאָגוֹת וּבַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, רְאֵה לְדַבֵּק עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ בְּוַדַּאי יוֹצִיא עַל יָדְךָ מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל עִנְיָנֶיךָ, וּלְבַסּוֹף תִּרְאֶה וְתַשְׂכִּיל וְתָבִין, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁנִּדְמֶה לְךָ עַכְשָׁו לְרַע, הָיְתָה בָּזֶה טוֹבָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי כְּלָל זֶה תִּנְקֹט בְּיָדְךָ — אֲשֶׁר אֵין רַע יוֹצֵא מִן הַשָּׁמַיִם, וּבְוַדַּאי הַכֹּל לְטוֹבָה, וְאַף שֶׁעַכְשָׁו אֵין מְבִינִים אֶת זֶה, אֲבָל הַטּוֹב גָּנוּז בְּתוֹךְ הָרַע וְהַחֹשֶׁךְ.

יד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן גָּדוֹל — כָּל מַה שֶּׁנֶּאֱרַע עִם הָאָדָם וְכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְסֹעַ וְלָלֶכֶת, הַכֹּל מֻשְׁגָּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אֵין לְךָ מַה לְהִשָּׁבֵר, כְּשֶׁאַתָּה מֻכְרָח לָבוֹא לְאֵיזֶה מָקוֹם, אוֹ לְבַטֵּל שָׁם הַרְבֵּה זְמַן, כִּי בְּוַדַּאי יֵשׁ לְךָ מַה לְתַקֵּן שָׁם, וְאִם תִּלְמַד שָׁם תּוֹרָה, אוֹ תְּקַיֵּם שָׁם אֵיזוֹ מִצְוָה, אוֹ תְּדַבֵּר שָׁם אֵיזֶה דִּבּוּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשַּׁעֲשׁוּעִים שֶׁתִּגְרֹם, וְאִם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ אֶת כָּל עִנְיָנָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, אֲזַי אַף פַּעַם לֹא הָיָה נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר, וְהָיָה שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ עַל חֶלְקוֹ.

טו.

צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְהַפְּכוּ לְךָ כָּל חַיֶּיךָ לְגַמְרֵי מֵהַקְּצֶה אֶל הַקָּצֶה, וְתוּכַל לִטְעֹם עֲרֵבוּת, יְדִידוּת, חִיּוּת הָעוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה

מַמָּשׁ, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא שֹׁרֶשׁ לְכָל הַקְּדֻשׁוֹת, וּמִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה, אַף שֶׁבִּתְחִלָּה יַעֲבֹר עָלָיו מַה שֶּׁיַּעֲבֹר, כִּי — רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, כִּי הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, יוֹרֶדֶת וּמִסְתּוֹבֶבֶת בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּסְמוּכָה לַחִיצוֹנִים, וְעַל־כֵּן בִּתְחִלָּה קָשֶׁה וְכָבֵד עַד מְאֹד, כִּי הָאֱמוּנוֹת הַכּוֹזְבוֹת נֶאֱחָזוֹת בּוֹ, וְנִכְנָסִים בּוֹ סְפֵקוֹת וְקֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִתְעַקֵּם לְבָבוֹ וְדַעְתּוֹ, אֲבָל אִם הוּא חָזָק וְאַמִּיץ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה עַד מְאֹד, אָז סוֹף כָּל סוֹף עוֹבֵר עַל הַכֹּל, וְטוֹעֵם וּמַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין לְךָ עוֹד אָדָם יוֹתֵר מְאֻשָּׁר מִמֶּנּוּ, כִּי הָאֱמוּנָה זֶה עִקַּר תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל.

טז.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לָדוּן אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְכַף זְכוּת, כִּי מָה אַתָּה יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו?! וְאֶל כָּל זֶה תִּזְכֶּה דַּיְקָא עַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כְּכָל שֶׁתַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ יוֹתֵר אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ־כֵן כְּבָר תִּסְתַּכֵּל עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּעֵינַיִם אֲחֵרוֹת, וְתָדוּן

אֶת כֻּלָּם לְכַף זְכוּת תָּמִיד, כִּי יָדוּעַ תֵּדַע, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מִסְתַּתֵּר אֵצֶל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְיֵשׁ לוֹ שְׁלִיחוּת מְיֻחֶדֶת לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לָדוּן לְכַף חוֹבָה אֶת זֻלָּתְךָ?! תֹּאמַר לְעַצְמְךָ תָּמִיד — יִהְיֶה לוֹ אֶת אֲשֶׁר לוֹ, וַאֲנִי אַמְשִׁיךְ עַצְמִי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּפִי בְּחִינָתִי, וְאָז אִם תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ, אֲזַי תֵּלֵךְ בְּזֶה הָעוֹלָם לָבֶטַח, וְתִהְיֶה מְיֻשָּׁב בְּדַעְתְּךָ, וְאַף פַּעַם לֹא תִּכְעַס וְלֹא תַּקְפִּיד עַל זֻלָּתְךָ, כִּי הֲלֹא לְפִי דַּעַת הָאֱמֶת וְהָאֱמוּנָה, אַף אֶחָד אֵינוֹ נִכְנָס בְּתְחוּמְךָ, וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לְךָ שׁוּם דָּבָר, כִּי הֲלֹא אַתָּה רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ.

יז.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם, שׁוּם בְּרִיָה אֵינָהּ חַיֶּבֶת לְךָ כְּלוּם, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִתְרַעֵם תָּמִיד עַל זֻלָּתְךָ?! רְאֵה רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאָז דַּיְקָא לֹא תִּפְחַד וְלֹא תִּירָא מִשּׁוּם בְּרִיָה

שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה לְךָ אָדָם בִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ?! וְזֶה עִקַּר "תִּפְאֶרֶת הָאֱמוּנָה" הַקְּדוֹשָׁה — שֶׁתֵּדַע וְתָבִין הֵיטֵב, אֲשֶׁר כָּל מִי שֶׁצָּרִיךְ אוֹתְךָ וְכָל מִי שֶׁשַּׁיָּךְ לְשׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ, הַהֶכְרֵחַ שֶׁיָּבוֹא אֵלֶיךָ, כְּדֵי לְהַשִּׂיג אֶת מְבֻקָּשׁוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ שַׁיָּךְ אֵלֶיךָ, אֲזַי מִמֵּילָא לֹא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְלָכֵן מַה לְּךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים בְּכָל מִינֵי בִּלְבּוּלִים, הַדְבֵּק עַצְמְךָ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּתְעַנֵּג עַל רֹב שָׁלוֹם.

יח.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז שׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְהַפִּילְךָ, כִּי עַל־פִּי־רֹב כָּל הַנְּפִילוֹת וְהַיְרִידוֹת, הַקְּטָנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אָדָם הֵם רַק כְּשֶׁנִּכְבֵּית אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָז רַע וָמָר לוֹ מְאֹד, וְאֵינוֹ מוֹצֵא אֶת מְקוֹמוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי מֵאִיר בּוֹ אוֹר כָּזֶה, שֶׁשּׁוּם בְּרִיָּה לֹא יְכוֹלָה לְהַפִּילוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא יְסוֹד הַכֹּל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה.

יט.

צָרִיךְ שֶׁתְּחַזֵּק עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַקְּטָנוּת וְהַדַּחֲקוּת שֶׁלְּךָ, וּתְבַטֵּל עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְכָל שֶׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ מְרִירוּת, כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה לִבְרֹחַ יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה נַעֲשָׂה בָּטֵל וּמְבֻטָּל בָּאַיִן סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְתִהְיֶה אַיִן מַמָּשׁ, אָז דַּיְקָא תָּאִיר עָלֶיךָ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר, רְאֵה אָז לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל יַעֲבֹר מֵעָלֶיךָ.

כ.

רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּאֹפֶן כָּזֶה, עַד שֶׁלֹּא תּוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר קֹדֶם שֶׁתִּתְיַעֵץ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁבְּגַשְׁמִיּוּת — אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָבֵר אוֹ רֵעַ טוֹב, אֵינוֹ עוֹשֶׂה שׁוּם דָּבָר בְּלִי שֶׁיִּתְיַעֵץ עִמּוֹ, וּכְמוֹ שֶׁהַבַּעַל מִתְיַעֵץ עִם אִשְׁתּוֹ, וְהַבֵּן עִם אָבִיו, כְּמוֹ־כֵן וְיוֹתֵר מִכֵּן אַתָּה צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְהִדָּבֵק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְצַיֵּר תָּמִיד בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם

מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְאַתָּה נִמְצָא רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַעֲשֶׂיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ וְדִבּוּרֶיךָ, הַכֹּל יֵשׁ בָּזֶה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז כְּפִי שֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ, כְּמוֹ־כֵן תִּהְיֶה רָגִיל בְּכָל דָּבָר לְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִתְיַעֵץ בְּכָל דָּבָר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָכָה תִּחְיֶה חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים רוּחָנִיִּים, וְתָמִיד תַּרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְלַוֶּה אוֹתְךָ, וְתִחְיֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֶגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא מַמָּשׁ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד טוֹב מֵחַיִּים כָּאֵלּוּ, וּבָזֶה תִּלְוֶיהָ כָּל מַדְרֵגַת הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים, כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וְעִנְיָנוֹ, עֲבוֹדָתוֹ וְטָרְחָתוֹ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגַת גִּלּוּי עֶצֶם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלּוּת כָּזוֹ, עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר בְּלִי אֱמוּנָה, בְּלִי תְּפִלָּה, בְּלִי שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כָּל־כָּךְ מְקֻשָּׁרִים הַצַּדִּיקִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵיהֶם וְאַשְׁרֵי דְּבֵקֵיהֶם, יִהְיֶה חֶלְקֵנוּ בְּחֶלְקָם!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

יצחק מאיר בן הענא בילא
וזוג' אבישג בת אסתר
וילדיהם
אליעזר שלמה, רויזא, שרגא אריה, אסתר יוכבד, הלל

"כאשר זכינו לסדר אתו כן נזכה לעשותו"

הקב"ה יעזור שיהיו חזקים תמיד באמונה ברורה ומזוככת בו יתברך ובאמונת חכמים, ויהיו מקושרים אל הצדיק האמת עד הסוף וירוו נחת מכל יוצאי חלציהם ויבורכו מפי אל עליון בשפע ברכה והצחה ברו"ג ושיהיו בשמחה תמיד.

ולזכות הורינו

דוד מיכאל בן אסתר יוכבד

הענא בילא בת רויזא

הקב"ה יעזור שיזכו לאריכות ימים ושנים בבריאות איתנה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם וירוו רוב נחת מכל יוצאי חלציהם.

יאיר בן שרה

אסתר בת מורברי

הקב"ה ישלח להם רפואה שלימה בקרוב ויזכו לאריכות ימים ושנים בבריאות איתנה וירוו רוב נחת מכל יוצאי חלציהם.

❖

ולעילוי נשמת

אלטר חיים שרגא אריה בן יוסף, רויזא בת חיים, אסתר יוכבד בת משה, הלל בן עזרא, שרה בת משה, שמשון בן יצחק מורברי בת יהודה.

הַנְהָגוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת לִהְיוֹת נִזְהָר בָּהֶם כָּל יְמֵי חַיָּיו

א. יַרְגִּיל עַצְמוֹ לוֹמַר בְּכָל לַיְלָה תִּקּוּן חֲצוֹת עַל־כָּל־פָּנִים הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרִים שֶׁיֵּשׁ בְּסֵדֶר הַתִּקּוּן, וַיַּרְגִּישֶׁנּוּ לְדַבֵּר אָז לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, כִּי אָז הוּא עֵת רָצוֹן מְאֹד, וּתְפִלָּתוֹ מְקֻבֶּלֶת וּרְצוּיָה עַד מְאֹד.

ב. יְזָהֵר מְאֹד בְּסֵדֶר הַתְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, וְיִתְפַּלֵּל כָּל תְּפִלָּה בַּזְּמַן הָרָאוּי לָהּ, וּלְבַל יְאַחֵר, חַס וְשָׁלוֹם, וְאַל יְדַלֵּג שׁוּם מִזְמוֹר וְכוּ', כִּי הַכֹּל נִתְקַן עַל־פִּי סוֹדוֹת וְרָזֵי דְּרָזִין סְתָרֵי נִסְתָּרוֹת, וְיֹאמַר אֶת סֵדֶר הַתְּפִלָּה מִלָּה בְּמִלָּה וּמִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא.

ג. יִלְמַד בְּכָל יוֹם מִקְרָא עִם פֵּרוּשׁ רַשׁ"י, אֲשֶׁר מְסֻגָּל מְאֹד לְיִרְאַת שָׁמַיִם, וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לְחַלֵּק אֶת פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ וְלִלְמֹד מִמֶּנָּה חֵלֶק בְּכָל יוֹם.

ד. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד בְּכָל יוֹם בְּמִשְׁנָיוֹת אֲשֶׁר הָאֲמִירָה בְּעַצְמָהּ מְסֻגֶּלֶת עַד מְאֹד, וּמְזַכֶּכֶת וּמְטַהֶרֶת אֶת הַנְּשָׁמָה, וְיֹאמַר בְּכָל יוֹם בַּמָּה מַסֶּכְתּוֹת.

ה. לִמּוּד הַגְּמָרָא עוֹלֶה עַל כָּל הַלִּמּוּדִים, וְעַל־כֵּן רְאֵה אֵיךְ שֶׁהַסָּמ"ךְ־מ"ם יַנִּיחַ אֶת הָאָדָם לִלְמֹד הַכֹּל, אֲבָל הָעִקָּר לֹא לִלְמֹד גְּמָרָא, כִּי תַּלְמוּ"ד עוֹלֶה כְּמִסְפָּר שְׁמָהּ שֶׁל הַקְּלִפָּה הַיְדוּעָה (עַיֵּן לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ריד), וְלִמּוּד הַגְּמָרָא מְבַטֵּל אֶת כֹּחָהּ וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הֶאָרַת אַרְבַּעַת הַמַּלְאָכִים הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָאָדָם, שֶׁהֵם: גַּ'בְרִיאֵל, מִ'יכָאֵל, רְ'פָאֵל, א'וּרִיאֵל, וְעַל־כֵּן הֱוֵי זָהִיר, בְּנִי, לִלְמֹד בְּכָל יוֹם שִׁעוּר גְּמָרָא.

ו. מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לִהְיוֹת רָגִיל לְסַיֵּם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת הַמִּדְרָשׁ מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְסַיֵּם אֶת כָּל הַמִּדְרָשִׁים שֶׁיֵּשׁ עַל פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, מַעֲלָתוֹ גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל הַסּוֹדוֹת וְהַמּוּסָר גְּנוּזִים שָׁם.

ז. חוֹב גָּדוֹל עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁיְּקַבֵּעַ לְעַצְמוֹ שִׁעוּר קָבוּעַ בְּלִמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ, אֲשֶׁר הוּא תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וּמְזַכֵּךְ אֶת הַדָּמִים, וּמְבָרֵר אֲצִלּוֹ אֶת הַטּוֹב מֵהָרַע, וְרָאוּי לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ שְׁנֵי שִׁעוּרִים: שִׁעוּר אֶחָד פָּשׁוּט — מֵחַבֵּר רַמ"א כְּסִדְרָן, לַחֲזֹר בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה סִימָנִים, וְשִׁעוּר אֶחָד בְּעִיּוּן עִם כָּל הַפּוֹסְקִים, לְבָרֵר לְעַצְמוֹ הַהֲלָכָה.

ח. לִמּוּד הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים מְסֻגָּל מְאֹד מְאֹד לַנְּשָׁמָה, וּפוֹתֵחַ לוֹ שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם, עַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִקְבֹּעַ לְעַצְמוֹ שִׁעוּר קָבוּעַ בָּהֶם בְּכָל יוֹם, וְיָאִיר עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת נֹעַם זִיו אוֹר וְחִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ט. רַבֵּנוּ זַ"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד, שֶׁנַּתְמִיד בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ "לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן", וְאָמַר שֶׁהַסֵּפֶר הַזֶּה יִפְתַּח אֶת קַשְׁיוּת גִּידֵינוּ, וְיעוֹרֵר אֶת הָאָדָם מֵהַשֵּׁנָה, וְיַחֲזִירֵהוּ בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה עַל יָדוֹ בַּעַל מֹחַ וּבַעַל הַשָּׂגָה גָּדוֹל, עַל־כֵּן אַל יַעֲבֹר לְךָ יוֹם בְּלִי לִלְמֹד בּוֹ, וּמֵאַחַר שֶׁאָמַר שֶׁכְּשֶׁעוֹשִׂים תְּפִלָּה מֵאֵיזֶה מַאֲמָר מִמַּאֲמָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, עוֹלִים לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת שֶׁעֲשׂוּעִים כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר לֹא עָלוּ שַׁעֲשׂוּעִים כָּאֵלּוּ מִימוֹת עוֹלָם, עַל־כֵּן רְאוּי לוֹמַר אַחַר כָּל מַאֲמָר אֶת הַתְּפִלָּה הַקְּדוֹשָׁה מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת", אֲשֶׁר מוֹהַרַנ"תְּ זַ"ל אָמַר, שֶׁהַרְבֵּה אֲנָשִׁים יוֹשְׁבִים כְּבָר בְּגַן־עֵדֶן עַל־יְדֵי הַתְּפִלּוֹת שֶׁלּוֹ, וַעֲתִידִים לִתֵּן אֶת הַדִּין עַל כָּל יוֹם שֶׁאֵין אוֹמְרִים בָּהֶם.

י. חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה הֵם יְסוֹד גָּדוֹל, וְהֵם תִּקּוּן נִפְלָא עַל כָּל הַחֲטָאִים שֶׁלּוֹ, שֶׁבָּאִים בְּדֶרֶךְ כְּלָל עַל־יְדֵי הִרְהוּרִים רָעִים, וְעַל־כֵּן כְּנֶגֶד זֶה שֶׁהִכְנִיס בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ הִרְהוּרִים רָעִים, יַכְנִיס מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם אֵיזֶה חִדּוּשׁ בְּפַרְדֵּ"ס, וַאֲפִלּוּ לְרַשֵּׁם לְעַצְמוֹ רַק דִּבּוּר אֶמּוּנָה, גַּם־כֵּן יָקָר וְנִפְלָא עַד מְאֹד.

יא. טְבִילַת מִקְוֶה מְנַקֶּכֶת מְאֹד אֶת הַגּוּף וְהַנְּשָׁמָה, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת, נֹעַם וְזִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַמְתִּיק כָּל הַדִּינִים וְיֵשׁ לוֹ תִּקְוָה טוֹבָה לְתַקֵּן הַכֹּל, וְעַל־כֵּן הֱוֵי זָהִיר, בְּנִי, שֶׁעַל־כָּל־פָּנִים לֹא יֶחְסַר לְךָ יוֹם מִבְּלִי טְבִילַת מִקְוֶה, וּכְדַאי לֶלֶכֶת רַגְלִי אֲפִלּוּ כַּמָּה

מילין, כְּדֵי לִטְבֹּל בַּמִּקְוֶה, שֶׁהוּא יְסוֹד הַיְסוֹדוֹת בִּקְדֻשַּׁת הַיַּהֲדוּת, וְהַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה.

יב. מִצְוַת צְדָקָה הִיא כְּלוּלָה מִכָּל הַמִּצְוֹות, כִּי בָּזֶה מְגַלֶּה אֶת טֹהַר לִבּוֹ וְגֹדֶל אֱמוּנָתוֹ וּבִטָּחוֹנוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן רְאֵה, בְּנִי, לִתֵּן בְּכָל יוֹם צְדָקָה בְּשִׁתֵּי יָדַיִם וּבְסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, וּבִפְרָט כְּשֶׁבָּא אֵלֶיךָ עָנִי תִּקָּרְבוֹ בְּכָל מִינֵי הִתְקָרְבוּת, וּתְפַיְּסוֹ בְּכָל מִינֵי פִּיּוּסִים, וְתִתֵּן לוֹ אֲפִלּוּ סַךְ מוּעָט אִם אֵין לְךָ, הָעִקָּר שֶׁלֹּא יֵלֵךְ מִמְּךָ רֵיקָם וְשָׁבוּר וּבְרוּחַ נְמוּכָה וְכוּ׳, כִּי הוּא הֶעָוֹן הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר לִשְׁלֹחַ עָנִי רֵיקָם, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלֶיךָ וְשׁוֹלֵחַ עָנִי לְבֵיתְךָ, תֵּדַע כִּי מַתָּנָה טוֹבָה שָׁלַח אֵלֶיךָ, וְתַכְנִיסוֹ לְבֵיתְךָ וְתַאֲכִילֵהוּ וְתַשְׁקֵהוּ וּתְקָרְבוֹ בְּכָל מִינֵי הִתְקָרְבוּת, וְתִתֵּן לוֹ כַּמָּה שֶׁתּוּכַל, וּבְלֵבָד בְּפִיּוּס וּבְסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת.

יג. אֵין לְךָ עוֹד תִּקּוּן וּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל כָּל הַחֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם כְּמוֹ לִשְׁמֹעַ בְּזִיּוֹנוֹ וְלִדֹּם וְלִשְׁתֹּק, וְעַל־כֵּן, אָחִי וְרֵעִי, בְּנִי וִידִידִי הַיָּקָר, שְׁתֹק שְׁתֹק לְמָחָרְפֶי וְלִמְבַזֶּי נַפְשֶׁךָ, וְאַל תַּעֲנֶה לָהֶם דָּבָר, רַק סָבוֹל תִּסְבֹּל, וּתְקַבֵּל אֶת כָּל הַבְּזָיוֹנוֹת שֶׁבָּאִים עָלֶיךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה, בְּלֵב רָחָב וּבְפָנִים שְׂמֵחוֹת, כִּי הֵם מוֹסִיפִים לְךָ חַיִּים, וּמַמְתִּיקִים מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים וְנִתְכַּפְּרִים חֲטָאֶיךָ בָּעֵת הַהִיא.

יד. יַעַן כִּי הַחַיִּים מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת וְכָל אֶחָד נִתְנַסֶּה בְּנִסְיוֹנוֹת אֲחֵרִים, וְעוֹבֵר בְּכָל יוֹם עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת אֲחֵרוֹת הַמְשַׁבְּרוֹת אֶת הָאָדָם, מַחֲלִישׁוֹת אֶת הַדַּעַת, מְבַטְּלוֹת אֶת הָרָצוֹן, מְעַקְּמוֹת אֶת הַלֵּב וּמַכְנִיסוֹת עִצָּבוֹן גָּדוֹל בְּלֵב הָאָדָם, עַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה כָּל הַיּוֹם, וְתִשְׁמַע כְּלֵי זֶמֶר, וְתָשִׁיר בַּעֲצָמְךָ נִגּוּנִים שֶׁל שִׂמְחָה, וְתִרְקֹד רִקּוּדִים אֲפִלּוּ בֵּינְךָ לְבֵין עַצְמְךָ, בְּאֹפֶן שֶׁתַּהֲפֹךְ אֶת כָּל הַיָּגוֹן וְהָאֲנָחָה לִתְקֶף הַשָּׂשׂוֹן וְהַשִּׂמְחָה, וְרָאוּי לָאָדָם לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ וְלֵילֵךְ תָּמִיד בְּפָנִים שׂוֹחֲקוֹת, וּלְקַבֵּל אֶת פְּנֵי כָּל אָדָם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, וְהִיא הַמִּצְוָה הָעוֹלָה עַל כָּל הַמִּצְוֹות, וְהָאֲרִיז״ל גִּלָּה לְתַלְמִידָיו, כִּי לֹא זָכָה לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָתוֹ הַגְּבוֹהָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי תֶּקֶף הַשָּׂשׂוֹן וְהַשִּׂמְחָה, שֶׁהָיָה תָּמִיד שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב.

טו. וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּעֵת קִיּוּם כָּל הַמִּצְוֹות, כִּי רָאוּי לִשְׂמֹחַ וְלִרְקֹד מְאֹד מְאֹד, אֵיךְ שֶׁקָּטַנְתִּי עֵרֶךְ וּפְחוּתִים כָּמֹנוּ הַיּוֹם, בְּתוֹךְ הַסְּתָרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַסְּתָרָה זוֹכִים לְהִתְעַטֵּף בְּכָל יוֹם בְּצִיצִית וּלְהִתְעַטֵּר בִּתְפִלִּין, לְנַשֵּׁק אֶת הַמְּזוּזָה וְלִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, לֶאֱכֹל מַצָּה בְּפֶסַח, בְּסֻכּוֹת — סֻכָּה וְאַרְבָּעָה מִינִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְבָזֶה רָאוּי לָנוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמֵנוּ עַד מְאֹד מְאֹד.

טז. מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לִהְיוֹת רָגִיל לִלְמֹד בְּתַרְיַ״ג מִצְוֹות, בְּאֹפֶן שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת בָּקִי בְּכָל הַמִּצְוֹות וּלְקַיְּמָן בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, וְיִשְׂמַח בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, שֶׁנָּפַל חֶלְקוֹ בְּחֵלֶק עַם קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

יז. הָעוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְהוּא הַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן הַמַּבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, הוּא ״הִתְבּוֹדְדוּת״ וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ. בְּנִי, בְּנִי, אֵין לְךָ עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת, זִיו וְחִיּוּת, כְּמוֹ מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כְּמוֹ שֶׁמְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וַעֲבוֹדָה קְדוֹשָׁה זוֹ עוֹלָה עַל כָּל הָעֲבוֹדוֹת, וְכִמְעַט שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהִכָּנֵס בֶּאֱמֶת אֶל הַקְּדֻשָּׁה בְּלִי ״הִתְבּוֹדְדוּת״, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל עִנְיָנָיו, וּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ, עֲדַיִן הוּא מֻנָּח בְּדַרְמִיּוֹן גָּדוֹל, וּמַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד, וְהוּא מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל מְאֹד מְאֹד, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא מַתְחִיל לְהִזְדַּכֵּךְ, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, זוֹהִי הַצָּלָחָה נִצְחִית לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֶצַח נְצָחִים; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאחַז בַּדֶּרֶךְ הַקְּדוֹשָׁה וְהַפְּשׁוּטָה הַזּוֹ, וְאָז יִזְכֶּה סוֹף כָּל סוֹף לָצֵאת מֵחַשְׁכוּתוֹ, וְיָאִיר עַל נַפְשׁוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהֶאָרָה בְּזִיו וּבְחִיּוּת נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ!